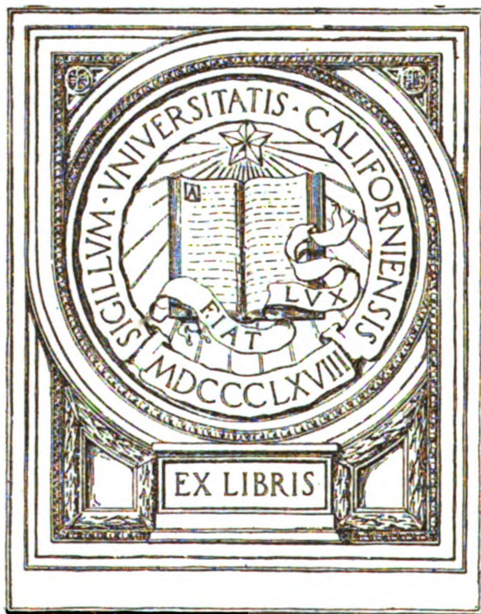

SIGILLVM · VNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LVX
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS

LJETOPIS

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZA GODINU 1901.

ŠESTNAESTI SVEZAK.

U ZAGREBU 1902.
KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE).
TISAK DIONIČKE TISKARE.

Objava i molba.

Pošto je »Prva hrvatska štedionica u Zagrebu« povodom pedesetogodišnjice svoga opstanka rodoljubno poklonila jugoslavenskoj akademiji svotu od 5000 forinti s namjenom „za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu, i to u prvom redu iz humanističkih struka“, to je akademija, da bi zadovoljila ovoj patriotskoj namjeni Prve hrvatske štedionice, osnovala odlukom skupne sjednice od 4. lipnja 1897. posebnu zakladu pod imenom **„zaklada za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu“.**

Temeljnu glavnicu ove zaklade sačinjavaju:

a) svota od 5000 forinti, što ju je u rečenu svrhu darovala Prva hrv. štedionica;
b) svota od 2000 forinti, što ju je prošle godine akademiji darovao u njezine svrhe presv. gosp. Rudolf grof Normann Ehrenfelski;
c) svi iznosi, što će ih u istu rodoljubnu svrhu darovati općine, korporacije, društva ili pojedinci.

Svrha je ovoj zakladi, da se njezinim prihodom izdavaju ona opće korisna znanstvena djela, izvorna ili prevedena, koja se u smislu čl. 1. akademijskih pravila ili u opće ne mogu izdavati troškom redovnih prihoda akademije

LJETOPIS

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZA GODINU 1901.

ŠESTNAESTI SVEZAK.

U ZAGREBU 1902.

KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE).

Dionička tiskara u Zagrebu.

Pokrovitelj:

Preuzvišeni i prečastni gospodin

JOSIP JURAJ STROSSMAYER

biskup bosanski i sriemski, rimski grof i biskup uz **papinski** priestol, odlikovan od sv. Otca pape Leona XIII. **nadbiskupskim** pallijem, nj. c. i kr. apost. veličanstva **pravi tajni** državni savjetnik, bogoslovja i mudroslovja **doktor,** član bogoslovnoga sbora na bečkom i peštanskom sveučilištu, itd. itd.

I.

UPRAVA, ODBORI, ČLANOVI.

UPRAVA.

Predsjednik:

Tade Smičiklas.

Predstojnici razredni:

U filologijsko-historijskom razredu:

Dr. Milivoj Šrepel.

U filosofijsko-juridičkom razredu:

Milovan Zoričić.

U matematičko-prirodoslovnom razredu:

Dr. Mijo Kišpatić.

Tajnici:

Dr. Fran Vrbanić.
Dr. Franjo Marković.

Knjižničar:

Dr. August Musić.

Arkivar:

Tade Smičiklas.

Ravnatelj galerije slika:

Prof. Nikola Mašić.

Pomoćno osoblje:

Pisar: *Janko Benković.*
Podvornik: *Dragutin First.*

ODBORI.

a) Financijni:

Milovan Zoričić.
Dr. Fran Vrbanić.

b) Za izdavanje historijskih i historijsko-juridičkih spomenika:

Ivan Tkalčić.
Nadko Nodilo.
Tade Smičiklas.
Vjekoslav Klaić.

c) Za izdavanje starih pisaca hrvatskih:

Pero Budmani.
Dr. Franjo Marković.
Armin Pavić.
Dr. Tomo Maretić.
Dr. Milivoj Šrepel.

d) Za sabiranje spomenika tradicionalne literature

Tade Smičiklas.
Pero Budmani.
Sp. Brusina.
Dr. A. Heinz.
Dr. Fr. Marković.
Dr. Gj. Arnold.
Ivan Milčetić.

e) Za galeriju slika:

Dr. Franjo Marković.
Tade Smičiklas.
Dr. Milivoj Šrepel.
Milovan Zoričić.
Sp. Brusina.

f) Za knjižnicu:

Predsjednik i razredni predstojnici.

ČLANOVI.

(Redom izbora.)

Počastni članovi:

1. Dimitrij Ivanovič Mendelejev, sveučilištni profesor u miru, u Petrogradu. (1882., 5. pros.)
2. Dr. E. A. Frič, profesor u češkom sveučilištu u Pragu. (1893., 12. pros.)
3. Nikola Tesla, elektrotehničar u Americi. (1896., 17. pros.)
4. Franjo Bulić, umir. ravnatelj gim., ravnatelj arheologijskoga muzeja u Spljetu. (1898., 15. pros.)
5. Ivan vitez Trnski, umirovljen c. i kr. pukovnik i kr. veliki župan. (1899., 14. pros.)
6. Dr. Franjo Iveković, kanonik prvostolne crkve zagrebačke. (1901., 12. pros.)

U razredu filologijsko-historijskom:

a) Pravi:

1. Dr. Vatroslav Jagić, c. kr. dvorski savjetnik, prof. u sveučilištu u Beču. (1866.)

2. Armin Pavić, predstojnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljskoga vladnoga odjela za bogoštovje i nastavu, u Zagrebu. (1874., 23. stud.)
3. Dr. Franjo Maixner, kr. zemaljski nadzornik za srednje škole, u Zagrebu. (1882., 5. pros.)
4. Pero Budmani, gimnazijski profesor u Zagrebu. (1833., 21. stud.)
5. Ivan Tkalčić, nadarbenik prvostolne crkve u Zagrebu. (1883.)
6. Nadko Nodilo, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1883.)
7. Tadija Smičiklas, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predsjednik, arkivar. (1883.)
8. Dr. Tomo Maretić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1890., 4. pros.)
9. Dr. Milivoj Šrepel, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razredni. (1893., 12. pros.)
10. Vjekoslav Klaić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1896., 17. pros.)
11. Dr. August Musić, profesor u sveučilištu u Zagrebu, knjižničar. (1896.)

b) Dopisnici.

1. Dr. Ernst Dümmler, predsjednik središnjega ravnateljstva za spomenike germ. historije, umir. profesor u sveučilištu u Berlinu. (1867., 25. srp.)
2. Martin Hattala, profesor u češkom sveučilištu u Pragu, u miru. (1867.)
3. Vaclav V. vitez pl. Tomek, profesor u češkom sveučilištu u Pragu, u miru. (1867.)
4. Dr. Louis Leger, profesor u collège-u de France u Parizu. (1870., 24. stud.)
5. Stojan Novaković, kr. srbski poslanik u Petrogradu. (1870.)

6. Čedomil Mijatović, kr. srbski poslanik u miru. (1873., 24. stud.)
7. Marin Drinov, profesor u sveučilištu u Harkovu. (1879., 21. stud.)
8. Milan Gj. Milićević, senator u miru, u Biogradu. (1879.)
9. Luka Zore, gimnazijski profesor u miru, u Dubrovniku. (1882., 5. pros.)
10. Dr. A. Leskien, profesor u sveučilištu u Lipskom. (1883., 21. pros.)
11. Ilarion Ruvarac, arhimandrit u fruškogorskom manastiru Grgetku. (1888., 3. pros.)
12. Dr. Grgur Krek, profesor slavistike u sveučilištu u Gradcu. (1888.)
13. Dr. Konstantin Jireček, profesor u sveučilištu u Beču. (1889., 27. stud.)
14. F. I. Uspenskij, ravnatelj ruskoga arheologijskoga zavoda u Carigradu. (1890.)
15. T. Florinskij, profesor u c. sveučilištu sv. Vladimira u Kijevu. (1890.)
16. J. Jelčić, profesor pomorske škole i upravljatelj arkiva u Dubrovniku. (1893., 12. pros.)
17. A. V. Veselovskij, profesor u carskom sveučilištu u Petrogradu. (1893.)
18. Ivan Milčetić, profesor u kr. gimnaziju u Varaždinu. (1893.)
19. Dr. Milan vitez pl. Rešetar, docent slavenske filologije u sveučilištu u Beču. (1896., 17. pros.)
20. Marcel Kušar, gimnaz. profesor u Zadru. (1896.)
21. Dr. E. Muka, gimnazijski profesor u Freibergu u Saskoj. (1896.)
22. Dr. Matija Murko, docent slavenske filologije u sveučilištu u Beču. (1897., 16. pros.)

23. Dr. Stanisłav Smolka, sveuč. profesor i generalni tajnik akademije znanosti u Krakovu. (1898., 15. prosinca.)
24. Jan Karłowicz, urednik folklor. časopisa „Wisła" u Varšavi. (1898.)
25. Dr. Ivan Šišmanov, profesor komparativne književne poviesti u velikoj školi u Sofiji. (1898.)
26. Dr. Josip Brunšmid, profesor u sveučilištu i ravnatelj zem. arheol. muzeja u Zagrebu. (1899., 14. prosinca.)
27. Makso Pleteršnik, umir. gimnazijski profesor u Ljubljani. (1899.)
28. Pero P. Đorđević, senator u Biogradu. (1899.)
29. Dr. Ljubomir Miletić, prof. slavenske filologije u velikoj školi u Sofiji. (1900., 14. prosinca.)
30. Rudolf Strohal, ravnatelj kr. velikoga realnoga gimnazija u Rakovcu. (1901., 12. prosinca.)
31. Dr. Dane Gruber, profesor u kr. dolnjogradskom velikom gimnaziju u Zagrebu. (1901.)

U razredu filosofijsko-juridičkom:

a) Pravi:

1. Dr. Baltazar Bogišić, umirovljen profesor u sveučilištu u Odesi, c. ruski tajni državni savjetnik, umirovljen crnogorski ministar pravde, u Parizu. (1867., 25. srp.)
2. Dr. Jaromir Hanel, profesor u českom sveučilištu u Pragu. (1874., 23. stud.)
3. Dr. Franjo Marković, profesor u sveučilištu u Zagrebu, drugi tajnik. (1876., 20. stud.)
4. Dr. Fran Vrbanić, profesor u sveučilištu u Zagrebu, prvi tajnik. (1886., 21. studenoga.)
5. Dr. Kosta knez Vojnović, zagrebački sveučilištni profesor u miru, u Dubrovniku. (1900., 4. prosinca.)

6. Milovan Zoričić, predstojnik kr. zemaljskoga statističkoga ureda u Zagrebu, predstojnik razreda. (1893., 12. pros.)
7. Dr. Gjuro Arnold, profesor u sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu. (1899., 14. prosinca.)
8. Dr. Antun Bauer, profesor u sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu. (1899.)

b) Dopisnici:

1. Matija Ban, umirovljen činovnik u ministarstvu spoljašnjih djela u Biogradu. (1867., 25. srp.)
2. Dr. Hermenegild vitez pl. Jireček, umirov. odsječni predstojnik u ministarstvu za bogoštovje i nastavu u Beču. (1867.)
3. Luka Zima, umir. gimnaz. profesor u Varaždinu. (1882., 5. pros.)
4. Dr. Marijan Derenčin, predstojnik kralj. vladnoga pravosudnoga odjela u miru, i odvjetnik u Zagrebu. (1889., 27. stud.)

U razredu matematičko-prirodoslovnom:

a) Pravi:

1. Spiridion Brusina, umirov. profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1874., 23. stud.)
2. Dr. Karlo Zahradnik, rektor u kr. českoj tehnici u Brnu. (1882., 5. pros.)
3. Dr. Gustav Janeček, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1887., 7. pros.)
4. Dr. Vinko Dvořák, sveučilištni profesor u Zagrebu. (1887., 7. pros.)
5. Dr. Mijo Kišpatić, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razreda. (1887.)

6. Dr. Andrija Mohorovičić, profesor u kr. realnom gimnaziju i sveučilištni docent u Zagrebu. (1898., 15. pros.)

b) Dopisnici:

1. Dr. Šimun Šubic, profesor u sveučilištu u Gradcu. (1867., 25. srp.)
2. Martin Sekulić, umirovljen profesor u Zagrebu. (1873., 24. stud.)
3. Dr. Fr. I. Studnička, sveučilištni profesor u Pragu. (1883.)
4. Dr. Fr. Vejdovský, sveučilištni profesor u Pragu. (1885., 16. pros.)
5. J. M. Žujović, profesor velike škole u Biogradu. (1886., 16. pros.)
6. Nikolaj Aleksandrovič Menšutkin, profesor u c. sveučilištu u Petrogradu. (1886.)
8. Dimitrija Nešić, senator u miru u Biogradu. (1890., 4. pros.)
9. Gjuro Zlatarskij, profesor u velikoj školi u Sofiji. (1890.)
10. Dr. Dragutin Kramberger-Gorjanović, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1891., 7. pros.)
11. Dr. C. Lepaige, profesor u sveučilištu u Liège-u. (1891.)
12. Sima Lozanić, senator u miru u Biogradu. (1894., 12. prosinca.)
13. Dr. Vladimir Varićak, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1894.)
14. Dr. David Segen, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1894.)
15. Dr. Eduard Weyr, profesor u češkoj politehnici u P ragu. (1895., 16. pros.)

16. Dr. Antun Heinz, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1897., 16. pros.)
17. Dr. Mihajlo Petrović, profesor u velikoj školi u Biogradu. (1897.)

Umrli članovi:

Počastni:

1. Dr. *August Schleicher*, profesor u sveučilištu, 17/12. 1869. u Jeni.
2. Dr. *Jan Emanuel Purkině*, profesor u sveučilištu, 29/7. 1869. u Pragu.
3. *Karlo Jaromir Erben*, pražki arkivar, 21/10. 1871. u Pragu.
4. Dr. *Franjo Palacky*, českí historiograf, 26/5. 1870. u Pragu.
5. *Mihajlo Petrovič Pogodin*, c. ruski drž. savjetnik i profesor u sveučilištu, 20/12. 1876. u Moskvi.
6. *Jovan Gavrilović*, bivši srbski regent, 10/8. 1877. u Biogradu.
7. *Roberto Visiani*, senator talijanski i profesor sveučilištni, 4/5. 1878. u Padovi.
8. *Ismael Ivanovič Sreznevskij*, profesor u sveučilištu, 20 2. 1880. u Petrogradu.
9. Dr. *Ami Boué*, geolog, 2/11. 1881. u Beču.
10. *Aleksander Vaclav Maciejowski*, profesor u sveučilištu, 10/2. 1883. u Varšavi.
11. *Ivan Kukuljević Sakcinski*, umir. veliki župan, 1/8. 1899. u Puhakovcu.
12. Dr. *Franjo Miklošič*, umir. sveučilištni profesor, 7/3. 1891. u Beču.
13. *Stjepan Schulzer Müggenburžki*, umir. c. kr. satnik, 5/2. 1892. u Vinkovcih.
14. *Jakub Karlovič Grot*, carski ruski tajni savjetnik i podpredsjednik carske ruske akademije nauka, 6/6. 1893. u Petrogradu.
15. Dr. *Dionizij Stur*, ravnatelj c. geolgijskoga zavoda, 9/10. 1893. u Beču.
16. *Ivan K. Rossi*, commendatore, predstojnik vatikanskih muzeja, 10 9. 1894. u Rimu.
17. *Aristo Aristovič Kunik*, c. ruski tajni savjetnik i akademik u Petrogradu, 30/1. 1899.

U razredu filologijsko-historijskom:

a) Pravi:

1. *Ivan Brčić*, profesor, 14/4. 1870. u Zadru.
2. *Fran Kurelac*, književnik, 18 6. 1874. u Zagrebu.
3. *Matija Mesić*, sveučilištni profesor, 5 12. 1878. u Zagrebu.
4. Dr. *Gjuro Daničić*, profesor slavenske filologije u velikoj školi u Biogradu, redaktor akademijskog rječnika, 15/11. 1882. u Zagrebu.
5. Dr. *Lavoslav Geitler*, sveučilištni profesor u Zagrebu, 2/6. 1885. kod Beča.
6. Dr. *Frano Rački*, predstojnik razreda, opat i kanonik prvostolne crkve, 13/2. 1894. u Zagrebu.
7. *Šime Ljubić*, umir. ravnatelj arheolog. muzeja u Zagrebu, 19/10. 1896. u Starom gradu na Hvaru.
8. *Matija Valjavec*, umir. gimnazijski profesor, knjižničar, 15/3. 1897. u Zagrebu.
9. Dr. *Petar Matković*, umir. zagr. sveučilištni profesor, 26/3. 1898. u Beču.

b) Dopisnici:

1. *Vinko Pacel*, tajnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, 1870. u Karlovcu.
2. *Ivan Erazmo Vocel*, sveučilištni profesor, 17/9. 1871. u Pragu.
3. *Aleksander F. Gilferding*, drž. podtajnik c. ruskoga ministarstva, 1872. u Petrogradu.
4. *Kapiton Novostrujev*, prof. duh. akademije, 1873. u Moskvi.
5. Dr. *Janko Šafařik*, član državnoga savjeta, 20/7. 1876. u Biogradu.
6. *August Bielowski*, historiograf, 10/11. 1876. u Lavovu.
7. *Sergij Mihajlovič Solovjev*, c. ruski tajni savjetnik, profesor u sveučilištu, 16/10. 1879. u Moskvi.
8. *A. A. Kotljarevskij*, profesor u sveučilištu, 11/30. 1881. u Kijevu.
9. *Nikola Ivanovič Kostomarov*, član arheografske komisije, 19/4. 1885. u Petrogradu.
10. *Aleksander Vasiljevič Gorskij*, rektor duh. akademije, 23/10. 1885. u Moskvi.
11. *Petar Aleksijevič Lavrovskij*, školski popečitelj, 19/2. 1886. u Petrogradu.

12. *Josip Jireček*, umirovljen c. kr. austrijski ministar za bogoštovje i nastavu, predsjednik českoga učenoga družtva u Pragu, 25/11. 1888.
13. *Radoslav Lopašić*, umirovljen tajnik kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade, 25/4. 1893. u Zagrebu.
14. Dr. *Ivan Broz*, profesor kr. velikoga gimnazija, 7/12. 1893. u Zagrebu.
15. *A. Pavinskij*, profesor carskog sveučilišta u Varšavi, 26/8. 1896.
16. Dr. *Ivan Črnčić*, nadpop sv. Jeronima u Rimu, 7/1. 1897. u Rimu.
17. O. *Euzebij Fermendžin*, analista reda o. Franjevaca, 25/6. 1897. u Našicah.
18. *Nikifor Dučić*, arhimandrit, član srpske akademije, 6/3. 1900. u Biogradu.

U razredu filosofijsko-juridičkom:

a) Pravi:

1. Dr. *Božidar Petranović*, c. kr. dvorski savjetnik i prisjednik prizivnoga suda u Zadru, 12/9. 1874. u Mletcih.
2. Dr. *Jovan Subotić*, odvjetnik, 28/1. 1886. u Zemunu.
3. *Janko Jurković*, odsječni savjetnik kod kr. zemaljske vlade, 20/3. 1889. u Zagrebu.
4. *Adolfo Veber*, kanonik prvostolne crkve zagr., 6/8. 1889. u Zagrebu.
5. Dr. *Mirko Šuhaj*, prisjednik kr. stola sedmorice, 30/11. 1889. u Budimpešti.
6. Dr. *Blaž Lorković*, sveučilištni profesor, 17/2. 1892. u Zagrebu.
7. *Mirko Bogović*, umir. kr. ministarski savjetnik, 4/5. 1893. u Zagrebu.
8. Dr. *Pavao Muhić*, umirovljen predstojnik kr. vladnoga odjela za bogoštovje i nastavu, 17/10. 1897. u Zagrebu.

b) Dopisnici:

1. *Miloš Popović*, pisac, 8/8. 1879. u Biogradu.
2. *Medo* knez *Pucić*, vlastelin, 1/7. 1882. u Dubrovniku.
3. Dr. *Romuald Hube*, c. ruski pravi tajni savjetnik i senator, 28/9. (po st.) 1890. u Varšavi.
4. Dr. *Gustav Wenzel*, umirovljen sveučilištni profesor i član velikaške kuće ugarske, 24/11. 1891. u Budimpešti.
5. *Vaclav Brandl*, zemalj. arkivar u Brnu, 5/12. 1901.

U razredu matematično-prirodoslovnom:

a) Pravi:

1. *Živko Vukasović*, školski nadzornik kod vlade za hrvatsko-slavonsku Krajinu, 10/8. 1874. u Zagrebu.
2. Dr. *Janez Bleiweiss*, predsjednik Matice slovenske, 22/11. 1881. u Ljubljani.
3. Dr. *Josip Šloser-Klekovski*, odsječni savjetnik kod kr. zem. vlade, 28/4. 1882. u Zagrebu.
4. *Ljudevit Vukotinović*, umirovljen veliki župan, 17/3. 1893. u Zagrebu.
5. Dr. *Gjuro Pilar*, profesor u kr. sveučilištu Franje Josipa I., 19/5. 1893. u Zagrebu.
6. Dr. *Bogoslav Šulek*, tajnik akademije, 30/11. 1895. u Zagrebu.
7. *Josip Torbar*, predsjednik akademije, 26/7. 1900. u Zagrebu.

b) Dopisnici:

1. *Franjo Erjavec*, profesor c. kr. velike realke u Gorici, 13/1. 1877.
2. Dr. *J. Pančić*, profesor velike škole u Biogradu, predsjednik kr. srpske akademije nauka, 7/3. 1888. u Biogradu.
3. Dr. *E. Weyr*, sveučilištni profesor u Beču, 4/12. 1893.
4. Dr. *Bogoslav* pl. *Jiruš*, profesor u češkom sveučilištu u Pragu, 16/11. 1901.

II.

RAZREDNE I ODBORSKE SJEDNICE
TIEKOM GOD. 1901.

Sjednice razreda filologijsko-historijskoga.

Dnb 20. siečnja 1901.

Predsjednikom razrednim za god. 1901. bude izabran dr. *Milivoj Šrepel.*

Dne 20. veljače 1901.

Prihvaćaju se predlozi predstojnika dra. *M. Šrepela*, da se za zbornik „Gradja za povjest književnosti hrvatske“ prime: 1. Latinske pjesme najstarijega našega humaniste, dubrovačkoga kancelara *Lorenza*, koje je voljan za onaj zbornik izpisati član dopisnik dr. *Milan vitez Rešetar*, i to izbor onih pjesama, koje se tiču Dubrovnika i dubrovačkih obitelji, a ostale će se samo napomenuti; 2. „Pjesmarica hrvatska iz XVIII. vieka“, koju je poslao g. kapelan Zlatko Kolander; 3. da se za isti zbornik pribave od g. Kaznačića u Dubrovniku: autografi pjesama Antuna Kaznačića i ovoga prievodi logike Gallupi-jeve i njeke razprave o duši.

Povladjuje se predstojniku dru. *M. Šrepelu*, što je pozvao dra. *Medinija*, gimn. profesora u Dubrovniku, da bi poslao akademiji svoje ponudjene razpravice: 1. „O nepoznatih dosad piscih u dubrovačkom rukopisu god. 1507“; 2. „Rekonstrukcija Držićeve komedije ‚Pjerin‘, i talijanski izvor ‚Arkulina‘“.

Po predlogu dra. *Musića* odlučuje razred — s razloga, što akademija žalibože još nema IV. a razreda, za koji bi pristajali prievodi znatnih umotvorina iz svjetke književnosti, — da se ne može primiti prievod Sakuntale prof. g. *Karla Glasera* u Trstu.

Radi čeških upita prinosnikâ zborniku „Gradja za povjest književnosti hrvatske“ ustanovljuje razred, da po §. 36. akademijskoga poslovnika može svaki prinosnik onoga zbornika, ako to zaželi, dobiti 50 posebnih otisaka svojega priloga.

Povladjuje se predsjedniku *T. Smičiklasu*, što je u poziv za sakupljanje gradje iz župničkih „Libri memorabilium“ uvrstio i tu zamolbu, da bi se akademiji javilo, ako se nadju u župnom uredu ili medju crkvenimi knjigami kakovi (stariji) rukopisi.

Dne 27. veljače 1901.

P. Budmani čita svoju razpravu: „Držićeva komedija Pjerin“. Razred odluči, da se razprava tiska u Radu.

Dne 30. ožujka 1901.

Po izvještaju i priedlogu dra. *Maretića* i dra. *Šrepela* prima se u Rad razprava g. *Gjorgja Magaraševića*, gimn. profesora u Karlovcih, „Rad dra. Jovana Subotića na školskoj knjizi“.

Po priedlogu i izvještaju dra. *Šrepela* prima se u Rad razprava g. *Rudolfa Strohala*, ravnatelja u realnom gimnaziju u Rakovcu, „Jezične osobine u kotaru karlovačkom“.

Glede jur prihvaćene za Rad razprave dra. *Vukčevića* „Jezik u Kerečkom“ prima razred predlog izvjestitelja dra. *Musića* i dra. *Šrepela*, da pisac u svojoj razpravi prije tiskanja izostavi ili izpravi njeke izreke.

Dne 5. lipnja 1901.

U slavu 400-godišnjice Marulićeve „Judite“ čita predstojnik dr. *M. Šrepel* svoju razpravu „O Marku Maruliću“. Razred odluči, da se razprava ima tiskati već u drugoj poli god. 1901. umjesto starije razprave istoga akademika „O Nikoli Zrinskom Sigetskom u hrvatskoj književnosti“, ako bi ova razprava došla na red jur u toj drugoj poli god. 1901.

Prihvaća se predlog predsjednika *T. Smičiklasa* o Makuševljevoj sbirci (u četiri toma) prepisanih listina iz talijanskih arkiva, koji se prepisi tiču poslovâ Venecije s Dubrovnikom.

Ravnatelju rakovačkoga realnoga gimnazija *Rudolfu Strohalu* ima se poslati zahvala, što je akademiji poklonio eksemplar djela: „A. Dalmatin i S. Istrijanin: Drugi del postile. V Ratisponi 1568“.

Dne 3. srpnja 1901.

Poslie duljega viećanja o tom, koje bi stručnjake trebalo predložiti akademiji za nove članove razredne — a razredu predlagahu po kojega dr. *Maretić*, dr. *Musić* i *Vj. Klaić* — odluči razred: da se imadu akademiji predložiti: dr. *Franjo Iveković* za počastna člana, *Rudolf Strohal* i dr. *Dane Gruber* za dopisnike; pismene predloge akademiji sastavit će o dru. Ivekoviću dr. Musić, o Rudolfu Strohalu dr. Maretić, a o dru. Dani Gruberu T. Smičiklas.

Predstojnik dr. *Šrepel* iznosi pitanje, koje se je povodom proslave Marulićeve nametnulo, naime o slici, grbu i grobu Marka Marulića, pak spominje glede slike Marulićeve, da mu je nedavno pisao počastni član ravn. *Franjo Bulić*, da je bio prije desetak godina dru. *Račkome* iz Splita savjetnik Maroli poslao njeku sliku Marka Marulića. Pošto pred-

sjednik *T. Smičiklas* izjavi, da u korespondenciji dra. Račkoga nije našao spomena o slici Marulićevoj, odluči razred, da ima književni tajnik potražiti u akademijskih „Ljetopisih“ za god. 1888., 1889. i dalje do smrti dra. Račkoga, ima li gdje spomena o slici Marulićevoj. (Nema.)

Po predlogu predstojnika dra. *Šrepela* razred odluči, da se ima prečastnome duhovnome stolu nadbiskupije zagrebačke poslati zahvala, što je dozvolio veleč. g. župniku Levinu Kollayu, da se iz župne knjižnice u Slavetiću preda akademiji u vlastničtvo rukopis stare kajkavske drame „Nije vsaki cepeliš za vsaku nogu“. Predstojnik razredni i predsjednik kazuju o akademijinom nastojanju za sabiranje „Libri memorabilium“ i starih rukopisa po župah one nadbiskupije.

U oduljoj razpravi glede pribiranja gradje za zbornik „Gradja za povjest hrvatske književnosti“ napominju se njeka stara izdanja M. Marulića, koja ima g. Mirko Breyer u Križevcih; kaže se potreba pretiska Mihanovićevih brošura i inih znatnih prigodnih publikacija prije g. 1835., kao što su n. pr. Vrhovčeva okružnica o sabiranju narodnih pjesama, njegova prigodna pjesma od g. 1818. i t. d.

Ustanovljuje se red, kojim se u razrednom Radu za drugu polu ove godine 1901. imadu tiskati razprave, koje su primane u razdoblju od 13. studenoga 1900. do 5. lipnja 1901.

Dne 11. listopada 1901.

Priposlani nagradni razpis Petrogradske akademije znanosti (br. 142.—1901.) prima se na znanje.

Čita se izvještaj Vj. Klaića i T. Smičiklasa o razpravi prof. dra. Gavre Manojlovića „Jadransko primorje u IX. stoljeću“. Po predlogu izvjestiteljâ razred odluči, da se razprava, u sadanjem izpravljenom obliku, prima u Rad.

Prihvaćajući predlog izvjestiteljâ dra. Maretića i dra. Šrepela odluči razred, da se razprava dra. Nikole Andrića „O životu i književnom radu Pavla Solarića“, primi u Rad, pošto je pisac razpravu izpravio, a do tiska može ju, gdje treba, upodpuniti.

Predstojnik dr. *Šrepel* predaje razpravu ravn. Rudolfa Strohala „O jeziku hrvatskih protestanata Antuna Dalmatina i Stipana Istrijanina“ uz izjavu piščevu, da će gradju razpravnu proširiti prema mienju izvjestitelja dra. *Maretića*, koje mu je bilo javljeno. Razred odluči, da predstojnik prema tome zatraži od razpravnika dopunu.

Gm. Mihom Kusijanovićem učinjeni prepis tragedije „Filomena“ (tobože od I. Gundulića) predaje se na izvještaj P. Budmanu i dru. Šrepelu, a prepisnik se ima zamoliti, da za pregledbu pošalje i izvornik.

Predstojnik dr. *Šrepel*, napomenuvši potrebu, da bi se u „Starih piscih hrvatskih“ što prije izdao Vitezović, javi, da će zamoliti prof. dra. Aranzu, da bi 1. spjev Marulićeve (latinske) Davidiade, koji je on odkrio, priobćio u „Gradji hrv. književ.“.

Predstojnik dr. *Šrepel* predaje poslanu veleč. g. Josipom Ptašnikom, upravljateljem župe u Tinjanu u Istri, sbirku fotografijâ iz Istre i rukopis folklorski (t. j. nacrt „Narodni život Hrvata i Slovenaca u Istri“) (br. 113.—1901). Po razrednoj odluci zatražit će se o toj sbirci mnienje urednika folklor. zborniku, dra. Radića.

Prihvaća se predlog predstojnikov, da se od g. Kaznačića kupe za zbornik „Gradja itd." dvie knjižice: Casotti, Istrija i Dalmacija 1840., i „Il regimento reale dalmato, 1806—1814.".

Dne 26. listopada 1901.

Prof. dr. *Nikola Andrić* čita svoju razpravu „O životu i književnom radu Pavla Solarića". Razprava će se tiskati u Radu.

Dne 8. prosinca 1901.

U razpravi o razrednom proračunu za god. 1902., kako ga je sastavila uprava, prihvaća se predlog *T. Smičiklasa*, da se imadu tiskati Krčelićeve Annuae, i to prvi dio za god. 1901., a drugi za god. 1902., svaki po 20 tiskanih araka, sa slikom Krčelićevom; ostali se razredni proračun prihvaća, kako je predložen.

Poslie poduljega viećanja razred odluči, da se skupnoj sjednici ima predložiti ova odluka: Pisac, čiju je radnju razred primio te je ona **predana upravi posve spremna za tisak,** ima pravo tražiti, da mu se izplate tri četvrtine nagrade.

Predstojnik dr. *Šrepel* javlja, da je prof. dr. Dane Gruber predao svoju razpravu „Borba Ljudevita I. s Mlecima za Dalmaciju 1348.—1356.", i da će ju, pošto bude ocienjena, pisac čitati u skoroj javnoj sjednici.

Nadalje javlja predstojnik, da su akademijskoj knjižnici poklonili: g. Dušan pl. Preradović dvie knjige, i to: „Rewa, de s. coronae regni Hungariae ortu commentarius. Tyrnaviae, 1732.", i: „Wicquefort, L' ambassadeur et ses fonctions. A la Haye 1680/1. (dva svez.)"; zatim akademik I. Tkalčić rukopis stare drame „Tamburlanović", g. kapelan

Zlatko Kolander „Cantus latino-croatici“ (iz XVIII. vieka), a sam predstojnik dr. Šrepel rukopis stare drame „Velikovečnik“. Uprava ima se za poklone zahvaliti.

Sjednice razreda filosofijsko-juridičkoga 1901.

Dne 10. veljače 1901.

Predstojnikom razrednim za god. 1901. bude opet izabran *Milovan Zoričić*.

Predstojnik *M. Zoričić* predloži, neka se izradi i troškom akademije izdade statistička monografija o žiteljstvu Hrvatske i Slavonije. Poslie potanka razpravljanja razred prihvati predlog predstojnikov o izradbi statističke monografije „Miena i sastav žiteljstva Hrvatske i Slavonije“, a potanji posao o priredbi i načinu izdavanja takove monografije povjerava se predstojniku M. Zoričiću i pravome članu dru. F. Vrbaniću.

Dne 1. srpnja 1901.

Kako u ovogodišnjoj svetčanoj sjednici ima, po redu, čitati razpravu član ovoga razreda, to izjavlja predstojnik *M. Zoričić,* da će on u toj sjednici čitati razpravu iz područja statistike.

Sjednice razreda matematičko-prirodoslovnoga 1901.

Dne 21. ožujka 1901.

Po predlogu razrednoga predstojnika dra. *M. Kišpatića* odlučuje se o zamolbah, koje su stigle razredu za podpore radi prirodoznanstvenoga iztraživanja, da se skupnoj sjednici ima predložiti: da se iz ovogodišnje proračunske dotacije (600 K.), namienjene onoj svrsi, i iz prištedaka dade: a)

akademiku S. Brusini podpora od 400 K za znanstveno putovanje po Slavoniji i Bosni, b) Ferdi Kochu, učitelju realnoga gimnazija u Vukovaru, 200 K za iztraživanje Motajice planine, i c) dru. I. Gnezdi u Pakracu 200 K za izvedbu znanstvene radnje iz organske kemije.

Sjednice folklorskoga odbora 1901.

Dne 25. siečnja 1901.

Po predlogu predsjednika *T. Smičiklasa* bude izabran članom ovoga odbora dopisnik član akademije dr. Brunšmid.

Ugovor s urednikom „Zbornika" drom. A. Radićem produljuje se do konca g. 1901.

Staviv̌si predsjednik na razpravu predlog, koji je bio dr. *Janeček* iznio u skupnoj sjednici, naime: „neka akademija potakne osnutak hrvatskoga etnografijskoga muzeja u Zagrebu", povede se dulja razprava, u kojoj iznošahu svoje predloge i misli predsjednik i članovi dr. Arnold, dr. Brunšmid, S. Brusina i urednik dr. Radić. Izabra se pododbor (s pročelnikom S. Brusinom), koji će izraditi osnovu za priredbu hrvatske etnografijske izložbe i za osnutak hrvatskoga etnografijskoga muzeja; a po pododborovih odlukah o toj osnovi sastavit će urednik dr. Radić spis, koji će se, pošto ga odobri folklorski odbor i skupna sjednica, tiskati u Zborniku za prvu polovicu g. 1901.

Dne 4. srpnja 1901.

1. *S. Brusina* javlja, da je izabrani pododbor počeo raditi ter sabirati podatke za izvršbu svoga zadatka.

2. Po predlogu predsjednika *T. Smičiklasa* prihvaća odbor naknadne tražbine urednika dra. Radića (u njegovu pismu na predsjednika).

3. Glede tegoba urednika dr. Radića (u istom pismu) odluči odbor po predlogu predsjednikovu, da se u sljednjoj skupnoj sjednici ima najaviti potreba, da se u buduće godišnje proračune uvrštuje i svota potrebna za nagradjivanje folklorskih prinosa.

4. Napomenuvši predsjednik potrebu, da urednik Zbornika nastavi slavensku folklorsku bibliografiju, kako ju je bio počeo, i podsjetivši na ugovorne odluke i očekivanja u tom pogledu, izjavi dr. *Radić*, da će o tom nastojati.

5. Zbornikov urednik dr. *Radić* čita svoje (zapisniku sjedničkome priklopljeno) „Izvješće“ o folklorskoj gradji, (kako je dolazila od 1. lipnja 1900. do 4. srpnja 1901.), i pridane tome izvještaju predloge svoje, kako bi se posao folklorski nasporio.

Glede nagradâ za nove folklorske prinose da ne može staviti predloga, pošto da, po skorijoj uredbi, ne vodi on evidencije. Zato odbor odluči, da akademijska pisarna iz dosadanjih urednikovih „Izvješća“ izpiše sve prinosnike i nagrade, koje su kojemu prinosniku dopitane i plaćene.

Glede nagrade g. učitelju Bartolu Juriću (u Komletincih) za još ne tiskani dio njegove gradje veli urednik, da ne može proračunati nagrade, dok ne bude taj ostatak gradje tiskan.

Nagradu, koju bi još imao dobiti g. Bortulin iz Cresa, izračunat će predsjednik s urednikom.

6. Da bi se uvećao mar prinosnikâ za folkloru, odluči odbor, da se u napredak svakome prinosniku folklorske gradje šalje otisak one svezke Zbornikove, u kojoj ima njegova priloga, a i naknadno imadu se po-

slati Zbornikove svezke prinosnikom po onom pravilu.

7. Urednik Zbornikov javlja, da je izvrstnu gradju o Poljicih (kod Splita) — onako znatnu i vriednu za one krajeve, kako je Lovretićeva za Slavoniju — poslao g. župnik u Jesenicah poljičkih don Frano Ivanišević, koji želi, da bi urednik onamo došao radi te gradje i radi fotografijskih slika za nju. Odbor odluči, da uprava ima uredniku dru. Radiću dati potrebni trošak za njegov put u Poljice ove jeseni, i zamoliti parobrodarsko družtvo ugar.-hrvatsko u Rieci za putne pogodnosti njemu.

8. Javivši urednik, kakvu je krasnu i znatnu gradju akademiji ponudila gospodjica nadučiteljica Lina Bielićka — a poslala je jur sada liepu sbirku poslovica — odlučuje odbor o načinu i redu izdavanja te gradje, za koju će se odlična gospodjica zaprositi, da bi ju akademiji poslala.

9. O novoj uredbi za sabiranje folklorske gradje, kako predlaže urednik u zaglavku svoga „Izvješća", prihvaća odbor mnienje predsjednika T. Smičiklasa i odbornika S. Brusine, da bi se onakova nova uredba mogla provesti samo uza zamišljeni hrvatski etnografijski muzej.

Sjednice galerijskoga odbora 1901.

Dne 10. veljače 1901.

Prema stručnome mnienju galerijskoga ravnatelja *N. Mašića* i odbornika *S. Brusine* odluči se, da se pet starih slika, (koje su prije njekolike godine amo bile poslane), vrati župniku u Drnišu, jer se slike, premda su inače vriedne za galeriju, ne mogu u nju smjestiti

s razloga, što bi se iz njih raztočni crv mogao raz-širiti po galeriji.

Prihvaća se predlog ravn. *N. Mašića*, da se sličica, — koju je bio g. 1898. amo poslao g. fra Misić iz Dalmacije na prodaju, a o kojoj je, pošto je g. Kočonda nije mogao utržiti, sada javio vlastnik, neka se pod koju god cienu proda, — kupi za galeriju troškom od 30 for.

Po predlogu predsjednika *T. Smičiklasa* odlučuje se glede javljene amo dražbe slikâ na Trsatu iz ostavine grofa Nugenta, da ravnatelj N. Mašić prije dražbe razvidi slike, pa da se prema njegovu izvještaju stvori daljnja odluka.

Dne 27. veljače 1901.

Prema izvještaju ravnatelja *N. Mašića* o slikah na Trsatu, od kojih da bi dvie Medulićeve bile vriedne za galeriju, odluči odbor, da se skoroj skupnoj sjednici ima predložiti dozvola potrebne svote za nabavu onih dviju slika, i da predsjednik uznastoji naprositi odlične hrvatske rodoljube na Rieci, ne bi li i oni koju sliku iz Nugentove ostavine nabavili za akademiju. (Dražba se ova odgodila.)

Dne 24. studenoga 1901.

Prima se do znanja izvještaj ravnatelja *N. Mašića* o poslovanju god. 1901.

Po predlogu ravnateljevu odlučuje se, da se ima kupiti za galeriju jedna slika (studija ženska) g. Paška Vučetića za 300 K, ako on pristane.

III.

SKUPNE SJEDNICE.

Dne 20. siečnja 1901.

Čita se visoki odpis preuzvišenoga gosp. bana, da je Njegovo c. i kr. ap. Veličanstvo previšnjom odlukom od 7. siečnja 1901. blagoizvoljelo potvrditi izbor Tadije Smičiklasa za predsjednika akademije.

Ovjerovljuju se zapisnici: VIII. skupne sjednice od 11. studenoga, glavne skupštine od 13. prosinca, i svetčane sjednice od 15. prosinca god. 1900.

Tajnik dr. Vrbanić priobćuje odluke I. razreda od 3. prosinca 1900. o primljenoj razpravi, i odluke III. razreda od 7. prosinca 1900. o primljenih razpravah i o prestanku posebnoga odbora za hrvatsku faunu; prima se na znanje.

Biraju se za god. 1901. odbornici u stalne akademijske odbore onako, kako su prikazani na str. 6. i 7. ovoga Ljetopisa.

Po predlogu dra. G. Janečka preporuča se folklorskome odboru, da prouči pitanje o osnutku narodopisnoga muzeja, i da svoj predlog o tom podnese skupnoj sjednici.

Prema starijoj akademijskoj odluci (u skupnoj sjednici 7. veljače 1897.) odlučuje se i opet, da na dan 4. veljače 1901. glavom čestitaju rodjendan preuzvi-

šenome gospodinu pokrovitelju predsjednik i prvi tajnik.

Po predlogu dra. A. Musića odlučuje se zamjena publikacijâ, i to: Orenburžkoj učenoj arhivnoj komisiji slat će se Ljetopis i „Monumenta“ jedna i druga; ljubljanskome časopisu „Zvonu“ Ljetopis, Rad I. i II. razreda, Zbornik folklorski, i „Gradja za povjest hrvatske književnosti“. — Po predlogu istoga člana odlučuje se, da će se zamjena publikacijâ zaprositi od bavarske akademije u Monakovu, od pruske u Berlinu, i od „učenoga družtva“ u Göttingenu.

Po predlogu tajnika dra. Vrbanića odlučuje se, da se, prema molbi „Družtva hrvatskih književnika“, tome družtvu poklone sve akademijske knjige, koje su izašle do konca god. 1899. — a kojih ima u zalihi više od po 20 otisaka —, ali za kasnije publikacije stoji družtvu na volju obična godišnja predplata.

Prima se na znanje zahvalnica „Djačkoga pripomoćnoga družtva za gimnazij u Pazinu“ za darovane akademijske publikacije, a priposlana uza to izkaznica, da je družtvo upisalo akademiju za svoga člana utemeljitelja, pohranjuje se medju spise pod br. 224—1900.

Na zamolbu „Brodskoga odbora“ za podizanje spomenika Matiji Mesiću, pokojnome zaslužnome akademiku, odlučuje se, iz prištedaka od god. 1901., prinos od dvie sto kruna.

Dne 1. ožujka 1901.

Primaju se do znanja: izbori razrednih predstojnika, i prihvat jedne razprave u I. razredu za Rad.

Po predlozima folklorskoga odbora (iz sjednice od 25. siečnja o. g.) bira se član dopisnik prof. dr. Josip Brunšmid za odbornika folklorskoga, a produljuje se ugovor s urednikom Zbornika folklorskoga drom. A. Radićem onako, kako je postojao do konca god. 1900., dalje do konca god. 1901.

Prima se do znanja i ona odluka folklorskoga odbora, kojom se izabraše S. Brusina, dr. J. Brunšmid i dr. A. Radić u poseban pododbor, koji ima izraditi potanku osnovu za priredbu hrvatske etnografijske izložbe i za osnutak hrv. etnografijskoga muzeja.

Prema čl. 15. akademijskih pravila budu izabrani dr. A. Musić i dr. A. Mohorovičić za preglednike računâ akademijske uprave za god. 1900. i računâ akademijske knjižare o prodanih knjigah iste godine 1900.

Prima se predlog tajnika dra. Vrbanića o potrebnih preuredbah u prostorijah za akademijsku upravu, i to: da se sadanja tajnička izba preuredi za predsjednika, sadanja mala sjednička dvorana pregradi u dvie izbe, te bi po jedna bila za po jednoga tajnika, a sadanja izba galerijskoga ravnatelja da se uredi tako, da bude prikladna i za akademijske sjednice (nejavne) i za poslovanje ravnateljevo. Trošak za takovu preuredbu — izuzevši potrebno novo pokućstvo za predsjedničku izbu — iznosit će oko 1200 K.

Prima se do znanja, da je Galičko-ruska Matica u Lavovu pozvala akademiju k proslavi 80-godišnjice galičko-ruskoga povjestničara, arheologa i filologa Antuna Štefanoviča Petruševiča, a da je akademijska uprava k toj proslavi brzojavom čestitala

Galičko-ruskoj Matici, pak se ta pismom od 4. veljače o. g. zahvalila.

Prema pozivu „Družtva hrvatskih književnika“ budu u odbor za proslavu 400-godišnjice hrvatske književnosti izabrani akademici P. Budmani i dr. F. Marković.

Po predlogu tajnika dra. Vrbanića dat će se obćini Jelsi u Dalmaciji — prema njezinoj zamolbi — za tamošnju čitaonicu akademijske publikacije, koje su izašle do konca god. 1894., uz popust od 30% i uz izplatu u tri godine, kasnije pak publikacije uz običnu godišnju predplatninu.

Prihvaća se predlog galerijskoga odbora, da galerijski ravnatelj podje u Trsat k dražbi umjetnina, koje su ostavina grofa Artura Nugenta, sa svotom odredjenom za eventualnu cjenu kupnju njekih slika, a uzetom iz prištedaka od g. 1900. i iz izvanredne prodaje akademijskih knjiga; ujedno da se ova odluka javi preuzvišenome gospodinu pokrovitelju sa molbom za pripomoć u napomenutu svrhu.

Dne 28. travnja 1901.

Primaju se do znanja odluke I. razreda (iz sjednice dne 30. ožujka) o prihvatu razpravâ za Rad.

Prihvaćaju se predlozi III. razreda (iz sjednice dne 21. ožujka) o podporah za prirodoslovno iztraživanje, a u svezi s tim stvara se poslie poduljega razpravljanja ova odluka: Svatko, komu akademija poda novčanu podporu za znanstveno iztraživanje, dužan je: a) akademiji poslati **izvještaj** o tom svojem iztraživanju, a razred će, u čije područje spada, odlučiti o tom, hoće li se izvještaj tiskati u spisih akademijskih; b) o istom poslu poslati akademiji znanstvenu **razpravu**,

čim ju svrši, a razred će odlučiti o njezinu tiskanju u spisih akademijskih.

Povladjuje se tajniku dru. Vrbaniću izvještaj (br. 71—1901.) o računih gospodarstvene uprave za god. 1900., i prima se njegov predlog, da se od viška u iznosu od 13.720·85 K pričuva 1216 K za VIII. svez. „Monumenta hist. jur.“ a 1117 K za folklorski Zbornik, a glede ostatka da akademija odredi u potrebi. Prima se do znanja i izvještaj istoga tajnika o računih akademijske knjižare „Dioničke tiskare“ glede prodanih knjiga tiekom god. 1900. (za 2311·80 K, od kojih je akademiji, odbijajući pogodjeni 3% popust, izplaćeno 1618·26 K).

Ujedno se po izvještaju (br. 82—1901.) i predlogu revizijnoga odbora, koji je prema odluci akademije pregledao napomenute račune, daje tajniku dru. Vrbaniću absolutorij za god. 1900., i izjavlja mu se priznanje ter zahvala akademije za uzorno upravljanje njezinih financijnih poslova.

Prima se do znanja zahvala c. kr. sveučilišta u Černovicah za čestitku, koju je bila akademija odaslala k proslavi 25-godišnjice onoga sveučilišta, a njegov sada priposlani proslavni spomen-spis predaje se akademijskoj knjižnici.

Knjižničar dr. A. Musić izvješta: 1. da je kr. akademija znanosti u Berlinu izjavila svoju pripravnost na zamjenbu publikacija s ovom akademijom, i to tako, da će berlinska akademija poslati ovoj svoje „Abhandlungen“ počevši od god. 1880. i slati ih u napredak, ako njoj ova akademija pošalje svoja dosadanja „Djela“ i „Monumenta spectantia histor. Slav. mer.“ te „Monumenta histor. jurid.“, ter ako joj tê publikacije bude slala

i u napredak; 2. da je bavarska kr. akademija znanosti u Monakovu izjavila pripravnost slati u napredak sve svoje publikacije, ako njoj ova akademija bude slala uz ostalo i „Rječnik“; 3. kr. družtvo znanostî u Göttingen-u da je pripravno slati takodjer svoje „Nachrichten der mathematisch-naturwissenschaftlichen Klasse“, ako njemu ova akademija bude slala sve svoje publikacije. — Po predlogu dra. Musića akademija prihvati onakovu zamjenbu publikacijâ.

Po želji učenoga družtva „Mathematisch-naturwissenschaftlicher Verein“ u Stuttgartu odlučuje se zamjenba Rada III. razreda i Ljetopisa za publikacije onoga družtva.

Českome narodopisnome muzeju u Pragu poslat će se po njegovoj želji naknadno sve dosad izašle svezke „Rječnika“, a slat će se njemu u napredak i „Rječnik“ uz ostale publikacije, koje akademija dosad zamjenjivaše za muzejne.

Po predlogu dra. M. Kišpatića, predstojnika III. razreda, slat će se geoložkome zavodu velike škole u Beogradu u zamjenu za njegove publikacije Rad III. razreda, a poslat će mu se naknadno i sve svezke Rada III. razreda, odkako je počela posebna numeracija njihova.

Prema zamolbi načelnika u Jelsi g. N. A. Dubokovića odluči se, da se obćini Jelsi daju sve akademijske knjige, koje su izašle do konca god. 1894., za svotu od 198 for. 24 nč., za koju su one bile prijašnjih godina prodavane osobitom prilikom.

Dne 13. listopada 1901.

Povladjuje se izvještaj financijnoga odbora (br. 89—1901.) o odpisu visoke kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade, odjela za bogoštovje i nastavu, od 30. travnja 1901. br. 3545, kojim se je akademiji dostavio izkaz o imovnom stanju i rukovodjenju te konačnom obračunu dohodaka akademijske zaklade za god. 1901.

Čita se odpis visoke kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade, od 7. srpnja 1901. br. 5691, kojim se priobćuje, da je računarski ured kr. zemaljske vlade brojevno izpitao i u redu pronašao priegled računâ o upravi dohodaka akademijskih za god. 1900.

Prema akademijskim pravilom primaju se do znanja predlozi I. razreda (iz sjednice dne 11. listopada) o imenovanju novih članova, a razpravljat će se o predlozih u sljednjoj skupnoj sjednici.

Primaju se do znanja odluke I. razreda (iz sjednicâ dne 5. lipnja i dne 11. listopada) o razpravah prihvaćenih u Rad.

Prihvaća se predlog predsjednika T. Smičiklasa, da se I. razred ovlasti izdati za g. 1901. mjesto „Dubrovačkoga statuta“ — koji ne može biti dotiskan za dobe — drugo koje djelo, kao jednu svezku „Monumenata“.

Prihvaća se predlog knjižničara dra. Musića, da u napredak bude knjižnica obćinstvu otvorena samo na četiri dana u tjednu, koje će knjižničar odrediti.

Tajnik dr. Vrbanić priobćuje, da je uprava akademijska povodom smrti dobrotvora akademijina, grofa Gjure Jelačića, brata slavnome banu Josipu Jelačiću, izjavila u ime akademije sažalost

preuzv. gospodji udovici pokojnikovoj, i čita njezino zahvalno pismo (br. 134—1901.). Odobrava se postupak uprave i prima se do znanja zahvalno pismo.

Povladjuje se upravi akademijskoj, što su kod odkrivanja spomenika pokojnome akademiku Radoslavu Lopašiću u njegovu rodnome gradu Karlovcu zastupali akademiju predsjednik T. Smičiklas i tajnik Vrbanić, ter su u ime akademije položili vienac na spomenik.

Po predlogu književnoga tajnika dra. Markovića naručit će se za sjedničku izbu akademijsku slika (poprsna) pokojnoga predsjednika Josipa Torbara u mladoga slikara J. Bužana, koji je akademiji jur poklonio po koju svoju sliku.

Po predlogu knjižničara dra. A. Musića i tajnika dra. Vrbanića prihvaća se zamjenbena ponuda biblioteke imperatorskoga universiteta u Kazanu tako, da će se njoj za njezine „učene zapiske" u napredak slati Rad svih triju razreda i Ljetopis, a naknadno će joj se poslati ona djela akademijina, koja joj ne dostaju, u zamjenu za one svezke „učenih zapisaka", kojih ova akademija nema.

Uprava „Bihača", družtva u Splitu za iztraživanje domaće poviesti, šalje dva izvještaja o nadgrobnom spomeniku hrvatske kraljice Jelene, a sa zamolbom za novčanu podporu. Odluka se odgadja na razpravu o proračunu za god. 1902.

Prema zamolbi „Družtva hrvatskih književnika", koje je uza to poslalo program o svečanoj proslavi 400-godišnjice umjetnoga pjesničtva hrvatskoga, odlučuje se prinos od 400 K s naročitom namjenom, da se ta svota ima upotrebiti za spomenik pjesniku Marku Maruliću, u koju je

svrhu družtvo namienilo čist prihod svečane pozorištne prikaze i svečana pučkoga spisa; ujedno se odlučuje, da će članovi akademije pribivati onoj proslavi.

Povladjuje se naknadno (obzirom na odluku skupne sjednice u srpnju god. 1895.) akademijskoj upravi, što je dru. Luki Jeliću na njegovu zamolbu (tiekom akademijskih ljetnih praznika) ustupila na porabu jedan cliché, koji je bio otisnut u njegovoj razpravi (knj. 145. Rada) „Moći sv. Šimuna".

O zamolbi hrvatskoga kipara g. Rudolfa Valdeca, — da bi akademija: a) dala od mjedi lievati njegov model za poprsje preuzvišenoga g. biskupa Strossmayera, ter u spomen pokroviteljeve pedesetogodišnjice biskupske postavila mjedni odljevak u svojoj palači; b) da bi prihvatila njegovu osnovu za uresbu grobne arkade dra. Franje Račkoga, — odluči se, da akademijska uprava ima s g. Valdecom potanje dogovarati o prvoj, a dogovoriti o drugoj ponudi.

Prema izvještaju tajnika dra. Vrbanića o odkazu dosadanjih najamnika akademijine kuće u Ilici br. 50 i o nudiocu kupcu iste kuće, ovlaštuje se uprava, da se s nudiocem pogadja do odredjene najniže kupovnine.

Dne 17. studenoga 1901.

Prema čl. 19. akademijskih pravila i §. 2. akad. poslovnika stavljaju se na razpravu priedlozi I. razreda (iz sjednica od 3. srpnja te 11. listopada) o novih razrednih članovih. Prema akad. pravilom bit će o priedlozih glasovanje u glavnoj skupštini.

Prima se predlog tajnika dra. Vrbanića, da bude, prema pravilom i poslovniku akademije, glavna skupština dne 12. prosinca, a svečana sjednica dne 14. prosinca. Prima se na znanje, da će ove godine

u svečanoj sjednici čitati razpravu, po obrednji, član II. razreda, i to Milovan Zoričić: „O pismenosti žiteljstva u Hrvatskoj i Slavoniji“.

Prema zamolbi „Galičko-ruske Matice“ u Lavovu odlučuje se u napredak davati njoj u zamjenu za njezine spise akademijski Rad I. i II. razreda i Ljetopis.

Povladjuje se naknadno upravi, što je, prema pozivu hrvatskoga pjevačkoga družtva „Vile“ u Varaždinu k odkrivanju spomen-ploče bivšemu akademiku Ivanu pl. Kukuljeviću na dan 10. studenoga, zamolila člana dopisnika u Varaždinu I. Milčetića, da bi akademiju zastupao kod te svečanosti.

Prima se do znanja izvještaj tajnika dra. Vrbanića o dosadanjem postupku uprave (br. 172—1901.) u pogadjanju glede prodaje kuće akademijine u Ilici br. 50.

IV.

GLAVNA SKUPŠTINA

dne 12. prosinca 1901.

Predsjednik T. Smičiklas. otvorivši glavnu skupštinu, izjavi, da su po §. 6. akademijina poslovnika pozvani bili za vremena u ovu glavnu skupštinu svi pravi članovi, stanovali u Zagrebu ili izvan njega, i ustanovi, da ih je ovdje nazočnih trinaest, pak da je tim zadovoljeno odredbi §. 11. poslovnika, po kojoj treba da bude u glavnoj skupštini nazočna barem polovina pravih članova, a tih ima sada 25.

Nakon toga pročita tajnik dr. Vrbanić *pismo preuzvišenoga gospodina pokrovitelja,* koji najusrdnije pozdravlja akademiju i njezine članove. Skupština kliče: Živio pokrovitelj biskup Strossmayer!

Tajnik dr. Vrbanić predlaže **„Osnovu proračuna za god. 1902."** *Skupština, razpravivši proračun, prihvati ga jednoglasno.*

Prema toj skupštinskoj odluci ustanovljen je **za godinu 1902. proračun akademije ovako: ukupni prihod 38.018 K, a ukupni razhod 39.366 K;** *po tom manjak od 1348 K, koji se ima pokriti iz prištedaka, ako ih bude.*

Ovako uglavljeni proračun za god. 1902. priložen je zapisniku ove glavne skupštine kao njegov sastavni dio.

U svezi s razpravom o proračunu *prihvaća glavna skupština ovaj predlog I. razreda*, koji bijaše odlučen u razrednoj sjednici dne 8. prosinca 1901.:

Pisac, čiju je radnju primio i odobrio koji razred, ter je, posve spremna za tisak, predana upravi, ima pravo tražiti, da mu se plate tri četvrtine nagrade.

Prema čl. 9. pravilâ i §. 2. poslovnika pristupa glavna skupština *k izboru novih članova.*

Kod glasanja o svakom predloženiku napose predano bude po 13 glasovnica, ter su izabrani jednoglasno:

za počastna člana: **dr. Franjo Iveković**, kanonik prvostolne crkve zagrebačke;

za članove dopisnike u razredu filologijsko-historijskom:

Rudolf Strohal, ravnatelj kr. velikoga realnoga gimnazija u Rakovcu;

dr. Dane Gruber, profesor u kr. dolnjogradskom velikom gimnaziju u Zagrebu.

V.

SVEČANA SJEDNICA

14. prosinca 1901.

---

1. Svečana besjeda predsjednika
TADIJE SMIČIKLASA.

Vele slavna akademijska skupštino!
Vele učena gospodo akademici!

Sretan sam što imam čast pozdraviti ovu vele slavnu skupštinu kao zamjenik našega preuzvišenoga gospodina pokrovitelja. On, otac ove akademije, pozdravlja Vas očinski i blagoslivlja Vas i Vaš rad. Mislim da ću ugoditi njemu i Vama, ako se prvim svojim govorom s ove časne stolice poklonim sjeni neumrloga našega mnogogodišnjega vodje dra Franje Račkoga. Prije devet godina govorio je posljednji put u svečanoj sjednici akademije. Oslikao nam „osvrt na dvadeset i petgodišnje djelovanje naše akademije“. Sve je polje rada akademijskoga prekrilio svojim bistrim duhom, sve tamo do prvih zametaka akademije. Tko bi bio smio reći o sebi, što on o sebi reče: „da je cielo moje biće s tim zavodom kroz ovih dvadeset i pet godina najtjesnije skopčano“? Tko bi bio mogao ljepše protumačiti ime „jugoslavensko“ naše akademije? „Ako se Slavenstvo“ — reče on — „u svojoj plemeńskoj do kraja pocjepkanosti pokazalo nesposobnim kod natjecanja s drugimi ujedinjenimi narodi, nije čudo, što su stjegonoše kod svih slavenskih plemena obrali u našem vieku upravo protivan pravac . . . Htjelo se, da se u samom imenu akademije izrazi jasno onaj zadatak, koji joj je na

polju naučnom namienjen medju srodnimi plemeni na slavenskom jugu. To ime dočim ne dira u plemenske osebine, ne vriedja plemenskih osjećaja, neka im bude zajednička zastava, oko koje se imadu na temelju narodnoga jedinstva kupiti na prosvjetnom poprištu". Tko bi bio mogao većim zadovoljstvom izricati, kako je „zastava naše akademije" — veli on — „stekla priznanje u učenom slovjenskom svietu, kada se oko nje blizu stotinu južnih, a dvadeset zapadnih i sjevernih umnika slovjenskih za prvih dvadeset i pet godina pribralo"?

Krasni broj umnih suradnika, dostignut za prvih dvadeset i pet godina, mi povećasmo za ovih devet godina. Priznajmo ipak, da nam ne dodjoše suradnici iz slavenskoga svijeta. Naša rodjena braća Srbi dadoše nam za prvih dvadeset i pet godina znamenitih suradnika. Sada se kupe oko svoje akademije u Biogradu. Nadajmo se, da će nas misao o narodnom jedinstvu nadahnuti, kako će izmed naše i njihove akademije, izmed naše i njihove i slovenske Matice nastati takovo zajedinstvo, da znamenite radove zajednički ovršujemo. Danas evo nadjoše se akademije svih naroda Europe, da njeka velika i skupocjena djela zajedno izdaju. Danas češka akademija u Pragu i poljska u Krakovu rade zajedno, da pred strani svijet iznesu plodove svoga rada. Nauka ima biti mirna i trijezna vodilica narodâ, a ogrijana čistim plamenom narodne ljubavi mora dovesti do sreće, spasa i ljepše budućnosti. — Mislimo, radimo i uzdajmo se u Boga.

Za ovo devet godina proširismo publikacije naše akademije sa novim vrstama. Osnovasmo „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena". Rusi, Česi, Poljaci i Bugari dadoše nam krasan primjer. Opća kultura evropska satire i nivelira dražesne narodne osebine i mile nam ostatke davnih vremena. Znameniti

položaj našega naroda izmed istoka i zapadne elementarnom silom prema istoku provaljujuće kulture pokazuje nam se najjasnije time, što na svoje oči gledamo ono niveliranje. Akademija je scijenila, da je prva ona zvana spasiti osebine naše iz narodnoga života, što će za koji čas biti samo uspomena. Naš je „Zbornik“ pun života, pun pouke za filologa i kulturnoga historika, za juristu i medicinara, za bogoslova i državnika, za pjesnika i pripovjedača, za sve koji žele dahom narodne duše ukrasiti svoja umna djela. Zato pravom očekujemo od svega naroda pomoć za taj Zbornik.

Naša je akademija osnovala novu vrstu publikacije u svojoj „Gradji za povjest hrvatske književnosti“. Ovo je prvi svoje vrsti zbornik na slavenskom jugu. Zamislite se samo u prošlost. Knjiga postaje u gradovima kraj mora. Gradovi su ti većinom pod tudjom vlasti. Ipak osvaja knjiga i daleko kopno. Ali zahujiše ljute, stoljetne krvave bure, koje prijete s korenom izčupati narod hrvatski sa zemlje otaca. Narod se raskidao i rasipao. Kulturna njegova nastojanja takodjer su rasuta. Sada treba sabrati te listiće, koje je strašna bura kojekuda razbacala. To sada čini akademija.

Akademija je prihvatila izdavati: „Znanstvena djela za opću naobrazbu“. Toga ne čine akademije velikih naroda. U njih ima svaka struka nauke svojih nakladnika. Otimlju se za učena djela namijenjena stručnim i visoko obrazovanim ljudma. Otimlju se, da predobiju za sebe vrsne stručne pisce. U nas nije se jošte rodio takov nakladnik. Potrebe su narodne prosvjete velike. U našem narodu živilo je i živi medju inteligentnim razredima osjećanje i misao, da bi tomu imala pomoći akademija. Tako su osjećali i oni plemeniti muževi oko „Prve hrvatske štedionice“, kada su prigodom pedeset-godišnjice njezine poklonili našoj akade-

miji krasni dar od pet hiljada forinti. Akademija je taj dar prihvatila i obdarila narod do sada sa dvije knjige našega druga Nodila. Sada sustadosmo valjda za koju godinu, dok dohodci te zaklade pokriju troškove onih dviju knjiga i porastu da se više ovakovih djela uzmogne štampati. Mi se nadamo, da će naš narod osjećajući potrebu ove vrsti literature ovu zakladu ojačiti, da će ona procvasti i biti ponos naše narodne prosvjete.

Akademija valja napokon, da prisluškuje vjerno svakomu kucaju narodne duše. I akademija slavi četiristogodišnjicu naše umjetne poezije. I ona je posvetila jednu plemenitu radnju neumrlom Marku Maruliću. Dopustite, da mu i ja sastavim malu kitu cvijeća. Marko je Marulić najprije latinski pisac. Stekao je time svjetski glas. Bavi se svetim naukama koje zanimaju cio svijet. Ali zato ipak nije svjetski pisac. On je upravo hrvatski pisac koji piše svoja djela latinski. I sam jezik latinski neće u tih pisaca zatajiti moći porijekla narodnoga. Još će manje moći sakriti narodno osjećanje ona djela, koja je pisac na latinskom jeziku svomu poglavito narodu namijenio. Takova su djela najbitniji dio kulturne historije zapadnih evropskih naroda. Ta djela ako i ne narodnim jezikom pisana prosvjetljuju ipak narodnu svijest, a dovode narodu jaku svezu s drugim prosvjetljenim narodima

Mi ćemo to kušati i dokazati time, što ćemo ponoviti misli jednoga Marulićeva djela: Epistola domini Marci Maruli Spalatensis ad Adrianum VI. Pont. Max. de calamitatibus occurrentibus et exhortatio ad communem omnium Christianorum unionem et pacem. Romae 1522.

Moja gospodo! Svatko nas živo osjeća, da je znamenit korak, kada jedan skromni pisac pred papom, ocem svega kršćanstva, digne svoj glas u jednoj posla-

nici i tu poslanicu objelodani svijetu. Humaniste, svijesni svoje neumrle slave, šiljahu kadgod ovakove poslanice, dapače premnogo puta kao možni kraljevi umne knjige. Navesti ćemo jedan osobito karakterističan primjer. Slavni humanista Filelfo predstavi se Mohamedu II. osvojitelju Carigrada jednom odom kao čovjek, koji sa svojim riječima pronosi neumrlu slavu. Pošiljući sultanu pjesmu, zamoli ga, neka bi pustio na slobodu njegovu punicu i dvije njezine kćeri, koje je zasužnjio pri osvojenju Carigrada. Sultanu to laskalo i pustio ih na slobodu.

I naš Marko jest kralj knjige, ali nadahnut svetinjom kršćanske poniznosti. Tek misao na slavu božju daje mu odvažnosti, da on kao mali čovjek opominje velikoga papu na najvišem prijestolju svijeta. Marko, već starac u sedamdeset i drugoj godini, nije se u humanističkom zanosu zaletio. I sam papa poznaje jamačno po djelima Marka Marulića. Marko vrši svoju dužnost. „Utisnuše mi“ — veli on — „pero u ruku suze mnoge i prejadna lica onih, što k nama svaki dan u nevolji prebjegavaju.“ Marko nam je jedan od prvih umnika hrvatskih. koji se trudi sklonuti papu, neka bi složio vladare Evrope, da pristupe riješavanju pitanja poslije prozvanoga istočnim. Marka nasljeduju poslije umnici hrvatski kroz sto i pedeset godina.

Da nam jasniji i svjetliji izadje Marko, ogledajmo najprije djéla njegovih vršnjaka Hrvata slavnih i proslavljenih, za koje je Marko mogao znati i znao je. Feliks Petančić još prije Marka (1493) dokazuje Vladislavu kralju ugarskom i hrvatskom i češkom puteve, kojima su prolazile rimske vojske i po kojima će moći protjerati iz Europe Turke. „Ne dajte — veli on kralju — da se na ravninama Panonije boj bije, već ga prenesite u Traciju. Čim kršćanski narodi čuju, da je jedna

vojska prešla Dunav, a druge preplovile jadransko more, dići će se svi da gone neprijatelja. Aleksandar veliki pošao u Aziju, da pobije Darija. Hanibal je u Italiji kušao Rimljane svladati. Cezar je brzinom takovom pao u neprijateljsku zemlju, da ga niti glas o njegovu dolasku nije mogao preteći. Ali pustimo sve druge, evo vama našega Ivana Hunjada, koji nije čekao Turke na svome zemljištu, već ih je uvijek poiskao na njihovu."

Nije moguće da Marulić ne bi bio znao za slavnoga Petančića, koji je u njegovo doba bio na glasu kao mnogokrati poslanik kršćanski u Carigrad i najbolji poznavalac turskoga carstva. Morao je Marko znati i o poslanstvu svoga prijatelja biskupa Tome Nigra, poslanika bana hrvatskoga Petra Berislavića (1516) A kako ne bi Marko bio poznavao svoga susjeda Trogiranina Trankvila de Andreis ili Andraševića, mlada, ali veoma umna i zanosna humanistu? On spjeva pjesmu: Tranquilli Parthenii Andronici Dalmatae contra Turcas communes Christianorum hostes ad Deum optimum Maximum oratio (1518). Posvećuje svoju pjesmu „Clarissimo ac nobili viro Hieronymo de Croatia in Laipfain utriusque iuris doctori." Posvećuje svoju pjesmu tomu odličnomu Hrvatu, da se pod njegovim možnim okriljem laglje pronese u svijet. On hoće da svojom pjesmom izmoli pomoć od Boga svomu narodu i da uzbudi kršćanski svijet proti turskomu bjesnilu. Izbraja sve zemlje, koje su do sada Turci osvojili, a onda o svojoj domovini veli: „Dalmatiam aut devastavit, aut occupavit, aut tributariam reddidit."

Drugu svoju poslanicu opet štampa u Augsburgu 1518. pod naslovom: Oratio Tranquilli Parthenii Andronici Dalmatae contra Turcas ad Germanos habita. U uvodu ima: Ad invictissi-

mum Maximilianum Caesarem augustum Epistola, u kojoj dokazuje, kako je potrebna sveopća kršćanska vojna, da ne propadne od turske sile cijelo kršćanstvo. Kršćanski se vladari medju sobom razdiru i tim osokoliše i podigoše turske duhove. „Daj Bože", veli govornik, „da bi me Tvoji Germani razumjeli i uslišali". „Znam" — veli on — „da ću mnogo gorkosti sasipati na moju bol, dok budem pričao o neizmjernoj sili najstrašnijih Turaka, najprije zato, što ću moju najnoviju i najstrašniju ranu morati razdirati, onda i zato, što vidim nesreću dapače propast kršćanskoga svijeta, ako nam sam gospod Bog ne pomože. Ne uzdajte se preveć, kao da to ne bi moglo biti. Gdje su možni Skiti, koji sa sjevera proširiše svoju državu i opasaše ju snagom kao jedinstvenu tvrdjavu kakovu? Gdje su Goti, koji njekada poplaviše svu Europu do dna najjužnijega? Gdje su Parti, koji osnovaše u Aziji osamnaest država? Kuda li se je rimska svjetska država proširila u Europi, Aziji i Africi? Gdje su vam Germani, Goti, Vandali i drugi, koji razvališe rimsko carstvo? Kako li Slaveni od vječnoga snijega posjedoše sve zemlje do jadranskoga mora! Kako poslije bijesni Magjari sjedoše u Podunavlje"! Pak pita: „Gdje je snaga svih tih naroda? Turci osvojiše Aziju, a sada osvajaju Europu. Narod pobježe u gore i u tvrde gradove, da si život spasi. Pade Carigrad i grčko carstvo, padoše i druge države. Kolika je Turcima sila na moru, vidi se po tom, što padaju redom otoci sredozemnoga mora sve do skrajnih zakutaka. Ugri i Hrvati vodiše krvave i grozne ratove, da pomognu Srbe i Bugare. Nije neprijatelju lasno bilo ove zemlje osvojiti, mnogo je pretrpio udaraca, napokon ipak pred neizmjernom silom klonusmo i podlegosmo. Strašne li muke trpe kršćani! Pomislite si opustošena polja i upaljena sela, a Turci odgone ljude

i blago. Razvaljuju kršćanske gradove. Ne osvajaju zemlje, da sebi učine pokrajine, da gradovima nametnu daće, već izgone stanovnike, ubijaju djecu, kuće i hramove upaljuju, do neba se diže vatra s dimom i jaukom kršćana. Trgaju se od muževa žene, od majke djeca i kćeri joj na njezine oči sramote. Koliko li su plijena odnesli! Ništa ne čuješ nego jauk ljudi i gruvanje rušećih se zgrada. Uz praskajuće i oreće se zgrade teku potoci krvi ljudske. Gdje su im kuće, gdje crkve, gdje mili i dragi? Gdje će im biti domovina, koja će im biti vjera? Mjesto blaga upregnuti, proklinjati će, što ne umroše, a sada umrijeti ne mogu. Mogla bi komu zlobna ljudska narav na ove nevolje i smijeh izmamiti. Ne smijte se. Ne smiju se danas niti Grci niti Bugari niti Iliri (Hrvati i Srbi). Ne smije se Kranjska niti Štajerska, ne smije se Furlanska zemlja, kamo su Turci kao munja provalili i sve popalili. Mogoste i vi čuti naricanje sužanja i strašnu viku tulećih neprijatelja, mogoste vidjeti pušeće se krovove. Već gori vaše susjedstvo, plamen se širi, vatru ćete teško ugasiti. Dajte, neka puca glas po cijelom svijetu: Germani protjeraše i satreše prestrašenoga Turčina, oni spasiše kršćanski svijet." Pravo reče naš Andrašević, da će sebi srce razdirati, dok bude govor govorio.

U ovim gorkim slikama oslikasmo milieu ili situaciju, koja je morala okupiti svu dušu umnoga i plemenitoga starca Marka Marulića. Taj evangjeoski čovjek vjeruje u kršćansku prosvjetu Evrope, zato i on hlepi za tim, da složi vladare evropske, a u ime Isusa Krista da ih složi papa. I Marulić misli, da mora papi najprije oslikati nevolju kršćana. „Evo zala" — veli Marko papi — „koja nas pritišću. Danomice trpimo od turskih provala. Svijet hvataju i ubijaju ili u sužanjstvo odvode, sada dobra pljačkaju, blago nam odvode, sela i gradove

pale, polja prije obdjelana sada su pusta, mjesto plodina po njima trnje poraslo, jer ponestaje radnika. Samo nas još zidovi gradova brane. Još smo zadovoljni, što gradove sada podane Veneciji štiti njekakav savez s republikom. Bojimo se, da će doći doskora vrijeme, kada će se strašni neprijatelj raskrinkati. A kako da i bude savez krsta s nekrstom? Prelazim nevolje, koje nekada pretrpismo, kada danas ne ima dana, da ne bi kršćanima ove zvijeri zadale kakovu ranu. Hramove, u kojima se slavio bog, pretvoriše u staje za blago. Tjelesa svetaca, koje vjernici kršćani časte, nevjernici nogama pogaziše. Slike i kipove svetaca, samu sliku spasiteljevu i Marije djevice, majke njegove, ili razdiru ili na gnjojište bacaju. Ništa ne propuštaju, samo da našu svetu vjeru ruglu izvrgnu. To patismo i danas patimo". Slika u zanosu zaostaje iza one žarke Andraševićeve, ali je dostojna vrijednoga starca. Uzmite sada njegovu „Molitvu suprotiva Turkom", pa ćete naći iste misli i u istom redu u stihovima 5—35. izrečene. To bi moglo odbiti sumnju, kao da ono nije pjesma Marulićeva.

Starcu pristoji, da i njeke pozitivne predloge učini papi. Marko veli: „Već neprijatelj misli na to, kako će ostali kršćanski svijet ostaviti Isukrsta i pokloniti se proroku. Osjeća on, da su njegove sile već i za to dostatne, ali mu smeta kraljevstvo Panonije — to jest Ugarska i Hrvatska. Da si ga makne s puta, u najnovije ga doba napada neizmjernom svojom vojskom. Najprije osvoji njekoliko gradova na Dunavu. Malo zatim namjesti se izmed Drave i Save, svu onu zemlju grozno opustoši, sužnje dade sve do jednoga poubijati. Malo za tim osvoji Biograd, grad po naravi i vojenom obranom jak, kojega njegov pradjed nije mogao osvojiti. Ostavivši ondje posadu, povuče se radi nastajuće zime u zimske stanove, da u prvo proljeće ono kraljevstvo oružjem

osvoji. Ako to izgubimo, što ostaje onda kršćanima, da se brane? Koja će ih vjera ogrijavati, da se usude dići na tako jaka neprijatelja? Vjeruj mi, već pozvanja svemu kršćanstvu, ako se svi složnim silama ne sjedine i u imenu Isusovu ne požele radje umrijeti, nego li da ovoj barbarskoj nevjeri služe. Svi bi imali pomoći onomu kraljevstvu, jer ako ono padne, otvoren je dušmanu put u Germaniju i Italiju. Satrti će on Iliriju — to jest Hrvatsku, a onda će si moći pokoriti i drugi kršćanski svijet. Zajednička pogibelj mora se zajedničkim oružjem odbiti. Nitko neka ne misli, da je daleko od neprijatelja. Ako se vatra što prije ne ugasi, širit će se bez kraja i konca i uništit će sve do na kraj svijeta. Nitko neka se ne uzda sam u svoju snagu. On je najmoćniji, ako pojedine ima smlatiti. Toliko bi se kraljestva imalo na njega dići, koliko ih je on uništio. Malo za to mare naši kraljevi. Evo gori ljuti rat izmed Španije i Franceske. Italija je u sebi rastrojena Tko je jak to ocijeniti, kako jadni kršćani jedni drugima krv prolijevaju? Gledaj, da se kršćanstvo izmiri s Bogom, koga tako ljuto prolijevanjem kršćanske krvi vrijedja. Šikni ih ti crkvenom kaznom, da dodju k sebi. Neka bude mir božji na zemlji, kako ga je Isus učio svoje učenike." Pripovijeda zatim basnu, kako mačka ima o vratu navezana miša, hoće da ga zamoči u lokvu i zadavi, ali miš skače u visinu i ne da se u vodu. Vidi tu igru s visine orao, spusti se i odnese u svojim pandžama obadvoje. „Tako će učiniti i s nama Turci, dok se kršćani medju sobom izmuče i iskolju." U ime čije piše i govori Marko, to kazuje na svršetku, kada veli papi: „Tuam in ea re liberalitatem praedicabunt Croatiae quae adhuc supersunt oppida Liburniaeque dynastae omnes arciumque praefecti."

„Liburniae dynastae“ mogu biti u prvom redu Frankopani. Poznavao ih je Marulić, a znao je za nje i papa. Evo se sada i s njima sastajemo. Ne ćemo nagadjati, koliko je Marulić djelovao na papu, kada papa još ove godine 1522 šalje svoga legata na njemački sabor u Nürnberg. Ne ćemo niti legatova brižnoga djelovanja slikati, da složi njemačke knezove. Ne ćemo slikati djelovanje starca Bernardina Frankopana na tom saboru, jer to oslikasmo već u „Povjesti hrvatskoj“. Samo ćemo spomenuti, da je sam papa Hadrijan pismom svojim od 1. decembra o. g. pozvao Bernardina Frankopana i druge hrvatske velikaše u Rim. Starac ne uzmogne sam glavom u Rim, već posla svoga sina slavnoga Krstu. Papa se je dakle ozbiljno ogledao na Hrvatsku.

Čujmo, što govori Krsto pred papom: „... Hrvatska, Ugarska i Dalmacija pokriše poljane svoje nebrojenim tjelesima svojih junaka. Ti si nam jedina utjeha, Ti nas Tvojim milim pismima bodriš, neka se sjetimo staroga junaštva, koje smo uvijek pokazivali. Po tebi osjećamo se na divni način obodreni, da onako junački umiremo, kako smo se junački i borili. O da bi se samo mogao našom krvi dovršiti ovaj dugi i ljuti rat, pa da ostane neprijatelju zatvorena Italija dapače cijela Europa. Ali ja se bojim, da će naša propast biti i propast Italije i drugih zemalja. Hrvatska doista ne može propasti, a da ne propadne i Italija. Sredstvo za zaštitu jesu novci za vojsku, jer bez novca ne ima niti vojske. To od Tebe očekuju narodi kršćanski. Mene jedino tješi, ako već imam poginuti, da umirem spominjući se moga plemena, spominjući se moje vjernosti, spominjući se našega spasitelja Isusa Krsta. Ostavit ću svima o sebi svjedočanstvo, da ja, vikao gospodovati, volim umrijeti nego li robovati. Moj otac bio bi Tebi ovo glavom izrekao, da mu je dopustilo slabo zdravlje

učiniti ovako težak put. Ništa mu ne bi bilo milije, nego li Tebe pozdraviti na tom najuzvišenijem prijestolju svega svijeta. Zato je meni povjerio, da Ti u njegovo ime čestitam."

„Sveti oče! Grofovi, baruni, plemići i narod kraljevine Hrvatske obratiše se na moga gospodina oca i rekoše: „„Ti kao najstariji i izmed nas najmožniji i kod vladara najpoznatiji i najslavniji radi brižno za našu stvar kod svetoga oca pape i kod kršćanskih vladara. Pripovijedaj im nevolje i nesreće, stiske i poraze, kojima nas Turci muče i uznemiruju, kako u našu zemlju provaljuju i naš narod u sužanjstvo odvode; kako ćemo mi, od svih ostavljeni, biti prisiljeni ili da ostavimo našu domovinu, da lutamo kao nesretnici i prosjaci po svijetu, ili da s Turcima zadjemo u savez i da njima služimo, ako nam, sveti oče, ne pripravite pomoći."" Svjedoči to ona muka moga oca u Nürnbergu, gdje su mu obećali i zaključili pomoći, pa opet nisu ništa učinili. Od onda i gore biva, turske čete jače provaljuju."

„Sveti oče! Hrvatska je predzidje ili vrata svega kršćanstva, a osobito za susjedne zemlje Kranjsku, Korušku, Štajersku, Istru, Furlaniju i Italiju. Ako ona padne, što bog ne daj, u sve ove zemlje biti će Turcima put otvoren. Ako oni uzimadu Hrvatsku, ne ima im više zapreke, lako će prijeći rijeke, mora i gore. Mi se branimo već sedamdeset godina bez ikakve pomoći od kršćanskih vladara, a to se nije dogodilo nijednomu kršćanskom kraljevstvu. Ali dalje ne možemo bez pomoći . . ."

Moja gospodo! U mjesto da slušate mene i moje argumentacije, dovedoh pred vas Marka Marulića i njegove drugove, neka vam sami kažu, što su smišljali i uradili. Mislim, da Vam ovako dolazi pred dušu i srce krasniji, nego što bih ja mogao oslikati. Još bi krasniji

izašao naš Marko, da ga možemo u ovom govoru uvesti, kako kao umnik svjetskoga glasa, čim se skloni pjevati hrvatski, radja pjesnike hrvatske Nije od male važnosti, da naše umjetno pjesništvo započimlje čovjek, koji već uživa svjetski glas. Još bi jasniji, svjetliji izašao naš Marko, kad bismo mogli u ovom govoru oslikati neprekidna nastojanja umnika hrvatskih, njegovih znamenitih nasljednika, kroz sto i pedeset godina, da dignu Europu na Turčina i da se započne riješavanje istočnoga pitanja. Da pratimo trudne pute po Evropi oko vladara evropskih a osobito u Poljskoj našega Andraševića; da ogledamo, kako je Petar Čedolin, biskup hvarski, djelovao na papu Klementa VIII.; da se divimo požrtvovnosti Franje Jožefića, Frankopana Franje i Vuka, Aleksandra Komulovića, Antuna Grgičevića, Tomka Marnavića, Rafaela Levakovića, Gjure Križanića i mnogih drugih nasljednika Marka Marulića, kako će složiti kršćanstvo i donesti pomoći svom milom narodu: sve bi nam to ljepše rasvijetlilo i našega Marka. Domovina sva u krvi, a ovi ugledni umnici prolaze po svijetu, tražeći joj pomoć, oko dvorova i mogućnika evropskih. Svima, svima budi slava, ali prva ide njihova prednjaka Marka Marulića. Slava mu!

---

2. Izvještaj tajnika.

DRA. FR. VRBANIĆA

o gospodarskim prilikama akademije g. 1901.

Veleštovana gospodo!

Izvještaj moj o gospodarskim prilikama akademije za g. 1901. daleko je kraći od sličnih izvještaja za godine prijašnje, jer u gospodarstvu našem nije bilo izvan-

rednih pojava ni obzirom na prihod ni obzizom na rashod. Pak ako u prihodu ovogodišnjem kod zaključka računa i budemo našli mnogo veću svotu od one, koja je bila navedena u akademijskom proračunu, ne smijemo razlog tomu tražiti možebiti u osobitim gospodarskim pojavima, koji bi bili nastali tijekom ove godine, nego u jednu ruku u tom. što smo u ime dotacije ove godine primili nešto više, jer nam je u to ime iz prihoda akademijske glavnice zadnjih godina manje bilo doznačeno nego li nas u istinu ide, a u drugu ruku u tom, što ne samo nismo potrošili prištednja od prošlih godina, nego što smo nastojali. da ih koliko se je dalo povećamo, da danas sutra imali budemo na razpoložbu neku svotu novaca za izvanredne potrebe akademije. Ova je briga tim nužnija, jer, sudeć po dosadanjem iskustvu, slabe je nade, da će se doskora itko naći tko bi akademiju materijalno podupro u njezinom znanstvenom radu. Ove godine barem ne može akademija spomenuti ni jednoga novoga dobrotvora; pak upravo zato dužana je ona tim veću hvalu svomu osnivaču i pokrovitelju preuz. g. biskupu Strossmayeru, koji je i ove godine namijenio akademiji iznos od 2000 Kruna u ime potpore za izdavanje velikoga akademijskoga „Rječnika“. Budi mu na ovoj veledušnoj potpori ovom prilikom izjavljena najtoplija hvala. Isto tako sveta je dužnost akademije izjaviti osobitu blagodarnost visokoj kr. hrv.-slav -dalm. zemlj. vladi, koja je i tečajem g. 1901. našemu drugu profesoru Peri Budmanu dozvolila trajan dopust, da uzmogne svu svoju brigu i muku posvetiti izdavanju velikoga akademijskoga „Rječnika“. Bez ove blagonaklonosti visoke vlade akademija nebi uz najbolju volju mogla izdati ni deset štampanih araka svoga „Rječnika“.

Uz ove dobrotvore naše prislanja se dostojno još

i naš predsjednik Tade Smičiklas, koji je poput prijašnjih i ove godine ne samo svoju nagradu od 600 Kruna, koja mu pripada kao čuvaru akademijskoga arkiva, upotrebio za prepisivanje listina, nego je i o svom trošku putovao po Dalmaciji i drugim krajevima domovine te revno radio oko sabiranja listina za „Codex diplomaticus". Ogriješila bi se stoga akademija o dužnu zahvalnost, kad mu se ovom svečanom zgodom na njegovoj požrtvovnosti nebi zahvalila.

U zaključnim računima moći će se potanko razložiti kolik je bio ukupni prihod i rashod akademije tečajem ove godine; za danas mi je istaći, da će redoviti prihod akademije iznositi okruglo oko 40.000 Kruna, dakle po prilici onoliko, koliko i prijašnjih godina te da su vrela tomu prihodu ista koja i do sada: kamati od akademijske glavnice, prihod kuća i prodaja knjiga. Akademijska glavnica raste jednom petinom čistoga prihoda sama iz sebe doduše lagano, ali postupice, te je prema iskazu računarskoga ureda kr. zemalj. vlade od 22. veljače 1901. koncem godine 1900. iznosila ukupnu svotu od 559.820·98 K napram iznosu od 549.048·28 K. koncem godine 1899. Prema tomu povisila se je ona tečajem prošle godine za ukupnu svotu od 10.771·70 K; nu jer je iz ove povišice na temelju obavljenoga obračuna za prošle godine akademiji naknadno isplaćena još svota od 1771·10 K, to se je efektivno g. 1900. umnožila zaklada akademije samo za 9000·69 K.

U navedenom iznosu akademijske glavnice nalazi se i posebna zaklada biskupa Strossmayera za uzdržavanje Strossmayerove galerije slika u iznosu od 21.700 K., i zaklada baruna Gustava Hillepranda-Prandau-a u nominalnom iznosu od 24.400 K.

Po proračunu računarskoga ureda kr. zem. vlade proračunan je prihod akademijske glavnice za tekuću

godinu u sveukupnom iznosu od 20.484·28 K, ne uračunavši iznos od 868 K iz zaklade biskupa Strossmayera, što ga akademija diže neposredno kod kr. državne blagajne. Od ovoga prihoda kamata doznačeno je akademiji ove godine u svemu 10.123·36 K, dok je ostatak od 10.360·92 K pridržan ponajviše s toga, da se prema akademijskim pravilima jedna petina akademijskoga glavničkoga prihoda, dakle i onoga od akademijskih kuća, priklopi glavnici.

Ostali prihod akademije sastojao je i ove godine kao što i prošlih godina od navedenoga prinosa pokroviteljeva u iznosu od 2000 K., od čistoga prihoda akademijskih kuća u iznosu od 22.000 K., i od dohodka unišloga od rasprodaje knjiga u okruglom iznosu od po prilici 5000 K, te od koje stotine kruna raznoga dohodka manje vrsti.

Veći dio ovoga svoga prihoda trošila je akademija i tečajem ove godine poglavito u svoj književni rad, što će ga napose nacrtati moj vrlo poštovani drug, književni tajnik dr. Franjo Marković. Za ovogodišnju prvu seriju svojih publikacija. u kojoj su izišle četiri knjige i to: Ljetopis, sveska 15, Monumenta historico-juridica svez. VIII., Rad knjiga 145. i „Zbornik za život i običaje južnih Slavena“ VI/1, potrošila je akademija okruglo oko 6000 K. Kako će druga serija ovogodišnjih publikacija stajati prema proračunu oko 15.000 K., to će trošak akademije za njezine redovite publikacije iznositi oko 21.000 K.

Povrh toga izdala je akademija za predradnje oko izdavanja „Monumenata“ preko 1600 K., a po želji razreda matematičko-prirodoslovnoga dozvolila je i ove godine za iztraživanje zemlje te raznih znanstvenih pokusa iznos od 800 K. Uzevši u obzir sve ove izdatke te troškove za nabavu razne građe, potrošila je akademija

ove godine oko 24 000 K. za znanstvene svrhe, ne računajući razmjerno dosta velike izdatke, što ih je ona žrtvovala za svoje znanstvene i umjetničke zavode kao što su: Strossmayerova galerija slika, knjižnica i arkiv. Napokon je akademija, da se oduži uspomeni svoga nezaboravnoga i po hrvatsku povjest toli zaslužnoga člana Matije Mesića, poslala odboru za odkriće Mesićeva spomenika iznos od 200 K, a na molbu družtva hrvatskih književnika u Zagrebu dozvolila je svotu od 400 K. za Marulićev spomenik.

Uz ove izdatke, te one, što ih akademija redovito troši svake godine za svoju upravu, potrošila je ona ove godine u ime izvanrednoga troška još za unutarnje uređenje svoje palače oko 4000 K. Ovaj trošak ako i jest znatan, bio je ipak nuždan, te mu se akademija u interesu svoga vlastitoga dostojanstva nije mogla oteti.

Zaklada za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu, kojom prema stvorenom statutu upravlja sama akademija, nije se tečajem ove godine pomnožala niti za jedan filir, tako, da ona i danas kao što i na koncu prošle godine iznosi svotu od 15.294·52 K; od koje je svote korisno uložen iznos od 14.378·62 Kruna, dok se ostatak od 915·90 Kruna povratiti ima zakladi od prihoda godišnjih kamata na račun predujma izdanoga iz zaklade za prvu svesku historije srednjega vijeka, što ju je napisao pravi član Natko Nodilo. Nu kako se od godišnjega prihoda kamata imade prije svega postupice isplaćivati nagrada za drugu svesku rečene povjesti, a onda istom povratiti rečeni predujam, to će proći još koja godina, dok zaliha kamata ove zaklade bude dosegla, da akademija na račun njezin bude mogla izdati novo koje djelo. Samo onda, ako se srećom kojom nadje dobrotvor, koji bi se sjetio

ove zaklade, mogla bi akademija ovoj svojoj želji prije zadovoljiti.

Da ovaj moj izvještaj bude potpun još mi je naglasiti, da je akademija prije malo dana s hrvatskim umjetnikom, kiparom Rudolfom Valdecom, sklopila pogodbu za konačno uređenje arkade pokojnoga i nezaboravnoga svoga predsjednika Franje Račkoga; kako ipak akademija u tu svrhu razpolaže posebnom svotom, što ju darovaše preuzvišeni gospodin njezin pokrovitelj i drugi štovatelji pokojnikovi, to ona iz svojih redovitih dohodaka za ovo uredjenje ne će morati žrtvovati ili ništa ili vrlo neznatnu svotu.

Napokon mi je spomenuti, da je akademija ove godine ponovno dala inventirati ukupnu zalihu svojih publikacija, koje se nalaze u spremištu, te da je tom prilikom u svemu popisano 85.467 komada knjiga u vrijednosti po knjižarskoj cijeni od 411.827·30 Kruna.

Ja sam ovim izvještajem istakao sve, što je ove godine važnijega u gospodarskim prilikama našega zavoda; dao Bog, da se u slijedećem gospodarskom izvješću akademija bude mogla podičiti povoljnim odgovorom, što ga željno očekuje od visoke vlade na svoje tri predstavke za stalnu godišnju potporu.

Glavna skupština jugoslavenske akademije držana dne 12. prosinca ove godine izabrala je: za počasnoga člana dr. Franciska Ivekovića, kanonika prvostolne crkve zagrebačke, a za članove dopisnike u razredu *filologijsko-historijskom:* dr. Danu Grubera, profesora na dolnjo-gradskoj gimnaziji u Zagrebu, i Rudolfa Strohala, ravnatelja kr. velike realne gimnazije u Rakovcu.

---

3. Izvještaj tajnika

DRA. FRANJE MARKOVIĆA

o književnom radu akademije g. 1901.

Veleštovana gospodo!

Poslie prošlogodišnje svečane sjednice — dne 16. prosinca 1900. —, u kojoj je pravi član dr. Milivoj Šrepel čitao svoju razpravu: „Sigetski junak Nikola Zrinski u povjesti hrvatskoga pjesničtva“, razvijaše se tiekom ove godine 1901. književno djelovanje akademijino ovim načinom.

U sjednicah razreda filologijsko-historijskoga čitahu se i primahu se u akademijske spise ove razprave:

Od pravih članova:

Dne 27. veljače od Pera Budmana „O Držićevoj komediji Pjerin“ (za Rad). Akademik iz izvadaka komedije „Pjerin“ Marina Držića (akademijsko izdanje str. 405—412) tražeći sadržaj cijele komedije nahodi, da je Držić, uzevši za prvu osnovu Plautove Menehme, na ovoj učinio drugu, posve originalnu, intrigu.

Dne 5. lipnja, kao u slavu 400-godišnjice Marulićeve „Judite“, od dra. Milivoja Šrepela „O Maruliću“ (za Rad). Poslije općega uvoda akademik ponajprije govori o latinskim moralnim djelima Marulićevim, te se osvrće na stanje tadašnje skolastike, poimence na borbu izmedju averroistâ i aleksandristâ u padovskoj školi, u kojoj je Pomponacije došao do tvrdnje, da je nešto s gledišta dogme istinito, što je u isti mah s gledišta razuma krivo. Marulić je ovu borbu gledao na svoje oči, te se poradi svojih kršćanskih osjećaja odvratio od nje držeći, da će čovječanstvu više koristiti, ako se podade smjeru

kasnije mistike, kakov se javlja u Gersona i Tome Kempenjanina. Skolastika srednjega vijeka imade u svako doba o boku mistiku, koja je popunjavala skolastiku kao čuvstvo nauku ili kao život teoriju. Potanjom se analizom pokazuje, da je upravo Toma Kempenjanin bio vodja našemu Maruliću, a da je odabrao valjana uglednika, potvrdjuje nam svjetski uspjeh Marulićevih moralnih spisa, koji imadu čitateljâ još i dan danas kao i djelo Tome Kempenjanina. Novi talijanski prijevod Marulićevih „Parabolâ“ izišao je u Genovi godine 1882.

Zatim govori akademik o Marulićevu „Evangjelistaru“, te pokazuje svezu ove popularne kršćanske etike s mistikom i ujedno iznosi razloge, zašto mu se ne čini vjerojatno, da je „Evangjelistar“ izišao već godine 1501., kako tvrdi Kukuljević po nekoj staroj rukopisnoj bilješci. Onda podaje ocjenu Marulićevih „Institucijâ“, za koje drži, da im je spoljašnji kalup udešen po djelu Valerija Maksima, te pokazuje, kako je upravo anegdotski značaj ovomu djelu pribavio veoma veliku popularnost po svoj zapadnoj Europi. Može se reći, da Marulić i „Evangjelistarom“ i „Institucijama“ samo nastavlja rad Tome Kempenjanina. Budući ohrabren naglim uspjehom Marulić sastavi „Parabole“. Akademik pokazuje, kako je za života Marulićeva Alan sastavio parabole u elegijskom distihu, ali je Marulić bio sretnije ruke, kad je svojim parabolama ostavio prozno odijelo. Isporedivši Marulićeve parabole s Isusovim opažamo, da im je Marulić znatno raširio okvir; neke su namijenjene upravo redovnicima, te nas ne samo u tom nego i u mnogim drugim pojedinostima, koje se iznose na vidjelo, podsjećaju Tomina djela „O nasljedovanju“. Svoj rad oko popularizacije kršćanske nauke nastavi Marulić u djelu „Poniženi i uzvišeni Isukrst“, u kojemu pripovijeda Isusov život i ujedno u 2. dijelu (proročkom)

dokazuje Židovima, da je Isus pravi Mesija. Ovdje raširuje ono, što je natuknuo u 3. paraboli. Iza oblika rasprave, anegdote i parabole poslužio se Marulić oblikom dijaloga, koji je počeo upotrebljavati već otac humanizma Petrarka. U doba renaissance bio je dijalog omiljela književna forma za prerazličite predmete. Ova moda ponuka i Marulića, da u obliku dijaloga (u prozi) obradi moralni predmet o kršćanskim krepostima, i to u spisu „Dijalog o Herkulovim slavnim djelima", u kojemu se razgovaraju bogoslovac i pjesnik. Kako je u „Evangjelistaru" i „Institucijama" pobijao „filozofe", tako ovdje nišani na pjesnike, koji se slijepo drže starine, a ne mare za vjeru. Dijalog pokazuje veliku vještinu u analogijama i antitezama. Da Marulić nije sustao u svojemu popularizatorskom radu svjedoči njegovo rukopisno djelo „O posljednjem sudu", koje je akademik našao i prepisao u Mlecima. To je upravo rasprava u obliku propovijedi (sermo), te akademik pokazuje, kako je ovaj oblik bio običan u latinskoj kršćanskoj književnosti u II. polovini srednjega vijeka. U toj propovijedi progovara nam i rodoljubno čuvstvo Marulićevo, jer on ovdje živim bojama opisuje patnje hrvatskih zemalja od navale turske, te nuka zapadne narode na složan rad oko toga, da odvrate pogibelj od Europe. Ovu je misao još življe izrazio Marulić u „Poslanici Hadrijanu VI.", gdje izlazi s gotovim prijedlogom, da papa izmiri zapadne vladare i da ih ponuka na zajednički rat s Turcima.

Ali to nije sve, što je Marulić napisao iz rodoljubne ponuke. Pored kršćanskoga idejala njemu vazda trepti pred očima i narodni, te zato prevodi na latinski staru hrvatsku kroniku, pobija Bergamca Jakoba Filipa i dokazuje, da je sv. Jeronim bio rodom Dalmatinac, pa napokon skuplja solinske natpise. Do sada se držalo,

da je Marulić napisao dva različita natpisna djela, ali akademik pokazuje, da su „Solinski natpisi“ samo konac njegova ovećega djela „O starim natpisima“. Proučivši oba mletačka rukopisa ovih Marulićevih natpisa dokazuje akademik, da je ovo rukopisno djelo upravo moralne struke, jer Marulić tumačeći stare natpise svakom zgodom iznosi moralne pouke, koje su i za shvaćanje suvremenih društvenih prilikâ dosta zanimljive. U toj prigodi ispravlja akademik i tekst obaju predgovora, koji je objelodanio Kukuljević. Kako je naučnu vrijednost Marulićevih natpisa solinskih ocijenio Mommsen, akademik ide samo za tim, da istakne smjer njihovih moralnih pouka.

Do sada nam se Marulić prikazao kao moralist, historik i epigrafik, ali to još nije potpuna slika njegove književne djelatnosti. Marulić je i pjevao. Ocjenu njegovih latinskih pjesama podao je akademik već prije na drugom mjestu, pa zato odmah prelazi na njegova hrvatska djela, koja takodjer dokazuju njegovo rodoljublje.

Kukuljević drži, da tri prozna djela hrvatska pripadaju Maruliću, ali se ipak samo o jednom može sasvim sigurno tvrditi, da ga je doista Marulić napisao, a to je njegov rukopisni hrvatski prijevod djela „O naslidovanju Isukrstovu“. za koje je Marulić mislio, da je Gersonovo. ali se danas u opće drži, da mu je pisac Toma Kempenjanin. Već sâm izbor djela značajan je za izvornu književnu djelatnost Marulićevu.

Napokon govori akademik o onim Marulićevim hrvatskim pjesničkim djelima, koja su sasvim pouzdano njegova, a to su: „Stumačenje Kata“, „Judita“ i „Susana“. Za „Stumačenje Kata“ ponavlja sud dr. Fr. Maixnera (u „Radu“ 75). Predgovor „Judite“ napisao je Marulić u Spljetu 22. travnja 1501. Po tom se i

računa 400-godišnjica. Marulić se u jezgri drži onoga reda, koji podaje biblija. U predgovoru veli pjesnik, da je ovu historiju sveo u stihovima „po običaju naših začinjavac“ i jošte „po zakonu starih poet“; akademik drži, da se prvi izraz tiče izbora stiha, jer već u početku XV. stoljeća nahodimo u Dubrovniku pjesmice u šestercu, a Marulićev je dvanaesterac samo spoj dvaju šesteraca; za drugi pak izraz misli akademik, da se tiče kompozicije i stila, kako ih nahodimo n. p. u Vergilija i Ovidija. Potanjom analizom pokazuje akademik, koje je promjene učinio pjesnik prema bibliji. Tako već u I. pjevanju raširuje govore i opis vojske. Opis vojske i razne poredbe živo nas sjećaju Vergilijeve Enejide (i to njezine II. polovine), te se to primjerima pokazuje. U svoj „Juditi“ osobito je značajna amplifikacija misli, koju nahodimo osobito u Ovidijevim djelima, te akademik iznosi na vidjelo sve veze, koje vežu Marulićevo djelo s Ovidijem. Za sam izbor sadržaja ističe akademik, da je već Petar Riga u svojoj „Aurori“ medju ostalom biblijskom gradjom opjevao i Juditu (u elegijskom distihu). Srodnu maniru nahodimo i u Marulićevoj „Susani“, pa se to potankom analizom ujamčuje. Ujedno dokazuje akademik, da se naš pjesnik u „Susani“ u tri važna momenta povodi za Rigom, koji se takogjer obilato služi amplifikacijom u svojoj „Aurori“ prepjevavajući Susanu.

Iz svega se razabira, da je Marulić učenik latinske crkvene književnosti iz konca srednjega vijeka, ali se uza to gdješto opažaju i tragovi utjecaju renaissance. Već sama univerzalnost Marulićeva rada pokazuje, da je Marulić živio u doba renaissance. Naš je ponos, što nam je „otac umjetnoga pjesništva“ ujedno latinski književnik svjetskoga glasa.

Završiv svoju razpravu pročita dr. Šrepel ove brzojavke, koje su akademiji tom prigodom stigle iz Spljeta:

„Današnjemu jubileju u slavu otca hrvatskoga pjesničtva pridružujem se svim srcem kličući: slava Maruliću, koji uz liepu knjigu per Salonarum rudera parietinasque vagatus passim jacentia monumenta spectavit, i na svjetlo ih medju prvima izdade. Frano Bulić."

„Iz rodnoga grada prvoga pjesnika hrvatskoga na obalama jadranskoga mora pridružuju se tome kulturnome slavlju nastavnici spljetske gimnazije."

„Iz rodnoga grada Marulićeva pridružuju se u duhu proslavi četiristogodišnjice osvita novije nam hrvatske književnosti nastavnici spljetske realke".

Od nečlanova:

Dne 30. ožujka od Rudolfa Strohala, ravnatelja kr. realn. gimnazije u Rakovcu, „Jezične osobine u kotaru karlovačkom" (za Rad). Karlovački je kotar vrlo zanimivo polje po hrvatskoga dialektologa. U karlovačkom se kotaru govore sva tri dialekta. U zapadnom i jugozapadnom kraju kotara, naročito u selu Vukovoj gorici, ko što razabiremo iz ove rasprave, govori se čistom čakavštinom, u selima Milić-selu i Marindolu, gdje su se nastanili pravoslavni žitelji po svoj prilici iz Bosne, govori se štokavštinom, a u istočnom i sjevero-istočnom kraju karlovačkoga kotara govori se kajkavštinom. Većina naroda govori u karlovačkom kotaru smjesom čakavštine i kajkavštine. Čakavština je jača prema zapadu i jugozapadu, a kajkavština prema istoku i sjevero-istoku karlovačkoga kotara. Pisac tumači tu mješavinu čakavštine i kajkavštine u karlovačkom kotaru time, što drži

prvotnim dialektom karlovačkim čakavštinu. Ova je tečajem vremena popuštala sve to više kajkavštini, koja je amo dolazila iz susjedne Kranjske. U gradu Karlovcu govori inteligencija štokavštinom, a pravi starosjedioci karlovački smjesom kajkavštine i čakavštine, u kojoj prevladjuje kajkavština. Ali i dialekat grada Karlovca imade svojih posebnih osobina, kojima se razlikuje od ostaloga dialekta u karlovačkom kotaru. Sve te dialektične razlike pokazao je pisac vjerno i savjesno u svojoj raspravi sa strane glasoslovne i oblikoslovne. Osim toga je zabilježio na svakoj riječi naglas i pokazao primjerima, kako se naglas u svakoj riječi mijenja. Vrijednost radnje nalazimo i u mnogim primjerima, kojima je pisac htio poslužiti i leksikalnoj strani ovoga dialekta.

Grad Karlovac i njegov kotar dobio je ovom radnjom dialektološku študiju o jezičnim svojim osobinama, kaku imade malo koji grad ili kotar u našoj domovini.

Istoga dana od Gjorgja Magaraševića, gimn. profesora u Karlovcih, „Rad dra. Jovana Subotića na školskoj knjizi“ (za Rad).

Dne 11. listopada od prof. dra. Gavre Manojlovića „Jadransko primorje u IX. stoljeću; dio prvi“ (za Rad).

Dne 26. listopada od prof. dra. Nikole Andrića: „O životu i književnom radu Pavla Solarića“ (za Rad). U ovoj znamenitoj ličnosti slavenosrpskoga perioda (rodio se 1781. u Velikoj Pisanici, selu generalata varaždinskog, a umro god 1821. u Mlecima kao korektor tamošnje grčke štamparije) do danas se vrlo malo znalo i pisalo, a i ono, što je napisano, predstavljalo ga je jednostrano, te se u glavnom isticao samo njegov filosofski rad. Stojan Novaković naime tvrdi, da

se je „slobodna i praktična filosofska radnja“ Obradovićeva izvrnula u Solarićevim knjigama u „učenu kabinetsku filosofiju“. O Solariću kao filosofu jedva da se može i govoriti, jer su mu svih pet filosofskih knjiga prosti prijevodi iz stranih književnosti, te ih on s potpunim imenom izvornih pisaca polaže na krilo svojih sunarodnjaka, ne tražeći nikakvoga udjela u slavi originalnog filosofskog radenika.

Ono, što Solarića Solarićem čini, nije njegov filosofski rad (u čemu se je svakako povodio samo za prijevodničkim filosofskim radom Dositijevim), a ni geografski, (jer mu je i „Zemljeopisanije“ samo prijevod Gaspary-jeve knjige), nego trud o sasvim drugim književnim strukama, koje daju ovomu književniku dosta samostalnu i potpunu zasebnu cijenu. Solarić je po svojim najznačajnijim radovima, koji njegovom imenu daju osnovnu crtu, bio u prvom redu filolog, etnograf i publicista, koji bi se — da je u njegovo doba bila med Srbima publicistika razvijenija — isticao izrazitim polemičkim karakterom. Svoje narodne i vjerske nazore, koje je razasuo po predgovorima svojih i tudjih djela, izricao je s osobitom jakošću i slašću, gdjegod mu se je u knjigama nadavala prilika. U tim je nazorima stajao na čistom pravoslavnom stajalištu sa šiljkom upravljenim protiv katoličtva i latinskoga alfabeta med Slavenima.

Prema duhu svojega vremena rado se je upuštao u filološko etimologiziranje i u razbistrivanje starožitnosti slavenske, o kojoj je samosvijesno gradio kule na pjeskovitu tlu, dokazujući slavenstvo i istovetnost Skitâ i Sarmatâ po pečali, koja izbija iz poslanica Ovidijevih s Ponta euksinskog. — Solarić je bio med slavenosrpskim piscima jedini naučnjak, koji je poznavao znameniti rad starijih hrvatskih leksikografa i donekle se koristovao njime. — Predavač je nadalje prikazao utjecaj

Solarićev na Vuka kao i neodlučnost Solarićevu, da se u onoj burnoj epohi jezičnog krhanja i prelamanja potpuno privoli prostonarodnom carstvu, te je došao do rezultata, da Solarić na polju proturavanja narodnog govora u srpskoj književnosti, upravo radi te svoje dvoličnosti i neodlučnosti, obilježuje prije nazadak nego li napredak u poredjenju s Obradovićevim i Jankovićevim početcima. I tako je možda samo smrt spasla ovoga učenoga Srbina, da se nije sasvim ispriječio velikom radu Karadžićevu i srušio sve ono dobro, što ga je sâm pojedinim svojim prostonarodnim knjigama sazdao.

Dne 9. prosinca od prof. dra. Dane Grubera: „Borba Ljudevita I. s Mlečanima za Dalmaciju od g. 1348. do g 1358“ (za Rad). Pisac razlaže, kako su opreke izmedju kralja Ljudevita I. i Mlečana poradi Dalmacije trajale i dalje, makar da su oni (5. kolovoza 1348.) sklopili bili primirje na 8 godina. Kraljeve čete napadale su mletačke gradove u Dalmaciji, a Mlečani su smetali prijevoz kraljevih četa u Napuljsku. Kraj toga dogovarali su se protivnici nekoliko puta (n. pr. u Zagrebu g. 1350., u Senju g. 1351., u Beču g. 1353., i opet u Zagrebu g. 1356.), ne bi li se trajno izmirili, ali pregovaranje ne uspije, jer Mlečani ne htjedoše kralju prepustiti cijele Dalmacije, kako je on od njih tražio. I tako dodje do velikoga rata izmedju Ljudevita I. i Mlečana (1356. do 1358.), u kojem je Ljudevit pritisnuo Mlečane u Trevisanskoj marci i u Dalmaciji. Na prvom bojištu osvojile su kraljeve čete mnoge gradove (Sacile, Conegliano, Asolo i dr.), i podsjele Treviso, dok na drugom bojištu nisu isprva uspijevale. Medjutim su se posredovanjem papinskih legata vodili i pregovori o miru, ali pošto su Mlečani htjeli samo jedan dio Dalmacije ustupiti kralju, a drugi dio (naročito gradove Zadar i Nin i otoke dalmatinske) zadržati za sebe, ne dodje do trajna mira,

nego bude samo uglavljeno (28. listopada 1356.) petmjesečno primirje do uskrsa (8. travnja 1357.). Za tog se primirja opet ugovaralo o miru i u Zagrebu i u Mlecima, ali opet uzalud, i rat se nastavi. Sad su kraljeve čete napredovale ne samo u Trevisanskoj marci, (gdje je palatin Nikola Kont osvojio Seravallo, Musestre, Mottu i Valdimareno, i podsjedao Castelfranco), nego i u samoj Dalmaciji. Pritisnuti od jače sile kraljeve, predadoše se tamošnji mlet. gradovi u vlast kraljevu, i to ponajprije Spljet (8. srpnja 1357.) i Trogir (9. srpnja), a zatim Šibenik (u prosincu 1357.) i Nin (27. siječnja 1358.), dok je Zadar jurišem zauzet bio (18. prosinca 1357.). To prisili Mlečane, da su kralju popustili, te mu mirom zadarskim (18. veljače 1358.) prepustili cijelu Dalmaciju od polovice Kvarnera do Drača, a on njima vratio osvojene zemlje u Trevisanskoj marci i Istri.

Kako je ove godine red na razredu filozofijsko-juridičkome, da njegov član čita razpravu u ovoj svečanoj sjednici, primio je taj zadatak predstojnik razredni Milovan Zoričić.

Ove će se razprave tiskati u akademijskom Radu prema vremenome sliedu njihova primanja u razrednih sjednicah, a dvie izmedju njih jur su tiskane u Radu za drugu polovicu ove godine.

Od „Rada“ izašla je za prvu polovicu ove godine knjiga 145. (s razpravami razreda filologijsko-historijskoga i filosofijsko-juridičkoga.)

Za istu prvu polovinu ove godine izašla je XV. svezka „Ljetopisa“. U njoj je tiskana razprava pravoga člana dr. Augusta Musića: „Prešernova pjesan Krst pri Savici“, što je akademik bio čitao u javnoj sjednici filologijsko-historijskoga razreda dne 3. prosinca 1900. u slavu stogodišnjice rodjenja Prešer-

nova; onda „Život i djela Josipa Torbara“ (s fotografijskom slikom i s autogramom), gdje je 1. autobiografija Torbarova, 2. o njegovih djelih od pravoga člana dra. A. Mohorovičića. Ostali sadržaj prikazuje djelovanje akademijino tiekom god. 1900., onda popis knjigâ, koje no je knjižnica akademijina primila god. 1900. ili u zamjenu ili na dar ili ih je kupila, pak imenik predplatnikâ na akademijske publikacije tiekom iste godine.

Nadalje je za prvu polovicu ove godine izašla od sbornika: „Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium“ svezka VIII., kojoj je sadržaj: „Knjiga o uredbama i običajima skupštine i općine otoka Lastova“, priredio ter opazkami i predgovorom popratio Frano Radić, strukovni učitelj u Korčuli.

Još je za istu prvu polovicu ove godine izašla 1. polovina VIe svezke „Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena“, pod urednikom drom. A. Radićem. Sadržaj je: „Vrbnik na otoku Krku“ (nastavak) od Ivana Žica, zatim „(Mjesto) Kralje u turskoj Hrvatskoj“ od Ivana Klarića, i „Vjerovanja u Herceg-Bosni“ (nastavak) od pokojnoga Ivana Zovka.

Za drugu polovinu ove godine dovršen je tisak „Rada“ knjige 146. (s razpravami razreda filologijsko-historijskoga), a još se nalaze u tisku:

Zbornik: „Građa za povjest književnosti hrvatske“, knjiga III., pod urednikom dr. M. Šrepelom. Tu se nalaže ovi prilozi: Pjesme Ivana Lovra Regina, dubrovačkoga kancelara XV. vijeka, od dra. M. Rešetara., i od istoga: Doslije nepoznata štampana knjiga iz godine 1592.; O tiskanim izdanjima Marulićeve Judite, od Mirka Breyera, i od istoga: Pismo V.

Lisinskoga iz god. 1852.; Marulićevo djelo „De ultimo Christi judicio", od dr. Šrepela, i od istoga „Kajkavska drama: Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu", i „Iz ostavine Dragojle Jarnevićeve"; od F. Menčika: „Hrvatska batrahomiomahija"; od A. Kolandera: „Prilog kajkavskoj književnosti XVIII. stoljeća". Još bi imala u tu III. knjigu doći Marulićeva Davidijada u redakciji dra. M. Rešetara;

Zbornik: „Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium", svez. IX.: Liber statutorum civitatis Ragusii, od dr. V. Bogišića uz sudjelovanje prof. dr. K. Jirečka; ali ovo će se djelo moći dovršiti istom poslie, a za ovu drugu polu publikacijâ god. 1901. bit će dotiskan:

Zbornik: „Monumenta historica Slav. merid., XXX., Scriptores IV.": Annuae Baltazara Krčelića, prva polovina, priredio predsjednik T. Smičiklas;

Akademijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, sveska 22, obradjena Perom Budmanom;

Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena, 2. polovina VIe sveske, pod urednikom drom. A. Radićem.

Razred filologijsko-historijski odlučio je primiti u zbornik „Građa za povjest hrvatske književnosti" izbor onih pjesama najstarijega našega humaniste (iz polovine XV. vieka), dubrovačkoga kancelara Lorenza, koje se tiču Dubrovnika i dubrovačkih obitelji, a podat će taj izbor član dopisnik dr. Milan pl. Rešetar. Za isti zbornik kupila je akademija vrlo umjerenom svotom od g. Kaznačića ove priloge: autografe pjesama Antuna Kaznačića i Ivana

Kaznačića, ter ovoga prievod talijanske logike Galuppi-jeve i njeke talijanske razprave o duši, pak dvie knjižice (Casotti: Istrija i Dalmacija 1840, i: Il regimento reale dalmato 1806—1814). Nadalje je za isti zbornik poslao g. kapelan Zlatko Kolander: „Cantus latino-croatici", t. j. pjesmaricu hrvatsku iz XVIII. vieka s kajdami. — Prečastni nadbiskupski duhovni stol zagrebački dozvolio je uslied podneska veleč. gosp. Levina Kollaya, župnika u Kloštru, da se iz župne knjižnice u Slavetiću akademiji preda u vlastničtvo rukopis drame: Nije vsaki cepeliš za vsaku nogu. Akademik Ivan Tkalčić poklonio je rukopis „Tamburlanovića", a akademik dr. Milivoj Šrepel rukopis „Velikovečnika".

Za zbornik „Stari pisci hrvatski" prirediiue g. prof. dr. Aranza novo izdanje Kavanjinove pjesni „Bogatstvo i ubožtvo."

Za prirodoslovno iztraživanje zemlje podala je ljetos akademija, po predlogu razreda matematičko-prirodoslovnoga, ove podpore: pravomu članu Sp. Brusini 400 K. za put po Slavoniji i Bosni; realno-gimnazijskome učitelju u Vukovaru g. Ferdi Kochu 200 K. za iztraživanje Motajice planine. i g. dr. J. Gnezdi u Pakracu 200 K., da izvede jednu radnju iz organske kemije. Uz to je akademija odlučila, da svatko, komu ona poda podporu za znanstveno iztraživanje zemlje, ima njoj poslati izvještaj o svojem obavljenom putovanju, ter će pripadni razred odlučiti o štampanju toga izvještaja u akademijskih publikacijah, a za tim ima iztraživalac podati pripadnome razredu svoj znanstveni izradak o gradji sabranoj onim putovanjem, za tiskanje u akademijskih publikacijah.

Akademijski odbor za folkloru razpravljaše u dvjema sjednicama poslove svoga područja. U prvoj izabra gospodu S. Brusinu, dr. Brunšmida, i Zbornikova urednika dr. A. Radića u pododbor, koji ima izraditi potanku osnovu za priredbu hrvatske etnografijske izložbe i za osnutak hrvatskoga etnografijskoga muzeja; taj je pododbor viećao u trima sjednicama, pak će nastaviti svoj posao. U drugoj svojoj sjednici ustanovi folklorski odbor načelnu odluku o nagradjivanju priposlane folklorske gradje. Urednik Zbornikov dr. Antun Radić izviestio je, da je ove godine stiglo za „Zbornik“ 9 prinosa od 7 prinosnika, a svi bi prinosi iznosili po prilici 30 tiskanih tabaka; najveći je prinos učitelja g. Luke Lukića, u kojem je gradja iz Varoša (kraj Broda n/S), a izniela bi sva (s predjašnjimi prinosi njegovimi) preko 30 tiskanih tabaka. Od prinosnika su 4 nova, i to: jedan iz Srbije, dva iz Dalmacije (1 iz Konavala, 1 iz Kaštelâ), i jedan iz Hrvatske. Svih prinosnika, od početka toga posla do sada, ima 108.

Područni zavodi akademije, naime knjižnica, arkiv, i Strossmayerova galerija slika, razvijahu se ove godine, kako to kazuju pisani podatci njihovih poglavara, ovako.

Knjižnica se i g. 1901. umnožila za po prilici 1000 svezaka, koje je primila ponajviše u zamjenu za publikacije Jugoslavenske akademije ili na dar, kako će se sve potanko iskazati u Ljetopisu za godinu 1901. Knjigâ se iz knjižnice traži sve više. Stoga se ni rad oko revizije drugoga dijela kataloga, započet godine 1899., nije mogao još svršiti. — Glede javne porabe knjižničine odredila je akademija tu promjenu, da je knjižnica otvorena općinstvu samo ponedjeljkom, srijedom, četvrtkom i subotom od 11. do 1. ure.

U arkivu je radnju za Codex diplomaticus nastavio i ove godine predsjednik akademije Tadija Smičiklas. Radio je u Dalmaciji zajedno sa svojim pomagačem g. drom. Milanom Šuflajem najprije u *Trogiru*. Ovdje je iscrpljen cijeli kaptolski arkiv do g. 1409, i prepisane su njeke listine iz staroga notarijatskoga arkiva. — U *Spljetu* dovršen je arkiv kaptolski do konca 14. vijeka. Osobitom dobrotom presvj. gospodina biskupa Filipa Nakića iscrpljene su dvije znamenite stare knjige nadbiskupije spljetske pod naslovom „Privilegia" i „Descriptiones". Sve ove listine žalibože danas ne imaju svojih originala, a sadržaju cijeli materijal za posjed nadbiskupije od IX.—XV. vijeka. U samostanu Franjevaca konventualaca prepisano je pet listina. — U *Zadru* s dobrostivom dozvolom nadbiskupskoga ordinarijata nastavilo se istraživanje u nadbiskupskom arkivu i u samostanu sv. Marije. Kod sv Marije našasta je naknadno zbirka listinâ svetoga Rajnerija spljetskoga iz XIII. vijeka i dovršen je XIV. vijek. U gubernijalnom arkivu dovršen je arkiv samostana sv. Dominika a tako i sv. Nikole, za tim cijeli Rogovski sv. Kuzme i Damjana, u svima cijeli XIV. vijek do god. 1409. Dobrotom g. prof. Brunellia moglo se i ovoga puta u gradskoj zadarskoj biblioteci prepisati XIV. vijeka lijep broj zadarskih listina. Posredovanjem g. majora u miru Conte Begne ustupio je na porabu sav stari arkiv svoje obitelji „Begna-Posedarski" presvj. g. Conte Ninio Begna, u kojem je bilo dvadeset i pet listina XIII., a sto i pedeset XIV. vijeka. — U *Šibeniku* u samostanu Franjevaca konventualaca, slavnoj zadušbini Šubića Bribirskih, iscrpljeno je ukupno do dvadeset listina Šubićkih. — U *Hvaru* u kaptolskom arkivu našlo se listina

XII., XIII. i XIV. vijeka. Sa zahvalom spominjemo vrijednog arkivara kaptolskoga g. Kuzmu Vučetića, od kojega se nadamo, da će na Hvarskom otoku još koju listinu otkriti. Njegovim posredovanjem stavio je na porabu svoj obiteljski arkiv vrijedni g. dr. Boglić; iz njega je prepisana jedna listina XIV. vijeka. Posredovanjem g. Frana Radića, urednika „Staro-hrvatske prosvjete", očekuje akademija od plemenitih obitelji Arneria i Kapora *u gradu Korčuli* liep broj listina XIV. vijeka.

Akademija se tima plemenitim obiteljim unapred zahvaljuje, a naknadno izriče svoju veliku zahvalnost svoj gore spomenutoj p. n. gospodi, koji su ili kao čuvari ili kao vlasnici arkiva izaslanicima akademije najljubaznije i najpripravnije dozvoljavali porabu arkiva i blagohotno pospješivali radnju izaslanikâ.

Osim toga nastavljeno je prepisivanje iz „Acta Neoregistrata" u Budimpešti uza suradnju gosp. pristava Emila Laszowskoga, a za posredovanje zahvaljuje se akademija zemaljskomu arkivaru g. dru. Bojničiću.

U arkivnom poslu obratila se akademija na nadbiskupske i biskupske ordinarijate, pak na provincialate redovničke po Hrvatskoj, Slavoniji Dalmaciji, Bosni, Hercegovini i Istri s molbom, neka bi preporučili svojim župnicima i upraviteljima župâ ili predstojnicima pripadnih samostana, da ovoj akademiji priopće doslovne (kolacionirane) prepise svojih „Libri memorabilium" i jave, ako ima kakov stari rukopis u župnom domu ili medju crkvenim knjigama. Zahvalno spominjemo, da su se preuzv. i presvj. gospoda nadbiskupi i biskupi akademijinoj molbi blagohotno odazvali ter izdali cirkulare na podredjeno si svećenstvo, pak da je presvj. g. biskup dubrovački akademiji naznanio,

da se u njegovoj biskupiji ne nalaze libri memorabilium, ali da će razgledati, ima li gdje koji stari rukopis; za tim, da je presvj. g. biskup kotorski takodjer javio nenalaženje bilježaka „libri memorabilium" u njegovu području, a uz obavijest, da se u nadžupnom uredu u Budvi nahode četiri rukopisa o dogodjajima iz konca XVIII. i prve trećine XIX. vijeka; nadalje da je presvj. g. biskup banjalučki poslao schematizam za god. 1900., u kojem je uvršteno u kratko, što se je našlo zabilježeno u području njegove biskupije; napokon veleč. g. provincial franjevački u Zagrebu javio je akademiji svoju pripravnost u tom poslu. Zahvaljujemo se velečastnoj gospodi, koji su dosad akademiji poslali prepisâ i vijesti, a to su p. n. gospoda: I. Jagodić, dekan i župnik u Garčinu; Mato Babogredac, konsistorialac i župnik u Hrtkovcih; Sebastijan Riesel. župnik u Starih Jankovcih; Leskovac, upravitelj župe u Brodu/S; Gjuro Krbavac, upravitelj župe u Strošincih; Josip Terci, župnik u Podcrkavju; napokon samostan Trsatski. Kako je evo malo prepisa i vijesti do sada primila akademija, ona i ovom prilikom ponavlja svoju molbu a ponovit će ju i navlastitim načinom, da bi se p. n. gospoda župna i samostanska odazvala akademiji, a svaki će njih steći utjehu, da i tim trudom doprinosi kamečak zgradi naše narodne povijesti.

Galerijski poslovi tekući obavljahu se i ove godine kako obično. Umnožila se je galerija slikâ ovako: 1. Nabavom jedne sličice iz XV. vijeka, koja prikazuje „Majku Božju sa djetetom", a slikana je na drvu (široka je 14, a visoka 21 centimetar, te je smještena u „Dvorani broj I." galerije). 2. Dvjema crtežima, koji se pripisuju franceskomu slikaru XVII. vijeka Bourguignonu. (Svaki crtež visok je 33, a širok 47 centime-

tara). Ovi su se crteži do sada nalazili u akademijskoj zbirci umjetničkih knjiga i reprodukcija; a sada su im okviri nabavljeni te će nacrti biti smješteni u „Dvorani broj VI.“ galerije. Glede akademijske zbirke umjetničkih knjiga i reprodukcija izviestiti nam je, da je ove godine dovršeno vezanje i popisivanje svih do sada u toj zbirci nalazećih se djela. Obćinstvo polazilo je galeriju i ove godine obilno.

Izradbu arkadnoga grobnoga spomenika Franji Račkomu povjerila je akademija kiparu g. Rudolfu Valdecu, ter će spomenik biti postavljen u proljeću sliedeće godine. — Poprsnu sliku pokojnoga predsjednika Josipa Torbara naručila je akademija u slikara g. Josipa Bužana, koji je prošastih godina akademiji bio poklonio dvie svoje slike; portrait Torbarov stigao je ovih dana.

Zamjenu publikacijâ s drugimi učenimi družtvi proširila je akademija ove godine ovako. Od kralj. pruske akademije znanostî u Berlinu, koja počam od god. 1882. davaše našoj akademiji za „Rad“ i „Ljetopis“ svoje „Sjedničke izvještaje“ („Sitzungsberichte“), postigla je naša akademija, da joj je pruska poslala naknadno i svoje „Razprave“ („Abhandlungen“) počam od g. 1880. a pošiljat će i njih unapredak, a u zamjenu je naša akademija pruskoj poslala naknadno sva dosadanja „Djela“ i sva „Monumenta“ i „Rječnik“, pak će i unapredak slati takodjer te publikacije. Od kr. bavarske akademije znanostî u Monakovu, s kojom je počam od god. 1867. naša akademija zamjenjivala svoje publikacije osim „Rječnika“ za njezine „Sjedničke izvještaje“ („Sitzungsberichte“), postigla je ova akademija, da u buduće dobiva i njezine „Spomen-spise“ („Denkschriften“) svih triju razreda, a zato će slati uz ostalo i svoj

„Rječnik". Kr. družtvo znanostî u Göttingenu slalo je od god. 1895. svoje „Viesti" („Nachrichten") samo filologijsko-historijskoga razreda za naše „Starine" i „Ljetopis", a u buduće će slati takodjer „Viesti" matematično-fizikalnoga razreda u zamjenu za sve publikacije naše akademije. „Biblioteka imperatorskago kazanskago universiteta" zamjenjivat će svoje „Učenыja zapiski" za naš „Rad" i „Ljetopis", a dat će naknadno našoj akademiji ono, što joj od prijašnjih njezinih „Učenih zapisaka" ne dostaje, za analognu dopunu našimi publikacijami, kojih ona biblioteka nema. „Orenburgskaja učenaja arhivnaja kommissija" davat će svoje spise za naša „Monumenta" i za „Ljetopis". „Učeno-literaturnoe obščestvo Galicko-Russkaja Matica" u Lavovu davat će svoj „Naučno-literaturni Sbornik" za naš „Rad" i „Ljetopis". „Národopisné muzeum českoslovanské" u Pragu dobilo je po svojoj želji naknadno i „Rječnik" ter će ga dobivati i dalje. „Geološki zavod velike škole u Beogradu" poslao je svoje „Geološke anale balkanskoga poluostrova" (do sada 10 knjiga počam od god. 1889.) u zamjenu za sve svezke „Rada" matematičko-prirodoslovnoga razreda, odkako taj ima posebnu numeraciju; ta će se zamjena nastavljati. Uredničtvu slovenskoga poučno-beletrističnoga lista „Ljubljanski Zvon" slat će u zamjenu za taj list akademija „Rad" 1. i 2. razreda, „Građu za povjest hrvatske književnosti", „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena", i „Ljetopis".

„Družtvu hrvatskih književnika" dala je akademija na njegov upros sve svoje publikacije, koje su izašle do konca god. 1899., a kojih je još imala u zalihi.

I ove godine čestitaše akademija svome uzvišenome pokrovitelju i dobrotvoru o njegovu rodjendanu i imendanu posebnim odaslanstvom i pismom.

C. kr. sveučilište u Černovicah zahvalilo se je za akademijinu čestitku prigodom proslave njegove 25-te obljetnice i poslalo na dar proslavni spomen-spis, koji je uvršten u akademijsku knjižnicu.

„Galicko-russkaja Matica“ u Lavovu pozva dopisom akademiju k proslavi 80-te godišnjice galičkoruskoga povjestničara, arheologa i filologa Antonija Štefanoviča Petruševiča (24. siečnja o. g.); akademija je k proslavi čestitala brzojavom, a „Matica“ se pismom zahvalila.

Odboru u Brodu/S za spomenik povjestničaru akademiku Matiji Mesiću akademija je na zamolbu odborovu poslala prinos od 200 K.

K odkrivanju spomenika povjestničaru akademiku Radoslavu Lopašiću u njegovu rodnome gradu Karlovcu (14. srpnja o. g.) akademija, bivši odborom proslavnim pozvana k toj slavi, izasla svoga predsjednika i prvoga tajnika, koji položiše i vienac u ime akademije; za uzdarje posla akademiji glava odbora, gosp. karlovački načelnik Vrbanić, jedan otisak svjetloslike spomenikove.

Hrvatsko pjevačko družtvo „Vila“ u Varaždinu pozva akademiju k odkrivanju spomenploče povjestničaru akademiku Ivanu Kukuljeviću Sakcinskome na njegovoj rodnoj kući, na dan 10. studenoga o. g.. a uz proslavu četiristote obljetnice hrvatskoga umjetnoga pjesničtva; akademija zamoli svoga člana u Varaždinu g. prof. Ivana Milčetića, da ju zastupa kod te slave.

„Družtvo hrvatskih književnika“ pozva akademiju dopisom (1. veljače o. g.), da bi i ona iza-

brala u skupni književni odbor za zajedničku proslavu četiristote obljetnice umjetnoga pjesničtva hrvatskoga dva svoja člana; akademija izasla u taj odbor Peru Budmana i dr: Fr. Markovića. Skupni proslavni odbor, priobćujući akademiji program svečanosti, zamoli za primjeren prinos k podmirbi troškova proslavnih; a kako je onaj odbor čist prihod svečane kazalištne prikaze i svečanoga spomenspisa bio namienio spomeniku Marka Marulića, to je akademija dala prinos od 400 K. s naročitom namjenom za taj spomenik. Za prinos zahvalio se pismom presvietli gospodin Ivan vitez Trnski kao predsjednik družtva hrvatskih književnika. Akademijin predsjednik i više njezinih članova pribivahu kod glavnih česti one književne proslave.

Povodom smrti svoga dobrotvora, preodličnoga rodoljuba, c. i kr. podmaršala g. grofa Gjure Jelačića Bužimskoga, brata neumrlome banu grofu Josipu Jelačiću, žalibože posljednjega u mužkoj lozi odvjetka obitelji junačtvom slavne, akademija je žalost svoju pismom izjavila udovi preuzvišenoj gospodji Hermini grofici Jelačić-Bužimskoj, rodj. grofici Christalnig, a ona se akademiji zahvalila pismom, u kojem se spaja uzvišenost tuge i rodoljubnosti. I akademija će uviek harno čuvati uspomenu grofa Gjure Jelačića. Slava mu!

U žalost je akademiju zavila i smrt njezina od g. 1883. člana dr. Bogoslava pl. Jiruša, profesora u pražkom českom sveučilištu; preminuo je u Pragu 16. studenoga ove godine. Rodi se u Pragu 17. listopada 1841; postade g. 1865. doktorom medicine i kirurgije, g. 1870. asistentom sveučilištnoga zookemijskoga zavoda u Pragu. God. 1875., 13. studenoga, bi imenovan redovitim profesorom botanike u hrvatskom sveučilištu.

Tu je uredio botaničko-fiziologijski zavod, poklonio mu svoj znatni herbarij, u koji je bio sabrao za više od 20 godina preko 5000 vrsti a preko 15000 eksemplara, medju inimi iz Zagrebačke gore, hrvatskoga i dalmatinskoga primorja i otočja sve do otoka Sv. Andrije; za rečeni zavod izradio je velik broj vrstnih mikroskopskih preparata a prikupio i druga učevna pomagala. Po smrti prof. dr. Aleks. Velkova predavaše g. 1878/9. i kemiju u našem sveučilištu, dok nije ta profesorska katedra bila popunjena. Velika zasluga ide njega za osnutak farmaceutskoga tečaja u našem sveučilištu; znatno sudjelovaše kod izradbe naučne osnove i izpitnoga reda za taj tečaj već g. 1877/8., koje bijaše dekanom mudroslovnoga fakulteta, a tada izradi takodjer predlog o osnutku botaničkoga vrta, o kojem je on više godina pomno nastojao. Kad je god. 1882. farmaceutski tečaj otvoren, preuze on i obuku u farmakognoziji, za koju stvori farmakognostičku zbirku; za nju je sam napravio velik broj mikroskopskih preparata. G. 1883. bi odlikovan za svoje nastavne zasluge vitežkim redom Franje Josipa I. Akademija ova izabra ga 24/11. 1883. članom dopisnikom razreda matematičko-prirodoslovnoga. Kad je, bivši 6. kolovoza g. 1886. imenovan redovitim profesorom farmakologije i farmakognozije u liječničkom fakultetu českoga sveučilišta pražkoga, ostavljao Zagreb, svi smo, koji ga poznavasmo, žalili radi njegova odlazka. Temeljita učenost, koja se oglêda u njegovih razpravah, n. pr. „O t r a v y r o s t l i n a m i a t. d.“ (u Pragu g. 1881), i „I z v j e š ć e o n a p r e d k u f a r m a k o l o g i j e“ (u hrv. „L j e č n i č k o m v j e s t n i k u“ g. 1883., str. 4—8, 113—122), i neumorna radinost, s kojom je on za svoga djelovanja u Zagrebu nastojao o napredku svoje struke, i mila druževnost njegova ostaviše ovdje trajnu preugodnu uspomenu. I iz zlatnoga Praga, gdje je od-

lično i djelovao i raznoliko odlikovan bivao, zasvjedočavaše svoj mar za hrvatski naučni napredak; tako je na zamolbu našega akademičkoga senata izradio i koncem god. 1887. poslao najpomniji elaborat o osnutku i uredbi medicinskoga fakulteta u našem sveučilištu, poslie pohvaljen i podkriepljen slavnim bečkim profesorom Albertom. Kod uredbe hrvatske menze akademičke pomagaše obiljem podataka, koje je o takovih uredbah u Pragu sabrao; a, kako pražke novine javiše, sjetio se hrvatske menze i u oporuci svojoj, zapisujući joj jednu tisuću krunâ. Trajna će u nas ostati mila uspomena na Bogoslava Jiruša kao vrstna učenjaka, savjestna učitelja, mila druga, iskrena brata Čeha, plemenita čovjeka. Takovu, neka mu bude u hrvatskoga naroda sada i vazda slava!

---

4. Čitanje

pravoga člana Milovana Zoričića:

„O pismenosti žiteljstva u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji".

Rasprava osniva se na rezultatima pučkoga popisa što je obavljen početkom ove godine 1901. Spomenuvši razloge, s kojih su u našim prilikama upravo popisani rezultati o broju pismenih i nepismenih od velike važnosti i podobni, zanimati što šire krugove, naglasio je akademik u uvodu svoje studije, kako se ne radi o tom, da se izpita, napreduje li u obće elementarna obrazovanost u Hrvatskoj. Napredak je svakomu očit; a bilo bi i pravo čudo, da ga ne ima kraj velikog broja pučkih učiona, koje djeluje već dugi niz godina, kraj sve to jačega polazka njihova i kraj revnosti i sposobnosti pučkoga učiteljstva. Druga su pitanja, na koja valja potražiti odgovor u rezultatima naših popisa: naime koja je mjera napredku,

koliko li on odgovara velikim žrtvama za pučko školstvo, i koliko u njem učestvuju razni krajevi te razni slojevi i razredi žiteljstva. Pa ako podatci o broju pismenih i nepismenih žitelja sami po sebi i ne daju posve pouzdane podloge za prosudjivanje, do kojega li se stepena razvila elementarna naobrazba u cielom svom obsegu, upućuju bar o tom, kolik je i kako se mienja onaj dio žiteljstva, koji, — ne znajući ni čitati ni pisati —, nema upravo nikakve naobrazbe. U jednom te istom žiteljstvu uz jednake će inače uvjete ti posvemašnji analfabeti u svakom pogledu zaostajati za onim dielom žiteljstva, koji je bar koju godinu uživao obuku u pučkoj školi.

Izvidi o pismenosti obavljeni su u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji po prvi put popisom god. 1869., te se ponoviše za svakoga sliedećega popisa. Podatci naši pokazuju dakle razvitak za razdoblje od preko 30 godina, ali samo za cielu zemlju. Za pojedine njezine dielove mogu se sravnjivati istom od god. 1880., pa i to tek nakon posvemašnje preradbe starijih rezultata prama sadašnjemu političkomu razdieljenju zemlje. U cielom smiju se ovi popisni rezultati držati i dosta pouzdanima A kraj izvida, što se spajaju s popisima i što obsežu cielo žiteljstvo, uzeše se godinom 1897. sabirati takodjer podatci o pismenosti vjenčanikâ; a to zato, da se bar za jedan dio žiteljstva uzmogne prosudjivati i postepeni razvitak od godine do godine.

Prelazeći na rezultate naših popisa, izkazuje akademik najprije absolutnim brojevima, koliko je u žiteljstvu mužkom i ženskom preko 6. godine godinâ 1869., 1880., 1890. i 1900. bilo mužkaraca a koliko ženskinja vještih čitanju i pisanju, vještih samo čitanju, i posve nepismenih. Dok je broj cieloga žiteljstva preko 6. godine od god. 1869. do god. 1900. porasao samo za tre-

ćinu (od 1,509.153 na 2,011.793), podigao se je u njem broj vještih čitanju i pisanju od 259 na 888 tisuća, dakle se je više nego podvostručio, a broj posve nepismenih spao za daleko preko 100.000. Napredak je to svakako znamenit, koji dokazuje, da su mnogi milijuni, što su se za toga razdoblja namienili naobrazbi naroda, donieli i puno ploda. No u drugu ruku upućuju sami absolutni brojevi, izkazujući, da je još koncem god. 1900 u samom žiteljstvu preko 6. godine bilo 1,095.110 ljudi posve nepismenih, koliko će još trebati nastojanja i žrtava, da se broj nepismenih potisne bar onoliko, koliko je već potisnut u Ugarskoj i u većem dielu austrijskih zemalja.

U omjeru prema žiteljstvu preko 6. godine bilo je u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji od toga mužkoga odnosno ženskoga žiteljstva postotaka:[1]

	pismenih		posve nepismenih	
Godine	mužkih	ženskih	mužkih	ženskih
1.869. . . .	23·19	11·09	74·38	86·81
1.880. . . .	31·51	18·45	67·89	79·93
1.890. . . .	39·36	25·25	60·16	73·52
1.900. . . .	52 31	36·12	46·95	61·74

Prvi izvid od godine 1869. bio je podao rezultate bez sumnje vrlo žalostne.

Pismeni mužkarci činili su samo nešto preko jedne petine, pismene ženskinje samo nešto preko jedne desetine odnosnog žiteljstva; a pune četiri petine cieloga žiteljstva nisu imale nikakve naobrazbe.

Od onoga doba mnogo se je radilo i mnogo postiglo. Postotni dio pismenih diže se od popisa do po-

[1] U tom pregledu puštaju se ovdje s vida oni, koji su znali samo čitati, a koji ne čine no razmjerno posve neznatan dio žiteljstva.

pisa, te je koncem god. 1900. od žiteljstva preko 6. godine znalo već čitati i pisati: mužkih preko polovice, ženskih nešto preko 36 postotaka. Postotni dio nepismenih pao je do god. 1900. od 74 na 46 kod mužkih, a od 86 na 61 postotak kod ženskinja.

Ako se uzmu na oko razlike medju postotnim brojevima za pojedine godine, naći će se, da je u prva dva razdoblja (1869.—1880. i 1880.—1890.) napredak bio gotovo jednak i dosta umjeren. Na 100 žitelja preko 6. godine podigao se je broj pismenih u jednom i drugom razdoblju za kojih 7—8 postotaka. Daleko brže pokročilo se u najnovije doba, od god. 1890. do 1900. U tih 10 godina iznosi porast kod pismenih: kod mužkih do 13%, kod ženskih oko 11%, a uzporedo s tim smanjenje posve nepismenih: kod mužkih preko 13, kod ženskih do 20 postotaka.

Kao što u drugim zemljama, gdje elementarna naobrazba nije zahvatila bar pretežne većine žiteljstva, ima i u Hrvatskoj i Slavoniji razmjerno puno više nepismenih ženskinja nego li mužkaraca. I kod ženskinja ima doduše postojan napredak, ali je u svakom razdoblju bar nešto slabiji, nego li kod mužkaraca, tako da je koncem god. 1900. razlika medju postotcima nepismenih jednoga i drugoga spola još nešto veća, nego što je bila g. 1869.

Spomenuvši stariju studiju statističara dr. Mischlera o analfabetima u evropskim zemljama, po kojoj je prema podatcima za g. 1880. i bliže joj godine Hrvatska i Slavonija uz Rusiju, Srbiju, Bugarsku, Rumunjsku, te Dalmaciju, Istru, Galiciju i Bukovinu spadala u skupinu zemalja sa razmjerno najvišim brojem analfabeta, izpituje akademik na osnovu novijih podataka, kolik je napredak naš prama onomu drugih zemalja. Za Ugarsku nisu žalibože još poznati rezultati popisa

*

god. 1900. Prispodoba pako s njezinim podatcima do g. 1890. pokazuje, da je Ugarska već g. 1880., t. j. prije dvadeset godina, bila na onom stepenu obće naobrazbe, komu se je Hrvatska dovinula istom g. 1900., da nadalje ondje g. 1890. nije bilo upravo nijednoga većega diela zemlje, gdje ne bi postotak nepismenih bio manji od našega — jedino u Erdelju bile su prilike ponešto nalik našima —, te da je postotak taj za razdoblja 1869.—1890. padao nešto brže nego li u nas.

Za Austriju mogli su dobrotom c. i kr. statističke centralne komisije u Beču za izporedbu poslužiti neki dosele ne publicirani podatci iz g. 1900. — nepodpuni već s toga, što ne obsežu Dalmacije, Galicije i Bukovine. Po njima već je analfabetizam spao gotovo na minimum u dolnjoj i gornjoj Austriji, Tirolskoj, Vorarlberžkoj, Českoj, Moravskoj i Šlezkoj. Razmjerno nešto više nepismenih, ali ipak daleko manje nego li u nas, ima u čisto slovenskim i slovensko-njemačkim, odnosno slovensko-talijanskim zemljama. Jedino u Istri našao se godine 1900. postotak nepismenih gotovo jednak onomu u Hrvatskoj i Slavoniji. Važniji je u ostalom rezultat ove izporedbe taj, što je za razdoblja 1890.—1900. u svim onim austrijskim zemljama, gdje se je broj nepismenih u obće još i mogao znatnije sniziti, napredak bio razmjerno slabiji nego li u nas za istog razdoblja. Iz prispodobe pako podataka za g. 1880.—1890. još se za Dalmaciju, koja u prvom redu zaslužuje našu pažnju, pak za Galiciju i Bukovinu doznaje, da su u sve tri zemlje prilike i godine 1880. i god. 1890. bile nepovoljnije od naših, te da je za razdoblja od 1880. do 1890. napredak potonje onezemlje bio prilično jednak našemu, dok je u Dalmaciji znatno za njim zaostajao.

U razpravi navode se konačno podatci najnovijih popisa u kralj. Srbiji i u Bugarskoj, po kojima je po-

stotni dio nepismenih od cieloga žiteljstva preko 6. godine iznosio: u Srbiji g. 1895. kod mužkih 71·95, kod ženskih 94·17; u Bugarskoj g. 1893. kod mužkih 69·12, kod ženskih 91·63 postotaka; dakle u jednoj i drugoj državi puno više, imenito kod ženskinja, nego li u Hrvatskoj prije 10 godina. Ciela ova izporedba moći će se po svoj prilici u mnogo čem popuniti prije, nego li što razprava dodje pod tisak, al' i ovako nepodpuna dokazuje, da Hrvatska i Slavonija napredovanjem svojim ne samo nije zaostajala za drugim zemljama, već ih djelomice znatno prestigla, a da se od južno-slovjenskih zemalja s njom takme o prvenstvo u obćoj naobrazbi žiteljstva samo Istra i slovenske zemlje.

U trećem odsjeku svoje razprave prelazi akademik na najvažniji dio svoga zadatka, da prikaže i razloži opreke i razlike, što glede elementarne naobrazbe postoje medju pojedinim krajevima zemlje. Da o njima podade obćeniti neki, pregled, donosi najprije pregled za županije, po kojem je medju ostalim postotni dio nepismenih iznosio postotaka od žiteljstva preko 6. godine:

I. U županijama	1.880.		1.890.		1.900.	
(bez gradova)	muž.	žen.	muž.	žen.	muž.	žen.
Ličko-Krbavskoj . . .	82·86	95·92	79·18	95·20	66·18	92·71
Modruško-Riečkoj . .	74·93	88·29	68·16	82·87	55·35	72·99
Zagrebačkoj	77·30	91·04	70·87	87·31	58·77	80·54
Varaždinskoj	70·00	81·96	61·17	76·51	47·73	64·60
Bjelovarsko-Križevačkoj	63·71	81·00	54·09	71·41	40·10	55·64
Požeškoj	67·12	76·66	56·86	67·90	42·83	52·00
Virovitičkoj	70·32	74·54	61·13	66·07	48·21	52·68
Sriemskoj	61·12	70·99	52·17	62·25	37·20	45·31
Prosjekom	70·91	83·00	62·79	76·49	49·31	64·83
II. U svim gradovima	28·50	39·74	25·21	34·81	18·67	26·32
U svem	67·89	79·83	60·16	73·52	46·95	61·79

Već god. 1880. bila je županija sriemska dosta znatno pretekla sve ostale županije, pa je svoje prvenstvo

sačuvala do najnovijega doba. God. 1900. iznosi postotak nepismenih u mužkom njezinom žiteljstvu samo još 37, a u ženskom 45 postotaka, manje dakle, nego li g. 1890. u većem dielu Ugarske, imenito u svim njezinim iztočnim krajevima. Ali se u toj županiji i stjecahu svi uvjeti, da napredak bude što brži i zamašniji. Od ostalih županija najbliža joj je svojim prilikama županija bjelovarsko-križevačka, gdje se je takodjer već do god. 1880. bilo mnogo polučilo, a gdje je kasnije doseljivanje, imenito češkoga elementa, znatno potisnulo postotak nepismenih.

U drugu su ruku pod utjecajem svakovrstnih zapreka, koje sprječavahu napredak, obćom naobrazbom svoga žiteljstva najviše zaostale županija ličko-krbavska, a kraj nje županija zagrebačka. U prvoj ima još medju mužkarcima preko 6. godine preko 66 postotaka, kod ženskinja pače preko 90 postotaka posve nepismenih, te je medju njezinim i sriemskim postotcima razlika: kod mužkih od gotovo 30, kod ženskih od gotovo 50 postotaka.

Brojevi gornjega pregleda pokazuju medju ostalim još i to, kako su tri slavonske županije, a kraj njih donekle još i bjelovarsko-križevačka, obćom naobrazbom ženskinjâ daleko odmakle od ostale četiri županije. U potonjima iznosi postotni dio nepismenih ženskinja svagdje preko 60, djelomice i do 90 postotaka, u prvima samo oko 50 postotaka.

Ako se nadalje izpita, za koliko su se u jednom i drugom od razdobljâ, što ih obuhvata naša statistika, smanjili postotci nepismenih, doći će se do prevažna rezultata, da je u svim županijama bez iznimke postotni dio nepismenih mužkaraca za razdoblja 1890.—1900. potisnut puno jače, nego li za razdoblja 1880.—1890., te da je upravo u najnovije doba napredak u mužkom

žiteljstvu bio obćenito vrlo znatan i gotovo jednak u cieloj zemlji. U županiji zagrebačkoj. gdje je on najslabiji, pao je postotak nepismenih za 12 10, a u Sriemu, gdje je najjači, za 14·97 postotaka, tako da razlika medju minimom i maksimom ne doseže ni 3 postotka. Ponešto je drugačiji razvitak kod ženskoga žiteljstva. I kod njega su bez iznimke najnoviji rezultati povoljniji nego li za razdoblja 1880.—1890. No dok u županijama ličko-krbavskoj, pa dalje sve do varaždinske umanjenje postotka nepismenih ženskinja u razdoblju 1890.—1900. zaostaje za onim kod mužkaraca, osobito znatno u županiji ličko-krbavskoj i zagrebačkoj (Lika-Krbava 2·49%, Modruš-Rieka 9·68%, Zagreb 6·77%, Varaždin 11·91% umanjenja), to je on u četiri iztočne županije još veći nego li kod mužkaraca (Bjelovar-Križevci 15·77%, Požega 15·90%, Virovitica 13·899%, Sriem 16·94%). Pa ako još i danas prosjekom za cielu zemlju obća naobrazba kod ženskinja tako bitno zaostaje za naobrazbom mužkaraca, valja to pripisati većinom samo prilikama u krajevima na zapadu zemlje.

U našim je gradovima elementarna naobrazba, kako je i posve naravno, razširena puno više nego li u ladanjskom žiteljstvu, te nam se u njihovim brojevima rek bi predočuje cilj, kojemu bi trebala da se što prije dovine i ciela zemlja. Sa svojih 16 postotaka nepismenih mužkaraca i 21 postotkom nepismenih ženskinja, kako ih izkazuje popis godine 1900. (u stanovničtvu preko 6. godine), prednjači glavni grad Zagreb ostalim našim većim gradovima; a što ti postotci nisu još niži ni u njem ni u ostalim gradovima, tomu su dva glavna razloga: jedan. što u područje njihovo spada i mnogo seljačkoga žiteljstva, drugi, što u stanovničtvu njihovu ima puno elemenata, na koje nije moglo ni utjecati pučko školstvo gradova, a koji znatnim dielom potječu

iz krajeva slabije obće naobrazbe. U glavnom gradu ima n. pr. u žiteljstvu od preko 60.000 stanovnika samo oko 30% njih rodom iz Zagreba, a medju onima, koji su od drugud pridošli, do 33 postotka njih iz četiri hrvatske županije.

Nakon što je još izporedio rezultate izvida o pismenosti s onima naše statistike pučkoga školstva, uzeo je akademik u svojoj razpravi na oko podatke za upravne kotare, iz kojih se puno jasnije, nego li iz županijskih prosjeka, razabiru osebine raznih naših krajeva.

Po njima je — da se i ovdje spomenu bar neki od rezultata — obća naobrazba u mužkoga žiteljstva do g. 1900. najdalje doprla u četiri veća kompleksa: u onom, što ga čini Primorje i gorski kotar, u podravskim kotarima koprivničkom i gjurgjevačkom, u posavskim dielovima požežke županije, i u sjevernim krajevima sriemske županije. Tu je postotni dio nepismenih od mužkoga žiteljstva preko 6. godine svagdje niži od 35%. U drugu pako ruku dosta je malen dio zemlje, gdje nepismenih mužkaraca ima razmjerno više nego li prosjekom u cieloj zemlji. On obseže samo županiju ličko-krbavsku, iztočni dio županije modruško-riečke, zapadne krajeve nekadašnje banske krajine, a u savezu s ovim još kotar pisarovinski. Najgore — sa više od 70% nepismenih — stoje kotari gračački, udbinski, lapački, senjski, brinjski, slunjski i dvorski. Kod ženskinja manje je povoljna slika, što ju podavaju brojevi kotarski. Ona četiri kompleksa, koja se iztiču najnižim postotcima nepismenih mužkaraca, na prvom su mjestu i po obćoj naobrazbi ženskoga žiteljstva; pa se ona dva na iztoku zemlje još proširuju kotarom djakovačkim i kotarima županjskim i rumskim županije sriemske. No u cielom postoje glede naobrazbe ženskinja

puno veće oprjeke medju iztočnim i zapadnim našim krajevima, te se područje, u kojem nepismene ženskinje čine preko 70 i sve do preko 90 postotaka ženskoga žiteljstva, proteže ne samo preko onih gore navedenih krajeva, u kojima ima razmjerno i najviše nepismenih mužkaraca, već zahvaća takodjer još i druge dielove županije zagrebačke i varaždinske.

VI.

ZAGLAVNI RAČUNI

za godinu 1901.

---

1. Izvještaj tajnika

DRA. FRANA VRBANIĆA

o prihodima i rashodima za god. 1901.

Slavna akademijo!

Čim je doštampana druga serija akademijskih publikacija za god. 1901., te čim su za nju odnosni troškovi isplaćeni, zaključio je potpisani račune o gospodarskoj upravi akademije za god. 1901., pak mu je čast o njima izvijestiti slijedeće:

Cjelokupni primitak akademijske blagajne iznosio je tečajem god. 1901. ukupnu svotu od 62.991·15 K, dok je sveukupni rashod dosegnuo iznos od 44.521·42 K; prema tomu preostala je u akademijskoj blagajni raspoloživa zaliha od 18.469·73 K. Budući da se u ovim svotama nalazi iznos od 6.834·31 K, koji je kao prelazna stavka u jednakoj visini uvršten i u prihod i u rashod, to u okvir akademijskoga proračuna spada kod prihoda samo svota od 56.156·84 K, a kod rashoda iznos od 37.687·11 K. Kao što naime svake godine, tako su i godine 1901. samo zbog blagajničke manipulacije u prelazni prihod odnosno prelazni rashod kod

zaključenoga računa uvrštene one svote, koje su upotrebljene za uzdržavanje kuća, odnosno one, koje su potrošene za drugi svezak Nodilove povjesti srednjega vijeka i za uredjenje arkade pokojnoga dra. Franje Račkoga. Kako o ovim iznosima nije bilo spomena u proračunu za god. 1901., a oni se povrh toga iskazuju i u posebnim računima, to ih treba izostaviti kod prispodobe prošlogodišnje uprave sa stavkama preliminiranima u proračunu. Uzevši ovo u obzir, dolazimo do zaključka, da je prihod akademije u prošloj godini bio za 17.088·84 K veći od preliminirane svote, jer je iznosio 56.156·84 K napram iznosu od 39.068 K, koji je bio uvršten u proračun. Ovaj povoljniji pojav nastao je prije svega tim, što je, prema zaključnom računu od god. 1900., na godinu 1901. prenesena blagajnička zaliha u iznosu od 13.720·85 K, a zatim od tuda, što je akademija u ime četiriju petina čistoga prihoda iz akademijske zaklade prema proračunanom iznosu primila više za 2.416 K. Ovaj veći primitak iz akademijske zaklade nastao je ponajprije s razloga, jer je za g. 1901. akademiji doznačeno više za 508·74 K, nego li je bilo preliminirano, a zatim s razloga, jer se je kod konačnoga obračunavanja dohodaka ispostavilo, da je akademija premalo primila za god. 1898. svotu od 136·16 K, a za god. 1900. iznos od 1.771·10 K. Ove svote doznačene su naknadno akademiji tečajem god. 1901. Nadalje je akademija u ime prodaje i pretplate svojih publikacija primila mjesto preliminiranih 4000 K svotu od 6.120·51 K, dakle za 2.120·51 K više; a napokon je u ime kamata od raspoloživih i privremeno uloženih novaca te inih manjih prihoda unišla svota od 868·77 K, koja se nije mogla staviti u proračun ni približnim iznosom. Svi ovi veći primitci iznose ukupnu svotu od 19.125·13 K. Napram ovim većim primitcima primila

je akademija manje 2.037·29 K, i to 2.000 K s razloga, jer do sada još nije primila od svoga pokrovitelja svote od 2000 K u ime potpore za „Rječnik", a 37·29 K, jer je za toliko bio manji prihod od akademijskih kuća.

Medjutim je nakon zaključenih već računa preuzv. gospodin pokrovitelj navedeni prinos za god. 1901. naknadno priposlao akademiji dne 7. travnja 1902., te je stoga gore navedeni manji primitak za god. 1901. samo prolazne naravi. Odnosna svota od 2000 K uvrštena je kao prihod u račune za tekuću godinu 1902. Navedeni manji prihod akademijskih kuća prema preliminaru nastao je poglavito s razloga toga, jer su troškovi za kuću u Vlaškoj ulici prema očekivanju bili daleko veći, nego li se je mislilo, a to za to, jer je u onom dijelu grada prošle godine provedena nova kanalizacija, te je u tu svrhu akademija potrošila blizu 800 K, uz to morala je akademija i za popravak krova u svojoj kući u Ilici potrošiti 350 K, jer najamnik nije bio dužan na sebe uzeti ovaj popravak. Da uza sve to nije kod prihoda kuća bio manjak veći od 37 K napram preliminaru, tomu je razlog, što su kod ostalih kuća bili izdatci za popravke i uzdržavanje znatno manji.

Uzevši u obzir gore navedeni veći i ovaj manji primitak pokazuje se u cjelosti, kako već gore istakoh, cjelokupni veći prihod u iznosu od 17.088·84 K.

Napram cjelokupnomu gornjemu prihodu od 56.156·84 K pokazuje se ukupni rashod u iznosu od 37.687·11 K, dakle za 1.378·89 K manje, nego li je bilo ustanovljeno u proračunu za god. 1901. Uzme li se u obzir gornji veći prihod i ovaj manji rashod, te višak od 2 K, koji se pokazuje u preliminaru za god. 1901., to nastaje u svemu gore navedeni višak od 18.469·73 K.

Spomenuti manji rashod od 1.378·89 K nastao je uza sve to, što je kod općenitih troškova potrošeno za

3.151·89 K više, nego li je preliminirano, i to stoga, jer je za akademijske publikacije potrošeno za 4.530·78 K manje. Ovaj manji izdatak nastao je prije svega tim, što je od akademijskoga „Rječnika“ sveske 21. štampano mjesto 10 araka samo 8, zatim što je za „Rad“ potrošeno manje za 3.339·51 K, budući da je kod 145. i 146. knjige bio izdatak manji za 663·72 K, te budući da je razred matematičko-prirodoslovni izdao samo jednu knjigu mjesto preliminirane dvije knjige. Nadalje je kod „Zbornika za narodni život i običaje“ izdano manje 1160 K, jer nije za sabranu gradju ništa potrošeno, a za svesku 30. „Monumenata“ izdano je manje za 462·48 K, jer je opseg te knjige manji, nego li je bilo ustanovljeno u proračunu. Napokon je za „Ljetopis“ svesku 15. izdano manje za 133·68 K, a za skupljanje gradje za noviju književnost 134 Kr. Naproti je potrošeno više za „Monumenta histor. juridica“, sv. VIII, 1.055·94 K s razloga, jer ova sveska nije bila doštampana za publikacije prošle godine, te je cijela u to ime prištedjena svota priračunana bila blagajničkoj zalihi, iz koje je i podmiren ovogodišnji trošak, koji nije bio napose uvršten u proračun za god. 1901. Nadalje je prekoračen proračun kod treće sveske „Građe za povjest hrvatske književnosti“ za 282·95 K, jer je knjiga ispala nešto opsežnijom; kod istraživanja zemlje za 200 K na temelju zaključka skupne sjednice od 28. travnja 1901., i napokon kod predradnja za izdavanje „Monumenata“ za 121 K. Ako se isporedi ovaj veći potrošak s navedenim manjim izdatkom za akademijske publikacije, pokazuje se u svemu gore navedena prištednja od 4.530·78 K.

Kod općenitih troškova premašili su izdatci preliminiranu svotu za znatan iznos od 3.151·89 K, i to u prvom redu zato, jer je na temelju zaključka skupne

sjednice od 1. ožujka 1901. provedena adaptacija nekih prostorija u akademijskoj palači, te je u to ime potrošeno 3.409·28 K, u koju svrhu nije bilo u proračunu preliminirano ništa. — Kod raznih troškova prekoračen je proračun za 614·62 K, jer su potrošeni neki iznosi, za koje nije bila u proračun stavljena posebna svota. Medju ove iznose spada prinos od 200 K za spomenik Matiji Mesiću na temelju zaključka skupne sjednice od 20. siječnja 1901., prinos od 400 K za Marulićev spomenik prema zaključku skupne sjednice od 13. listopada 1901., i iznos od 120 K za sliku pokojnoga predsjednika Torbara po zaključku skupne sjednice od 13. listopada 1901. Kod ostalih stavaka u proračunu, napose kod akademijske palače i kod knjižnice, nije prekoračenje premašilo iznos od 60 K kod svake stavke. Naproti je prištedjeno kod upravnih troškova 265·14 K, a kod galerije slika 723·22 K.

Isporedivši ove prištednje s navedenim većim izdatcima pokazuje se kod općenitih troškova istaknuti veći trošak od 3.151·89 K.

Potanji iskaz o svim primitcima i izdatcima nalazi se u posebnom prijegledu, koji se prilaže ovomu izvješću.

Pogledom na iskazani cjelokupni višak od 18.469·73 K, koji se pokazuje kao konačna blagajnička zaliha na koncu god. 1901., te koji je prenesen kao primitak u godinu 1902., slobodan je potpisani spomenuti, kako je prijeka nužda, da se već sada od ove prištednje dozvoli iznos od 2.000 K za sabiranje folklorske gradje, da ne bi posao oko toga zapeo. Ovo je tim više opravdano, jer je već prošle godine slavna akademija dozvolila, da se u tu svrhu pričuva iznos od 1.117 K, koji prošle godine nije potrošen, te jer je i god. 1901. od troškova preliminiranih za folklorski Zbornik prištedjeno 1.160 K.

Glede ostatka od 16.469·73 K neka slavna akademija za sada ništa ne odredi, već neka ovu svotu pričuva za potrebe, koje se mogu s vremenom pokazati, te za koje se u redovitom proračunu nismo u stanju poskrbiti. Do sada se je pokazalo, kako je po gospodarstvo akademije vrlo probitačno, da se za neprovidjene slučajeve pridrži oveća svota; ovakova opreznost bit će stalno i u napredak veoma koristna i po znanstveni rad akademije.

Uz gospodarstvo, koje se ogleda u svakogodišnjem proračunu, upravlja akademija i drugim novcem, o kojem ne ima spomena u proračunu. U tom obziru moram prije svega spomenuti preostatak onoga prihoda, koji je unišao od izvanredne prodaje akademijskih publikacija do konca god. 1894. Prema zaključku računa koncem god. 1900. preostalo je od ovoga prihoda u u svemu 2.671·98 K, koja je svota prenesena kao primitak na godinu 1901. Ove godine unišlo je pako u ime kamata 107·96 K tako, da je ukupni primitak ovoga računa iznosio tečajem godine 1901. u svemu 2.779·94 K, koja je svota uložena na uložnu knjižicu I. hrv. štedionice br. 98.924.

Od novaca odredjenih za uredjenje arkade pokojnoga predsjednika dra. Franje Račkoga preneseno je na temelju zaključnoga računa od god. 1900. na račun god. 1901. kao primitak iznos od 3.842·08 K, uz to je u ime kamata unišlo tečajem godine u svemu 150·86 K; prema tomu iznosio je ukupni primitak na ovom računu svotu od 3.992·94 K. Prema zaključku skupne sjednice od 13. listopada 1901. pristupila je akademija konačnom uredjenju ove arkade, te je sklopila u tu svrhu ugovor s domaćim umjetnikom g. Rudolfom Valdecem za iznos od 3.900 K. Na temelju ove pogodbe isplaćen je rečenomu umjetniku umah iznos od 600 K tako, da je od

navedene svote koncem godine 1901. preostao iznos od 3.392·94 K, koji je prenesen kao primitak na račun ove godine. Od ove svote uložena je na uložnu knjižicu I. hrvat. štedionice br. 107.708. svota od 653·76 K, a na uložnu knjižicu hrvat. eskomptne banke br. 5275. svota od 2.683·98 K, dok je iznos od 55·2 K pohranjen u gotovini.

U dnevnik za spomenik dra. Račkoga prenesen je na račun god. 1901. iznos od 10.490·66 K, a u ime kamata uništo je tečajem ove godine u svemu 423·8 K, te prema tomu iznosi ukupni prihod na ovom računu svotu od 10.914·46 K. Budući da nije tečajem prošle godine na teret ovoga dnevnika ništa potrošeno, to je cijela ova svota korisno uložena na uložnicu I. hrvat. štedionice br. 107.590.

Kod zaklade za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu iznosilo je stanje koncem god. 1901. ukupnu svotu od 15.294·52 K. Od ove svote bilo je u gotovom ukupno 14.378·62 K, a ostatak od 915·9 K preostao je kao predujam za izdavanje prve sveske Nodilove povjesti srednjega vijeka. Ovaj predujam imao bi se podmiriti iz kamatnoga prihoda ove zaklade i iz prodaje dotične knjige. Budući da je medjutim prema zaključku glavne skupštiue .od 13. prosinca 1900. prije svega dužnost uprave akademiku Nodilu isplatiti honorar za drugu svesku njegove povjesti, to je predbježno obustavljen povratak rečenoga predujma, te je sav prihod zaklade upotrebljen za isplatu honorara. Ukupni prihod ove zaklade iznosio je tečajem godine 1901. iznos od 601·04 K, i to 589·04 K od kamata, a 12 K od prodaju knjige tečajem godine 1900.

Ovaj cjelokupni dohodak isplaćen je akademiku Nodilu na račun njegova honorara. Budući da je dosada isplaćeno rečenomu akademiku u svemu 1.175·39 K, to mu

zaklada još duguje na račun njegova honorara, iznos od 1.262·21 K.

Navedena svota ove zaklade, koja se nalazi u gotovom u iznosu od 14.378·62 K, uložena je na uložne knjižice I. hrvat. štedionice, i to na br. 93.406. svota od 2.138·84 K, na br. 96.633. svota od 10.824·9 K, a na br. 97.846. svota od 1.014·8 K, dok iznos od 400 K prikazuje jedna akcija hrvat. eskomptne banke br. 3040.

Sve ove račune pregledali su prema čl. 15. pravila u skupnoj sjednici od 9. ožujka 1902. izabrani pravi članovi gg. dr. A. Musić i dr. A. Mohorovičić, te ih u potpunom redu pronašli.

Obzirom na to molim slavnu akademiju, da ovaj moj izvještaj izvoli primiti do znanja, te mi za god. 1901. podijeliti absolutorij.

U Zagrebu dne 8. travnja 1902.

Dr. **Fran Vrbanić**, v. r.

2. Prijegled

prihoda i rashoda jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 1901.

A. Prihod.

	Proračun za god. 1901. K. F.	Primitak godine 1901. K. F.	Prema proračunu više (+) ili manje (—) K. F.
1. Prijenos iz god. 1900.		13.720.85	+13.720.85
2. Četiri petine čistoga prihoda iz akadem. zaklade prema čl. 15. pravila	9.500	11.916	+ 2.416.
3. Strossmayerova galerija slika	868	868.	—
4. Čisti prihod akad. kuća i to:			
a) Nadb. trg i Vlaš. ul.	(3.637.	2.727.84)	
b) Ilica br. 50.	(4.513.	4.395.18)	
c) Trg Fr. Jos. br. 6.	(6.050.	6.264.42)	
d) Šenoina ulica br. 4.	(2.300.	2.444.63)	
e) Petrinjska ulica br. 46.	(6.200.	6.830.64)	
Skupa . . .	22.700	22.662.71	—37.29
5. Čisti prihod od pretplate i od prodaje knjiga . . .	4.000	6.120.51	+2.120.51
6. Potpora pokrovitelja za „Rječnik“	2.000	—	—2.000
7. Kamate i ini prihodi . .	—	868.77	+868.77
Svota	**39.068**	**56.156.84**	**+17.088.84**

Prelazni prihod.

	Proračun za god. 1901. K. F.	Primitak godine 1901. K. F.	Prema proračunu više (+) ili manje (—) K. F.
1. Kuće (Nadb. trg 2.096.10, Ilica 404.82, Trg Fr. Jos. 1.354.30, Šenoina ul. 557.37 Petrinjska ulica 1.165.06	—	5.578.05	—
2. Prihod iz zaklade za opć. naobrazbu	—	601.06	—
3. Prihod od prinosa za arkadu pok. dra. Račkoga	—	655.20	—
Svota	—	6.834.31	—
Svega skupa prihod . . .	—	**62.991.15**	—

B. Rashod.

I. Troškovi općeniti.

	Proračun za god. 1901. K. F.	Izdatak godine 1901. K. F.	Prema proračunu više (+) ili manje (—) K. F.
1. Uprava	5.060	4.794.86	—265.14
2. Akademijska palača . .	1.848	1.907.88	+ 59.88
3. Knjižnica i arkiv . . .	1.644	1.701.27	+ 57.27
4. Galerija slika	2.400	1.676.78	—723.22
5. Otplata zajma	1.268	1.267.20	— ·80
6. Razni troškovi	700	1.314.62	+614.62
7. Adaptacije i unutarnje uredjenje palače	—	3.409.26	+3.409.26
Troškovi općeniti . . .	**12.920**	**16.071.89**	**+3.151.89**

*

II. Troškovi za akademijske publikacije.

	Proračun za god. 1901. K. F.	Izdatak godine 1901. K. F.	Prema proračunu više + ili manje — K. F.
1. Rječnik svez. 21. . . .	4.400	3.439.	— 961.
2. Ljetopis svez. 15. . . .	1.040	906.32	— 133.68
3. „Rad“ knj. 145., 146., 147., 148.	9.800	6.460.49	—3.339.51
4. „Monumenta hist. jur.“ svez. VIII.	—	1.055.94	+1.055.94
5. „Zbornik“ za narodni život i obič. sv. VI. . .	4.200	3.040.	—1.160.
6. Skupljanje gradje za povjest hrvatske književnosti	200	66.	—134.
7. Predradnje za izdavanje Monumenata	1.000	1.121.	+121.
8. Potpore za istraživanje zemlje	600	800.	+200.
9. „Monumenta hist. Slav. mer.“ svez. 30.	2.806	2.343.52	—462.48
10. „Građa za povjest hrv. knjiž.“, knjiga 3. . . .	2.100	2.382.95	+282.95
Troškovi za akademičke publikacije	26.146	21.615.22	—4.530.78
Ukupni rashod	**39.066**	**37.687.11**	**—1.378.89**

Prelazni izdatci.

1. Kuće	—	5.578.05	—
2. Povratak u zakladu za opću naobrazbu	—	601.06	—
3. Povratak od svote sabrane za arkadu pok. dra. Račkoga	—	655.20	—
Ukupno prelazni izdatci	—	**6834.31**	—
Svega skupa rashod . . .	—	**44.521.42**	—

Prema tomu pokazuje se za godinu 1901.

A. **Prihod**	....	K 62.991.15
B. **Rashod**	....	K 44.521.42
Ostaje dakle višak od	...	K **18.469.73**

T. j.: **Osamnaest tisuća četiri stotine šestdeset devet kruna i sedamdeset tri filira.**

U Zagrebu dne 5. travnja 1902.

Tajnik:
Dr. **Fran Vrbanić,** v. r.

Pregledali, s prilozima isporedili i u redu pronašli

U Zagrebu dne 7. travnja 1902.

Prema čl. 15. pravila izabrani revizijonalni odbor:

Dr. **Aug. Musić** v. r. Dr. **Andr. Mohorovičić** v. r.

3. Akademijska zaklada

koncem godine 1900. po iskazu računarskoga ureda kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade od 31. prosinca 1900.

		Krune
1.	U hrvat.-slav. 4% rasteretnicama . . .	182.400
2.	U ugarskim 4% rasteretnicama	400
3.	U ugarskoj 4% krunskoj renti	21.900
4.	U hrv.-slav. zemljišno-odkupnoj obveznici	2.200
5.	U zadužnicama sjedinjene papirne rente	149.000
6.	U zadužnicama aust. srebrne rente . .	200
7.	U obveznicama lutrijskoga zajma od godine 1860.	15.000
8.	U dionici lutrijskoga zajma od godine 1864.	100
9.	U ugarskoj 4% zlatnoj renti	23.400
10.	U srećki austr. vjer. zavoda za obrt i trgovinu	200
11.	U privatnim obveznicama	8.200
12.	U dionicama društva „Associazione dalmatica"	40.000
13.	U dionici zemunske pučke štedione . .	400
14.	U srećki brunšvičkog zajma od 1. ožujka 1869.	70
15.	U srećki lutrijskog zajma Rudolfs-Stiftung	20
16.	U štedioničkim uložnicama	24.855.$_{96}$
17.	U založnicama hrv.-slav. hipot. banke .	91.600
	Ukupno	559.945.$_{96}$
	Odbivši predujam primljen za pokriće manjka, koji se je pokazao 31. prosinca 1900. sa	124.$_{98}$
	Iznosi faktični imetak zaklade koncem godine 1900.	559.820.$_{98}$

prema 549.049.$_{28}$ K god. 1899.

U gornjoj svoti sadržana je zaklada biskupa J. J. Strossmayera za uzdržavanje Strossmayerove galerije slika sa 21.700 K, i zaklada baruna Gustava Hilleprandа Prandau-a sa 24.000 K.

Nepokretni imetak jugoslavenske akademije jest slijedeći:

Palača na Zrinjskom trgu br. 11., kuća u Vlaškoj ulici br. 33., kuća na Nadbiskupskom trgu br. 11., kuća u Ilici br. 50., kuća na trgu Franje Josipa br. 6., kuća u Šenoinoj ulici br. 4., kuća na uglu Šenoine ul. br. 6. i Petrinjske ulice br. 46.

Ukupna vrijednost akademijskih nepokretnina računa se prema faktičnom trošku na 939.950 K.

VII.

KNJIŽNICA

Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti

primila je god. 1901. ove publikacije, i to:

A) u zamjenu:

Beč. Kais. Akademie der Wissenschaften *(S)*.*

Sitzungsberichte der philos.-hist. Classe Bd. 142. 143.

Sitzungsberichte der mathem.-naturw. Classe Abth. I. Bd. 109. H. 8—10., Bd. 110. H. 1—7.

Abth. IIa. Bd. 109. H. 10., Bd. 110. H. 1—7.

„ IIb. Bd. 110. H. 1—7.

„ III. Bd. 109. H. 8—10., Bd. 110. H. 1—7.

Archiv für österr. Geschichte Bd. 89, 2., 90, 1. 2.

Fontes rerum Austriacarum II. Abth. Bd. 52—54.

Almanach, 50. Jahrg. 1900.

Rešetar M., Südslavische Dialektstudien, I. Die serbo-kroatische Betonung südwestlicher Mundarten. Wien 1900.

Mittheilungen der prähist. Commission, I. Bd., No. 5.

Der röm. Limes in Oesterreich H. 2.

Mittheilungen der Erdbebencommission. NF. No. 1.

— Anthropologische Gesellschaft *(R_1 R_3 L)*.

Mittheilungen 31. Bd. (1901.) 1—6. Heft.

Generalregister zu den Bänden 21—30. (1891—1900.) der Mittheilungen. Wien 1901.

---

* Ova slova pokazuju, što Jugoslavenska akademija komu u zamjenu šalje. Znači pak:

S = sve publikacije.
S_1 = sve publ. 1. i 2. razr.
S_3 = sve publ. 3. razreda.
G = Građa za pov. knj. hrv.
L = Ljetopis.
Mh = Monum. spect. hist.
Mj = Monum. hist.-jur.
R_1 = Rad 1. i 2. razreda.
R_3 = Rad 3. razreda.
Rj = Rječnik.
St = Starine.
Stp = Stari pisci.
Zb = Zbornik za nar. život.

Beč. K. k. Central-Commission f. Erforschung u. Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale *(R_1 R_3 L).*
Mittheilungen XXVII. Bd. (1901.) 1—4. Heft.

— K. k. Geographische Gesellschaft *(R_1 R_3 L).*
Mittheilungen Band XLIV. (1901.) 1—12. H.
Abhandlungen Bd. III. H. 1—4.

— K. k. geologische Reichsanstalt *(R_1 R_3 L).*
Verhandlungen 1901.
Jahrbuch L. Bd. (1900.) 4. H.; LI. Bd. (1901.) 1. 2. H.

— K. k. Gradmessungsbureau *(R_3).*
Astronomische Arbeiten XII. Band.

— K. k. Statistische Central-Commission *(R_1 R_3 L)*
Oesterreichische Statistik Bd. 54, H. 3.b; 55, H. 4.; 56, H. 3.; 57, H. 1.a 2. 3.; 58, H. 1. 4.; 59, H. 1.

Berlin. Verein für Volkskunde *(Zb).*
Zeitschrift des Ver. f. Volksk. XI. Jahrg. (1901.) H. 1—3.

— Königl. preussische Akademie der Wissenschaften *(S).*
Abhandlungen 1880—1900.
Sitzungsberichte 1901. Nr. 1—53.

Biograd. Kralj. srpska akademija *(S).*
Годишњак 13. (1899.).
Глас 59. 61. (1. разр. 22. 23.), 60. 62. (2. разр. 38. 39.)
Споменик 35. (1. разр. 5.), 38. (2. разр. 34.)
Свечан помен Дим. Стаменковићу. Б. 1901.
Свечан помен Н. Дучићу. Б. 1901.
Стојановић Љ., Каталог рукописа и старих штампаних књига, збирка срп. краљ. академије. Б. 1901.
Жујовић J., Геологија Србије, II. део 1900. + Атлас св. 2.

— Profesorsko društvo *(R_1 R_3 L).*
Наставник, лист професорскога друштва, XII. књига (1901.) св. 1—4.

— Uprava državne statistike *(R_1 R_3 L).*
Статистика краљевине Србије књ. 15—16.
Претходни резултати пописа становништва и домаће стоке у краљевини Србији 31/XII. 1900.

Biograd. Геолошко друштво *(R_3).*

Геолошки анали балканскога полуострва, књ. I—V, 1. 2.

— Српско археолошко друштво *(R_1 St L).*

Старинар срп. арх. друштва, г. X. књ. 3. 4.

— Redakcija časopisa „Коло“ (Д. А. Живаљевић) *(S).*

Коло 1900. књ. I. II.

Bologna. Reale accademia dell' istituto di Bologna *(S osim Rj).*

Rendiconto. Nuova serie. Vol. II. (1897—8.), III. (1898—9.)
Memorie, ser. V. t. 7.

Bordeaux. Académie de Bordeaux *(R_1 R_3 L)*

Actes de l'Académie de Bordeaux 3. ser. 59. année 1897.

Brno. Matice Moravská *(R_1 R_3 L).*

Časopis Matice Moravské r. XXV. (1901.) seš. 1—4.

— Moravská musejní společnost *(R_1 R_3 L).*

Časopis Moravského Musea zemského, r. I. (1901.) č. 1. 2.

— Bogoslovci češkomoravski *(R_1).*

Museum, časopis bohoslovců česko-moravských r. 35 (1900.) č. 4—5., r. 36 (1901.) č. 1—3.

Bruxelles. Société royale malacolog. de Belgique *(S_3 L).*

Annales t. 35.

— Musée royal d'histoire naturelle de Belgique *(S osim Rj).*

Extrait des Mémoires t. I. a. 1900—1. No. 1—3.

— Société de Bollandistes *(R_1 R_3 St Mh Mj).*

Analecta Bollandiana t. 20. f. 1—4.

Budimpešta. Magyar tudományos akadémia *(S).*

Akadémiai Értesitő 1901., 133—144. füzet.
Mathematikai és természettudományi értesitő, 19. köt. 1—5. füz.
Mathematikai és természettudományi közlemények, 27. köt., 5. sz.
Értekezések a társadalmi tudományok köréből, 12. köt., 5—7. sz.
Archaeologiai Értesitő XXI. köt. (1901.) 1—5. szám.
Értekezések a történeti tud. köréből. XIX. k., 5—9. sz.
Irodalomtörténeti közlemények 11. évf., 1—4. füz.
Athenaeum X. évf., 1—4. szám.

Nyelvtudományi Közlemények 31. köt., 1—4. füz.
Elhúnyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek X. köt., 10—12. sz.
Értekezések a nyelv-és széptudományok köréből. XVII. köt., 8—10. sz.
Almanach 1902
Karácsonyi János, A magy. nemzetségek a 14. század közepéig. 2. köt. Budap. 1901.
Daday Jenő, A Magyarországi kagylósrákok maganrajza. Budap. 1900.
Nyegre László, Máramaros megye. Budap. 1900.
Munkácsi Bernát, Arja és Kaukazusi elemek a finn-magyar nyelvekben, 1. köt. Budap. 1901.
Thaly Kálmán, Gróf Eszterházy Antal kurucz generális Tábori könyve. Budap. 1901.
A magy. tud. akad. történelmi bizottságának Oklevél-Másolatai ismerteti Ováry Lipót. 3. füz. Budap. 1901.
Ruffy Pál, Bars vármegye gazdasági leírása. Budap. 1901.

— **Magyar kir. földtani intézet** *(S_3 L).*
A magy. földtani intézet évi jelentése 1899.
Jahresbericht für 1899.
A magy. kir. földtani intézet évkönyve, XIII. köt., 5. füz.
Földtani Közlöny XXX. köt. (1900.) 10—12. f., XXXI. köt. (1901.) 1—12. f.
Mittheilungen aus dem Jahrbuche XII. Bd. 4—5. H.

— **Magyar történelmi társulat** *(R Mh L).*
Századok XXXV. (1901.) 1—10. füzet.

— **Redakcija časopisa „Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn“** *(R_1).*
Ethnologische Mittheilungen VI. Bd. 2—3. H.

Budyšin. Maćica Serbska *(R_1 R_3 L).*
Časopis Mat. Serb. 1901. l. LIV. zeš. 1. 2.
Pschedźenak 1901.

Bukurešt. Academia Romana *(S).*
Analele, parte admin. t. 23.
— memoriile sect. istor. t. 22.
— memoriile sect. sciintifice t. 22.
Discursuri de receptiune XXIII. Buc. 1900.
Sim. Fl. Marian, Serbatorile la Români, vol. 3. Buc. 1901.

Grig. Cretu, Lexicon slavo-românesce si tîlcuirea numelor din 1649. Buc. 1900.

Acte si documente relative la istoria renascerei romaniei, vol. I, 2.; VI, 2.; VIII.

Carigrad. Русскій археологическій институтъ *(R_1 St L).*

Извѣстія т. VI. вып. 1—3.

Christiania. Videnskabs-selskabet *(R_1 R_3 L).*

Forhandlinger 1900.

Skrifter 1900. No. 5—7. (I. Mathem.-naturv. Klasse).

Černovice. K. k. Franz Josephs-Universität *(S osim Rj).*

Verzeichnis der Vorlesungen im Wintersemester 1901/902.; im Sommersemester 1900/901.

Uebersicht der akad. Behörden 1901/902.

Feierliche Inauguration des Rektors für 1900/1.

Xenia Czernoviciensia. Cz. 1900.

Die k. k. Franz Josephs-Universität in Czernowitz im ersten Vierteljahrhundert ihres Bestandes. Cz. 1900.

Norst A , Alma mater Francisco-Josephina. Cz. 1900.

Firenze. R. Accademia della Crusca *(S).*

Atti 1900/1.

Vocabolario vol. IX. fasc. 1.

Frankfurt a. O. Naturwiss. Verein *(S_3 L).*

Helios 18. Bd.

Societatum litterae XIV. (1900.) Nr. 1—12.

Giessen. Universitäts-Bibliothek *(R_1 Mh L).*

Personalbestand der Universität zu Giessen, Winterhalbjahr 1900/1., Sommerhalbjahr 1901.

Vorlesungsverzeichniss: Sommerhalbjahr 1901., Winterhalbjahr 1901/2. i 89 g. 1900/1. izišlih akadem. spisa.

Göteborg. Stadsbibliotek *(R_1).*

Göteborgs Högskolas Arsskrift. Bd. VI. (1900.)

Göttingen. K. Gesellschaft der Wissenschaften *(S).*

Nachrichten (philol.-hist. Klasse) 1901, H. 1—4.

Nachrichten (mathem.-phys. Klasse) 1900, H. 4.; 1901, H. 1—3.

Geschäftliche Mittheilungen 1901, H. 1. 2.

Gradac. Naturwissenschaftl. Verein für Steiermark *(S_3 L).*

Mittheilungen 1900. (37.)

Guben. Niederlausitzer Gesellschaft für Anthropologie u. Alterthumskunde *(Zb)*.

Niederlausitzer Mittheilungen VI. Bd. 6—8. H.

Hamburg. Verein für naturwissenschaftliche Unterhaltung *(S_3 L)*.

Verhandlungen XI. Bd. (1898.—1900.)

Harkov. Имп. Харьковскій Университетъ *(R_1 R_3 L)*.

Записки 1901. кн. 1—4.

Данилевскій В. Я., Изслѣдованія надъ физіолог. дѣйствіемъ электричества на разстояніи. II. Харьковъ 1901.

Савва В., Московскіе цари и византійскіе василевсы. X. 1901.

— Общество испытателей природы при имп. харьковскомъ университетѣ *(S_3 L)*.

Труды общества исп. прир. т. XXXV. (1900.)

Kassel. Verein für Naturkunde *(S_3 L)*.

Abhandlungen und Bericht 46. (1900/901.)

Kazan. Физико-математическое общество *(S_3 L)*.

Извѣстія II. сер. т. X. Но. 2.

Kijev. Библіотека императорскаго университета *(R_1 R_3 L)*.

Университетскія Извѣстія 1901. Но. 1—12.

— Кіевское общество естествоиспытателей *(S_3 L)*.

Записки т. XVI. вып. 2.

— Uredništvo časopisa Кіевская Старина *(S_1 osim Rj, L)*.

Кіевская Старина 1901. Но. 1—12.

Knin. Hrvatsko starinarsko društvo *(R_1 Mh St Rj Zb)*.

Starohrvatska Prosvjeta, god. VI. (1901.) br. 1—4.

Krakov. Akademia umiejętności *(S)*.

Bulletin international 1901.

Sprawozdania, t. VI. (1901.)

Rozprawy wydz. hist.-filoz. t. 15. 16.

Rozprawy wydz. filolog. t. 17. 18.

Rozprawy wydz. mat.-przyr. t. 18. 19.

Biblioteka pisarzów polskich 39—41.

Rocznik r. 1900/1.

Sprawozdanie komisyi fizyograficznej, t. 35.
Materyały antropol.-archeologiczne i etnograficzne, t. V. 1901.
J. Karłowicz, Słownik gwar polskich, t. II. 1901.
Materyały i prace komisyi językowej, t. I. zesz. 1.
Katalog literatury naukowej polskiej, t. I. r. 1901. zesz. 1—4.

Lavov. Towarzystwo historyczne *(R_1 L)*.
Kwartalnik historyczny r. 15. (1901.) zesz. 1—4.

— Towarzystwo ludoznawcze *(Zb)*.
Lud. t. VII. (1901.) zesz. 1—4.
Folklor, podręcznik dla zajmujących się ludoznawstwem. Kraków 1901.

— Науковое товариство імени Шевченка *(R_1 R_3 St Zb L)*.
Записки т. 39—44.
Збірник секциі мат.-природопис.-лікарскоі т. 7. вип. 1. 2., т. 8. вип. 1.
Збірник фільольогічноі секциі т. 4.
Збірник істор.-фільософ. секциі т. 4.
Часопись правнича і економічна р. I. (1900.) т. 1., р. II. (1901.) т. 2. 3.
Материяли до українсько-руськоï етнольогіï т. 4.
Хроніка 1900 1. ч. 5. 6. 7.

Leipzig. K. sächsische Gesellschaft d. Wissenschaften *(S)*.
Berichte, philol.-hist. Classe 1901. Nr. 1—3.
Berichte, mathem.-phys. Classe 1901. Nr. 1—6.
Abhandlungen, philol.-hist. Classe, XIX. Nr. 3., XX. Nr. 4., XXI. Nr. 1. 2.
Abhandlungen, mathem.-phys. Classe, XXVI. Nr. 5—7.

Liège. Société royale des sciences *(S_3 L)*.
Mémoires, III. série t. 3.

Ljubljana. Matica slovenska *(R_1 R_3 L)*.
Letopis Matice slovenske za leto 1900.
Zbornik II.
K. Glaser, Zgodovina slov. slovstva IV. 3.
K. Štrekelj, Slovenske narodne pesmi, 5. zv.
Knezova knjižnica VII. sv.
Zabavna knjižnica XII.

Ljubljana. Muzejsko društvo za Kranjsko *(S osim Rj).*
Izvestja 1901. (XI.) seš. 1—6.
Mittheilungen 1901. (XIV.) 1—6. Heft.

— Redakcija „Ljubljanskoga Zvona“ (A. Aškerc) *(R_1 G Zb L).*
Ljubljanski Zvon 1901. br. 1—12.

Lund. Sveučilište *(R_1 Mh L).*
Acta universitatis Lundensis t. XXXVI. (1900.)

Madison. Wisconsin academy of sciences, arts and letters *(R_1 R_3 L).*
Transactions vol. XII. part 2., XIII. part 1.

Moskva. Московское математическое общество *(S_3 L).*
Математическій Сборникъ т. XXII. вып. 1—3.

— Имп. общество исторіи и древностей россійскихъ *(S_1 osim Rj, L).*
Чтенія 1901. кн. 1—4.

— Имп. москов. археолог. общество *(R_1 St L).*
Древности, труды археограф. коммисіи т. II. вып. 2.

München. K. bayerische Akademie der Wissenschaften *(S).*
Sitzungsberichte der philos.-philolog. und histor. Classe 1901. H. 1—5.
Sitzungsberichte der mathem.-phys. Classe 1901. H. 1—4.
Abhandlungen der hist. Classe, 22. Bd. 1. Abth.
— der mathem.-phys. Cl., 21. Bd. 2. Abth.
— der philos.-philol. Cl., 21. Bd. 3. Abth.
K. A. Zittel, Ziele u. Aufgaben der Akademien im 20. Jahrh. München 1900.
H. Riggauer, Ueber die Entwickelung der Numismatik im 19. Jahrh. München 1900.
Th. Lipps, Psychologie, Wissenschaft und Leben. Festrede. München 1901.
Almanach für 1901.

— Uredništvo časopisa „Prähistorische Blätter“ (Dr. Jul. Naue) *(Zb).*
Prähistorische Blätter XIII. Jahrg. (1901.) Nr. 1—6.

Napulj. Società Napoletana di storia patria *(Mh St L)*.
Archivio storico per le province Napoletane, anno XXVI. (1901.) fasc. 1—4.

New York. The American Museum of natural history *(S_3 L)*.
Bulletin vol. 13.
Annual report for the year 1900.

— New York Public library *(R_1 R_3 L)*.
Bulletin of the New York Public library vol. V. (1901.) No. 1—12.

Nježin. Истор.-филолог. институтъ кн. Безбородко *(R_1 R_3 St L)*.
Извѣстія т. XIX.
Сборникъ т. III. 1900.
Истор.-филолог. институтъ кн. Безбородко въ Нѣжинѣ 1875. до 1900.

Novi sad. Matica srpska *(R_1 R_3 L)*.
Летопис књ. 205—210.
Ђ. Дера, Аграрни покрети у старом Риму. Нови Сад 1901.
Књиге за народ из задужбине Петра Коњевића св. 93—97.
Календар Матице Српске за г. 1902.

Odesa. Имп. новороссійскій университетъ *(R_1 R_3 L)*.
Записки т. 81—85.

— Одесское общество исторіи и древностей *(R_1 St L)*.
Записки т. XXIII.

Orenburg. Оренбургская ученая архивная коммиссія *(Mh Mj L)*.
Труды, вып. 6—8.

Paris. Académie des inscriptions et belles-lettres *(S)*.
Comptes rendus des séances (1901.) Nr. 1—6.

— Uredništvo časopisa „Mélusine“ (H. Gaidoz) *(Zb)*.
Mélusine, tome X. No. 8—12.

— Ministère de l'instruction publique *(S po 5 eks.)*.
Bulletin du comité des travaux historiques et scientifiques; section des sciences économiques et soc. 1899.
Congrès des sociétés savantes de 1900.

Comptes rendus du congrès des sociétés savantes, section des sciences. Paris 1900.

Bulletin archéologique a. 1900. No. 1—3.

Bulletin historique et philologique 1899. No. 3. 4., 1900. No. 1. 2.

Bibliographie générale des travaux historiques et archéologiques publiés par les sociétés savantes de la France, t. III. livr. 3. Paris 1900.

— Société d'anthropologie *(Zb)*.

Bulletins et mémoires de la société d'anthropologie de Paris, t. 1. (5. ser.), fasc. 2—6., t. 2. fasc. 1.

Table générale des publications de la société d'anthropologie (1860—1899.).

— Administracija časopisa „Echos d'Orient" *(Mh)*.

Echos d'Orient a. 4. 1900/1. No. 1—6.

Petrograd. Имп. Академія наукъ *(S)*.

Извѣстія т. XIII. Но. 1—3.

Византійскій Временникъ т. VII. вып. 4.

Извѣстія отдѣленія русскаго языка и словесности т. V. кн. 4., т. VI. кн. 1—4.

Словарь русс. языка, т. II. вып. 4.

С. А. Венгеровъ, Источники словаря русс. писателей, т. I.

Сочиненія императрици Екатерины II. т. 1—4.

Протоколы засѣданій конференціи имп. акад. наукъ съ 1725. до 1803. г. т. 1—3.

— Имп. общество любителей древней письмености *(S_1 osim Rj, L)*.

Памятники 135—139.

— Имп. русское географическое общество *(S os. Rj)*.

Извѣстія т. 37. (1901.) вып. 1—5.

Отчетъ за 1900.

Живая Старина г. 10. (1900.) вып. 4., г. 11. (1901.) вып. 1. 2.

Записки по общей географіи т. 31, Но. 2.; т. 32, Но. 1.

В. А. Обручевъ, Центральная Азія, Сѣверный Китай и Нань-Шань т. II.

— Археографическая коммиссія *(S_1 osim Rj, L)*.

Посольство Кунраада фанъ Кленка къ царямъ Алексѣю Михайловичу и Θеодору Алексѣевичу. С.-П. 1900.

Petrograd. Геологическій комитетъ *(S_3 L).*
Извѣстія геолог. комитета 1901. т. 20. Но. 1—10.
Труды геолог. комитета т. XIII, 3., XVIII, 1. 2.
Русская геолог. библіотека за 1897. г.

— Славянское благотворительное общество *(R_1 R_3 L).*
Липовскій А. Л., Хорваты. С.-П. 1900.

Poreč. Società istriana di archeologia e storia patria *(Mh St L).*
Atti e memorie vol. XVII. f. 1—2.

Prag. Česká Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění *(S).*
Almanach r. XI. (1901.)
Věstník r. 10. (1901.) č. 1—9.
Sbírka pramenův, sk. I. ř. II. č. 3.
Rozpravy tř. I. r. 9. (1901.) č. 1. 2.
Rozpravy tř. II. r. 10. (1901.) č. 1—31.
Historický archiv č. 19—21.
Soupis památek historických a uměleckých v království českém, 1—15.
Soupis lidových památek v království českém. I. K. V. Adámek: Lid na Hlinecku. V Praze 1900.
H. Jireček, Codex juris bohem. t. II. p. 1. Pragae 1896.
Z. Winter, Život a učení na partikulárních školách v Čechách v 15. a 16. století. V Praze 1901.
Archiv pro lexikografii a dialektologii č. 3. V Praze 1901.
E. Ott, Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního, díl III. odd. 2. V Praze 1901.

— Museum král. českého *(S).*
Časopis Musea král. českého 1901. 1—4.
J. L. Píč, Čechy předhistorické sv. 2. (Starožitnosti země české, díl I.) 1900.
Zpráva o Museu království českého za r. 1900.

— Uredništvo časopisa „Český lid“ (Dr. Čeněk Zíbrt) *(Zb).*
Český lid r. X. č. 5—6., r. XI. č. 1—7.

— Jednota českých mathematiků *(S_3 L).*
Časopis pro pěstování math. a fys., r. XXX. č. 1—5.
Sborník č. 4.

Prag. Královská česká společnost nauk *(S)*.

Výroční zpráva za r. 1900.

Věstník, třída filos.-historicko-jazykozpytná 1900.

Věstník, třída mathem.-přírod. 1900.

Matiegka H., Bericht über die Untersuchung der Gebeine Tycho Brahes. Prag 1901.

Studnička F. J., Bericht über die astrologischen Studien Tycho Brahes. Prag 1901.

— Národopisná společnost československá a národopisné museum československé *(R_1 R_3 Zb L)*.

Národopisný sborník sv. 7. 8.

— Jednota českých filologů *(R_1 L)*.

Listy filologické r. 28. (1901.) seš. 1—6.

Rím. Accademia di conferenze storico-giuridiche *(Mh Mj L)*.

Studi e documenti di storia e diritto, anno XXII. (1901.), fasc. 1—2.

— R. Accademia dei Lincei *(S)*.

Atti, classe di scienze morali etc. vol. IX. (1901.) parte 2. (1—12.)

Atti, classe di scienze morali etc., vol. VII. parte 1. Memorie.

Atti, classe di scienze fisiche etc., Memorie ser. 5. vol. I—III.

Rendiconti, classe di scienze fisiche etc., vol. 10., 1. sem. fasc. 1—12., 2. sem. fasc. 1—12.

Rendiconti, classe di scienze morali etc. Vol. IX. fasc. 9—12.; vol. X. fasc. 1—12.

Annuario 1901.

Rochester. Academy of science *(S_3 L)*.

Proceedings of the Rochester Academy of science, vol. IV. p. 1—64.

Sarajevo. Uredništvo „Glasnika zem. muzeja u Bosni i Hercegovini“ (K. Hörmann) *(S)*.

Glasnik zem. muzeja u B. i H. XIII. (1901.) 1—4.

— Uredništvo „Nade“ (K. Hörmann) *(S)*.

Nada 1901.

*

Sibinj. Verein für siebenbürg. Landeskunde *(R_1 R_3 L)*.
Archiv Bd. 30., H. 1.
Jahresbericht für 1900.

Sofija. Българско книжовно дружество *(R_1 R_3 L)*.
Периодическо списание 62, 1—10
Лѣтописъ на бълг. книж. дружество, I. 1899—1900.
Сборникъ на бълг. книж. дружество, I. 1901.
К. Христовъ, На кръстопѫть. С. 1901.

— Uredništvo časopisa „Българска Сбирка" (С. С. Бобчевъ) *(R_1 R_3 L)*.
Българска Сбирка г. 8. (1901.) кн. 1—10.

Spljet. Uredništvo časopisa „Bullettino di archeologia e storia Dalmata" (Fr. Bulić) *(R_1 Mj Stp L)*.
Bullettino, anno XXIV. (1901.) No. 1—12.

Stuttgart. Mathem.-naturwiss. Verein *(R_3 L)*.
Mathematisch-naturwiss. Mittheilungen II. Serie, III. Bd. (1901.) 1—3. H.

Torino. R. Accademia delle scienze di Torino *(S_1 L)*.
Atti vol. XXXVI. (1900/1.) disp. 1—15.
Memorie t. 50.
Osservazioni meteorologiche fatte nell' anno 1900.

Toronto. The Canadian Institute *(S_3 L)*.
Transactions of the Canadian institute No 13. (vol. VII. p. 1.)

Turčianski Sv. Martin. Uredništvo časopisa „Slovenské Pohl'ady" (Jozef Škultéty) *(Zb)*.
Slovenské Pohl'ady r. XXI. (1901.) soš. 1—12.

— Museálna slovenská spoločnosť *(Zb)*.
Časopis mus. slov. spoločnosti r. IV. č. 1—6.
Sborník mus. slov. spoločnosti r. VI. sv. 1. 2.

Upsala. Sveučilišna biblioteka *(S)*.
Bulletin of the geological institution of the univ. of. Upsala vol. V. part. 1. (1900.)
Arsskrift 1900. (i 27 sveuč. spisa).
Stockholms Stads Privilegiebref 1423—1700. 2. Hft. Stockholm.
Accessionskatalog 14. 1899.

Varšava. Uredništvo časopisa „Wisła“ (E. Majewski) *(R_1 R_3 L).*

Wisła t. 15. (1901.) zesz. 1—6.

— Uredništvo časopisa „Русскій филологическій Вѣстникъ“ (А. И. Смирновъ) *(R_1 St L).*

Русскій филолог. Вѣстникъ 1901. Но. 1—4.

Voronež. Uredništvo časopisa „Филологическія Записки“ *(R_1 L).*

Филологическія Записки 1901. вып. 1—6.

Zadar. Matica Dalmatinska *(R_1 R_3 L).*

Glasnik Matice Dalmatinske g. I. sv. 1—4.

Zagreb. Hrvatski pedagogijsko-književni zbor *(R_1 R_3 L).*

Napredak 1901.

Pedagogijska enciklopedija I. 6.

J. A. Komenskoga Velika Didaktika, preveo iz lat. Dr. J. Golik.

D. Trstenjak, Slaveni.

— Hrvatsko arheološko društvo *(R_1 Mh Mj St L).*

Vjesnik V. 1901.

— Pravničko društvo *(R_1 R_3).*

Mjesečnik g. XXVII. (1901.) br. 1—12.

— Kr. zemaljski statistički ured *(R_1 R_3).*

Publikacije kr. zem. statističkog ureda:

XXXI. Mjesečni statistički izvještaji g. III. (1901.) sv. 1—12.

XXXII. Glavni izvještaji o stanju usjeva itd. g. 9. (1901.) sv. 1—16.

— Društvo hrv. umjetnika i književnika *(R_1 Zb L).*

Život (knj. III.).

— Uredništvo „Vjesnika kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljskog arkiva“ (dr. I. pl. Bojničić-Kninski) *(Mh Mj St).*

Vjesnik kr. zem. arkiva g. 3. (1901.) sv. 1—4.

— Uredništvo „Narodnih Novina“ *(S).*

Narodne Novine 1901.

— Uredništvo „Obzora“ *(S).*

Obzor 1901.

— Uredništvo „Prosvjete“ (E. Laszowski) *(S).*

Prosvjeta 1901.

Zagreb. Uredništvo časopisa „Agramer Tagblatt“ *(S).*
Agramer Tagblatt 1901.

— Uredništvo „Vijenca“ (dr. Đ. Arnold) *(S).*
Vijenac 1901.

— Uredništvo časopisa „Agramer Zeitung“ *(S).*
Agramer Zeitung 1901.

B) na dar:

Alfani P. G., Un nuovo micrometro. Pavia 1901.

— Registrazioni sismografiche all' Osservatorio Ximeniano di Firenze, giugno — luglio — agosto 1901.

Anales del Observatorio astronómico y meteorologico de San Salvador 1895.

Arbeiten astron.-geodätische des k. u. k. milit.-geogr. Instituts. XVII. Bd.

Die Arbeitseinstellungen und Aussperrungen in Österreich während des Jahres 1899. Wien 1900.

— während des Jahres 1900. Wien 1901. (Arbeitsstatist. Amt im k. k. Handelsministerium).

Argo, Zeitschrift für krainische Landeskunde (Red. A. Müllner), 9. Jahrg. 1901. No. 1—12.

Baldacci A., Contributo alla conoscenza della flora del confine Montenegrino-Albanese. Bologna 1900.

— e *P. A. Saccardo*, Onorio Belli e Prospero Alpino e la flora dell' isola die Creta. Genova 1900.

— I giardini sperimentali di colture tropicali nell' Eritrea. Bologna 1900.

Barrau Th., Prava sinovska ljubav ili dužnosti sinova prema roditeljima, preveo fra A. Miletić. Mostar 1901.

Бюлетинъ Земледѣлческо-метеорологически, издава централната метеорологическа станция въ София (Extrait du Bulletin météorologique et agricol). 1901. No. 1—12.

Bogusławski E., Metoda i środki poznania czasów przedhistorycznych przeszłości Słowian. Kraków-Warszawa 1901.

Boletín del Instituto geológico de Mexico. Num. 15. (1901.)

Bollettino delle pubblicazioni italiane ricevute per diritto di stampa (Biblioteca nazionale centrale di Firenze) 1901. N. 1—12.

Бончевъ Г., Мегалитни паметници въ Сакаръ-Планина (изъ Сборника за нар. умотворения 18.). София 1901.

Бранич, часопис за правне и државне науке, Београд. Год. VII. 1900. бр. 9—24., год. VIII. 1901. бр. 1—12.

Budapest székes főváros:

Statisztikai évkönyve III. 1897—1898.

Statisztikai hivatalának közleményei 29/1. 31.

Publicationen des statistischen Bureaus 29/1. 31.

Цвијић J., Преглед географске литературе о балк. полуострву (св. 4. за 1898—1900. г.) Београд 1901.

La Cronique de France, 1. a. 1900.

Časopis český historický, vydávají J. Goll a J. Pekař, r. VII. (1901.), seš. 1—4.

Dalmatin Anton i Istrijanin Stipan, Drugi del Postile. V Ratisponi 1568. (pokl. g. R. Strohal).

Ђорђевић П. П., Теорија књижевности за више разреде средњих школа у краљевини Србији. Београд 1901.

Gaj G., Studija o supernaturalnim fenomenima telepatije i levitacije. Zagreb 1900.

Гончаровъ И. А., Полное собраніе сочиненій въ 12. томахъ. С.-П. 1899. (poklonio Dr. M. Šrepel).

Govori izrečeni dne 19. listop. 1901. kod instalacije rektora za g. 1901/2. u kr. sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu.

Hangi A., Život i običaji Muslimana u Bosni i Hercegovini. Mostar 1901.

Hirtenfeld J., Ban Jellačić. Wien 1861. (pokl. g. D. Preradović).

Hofman Fr., Božji su putovi čudnovati, pripovijetka za djecu. Zemun 1901. Jov. Puljo (lat. i ćir.)

Feierliche Installation des Rectors der k. k. deutschen Carl-Ferdinands Universität in Prag für 1900/1.

Иванишевић Јован Фил., Оро, црногорска народна игра. Сарајево 1900.

Iveković i Broz, Rječnik hrv. jezika I. II. Zagreb 1901.

Izvješće poslovno „Croatie“ za g. 1900.

Izvješće o kr. gosp. i šum. učilištu i ratarnici u Križevcima za g. 1900/1.

18. Izvješće o kr. maloj realnoj gimnaziji u Petrinji za g. 1900/1.

Izvješće kr. muške učiteljske škole i vježbaonice u Petrinji za g. 1900/1.

Izvješće kr. velike gimnazije u Sušaku za g. 1900/1.

Izvješće kr. gornjogradske gimnazije u Zagrebu za g. 1900/1.

Izvještaj o 5. i 6. glavnoj skupštini „Bihaća“ (iz Vjesnika hrv. arh. društva V. 1901.).

Izvještaj o djelovanju Hrv. starin. društva u Kninu 1900. do 1901.

Izvještaj kr. nautičke škole u Bakru za g. 1900/1.

6. Izvještaj velike realke u Banjoj luci za g. 1900/1.

Извештај о српској великој гимназији у Новом Саду за г. 1900/1.

Izvještaj kr. vel. gimnazije u Požegi za g. 1900/1.

Drugi godišnji *izvještaj* vel. gimn. u Donjoj Tuzli na kraju šk. g. 1900/1.

Izvještaj kr. muške učiteljske škole i vježbaonice u Zagrebu za g. 1900/1.

Jellačić v. Freih. J. G. F., Eine Stunde der Erinnerung. Agram 1825. (pokl. g. D. Preradović).

Jensen Alfred, Gundulić und sein Osman. Göteborg 1900.

Jorga N., Lucruri nouă despre Vlad Tepes.

Kalousek J., Obrana knížete Václava svatého. 2. vyd. V Praze 1901.

Kalužniacki E., Aus der panegyrischen Litteratur der Südslaven. Wien 1901.

— Werke des Patriarchen von Bulgarien Euthymius. Wien 1901.

Karlovački Glasnik 1901.

Karszniewicz A., Das bäuerliche Recht in Bosnien u. der Hercegovina. I. Bd. Das Agrarrecht. D. Tuzla 1899.

Katolički list u Zagrebu 1901.

Knížka statistická kr. hl. m. Prahy za r. 1898. (pokl. Statist. kommisse kr. hl. m. Prahy).

Koča Gj., Prilog fauni gore Papuka i njegove okoline. Zagreb 1900.

— Prilog fauni leptira Hrvatske i Slavonije. Zagreb 1901.

Leger L., Notes complémentaires sur le Texte du Sacre (Evangéliaire slave). Reims 1901.

Линднер-Радивојевић, Темељи знанствене педагогике. Земун 1901. (Štamparija J. Puljo).

Ljubić J., Poziv Dalmacije. Spljet 1901.

Loi sur l' organisation de la statistique d' état dans le royaume de Serbie. Belgrade 1901.

Majcen G., Sur quelques constructions nouvelles de la parabole. (L' enseignement mathématique, III. année, N. 5.)

Manzoni L., Pro charitate. Zagreb 1899.

Matić T, Molières Tartuffe und die italienische Stegreifkomödie. Berlin 1901.

Mikloušić T., Lizimakuš, Varasd. 1823. (pokl. g. M. Ogrizović).

Milić V., Prigodom proslave 400-godišnjice hrv. umj. pjesništva začetnikom vlastelinom Markom Marulom 1501—1901. Dvije njegove lat. pjesme još ne izdane. Split 1901.

Миликевић М. Ђ., Додатак Поменику од г. 1888. Београд 1901.

Mittheilungen des k. u. k. Militärgeographischen Institutes. XX. Bd. 1900.

Wissenschaftliche *Mittheilungen* aus Bosnien u. der Hercegovina, VII. Bd. Wien 1899.

Murko M., Vatroslav Oblák, ein Beitrag zur Geschichte der neuesten Slavistik. Wien 1902.

Никанора правосл. епископа нишког архипастирска посланица. Ниш 1901.

Nikaschinovitsch Božidar, Bosnien u. die Herzegovina unter der Verwaltung der österr.-ung. Monarchie u. die österr.-ung. Balkanpolitik, I. Bd. Berlin 1901.

Обозрѣніе преподаванія наукъ въ Имп. С.-Петербургскомъ университетѣ въ осеннемъ и весеннемъ полугодіи 1901—1902. года.

Opažanja meteorologijska na meteorologijskom observatoriju u Zagrebu godinâ 1898—1900.

Ordnung d. Vorlesungen an der k. k. deutschen Carl-Ferdinands Universität in Prag, Sommersemester 1901., Wintersemester 1901/1902.

Osvit u Mostaru 1901.

Отчетъ годишенъ на бълг. метеоролог. станция въ София, Габрово и Плевенъ за г. 1900.

Отчетъ годишенъ на метеор. станция за 1900. (Бълг. мѫжка гимназия въ Солунъ).

Pappafava Vlad., Las Ceremonias y fiestas nupciales entre los Morlacos de la Dalmacia. 2. ed. Madrid 1890.

— Hochzeitgebräuche bei den Morlaken Dalmatiens. Zara 1896.

Pappafava Vlad., Über die räumliche Umgrenzung des notariellen Wirkungskreises. Innsbruck 1901.

— Der Streit um das Jus novorum im Berufsverfahren nach der österr. Civilprocessordnung. Innsbruck 1901.

Петровић Б., Студије и критика на психофизички монизам. Ср. Карловци 1901.

Петровскій Н., Къ вопросу о драмѣ А. Луцича „Robinja“ (iz Журнала минист. нар. просв. части 335. 1901. Н. 6.)

Петровскій Н., О сочиненіяхъ Петра Гекторовича (1487—1572.) Казань 1901.

Петрутевичъ А. С., Лингвистическо - историческія письма. 1. Греческо-словенское письмо и глаголица. Львовъ 1901.

Позориште (u Novom Sadu) 1901. br. 1—49.

Proceedings of the Royal society, London, No. 439—452.

Programma dell' I. r. ginnasio superiore die Zara alla fine dell' anno 1900/1.

Протоколы засѣданій отдѣленія химіи Русс. физ.-хим. общества, С.-Петербургъ 1901. No. 1—9.

Разпись на лекциитѣ за лѣтното полугодие 1900/1., за зимното полугодие 1901/2. (Висше училище въ София).

30. Annual *Report* of the Board of trustees of the Ohio State University for the year ending June 30, 1900. parts I—II. Columbus 1900.

Reports to the Malaria committee 4—5. London 1901. (Royal society).

Руварац И., Одломак из написане пре 1891. расправе о славним моментима у животу Св. Саве. Нови Сад 1901.

Руварац И., Рашки епископи и митрополити. (Глас срп. кр. акад. 62.)

Руварац И., Порекло Сибињанина Јанка (из „Кола“). Београд 1901.

Руварац И., О хумским епископима и херцеговачким митролитима до г. 1766. Мостар 1901.

Ружичић Никанор, Лепавински цароставник.

Sbornik zakona i naredaba valjanih za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju. 1901. kom. 1—13.

Сборникъ научно-литературный Галицко-русской Матицы. I. (1901.) кн. 1—4.

Sborník věd právních a státních za účastenství členů české fakulty právnické rediguje B. Rieger. Ročník I. 1901. seš. 1—4.

Schematismus dioecesis catharensis pro a. 1901. Jaderae 1900.

Schematismus cleri dioeceseos Banjalucensis in Bosna pro a. 1900.

Schulz P., Die Jellačić-Stiftung. Wien 1851. (pokl. g. D. Preradović).

Sedláček Jaroslav V., Výklad posvátných žalmů. Díl. II. V Praze 1901.

Spomen-cvieće iz hrv. i sloven. dubrava u vienac savila Matica hrv. Zagreb 1900.

Споменица о М. Ђ. Милићевићу. Београд 1901.

Sprawozdanie 19. z czynności komitetu zarządzającego kasą pomocy imienia Dra. J. Mianowskiego za r. 1900. Warszawa 1901.

Sprawozdanie o stanie szkół średnich galicyjskich w roku 1899/900. — Sprawozdanie o stanie szkół przemysłowych i handłowych w roku 1899/900. — Sprawozdanie o stanie wychowania publicznego w roku 1899/900. — Jahreshauptbericht über den Zustand des Volksschulwesens in Galizien im Schuljahre 1899/900.

Спространовъ Е., Описъ на ржкописитѣ въ библиотеката при Св. синодъ на българската църква въ София. София 1900.

Statistik des auswärtigen Handels des österreichisch-ungarischen Zollgebietes in Jahre 1900. Bd. I.[ab] II. III. (Statistisches Departement im k. k. Handelsministerium).

Stiattesi D. R., Spoglio delle osservazioni sismiche dal 1. novembre 1900. al 31. luglio 1901. Mugello 1901.

Šajnović J., Die Betonung in der Umgangssprache der Gebildeten im Königreich Serbien. Inauguraldissertation. Leipzig 1901.

Škarica P., Dioba naseljenja plemića bosansko-ugarskih u bivšoj župi Poljica. Zadar 1901. (iz Smotre Dalmatinske).

Tartaglia de Miho, Vinarski i vinogradarski Almanak za g. 1901. Split 1901.

Tjednik u Bjelovaru 1901.

Тютчевъ Ѳ. И., Сочиненія, изд. II. С.-Петербургъ 1900. — Аксаковъ И. С., Біографія Ѳ. И. Тютчева. Москва 1886. (Книжный Магазинъ Новаго Времени).

Томић Јов. Н., Ко је Ђемо Брђанин. Београл 1901. (из Караџића за 1901. год)

Томић Јов. Н, Последње две године живота и рада харамбаше Баја Николића Пивљанина. Београд 1901.

Труды геолог. части кабинета Его Имп. Величества. т. III. вып. 2., т. IV.

Вацовъ Спасъ, Народна метеорология. София 1900.

Vályi Béla, A Dunavölgy átnézeti térképe (Übersichtskarte des Donau-Thales) (pokl. vis. kr. ug. ministarstvo poljodjelstva).

Verhandlungen der 13. Conferenz der Internat. Erdmessung 1901.

Verzeichniss der während der jüngsten Revolution in Siebenbürgen auf verschiedene Weise gefallenen Menschenopfer (pokl. g. D. Preradović).

Věstník slov. filologie a starožitnosti. r. I. V Praze 1901.

Вѣстникъ Народного Дома (Львовъ), годъ 19. (1901.), ч. 1—12.

Витбергъ Ѳ. А., Первыя басни И. А. Крылова. С.-Петербургъ 1900.

Vjesnik školski, stručni list zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu (urednik Lj. Dlustuš), VIII. (1901). 1—12.

Voditelj v bogoslovnih vedah, l. IV., zv. 1. Maribor 1901.

Врабель М., Угро-русски народны спѣванки, т. I. Будапештъ 1901.

Vrbanić Fr., Prilozi gospodarskomu razvoju hrv.-slav. krajine u 19. vijeku (iz Rada knj. 144.) Zagreb 1900.

Vrhbosna u Sarajevu 1901. br. 1—24.

Die Wohnungs- und Gesundheitsverhältnisse der Heimarbeiter in der Kleider u. Wäscheconfection. Herausgegeben vom k. k. arbeitsstatistischen Amte im Handelsministerium. Wien 1901.

Записки имп. Ст.-Петербургскаго минералогическаго общества, часть 38., вып. 1—2.; часть 39., вып. 1.

Zapisnici stenografički i prilozi sabora kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije za g. 1897—1902. sv. IV. dio 2.

Zapisnici skupština zastupstva sl. i kr. glavnoga grada Zagreba u g. 1901.

Zpráva výroční okresní nemocenské pokladny v Praze za l. 1899. a 1900.

Zpráva výroční XII—XV. fysikátu král. hl. města Prahy za r. 1893—1896. V Praze 1900.

Журналъ министерства народнаго просвѣщенія. (С.-Петербургъ) 1901. (1—12.)

Журналъ Русскаго физико-химическаго общества, С.-Петербургъ 1901. т. 33. вып. 1—9.

C) Kupljene su ove publikacije:

Archeografo Triestino a. 1902. vol. XXIV.

Archiv für slav. Philologie XXIII., 1. 2. 3. 4.

I Diarii di Marino Sanudo f. 241—245.

Literarisches Centralblatt 1901.

Ottův Slovník naučný seš. 368—415.

Tabularium. Gli Archivi della Dalmazia. Vol I. fasc. 1—4. Zara 1901.

VIII.

RAZPRAVE I KNJIGE AKADEMIJSKE

izašle tiekom god. 1901.

---

a) Rad.

Knjiga 145 (razreda filologijsko-historijskoga i filosofijsko-juridičkoga 55.):

Uzori Reljkovićevu „Kućniku". Od *dra. Stjepana Tropscha.* Str. 1—29.

Humanista Matija Grbić. (Mathias Garbitius Illyricus). Od *dra. Đure Körblera.* Str. 30—104.

Jezik u Kerečkom s udiljnim obzirom na opće maćedonizme. Od *Mih. Vukčevića.* Str. 105—157.

Moći sv. Šimuna Bogoprimaoca u Zadru. Hagiografijsko-povjestna studija. (Sa jednom slikom u tekstu). Od *dra. Luke Jelića* Str. 158—225.

Knjiga 146. (razreda filologijsko-historijskoga i filosofijsko-juridičkoga 56.):

Izvori starih kajkavskih drama. Od *dra. Nikole Andrića.* Str. 1—77.

Jezične osobine u kotaru karlovačkom. Od *R. Strohala.* Str. 78. do 153. (Svršit će se).

O Maruliću. O 400-godišnjici Marulićeve „Judite" Od *dra. Milivoja Šrepela.* Str. 154—220.

Knjiga 147. (razreda matematičko-prirodoslovnoga 30.):

Rude u Hrvatskoj. Od *dra. M. Kišpatića.* Str. 1—104.

O snošajima osobite ravnocrtne plohe trećega reda prema ništičnom sustavu. Résumé. Od *dra. Jurja Majcena.* Str. 105—125.

O vrijednostima nekih određenih integrala. Od *dra. Bogdana Gavrilovića.* Str. 126—131.

Sarrus-ovo pravilo u teoriji prostornih determinanata. Od *dra. Bogdana Gavrilovića*. Str. 132—191.

Drugo kolo ihtioloških bilježaka. (Sa pet tablica slika). Od *M. Medića*. Str. 139—191.

Osamnajsto potresno izvješće: za god. 1900. Od *dra. M. Kišpatića*. Str. 192-247.

b) Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium.

Volumen VIII.

Knjiga o uredbama i običajima skupštine i općine otoka Lastova. Libro delli ordinamenti e delle usançe della universitade et dello commun della isola de Lagusta. Priredio *Frano Radić*, učitelj u Korčuli. (Predgovor V—VIII.; str. 1—138.)

c) Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium.

Volumen XXX/1.

Scriptores volumen IV.

Balthasari Adami Kercselich Annuae 1748—1756. Proemio de vita operibusque praemisso digessit *T. Smičiklas*. (Sa slikom Krčelićevom). I—LXX. 1—246.

d) Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.

Sveska 21., 4. petoga dijela. *(Kraketati-Krivokapić)*. Str. 449. do 576. Obrađuje *Pero Budmani*.

e) Građa za povjest književnosti hrvatske.

Knjiga 3. Uredio *dr. Milivoj Šrepel*.

Připomenak. Str. III. i IV.

Pjesme Ivana Lovra Regina, dubrovačkoga kancelara XV. vijeka. Priopćio *dr. Milan vitez Rešetar*. Str. 1—43.

Doslije nepoznata štampana kńiga od god. 1592. Priopćio *dr. Milan vitez Rešetar*. Str. 44—65.

O tiskanim izdańima Marulićeve „Judite“. Napisao *Mirko Breyer*. Str. 66—70.

Marulićevo djelo „De ultimo Christi iudicio“. Priopćio *dr. Milivoj Šrepel*. Str. 71—119.

Hrvatska Batrahomiomahija. Priopćio *Ferdo Menčik.* Str. 120. do 129.

Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu. (Kajkavska drama, 1804.) Priopćio *dr. Milivoj Śrepel.* Str. 130—168.

Prilog ka kajkavskoj kńiževnosti XVIII. stoļeća. Napisao *Aurel Kolander.* Str. 169. i 170.

Pismo Vatroslava Lisinskoga god. 1852. Priopćio *Mirko Breyer.* Str. 171—173.

Listovi iz ostavine Dragojle Jarnevićeve. (50 ih, iz doba od 8. VIII. 1839. do 1. XII. 1874.). Priopćio *dr. Milivoj Śrepel.* Str. 174—240.

Iz ostavine Dragutina Rakovca. (Rakovac — Gaj, Rakovac — Šafařik, Vraz — Rakovac). Priopćio *dr. Milivoj Śrepel.* Str. 241. do 293.

Sitnice iz ilirskoga doba. Priopćio *dr. Milivoj Śrepel.* Str. 294. do 319.

f) Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena.

Svezak VI., prva polovina. Uredio *dr. Ant. Radić.* Str. 1—160.

Građa:

Vrbnik na otoku Krku. (Nastavak). Od *Ivana Žica.* Str. 1—52.

Kraļe u turskoj Hrvatskoj. Od *Ivana Klarića.* Str. 53—114.

Mańi prinosi:

Vjerovanja iz Herceg-Bosne. (Nastavak). Od *Ivana Zovka.* Str. 115—160.

Svezak VI., druga polovina. Uredio *dr. Ant. Radić.* Str. 161—320.

Građa:

Vrbnik na otoku Krku. (Nastavak). Od *Ivana Žica.* Str. 161—186.

Trebarjevo. (Nastavak). Od *Kate Jańčerove.* Str. 187. do 248.

Kraļe u turskoj Hrvatskoj. (Nastavak). Od *Ivana Klarića.* Str. 249—291.

Mańi prinosi:

Vjerovanja iz Herceg-Bosne. (Nastavak). Od *Ivana Zovka.* Str. 292—311.

Gatańe na Grudi. Od *Nike Balarin.* Str. 312—320.

g) Ljetopis.

Svezak XV. Za godinu 1900. Str. 1 - 224. U njem se takodjer nalaze: autobiografija pokojnoga *Josipa Torbara* (s fotografijskom slikom i autogramom) uz priegled o njegovih djelih od *dra. A. Mohorovičića;* razprava *„Prešernov Krst pri Savici“* od *dra. Aug. Musića.*

IX.

PRETPLATNICI

na akademijske publikacije u godini 1901.

Arnold Franjo, kr. javni bilježnik u Zagrebu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Beču.
Biblioteka kr. sveučilišna u Budimpešti.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Štajerskom Gracu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Lavovu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Pragu.
Biblioteka kr. sveučilišna u Zagrebu.
Bosanac Stjepan dr., gim. profesor u Zagrebu.
Bučar Franjo dr., gim. profesor u Zagrebu.
Canjko Valentin, vjeroučitelj na liceju u Varaždinu.
Cepelić Milko, župnik i dekan u Djakovu.
Čitaonica hrvatska Ličke Vile u Gospiću.
Čitaonica hrvatska u Jelsi na Hvaru.
Čitaonica „Slavjanska Dobrota“ u Kotoru.
Čitaonica u Županju.
Duboković vitez Nikola, načelnik u Jelsi na Hvaru.
Ekonomat zemaljski u Sarajevu.
Eskomptna hrvatska banka u Zagrebu.
Fugger Franjo, veterinar u Zemunu.
Gjenero Ivan, učitelj u Slanome kod Gruža u Dalmaciji.
Kindlein Karlo, prebendar u Zagrebu.
Knjižnica dominikanska u Dubrovniku.
Knjižnica sabora kraljevine Hrvat. Slav. Dalmacije.
Knjižnica kaptolska u Hvaru.
Knjižnica častnikâ kr. hrvat.-ugar. domobr. 26. puk. u Karlovcu.
Knjižnica učiteljska kotarska u Kopru.
Knjižnica učiteljska kotarska u Puntu.
Knjižnica metropolitanske crkve u Zagrebu.
Kolander Aurel dr., duh. pomoćnik u Gradcu kod Vrbovca.

Komercijalna banka u Zagrebu.
Komora trgovačko-obrtnička u Zagrebu.
Korenić Stjepan, prebendar u Zagrebu.
Krašković Ljudevit dr., odvjetnik u Vukovaru.
Križnik Gašpar, u Motniku (Kranjska).
Laudenbach Josip dr., odvjetnik u Vukovaru.
Marcelić Josip dr., biskup u Dubrovniku.
Marjanović Luka dr., sveučiliš. profesor u Zagrebu.
Mašeg Dragutin dr., primarni liečnik u Zagrebu.
Maurović Milivoj dr., sveučiliš. profesor u Zagrebu.
Mazzura Šime dr., odvjetnik u Zagrebu.
Mikačić Dujam, opć. bilježnik u Spljetu.
Miletić pl. Stjepan dr., posjednik u Zagrebu.
Nakić Filip, biskup u Spljetu.
Nautička kr. škola u Bakru.
Neumann Dragutin dr., odvjetnik u Osijeku.
Nikolić pl. Vladimir dr., vel. župan u Ogulinu.
Novaković Josip, prof. nadbis. liceja u Zagrebu.
Općina Selca na Braču.
Općina dubrovačka.
Ožegovićianum, biskup. konvikat u Senju.
Pilar Martin, arhitekt u Zagrebu.
Pliverić Josip dr., sveučiliš. profesor u Zagrebu.
Počina Roko dr., dušobrižnik bolnice u Arbanasima kod Zadra.
Poglavarstvo grada Karlovca.
Poglavarstvo grada Zagreba.
Poglavarstvo grada Petrovaradina.
Poglavarstvo grada Zemuna.
Poljak Ljudevit, odvjetnik u Bošnjacima.
Posilović Juraj dr., nadbiskup u Zagrebu.
Pravničko družtvo u Zagrebu
Predsjedništvo c. kr. dalmat. namjesništva u Zadru.
Preradović pl. Dušan, c. i kr. pomorski častnik u Pulju.
Ratković Ivan dr., odvjetnik na Rijeci.
Ravnateljstvo kr. velike realne gimnazije u Bjelovaru.
Ravnateljstvo c. kr. vel. gimnazije u Dubrovniku.
Ravnateljstvo kr. vel. gimnazije u Gospiću.
Ravnateljstvo kr. vel. realne gimnazije u Rakovcu kod Karlovca.
Ravnateljstvo srpske vel. gim. u Srijemskim Karlovcima.
Ravnateljstvo c. kr. velike gim. u Kotoru.

Ravnateljstvo kr. real. gim. u Mitrovici.
Ravnateljstvo kr. velike gim. u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. vel. real. gimnaz. u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. učitelj. škole u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. više trgovačke škole u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. male real. gimn. u Petrinji.
Ravnateljstvo kr. velike gim. u Požegi.
Ravnateljstvo c. i kr. velike gim. u Sarajevu.
Ravnateljstvo kr. vel. real. gim. u Senju.
Ravnateljstvo privatne gim. franjevačke u Sinju u Dalmaciji.
Ravnateljstvo c. kr. vel. gimn. u Spljetu.
Ravnateljstvo c. kr. vel. realke u Spljetu.
Ravnateljstvo kr. vel. gim. na Sušaku.
Ravnateljstvo kr. vel. gim. u Varaždinu.
Ravnateljstvo kr. vel. gim. u Vinkovcima.
Ravnateljstvo franjevačke više gim. u Visokom (Bosna).
Ravnateljstvo kr. male real. gim. u Vukovaru.
Ravnateljstvo c. kr. velike gim. s hrvata. jezikom u Zadru.
Ravnateljstvo c. kr. velike gim. (s tal. jezikom) u Zadru.
Ravnateljstvo c. kr. muškog učiteljišta u Arbanasima kod Zadra.
Ravnateljstvo kr. muške učitelj. škole u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. gornjo-gradske vel. gim. u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. velike real. gim. u Zagrebu.
Ravnateljstvo ženske učitelj. škole milosrd. sestara u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. vel. real. gim. u Zemunu.
Rožić Vatroslav, profesor u Zemunu.
Rubetić Cvjetko, kanonik u Zagrebu.
Samostan franjevaca u Fojnici (Bosna).
Samostan franjevaca u Košljunu kod Krka.
Samostan franjevaca u Livnu (Bosna).
Samostan franjevaca u Našicama.
Sjemenište central. bogoslovno u Zadru.
Sjemenište katoličko u Sarajevu.
Stambuk Ivan dr., opć. liječnik u Jelsi na Hvaru.
Suk Feliks dr., kanonik u Zagrebu.
Škarica Matej, dušostaratelj u Slatini kod Trogira.
Štedionica dionička u Križevcima.
Štedionica Samoborska.
Tomašić pl. Nikola dr., sveučiliš. profesor u Zagrebu.
Učilište gospodar. šumarsko u Križevcima.

Učilište više u Sofiji.
Vitezić Dinko dr., odvjetnik u Krku.
Vraniczany barunica Buratti, vlastelinka u Zagrebu.
Vraniczany barun Dragan, vlastelin u Karlovcu.
Vraniczany barun Ljudevit, vlastelin u Zagrebu.
Zahar Ivan dr., odvjetnik u Zagrebu.
Zbor duhovne mladeži u Djakovu.
Zbor duhovne mladeži u Zagrebu.
Žic Franjo, župnik u Puntu na otoku Krku.

PRAVILA

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTIH I UMIETNOSTIH

U ZAGREBU.

(PRETISAK IZDANJA OD GODINE 1866.)

Br. 180 / Pr. 1866.

Mi Franjo Josip Pèrvi,

po božjoj milosti cesar Austrijanski; kralj Ugarski i Češki, kralj Lombardezki i Mletački, Dalmatinski, Hèrvatski, Slavonski, Galički, Vladimirski i Ilirski; arkivojvoda austrijanski itd. itd.

Častni, poštovani, poglaviti i velemožni, ugledni i plemeniti, mudri i obzirni, ljubljeni i vierni Naši!

Viernosti su Vaše — prihvativši podpunoma dostavljena Vam premilostivim kraljevskim odpisom Našim od 2. siečnja tekuće godine pravila dozvoljene istim odpisom jugoslavenske akademije znanostih i umietnostih — umolile ujedno preponiznom saborskom predstavkom svojom od 21. veljače ove godine Naše Veličanstvo, da podielimo istim pravilam premilostivu svoju potvèrdu. Vèrlo je milo otčinskomu sèrdcu Našemu, da možemo Viernostim Vašim tim dati novi dokaz prijazni i milosti Naše, ter potvèrdjujemo ista pravila u cielokupnom obsegu njihovu, i hoćemo i zapoviedamo, da se ta pravila rečenoga zavoda uzakone.

U ostalom ostajemo Vam s cesarskom Našom i kraljevskom prijazni i milosti blagonaklonjeni.

Dano u Budimu dne četvèrtoga mieseća ožujka godine spasa hiljadu osam sto šestdeset i šeste, vladanja Našega godine osamnaeste.

Franjo Josip. (L. S.)

Milan Barun Kussevich p. m.

Po previšnjoj zapoviedi Njegova posvetjenoga cesarskoga i kraljevskoga apostolskoga Veličanstva

Dr. Eduardo Jellachich Buzinski.

PRAVILA

jugoslavenske akademije znanostih i umietnostih u Zagrebu.

Članak 1.

Jugoslavenska akademija znanostih i umietnostih jest zavod zemaljski i ima svoje siedište u Zagrebu.

Njezina svèrha jesu samostalna iztraživanja na polju znanostih i umietnostih, svestrano unapriedjenje istih, a osobito njegovanje jugoslavenskoga jezika i književnosti.

Ona podtiče i podpomaže diela inih, zajamčuje koristna znanja i izkustva, dočim napredke i izume izpituje i poučne radnje oglašuje, a podupira svèrhe vladine odgovarajuć na zadaće i pitanja, tičuća se strukah znanosti i umietnosti.

Članak 2.

Akademija jest naprema dèržavnoj upravi tielo samostalno.

Članak 3.

Glavne struke akademije jesu:

I. Jugoslavenska književnost i jezikoslovje, poviest sa svojimi pomoćnimi znanostmi u obće, a osobito poviest i starine Jugoslavenah;

II. Mudroslovje i pravoslovje, ovo sa osobitim obzirom na poviest pravah u Jugoslavenah;

III. Matematika i prirodoslovne znanosti;

IV. Krasne umietnosti sa njihovom književnošću i znanstvenimi na njih se odnosećimi razpravami.

Po tom dieli se ona u četiri razreda, naime u razred:

poviestni i jezikoslovni,
mudroslovni i pravoslovni,
matematični i prirodoslovni,
i umietnički.

Članak 4.

Akademija sastaje se svake godine jedan put u javnoj svetčanoj siednici, a osim toga u skupnih, pravilno se opetujućih, i u razrednih siednicah.

Ona stavlja iz pridieljenih joj strukah, na koliko joj sredstva dopuštaju, nagradne zadaće za riešenje putem javnoga natiecanja i dosudjuje nagrade.

Ona oglašuje radnje svojih članovah kao i

razprave i diela inih spisateljah, ako su iz koje pridieljene joj struke i vriedna da ih primi, ter ih zato nagradjuje, ili kao što sama za pravedno pronadje ili kao što je sa dotičnici dogovorila.

Ona daje u časopisu, prema materijalu izlazećem, neprestan pregled o svom poslovanju i oglašuje u njem priobćene joj stvari.

Ona razpravlja o pitanjih, stavljanih joj od dèržavnih oblastih, i daje o njih zahtievana mnienja.

Ona podpomaže članove pri znanstvenih i umietničkih poduzećih savietom i novcem, podupire mladiće nade pune, koji se za umietnike naobraziti žele, iz akademičke, naročito u tu svèrhu opredieljene zaklade po glasu dotičnoga zakladnoga lista.

Ona nabavlja umotvorine i priugotavlja izložbe istih.

Članak 5.

Akademija ima:

pokrovitelja;

trideset i dva prava člana;

predsiednika;

dva tajnika;

najviše šestnaest počastnih članovah, i dopisujuće članove, kojih će broj akademija sama ustanoviti.

Članak 6.

Izbor pokrovitelja i članovah, navedenih u predjašnjem članku, skupa sa predsiednikom i tajnici, ostavlja se akademiji.

Pokrovitelj i članovi izbiraju se doživotno, predsiednik i tajnici pako, koji se imadu uzeti izmedju pravih članovah, na tri godine, poslie kojih se opet za takove izabrati mogu.

Izbor pokrovitelja i predsiednika valja da potvèrdi nj. c. kr. apoštol. Veličanstvo.

Članak 7.

Pokrovitelj mora biti austrijski dèržavljanin.

U svih slučajevih, u kojih akademija uztreba podporu zemaljskoga zastupstva ili dvorske kancelarije, ima pokrovitelj posredovati

Kada je u siedištu akademije, predsieda u javnih svetčanih godišnjih siednicah. O radnjah akademije izviešćuje ga predsiednik. Iz javne svetčane godišnje siednice šalje mu akademija godišnje izviešće o svom stanju. On ima pravo svagda pogledati, kako poslovi akademije idu.

Članak 8.

Predsiednik nosi ponajprije brigu, da poslovi akademije idu u redu i da se njezina pravila obdèržavaju.

On zastupa akademiju kod oblastih i trećih osobah. On zamienjuje odsutnoga pokrovitelja

u javnih svetčanih godišnjih siednicah, ter ako je pokrovitelj zaprečen, preuzima posredovanje, koje po predjašnjem članku ovoga ide.

On predsieda u skupnih siednicah i rukovodi viećanja u istih, a u razrednih siednicah, ako nije ujedno predstojnik razredu, ima se smatrati samo kao pravi član.

On podpisuje sa pèrvim tajnikom ili njegovim zamienikom diplome-postavnice i sve dopise akademije, kao i sve njezine spise, iz kojih bi po nju nastati mogla prava ili dužnosti.

Članak 9.

Pri izboru pravih i dopisujućih članovah ima se obzir uzeti na onakove muževe, koji su si zaslugah stekli izvèrstnimi znanstvenimi ili umietničkimi dieli.

Ine zasluge za znanost i umietnost mogu se samo naimenovanjem za počastnoga člana ocieniti priznati.

Pravimi članovi mogu biti samo neprikorni austrijski dèržavljani.

Izbor svakoga člana ima se prijaviti banu ili njegovomu svakdašnjemu zamieniku.

Kao počastni i dopisujući članovi mogu se inostranci samo onda primiti, ako je obavljeni izbor odobren od dvorske kancelarije.

Ako se miesto kojega člána izprazni, mora se učiniti predlog za novi izbor u skupnoj re-

dovitoj siednici, o kojem će se u istoj takovoj za njom sliedećoj pèrvoj siednici viećati, a tek u trećoj siednici definitivni izbor imati obaviti.

Članak 10.

Svaki član obvezuje se već svojim pristupom u akademiju, da će njezine svèrhe promicati.

Svaki pravi član pripada doduše poglavito jednomu od četirijuh razredah, ali to neprieči, da on prema nagnuću i sposobnosti ujedno udioničtvuje i u poslovih kojega inoga razreda.

Članak 11.

Poslove i dužnosti tajnikah ustanoviti će akademija u svojem poslovnom redu.

Članak 12.

Svaki razred izbira si svake godine predstojnika izmedju pravih članovah akademije.

Predstojnici predsiedaju u siednicah svojih razredah, rukovode viećanja i podpisuju zapisnike razreda.

Oni nadgledaju, da se obdèržavaju pravila i osebni poslovni red razreda.

Ako je predsiednik zapriečen, zastupa ga onaj izmedju razrednih predstojnikah, koji je najstariji izabrani član akademije.

Ako bi predstojnici istodobno u istoj siednici izabrani bili, onda zastupa predsiednika onaj od njih, koji je stariji u godinah.

Članak 13.

Akademija ustanovljuje potrebno kućno i ino pomoćno osoblje kao i poslužnike, ter ih imenuje i prima.

Članak 14.

Pri svih izborih, koje bi akademija obavljala, i pri svih zaključcih, koje bi stvarala, imadu pravo glasa samo pravi članovi, predsiednik i tajnici.

Da zaključak valja, potrebno je, da je prisutna najmanje polovica članovah, što ih akademija tada sa pravom glasa ima.

Pri glasovanju o pitanjih, tičućih se znanosti i umietnosti, dopuštaju se zaključci relativnom većinom, pri izborih, naimenovanjih i pri svih inih pitanjih potrebna je absolutna većina glasovah, da zaključak valja.

Članak 15.

Akademija razpolaže sa četiri petine svojih godišnjih dohodakah svake vèrsti, jedna petina dohodakah ima se svake godine pridodati glavnici.

Dokle se o upravi zemaljskih zakladah putem ustavnim što inoga odredilo nebude, ima se glavnica akademije sa posebnom za naobraženje umietnikah opredieljenom zakladom (čl. 4.) upravljati od namiestničkoga vieća sa dvojicom pravih članovah, koje akademija u tu svèrhu naznači.

Glavnica nesmije se u nikojem slučaju uzkratiti svèrhi, za koju je po pravilih opredieljena, a može se načeti samo na predlog sabora sa privoljenjem krune.

Računi o rukovodjenju dohodakah akademije imadu se koncem svake godine pregledati od pravih članovah, koje akademija u tu svèrhu izabere, a posliedak te pregledbe ima se predložiti namiestničkomu vieću, ter on skupa sa preglednim izkazom o glavnici akademije jošte oglasiti u časopisih.

Članak 16.

Akademija može, dèržeć se zakonitih ustanovah, stupiti u savez sa inimi znanstvenimi i umietničkimi družtvi i s njimi dopisivati, što joj se svidi za shodno.

Akademija ima svoj vlastiti pečat sa zemaljskim gèrbom i nadpisom: »Jugoslavenska akademija znanostih i umietnostih.«

Članak 17.

Akademija može zaklade i sbirke inih književnih i znanstvenih družtvah sebi pridružiti, ako ova u to privole, i ako su u tom slučaju zakonite ustanove obdèržavane; akademija može i pozive na dobrovoljne prineske u novcu, knjigah, umotvorinah i starinah izdavati i takve stvari sabirati.

Članak 18.

U slučaju, da bi se akademija razpustila, može sa njezinimi zakladami i sbirkami razpolagati samo sabor sa privoljenjem krune.

Članak 19.

Akademija ima si po ovih pravilih potrebni poslovni red, kao i naputke, potrebne joj za njezinu nutarnju radnju, sama sastaviti.

Poslovni red ima se dvorskoj kancelariji predložiti na odobrenje. On se može uslied zaključka akademije, komu je potrebno privoljenje absolutne većine glasovah onih članovah, koji pravo glasa imadu, i sa odobrenjem dvorske kancelarije promieniti.

Članak 20.

Ova ustrojna pravila akademije mogu se samo onda promieniti, ako je najmanje tri četvèrtine članovah, koji pravo glasa imadu, promienu predložilo, ter takova zadobila previšnje odobrenje nj. c. kr. apošt. Veličanstva.

Prelazne ustanove.

Članak 21.

U svèrhu sastavljenja akademije prepušta se saboru, da on sastavi povierenstvo iz muževah znanosti i umietnosti, koje će šestnaest re-

dovitih, po smislu pravila sposobnih članovah akademije za potvèrdjenje naznačiti nj. c. kr. apošt. Veličanstvu.

Članak 22.

Čim ti članovi previšnje potvèrdjenje zadobiju, ima se akademija smatrati kao sastayljena, ter stupa, pošto od nje izradjeni poslovni red zadobio bude odobrenje naznačeno u ovih pravilih, u svoj cieli dielokrug, kao što ga joj podieljuju ova pravila.

Pravila jugoslavenske akademije znanostih i umietnostih jesu previšnjim Njegovog cesarsko-kraljevskog apostolskog posvetjenog Veličanstva reskriptom od 4. ožujka t. g. 1866 premilostivo potvèrdjena.

Milan Barun Kussevich p. m.

(L. S.) **Dr. Eduardo Jellachich Buzinski.**

POSLOVNIK

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTÎ I UMJETNOSTÎ

U ZAGREBU.

(IZRADJEN PREMA NJEZINIM TEMELJNIM PRAVILOM.)

(PRETISAK IZDANJA OD GOD. 1867.)

§. 1.

Akademija ima počastnih, pravih i dopisujućih članova. Počastnih članova ima do 16, pravih 32, dopisujućih do 60 (gled. čl. 5. t. pr.).

§. 2.

Članove bira sama akademija u glavnoj skupštini (gled. čl. 6. t. pr.), i to ovim načinom (gled. čl. 9. t. pr.):

a) Barem dva mjeseca prije glavne skupštine stavlja se u razredih pitanje, imaju li se novi članovi birati; zatim koliko ih i kakovi: da li pravi, dopisujući ili počastni. Nakon zrela razmatranja izriče razred odluku, prema kojoj predlaže ukupnoj akademiji za svako mjesto pravoga člana po trojicu, koji se imadu poimence navesti, dodavši u kratko i razloge, zašto ih razred predlaže. Za počastne i dopisujuće članove predlaže se po jedan za svako mjesto.

b) Pismeni predlozi pojedinih razreda stavljaju se do znanja akademije u predposljednjoj skupnoj sjednici izpred glavne skupštine.

*

U posljednoj pako skupnoj sjednici prije glavne skupštine vieća se o tih predlozih i ustanovljuje ukupni broj počastnih, pravih i dopisujućih članova, koji bi se imali izabrati za pojedine razrede prema razmjerju. Za taj se broj sastavljaju po razrednih predlozih izborni listovi.

c) Predsjedniku je dužnost, da izborne listove još prije glavne skupštine porazdieli medju svekolike prave članove, koji će u sliedećoj zatim glavnoj skupštini od predložene za svako mjesto pravoga člana trojice izabrati po jednoga i napisati mu ime na posebnu cedulju. Tajnik skuplja cedulje i čita na glas imena.

Tko je dobio absolutnu većinu glasova, smatra se izabranim.

Kod počastnih i dopisujućih članova prima se ili odbija absolutnom većinom onaj jedan za svako mjesto predloženi.

Za svako mjesto člana glasuje se napose.

Ovaj način biranja valja i za prvi predstojeći izbor, samo što se neveže na vrieme od dva mjeseca, spomenuto pod *a)*.

§. 3.

Svaki novo izabrani pravi član ima, kada se uvodi u akademiju, čitati razpravu, koja u njegovu struku zasieca. Ako izabranik nemože

sam glavom doći u akademiju, čita njegovu uvodnu razpravu tajnik.

Poslije toga dobija diplomu, podpisanu od predsjednika i tajnika.

§. 4.

Pokrovitelj i predsjednik biraju se u glavnoj skupštini (gled. čl. 6.), tajnim glasovanjem, absolutnom većinom. Izbor sé podnosi Njeg. Veličanstvu na potvrdjenje.

Dok nestigne potvrda novoga predsjednika, obavlja tu čast njegov predšastnik.

Ako se mjesto predsjednika izprazni prije izbora, obavlja čast predsjedničku do prve glavne skupštine najstariji razredni predstojnik.

§. 5.

Pokle je tajnicima izminuo trogodišnji rok službovanja, upravlja predsjednik u glavnoj skupštini pitanje na akademiju, jeda li bi se isti tajnici i nadalje pridržali. Akademija odlučuje za svakoga tajnika napose, tajnim glasovanjem, absolutnom većinom.

Ako većina odgovori niječno, biraju se u istoj skupštini novi tajnici.

§. 6.

Akademija drži svake godine po jednu glavnu skupštinu i svečanu sjednicu, zasebice tako, da se glavna skupština sastaje dan ili naj-

većma dva dana prije svečane sjednice. U glavnu skupštinu i svečanu sjednicu imaju se pozivati i oni pravi članovi, koji nežive u Zagrebu, uz naknadu putnih troškova.

Svakoga mjeseca drži akademija po jednu ili više razrednih i skupnih sjednica. Broj, način i red sjednica odredjuje i oglasuje akademija prema okolnostim; nu svaki mjesec da se drži barem po jedna skupna i dvie razredne sjednice.

U razrednih se sjednicah može i više razreda sastaviti zajedno, kad u kojem razredu ima premalo mjestnih članova.

Pokladne, uzkrsne, duhovske i božićne nedjelje, zatim mjeseca kolovoza i rujna neima akademija nikakvih sjednica.

§. 7.

Svaki je pravi član dužan, točno dolaziti toli u skupne, koli u razredne sjednice. Tko nemože doći, neka se izpriča ili kod predsjednika ili kod razrednoga predstojnika.

§. 8.

U skupne sjednice dužni su dolaziti svi pravi članovi, koji su u Zagrebu. Ovdje se vieća: o svih predmetih, koji se tiču akademije kao cieloga zavoda; o poslovih novčanih; o razpisu nagrada; o savezu s inimi družtvi; o izboru članova.

Novčana podpora za poduzeća znanstvena daje se samo pod uvjet, da će dotičnik svoje resultate akademiji saobćiti. Ovakova se podpora daje samo na godinu dana, a poslije valja ju iznova moliti.

§. 9.

Za skupne i razredne sjednice sastavljaju tajnici dnevni red. Toga radi valja, da im članovi priobće svoje predloge barem dan prije sjednice; isto tako i razprave, koje će čitati.

Nečlanovi treba da svoje razprave, koje će se čitati, barem tri dana prije sjednice dostave u čitkom rukopisu jednomu od tajnika.

§. 10.

U skupnih sjednicah predsjeda predsjednik, u razrednih predstojnik dotičnoga razreda. Kad je predsjednik zaprečen, zamjenjuje ga najstariji izabrani razredni predstojnik.

Tajnici sjede uz predsjednika. Do njih se redaju s jedne i druge strane članovi po vremenu imenovanja; medju članovi u isto vrieme izabranimi odlučuje doba.

§. 11.

Da se može izreći zaključak, treba da je u glavnoj skupštini barem polovica svih pravih članova; u skupnoj sjednici barem polovica pravih zagrebačkih članova; u razrednoj sjednici barem polovica pravih članova dotičnoga razreda.

§. 12.

I onda, kada tajno glasovanje nije izriekom ustanovljeno (gled. §§. 2., 4., 5.), vlastan je svaki član, ako ga još dvojica podupru, zaiskati tajno glasovanje.

§. 13.

O svakoj sjednici piše jedan od tajnika zapisnik, koji se u sliedećoj isto onakvoj sjednici predlaže na odobrenje. U zapisnik dolaze samo dopisi, predlozi i zaključci. U zapisnicih razrednih sjednica spominju se i razprave, koje su bile čitane.

Svaki član ima pravo na pismeni votum separatum; ali ga mora najkasnije za tri dana predati tajniku.

Zapisnike skupnih sjednica podpisuju: predsjednik i dotični tajnik; zapisnike razrednih sjednica dotični razredni predstojnik i jedan tajnik.

§. 14.

Razredne sjednice diele se na javni i nejavni diel. U javnom se dielu čitaju znanstvene razprave i za javnost prikladni dopisi; čine se primjetbe na upravo pročitane razprave; vieća se o predlozih pojedinih članova i ostalih znanstvenih poslovih.

U nejavnom se dielu razpravlja sve, što nespada pred javnost.

K javnomu dielu razredne sjednice prosto je doći svakomu. Pravo glasa imaju samo pravi članovi istoga razreda, a od drugih razreda oni članovi, koji su naročito pozvani u tu sjednicu.

K nejavnomu dielu razredne sjednice prosto je doći samo članovom akademije.

§. 15.

Akademija drži svake godine po jednu glavnu skupštinu pod predsjedom samoga pokrovitelja, ili ako je ovaj zapriečen, predsjednika.

U glavnu skupštinu dužni su doći i oni pravi članovi, koji nežive u Zagrebu. Ovdje se biraju članovi, pokrovitelj, predsjednik i tajnici; razpisuju pitanja i dosudjuju nagrade; ovdje se vieća o čitavom stanju akademije, o promjeni pravila ili poslovnika i ob ostalih načelnih pitanjih.

§. 16.

Umah poslije glavne skupštine (dan dva kasnije) drži akademija svečanu sjednicu. Ovdje govori pokrovitelj ili zamjenik mu, predsjednik, svečani govor; prvi tajnik čita glavno izvješće o stanju i djelovanju akademije, spominje iste godine preminule članove. Ovdje se proglasuju izbori glavne skupštine; imena onih pisaca, kojim su djela nagradjena, i novi razpis nagrada. Napokon čita jedan član svečanosti primjerenu

razpravu, koja je već odprije u skupnoj sjednici odobrena bila.

§. 17.

Svi govori i čitanja u akademiji treba da su na hrvatskom (iliti srbskom) jeziku; nu ako akademija pronadje, može učiniti koji put iznimku. Nijedno čitanje netraje redovito preko jedne ure. Kratki izvadci od akademičkih čitanja priobćuju se u hrvatskih novinah, koje akademija odredjuje. I od onih razprava, koje nisu bile čitane, priobćuju se u novinah izvadci, ako ih sami pisci sastave; inače spominje se samo naslov razprave.

§. 18.

Važniji predmeti, kojim treba dužega razmatranja, opremaju se najprije na odbor.

Odbori su stalni ili privremeni (ad hoc).

Stalnim odborom povjerava se

a) izradjivanje ili izdavanje povećih djela. U takov odbor izabiru se vještaci dotičnoga razreda izmedju pravih, dopisujućih ili počastnih članova;

b) pregledanje razprava, koje se štampaju u spisih akademičkih, bile one pisane od članova ili nečlanova.

Privremeni odbor (ad hoc) izriče sud o djelih, koja su stigla akademiji na priesudu; izpituje predane mu predloge, da o njih svoje mnienje budi razredu budi skupnoj sjednici podnese.

§. 19.

Članove odbora izabire uviek sama akademija, a prema naravi predmeta biraju se u dotičnoj razrednoj ili u skupnoj sjednici.

Svakomu je odboru prosto, da pozove u pomoć vještake, ma i nebili članovi akademije.

Odbori sastaju se prema potrebi te izabiru izmedju sebe prvaka i izvjestitelja. Nakon dovršena posla oprema se izradjeni predlog akademiji.

Ako koji odbor preko godine dana posluje, izvješćuje glavnu skupštinu o svom djelovanju i o novcih, koji su u to ime potrošeni.

§. 20.

Akademija izdaje na svjetlo sliedeće spise:

a) časopis iliti akademička izvješća, u kojih se štampaju razprave, čitane u sjednicah, ako nisu veće od šest štampanih araka; spomenici starinarski i umjetnički; izvješća o sjednicah akademičkih i o stanju akademije; osmrtnice članova; kritike svih znamenitijih domaćih i inostranih knjiga;

b) djela, koja izradi i za tisak priredi odbor, po nalogu akademije;

c) djela, koja stekoše nagradu, razpisanu po akademiji;

d) djela, koja se akademiji šalju za tiskanje, a ona pronadje, da su vriedna.

Svi akademički spisi izlaze na hrvatskom (iliti srbskom) jeziku; iznimice može se upotrebiti i jezik latinski.

§. 21.

Sve, što će se štampati u akademičkih spisih, čita se prije u dotičnoj razrednoj sjednici, bilo čitavo bilo u izvadku. Redakciju djela odborskih ima jedan član odbora, kojega je ovaj izabrao.

§. 22.

Djela, koja se natječu za nagradu, da neimaju zapisana imena piščeva, već da su s vana obilježena nekim prirječjem. Rukopisu neka je priloženo zapečaćeno pismo s istim prirječjem s vana, a u pismu da je zapisao pisac svoje ime.

Nagrada se dosudjuje jednomu rukopisu u glavnoj skupštini, a u svečanoj sjednici otvara pokrovitelj ili zamjenik mu, predsjednik, zapečaćeno pismo onoga djela, kojemu bješe nagrada dosudjena, te proglasuje ime pisca. Ostala se pisma spale, a rukopisi vrate onim, koji ih po njihovu obilježju uzištu.

§. 23.

Nagrada se nemože medju dvojicu ili više natjecatelja podieliti.

Nagradjeno djelo ostaje i nadalje svojinom pisca, koji ga je dužan uz godinu dana štampati. Inače vlastna je to učiniti akademija, tako da podmiriv svoje troškove, čist dohodak predade nagradjeniku.

§. 24.

Za nagrade, koje razpisuje sama akademija iz svojih novaca, nemogu se natjecati pravi članovi akademije; ali mogu onda, kada nagradu daje zemaljska vlast ili tko drugi.

§. 25.

Djela, koja i nisu nagradjena, ali su vriedna da se štampaju, štampat će akademija, ako pisac zaželi, po smislu čl. 4. t. pr. j. ak.

§. 26.

Poslove akademičke obavljaju tajnici s pomoćnim osobljem.

Tajnika su dva: prvi i drugi tajnik, oba s godišnjom plaćom, koju akademija ustanovljuje.

Prvi tajnik obavlja poslove ukupne akademije: piše njezin ljetopis, sastavlja glavno godišnje izvješće; nadzire pisariju; pod njegovom je rukom pomoćno osoblje.

Poslove razredne, redakciju akademičkih spisa i nadziranje štampe diele oba tajnika medju sobom.

Svi na akademiju upravljeni dopisi i pošiljke donose se u akademičku pisaru. Samo prvi tajnik vlastan je otvarati stvari, dostavljene akademiji.

Ako je prvi tajnik zapriečen, zamjenjuje ga drugi tajnik.

§. 27.

Tajnicima pridodano je pomoćno osoblje, koje imenuje i plaću mu odredjuje akademija na predlog prvoga tajnika.

§. 28.

Sve dopise, koji se tiču ukupne akademije, podpisuju: predsjednik i prvi tajnik.

Dopise pojedinih razreda podpisuju: dotični razredni predstojnik i jedan tajnik.

Ostale dopise podpisuju tajnici sami.

§. 29.

Svi novčani poslovi idu u skupne sjednice.

Novci se dižu za sada u zemaljskoj blagajni uz podpis predsjednika, tajnika i jednoga od one dvojice članova akademičkih, koji dogovorno s kr. namjestničkim viećem upravljaju glavnicom akademičkom (§. 15. prav.).

Novce doznačuje predsjednik prema zaključkom skupne sjednice; doznaku podpisuju predsjednik i tajnik.

Novce, koje akademija sa strane dobiva, prima predsjednik te ih uz podpis tajnika i jednoga od gori naznačene dvojice članova predaje blagajni.

§. 30.

Svakomu članu akademije, koji stanuje izvan Zagreba, koliko se god puti pozove u Zagreb, pripada naknada putnih troškova, koju odredjuje akademija.

§. 31.

Nagrade za razprave, koje se štampaju u spisih akademičkih, ustanovljuje skupna sjednica na predlog dotičnoga razreda.

Nagrade ovećih djela ustanovljuju se u skupnoj sjednici po predlogu odbora, kojemu je djelo na priesudu povjereno bilo.

Podpore za izdavanje samostalnih djela kao i za ina znanstvena i umjetnička poduzeća ustanovljuju se takodjer u skupnoj sjednici po predlogu odbora.

§. 32.

Račune o godišnjem dohodu i razhodu, kao i priegled svega imutka akademičkoga sastavljaju na izmaku svake godine ona dvojica članova, kojim je po čl. 15. t. pr. povjerena novčana uprava. U tom neka su im na ruku oba tajnika.

§. 33.

U glavnoj se skupštini ustanovljuje proračun za buduću akademičku godinu. Proračun sastavljaju predsjednik, tajnici i oba člana, koji po čl. 15. sudjeluju kod uprave akad. imutka; i to prema obrazloženim predlogom, koje pojedini razredi donose najkasnije u posljednju skupnu sjednicu prije dotične glavne skupštine.

§. 34.

Ugovore za štampanje, vezanje, prodaju i razašiljanje akademičkih spisa sastavljaju tajnici uz odobrenje skupne sjednice.

Tajnici ustanovljuju i cienu akademičkim knjigam prema ukupnomu trošku uz odobrenje skupne sjednice.

§. 35.

Akademija poklanja svoje spise:

a) svim počastnim članovom;
b) svim pravim članovom;
c) svim dopisujućim članovom spise dotičnoga razreda;
d) svim učevnim zavodom, s kojimi je u savezu;
e) onim, koji su jugoslavenskoj akademiji barem 2000 for. poklonili i položili;
f) napokon onim, kojim je akademija napose odlučila davati svoje knjige.

Tajnici neka osobito gledaju, da se akademički spisi uredno šalju onim, kojih idu.

§. 36.

Od svake književne radnje, koja se štampa u spisih akademičkih, dobiva pisac, ako zaželi, 50 posebnih otisaka s posebnim naslovom.

Više otisaka nemože dobiti, makar i sam htio namiriti štamparske troškove. Akademija pako vlastna je naštampati od svake radnje posebnih otisaka, koliko god hoće.

§. 37.

Ovaj poslovnik može se promieniti samo u glavnoj skupštini, ako na promjenu pristane absolutna većina pravih članova (gled. čl. 19. t. pr.).

Svaka promjena podnosi se kr. dvorskoj kancelariji na potvrdjenje.

Broj $\frac{218}{42}$ 1867.

Podnešeni ovoj kralj. dvorskoj kancelariji poslovnik jugoslavenske akademije znanostih i umietnostih, pošto je takav po propisu paragrafa 19. previšnje odobrenih pravilah izradjen —, potvèrdjuje i odobrava kr. dvorska hèrvatsko-slavonska kancelarija.

U Beču, dana 17. siečnja 1867.

Kussevich, m. p.

Dr. Jellachich Buzimski, m. p.

(L. S.)

Sadržaj:

Objava i molba.

Pošto je »Prva hrvatska štedionica u Zagrebu« povodom pedesetogodišnjice svoga opstanka rodoljubno poklonila Jugoslavenskoj akademiji svotu od 5000 forinti s namjenom „za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu, i to u prvom redu iz humanističkih struka“, to je Akademija, da bi zadovoljila ovu patriotsku namjenu Prve hrvatske štedionice, osnovala odlukom skupne sjednice od 4. lipnja 1897. posebnu zakladu pod imenom **„zaklada za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu“.**

Temeljnu glavnicu ove zaklade sačinjavaju:

a) svota od 5000 forinti, što ju je u rečenu svrhu darovala Prva hrv. štedionica;

b) svota od 2000 forinti, što ju je prošle godine Akademiji darovao u njezine svrhe presv. gosp. Rudolf grof Normann Ehrenfelski;

c) svi iznosi, što će ih u istu rodoljubnu svrhu darovati općine, korporacije, društva ili pojedinci.

Svrha je ovoj zakladi, da se njezinim prihodom izdaju ona opće korisna znanstvena djela, izvorna ili prevedena, koja se u smislu čl. 1. Akademijskih pravila ili u opće ne mogu izdavati troškom redovnih prihoda Akademije

LJETOPIS

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZA GODINU 1902.

17. SVEZAK.

U ZAGREBU 1903.
KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE).

Dionička tiskara u Zagrebu.

Pokrovitelj:

Preuzvišeni i prečasni gospodin

JOSIP JURAJ STROSSMAYER

biskup bosanski i srijemski, rimski grof i biskup uz papinski prijesto, odlikovan od sv. Oca pape Leona XIII. nadbiskupskim palijem, Nj. c. i kr. apost. Veličanstva pravi tajni državni savjetnik, bogoslovlja i mudroslovlja doktor, član bogoslovnoga zbora u bečkom i peštanskom sveučilištu, itd. itd.

*

I.

UPRAVA, ODBORI, ČLANOVI.

UPRAVA.

Predsjednik:

Tade Smičiklas.

Predstojnici razredni:

U historičko-filologičkom razredu:

Dr. Milivoj Šrepel.

U filozofičko-juridičkom razredu:

Dr. Đuro Arnold.

U matematičko-prirodoslovnom razredu:

Spiro Brusina.

Tajnici:

Dr. Fran Vrbanić.
Dr. Franjo Marković.

Knjižničar:

Dr. August Musić.

Arhivar:

Tade Smičiklas.

Ravnatelj Strossmayerove galerije slika:

Nikola Mašić (umr'o 4. lipnja 1902.).
Dr. Josip Brunšmid (privremeni ravnatelj).

Pomoćno osoblje:

Pisar: *Janko Benković.*
Podvornik: *Dragutin Firšt.*

ODBORI.

a) Financijalni:

Dr. Fran Vrbanić.
Milovan Zoričić.

b) Za izdavanje historičkih i historičko-juridičkih spomenika:

Vjekoslav Klaić.
Natko Nodilo.
Tade Smičiklas.
Ivan Tkalčić.

c) Za izdavanje starih pisaca hrvatskih:

Pero Budmani.
Dr. Tomo Maretić.
Dr. Franjo Marković.
Armin Pavić.
Dr. Milivoj Šrepel.

d) Za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature:

Dr. Đuro Arnold.
Dr. Dragutin Boranić.
Spiro Brusina.
Pero Budmani.
Dr. Antun Heinz.

Dr. Tomo Maretić.
Dr. Franjo Marković.
Ivan Milčetić.
Tade Smičiklas.
Dr. Milivoj Šrepel.

e) Za galeriju slika:

Dr. Josip Brunšmid (iza smrti Mašićeve).
Spiro Brusina.
Dr. Franjo Marković.
Nikola Mašić (umr'o 4. lipnja 1902.).
Tade Smičiklas.
Dr. Milivoj Šrepel.
Milovan Zoričić.

f) Za knjižnicu:

Predsjednik i razredni predstojnici.

ČLANOVI.

(Redom izbora.)

Počasni članovi:

1. Dimitrij Ivanović Mendelejev, pravi ruski državni savjetnik, umir. sveučilišni profesor u Petrogradu. (1882., 5. pros.)
2. Dr. Antonin Frič, umir. profesor češkoga sveučilišta u Pragu. (1893., 12. pros.)
3. Nikola Tesla, elektrotehnik u New-Yorku. (1896., 17. pros.)
4. Franjo Bulić, umir. gimn. ravnatelj, ravnatelj arheologičkoga muzeja u Spljetu. (1898., 15. pros.)
5. Ivan vitez Trnski, umirovljen c. i kr. pukovnik i kr. veliki župan u Zagrebu. (1899., 14. pros.)
6. Dr. Franjo Iveković, kanonik prvostolne crkve zagrebačke. (1901., 12. pros.).

U razredu historičko-filologičkom:

a) Pravi:

1. Dr. Vatroslav Jagić, c. kr. dvorski savjetnik, ruski tajni savjetnik, prof. u sveučilištu u Beču. (1866., 9. svib.)
2. Armin Pavić, predstojnik odjela za bogoštovlje i nastavu kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade u Zagrebu. (1874., 23. stud.)
3. Dr. Franjo Maixner, kr. zemaljski nadzornik za srednje škole u Zagrebu. (1882., 5. pros.)
4. Pero Budmani, gimnazijski profesor u Zagrebu. (1883., 21. stud.)
5. Ivan Tkalčić, nadarbenik prvostolne crkve u Zagrebu. (1883., 21. stud.)
6. Natko Nodilo, umir. profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1883., 21. stud.)
7. Tadija Smičiklas, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predsjednik i arhivar. (1883., 21. stud.)
8. Dr. Tomo Maretić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1890., 4. pros.)
9. Dr. Milivoj Šrepel, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razreda. (1893., 12. pros.)
10. Vjekoslav Klaić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1896., 17. pros.)
11. Dr. August Musić, profesor u sveučilištu u Zagrebu, knjižničar. (1896., 17. pros.)

b) Dopisnici:

1. Martin Hattala, umir. profesor češkoga sveučilišta u Pragu. (1867., 25. srp.)
2. Dr. Vaclav V. vitez Tomek, umir. profesor češkoga sveučilišta u Pragu. (1867., 25. srp.)
3. Dr. Louis Leger, profesor u Collègeu de France u Parizu. (1870., 24. stud.)

4. Čedomilj Mijatović, srpski kr. poslanik u raspoloženju u Biogradu. (1873., 24. stud.)
5. Marin Drinov, profesor u sveučilištu u Harkovu. (1879., 21. stud.)
6. Milan Đ. Milićević, umir. državni savjetnik u Biogradu. (1879., 21. stud.)
7. Luka Zore, umir. gimnazijski profesor u Dubrovniku. (1882., 5. pros.)
8. Dr. August Leskien, profesor u sveučilištu u Leipzigu. (1883., 21. pros.)
9. Ilarion Ruvarac, arhimandrit u fruškogorskom manastiru Grgetegu. (1888., 3. pros.)
10. Dr. Grgur Krek, umir. profesor gradačkoga sveučilišta u Ljubljani. (1888., 3. pros.)
11. Dr. Konstantin Jireček, profesor u sveučilištu u Beču. (1889., 27. stud.)
12. Feodor I. Uspenski, ravnatelj ruskoga arheologičkoga instituta u Carigradu. (1890., 7. pros.)
13. Timofej D. Florinski, profesor u sveučilištu sv. Vladimira u Kijevu. (1890., 7. pros.)
14. Josip Jelčić, profesor pomorske škole i upravitelj arhiva u Dubrovniku. (1893., 12. pros.)
15. Aleksandar N. Veselovski, profesor u sveučilištu u Petrogradu. (1893., 12. pros.)
16. Ivan Milčetić, profesor u kr. gimnaziji u Varaždinu. (1893., 12. pros.)
17. Dr. Milan vitez Rešetar, docent slavenske filologije u sveučilištu u Beču. (1896., 17. pros.)
18. Marcel Kušar, gimnaz. profesor u Zadru. (1896., 17. pros.)
19. Dr. Ernst Muka, gimnazijski profesor u Freibergu u Saskoj. (1896., 17. pros.)
20. Dr. Matija Murko, profesor slavenske filologije u sveučilištu u Gracu. (1897., 16. pros.)

21. Dr. Stanislav Smolka, c. kr. dvorski savjetnik, sveuč. profesor i generalni tajnik akademije znanosti u Krakovu. (1898., 15. pros.)
22. Jan Karłowicz, bivši urednik časopisa „Wisła" u Varšavi. (1898., 15. pros.)
23. Dr. Ivan Šišmanov, profesor komparativne književne povijesti u višem učilištu u Sofiji. (1898., 15. pros.)
24. Dr. Josip Brunšmid, profesor u sveučilištu i ravnatelj zem. arheol. muzeja u Zagrebu. (1899., 14. pros.)
25. Makso Pleteršnik, umir. gimnazijski profesor u Ljubljani. (1899., 14. pros.)
26. Dr. Ljubomir Miletić, prof. slavenske filologije u višem učilištu u Sofiji. (1900., 13. pros.)
27. Rudolf Strohal, ravnatelj realne gimnazije u Rakovcu. (1901., 12. pros.)
28. Dr. Dane Gruber, profesor u donjogradskoj gimnaziji u Zagrebu. (1901., 12. pros.)

U razredu filozofičko-juridičkom:

a) Pravi:

1. Dr. Baltazar Bogišić, umirovljen profesor odeskoga sveučilišta, ruski tajni savjetnik, umirovljen crnogorski ministar pravde u Parizu. (1867., 25. srp.)
2. Dr. Jaromir Hanel, c. kr. dvorski savjetnik, profesor u češkom sveučilištu u Pragu. (1874., 23. stud.)
3. Dr. Franjo Marković, profesor u sveučilištu u Zagrebu, drugi tajnik. (1876., 20. stud.)
4. Dr. Fran Vrbanić, profesor u sveučilištu u Zagrebu, prvi tajnik. (1886., 21. stud.)
5. Dr. Kosta knez Vojnović, umir. profesor zagrebačkoga sveučilišta u Dubrovniku. (1900., 4. pros.)

6. Milovan Zoričić, predstojnik kr. zemaljskoga statističkoga ureda u Zagrebu. (1893., 12. pros.)
7. Dr. Đuro Arnold, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razreda. (1899., 14. pros.)
8. Dr. Antun Bauer, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1899., 14. pros.)

b) Dopisnici:

1. Matija Ban, umirovljen činovnik u ministarstvu spoljašnjih djela u Biogradu. (1867., 25. srp.)
2. Dr. Hermenegild vitez Jireček, umirov. odsječni predstojnik u ministarstvu za bogoštovlje i nastavu u Beču. (1867., 25. srp.)
3. Luka Zima, umir. gimnaz. profesor u Varaždinu. (1882., 5. pros.)
4. Dr. Marijan Derenčin, umir. predstojnik odjela za pravosuđe kr. zem. vlade i odvjetnik u Zagrebu. (1889., 27. stud.)

U razredu matematičko-prirodoslovnom:

a) Pravi:

1. Spiridion Brusina, umirov. profesor u sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razreda. (1874., 23. stud.)
2. Dr. Karlo Zahradnik, c. kr. dvorski savjetnik, profesor u češkoj tehnici u Brnu. (1882., 5. pros.)
3. Dr. Gustav Janeček, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1887., 7. pros.)
4. Dr. Vinko Dvořák, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1887., 7. pros.)
5. Dr. Mišo Kišpatić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1887., 7. pros.)
6. Dr. Andrija Mohorovičić, profesor u realnoj gimnaziji i sveučilišni docent u Zagrebu. (1898., 15. pros.)

b) Dopisnici:

1. Dr. Šimun Šubic, umir. profesor u sveučilištu u Gracu. (1867., 25. srp.)
2. Martin Sekulić, umirovljen gimn. profesor u Zagrebu. (1873., 24. stud.)
3. Dr. Franjo Studnička, c. kr. dvorski savjetnik, profesor u češkom sveučilištu u Pragu. (1873., 24. stud.)
4. Dr. Franjo Vejdovský, profesor u češkom sveučilištu u Pragu. (1885., 16. pros.)
5. Jovan Žujović, profesor velike škole u Biogradu. (1886., 16. pros.)
6. Nikolaj Aleksandrović Menšutkin, profesor u sveučilištu u Petrogradu. (1886., 16. pros.)
7. Dimitrije Nešić, umir. državni savjetnik u Biogradu. (1890., 4. pros.)
8. Đuro Zlatarski, profesor u višem učilištu u Sofiji. (1890., 4. pros.)
9. Dr. Dragutin Kramberger-Gorjanović, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1891., 7. pros.)
10. Dr. C. Le Paige, profesor u sveučilištu u Liègeu. (1891., 7. pros.)
11. Sima Lozanić, srpski kr. poslanik u raspoloženju u Biogradu. (1894., 12. pros.)
12. Dr. Vladimir Varićak, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1894., 12. pros.)
13. Dr. David Segen, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1894., 12. pros.)
14. Dr. Eduard Weyr, c. kr. dvorski savjetnik, profesor u češkoj politehnici u Pragu. (1895., 16. pros.)
15. Dr. Antun Heinz, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1897., 16. pros.)
16. Dr. Mihajlo Petrović, profesor u velikoj školi u Biogradu. (1897., 16. pros.)

Umrli članovi:

Počasni:

1. Dr. *August Schleicher*, profesor u sveučilištu, 17. pros. 1869. u Jeni.
2. Dr. *Jan Emanuel Purkině*, profesor u sveučilištu, 29. srp. 1869. u Pragu.
3. *Karlo Jaromir Erben*, praški arhivar, 21. listop. 1871. u Pragu.
4. Dr. *Franjo Palacký*, češki historiograf, 26. svib. 1870. u Pragu.
5. *Mihajlo Petrović Pogodin*, ruski drž. savjetnik i profesor u sveučilištu, 20. pros. 1876. u Moskvi.
6. *Jovan Gavrilović*, bivši srpski regent, 10. kolov. 1877. u Biogradu.
7. *Roberto Visiani*, senator talijanski i profesor sveučilišni, 4. svib. 1878. u Padovi.
8. *Ismael Ivanović Sreznevski*, profesor u sveučilištu, 20. velj. 1880. u Petrogradu.
9. Dr. *Ami Boué*, geolog, 2. stud. 1881. u Beču.
10. *Aleksandar Vaclav Maciejowski*, profesor u sveučilištu, 10. velj. 1883. u Varšavi.
11. *Ivan Kukuljević Sakcinski*, umir. veliki župan, 1. kolov. 1889. u Puhakovcu.
12. Dr. *Franjo Miklošić*, umir. sveučilišni profesor, 7. ož. 1891. u Beču.
13. *Stjepan Schulzer Müggenburški*, umir. c. kr. satnik, 5. velj. 1892. u Vinkovcima.
14. *Jakub Karlović Grot*, ruski tajni savjetnik i potpredsjednik ruske akademije nauka, 6. lip. 1893. u Petrogradu.
15. Dr. *Dionizije Stur*, ravnatelj c. k. geologičkoga zavoda, 9. listop. 1893. u Beču.
16. *Ivan K. Rossi*, commendatore, predstojnik vatinskih muzeja, 10. ruj. 1894. u Rimu.
17. *Aristo Aristović Kunik*, c. ruski tajni savjetnik i akademik u Petrogradu, 30. siječ. 1899.

U razredu historičko-filologičkom:

a) Pravi:

1. *Ivan Brčić*, profesor, 14. trav. 1870. u Zadru.
2. *Fran Kurelac*, književnik, 18. lip. 1874. u Zagrebu.
3. *Matija Mesić*, sveučilišni profesor, 5. pros. 1878. u Zagrebu.

4. Dr. *Đuro Daničić*, profesor slavenske filologije u velikoj školi u Biogradu, redaktor akademičkoga rječnika, 15. stud. 1882. u Zagrebu.
5. Dr. *Lavoslav Geitler*, sveučilišni profesor u Zagrebu, 2. lip. 1885. kod Beča.
6. Dr. *Franjo Rački*, predstojnik razreda, opat i kanonik prvostolne crkve, 13. velj. 1894. u Zagrebu.
7. *Šime Ljubić*, umir. ravnatelj arheolog. muzeja u Zagrebu, 19. listop. 1896. u Starom gradu na Hvaru.
8. *Matija Valjavec*, umir. gimnazijski profesor, knjižničar, 15. ož. 1897. u Zagrebu.
9. Dr. *Petar Matković*, umir. zagr. sveučilišni profesor, 26. ož. 1898. u Beču.

b) Dopisnici:

1. *Vinko Pacel*, tajnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, 1870. u Karlovcu.
2. *Ivan Erazmo Vocel*, sveučilišni profesor, 17. ruj. 1871. u Pragu.
3. *Aleksandar F. Gilferding*, drž. podtajnik ruskoga ministarstva, 1872. u Petrogradu.
4. *Kapiton Novostrujev*, prof. duh. akademije, 1873. u Moskvi.
5. Dr. *Janko Šafařik*, član državnoga savjeta, 20. srp. 1876. u Biogradu.
6. *August Bielowski*, historiograf, 10. stud. 1876. u Lavovu.
7. *Sergij Mihajlović Solovjev*, ruski tajni savjetnik, profesor u sveučilištu, 16. listop. 1879. u Moskvi.
8. *A. A. Kotljarevski*, profesor u sveučilištu, 11. listop. 1881. u Kijevu.
9. *Nikola Ivanović Kostomarov*, član arheografske komisije, 19. trav. 1885. u Petrogradu.
10. *Aleksandar Vasiljević Gorski*, rektor duh. akademije, 23. listop. 1885. u Moskvi.
11. *Petar Aleksijević Lavrovski*, školski popečitelj, 19. velj. 1886. u Petrogradu.
12. *Josip Jireček*, umirovljen c. kr. austrijski ministar za bogoštovlje i nastavu, predsjednik češkoga učenoga društva u Pragu, 25. stud. 1888.
13. *Radoslav Lopašić*, umirovljen tajnik kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade, 25. trav. 1893. u Zagrebu.
14. Dr. *Ivan Broz*, profesor gimnazijski, 25. pros. 1893. u Zagrebu.

15. *A. Pavinski*, profesor u sveučilištu u Varšavi, 26. kolov. 1896.
16. Dr. *Ivan Črnčić*, natpop sv. Jeronima u Rimu, 7. siječ. 1897. u Rimu.
17. O. *Eusebij Fermendžin*, analista reda oo. Franjevaca, 25. lip. 1897. u Našicama.
18. *Nikifor Dučić*, arhimandrit, član srpske akademije, 6. ož. 1900. u Biogradu.
19. Dr. *Ernst Dümmler*, umir. profesor u sveučilištu u Berlinu, 11. ruj. 1902. u Friedrichsrodi.
20. *Pera P. Đorđević*, umir. državni savjetnik i senator u Biogradu, 18. stud. 1902. u Biogradu.

U razredu filozofičko-juridičkom:

a) Pravi:

1. Dr. *Božidar Petranović*, c. kr. dvorski savjetnik i prisjednik prizivnoga suda u Zadru, 12. ruj. 1874. u Mlecima.
2. Dr. *Jovan Subotić*, odvjetnik, 28. siječ. 1886. u Zemunu.
3. *Janko Jurković*, odsječni savjetnik kod kr. zemaljske vlade, 20. ož. 1889. u Zagrebu.
4. *Adolfo Veber*, kanonik prvostolne crkve zagr., 6. kolov. 1889. u Zagrebu.
5. Dr. *Mirko Šuhaj*, prisjednik kr. stola sedmorice, 30. stud. 1889. u Budimpešti.
6. Dr. *Blaž Lorković*, sveučilišni profesor, 17. velj. 1892. u Zagrebu.
7. *Mirko Bogović*, umir. kr. ministarski savjetnik, 4. svib. 1893. u Zagrebu.
8. Dr. *Pavao Muhić*, umirovljen predstojnik odjela za bogoštovlje i nastavu kr. zem. vlade, 17. listop. 1897. u Zagrebu.

b) Dopisnici:

1. *Miloš Popović*, pisac, 8. kolov. 1879. u Biogradu.
2. *Medo* knez *Pucić*, vlastelin, 1. srp. 1882. u Dubrovniku.
3. Dr. *Romuald Hube*, ruski pravi tajni savjetnik i senator, 28. ruj. (po st.) 1890. u Varšavi.
4. Dr. *Gustav Wenzel*, umirovljen sveučilišni profesor i član velikaške kuće ugarske, 24. stud. 1891. u Budimpešti.
5. *Vaclav Brandl*, zem. arhivar u Brnu, 5. pros. 1901.

U razredu matematičko-prirodoslovnom:

a) Pravi:

1. *Živko Vukasović*, školski nadzornik kod vlade za hrvatsko-slavonsku Krajinu, 10. kolov. 1874. u Zagrebu.
2. Dr. *Janez Bleiweiss*, predsjednik Matice slovenske, 22. stud. 1881. u Ljubljani.
3. Dr. *Josip Šloser-Klekovski*, odsječni savjetnik kod kr. zem. vlade, 28. travnja 1882. u Zagrebu.
4. *Ljudevit Vukotinović*, umirovljen veliki župan, 17. ož. 1893. u Zagrebu.
5. Dr. *Đuro Pilar*, profesor u sveučilištu, 19. svib. 1893. u Zagrebu.
6. Dr. *Bogoslav Šulek*, tajnik Akademije, 30. stud. 1895. u Zagrebu.
7. *Josip Torbar*, predsjednik Akademije, 26. srp. 1900. u Zagrebu.

b) Dopisnici:

1. *Franjo Erjavec*, profesor c. kr. velike realke u Gorici, 13. siječ. 1887.
2. Dr. *J. Pančić*, profesor velike škole u Biogradu, predsjednik srpske kr. akademije, 7. ož. 1888. u Biogradu.
3. Dr. *E. Weyr*, sveučilišni profesor u Beču, 4. pros. 1893.
4. Dr. *Bogoslav* pl. *Jiruš*, profesor u češkom sveučilištu u Pragu, 16. stud. 1901.

II.

RAZREDNE I ODBORSKE SJEDNICE
U GODINI 1902.

Sjednice razreda historičko-filologičkoga.

Dne 5. siječnja 1902.

Predstojnikom razrednim za g. 1902. bira se jednoglasno dosadašnji predstojnik dr. M. Šrepel.

Na prijedlog pr. čl. dra. T. Maretića odlučuje se, da osim njega još i pr. čl. P. Budmani pročita raspravu g. dra. I. Scherzera „Osmerac u Osmanidi".

Odluka o prijepisu tragedije „Filomene" (tobože Gundulićeve), što ga je načinio g. M. Kusijanović, odgađa se, dok ga ne prouči pr. čl. P. Budmani.

Predstojnik dr. Šrepel ovlašćuje se, da neke knjige, što ih je g. D. pl. Preradović obećao Akademiji pribaviti, plati (ako bi trebalo) iz dotacije za „Građu".

O željama urednika časopisa „Коло" u Biogradu, da bi u svom časopisu izvješćivao o radu Akademije i da bi mu Akademija u zamjenu za „Коло" slala svoje publikacije, prepušta se odluka skupnoj sjednici.

Predstojnik dr. Šrepel izvješćuje, da čl. dop. dr. M. Rešetar ne može za 4. svesku „Građe" prirediti Marulićeve „Davidijade".

Dne 14. veljače 1902.

Predsjednik T. Smičiklas čita svoju raspravu „Baltazar Adam Krčelić, historik hrvatski", o kojoj razred

odlučuje, da se odmah tiska kao uvod izdanju Krčelićevih „Annuâ“.

Razred pristaje na prijedlog predstojnika dra. Šrepela, da se mala radnja „Genealogija Držićâ“, što ju je poslao g. profesor Petrovski iz Kazana, tiska u „Radu“ historičko-filologičkoga razreda, koji će izaći za prvu polovinu g. 1902.

Na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa prihvaća se za „Starine“ prilog g. N. Z. Bjelovučića pod natpisom „Pravilnik bratovštine sv. Stjepana u Janjini“.

Dne 6. ožujka 1902.

Član dopisnik dr. D. Gruber čita svoju raspravu „Borba Ljudevita I. s Mlečanima za Dalmaciju (1348 do 1358.)“, o kojoj razred odlučuje, da se tiska u „Radu“.

Dne 19. lipnja 1902.

Pravi član Vj. Klaić čita svoju raspravu „Ratovanje kralja Matijaša s Turcima od pada Bosne (g. 1463.) do petogodišnjega primirja (g. 1483.)“, o kojoj se odlučuje, da se tiska u „Radu“.

Na prijedlog predstojnika dra. Šrepela prihvaća se za „Rad“ rasprava čl. dop. R. Strohala „Osobine današnjega lokvarskoga narječja“, ali valja da je pisac po uputi izvjestiteljevoj skrati.

Po prijedlogu predstojnika dra. Šrepela prihvaća se za „Građu“ (knj. 4.) prijepis dubrovačke tragedije „Filomene“ od g. M. Kusijanovića, ali bez uvoda prepisivačeva.

Prima se na znanje obavijest predstojnika dra. Šrepela, da je pr. čl. dr. T. Maretić iznova pročitao rukopis g. dra. I. Scherzera o epitetima u narodnoj pjesmi i opet ga piscu povratio na ispravljanje.

Jednako se prima na znanje obavijest predstojnika dra. Šrepela, da mu je g. prof. dr. Aranza iz Kotora brzojavio, da će priređen rukopis djela Kavanjinova poslati do polovice rujna 1902.

Na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa prihvaća se za „Starine“ poslani od g. A. Patere, bibliotekara Češkoga muzeja u Pragu, prilog „Jan Lobkovic na Hasišteině: zprava o Istrii a Dalmacii jakož i o bitvě z r. 1493“.

Na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa i pr. čl. V. Klaića odlučuje se molbu društva „Bihać“ za potporu preporučiti skupnoj sjednici i predložiti, da mu doznači potporu od 400 K. (koliko mu je već jedanput doznačeno).

Na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa odlučuje se župnomu uredu u Vrpolju poslati pismenu zahvalu na poslanom prijepisu njegove knjige „Liber Memorabilium“.

Dne 6. srpnjâ 1902.

Na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa i pr. čl. V. Klaića prihvaća se za „Rad“ rasprava g. F. Šišića „Miha Madijev, domaći pisac iz prve pole 14. vijeka; prilog poznavanju izvorâ hrv. povijesti“.

Na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa prima se za „Starine“ tekst hrvatskoga „Lucidara“, što ga je za tisak spremio s historičko-književnim uvodom čl. dop. I. Milčetić.

Rasprava g. dra. M. Medinija pod natpisom „Prvi dubrovački pjesnici i zbornik Dinka Ranjine“ daje se na ocjenu predstojniku dru. M. Šrepelu i pr. čl. dru. A. Musiću.

Predstojnik dr. Šrepel javlja, da je g. M. Kusijanović pristao na to, da se izostavi njegov uvod prijepisu „Filomene“, koji je već prihvaćen za „Građu“.

*

Predstojnik dr. Šrepel javlja, da je župnik g. Ciprijanović u Novoj Bukovici poklonio Akademiji latinski misal iz g. 1756., koji je pohranjen u knjižnici, a darovatelju izrečena zahvala.

Knjižničar dr. Musić upućuje se, da zamoli g. kapetana Gustava viteza Hubku von Czernczitz u Beču, da bi Akademiji poklonio svoje djelo „Belagerungen Ragusa's“ (prema pismu g. kapetana Kaznačića).

Predstojnik dr. Šrepel napominje, da bi se iz dotacije za „Građu“ moglo kupiti ponuđeno djelo Flacija Ilirika „Wider die vermeintliche Gewalt etc.“, ako ga knjižnica nema, što valja da knjižničar dr. Musić razvidi.

Nakon rasprave o predlaganju novih članova odlučuje se, da se za počasnoga člana predloži fra Grga Martić, koji slavi svoj osamdeseti rođen-dan, a za člana dopisnika dr. Luka Jelić; pismen će prijedlog za obojicu napisati predsjednik T. Smičiklas.

Dne 2. listopada 1902.

O molbi petrogradske akademije, da joj se na porabu pošalju dva rukopisa, o kojoj je skupna sjednica od 19. lipnja 1902. zaključila, da se ima riješiti poslije praznikâ, odlučuje se, da se ta molba nema preporučiti skupnoj sjednici na uvaženje, pošto je predsjednik i arhivar T. Smičiklas izjavio, da je g. profesor P. Lavrov iz Petrograda, kad je bio ovdje, uvjerivši se, da su ti rukopisi trošni, obrekao, da će o tom izvijestiti petrogradsku akademiju i dati načiniti nekoliko faksimila pa predati ih g. profesoru V. Ščepkinu, koji će se tim zadovoljiti.

G. profesoru P. Lavrovu ne mogu se poslati u Petrograd dva ćirilska rukopisa iz arhiva Akademije.

ali mu se dopušta, da iz njih ovdje dade prepisati ono, što mu treba.

Na prijedlog predstojnika dra. M. Šrepela i pr. čl. dra. Musića prihvaća se za „Rad“ rasprava g. dra. M. Medinija „Prvi dubrovački pjesnici i zbornik Dinka Ranjine“ s dodatkom, da se poradi manjega opsega može i prije reda uvrstiti u „Rad“.

Na prijedlog predstojnika dra. Šrepela i pr. čl. dra. Maretića prihvaća se za „Rad“ rasprava g. prof. M. Milasa „Današnji mostarski dijalekat“, ali valja da pisac izostavi svoj odgovor na Rešetarovu kritiku njegove nove nauke o akcentima.

Rukopis g. J. Karaseka „Dubrovačke legende“ daje se na ocjenu predstojniku dru. M. Šrepelu pa pravim članovima P. Budmaniju i dru. T. Maretiću.

Rukopis čl. dop. R. Strohala „Osobine današnjega delničkoga narječja“ daje se na ocjenu predstojniku dru. M. Šrepelu i pr. čl. dru. A. Musiću.

Odlučuje se na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa skupnoj sjednici predložiti, da se g. dru. M. Šufflayu na račun „Starina“, koje se štampaju za drugu seriju ovogodišnjih publikacija, isplati iznos od 550 K., i to: 200 K. za kolacioniranje Lopašićeva rukopisa „Slavonski spomenici“ i 350 K. za priredbu Makuševljeva rukopisa „Isprave za odnošaj Dubrovnika prema Veneciji“. Ujedno zaključuje razred, da ima jedan i drugi tajnik napose voditi točan popis onih rukopisa, što ih je Akademija kupila i platila, a književni tajnik ima u svom popisu i navesti, gdje se koji rukopis čuva.

Pravomu članu I. K. Tkalčiću ima se izreći zahvala, što je Akademiji poklonio onaj dio spisa iz ostavine Krizmanićeve, što su bili u njega.

Dne 30. listopada 1902.

G. prof. dr. F. Šišić čita kao gost svoju raspravu „Miha Madijev, domaći pisac iz prve pole 14. vijeka", koja je primljena za „Rad" već u razrednoj sjednici od 6. srpnja 1902.

Dne 23. studenoga 1902.

Rasprava čl. dop. R. Strohala „Osobine današnjega lokvarskoga narječja", koju je pisac po želji Akademije skratio, daje se na izvješće predstojniku dru. M. Šrepelu i pr. čl. dru. A. Musiću.

Na prijedlog pravih članova P. Budmanija i dra. T. Maretića odlučuje razred, da se rasprava g. dra. I. Scherzera „O osmercu u Osmanidi" ne može primiti u „Rad".

Na prijedlog predstojnika dra. Šrepela odlučuje se o prodajnoj ponudi g. Kaznačića, da se iz dotacije za „Građu" kupovninom od najviše 100 K. imadu kupiti sve one knjige, što ih knjižnica Akademije nema (što će konstatirati knjižničar dr. Musić), a poglavito one, koje su važne za ilirizam i za hrvatski latinizam.

O rukopisu g. J. Karaseka „Dubrovačke legende" odlučuje se na prijedlog predstojnika dra. M. Šrepela i pr. čl. dra. T. Maretića, da se uvod kao rasprava tiska u „Radu", a sam tekst u „Starinama", ali ga treba prije isporediti s originalom, koji se nalazi u knjižnici Male braće u Dubrovniku.

Na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa ima se župnomu uredu u Nijemcima izreći zahvala na ispisu iz tamošnje knjige „Liber Memorabilium".

Tajnik dr. Fr. Vrbanić predlaže razredni proračun za god. 1903. Budući da je obrađivač „Rječnika" P. Budmani izjavio, da treba da se za g. 1902. i 1903. izda po 12 tiskanih araka „Rječnika", odlučuje se na

prijedlog predsjednika T. Smičiklasa, da se ono, će se za „Rječnik“ trebati više, uštedi kod „Starina“ (ev. „Monumenata“).

Sjednice razreda filozofičko-juridičkoga.

Dne 12. siječnja 1902.

Pošto je dosadašnji razredni predstojnik M. Zoričić izjavio, da nikako ne može više vršiti predstojničke časti, bira se razrednim predstojnikom za g. 1902. pr. čl. dr. Đ. Arnold.

Dne 25. siječnja 1902.

Rasprava g. privatnoga docenta dra. I. Strohala pod natpisom „Pojam vlasnosti u današnjoj pravnoj nauci“ prihvaća se za „Rad“ kao 1. dio veće radnje.

Dne 30. siječnja 1902.

G. privatni docent dr. I. Strohal čita svoju raspravu „Pojam vlasnosti u današnjoj pravnoj nauci“.

Dne 27. studenoga 1902.

Prizvani u ovu sjednicu g. potpredsjednik banskoga stola V. Mažuranić čita svoju raspravu „O rječniku pravnoga nazivlja hrvatskoga“. Na to razred odlučuje: 1. da se ova rasprava tiska u „Radu“, i to na koncu one knjige, koja je već pod tiskom; 2. da se osim 50 posebnih otisaka te rasprave, koji idu piscu, otisne još 100 otisaka, da se razdijele poznatijim pravnicima, od kojih bi se moglo očekivati, da će mariti za ovaj novi posao Akademije; 3. da tajnik dr. Fr. Vrbanić i g. V. Mažuranić uznastoje pridobiti pravničke stručnjake, da bi prionuli uz posao oko izdavanja hrvatskih pravnih starina u obliku leksika (poput Daničićeva „Rječnika iz književnih starina srpskih“), a g. V. Ma-

žuranić pripravan je sudjelovati, da se njegova osnova o tom poslu izvede.

Tajnik dr. Fr. Marković predlaže, da bi razred izabrao pododbor, koji bi priređivao građu za „Zbornik za filozofiju“; ta bi se građa prema gotovosti za po jednu svesku od 10 do 15 tiskanih araka i prema novcima Akademije izdavala svake ili svake druge godine. Prijedlog se prihvaća, a u pododbor, koji će o osnovi predlagačevoj vijećati i razredu prijedlog učiniti, biraju se pravi članovi dr. Đ. Arnold, dr. A. Bauer i dr. Fr. Marković.

Dne 27. prosinca 1902.

O raspravi g. priv. docenta dra. I. Strohala „Opravdanost vlasnosti“ odlučuje se, da se piscu povrati s uputom, da bi jezik i stil ispravio.

Za raspravu g. Fr. Kuhača „Osebine narodne glazbe, naročito hrvatske“ odlučuje razred, da se zamoli pr. čl. P. Budmani, da bi je ocijenio. Ako bude ocjena povoljna, vijećat će se o načinu tiskanja.

O raspravi gosp. priv. docenta dra. I. Strohala „Pojam vlasnosti“, koja se već tiska u „Radu“, odlučuje se, da je ima u toj knjizi „Rada“ izići samo od prilike polovica, da bude mjesta za raspravu g. V. Mažuranića „O rječniku pravnoga nazivlja hrvatskoga“, a ostatak da je se tiska u potonjoj knjizi „Rada“.

Sjednice razreda matematičko-prirodoslovnoga.

Dne 11. siječnja 1902.

Predstojnikom razrednim za g. 1902. bira se pr. čl. S. Brusina, pošto je dosadašnji predstojnik dr. M. Kišpatić izjavio, da ne može više vršiti te časti.

Za „Rad“ (i to za knj. 147.) prihvaćaju se rasprave: 1. od g. prof. B. Gavrilovića (iz Biograda) „O vrijednostima nekih određenih integrala“ i „Sarrusovo pravilo o teoriji prostornih determinanata“; 2. od g. prof. dra. J. Majcena „O snošajima osobite ravnocrtne plohe trećega reda prema ništičnom sustavu“; 3. od pr. čl. dra. M. Kišpatića „Rude u Hrvatskoj“ i „Potresno izvješće za g. 1900.“; 4. od g. prof. M. Medića „Drugo kolo ihtioloških bilježaka“; 5. od pr. čl. S. Brusine „Naše jesetre“.

Na prijedlog pr. čl. V. Dvořáka vraćaju se piscu g. M. Utješenoviću njegove dvije (njemački pisane) rasprave: „O uzroku, zašto se zemlja okreće oko svoga stožera“ i „O temperaturi na površini sunca“.

Napokon se odlučuje zamoliti čl. dop. A. Heinza, da za „Ljetopis“ napiše nekrolog pokojnomu čl. dop. dru. B. Jirušu.

Dne 18. veljače 1902.

Prima se na znanje izvješće predstojnika S. Brusine, da je razgledao dodatke k odobrenoj već raspravi g. M. Medića „Drugo kolo ihtioloških bilježaka“ te i njih odobrava.

Predstojnik S. Brusina priopćuje pismo g. dra. J. Gnezde, koji javlja, da će svoju kemijsku radnju, koju o potpori Akademije izrađuje, predati istom za nekoliko mjeseci.

Prima se na znanje izjava čl. dop. dra. V. Varićaka (koju priopćuje predstojnik S. Brusina), da priposlana matematička radnja g. B. Mandića nema vrijednosti te se rukopis ima piscu vratiti.

Na prijedlog pr. čl. G. Janečeka prima se za „Rad“ knj. 149. rasprava profesora u vojnoj akademiji u Bio-

gradu g. dra. M. Jovičića „Stereoizomerije kod azotovih jedinjenja s kritičkim pogledom na stereokemiju u opće“, u kojoj će se za ispravnost jezika brinuti sam predlagač.

O molbi g. D. Hirca za potporu u svrhu florističkoga izučavanja nekih krajeva Hrvatske odgađa se odluka na kasnije vrijeme, kad će prispjeti i druge slične molbe.

Dne 26. travnja 1902.

Prihvaća se za „Rad“ rasprava g. prof. dra. J. Majcena „O nekojim vlastitostima Duporcqove sjekotine stošca“.

Na prijedlog predstojnika S. Brusine prima se za „Rad“ rasprava g. M. Katurića, profesora u Zadru, pod natpisom „Lampris luna Lin“.

Predstojnik S. Brusina priopćuje, da je čl. dop. dr. A. Heinz obećao napisati nekrolog pokojnomu profesoru dru. Jirušu.

Predstojnik S. Brusina predaje izvješće o svome lanjskom znanstvenom putovanju s potporom Akademije.

Predstojnik S. Brusina predaje za knjižnicu Akademije svoje djelo „Iconographia molluscorum fossilium etc.“ (Zagreb 1902.) uz pismenu molbu, da bi Akademija od njega kupila neki broj primjeraka toga djela, koje će moći dijeliti svojim članovima i eventualno društvima, s kojima stoji u savezu; on će Akademiji popustiti od ove cijene prema tomu, koliko će joj primjeraka trebati; o toj svojoj molbi ište odluku razreda; ipak želi, da se s njom čeka, dok se vrati predsjednik T. Smičiklas.

Odlučuje se, da je svatko, tko s potporom Akademije čini prirodoslovno istraživanje ili putovanje po našoj zemlji, dužan bar za

2 godine predati Akademiji gotovu svoju radnju za „Rad“.

Odlučuje se urgirati odluku skupne sjednice o prijedlogu ovoga razreda od 17. siječnja 1900, koji se tiče sudjelovanja Akademije kod izdanja međunarodnoga kataloga prirodoznanstvenih publikacija izašlih u 19. vijeku (v. „Ljetopis“ za g. 1900. str. 24—25.).

Dne 4. lipnja 1902.

O molbi predstojnika S. Brusine, da bi Akademija od njega kupila neki broj primjeraka njegove „Ikonografije“, odlučuje razred na prijedlog pr. čl. dra. G. Janečeka, „da se ima skupnoj sjednici u smislu 6. alineje 4. članka Akademičkih pravila predložiti, da se piscu „Ikonografije“ akademiku S. Brusini dade potpora od 1600 K. isplativa eventualno u dva puta, dok je pisac toga djela pripravan dati Akademiji na raspolaganje 40 (četrdeset) eksemplara svoga djela; a o tom, kako da Akademija tih 40 eksemplara razdijeli, neka odluči skupna sjednica, i to od prilike tako, da po jedan eksemplar dobije svaki i pravi i dopisni član III. razreda i svi pravi članovi I. i II. razreda, što će iznositi upravo nekih 40 eksemplara“.

Predstojnik S. Brusina priopćuje dvije molbe „Odbora hrv. naravoslovnoga društva za ustrojenje astronomičke sekcije i astronomičkoga opservatorija u Zagrebu“, da bi Akademija poduprla taj podhvat. Razred odlučuje predložiti skupnoj sjednici, da se rečenomu odboru odgovori, da Akademija vrlo žali, što poradi slabih sredstava svojih ne može to učiniti.

Dne 18. listopada 1902.

O molbi g. D. Hirca za potporu u svrhu florističkoga izučavanja nekih krajeva Hrvatske odlučuje se, da se ove godine ne može uvažiti.

O molbi g. prof. dra. H. Hranilovića za potporu iz dotacije za istražívanje zemlje odlučuje se, da će mu se dati naknadno 200 kruna, ako ispuni neke uvjete.

Predstojnik S. Brusina čita pismo gimn. učitelja u Bonnu g. dra. Ratha, koji nudi Akademiji rješidbu nekoga matem. problema, koji se dosada držao nerješivim, i izjavu čl. dop. dra. V. Varićaka o toj ponudi, a razred odlučuje, da se pismo dra. Ratha metne ad acta.

Prihvaća se za „Rad“ rasprava g. prof. dra. J. Majcena „O novoj vrsti kvadratskih transformacija“.

Predstojnik S. Brusina priopćuje poziv na 50-godišnji jubilej počasnoga člana prof. dra. Friča u Pragu, a razred odlučuje predložiti skupnoj sjednici, neka mu Akademija pismeno čestita.

Na prijedlog pr. čl. dra. M. Kišpatića odlučuje se predložiti skupnoj sjednici, da doznači predstojniku S. Brusini 400 K. iz ovogodišnje dotacije za istraživanje zemlje, a na račun svote određene za otkup 40 eksemplara njegove „Ikonografije“.

Dne 30. listopada 1902.

Predstojnik S. Brusina izjavljuje, da će u ovogodišnjoj svečanoj sjednici, u kojoj je red da čita raspravu član ovoga razreda, čitati on „O zoološkim perivojima“.

Prihvaća se za „Rad“ rasprava g. prof. dra. A. Gavazzija „Temperatura vode u prelaznom sloju Vranskoga jezera“.

Pr. čl. dr. M. Kišpatić priopćuje, da mu je g. prof. dr. H. Hranilović izjavio, da ne reflektira na naknadnu potporu iz razredne dotacije za istraživanje zemlje, jer njegovo ljetošnje putovanje nije imalo posve stručno obilježje, a razred prima tu izjavu na znanje

Dne 17. prosinca 1902.

Prihvaća se za „Rad“ rasprava g. prof. dra. J. Majcena „Dva osobita pravca u geometriji trokuta“.

Na prijedlog predstojnika S. Brusine prihvaća se za „Rad“ latinski pisana rasprava profesora u Ronnebyju u Švedskoj g. dra. C. A. Westerlunda „Methodus dispositionis conchyliorum extramarinorum in regione palaearctica viventium, familias, genera, subgenera et stirpes sistens“, u kojoj su gotovo dvije trećine rodova naše.

Prihvaćaju se za „Rad“ ove radnje pr. čl. dra. M. Kišpatića: 1. Mineraloške bilješke iz Bosne; 2. Devetnaesto potresno izvješće za g. 1901.; 3. Dvadeseto potresno izvješće za g. 1902.

Sjednice odbora za sabiranje tradicionalne literature.

Dne 14. veljače 1902.

(Konferencija članova odborskih i drugih pravih članova Akademije.)

Pošto je istekao ugovor s urednikom „Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena“ g. drom. A. Radićem, odlučuje se, da uprava Akademije upravi g. dru. Radiću pismo, kojim neka ga pozove, da do konca veljače dade pismenu izjavu, hoće li u napredak da pribavlja građu, uređuje „Zbornik“ i izvršuje ostale pogodbom primljene dužnosti onako, kako je bilo ugovoreno ili posebnim odlukama i pozivima zatraženo.

Dne 2. ožujka 1902.

(Konferencija članova odborskih i drugih pravih članova Akademije.)

Čita se pismo, što ga je uprava Akademije upravila g. dru. A. Radiću, i njegov odgovor. Budući da taj

odgovor ne zadovoljava konferencije, jer g. dr. Radić izjavljuje, da u godini 1902. ne bi mogao voditi korespondencije s prinosnicima „Zbornika“, odlučuje se, da predsjednik T. Smičiklas uz prave članove dra. Đ. Arnolda i dra. M. Šrepela povede s njim usmene pregovore.

Dne 6. ožujka 1902.

(Konferencija članova odborskih i drugih pravih članova Akademije.)

Predsjednik T. Smičiklas pa pravi članovi dr. Đ. Arnold i dr. M. Šrepel izvješćuju o svom dogovoru s g. drom. A. Radićem, koji ostaje kod svoje izjave, da u godini 1902. ne bi mogao voditi korespondencije s prinosnicima građe za „Zbornik“. Odlučuje se držati još jednu konferenciju prije skupne sjednice, da se može učiniti prijedlog za skupnu sjednicu.

Dne 8. ožujka 1902.

(Konferencija članova odborskih i drugih pravih članova Akademije.)

Pošto se nije prihvatio prijedlog pr. čl. dra. Đ. Arnolda, da bi se g. dru. A. Radiću dao pomagač izjavljuje pr. čl. dr. T. Maretić, da bi trebalo da u „Zborniku“ osim građe bude i studijâ o folklori i da je spreman on uz jednoga ili dvojicu suurednika prihvatiti se uređivanja „Zbornika“. Na to se dru. Maretiću povjerava, da za kratko vrijeme učini konkretan prijedlog.

Dne 20. travnja 1902.

(Konferencija članova odborskih i drugih pravih članova Akademije.)

Prihvaćaju se ovi prijedlozi pr. čl. dra. T. Maretića: 1. da uz njega bude urednik „Zbornika“ g. prof. dr. D. Boranić; 2. da se u „Zborniku“ osim građe

folklorske priopćuju i studije o folklorskim stvarima i bibliografički referati; 3. da se opseg „Zborniku“ raširi od dosadašnjih 20 na 26 tabaka na godinu, i to tako, da građa i bibliografički referati obuhvaćaju 20 tabaka, a studije 6 tabaka; 4. da urednici posao tako podijele, da bude dr. Maretić uređivao studije i bibliografiju, a a dr. Boranić građu; 5. da se dru. Boraniću za njegov posao oko uređivanja građe odredi godišnja nagrada od 1200 K., a dr. Maretić uređivat će svoje dijelove „Zbornika“ besplatno; 6. da se studije i bibliografički referati u „Zborniku“ nagrađuju kao rasprave u „Radu“; 7. da bude dr. Boranić dužan svake godine mjesec dana putovati u svrhu sabiranja folklorske građe i fotografiranja predmetâ za „Zbornik“.

Nadalje se zaključuje, da se sva folklorska građa ima čuvati u zgradi Akademije u ormaru, koji će se načiniti po naputku g. dra. Boranića.

Preuzeti imadu folklorsku građu od g. dra. Radića i predati je g. dru. Boraniću tajnik dr. Fr. Marković i knjižničar dr. A. Musić, kako bude ormar gotov.

Na pismen prijedlog odsutnoga predsjednika T. Smičiklasa ima se u prvu polu „Zbornika“ za god. 1902. uvrstiti ostatak Lovretićeva opisa „Otoka“.

Dne 6. srpnja 1902.

Uredniku dru. D. Boraniću odlučuje se za put po Dalmaciji (poglavito u Poljica) u folklorskom poslu i za trošak na fotografiranje dati 400 K. poputnine, o kojoj će on poslije dati račun.

Na prijedlog urednika dra. D. Boranića doznačuje se učitelju u Komletincima g. B. Juriću 50 K. nagrade za poslanu građu. Nadalje se odlučuje, da istomu gospodinu urednik dr. Boranić dade naputak, kako da

udesi ponuđenu obradbu Reljkovićeva „Satira“ u folklorskom obziru.

Prima se na znanje izvješće urednika dra. D. Boranića, kako je u VII. svesci „Zbornika“ priopćena građa Lovretićeva i kako je nešto od nje ostalo za potonju porabu.

Na prijedlog urednika dra. T. Maretića primaju se za „Zbornik“ rasprave ljubljanskoga profesora dra. Fr. Ilešića: „Slovenska Hagada“ i „O djetinjim igrama“.

Po prijedlogu urednika dra. T. Maretića odlučuje se načelno, da se prinosnicima folklorske građe doduše preporučuje, ali se ne nalaže, da svoje prinose pišu mjesnim dijalektom, no traži se, da za primjer mjesnoga narječja napišu u njemu kratku pučku stvar (n. pr. kakvu pripovijetku za jednu do dvije tiskane strane.)

Dne 23. studenoga 1902.

Urednik dr. D. Boranić čita izvješće o svom ljetošnjem putovanju po Dalmaciji, napose po Poljicima. Odlučuje se, da se to izvješće štampa u „Zborniku“ sitnim slovima.

Prihvaća se prijedlog predsjednika T. Smičiklasa, da se građa don Ivaniševića o Poljicima štampa tako, da u „Zborniku“ ne bude druge građe (osim rasprave i bibliografičkih referata), dok se ona ne doštampa, pa bile za to potrebne i tri i četiri sveske „Zbornika“; a osim toga da se u 100 posebnih otisaka pribere sva ta građa u jednu knjigu.

Prima se na znanje izjava urednika dra. D. Boranića, da proučava svu poslanu građu folklorsku; s tim će poslom zimus biti gotov, a onda će učiniti prijedlog za nagradu prinosnicima.

Sjednice odbora za galeriju slika.

Dne 19. siječnja 1902.

Odlučuje se od slikara g. P. Vučetića za 300 K. kupiti sliku „portret-studija mlada čovjeka“, koju je on Akademiji ponudio mjesto „ženske studije“, za koju je on u sjednici od 24. studenoga 1901. odlučeno, da se od njega kupi, a on je za nju bio već drukčije odredio; ali kupljena slika nema se zasada staviti u galeriju, nego ima služiti za ures prostorija Akademije.

Za portret hrv. književnika J. Kozarca, koji slikar g. J. Bužan Akademiji poklanja, odlučuje se, da se nema primiti za Akademiju, nego se ima umjetniku preporučiti, da ga pokloni društvu hrv. književnika.

Dne 15. ožujka 1902.

Određuju se prema zaključku skupne sjednice od 9. ožujka 1902. uvjeti, pod kojima se „Matici hrvatskoj“ dopušta fotografiranje slika iz galerije za „Vijenac“.

Pr. čl. dr. M. Šrepel priopćuje, da mu je slikar P. Vučetić iz Rima javio, da ni do konca godine ne bi došao na red, da kopira Tizianovu sliku „Amore sacro e profano“, koju bi kopiju htio da ponudi na prodaju Akademiji, ali je već kopirao sliku „Sv. Jeronim“ od Tiziana. Odbor odlučuje, da će nastojati kupnjom ove slike umjetnika poduprijeti, ali ga po prijedlogu pr. čl. dra. Fr. Markovića valja uputiti, da je dade procijeniti od ravnatelja vatikanskih galerija g. Lj. Seitza.

Dopušta se češkoj grafičkoj společnosti „Unie“ u Pragu reproduciranje slike „Ranjeni Crnogorac“.

Kako je i „Matici hrvatskoj“ i češkoj grafičkoj společnosti „Unie“ dopušteno, da fotografira slike iz galerije, određuje se, da se slike imadu fotografirati u samoj

3

zgradi Akademije, jer po jednom zaključku skupne sjednice ne smiju se slike nositi izvan zgrade.

Dne 14. lipnja 1902.

Predsjednik T. Smičiklas čini spomen pokojnomu ravnatelju galerije Nikoli Mašiću, a odbor mu kliče: „Slava!"

Na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa odlučuje odbor, da se ravnateljstvo galerije privremeno povjeri ravnatelju arheologičkoga muzeja g. profesoru Brunšmidu uz dosadašnju ravnateljsku nagradu od 600 K., a prizvani u sjednicu profesor dr. Brunšmid izjavljuje. da ovu zadaću prihvaća. Kako skupna sjednica, koja će biti dne 19. lipnja, ovaj izbor potvrdi, ima pr. čl. dr. M. Šrepel predati g. dru. Brunšmidu galeriju i zbirke umjetnosnih knjiga.

Pismenu ponudu g. Mosingera, koji želi fotografijom reproducirati slike iz galerije, predaje se na izvješće dru. J. Brunšmidu.

Dne 19. listopada 1902.

Predsjednik T. Smičiklas priopćuje, da mu je g. marquis De Piennes, vlastelin u Vrbovcu, bivši vrhovni meštar carice Eugenije, izjavio, da će, pošto je izgubio jedinca sina, do 30 obiteljskih slika, od kojih su neke od prvih francuskih umjetnika, a neke od nizozemskih starijih, pokloniti galeriji, ali neke će zasada zadržati još kod sebe, tako da će ih sada predati oko 20. Predsjednik je odmah o tom dragocjenom daru obavijestio preuzvišenoga g. pokrovitelja, a odbor je s najvećom radošću saslušao objavu predsjednikovu i jednodušno izjavio, da bi plemenitomu darovatelju trebalo učiniti trajnu počast u galeriji, o čemu će se potanje odlučiti, kad budu rečene slike u galeriji namještene.

O ponudi g. Mosingera za fotografiranje slika iz galerije odlučuje se, da ima on svoj prijedlog potpunije konkretizirati, a dotle će predsjednik T. Smičiklas u preuzvišenoga gospodina pokrovitelja ishoditi dopuštenje za onakovu publikaciju umjetnina iz njegove galerije.

Na prijedlog ravnatelja dra. Brunšmida odlučuje se od g. Augusta Posilovića kupiti ponuđena tri djela o umjetnosti za 30 K., ako su potpuna i u dobru stanju.

Prihvaća se prijedlog ravnatelja dra. J. Brunšmida, da se 6 slika (skica), što ih gđa. udovica pokojnoga slikara F. Kikereca nudi pod kojugod cijenu, za sobe Akademije kupi za 100 K.

Po prijedlogu ravnatelja dra. J. Brunšmida odlučuje se, da se za zaštitu Medulićevih slika od propadanja poradi utjecaja sunčanih zraka na daske, na kojima su naslikane, naruče drvene spalete za dva prozora.

Pristaje se, da „Matica hrvatska“ iz sadašnje umjetničke izložbe kupi sliku „Jorgovan“ od gospođice Zore pl. Preradovićeve, koja se namjeravala kupiti za galeriju.

Napokon se po prijedlogu ravnatelja dra. J. Brunšmida odlučuje, da se iz umjetničke izložbe za galeriju kupi po koja slika Crnčićeva i Kovačevićeva prema iznosu, koji bi se od skupne sjednice mogao za to dobiti.

---

*

III.

SKUPNE SJEDNICE.

Dne 12. siječnja 1902.

Prima se na znanje otpis kr. zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 18. studenoga 1901. br. 17.552., kojim se dostavlja načelna odluka kralj. ug.-hrv. ministarstva trgovine od 3. studenoga 1901. br. 64.677., da Akademija u dopisivanju sa svojim članovima, koji stanuju u Austriji, nije prosta od poštarine.

Prima se na znanje otpis bana kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije od 19. prosinca 1901. br. 6172., kojim on prima na znanje izbor novih članova Akademije izabranih u glavnoj skupštini od dne 12. prosinca 1901.

Dozvoljuje se na prijedlog pr. čl. dra. A. Mohorovičića iz stavke za istraživanje zemlje još 50 K. za neke preinake na seismografu, što ga je Akademija nabavila.

Molba srpske gimnazije u Skoplju, da joj se pošalju na poklon sve dosada izašle publikacije Akademije, a u napredak da joj se one redovno šalju besplatno, ne uvažava se iz načelnih razloga.

Na molbu uredništva časopisa „Коло" iz Biograda odlučuje se slati mu u zamjenu sve publikacije.

Prima se na znanje pismo čl. dop. dra. St. Smolke, kojim šalje Akademiji čestitku za 400-godišnjicu hrvat-

skoga umjetnoga pjesništva, i pismo čl. dop. dra. D. Grubera, kojim zahvaljuje Akademiji, što ga je izabrala za člana dopisnika.

Prima se na znanje izbor pr. čl. dra. M. Šrepela za predstojnika razreda historičko-filologičkoga, pr. čl. dra. Đ. Arnolda za predstojnika razreda filozofičko-juridičkoga i pr. čl. S. Brusine za predstojnika razreda matematičko-prirodoslovnoga.

Prepušta se predsjedniku, da odredi dvojicu članova, koji će poći čestitati preuzvišenomu g. pokrovitelju rođen-dan dne 4. veljače.

Primaju se na znanje odluke razreda matematičko-prirodoslovnoga od 11. siječnja 1902. o raspravama prihvaćenima za „Rad".

Biraju se u različne odbore za god. 1902. članovi onako, kako je prikazano na str. 6. i 7. ovoga „Ljetopisa".

Dne 9. ožujka 1902.

Zahvala preuzvišenoga g. pokrovitelja na čestici za rođen-dan prima se na znanje s klicanjem „Živio!"

Odobrava se, što je uprava Akademije čestitala pjesniku fra Grgi Martiću osamdesetogodišnji rođen-dan, a historičko-filologičkomu društvu pri harkovskom sveučilištu dvadesetipetogodišnjicu opstanka.

Primaju se na znanje odluke razreda filozofičko-juridičkoga iz sjednice od 25. siječnja 1902., razreda historičko-filologičkoga iz sjednice od 14. veljače 1902. i razreda matematičko-prirodoslovnoga iz sjednice od 18. veljače 1902. o raspravama primljenima za publikacije Akademije.

Molbe za poklon Akademičkih publikacija, i to: a) katoličkoga sveučilišta u Louvainu (za sve publikacije, uz preporuku preuzv. gosp. pokrovitelja), b) đačke družine

„Napredak“ užičke realke (za bar neke publikacije), c) ravnateljstva arheologičkoga muzeju u Zagrebu (za publikacije, kojih knjižnica nema) — ne uvažavaju se iz načelnih razloga, ali se na zahtjev moliteljâ dopušta popust od 30%.

Pismo g. kanonika Friša u Rimu, u kojem pita, ne bi li Akademija dala slikaru g. P. Vučetiću kopirati neke znatnije slike u Rimu, upućuje se galerijskomu odboru, da stavi prijedlog.

Na molbu „Matice hrvatske“ dopušta joj se načelno, da može za „Vijenac“ fotografirati slike iz Strossmayerove galerije, ali se prepušta galerijskomu odboru, da odredi potanje modalitete.

Za pregledanje računâ uprave Akademije iz g. 1901. biraju se prema članku 15. pravilâ pravi članovi dr. A. Musić i dr. A. Mohorovičić.

Predsjednik T. Smičiklas izvješćuje, da pregovori o skupljanju folklorske građe i uređivanju „Zbornika“ za g. 1902. s dosadašnjim urednikom g. drom. A. Radićem nijesu uspjeli, te predlaže na temelju dogovora u posebnim konferencijama, da se uređivanje „Zbornika“ i skupljanje građe u načelu povjeri pr. čl. dru. T. Mareticu, koji će imati o skupljanju građe i izdavanju „Zbornika“ učiniti potanji prijedlog odboru za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature; ujedno predlaže, da se g. dru. Radiću priopći, da svu sabranu građu preda Akademiji. Akademija prihvaća jednoglasno prijedlog predsjednikov te povjerava pravim članovima dru. Fr. Markoviću i dru. A. Musiću, da od g. dra. Radića preuzmu svu sabranu građu, fotografske aparate i sve, što pripada Akademiji, a u savezu je s uređivanjem „Zbornika“ i skupljanjem folklorske građe.

Dne 27. travnja 1902.

Prima se na znanje s klicanjem „Živio!“ pismo preuzvišenoga g. pokrovitelja, kojim zahvaljuje Akademiji na čestici za imen-dan.

Molba „Odbora hrv. naravoslovnoga društva za ustrojenje astronomičke sekcije i astronomičkoga opservatorija“ za novčanu potporu ustupa se razredu matematičko-prirodoslovnomu na izvješće.

Molba slavenskoga seminara u Velikoj školi biogradskoj za poklon svih izdanja Akademije ne uvažava se.

Bečkoj akademiji znanosti, koja je poslala spomen-kolajnu kovanu o zlatnom piru Njegove c. i kr. visosti nadvojvode Rainera i Njezine c. i kr. visosti nadvojvotkinje Marije, odlučuje se poslati pismenu zahvalu, a kolajnu pohraniti u galeriji slika.

Sveučilištu u Kristianiji, koje slavi na početku rujna o. g. stogodišnjicu rođenja matematika Nielsa Henrika Abela, odlučuje se poslati pismenu čestitku, koju će izraditi pr. čl. dr. Mohorovičić.

Primaju se na znanje odluke razreda matematičko-prirodoslovnoga iz sjednice od 26. travnja 1902. o raspravama prihvaćenima za „Rad“ i dužnosti onih, koji od Akademije dobiju potporu za prirodoslovno istraživanje ili putovanje, da bar za 2 godine predadu Akademiji gotovu svoju radnju za „Rad“. (Dopuna zaključka Akademije od 28. travnja 1901. toč. 5.)

Prima se prijedlog razreda matematičko-prirodoslovnoga iz sjednice od 26. travnja 1902., da se Akademija obrati na rektorat sveučilišta Franje Josipa I. u poslu izradbe kataloga hrvatskih prirodoznanstvenih publikacija 19. vijeka i da ga zamoli, da u kr. zemaljske vlade zatraži potporu za taj posao.

Prima se na znanje izvješće tajnika dra. Vrbanića, po kojem čisti primitak za knjige Akademičke, što ih

je knjižara Jugoslavenske akademije g. 1901. prodala, iznosi K. 2065·42, a račun knjižare i zalihu knjiga u knjižari pregledali su i u redu našli izabrani u sjednici od 9. ožujka 1902. pravi članovi dr. A. Musić i dr. A. Mohorovičić.

Izvješće tajnika dra. Vrbanića o gospodarskoj upravi g. 1901., po kojem ukupni blagajnički ostatak na koncu g. 1901. iznosi K. 18.469·73, prima se na znanje, a na prijedlog pravih članova dra. A. Musića i dra. A. Mohorovičića izabranih za pregledanje računa u sjednici od 9. ožujka 1902. podjeljuje se tajniku dru. Vrbaniću apsolutorij za g. 1901. i izriče mu se za točno u svakom pogledu i upravo uzorno vođenje financijalnih posala priznanje i zahvala Akademije. Nadalje se odlučuje o dotaciji za sabiranje folklorske građe učiniti zaključak kod rasprave o tom predmetu, a o molbi društva „Bihać" raspravljati, kad predsjednik Akademije ozdravi i dodje u sjednicu.

Zaključci konferencije članova odbora za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature i drugih pravih članova od 20. travnja 1902. prihvaćaju se u ovoj formulaciji: a) da se sabiranje i uređivanje folklorske građe, putovanje za taj posao, koliko budu dopuštala sredstva Akademije, nadalje fotografiranje predmetâ za „Zbornik" i redakcija onoga dijela „Zbornika", u kojem će se priopćivati građa, povjeri g. prof. dru. Boraniću počevši od 1. svibnja 1902. uz godišnju paušalnu nagradu od 1200 K. Stoga neka se s njim sklopi ugovor uz pravo polugodišnjega otkaza s jedne i s druge strane onim načinom, kako je bilo provedeno s g. drom. Radićem; — b) da se uređivanje raspravnoga dijela „Zbornika", t. j. studijâ o folklorskim stvarima, prepušta pr. čl. dru. T. Maretiću, koji je izjavio, da je spreman ovaj dio „Zbornika" uređivati bez ikakve nagrade izuzevši ras-

prave, koje bi sam napisao. Sve rasprave u „Zborniku“ imadu se nagrađivati onako, kako se nagrađuju u „Radu“; — c) da se u „Zborniku“ štampaju referati o folklorskoj bibliografiji, kao što je bilo isprva, a redakcija tih referata da se prepušta pr. čl. dru. T. Maretiću, koji će ih besplatno uređivati; — d) da se za g. 1902. iz blagajničke zalihe dozvoljava iznos od 4000 K. za sabiranje i nagrađivanje sabrane građe, za eventualna putovanja urednika „Zbornika“ dra. Boranića u poslu sabiranja ili uređivanja građe i za raširenje „Zbornika“ (prema točki e). U okviru ove svote ima svaki trošak odobriti odbor za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature; — e) da se za g. 1902. „Zbornik“ može raširiti za daljih 6 štampanih araka. U ovih 6 araka štampat će se rasprave, a bibliografija u okviru dozvoljenih već proračunom za god. 1902. 20 araka. Trošak potreban za ovo raširenje namirit će se od pod točkom d) dozvoljenih 4000 K., ali uz naročiti uvjet, da se opseg od 26 araka „Zbornika“ za g. 1902. nipošto ne smije prekoračiti; — f) da se od svote navedene pod d) može nabaviti ormar za spremanje sabrane građe uz predloženu cijenu od 170 K.; — g) da se odbor za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature popuni i kao odbornici izaberu pravi članovi dr. T. Maretić i dr. M. Šrepel pa urednik „Zbornika“ dr. D. Boranić; — h) da se u novinama oglasi, da se prinosi za „Zbornik“ i folklorska građa šalju u napredak direktno Akademiji.

Dne 8. lipnja 1902.

Predsjednik T. Smičiklas priopćuje smrt ravnatelja galerije slika N. Mašića te posvećuje njegovoj uspomeni nekoliko toplih riječi, a Akademici zaključuju, da se u zapisnik zabilježi žalost Akademije poradi gu-

bitka tako odličnoga hrvatskoga umjetnika, te kliču „Slava Mašiću!"

Molbe društva „Bihać", kojima moli novčanu potporu uopće, a napose potporu za iskopavanje oko crkve sv. Marte i za eventualnu pregradnju njezinu — ustupljuju se razredu historičko-filologičkomu na prijedlog i izvješće.

Na molbu biblioteke katoličkoga sveučilišta u Louvainu za izmjenu publikacija odlučuje se slati joj „Monumenta spect. hist. Slav. mer.", „Monumenta hist.-jur." i „Starine", a molba redakcije „Analectes pour servir à l'histoire ecclesiastique de Belgique", da bi joj se u zamjenu slala „Monumenta" jedna i druga, ne uvažava se.

Na molbu redakcije časopisa „Юридически Прѣгледъ" u Sofiji odlučuje se slati joj u zamjenu „Monumenta historico-juridica", „Zbornik" i „Djela za opću naobrazbu".

Na molbu „Dobrovoljnoga vatrogasnoga društva u Zagrebu" pristupa Akademija tomu društvu kao član utemeljitelj s prinosom od 200 K.

O molbi „Odbora hrv. naravoslovnoga društva za ustrojenje astronomičke sekcije i astronomičkoga opservatorija u Zagrebu" za novčanu potporu zaključuje se na prijedlog razreda matematičko-prirodoslovnoga od 4. lipnja 1902. izjaviti tomu odboru, kako Akademija vrlo žali, što zbog slabih novčanih sredstava ne može uvažiti ove molbe.

„Društvu hrv. književnika" ustupa se za dan 15. lipnja atrij u palači Akademije za spomen-slavu pok. N. Mašiću.

Nakon podulje rasprave prihvaća se prijedlog razreda matematičko-prirodoslovnoga iz sjednice od 4. lipnja 1902. o „Ikonografiji" pr. čl. S. Brusine s dodatkom, da

se kod rasprave proračuna u budućoj glavnoj skupštini prema mogućnosti iz raspoloživih sredstava razreda odredi odnosna svota i uvrsti u proračun.

Poradi smrti ravnatelja galerije slikâ Nikole Mašića zaključuje se, da se što prije sazove galerijski odbor, da podnese prijedlog, što i kako da se odredi o daljem nadzoru galerije.

Na pitanje pr. čl. dra. M. Šrepela stavljeno na ponuku čl. dop. dra. M. Murka, bi li Akademija primila rasprave na slovenskom jeziku, zaključuje Akademija stojeći na načelnom stajalištu § 17. svoga poslovnika odlučiti od slučaja do slučaja, hoće li se i koja će se rasprava primiti, ako bude pisana na slovenskom jeziku.

Dne 19. lipnja 1902.

Prihvaća se prijedlog galerijskoga odbora iz sjednice od 14. lipnja 1902., da se privremena uprava galerije slika povjeri čl. dop. dru. J. Brunšmidu uz godišnju nagradu od 600 K., s dodatkom, da uz pr. čl. dra. M. Šrepela kod predaje bude nazočan i tajnik dr. Fr. Vrbanić.

Odluka o molbi petrogradske akademije, da bi joj se na porabu poslala dva rukopisa iz arhiva Akademije, odgađa se do poslije praznikâ, a molba sveučilišne biblioteke u Černovicama, da bi joj se poslao jedan rukopis iz g. 1469., uvažava se s dodatkom, da joj se rukopis pošalje na mjesec dana.

Kako će preuzvišeni g. pokrovitelj Akademije dne 5. kolovoza 1902. slaviti šezdesetogodišnji doktorski jubilej, odlučuje se, da tajnik dr. Fr. Vrbanić pođe na čestitanje u Đakovo s još jednim članom, komu budu dopuštale prilike, da mu se pridruži.

Dne 13. srpnja 1902.

Prima se na znanje izvješće financijalnoga odbora o otpisu kr. zem. vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 26. svibnja 1902. br. 4994.. koji se tiče rukovođenja i uprave Akademičke zaklade za g. 1901.

Na prijedlog historičko-filologičkoga razreda iz sjednice od 19. lipnja 1902. dozvoljava se društvu „Bihać" potpora od 400 K.

Primaju se na znanje odluke razreda historičko-filologičkoga iz sjednice od 19. lipnja i od 6. srpnja 1902. o raspravama prihvaćenima za publikacije Akademije.

Na prijedlog odbora za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature iz sjednice od 6. srpnja 1902. dozvoljava se uredniku dru. D. Boraniću za put u Dalmaciju poradi sabiranja i uređivanja folklorske građe predujam od 400 K. s dodatkom, da nakon puta predloži račun o faktičnom trošku, koji mu Akademija ima naknaditi.

Prima se na znanje predajni zapisnik od 22. lipnja g. 1902. sastavljen kod predaje galerije slika i s njom spojene knjižnice umjetničkih djela u ruke privremenoga ravnatelja galerije dra. J. Brunšmida.

Na molbu sveučilišta u Freiburgu u Švajcarskoj odlučuje se slati mu u zamjenu „Rad" 1. i 2. razreda, „Starine" i „Ljetopis".

Odluka razreda historičko-filologičkoga iz sjednice od 6. srpnja 1902., kojom se predlaže za počasnoga člana Akademije pjesnik fra Grga Martić, a za člana dopisnika profesor sjemeništa u Zadru dr. L. Jelić, prima se na znanje, a rasprava o predloženim članovima povest će se u budućoj skupnoj sjednici [po stavci b) § 2. poslovnika i čl. 19. pravila].

Dne 19. listopada 1902.

Izvješće tajnika dra. Vrbanića, da je on usmeno u ime Akademije čestitao dijamantni doktorski jubilej preuzvišenomu g. pokrovitelju, koji mu je naložio, da isporuči Akademiji osobitu hvalu na ovoj čestici — prima se na znanje s klicanjem „Živio pokrovitelj!"

Pismo člana dopisnika Stojana Novakovića, kojim izjavljuje, da zbog posljednjih izgreda zagrebačkih protiv Srba ne može više ostati član Akademije, te moli, da se briše iz svih spisa Akademije, prima se na znanje.

Odobrava se, što je uprava Akademije, kad joj je stigla vijest o smrti člana dopisnika dra. E. Dümmlera (koji je preminuo dne 11. rujna 1902.), izjavila rodbini pokojnikovoj pismeno saučešće Akademije, a pokojniku kliču akademici „Slava!"

Na molbe za zamjenu publikacija odlučuje se: a) uredništvu časopisa „Dom in svet" u Ljubljani slati od g. 1902. ove publikacije: „Rad" 1. i 2. razr., „Građu", „Zbornik" i „Ljetopis"; b) Galičko-ruskoj Matici u Lavovu u savezu sa zaključkom od 17. siječnja 1901. slati od g. 1902. „Zbornik"; c) sveučilišnoj knjižnici u Lilleu pisati, neka priopći, koje knjige sveučilište izdaje i koje publikacije naše Akademije želi imati; d) knjižari „Lloyd Library, Cincinnati, Ohio" slati publikacije 3. razreda; e) uredništvu časopisa „Bulletin historique du Diocèse de Lyon" odgovoriti, da se ne prima zamjena.

Odobrava se zaključak razreda historičko-filologičkoga od 2. listopada 1902. o rukopisima, za koje moli petrogradska akademija, da joj se na porabu pošalju.

Primaju se na znanje odluke razreda historičko-filologičkoga iz sjednice od 2. listopada 1902. o raspravama primljenima za „Rad".

Odobrava se zaključak razreda historičko-filologičkoga iz sjednice od 2. listopada 1902. o honoraru za g. dra. M. Šufflaya i o evidenciji kupljenih rukopisa.

U sjednici razreda historičko-filologičkoga od 2. listopada 1902. objavljeni poklon Krizmanićevih spisa od pr. čl. I. K. Tkalčića prima se sa zahvalnošću na znanje.

Odobravaju se zaključci razreda matematičko-prirodoslovnoga iz sjednice od 18. listopada 1902. s dodatkom, da se pr. čl. S. Brusini na račun one svote, koja će se kod rasprave proračuna za g. 1903. odrediti za njegovu „Ikonografiju“, osim predloženih 400 K. iz ovogodišnje dotacije za istraživanje zemlje isplati još 200 K., ako ne bi došlo do isplate ove svote dozvoljene g. dru. H. Hraniloviću.

Budući da je iznos od 3900 K., za koji se kipar g. R. Valdec pogodio izraditi spomenik dra. Fr. Račkoga u arkadi, poradi nekih promjena, koje su se kod izradbe pokazale nužne, narastao na 5100 K., a Akademija ima na dispoziciju samo iznos od K. 4022·32, dozvoljava se, da se manjak, koji poradi još nekih nabava za rasvjetu iznosi 1100 K., isplati iz eventualnih prištednja u ovogodišnjem proračunu.

Dozvoljava se, da se za asfaltiranje spremišta knjiga, u kojem se drveni pod pokvario tako, da je nastala pogibao i za knjige i eventualno za samu zgradu, potroši svota od 1200 K. iz eventualnih prištednja u ovogodišnjem proračunu.

Na pitanje pr. čl. N. Nodila zaključuje se, da je Akademija voljna njemu dati 50% popusta od knjižarske cijene 1. i 2. sveska njegove historije uz uvjet, da kupi toliko primjeraka, da bi se tim podmirio onaj honorar, što mu se ima još isplatiti iz „Zaklade za izdavanje znanstvenih djela“, t. j. 250 primjeraka, ili

onomu, tko bi uzeo u nakladu 3. svezak njegove historije, kod nabave 1. i 2. sveska dati 30% popusta od knjižarske cijene uz uvjet, da kupi najmanje 50 primjeraka i da kupovninu u gotovu isplati.

Stavljaju se na raspravu [prema § 2. stavci b) poslovnika i čl. 19. pravila] prijedlozi razreda historičko-filologičkoga o novim članovima te se zaključuje, da će se prema pravilima i poslovniku o njima glasovati u budućoj glavnoj skupštini.

S velikom se zahvalnošću prima na znanje izvješće predsjednika T. Smičiklasa o slikama (njih 20—30), što ih je voljan pokloniti galeriji slika marquis De Piennes, te se predsjednik ovlašćuje, da u ime Akademije zamoli preuzvišenoga gospodina pokrovitelja, da bi darovitelju na toj plemenitoj odluci zahvalio.

Odobrava se zaključak galerijskoga odbora iz sjednice od 19. listopada 1902. o nabavi 6 slika pokojnoga slikara Kikereca za iznos od 100 K. i o nabavi nekih slika hrvatskih umjetnika iz umjetničke izložbe s dodatkom, da trošak za sve ove nabave nema prekoračiti svote dozvoljene za to u proračunu za g. 1902.

IV.

GLAVNA SKUPŠTINA

dne 11. prosinca 1902.

Predsjednik T. Smičiklas otvorivši glavnu skupštinu konstatira, da su prema § 6. poslovnika u nju pozvani i oni pravi članovi, koji ne žive u Zagrebu, i da je nazočno preko polovice (15) svih pravih članova Akademije (25), dakle prema § 11. poslovnika dovoljno, da se može držati glavna skupština.

Predstavka „Društva hrvatskih umjetnika", kojom to društvo Akademiju moli, da pristupi k osnutku četvrtoga (umjetničkoga) razreda i da slikara g. V. Bukovca imenuje za člana, ustupa se na izvješće galerijskomu odboru.

Tajnik dr. Fr. Vrbanić čita ovaj prijedlog uprave: „Budući da je dosadašnji književni tajnik dr. Fr. Marković, kojemu na koncu g. 1902. istječe trogodišnji rok, za koji je izabran, izjavio, da nikako ne bi mogao prihvatiti nova izbora za književnoga tajnika, neka se za g. 1903. odustane od izbora drugoga t. j. književnoga tajnika, a poslovi njegovi neka se povjere pravomu članu dru. A. Musiću, koji će svoje poslovanje kao knjižničar i kao zamjenik drugoga t. j. književnoga tajnika urediti prema potrebi i po vlastitoj uviđavnosti. Kao zamjenik književnoga tajnika bit će dužan vršiti sve poslove, koji su u „Naputku" o djelokrugu tajnika Jugoslavenske akademije prihvaćenom u glavnoj skup-

štini od 16. prosinca 1895. u §§ 5. i 6. za drugoga (književnoga) tajnika određeni, samo ne će biti dužan voditi korekturu publikacija Akademičkih (§ 5.). On ne će biti dužan vršiti ni reprezentativnih posala. Kao zamjeniku književnoga tajnika određuje mu se godišnja nagrada od 800 K., koja će mu se isplaćivati u mjesečnim anticipativnim obrocima. Korekturu pak publikacija Akademičkih vodit će poseban (redakcionalni) odbor. Njegova će zadaća osim vođenja korekture biti poglavito ta, da publikacije Akademičke dotjeruje s formalne (jezične i stilistične) strane. Eventualno opaženi stvarni nedostaci imadu se ukloniti u sporazumku s piscem ili s dotičnim razredom. Zasada neka se izaberu u taj odbor pravi članovi dr. T. Maretić, dr. A. Musić i dr. M. Šrepel, ali oni neka budu vlasni u slučaju potrebe predlagati Akademiji, da i druge svoje članove, a i nečlanove bira u taj odbor. Svakomu članu toga odbora neka se odredi za svaki štampani tabak, što ga je uredio, nagrada od 20 (dvadeset) kruna, koja će mu se isplatiti na prijedlog zamjenika književnoga tajnika dra. A. Musića. Trošak za nagradu zamjeniku književnoga tajnika i redakcionalnomu odboru pokrit će se iz svota određenih u proračunu g. 1903. za nagradu književnomu tajniku u iznosu od 1200 K. i korektoru u iznosu od 1000 K.“. Ovaj se prijedlog u cijelosti usvaja, a dosadašnjemu književnomu tajniku dru. Fr. Markoviću ubilježuje se u zapisnik zahvala Akademije za njegov izvanredno požrtvovni trud oko posala književnoga tajnika.

Prema načelnom zaključku skupne sjednice od 8. lipnja 1902. doznačuje se pr. čl. S. Brusini za njegovu „Ikonografiju“ potpora od 1600 K., a ne uvažava se njegova molba, po kojoj bi Akademija od njega kupila 40 primjeraka toga djela i razdijelila ih među svoje

članove. Taj mu se iznos ima isplatiti ovim načinom: a) 600 K. na račun g. 1902. iz stavke za istraživanje zemlje; b) 600 K. ima se za to uvrstiti u proračun za g. 1903.; c) 400 K. ima se za to uvrstiti u proračun za g. 1904.; d) uprava se ovlašćuje, da prema sredstvima iznos određen za g. 1904. kao predujam isplati već u g. 1903.

Tajnik dr. Fr. Vrbanić izvješćuje o proračunu za g. 1903. te dodaje, da je poradi zaključka razreda historičko-filologičkoga od 23. studenoga 1902. predloženi proračun uprava promijenila tako, da je mjesto preliminiranih 10 araka „Rječnika" uvrstila 14 araka, a mjesto 15 araka „Ljetopisa" 12 araka. Od navedenih 14 araka „Rječnika" imala bi se 2 arka uvrstiti u svezak, koji će izaći za g. 1902., i to tako, da bi svezak 22. obuhvaćao 12, a svezak 23., koji će izaći za g. 1903., također 12 araka. Prema ovoj promjeni povisuje se stavka za „Rječnik" od 4400 K. na 6400 K., a stavka za „Ljetopis" umanjuje se od 1040 K. na 790 K. — Nakon podulje rasprave zaključuje se: 1. da se prihvaća predloženi proračun za god. 1903. s ukupnim iznosom kod prihoda od 37.559 K., a kod rashoda od 39.510 K., tako da se pokazuje manjak u iznosu od 1951 K., koji se ima pokriti u prvom redu iz cjelokupnih eventualnih pištednja u g. 1903., a koliko njih ne bi bilo, iz blagajničke zalihe. 2. Budući da bi se prema sustavu u izdavanju publikacija g. 1903. imao štampati 4. svezak „Građe", a zbog nedostatka prihoda nije se mogao trošak za ovo izdanje uvrstiti u proračun za g. 1903., zaključuje se, da se kod one prilike, kad se bude raspravljalo o zaključnim računima za g. 1902. uzme u pretres pitanje, bi li se 4. svezak „Građe" mogao u izdanjima za g. 1903. štam-

pati iz prištednja, koje će se možda pokazati u gospodarskoj upravi za g. 1902.

Budući da je svim funkcionarima uprave osim predsjednika izminuo trogodišnji rok službovanja, ima se pristupiti k novomu izboru gospodarskoga tajnika, arhivara, knjižničara i ravnatelja galerije slika. No prije toga je skupština zaključila, da se ovaj put ne bira ravnatelj galerije slika, već da se zamoli predsjednik Akademije, da stupi u dogovor s dosadašnjim upraviteljem galerije drom. Brunšmidom, ne bi li privremeno zadržao i nadalje upravu galerije, dok se pitanje o konačnom popunjenju toga mjesta ne riješi. Galerijski pak odbor neka kod rasprave o predstavci „Društva hrv. umjetnika" uzme u pretres i pitanje o eventualnom definitivnom popunjenju mjesta ravnatelja galerije slika.

Kod izbora novih funkcionara Akademije za trogodište 1903—1905. izabrani su: za gospodarskoga tajnika pr. čl. dr. Fr. Vrbanić, za arhivara predsjednik T. Smičiklas, a za knjižničara pravi čl. dra. A. Musić.

Prema čl. 9. pravila i § 2. poslovnika pristupa se k izboru novih članova te se bira:

za počasnoga člana fra Grga Martić, hrv. pjesnik i isluženi provincijal reda oo. Franjevaca u Kreševu;

za člana dopisnika razreda historičko-filologičkoga dr. Luka Jelić, profesor bogoslovije u Zadru.

V.

SVEČANA SJEDNICA

dne 13. prosinca 1902.

---

1. Svečana besjeda predsjednika

TADIJE SMIČIKLASA.

Veleslavna akademijska skupštino!
Visoko učena gospodo akademici!

Primite najprije najsrdačniji pozdrav od preuzvišenoga gospodina Josipa Jurja Strossmayera, našega slavnoga pokrovitelja, koji me je ovlastio, da ga zamijenim danas u ovom uglednom zboru. On je i danas dušom i srcem među nama, sve nas i naš rad blagosilja. Mislim, da ne ću povrijediti njegovo uzvišeno osjećanje, dapače nadam se, da ću mu ugoditi, ako u današnjoj besjedi pokušam rasvijetliti one žarke i duboke misli, iz kojih je prosinulo ime „jugoslavensko“ naše Akademije. Na to ću nasjeći o narodnom i naučnom smjeru našega zavoda želeći, da se čuje daleko, daleko.

Moja gospodo! Tko bi od vas mogao ma samo i za čas pomisliti, da osnivač naše Akademije i njegov pomagač, Franjo Rački, nisu pri osnutku naše Akademije raspravljali o imenu, dok su se odlučili za ime jugoslavensko, da nisu ispitivali sve narodne tradicije, kako da posvećene tradicije hrvatskoga naroda budu dubok i jak korijen novomu stablu, koje oni sade u glavnom gradu Hrvatske, u srcu svoga naroda? Tko bi bio mogao ikada pomisliti, da će ikad itko smjeti izreći, da je i

taj čin znamen hrvatske slabosti? Nije ih, ne, vodilo osjećanje slabosti, već živa vjera u zdravu snagu hrvatskoga naroda, da može prvo kolo voditi među braćom za narodno jedinstvo i pravu bratsku slogu.

Tama azijatska pokrivala je Bugarsku, Srbiju i veći dio nekadanje kraljevine Hrvatske. Samo ostaci Hrvatâ dišu evropskim životom i udišu ideje prosvjetiteljice evropske, slavne Italije. Umnici hrvatski, odgojeni na prvom izvoru prosvjete, bivaju nosioci svih velikih ideja, koje ogrijevaju evropski kršćanski svijet do 16—19. vijeka. Znate, da je pukao vjerski razdor u katoličkom zapadu, ali tim je jača bila briga i radnja veća, da se crkve ujedine. Znate, da su se svi narodi Evrope zanimali za kršćane na istoku, da ih oslobode ispod osmanskoga jarma, da se riješi tako zvano istočno pitanje.

Spominjah već s ovoga mjesta, kako su Feliks Petančić, Marko Marulić Splješanin i Trankvil Andrašević Trogiranin papu i vladare evropske opominjali u prvoj poli 16. vijeka, kada je turska sila bila na kulminaciji. Tek što prođe s pozorišta Andrašević, eto na njegovo mjesto Petra Čedulina Zadranina, biskupa hvarskoga. Već pod papom Grgurom XIII. preuzimlje on misiju, da proučava tursko carstvo. Odlazi u Carigrad, boravi ondje duže vremena i poznaje prilike turskoga carstva, kao da su mu na dlanu. Tada dolazi na papinsku stolicu njegov prijatelj Mlečanin Aldobrandini kao papa Klement VIII. (1592.). Čedulin mu šalje umnu spomenicu, da složi vladare evropske, da pridobije za misao oslobođenja Poljake i Ruse, da pomogne Hrvatsku, koja još sprečava Turcima prolaz u Italiju: ali spominje i ucviljenu Srbiju i njezinu sestru Bugarsku.

Papa posluša svoga prijatelja i pošalje u Rusiju Splješanina Aleksandra Komulovića (1594.), natpopa u hrvatskom zavodu sv. Jerolima. Komulović se godinama

bio verao po Srbiji, Bugarskoj i Macedoniji. Papa u pismu na cara ruskoga veli caru, da će s njime govoriti Komulović njegovim ruskim jezikom.

Samo ovi ljudi mogoše utjecati na papu Grgura XIII., da je osnovao ilirski zavod na Loretu, najprije dakako za Hrvate, ali primljeni su tamo i Srbi i Bugari, samo neka su „a parentibus illyricis illyricaeque linguae“.

Hrvatski i slovenski propagatori protestantizma složno rade. A kada započeše s izdavanjem Svetoga pisma, vjeruju, da će njihovu nauku evanđelja prihvatiti i Srbi i Bugari i sav narod tamo do Carigrada.

Mogli bismo još pratiti razne hrvatske putnike preodjete u tursko odijelo, poslanike dvorova i druge ljude, što nose glavu u torbi radeći o oslobođenju braće svoje. Spomenut ćemo samo Tomka Marnavića i Rafaela Levakovića. Obadvojica se bave sa sultanom Jahijom. Levaković mu je glavni tajnik sve do smrti. Mladi pretendent na prijestolje osmanskoga carstva bio je od majke kršćanke. Odrastao je sakriven među Bugarima. Poslije je kao neki poglavica sjedio skoro dvije godine među Srbima i Bugarima. Prolazio je Evropom od jednoga kraja do drugoga, da si nađe saveznikâ, kako bi kao kršćanski vladar a legitimni nasljednik Osmanovića zavladao turskim carstvom. Dolazio je i u Hrvatsku, da si nađe prijateljâ i subojnikâ. Pogibe na čelu Hrvatâ kao vojvoda mletački u Boci Kotorskoj. Ne pitajte sada, što su ovi Hrvati dostigli, već što su željeli i mislili o sebi i braći svojoj.

Ne pitajte sada, kako su mogli hrvatski umnici Ljudevit Crijević, Fausto Vrančić, Petar Čedulin, Mavro Orbin, Tomko Marnavić, Đuro Ratkaj, Đuro Križanić, Pavao Vitezović, Ignjat Đorđić i mnogi drugi učiti,

da su Hrvati, Srbi i Bugari jedan narod, neki dapače uvode u to jedinstvo i sjeverne Slavene.

Ne očekujte od mene, da vam nabrojim sada pjesnike, koje genij slavenski nadahnjuje, te pjevaju sa zanosnom ljubavlju uspomene svoga naroda od Jadranskoga do Crnoga i tamo gore do Ledenoga mora. Spomenut ću samo jednoga, koji lijepo spaja nauku i pjesništvo. To je Andrija Kačić Miošić, koji kao narodni pjevač pjeva uspomene Hrvata, Srba i Bugara, kako je onda učila nauka. Kačić je rodio Ljudevita Gaja i Vuka Karadžića. Gaj primi od njega hrvatsku tradiciju o narodnom jedinstvu, a Vuk Stefanović volju za narodnu pjesmu.

Osnivač naše Akademije stajao je kao svjetski, duboko obrazovan čovjek tako visoko, da se njegov pogled mogao kriliti daleko po obzorju Evrope. Vidio je, kako stoljetna nastojanja naroda evropskih za narodnim jedinstvom bivaju ovjenčana sjajnim uspjesima. Bio je, istina, podalje od središta narodnoga života, ali umom i srcem stajao je uz svoje vršnjake, narodne preporoditelje. Vidio je, da je uz Gaja zapjevalo više pjesnika, nego što se prije javilo u sto godina. Vidio je, da su se za deset godina rodili Ivan Mažuranić, Petar Preradović, dramatički talenat Dimitrija Demeter, glazbenički divni Vatroslav Lisinski, kakvi se rađaju tek za sto godina. Vidio je Slovence u kolu ilirskom, javljaju se pojedinci iz tamne tada Bosne, počinje plamtjeti opet Dalmacija, život prosvjetni širi se svom širinom naroda hrvatskoga. Sve je to rodila misao slavenska, pa i pod tuđim imenom ilirskim.

Osnivač naše Akademije slijedio je i stoljetne tradicije u narodu hrvatskom i uspjehe narodnoga preporoda, kada dade Akademiji ime jugoslavensko. On jasno kaže, što hoće. On želi, da sva plemena jugoslavenska uzgoje „jednu narodnu knjigu“. On želi, da se uz Hr-

vate i Srbe „najprije povuku braća Slovenci“, a onda da se „tomu kolu približe i Bugari“. Što je htio osnivač Akademije, to nam Franjo Rački iza dvadeset i pet godina ovako prikazuje: „Htjelo se, da se u samom imenu Akademije jasno izrazi onaj zadatak, koji joj je na polju naučnom namijenjen među srodnimi plemeni na slavenskom jugu. To ime, dočim ne dira u plemenske osebine, ne vrijeđa plemenskih osjećaja, neka im bude zajednička zastava, oko koje se imadu na osnovu narodnoga jedinstva kupiti na prosvjetnom poprištu“.

Moja gospodo! Svi mi živimo jošte pod dojmom udivljenja, kako je Rački snažno i sretno vodio poslove Akademije, kad se ona stvarala. Znamo, koliko su se trudili on i naš pokrovitelj, da slavnoga Đuru Daničića namjeste kao prvoga tajnika naše Akademije. Znamo, koliko se trudio, da Srbi sudjeluju u publikacijama Akademije. Ali mi znamo i to, da se iza njegove neprežaljene smrti Akademija na vlas kreće istim smjerom. „Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika“ izlazi upravo onako, kako ga je zasnovao Daničić. „Monumenta Slavorum meridionalium“ donose spomenike bez razlike imena. „Starine“ isto tako. Osnovasmo „Zbornik za život i običaje južnih Slavena“, koji je svima otvoren. Akademija iza Hrvata ima najviše članova Srba, skoro toliko, koliko od svih drugih slavenskih naroda.

Kada sve to znamo, onda će nam svatko dopustiti, koliko duboko moramo žaliti, što nam je nekadanji marljivi suradnik, ugledni srpski pisac, čovjek na visokom položaju kao poslanik u prijestolnici ruskoga carstva, g. Stojan Novaković vratio članstvo, kao da mu čast ne podnosi biti članom naše Akademije. Neka znade sav naš narod, da nam je g. Stojan Novaković učinio nepravdu. Neka znade cijeli slavenski svijet, da bi na pročelju ove naše palače lijepo pristajale riječi: „Hr-

vatski narod bratskoj ljubavi i slozi". Zato nemoj žaliti, mili narode moj, što tvoje ime ne sjaje na čelu tvoga najvišega naučnoga zavoda. Ti si požrtvovno, divno učinio spomenik slozi jugoslavenskoj. To ti mora steći štovanje sada nepravednih suplemenika i inorodnika. Zato će tvoji sinovi veselije pjevati slavu imenu tvomu, a umnici tvoji s većim će uspjehom poraditi za tvoju budućnost, mukotrpni narode hrvatski! Tvojoj je Akademiji to prva dužnost. U to ime: crescat et floreat!

---

2. Izvješće tajnika

DRA. FRANA VRBANIĆA

o gospodarskim prilikama Akademije u g. 1902.

Vele štovana gospodo!

Gospodarske prilike Jugoslavenske akademije, ako i nisu tečajem g. 1902. krenule na gore, ipak nam žalibože ne pokazuju onoga razvitka, koji je nuždan, da Akademija naša uzmogne napredovati prema svome velikom zadatku, koji joj je namijenjen. A nije ni čudo, da je tako, kad vidimo, kako u jednu ruku Akademiji ne pritječu ni od kuda nova vrela za njezine potroške, dok u drugu ruku njezine potrebe postaju od dana do dana veće.

Prvih godina svoga opstanka Akademija je uz troškove za svoje publikacije nastojala, da iz svojih redovnih prihoda svake godine pribire trošak potrebit za skupljanje građe za veliki Akademijski „Rječnik"; danas ova briga međutim više ne dostaje, jer Akademija uz građu za „Rječnik" živim marom nastoji oko sabiranja folklorske građe i one za povijest književnosti hrvatske, te se sprema na izdavanje velikoga djela „Codex diplo-

maticus". Uz to rastu od godine do godine potrebe za znanstvene Akademijske zavode, kao što su knjižnica i Strossmayerova galerija slika, a živa bi bila želja razreda matematičko-prirodoslovnoga, da uzmogne sustavnim načinom pristupiti i k istraživanju zemlje. S obzirom na sve ove potrebe Akademija brižno nastoji, da svoj redovni prihod od 37—38.000 kruna razredi tako, kako bi ne samo izdala što veći broj svojih publikacija i sabrala što više građe za razne svoje znanstvene pothvate, nego i pripomogla, da se i njezini znanstveni zavodi razgrane i učvrste. Zato je ona dužna veliku zahvalnost svomu pokrovitelju, koji joj je i za ovu godinu stavio u izgled novčanu potporu od 2000 kruna za njezin veliki Akademijski „Rječnik". Samo uz ovu darežljivu pripomoć našega pokrovitelja i blagohotnu potporu visoke kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade, koja uredniku „Rječnika", našemu drugu Peri Budmanu, dozvoljava trajan dopust za obavljanje ovoga teškoga posla, može naš „Rječnik" redovno izlaziti. Za ovu blagonaklonost visoke vlade neka joj bude i ovom zgodom izrečena najtoplija hvala.

Uz ove dobrotvore nije tečajem ove godine naš zavod zaboravio ni naš vrijedni predsjednik, koji je svoju nagradu od 600 kruna za obavljanje posala oko Akademijskoga arhiva dobre volje i ponovno žrtvovao za građu, koja se sabire za „Codex diplomaticus". I na ovoj potpori zahvaljuje danas Akademija svomu predsjedniku.

Da je broj naših dobrotvora kojom srećom veći, pa da se i u prošloj godini nije stegnuo na ovako uski krug, a napose da poput ostalih akademija uživamo godišnju stalnu potporu od zemlje, mi bismo bez sumnje bili i mogli i htjeli i u ovoj godini drugačije urediti znanstveni rad Akademije i izdavanje njezinih publikacija. Ovako se

moradosmo ograničiti na što uže granice pomnjivo pazeći, da u izdacima ne samo ne prekoračimo naša raspoloživa sredstva, nego da zgodnom prilikom uznastojimo pištednjama povećati našu blagajničku reservu, kako ne ćemo morati u najodlučnijim časovima sustati i obustaviti onaj rad, što smo ga s teškom mukom zasnovali.

Držeći se toga pravila sretno smo prolazili ne samo pređašnjih godina, nego i godine ove, kad smo imali u blagajni gotovu pričuvu od blizu 18.500 kruna. Ovoj pričuvi imade Akademija zahvaliti mnogo toga, a napose, da je i ove godine preko proračuna za sabiranje i uređivanje folklorske građe mogla opredijeliti znatan iznos od 4000 K. i da je tako, priračunavši ovamo godine 1897. dozvoljenu svotu od 6000 K., bez ičije pripomoći u tu svrhu mogla namijeniti do sada znameniti iznos od 10.000 K. povrh inih redovnih godišnjih izdataka i troškova za štampu i uređivanje „Zbornika za život i običaje južnih Slavena“.

Uz ovaj izdatak morala se Akademija pobrinuti i za drugi izvanredni trošak, koji se ticao konačnoga uređenja arkade našega nezaboravnoga predsjednika dr. Franje Račkoga. U tu svrhu darovao je bio u svoje doba prije svega naš preuzv. gospodin pokrovitelj 2000 K., a ostali darovatelji sabraše 488·9 K. Ova je svota s kamatama narasla na 3992·4 K.; no kako je trošak za spomenik dosegnuo iznos od 5128 K., morala je Akademija iz svoje blagajničke zalihe pokriti višak od 1135·6 K. Akademija je ovaj izvanredni trošak rado preuzela, jer je tim iskazala svoje poštovanje i svoju zahvalnost dičnomu svomu vođi i mnogodišnjemu predsjedniku, dok je u drugu ruku pružila priliku hrvatskomu umjetniku Rudolfu Valdecu, da svojom umjetničkom rukom uresi grobnicu našega Račkoga. Gospodinu Valdecu, koji je ovaj zadatak izveo dostojno i časno, ne tražeći kod toga

posla materijalnih probitaka, Akademija današnjom zgodom izjavljuje svoje potpuno priznanje i svoju hvalu.

Uz ove troškove podmirila je Akademija ove godine iz svoje blagajničke zalihe još i prinos od četiri stotine kruna „Hrvatskomu društvu za istraživanje domaće povijesti, Bihaću“, da može uspješnije raditi oko istraživanja na polju domaće povijesti, pa blizu jedne hiljade kruna za neke nužne popravke u podrumu Akademijske palače. Akademija je dakle u svemu ove godine bez ičije pomoći iz svoje blagajničke zalihe morala pokriti znameniti iznos od preko 6500 K.

Ostali troškovi Akademije kretali su se u okviru proračuna, kako ga je prihvatila glavna skupština od 12. prosinca 1901. za ovu godinu. Koliko su ovi troškovi faktično iznosili, pokazat će zaključni računi.

Do sada je Akademija izdala za svoj književni rad od troškova opredijeljenih proračunom za ovu godinu preko 10.400 kruna; i to: za prvu seriju ovogodišnjih svojih publikacija, o kojoj će napose izvijestiti moj vele vrijedni drug, književni tajnik dr. Franjo Marković, preko 8.800 K.; za predradnje oko izdavanja „Monumenata“ i za potporu akademiku Brusini za izdanje njegove „Ikonografije“ 1600 K., ne uračunavši onih 600 K., što ih je predsjednik Akademije od svoje arhivarske nagrade žrtvovao za prepisivanje raznih listina. Kako će za drugu seriju ovogodišnjih publikacija, u kojoj će izaći i sveska 22. Rječnika, trebati oko 13.000 K., to će trošak za redovni književni rad Akademije iznositi i ove godine oko 24.000 K., a pribroji li se ovamo iznos od blizu 1200 K., što ga je Akademija ove godine faktično već izdala na račun gore navedenih i iz blagajničke zalihe dozvoljenih 4000 K. za skupljanje folklorske građe, to se može ukupni ovogodišnji trošak Akademije za njezin književni rad računati na preko 25.000 K.

Povrh toga je Akademija i ove godine prema svojim sredstvima imala dosta znatne izdatke za svoje znanstvene i umjetničke zavode, napose za Strossmayerovu galeriju slika, za knjižnicu i za arhiv. Ovi izdaci iznose prilično veliku svotu od okruglo 3500 K. Da su materijalne prilike naše bolje, Akademija bi bez sumnje znatnijom svotom nastojala, da kupovanjem slika naših umjetnika poveća Strossmayerovu galeriju slika te da tako podupre hrvatske umjetnike u njihovu pregnuću i nastojanju; no ovako se žalibože morala stegnuti na vrlo malene iznose, jer se dohoci Akademije svake godine kreću u prilično jednakim iznosima.

Vrela prihodima Akademije ista su, kao i prošlih godina. Prema iskazu računarskoga ureda kralj. hrv. slav. dalmat. zemaljske vlade od 27. ožujka 1902. iznosila je Akademijska zaklada koncem godine 1901. ukupnu svotu od 566 438·35 K. napram iznosu od 559.820 98 K. koncem godine 1900., te se prema tome povisila za 6617·37 K. Ova povišica nastala je jedino tim, što se jedna petina čistoga prihoda zaklade prema pravilima priklopila glavnici. Od prihoda Akademijske glavnice doznačila je visoka vlada Akademiji za ovu godinu u svemu 10.224 K., dok je ostatak od preko 10.000 K. pridržan ponajviše u svrhu, da se prema pravilima jedna petina Akademijskoga glavničkoga prihoda, dakle i onoga od Akademijskih kuća, priklopi glavnici. U ovom prihodu nije uračunan prihod od 868 K. iz zaklade biskupa Strossmayera, koja iznosi 21.700 K., jer taj prihod Akademija neposredno diže kod kr. državne blagajne, ali je uzet u obzir prihod zaklade baruna Hillepranda-Prandaua, koja iznosi nominalni iznos od 24.400 K.

Ostali prihod Akademije sastojao se i ove godine, kao i prošlih godina, od prinosa pokroviteljeva u iznosu

od 2000 K., od čistoga prihoda Akademijskih kuća u iznosu od okruglo 22.000 K., od dohotka unišloga od rasprodaje knjiga u iznosu oko 5000 K., pa od koje stotine kruna raznih manjih prihoda.

Povrh ovih prihoda redovne uprave bere Akademija i dohodak iz zaklade za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu. Prihod ovaj iznosio je ove godine oko 400 K., a priračunavši kamate od uložene glavnice od 1. srpnja do konca prosinca ove godine dosegnut će svotu od preko 650 K.; no budući da prema zaključku Akademije ovaj prihod ima posebnu namjenu, dokle se god ne podmiri nagrada za drugu svesku Nodilove historije srednjega vijeka, i budući da nakon toga zakladi iz njezinih prihoda valja povratiti dužni iznos od 915.90 K. potrošen za izdavanje prve sveske ove povijesti, to će proći još koja godina, dok se prihod ove zaklade bude mogao pridržavati za dalje izdavanje djelâ za znanstvenu naobrazbu prema ustanovama zakladnice. Stanje ove zaklade nije se žalibože ni ove godine povećalo; ona iznosi samo za 15·82 K. više nego li koncem god. 1901., t. j. 15.310·34 K.. od koje je svote korisno uloženo 15.394.44 K., dok se ostatak od 915·90 K., kako gore spomenuh, imade zakladi vratiti iz kamatnoga prihoda njezina. Hoće li se i kada će se ova zaklada povećati i tim pospješiti rodoljubna namisao njezinih plemenitih osnivača — to će zavisjeti o požrtvovnosti onih rodoljuba, koji se još nijesu sjetili ove zaklade. Akademija žalibože iz svojih redovnih sredstava ne može povećati prihod njezin, jer je prirast Akademijskih redovnih dohodaka svake godine zavisan ponajviše od rasprodaje njezinih publikacija.

Akademija je i ove godine pregledala ukupnu zalihu svojih knjiga, koje se nalaze u njezinu spremištu, te je tom prilikom ustanovljeno, da ukupni broj te zalihe

iznosi danas 89.974 komada knjiga u vrijednosti po knjižarskoj cijeni od 422.156·2 kruna. Nađe li rasprodaja ovih publikacija uz godišnju pretplatu na izdanja Akademije povoljniji odziv, Akademija će moći i više žrtvovati za razvoj znanstvene knjige i za potporu umjetničkih djela.

Budući da je ovom godinom izmaklo trogodišnje poslovanje svih funkcionara Akademije osim predsjednika, izabrala je glavna skupština držana dne 11. prosinca o. g. za prvoga tajnika dr. Frana Vrbanića, za arhivara predsjednika Akademije Tadiju Smičiklasa, a za knjižničara dr. A. Musića. Budući da je dosadanji drugi tajnik dr. Franjo Marković izjavio, da uz najbolju volju ne može u napredak preuzeti tajničkih posala, povjereni su ovi poslovi za god. 1903. knjižničaru dr. A. Musiću i posebnomu redakcionalnomu odboru, koji se sastoji od pravih članova dr. T. Maretića, dr. M. Šrepela i dr. A. Musića. Ovaj odbor ima napose voditi brigu oko izdavanja Akademijskih publikacija. Akademija je vršila samo svoju dužnost, kad je tim povodom u svojoj glavnoj skupštini zaključila, kako žali ovu odluku svoga vrijednoga člana dr. Fr. Markovića, i kad mu je na njegovu dosadanjem požrtvovnom radu i velikom trudu oko tajničkih posala izrekla svoju hvalu i svoje priznanje.

U istoj skupštini izabrala je Akademija za počasnoga člana proslavljenoga narodnoga pjesnika fra Grgu Martića, a za člana dopisnika u razredu histor.-filologičkom prof. bogoslovije u Zadru dr. Luku Jelića.

3. Izvješće tajnika

DRA. FRANJE MARKOVIĆA

o književnom radu Akademije g. 1902.

Vele štovana gospodo!

Odstupajući od književnoga tajničtva, zahvaljujem se gospodi drugovom, koji su me odlikovali povjeravajući meni častni taj zadatak, a osobito se zahvaljujem onim, koji su me stručnim svojim savjetom pomagali u tajničkom poslu.

Poslie lanjske svečane sjednice, koja bijaše dne 14. prosinca 1901., a u kojoj je čitao pravi član razreda filosofijsko-juridičkoga gosp. Milovan Zoričić svoju razpravu: „O pismenosti žiteljstva u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji", idjaše književno poslovanje Akademijino ovako.

U razrednih sjednicah primahu se u Akademijska djela razprave i ine radnje, koje su pisci bili predali, i to:

U razredu *historijsko-filologijskom:*

Pravi članovi:

Dne 14. veljače ove god. predsjednik T. Smičiklas razpravu: „Baltazar Krčelić, historik hrvatski", za uvod izdanju Krčelićevih Annuâ;

dne 19. lipnja prof. Vj. Klaić razpravu: „Ratovanje kralja Matijaša s Turcima od pada Bosne (g. 1463.) do petogodišnjega primirja g. 1483." (za „Rad").

Akademik je odabrao tu ratnu periodu od dvadeset godina s više razloga. Ugarski su historiografi potanko obradili vladanje kralja Matijaša; jedino njegovi odnosi prema Turcima kao da su ih najmanje zanimali. Nasuprot su za hrvatskoga povjestničara baš ti odnosi

zanimljivi, i jer su poglavite vojne bjesnile na hrvatskom tlu i jer su u njima hrvatski ljudi sudjelovali. Napokon se za toga dvadesetgodišnjega ratovanja osnivaju u hrvatskom kraljevstvu neke institucije (vojničke kapetanije), koje su zametak potonjoj krajini. Potanko poznavanje ratne istorije ugarske i hrvatske za ona dva decenija bit će takodjer u prilog proučavanju narodne poezije, koja slavi dogadjaje i junake onoga doba (kralja Matijaša, Zmajdespota Vuka, Petra Dojčina i t. d.).

Akademik u svojoj radnji najprije izbraja i ocjenjuje izvore za to doba te upozoruje naročito na pisanu njemačkim jezikom austrijsku kroniku Jakova Unresta, župnika u Koruškoj, koji je kao suvremenik vjerno zabilježio sve turske provale u Kranjsku, Korušku i Štajersku u drugoj polovici 15. stoljeća (1468. do 1493.). Ugarski i hrvatski povjestničari nisu se dosad obzirali na toga pisca, nego su radije rabili potonje spisatelje Megisera i Valvasora, koji su iz njega crpali svoje znanje i na svoju navraćali njegove viesti. Nadalje se bavi akademik mnogo korespondencijom kralja Matijaša, koji je vrlo rado kićenim slogom javljao papi i svjetovnim vladarima o svojim pobjedama nad Turcima, premda se u isti mah ogradjivao, da se ne hvali sam poput arbanaskoga junaka Skanderbega! — Nakon toga uvoda prikazuje akademik u više poglavlja sámo ratovanje, a uz to i diplomatske odnose izmedju kralja Matijaša i sultana Muhameda II. Prikazuju se velika ratna poduzeća, kao i mali rat na medjama. Osobito se potanko crtaju ratni podhvati kraljevi g. 1463.—1464., 1475.—1476. i 1480.—1481. Prikazivanje se svršava s pričanjem o slavnoj pobjedi Hrvata „na brodu Zrinskoga“ kod Une (29. i 30. listopada 1483.), kojom se prigodom prvi put proslavio knez Bernardin Frankopan.

Ratovanje s Turcima god. 1463.—1483. doimalo se i ustavnih prilika u hrvatskom kraljevstvu. God. 1477. dozvolio je kralj Matijaš staležima Slavonije, da sami biraju vrhovnoga kapetana kraljevstva (capitaneum specialem), koji će narod na oružje pozivati i kraljevstvo od Turaka braniti.

Uz razpravu imade više ekskursa, kao o bosanskom kralju Matiji Vojsaliću (1465.—1476.), kojega je Muhamed II. u pokorenoj Bosni namjestio; onda o Nikoli Iločkomu, kojega je opet kralj Matijaš imenovao kraljem bosanskim (1471.) kao na uztuk turkomu štićeniku.

Članovi dopisnici:

dne 19. lipnja ravn. Rudolf Strohal: „Osobine današnjega lokvarskoga narječja" (tiskano u „Radu" knj. 152.);

dne 6. srpnja prof. Ivan Milčetić: „Tekst hrvatskoga lucidara s istorijsko-književnim uvodom" (tiskano u „Starinah" knj. 30.).

Nečlanovi:

dne 14. veljače: profesor u Kazanu Nestor Petrovskij razpravu: „Genealogija Držićâ" (tiskano u „Radu" knj. 148.);

pravnik Nikola Zvonimir Bjelovučić: „Pravilnik bratovštine sv. Stjepana u Janjini" (tiskano u „Starinah" knj. 30.);

dne 19. lipnja: Miho Kusijanović (u Dubrovniku): priepis dubrovačke tragedije „Filomena" (za „Gradju za pov. hrv. književnosti", IV. knjigu);

Adolf Patera, knjižničar českoga muzeja u Pragu, prilog za „Starine": „Jan Lobkovic na Hasišteině: zprava o Istrii i Dalmacii, jakož i o bitvě z roku 1493.";

dne 6. srpnja prof. dr. Ferdo Šišić razpravu: „Miha Madijev, domaći pisac iz prve pole XIV. vieka; prilog poznavanju izvorâ hrvatske poviesti“ (za „Rad“); (pisac čitaše svoju razpravu u javnoj sjednici dne 30. listopada);

Spomenuvši ponajprije oskudnu literaturu o Mihi Madijevu, pisac prelazi na život njegov. Miha se rodio u Spljetu oko g. 1284., a proboravio je ovdje sav svoj život kao gradski sudac i savjetnik obćinski, u kojem je svojstvu i umr'o oko god. 1358. Od njega imamo fragmentarno djelo, u kojem se govori o dogadjajima u južnoj Evropi od god. 1290. do 1330. Pisac onda prelazi na rukopis toga djela te dokazuje, da ga je Lucij upotriebio samo u lošem priepisu, a onda govori o izdanjima djela pa da je to djelo napisano nešto pred g. 1358., zatim o Mihinim izvorima za nj, navlastito o predgovoru u statut spljetski od g. 1312. i o Tomi Arcidjakonu; napokon se najveći dio razprave bavi kritičkim pretresivanjem Mihina djela, i to dašto jedino s obzirom na one viesti, što zasiecaju u hrvatsku historiju. Te su pak viesti: nastup Andrije III. Mlečanina, Karlo Martel i Karlo Robert, zadarski ustanak od god. 1311.—1313., pad bana Mladena II. Šubića (1322.) pa knez Juraj Bribirski i vojvoda Nelipić (1323.—1328.). Dr. Šišić drži, da je Miha za sve te viesti vrlo dragocjen izvor, ne samo što je jedino i samostalno vrelo, već ponajviše radi njegova shvaćanja onih važnih dogadjaja, što se u Mihinu najbližem susjedstvu zbivahu; to je shvaćanje takovo, te se jasno vidi, da su hrvatski velikaši vodili politiku ne samo domaću, nego i onu s Venecijom (zadarski ustanak) na svoju ruku, kao samostalna i nezavisna gospoda.

*

dne 2. listopada: prof. u Dubrovniku dr. Milorad Medini razpravu: „Prvi dubrovački pjesnici i zbornik Dinka Ranjine" (za „Rad");

Pisac je uzeo sebi za zadaću, da na temelju onoga, što je dr. Rešetar pisao u „Archivu für slavische Philologie" XXII. str. 215., izpita sadržinu drugoga diela zbornika Ranjinina (610.—820.), u kojem se prije mislilo da su samo pjesme hrvatskih trubadura Menčetića i Držića. Zato je podielio taj dio u četiri odsjeka, i to po pjesmama, za koje se sigurno zna, da su jednoga od ove dvojice, te izpitujući metriku zaključuje, da pjesme 615.—675., 692.—711., 731.—743. i napokon 759.—795. čine četiri skupine i da je svaku izpjevao jedan pjesnik. Da obazna, koji su to bili pjesnici, pisac izpituje takodjer metriku Menčetića, Držića, Čubranovića, Vetranića i Dimitrovića, t. j. onih pjesnika, koje je mogao sakupljač upotriebiti, te veli, da se za prvu skupinu može sumnjati, da je Čubranovićeva, a za drugu, da je Kristićevićeva, ali da su ostale dvie izpjevala dva nama nepoznata pjesnika, od kojih je prvi živio prvih decenija 16. vieka, a drugi malo kasnje.

prof. M. Milas (u Banjojluci) razpravu: „O današnjem mostarskom dialektu" (za „Rad");

Pisac ponajprije u uvodu govori u obće o mostarskom narječju te iztiče, da Muslomani najbolje čuvaju osobine mostarskoga narječja. Iza toga razpravlja u I. odsjeku o glasovima, u II. o oblicima, a u III. o sintaksi iztičući samo ono, što je upravo značajno za mostarsko narječje. Napokon u IV. odsjeku pregledava jezičnu gradju osvrćući se na rieči za ono, što je na čovjeku i oko njega, na osobite rieči mostarskoga narječja i na prezimena; a da bude slika što življa, prislanja jos odabrane primjere iz govora i razgovora, iz pripoviedanja i pjevanja.

dne 23. studenoga g. dr. Josip Karasek (u Beču): Uvodnu razpravu i prepisni tekst Dubrovačkih legenda (iz dubrovačkih proznih rukopisa 17. i 18. vieka), i to: razpravu za „Rad“, a prepisni tekst za „Starine“, pošto se bude izporedio s izvornikom.

U razredu *filosofijsko-juridičkom:*

dne 30. siečnja g. docent dr. Ivan Strohal razpravu: „Pojam vlastnosti u današnjoj pravnoj nauci“ (tiskano u „Radu“ knj. 150. i 152.);

dne 27. studenoga presvj. g. Vladimir Mažuranić razpravu: „O rječniku pravnoga nazivlja hrv.“ (tiskano u „Radu“ knj. 150.).

U razredu *matematičko-prirodoslovnom:*

Pravi članovi:

dne 11. siečnja: prof. dr. Mišo Kišpatić razpravu: „Rude u Hrvatskoj“ (s kartom crtežâ) i „Osamnaesto potresno izvješće za g. 1900.“ (oboje tiskano u „Radu“ knj. 147.); prof. S. Brusina razpravu: „Naše jesetre“ (s jednom tablicom slikâ) (tiskano u „Radu“ knj. 149.).

Nečlanovi:

dne 11. siečnja: dr. Bogdan Gavrilović, profesor u velikoj školi u Biogradu, dvie razprave: „O vriednostima nekih odredjenih integrala“ i „Sarrus-ovo pravilo u teoriji prostornih determinanata“ (tiskane obje u „Radu“ knj. 147.);

prof. Mojo Medić u Zagrebu: „Drugo kolo ihtioloških bilježaka“ (sa 5 tablica slika) (tiskano u „Radu“ knj. 147.);

dne 18. veljače dr. Milorad Jovičić, prof. u biogradskoj vojnoj akademiji, razpravu: „Stereoizomerije kod azotovih jedinjenja s kritičkim

pogledom na stereokemiju u obće" (tiskano u „Radu" knj. 149.);

dne 26. travnja: prof. i docent dr. Juraj Majcen razpravu: „O njekojim vlastitostima Duporcq-ove sjekotine stožca" (sa sedam crteža) (tiskano u „Radu" knj. 149.);

prof. u Zadru M. Katurić razpravu: „Lampris luna Lin." (tiskano u „Radu" knj. 149.);

dne 18. listopada prof. i docent dr. Juraj Majcen razpravu: „O novoj vrsti kvadratskih transformacija" (tiskano u „Radu" knj. 151.);

dne 30. listopada prof. dr. Artur Gavazzi (na Sušaku) razpravu: „Temperatura vode u prelaznom sloju Vranskoga jezera" (tiskano u „Radu" knj. 151.).

Na matematičko-prirodoslovnom razredu red je ove godine, da njegov član čita razpravu u ovoj svečanoj sjednici, te će predstojnik toga razreda Spiro Brusina čitati svoju razpravu „O zoložkim perivojima".

Od „Rada" izašle su za prvu polovinu ove godine knjiga 148. s razpravami razreda historijsko-filologijskoga, i knjiga 149. s razpravami razreda matematičko-prirodoslovnoga.

U istoj prvoj polovici ove godine izašla je XVI. svezka „Ljetopisa", u kojoj je redovni ljetopisni sadržaj za godinu 1901., a dodan je pretisak „Pravilâ" i „Poslovnika" Akademije.

Nadalje je za prvu polovicu ove godine izašla VII. knjiga, svezak 1. „Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena", kojemu su urednici dr. T. Maretić i dr. D. Boranić; tu je u razpravnom odjelu: od dra. T. Maretića: „Stajaći brojevi u narodnoj

našoj epici", a u odjelu za folklorsku gradju: nastavak znatnoj folklorskoj prikazi Otoka od J. Lovretića.

Još je za prvu polu ove godine izašla u zborniku „Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium", volumen XXX/2, Scriptores, volumen IV.: Annuae Baltazara Krčelića, druga polovina (iz god 1756—1767.), kojoj je na koncu „Summarium" i obsežan „Index personarum et locorum".

Za drugu polovicu ove godine dovršuju se u tisku ova djela: 150. knjiga „Rada" s razpravami razreda historijsko-filologijskoga i razreda filosofijsko-juridičkoga; Starinâ knjiga XXX.; Zbornika za nar. život itd. VII. knjiga, svezak 2.; Rječnik jezika hrvatskoga ili srpskoga, svezak 22., 4. petoga dijela. „Rad", 151. knjiga (za razred matematičko-prirodoslovni) nalazi se u tisku; a nastavljao se tiekom sve godine tisak djela „Liber statutorum civitatis Ragusii" (kao IX. svezka u zborniku „Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium"), brigom akademikâ dr. V. Bogišića i prof. dr. Konstantina Jirečka, što će se i dovršiti god. 1903.

Razred historijsko-filologijski primio je za zbornik „Građa za povjest književnosti hrvatske" na poklon od pravoga člana g. Ivana Tkalčića onaj dio književne ostavštine Krizmanićeve, koji se je nalazio u njega darom g. Stauduara; svome zaslužnome članu g. Tkalčiću Akademija se zahvalila i opet se ovom prilikom zahvaljuje za ovaj poklon. Isti je razred odlučio (u sjednici 23. studenoga), da se iz dotacije za napomenuti zbornik kupe od g. Kaznačića ponudjene knjige i rukopisne bilježke, poglavito one, koje se tiču naših latinista i ilirskoga doba.

Akademijski odbor za folkloru razpravljaše u više sjednicâ pitanje o uredjivanju „Zbornika za nar.

život itd." te odluči u sjednici dne 20. travnja, — što je skupna sjednica dne 27. travnja potvrdila, — da se uredjivanje razpravnoga diela i folklorskih bibliografijskih izvještaja povjeri akademiku dru. T. Maretiću, a uredjivanje folklorske gradje g. prof. dru. Dragutinu Boraniću, a odbor folklorski da se upodpuni akademicima drom. Šrepelom i drom. Maretićem, i urednikom drom. Boranićem. Svu gradju folklorsku i popisne knjige i fotografsku spremu i stručna djela preuze od prijašnjega urednika g. dra. Antuna Radića odredjen pododbor (dr. Musić i književni tajnik) uz zapisnik i preda to sve opet zapisnički novome uredniku dr. Boraniću. Taj je o trošku Akademije a s pogodnošću na parobrodih riečkoga hrv.-ugar. družtva — kojemu se i ovom prilikom izriče hvala Akademije — ljetos putovao radi folklorske gradje po Dalmaciji, navlastno po Poljicih. Evo njegove kratke bilježke o tom i o ostalom novom poslu oko „Zbornika za nar. život itd.":

Počevši od 2. sveska VII. knjige (koji se upravo doštampava) donosit će „Zbornik" opet slike.

Referati iz stranih folklorističkih časopisa, u prvom redu slavenskih, u pomenutom će se svezku opet nastaviti i dalje redovno priobćivati.

Na svome putu po Dalmaciji našao je dr. Boranić novih suradnika, navlastito za dubrovačku Župu, Boku kotorsku i dalmatinske otoke.

Njegovu su se pozivu odazvali i Slovenci, te će od sada „Zbornik" donositi više priloga iz slovenskih krajeva. Naročito su se medju njima prihvatili skupljanja gradje gg. Miha Zega, nadučitelj u Kanalu (austr. Primorju na Soči), Franjo Eller, nadučitelj u Mariji na Zilji (kod Bjelaka u Koruškoj), Vid Janžekovič,

kapelan u Sv. Miklavžu kraj Ormuža. — G. prof. dr. Fran Iles̆ič u Ljubljani s velikom ljubavi nastoji oko toga, da Akademiji nadje ozbiljnih suradnika i po drugim slovenskim krajevima.

Urednik se gradje dr. Boranić za svoga boravka u Dubrovniku potanko dogovorio s gospodjicom Linom Bijelićevom, u kojem bi obliku trebalo prikazati njezinu prekrasnu i dragocjenu zbirku narodnih konavoskih veziva. Gospodjica suradnica dala se odmah na posao, te je veći dio svoje radnje Akademiji već poslala.

Izvješćujući o svome boravku u Poljicima, koja je sva prošao proučavajući tamošnji život i snimajući slike, urednik gradje i s njime Akademija zahvaljuje gospodi, koja su njega na tom putu s velikom susretljivošću primala i svemu išla mu na ruku, poimence gg. župnicima Franu Ivaniševiću u Jesenicama, Petru Mihanoviću u Sitnom, Ivanu Matešanu u Tugarima, Josipu Žuljeviću u Trubusima, Stjepanu Tomasoviću na Slimenu, dalje g. nadučitelju Ivanu Jeliću u Docu, prinosniku seljaku Jozi Simuniću u Docu i g. ljekarniku Petru Franceschi-ju u Omišu.

O područnih zavodih Akademijskih, naime o knjižnici, arhivu i Strossmayerovoj galeriji slikâ, napomenuti mi je ove podatke njihovih nastojnika:

Knjižnica je narasla i prošle godine poglavito knjigama, što ih je primila od zavoda i družtava, s kojima naša Akademija izmjenjuje svoje publikacije. I mnogi pisci, i domaći i strani, slali su joj svoja djela na poklon. — Osobitu zahvalu zaslužuje g. korvetni kapetan Dušan pl. Preradović u Pulju, koji je

knjižnici poklonio mnogo dragocjenih djela, osobito izvješća o znanstvenim ekspedicijama c. i kr. brodovâ, pa podpuni atlas Jadranskoga mora. I g. sveučilišni profesor P. A. Lavrov u Petrogradu zadužio je Akademiju tim, što je njezinoj knjižnici poklonio više djela iz slavenske filologije na ruskom jeziku i svojih i tudjih. — Hvala budi g. župniku Ciprijanoviću u Novoj Bukovici, koji je poklonio latinski misal iz god. 1756. — Napokon se s osobitom zahvalom spominje, da su baštinici pokojne braće Mašićâ poklonili Akademiji množtvo knjiga iz knjižnice rečene braće, od kojih su jedne pohranjene u Akademijskoj knjižnici, a druge u knjižnici Strossmayerove galerije slikâ.

Podpuni popis primljenih knjiga štampat će se u „Ljetopisu“ za g. 1902.

Poraba knjižnice i unutrašnja i izvanjska bila je i prošle godine živahna uza sve to, što je knjižnica za obću porabu bila otvorena samo četiri puta na nedjelju.

U Akademijskom arhivu nastavila se radnja za „Codex diplomaticus“, koju vodi g. predsjednik T. Smičiklas. Prijašnje godine spomenusmo, da očekujemo arhivalija obitelji Arneri i Kapor. I dočekasmo i dobismo i zahvaljujemo g. odvjetniku dru. Arneri-ju za priposlane nam listine. Dobrotom kaptola senjskoga dobismo listine 14. vieka na priepis. Na otoku Krku u gradu Krku prepisana je knjiga o. Bartoli-ja iz 18. vieka, koja se čuva kod tamošnjih Franjevaca. Ove godine ti su priepisi kolacionirani pod nadzorom preč. g. kanonika dra. Frana Volarića. U Ljubljani u Rudolfinu našlo se dragocjenih listina 13. i 14. vieka, a i do četrdeset glagolskih 16. vieka. Zemaljski odbor vojvodine

Kranjske imao je dobrotu, te je sve ovamo poslao na priepis i izučavanje. Sve je prepisano i listine su sa zahvalnošću povraćene. U ljubljanskom samostanu Franjevaca radio je njekada naš drug o. Fermendžin. On je liep broj listina odanle prepisao. Trebalo je prispodobiti te priepise s originalima. Zato hvala budi tamošnjemu provincijalu oo. Franjevaca. I ove godine nastavilo se prepisivanje iz budimpeštanskoga arhiva i svršilo se sasvim do godine 1400. Hvala i opet posredovanju zemaljskoga arhivara g. dra. Ivana pl. Bojničića. — Odgovori za „Libri memorabilium" tekli su i ove godine ponješto. Na prvo mjesto postavljamo izvještaj samostana oo. Franjevaca na Trsatu, koji su ovamo poslali „Diarium conventus Tersactensis" u izpravljenom priepisu. Još poslaše velečastna gg. župnici: Stjepan Dundjerović, priepis za župu u Niemcima („Catalogus parochorum") i Josip Vallinger za župu u Vrpolju (ova kronika „Scitu memorabilia" obseže doba od g. 1771. do 1851.). Svima Akademija najsrdačnije zahvaljuje. — Darovaše arhivu: g. A. Jan Kalandra u Beču, posljednji središnji upravitelj Lujzinske ceste, hrvatskih pisama iz godina 1753—1800. G. akademik Ivan Tkalčić poklonio je dvie historijske bilježke Krčelićeve vlastoručne. Liepo obadvojici zahvaljujemo.

Galerijski odbor kupio je po priedlogu nezaboravnoga ravnatelja N. Mašića sliku „Studijni portrait mlada čovjeka" od g. slikara Paška Vučetića (slika je smještena u jednoj sobi Akademijske uprave). Na molbu „Matice Hrvatske" dozvolio je (dne 15. ožujka) reprodukciju slikâ iz Strossmayerove galerije za „Vienac" uz potanke uvjete; u istoj sjednici dozvolio je (uz uvjete) pražkoj „Česká grafická společnost

Unie" reprodukciju galerijske slike Čermakove „Ranjeni Crnogorac".

Poslie smrti N. Mašića — o kojem ću u završetku govoriti — povjeri se u sjednici 14. lipnja ravnateljstvo galerije članu dopisniku g. dru. Brunšmidu; izbor potvrdi skupna sjednica 19 lipnja, a dr. Šrepel predade uz zapisnik novome ravnatelju galeriju i sbirku knjiga o umjetnostih.

U sjednici dne 19. listopada po priedlogu ravnatelja dr. Brunšmida odluči se za galeriju kupiti iz ljetošnje izložbe umjetničke u Zagrebu dvie slike g. Crnčića, i to „Burin" i „Masline, motiv iz Veloga Sela", a od g. Kovačevića sliku „Jezerce Plitvičko". Slike su, uz povlast skupne sjednice, kupljene te će se smjestiti u galeriji. Po priedlogu ravnateljevu kupljeno je od gdj. udovice Ferde Kikerca šest slika toga našega umjetnika.

Baštinici N. Mašića poklonili su iz ostavine pokojnikove knjigâ oko 800 svezaka za biblioteku Akad., a 216 po broju svezaka takovih, koji se tiču umjetnosti; zatim za galeriju tri slike Mašićeve: „Žetva" (velika slika), pak manji krajobraz iz Like „Pastir sa stadom", i „Portrait djevojčice"; nadalje 58 komada Mašićevih nacrta u šarah, koji su gotovo svi poveći i vrlo liepi, a njekoji su bili studije za veće slike Mašićeve, kao n. pr. za njegovu „Guščaricu". Akademija se i ovom prilikom zahvaljuje Mašićevim baštinikom za ovaj dragi dar.

Zamjenu publikacijâ proširila je Akademija ove godine ovako. Knjižnici katoličkoga sveučilišta u Louvain-u slat će se za njihove spise „Monumenti poviestni i pravno-poviestni" i „Starine"; potaknuto knjižnicom sveučilištnom u Lille-u dogovaranje o zamjeni

skoro će se privesti kraju; sveučilište u Freiburgu (u Švicarskoj) dobivat će za svoje spise „Rad“ I. i II. razreda, „Starine“ i „Ljetopis“; knjižnici sveučilištnoj u Harkovu poslane su one svezke „Rječnika“, koje su se za dopunu željele; Stefanu Bobčevu, izdavaocu „Blgarske Sbirke“, koju naša knjižnica prima u zamjenu za sav „Rad“ i za „Ljetopis“, slat će se za mjesečnik „Juridički Prêgled“ još „Monumenta hist.-jurid.“, folklorski „Zbornik“ i „Djela za obću naobrazbu“; uredničtvu beletrističnoga i znanstvenoga slovenskoga mjesečnika „Dom in Svet“ slat će se u zamjenu „Rad“ I. i II. razreda, „Zbornik“ folklorski, „Građa za hrv. književnost“, i „Ljetopis“; uredničtvu „Kola“, književnoga i naučnoga lista u Biogradu, slat će se u zamjenu svi spisi Akademije.

Akademija je čestitala preuzvišenome gospodinu pokrovitelju odaslanstvî i pismî prigodom rodjendana i imendana, i šestdesete godišnjice njegova doktorstva. Bog ga još mnogo godina uzdržao na utjehu Akademije i domovine!

Akademija se zahvalila bečkoj akademiji znanosti, što je poslala spomen-kolajnu, kovanu na uspomenu zlatnoga pira svoga pokrovitelja, Njegove c. i kr. Visosti nadvojvode Rajnera, i Njezine c. i kr. Visosti nadvojvodkinje Marije. Kolajna je pohranjena u sbirci galerijskoj.

Akademija je pismî čestitala: svome počastnome članu prof. u českom pražkom sveučilištu gosp. dr. E. Antoninu Friču prigodom sedamdesete godišnjice njegove; slavnome pjesniku Grgi Martiću prigodom njegova 80-ga rodjendana; sveučilištu u Kristianiji k proslavi stote godišnjice matematičara Henrika

Abela; historijsko-filologijskome družtvu u Harkovskom sveučilištu prigodom njegove 25-te godišnjice.

A član dopisnik prof. Stanislav Smolka, generalni tajnik Akademije znanosti u Krakovu, poslao je čestitku Akademiji prigodom 400-te godišnjice hrvatskoga umjetnoga pjesništva, na čem se Akademija zahvalila.

Akademija je tiekom ove godine žalila smrt dvaju člana dopisnika. Dr. Ernst Ludwig Dümmler umro je — kako nam javi osmrtnica, poslana obitelju pokojnikovom — dne 11. rujna u Friedrichsrodi; Akademija je obitelji poslala svoje sažalno pismo. Dr. Ernst Dümmler bio je član naše Akademije od njezina postanka. Spremajući se na svoje veliko djelo „Geschichte des ostfränkischen Reiches", priobćio je u spisih bečke akademije dvie pripravne predradnje, u kojima je obradio najstariju i najtamniju dobu poviesti hrvatske, s koje i danas imadu vriednosti. Već od njekoliko godina stajaše na preodličnom mjestu kao predsjednik družtva za „Monumenta Germaniae". — Akademijin član dopisnik od g. 1899., Pera P. Gjorgjević, državni savjetnik i senator u Biogradu, umro je — kako nam javi osmrtnica, poslana gospodjom udovicom njegovom — dne 18. studenoga; Akademija odjavi sažalnicom udovici. Pokojnik je, izprva gimn. profesor, radio u području sintakse i dialektologije, pa i oko Vukovih djela. — Slava pokojnim članovima!

U žalost je zavila i Akademiju i sav hrvatski narod smrt Nikole Mašića, proslavljenoga slikara, ravnatelja Akademijske galerije. Rodio se u Otočcu 28. studenoga 1852.; izučivši srednje škole, pa onda slikarsku umjetnost na akademijama u Beču i Monakovu, izašao je svojimi umotvori, koji su bili izlagani u svjetskih izložbah u

Beču, Monakovu, Berlinu, Pragu, Parizu, Kopenhagenu, na svjetski glas kao samostalan umjetnik, te su inostrani stručnjaci, zovući ga „pjesnikom-slikarom" i „tankoćutnim koloristom", u velike povladjivali njegove milotne slike, kojim je gotovo svim — osim triju prikaza iz napuljskoga kraja i jedne iz Bugarske — uzimao predmete iz svoje hrvatske domovine, najpače iz Posavine i Like, te s pravim umjetničkim čuvstvom i s pomnom tehničkom izradbom prikazivao domaće prirodnine, okoliše, genre-prizore, i pojedine tipe, a i po koji portrait, spajajući u slikarskoj prikazbi realizam s idealizmom. Znatan je broj njegovih slika, koje su mu širile ime po svietu reprodukcijami u ilustrovanih spisih českih, franceskih i njemačkih. Da ga nije u naponu muževne dobe počeo pobolievati očinji vid, bio bi i više stvorio; ali tako je desetak svojih posljednjih godina posvećivao pretežno svome učiteljskome zvanju u obrtnoj školi i, poslie, u šumarskoj akademiji, pak ravnateljstvu Akademijske galerije. Oko ovoga zvanja svoga u našoj Akademiji nastojaše s najbrižnijom savjestnostju, s umjetničkim tankoćutjem i sa stručnim znanjem. Osobito je zadužio Akademiju svojim radom oko svečanoga djela „Djakovačka stolna crkva", u kojem je vješto opisao slikarske umjetnine u katedrali pokroviteljevoj. Svagda je živo sudjelovao kod prosvjetnih poslova hrvatskih, kao odani pravi sin rodjene svoje domovine; poimence je uresio svojom umjetničkom rukom Spomenspis o hrvatskom preporodu, i mnoge tečaje „Vienca", u kojem je i pisao stručnih članaka. Kako je svim bio drag i ugledan s poetične nježnosti svoga bića, dojmi se tragički njegova smrt 4. lipnja o. g.: za bratom blizancem, Aleksandrom, tako se bio razcvilio, da je za malo dana za njim pošao u grob, ne-

razdružan od brata blizanca i u životu i u smrti. Žalost bijaše obćenita; Akademija mu izkaza dužne počasti; hrvatsko književničko družtvo u posebnom sielu, u kojem čitaše ganutljiv nekrolog prijatelj pokojnikov g. Babić-Gjalski, izkaza žalovanje domovine za takovim sinom. Akademija i njezina galerija čuvat će uspomenu Nikole Mašića. Hvala mu i mila uspomena kod nas i kod svih Hrvata, a slava kod Boga!

---

4. O zoološkim perivojima.[1]

Čitao pravi član S. Brusina.

„In verità sono d'opinione, che chi
„studia, ama ed ammira la natura
„deve necessariamente essere una
„brava, onesta persona".

Marchesa Marianna
Paulucci Panciatichi
Ximenes d' Aragona,
in litt. 11. XII. 1901.

Kad sam imao zadnji put čast da čitam u svečanoj sjednici naše Akademije, govorio sam o biološkim postajama u opće, napose o hrvatskoj postaji, za koju je bilo vrlo mnogo nade, da će se osnovati, makar kako čedna.[2] Zanimao se naime za nju moćni faktor, sam tadanji načelnik hrvatske nastave.

Davna je i to bila moja sanja. Pustio sam tada dakako s vida njemačko-internacionalnu zoološku staciju u Napulju, prvu i najstariju, jer je nijesmo mogli uzeti za uzor. Ona je na veliko osnovana, te je možemo nazvati pravom pravcatom zoološkom akademijom. Već sam pohodio i proučio manje postaje u Trstu i Rovinju, rusku u Vilafranki kod Nice, francuske u Endoume-u kod Mar-

[1] Budući da je „vrt" zapravo „Gemüsegarten", „gradina": „Blumengarten", a „bašča" je pak za jedno i drugo turskoga izvora, to će zaista „zoološki perivoj" biti najzgodniji naziv, jer je zoološki perivoj „park", u kojem su razne kobače, krletke, ograde i zgrade, gdje se drže životinje.

[2] Biološke postaje (Ljetopis Jugosl. akad. znan. i umjet. Osmi svezak. Zagreb 1893., str. 87—124.).

seille-a i u Arcachon-u kod Bordeaux-a, napokon holandsku na Helder-u.[1]

Premda se s opće naučne strane možemo samo veseliti, što austrijska zoološka stanica u Trstu (od 1875. god.) i njemačka u Rovinju (od 1891. god.) u velike unapregjuju istraživanje faune Jadranskoga mora, moramo ipak s bolnim srcem gledati, da, dok Nijemci uzdržavaju na našem moru dvije postaje, Hrvati s jedne strane, a Talijani s druge strane nemaju nijedne.

Kako je to pitanje potaknuto, mnogi su se za to zanimali. Bakarsko zastupstvo obratilo se s predstavkom ugarskomu ministarstvu, ne bi li osnovalo onakovu postaju u Bakru, osobito s obzirom na ribarstvo, koje sve više propada.

Madžarskim je zoolozima ona moja mala radnja dobro došla, te su se živo za to zauzeli. Pače njihovo je nastojanje urodilo bar tim, te se ugarsko ministarstvo obratilo hrvatskoj vladi s obrazloženim prijedlogom, ne bi li zem. vlada htjela doprinijeti osnutku i uzdržavanju zajedničke postaje na Rijeci. Nijesam dakle pretjerao, kad sam ustvrdio, da je bilo vrlo mnogo nade za zoološku postaju na hrvatskom moru.

Iza odstupa tadanjega načelnika nastave, naše su sve nade potonule, te je tko zna za koliko godina hrvatskoj zoologiji odzvonilo.

Megjutim osnova zoološke postaje postala je već toliko popularna, da se našao bio i poduzetnik, koji je naumio bio na Rijeci podignuti velik akvarium poput napuljskoga, dakako uza zoološku postaju. Nijesam imao mnogo pouzdanja u taj privatni pothvat, odveć na veliko

[1] U spomenutoj sam raspravici napisao, da je Holandija „uredila svoju prvu prenosnu postaju, a danas ima (ona) i drugu na Helder-u“. Krivo sam bio upućen; imadu tamo samo jednu postaju, t. j. pretvoriše prvobitnu prenosnu u stalnu na Helder-u.

osnovan, koji je takogjer zaspao. — Čovjek bi rekao, da se sa službene ugarske strane nije htjelo privatnomu pothvatu ići na ruku, jer i ako je stvar umuknula, nije odmetnuta; pače prije ili poslije, uz njemačke, doživjet ćemo i madžarsku postaju, ako se ne će može biti prije oživotvoriti talijanska.

Moram naime nadodati, kako i mletački zoolozi o tom rade; pače u svoje vrijeme, od njih potaknut, pisao sam i govorio u prilog mletačkoj postaji prema onoj, da se glas tugjinca više uvažava, dok glas domaćega čovjeka često ostaje glas onoga, što vapije u pustinji. Najviše radi ondje Dr. Levi-Morenos, urednik mletačke smotre za ribarstvo „Neptunia". Sva je dakle ipak prilika, da će se u nedaleko vrijeme podignuti i mletačka postaja, kojoj će dakako glavna zadaća biti unapregjenje ribarstva. — Valja naime znati, da ako i jest fauna mletačkih laguna jednolična, te se ni iz daleka ne može isporediti sa raznolikošću faune hrvatskih obala, ipak ona daleko natkriljuje našu golemim mnoštvom individua svake vrste. Ribarstvo laguna i obala od austrijske strane do Comacchija unosnije je nego ribarstvo makar kojega jednakog predjela Jadranskoga mora.

Dr. Levi-Morenos piše, da su ribari, podanici talijanski, god. 1900. s jedne i s druge strane Jadranskoga mora, kojemu je površina 131.875 *kil.*², ulovili za 5 milijuna lira riba, a da ukupni lov na Jadranskom moru po njegovu računu mora biti približno do 12 milijuna lira.[1]

* * *

[1] Nijesu tu sustali. Mi spavamo, a Nijemci su još jedan korak naprijed pošli. Za 24. ožujka o. g. (1903.) sazvao je grof M. Vetter von der Lilie, predsjednik zastupničke kuće u Beču, skupštinu za osnovanje društva „Verein für Tiefsee-Forschungen in der Adria". Ovo će društvo nastojati, da pribavi posebnu lagju na paru, kojom će se ne samo na veliko unaprijediti poznavanje naše faune, nego

*

Zoološke ili bolje biološke su postaje danas gotovo sve u savezu sa zoološkim zavodima dotičnih najbližih universiteta, a to i jest razlog, zašto su te postaje pretežno državni zavodi.

Zoološki su perivoji nasuprot velikom većinom svi u rukama privatnih društava, a to poglavito valja za Njemačku. Sjajna svjedodžba zrelosti Nijemcima, kad je zoologija u njih tako visoko uvažena, te njihovi perivoji mogu opstati bez državnoga skrbništva. Ako nam dakle do dan danas nije za rukom pošlo doživjeti osnovanje zoološke postaje, budući da se to od države očekuje, to ja evo, potaknut javnim mnijenjem, koje me je u novije vrijeme ponovno pozvalo, stavljam na srce imućnicima i velikim posjednicima hrvatskim, ne bi li namaknuli sredstva za osnutak prvoga čednoga zoološkog perivoja u glavnom gradu Zagrebu.

Hrvatska ima lijep broj imućnika, koji će htjeti jednom za uvijek žrtvovati na oltar domovine u ime znanosti u opće, u ime obrazovanosti i u ime naše hrvatske mladeži nekoliko tisuća for. za utemeljenje perivoja, koji će se zatim, nema sumnje, moći uzdržavati vlastitim godišnjim dohotkom. Svijestan sam, kako smo Hrvati, na čelu naš Zagreb, uvijek napinjali sve sile, često pače žrtvovali preko opravdanih zahtjeva i doprinijeli za po-

će se uz to nastojati temeljito proučiti njene ribarske prilike. S te strane mora se zaista svatko od srca veseliti; no sa specijalno hrvatske strane mora nam srce zepsti. Kako i što se sve radi na polju, koje je naše polje! A kod nas? Jedva jedan nešto stvara, drugi rastvara; jedan gradi, drugi razgragjuje.

Iza lijepoga našeg izleta s „Margitom“ izjavio sam želju, da bi trebalo istraživati bar Boku Kotorsku, koja je sasvim nepoznata. Pokucao sam, ne bi li nam za tu svrhu dali „Margitu“, ali sam se uvjerio, da ne će iz toga biti ništa. No sva je prilika, da se za moj vapaj za trećega megjunarodnoga kongresa zoološkoga proćulo, a može biti da je baš i to doprinijelo, da se ovo novo društvo stvorilo.

dignuće naših kulturnih zavoda, pa se zato ne ćemo ni tomu oglušiti. A što bi i bio Zagreb, da nema do 11.200 učenika?

Bilo bi zaista vrijedno, da bi hrvatski statistik s obzirom na broj stanovnika, s obzirom na nimalo sjajne imovinske prilike brojevima prikazao, koliko je hrvatski narod doprinio od svoje sirotinje za Akademiju znanosti, za hrvatsko sveučilište, koje bez medicinskoga fakulteta jest i ostaje krnje, za nar. muzeje, za Maticu hrvatsku, za hrvatsko kazalište, za hrvatski glazbeni zavod, u opće za sve, čim se s pravom možemo dičiti na prosvjetnom polju; doprinijeli smo pače i za same zgrade, gdje su ti naši zavodi smješteni; — pa ja kriv, ako ne će izaći na vidjelo, kako je osim Amerike i Rusije mali taj prezreni i klevetani narod razmjerno više učinio za svoju prosvjetu i napredak nego makar koji sličan ili velik narod. To me i bodri, da se kod ove svečane zgode utječem hrvatskomu narodu i hrvatskomu rodoljublju, da namakne sredstva i za ovaj korisni i nužni pothvat. Donekle sam se sa strahom odvažio, da ga potaknem, ali kako rekoh, sam potaknut rado sam se evo oglasio.

Kao da čujem prigovor: I opet neko novo društvo; imamo ih dosta; ima ih i suvišnih; i to je puki luksus; zašto nametati nam nov trošak; ta eto sad ste priznali, da smo već mnogo žrtvovali; nije li veća i preča potreba tamo, gdje naš narod strada?

Jest, strada, ali strada prije svega poradi svoga neznanja. Inače se ne bi trebalo seliti do preko trećine milijuna ljudi iz ove lijepe domovine, iz koje ga isturaju spretniji stranci, pošto su ga izrabili. Velik je tomu razlog, što mi takogjer gotovo uvijek gledamo na prošlost, ne vidimo jasno i ne vladamo se mudro u sadašnjosti, a tko da tako priredi a kamo li naprijed vidi budućnost!

Tako mogu prigovarati samo oni, kojima nije nimalo znano, što su zapravo prirodne znanosti, što je prije svega zoologija, i koji joj je dohvat i domašaj. Samo je neznanje krivo, što se kod nas vrstaju prirodne nauke u kategoriju druge, pače treće vrste. Samo slijepci duhom ne vide, kako one koračaju orijaškim korakom i s potpunim pravom osvajaju na sve strane nova područja. Zato dok budem živ, dovikivat ću iz dubine srca cijelomu svijetu, napose pak narodu našemu: Ceterum censeo biologiam esse colendam.

* * *

Budući da je na našu veliku žalost tako, a moralo bi jednom prestati, neka mi bude dopušteno, da i opet koju rečem o zoologiji, jer samo ovim putem mogu doći do zooloških perivoja i dokazati, od kolike su vrijednosti. Za dokaz ću u kratko spomenuti nešto o petom internacionalnom zoološkom kongresu od prošle godine u Berlinu.

Kao što se moglo naprijed vidjeti, taj je sastanak daleko natkrilio kongrese u Parizu (1889. g.), u Moskvi (1892. g.), u Leidenu (1895. g.) i u Cambridge-u (1898. g.), i to ne samo brojem učesnikâ, nego i sadržajem priopćenih radnja. Običaj je, da se kao predmet prve skupne sjednice izabere dakako najvrednije predavanje megju svima prijavljenima i da ta čast zapada naravno već vrlo uvažena i poznata stručnjaka. Zoolozi jednoga a i drugog kontinenta grnuli su u Berlin; bilo ih je upisanih 691, a nazočnih 589. Toliko ih nije nikada i kod nijedne prilike vidio svijet. Dakle kod tako rijetke i svečane zgode prvo je predavanje prve glavne skupštine držao G. B. Grassi, profesor poredne anatomije rimskog sveučilišta. A znate li, koji je predmet odabrao? — To već naprijed hvaljeno i s velikom na-

petošću očekivano predavanje raspravljalo je potanko o nekom komarcu rimske ravnice roda *Anopheles*. .... A da zbilja; pa koliko ima noga? Vidim podsmijeh na licu nekih slušalaca, ali za istinu odmah ćete namrštiti vedro čelo, kad doznate, da je prof. Grassi bjelodano i jasno dokazao, da se malarija rimskoga zloglasnog polja, koja je vijekove i vijekove u prerani grob bacala nebrojene hiljade ljudskih života, imade pripisati jedino ubodu inače neznatnoga komarca roda *Anopheles*. Nesrećna ta mušica razreda dvokrilaca, podrazreda *Nemocera* ili *Tipularia*, jedina je širiteljica bolesti i uzrok smrti. Ne stradaju pak od buba samo oko Rima, nego gdje god ljudi ginu od malarije, svagdje su poglavito krive srodne vrste dvokrilaca *Diptera*, prosto govoreći: muhâ, mušica i komaraca itd.

Čitalo se, da je ove god. prof. Grassi pozvan, neka ispituje, koje su bube krive malariji u Dalmaciji i kako bi se tomu zlu doskočilo. Nijesmo još doznali, je li gdje bio, je li što ustanovljeno; ali znamo, kako naš narod strada u neretvanskim močvarama, znam iz vlastitoga iskustva, kako trpi poradi ninskih močvara, strada u ravnoj Slavoniji, naš svijet strada svagdje, gdje ima močvara i bara, koje su boravište ubitačnih protista, protozoa, crva, buba itd. Dakako da su Grassi i njegovi saradnici izmislili način, kako da se čovjek brani od *Anopheles-a* prozirkama i drugim sredstvima, kojima nam se nije ovdje baviti. Dovoljno je, da utvrdimo, kako dakle poznavanje životinjstva može često spasti čovječanstvo od bolesti i smrti.

Koga groza ne hvata, kad čuje samo riječ „kuga“? Tko zna, koliko je milijuna ljudi kukavno poginulo od kuge od najstarijega doba pa sve do danas? A jedva su pri kraju prošloga vijeka Pasteur-ov učenik Dr. Yersin i japanski naučnjak Dr. Kitasato stavili u pogibao

smrti vlastiti život, te su — pravi junaci — tako obreli bacil kuge *Coccobacillus pestis*, pa i oni i drugi dokazali, da su širitelji užasne pošasti štakori, miševi, muhe, buhe itd.

S druge strane, ako i jest zdravlje najveće blago na svijetu, zoologija ili, ako hoćete, biologija slavi dan na dan ne manje pobjede na duševnom polju. Prepuštam riječ samomu Grassi-ju, kad veli: „Zoologija se „s opravdanim ponosom diči, da je raširila obzor ljudske „misli. Ona se s titanskom smionošću pothvatila, da „nazad upravi pogled istraživanja sve do izvora života; „ona je kušala, da složi isprave za povijest ljudske „vrste, nadajući se, da će odrediti pravo mjesto čovjeku „u prirodi, te je neki filozof mogao izreći: „„Sva se „„filozofija steže na zoologiju““.

„Ako je zoologija mogla izvršiti u opće najveći utisak „na filozofiiju, sama se medicina na jednom oćutjela „prizvana na nov život s pomoću te znanosti, koja je. „da navedemo samo nešto malo primjera — podigla „anatomiju čovjeka od puke sluškinje praktične medi„cine do samostalne znanosti; proučavajući praživotinje „podala je znanstvenu podlogu teoriji o stanicama, itd.“[1]

Dični mi pobratim G. Sergi, prof. antropologije i eksperimentalne psihologije rimskoga sveučilišta, ponovno mi je pismeno i usmeno izjavio, kako se sva filozofija steže na biologiju, jer ova je znanost najopsežnija, najmnogostručnija i obuhvata sve pojave života; zoologija je samo dio biologije, ali dakako najodlučniji.

Ogledate li daleki dohvat i potpunu opravdanost Grassi-jeve i Sergi-jeve tvrdnje, onda se nemojte čuditi, što nijesam propustio nikada zgode, da ne bih opomenuo naš narod ili, pravo govoreći, one koji ga

[1] Verhandlungen des V. internationalen Zoologen-Congresses zu Berlin 12—16. August 1901. Jena 1902., str. 99.

vode, neka se malko obavijeste i upute o prije neočekivanom uspjehu zooloških znanosti na fizičnom, kao i na duševnom polju. Neka se jednom moralno i materijalno podupiru oni naši zavodi, kojima je zadaća njegovanje i proučavanje prirodnih nauka i koji opstoje ne zato, što im može biti oni, koji su prvi na to pozvani, uvažuju vrijednost, nego gotovo samo zato, što ih drugi narodi imaju, pa ih tobože moramo i mi imati i uzdržavati.

Kako mi je danas vrijeme odmjereno, ne mogu se upuštati u potanko razglabanje i dokazivanje temeljitosti Grassi-jeve tvrdnje, kojoj je burno povlagjivao najpresudniji zbor, što ga je svijet dosad vidio, naime zbor od blizu 600 zoologa.

Možemo dakle s punim pravom tvrditi, da bez znanja zoologije često nema života, bez zoologije često nema zdravlja, ali bez zoologije danas nema i ne može biti prave filozofije, prave spoznaje. — Pogledajte samo djela Comte-a, Spencer-a, Siciliani-ja i drugih najvećih umnika našega vremena; bez zoologije u širem smislu nikud nikamo.

Da me ne bi opet tko naopako razumio! Nijesam nikada mislio, da se cijeli svijet ima baviti zoologijom; to i ne treba, ali jedno bezuvjetno zahtijeva naš vijek, da pošto su prirodne nauke udarile devetnaestomu stoljeću svoj pečat, svaki onaj, koji hoće da se u dvadesetom priznade obrazovanim, mora se upoznati s resultatima prirodnih nauka. Tako pišem i govorim već preko četvrt vijeka, te je pravo nedavno rekao prof. Reichenbach, kad je objavio najnovije znamenito djelo prof. Weismann-a: „Werden doch hier Fragen erörtert, die jeden Denkenden bewegen. und man erkennt wieder einmal die immer mehr

sich Geltung verschaffende Wahrheit, dass die Resultate der Biologie Gemeingut aller Gebildeten werden müssen".

Kod nas smo još veoma daleko od toga uvjerenja; zato ne ide nimalo pravim putem ni naša literatura ni naš narodno-politički život. Koliko ih ima kod nas, koji znadu za velike tečevine embriologije, fiziologije, anatomije, zoologije, paleontologije, geologije itd.? Tko zna n. p., da se dobro poznati pisac družbe Isusovaca Wassmann bavio takogjer pitanjem životinjske inteligencije, te je ove godine kod te prilike priznao ispravnost tako zvane teorije o evoluciji?

Koji pak pametan može zanijekati vrijednost životinjske psihologije? Od kolike je koristi proučavanje i motrenje živih životinja? Koliko gragje pruža misaonu čovjeku duševni život životinja? Dozvolite mi tu riječ bez ikakva obzira, da li se kod životinja imade govoriti o prostom instinktu ili o nekoj vrsti duševnih sposobnosti! Nitko jamačno ne čeka tek na mene, da riješim ovo pitanje; ali je danas već eto svakomu jasno, da se svi životinjski pojavi ne mogu nikako protumačiti prostim nagonom. Malodušnike je vrijedno sjetiti riječi Staroga zavjeta, gdje stoji: „18. Rekoh u srcu svom za sinove ljudske da im je Bog pokazao da vide da su kao stoka. 19. Jer što biva sinovima ljudskim to biva i stoci, jednako im biva; kako gine ona tako ginu i oni, i svi imaju isti duh; i čovjek ništa nije bolji od stoke jer je sve taština. 20. Sve ide na jedno mjesto; sve je od praha, i sve se vraća u prah. 21. Ko zna da duh sinova ljudskih ide gore, a duh stoke da ide dolje pod zemlju?"[1]

Nama je glavno ustanoviti, da je proučavanje ovih fenomena zahtjev znanosti, zoološke psihologije, koja je stara, kao što je star ljudski rod, znanosti, kojom su se

[1] Knjiga propovjednikova. Glava 3.

veoma mnogi bavili, kako ćemo eto sada dokazati. Napretku ove grane zoologije u velike su pomogli zoološki perivoji, zato je Brehm pravo pisao: „Istom je živa životinja biće, koje ćuti i kreće se; mrtve, nadjevene, u žesti sačuvane jesu i ostaju samo predmet[1].

* * *

Morao bih predaleko segnuti, kad bih htio predočiti potpunu literaturu te struke, ali za dokaz potrebe i koristi zoološkoga perivoja moram u kratkom prijegledu prikazati samostalnu literaturu. Rekoh „samostalnu", jer se ne možemo obazirati na nebrojene rasprave i radnje, i ako su izvorne, kojih je na stotine i stotine razasuto po spisima raznih akademija i učenih družtava ili stručnih časopisa, makar da ih ima od velike cijene. — Jednako ne trebam navesti sve ono, što se pisalo do konca XVIII. vijeka, jer su pozniji pisci već upotrebili svu pregjašnju gragju. Samo se sobom razumije, da su i to polje obradili poglavito veliki kulturni narodi.

Pri kraju osamnaestoga vijeka i u početku devetnaestoga mnogo je pisao englez W. Bingley; njegova su popularno-znanstvena djela puna lijepe gragje. Ograničit ću se na to, da navedem prijevod njegova djela od Nijemca J. A. Bergk-a, koji je objelodanio tri knjige s natpisom „Životinjska psihologija"[2].

Iza njega su se javili E. Jesse[3] i St. Bushnan[4]; no najznamenitije je djelo W. Kirby-jevo, koje je

---

[1] Brehm' s Thierleben. Zweite Auflage. Erster Band. Leipzig 1876., str. VII.

[2] Bingley W., Thierseelenkunde itd. Leipzig 1804 -1810.

[3] Jesse E., Gleanings in natural history. London 1835.

[4] Bushnan St., The philosophy of instinct and reason. Edinburg 1837.

ugledalo svijet u drugom izdanju 1835. god., a preveo ga je na njemački Oesterlen[1].

Swainson je iste godine priopćio vlastito opažanje na životinjama u menažeriji[2]; drugo je njegovo djelo o tom predmetu od 1840. god.[3]

Iza njega su se javili Carpenter[4], Otway[5], Couch[6], Thompson[7], Kemp[8], Garratt[9] i dr. Ali sve je natkrilio Darwin, kad je 1872. god. podao cijelomu svijetu klasično ono djelo: „Izražaj čuvstva u čovjeka i životinja“[10], što ga je na njemački preveo Carus[11], a poslije su ga preveli i neki drugi narodi.

Darwin-ovi vršnjaci i prijatelji Romanes[12] i Lub-

---

[1] Kirby W., Die Thierwelt. Unterhaltungen über Sitten, Instincte und Geschichte der Thiere, zur Verherrlichung der Macht, Weisheit und Güte des Schöpfers. Aus dem Engl. von Friedr. Oesterlen. Stuttgart 1838.

[2] Swainson Will., Animals in menageries. London 1838.

[3] Swainson Will., The habits and instincts of animals. London 1840.

[4] Carpenter W. B., Zoology and instinct in animals itd., dvije knjige. London 1844.

[5] Otway C., The intellectuality of domestic animals. London 1847.

[6] Couch J., Illustrations of Instinct, deduced from the Habits of British animals. London 1847.

[7] Thompson Edw. P., The passions of animals. London 1851.

[8] Kemp T. L., Indications of instinct. A sequel to the natural history of creation by the same author. London 1854.

[9] Garratt G., Marvels and mysteries of instinct; or curiosities of animals life. London 1856. (drugo izdanje od 1857. god.).

[10] Darwin Ch., The Expression of the Emotion in Man and Animals. London 1872.

[11] Darwin Ch., Der Ausdruck der Gemüthsbewegungen bei Menschen und Thieren. Deutsch von J. V. Carus. Stuttgart 1874. (drugo izdanje).

[12] Romanes G. J., Animal Intelligence. London 1882. (drugo izdanje; prevedeno na francuski i njemački jezik).

bock[1] nastavili su i popunili njegov rad, te su sastavili djela o inteligenciji životinja, djela, koja su doživjela više izdanja i više prijevoda.

Napokon ne smijemo zaboraviti još dvije glavne engleske knjige o inteligenciji životinja; prva je od Nicols-a[2], druga od Morgan-a[3].

Ovdje moramo dodati još djela Amerikanca E. Menault-a[4] i Peckham-a[5].

Nijemci nijesu zaostali za Englezima. Odmah u prvom početku devetnaestoga vijeka Orphal[6] objelodanio je zanimljivu knjigu; a malo zatim drugu[7].

Vrijedno je i Autenrieth-ovo djelo[8]; ali je za životinjsku psihologiju temeljno njemačko djelo u dvije omašne knjige od Scheitlin-a[9].

Prof. zoologije bečkoga sveučilišta Dr. L. Schmarda, vrlo zaslužan za istraživanje faune u opće, a napose Jadranskoga mora, javio se 1843. god. inauguralnom disertacijom, u kojoj je raspravljao o instinktu životinja

---

[1] Lubbock J., Die Sinne und das geistige Leben der Thiere, insbesondere der Insecten. Leipzig 1889. (prijevod s engleskoga).

[2] Nicols A., Zoological Notes on the structure, affinities, habits and Mental faculties of Animals. London 1883.

[3] Morgan C. L., Animal Life and Intelligence. London 1891.

[4] Menault E., Intelligence of Animals. New-York 1885.

[5] Peckham G. W. and Elizabeth G. Peckham, On the Instincts and Habits of the Solitary Wasps. Madison 1898.

[6] Orphal Wilh. Chr., Der Philosoph im Walde, oder Untersuchungen über die Seelenkräfte der sogenannten vernunftlosen Thiere. Hamburg 1807.

[7] Orphal Wilh. Chr., Sind die Thiere bloss sinnliche Geschöpfe, oder sind sie auch mit Fähigkeiten versehen, die eine Seele vermuthen lassen? Leipzig 1811.

[8] Autenrieth J., Ansichten über Natur- und Seelenleben. Stuttgart 1836.

[9] Scheitlin P., Versuch einer vollständigen Thierseelenkunde. Stuttgart und Tübingen 1840.

s prirodopisnoga gledišta[1], a tim se pitanjem ponovno bavio, kad je izdao knjigu: „Nagovješćivanja iz duševnoga života životinjskoga“[2].

Iza Schmarde valja spomenuti djela: Jarisch-a[3], Posner-a[4], Fuchs-a[5] itd.

Ne ćemo se baviti monumentalnim Brehm-ovim djelom „Thierleben“, što ga je izradio u društvu s Taschenberg-om i Schmidt-om prvi put od 1863. do 1869. god., jer je svakomu poznato; doživjelo je četiri izdanja, a preveli su ga svi veći kulturni narodi.

Veoma je znamenito djelo Perty-jevo[6] o duševnom životu životinja. Radnje Möbius-a[7], Strümpell-a[8], Körner-a[9] i drugih pridonijele su nove gragje; no od svih je knjiga najvrednija dobro poznata popularno-znanstvena Büchner-ova[10] iz duševnoga života životinjskoga, koja je 1880. god. treći put tiskana, a dakako i prevedena na druge jezike.

[1] Schmarda Ludw. K., Der Instinkt der Thiere vom naturhistorischen Standpunkt. Wien 1843.

[2] Schmarda Ludw. K., Andeutungen aus dem Seelenleben der Thiere. Wien 1846.

[3] Jarisch H. A., Blicke in das Leben der Thiere oder Forschungen über die Thierseele. Wien 1851.

[4] Posner Ed. Wilh., Das Seelenleben der Thiere mit Berücksichtigung der Menschenseele und des Menschengeistes. Görlitz 1851.

[5] Fuchs Christ. Jos., Das Seelenleben der Thiere, insbesondere der Haussäugethiere im Vergleich mit dem Seelenleben des Menschen. Erlangen 1854.

[6] Perty M., Ueber das Seelenleben der Thiere. Leipzig 1865.

[7] Möbius K., Die Bewegungen der Thiere und ihr psychischer Horizont. Kiel 1873.

[8] Strümpell L., Die Geisteskräfte der Menschen verglichen mit denen der Thiere. Leipzig 1878.

[9] Körner Fr., Instinkt und freier Wille. Beiträge zur Thier- und Menschen-Psychologie. Leipzig 1878. (drugo izdanje).

[10] Büchner L., Aus dem Geistesleben der Thiere. Leipzig 1880.

Da ne duljim, preporučujem svakomu, koga ovo pitanje zanima, neka prouči djela: Schütz-a,[1] Hoffmann-a,[2] dakako Wundt-a,[3] napokon Edinger-a,[4] Wassmann-a,[5] Purpus-a,[6] Bregenzer-a[7] i dr. Francuska se literatura može ponositi velikim brojem djela o psihologiji životinskoj, čovjek bi pače rekao da nitko nije razmjerno toliko doprinio širenju ove znamenite struke, koliko Francuzi.

Leroy je zavrijedio, da mu se djelo prevede na njemački jezik, ali kako je on pisao pri kraju osamnaestoga vijeka, ide u okvir ove naše smotre upravo samo prijevod[8].

Od Leroy-a do Allent-a, koliko je meni poznato, nije nijedna znamenitija radnja ugledala svijet. Allent-ovo je djelo štampano jedva 1821. god.,[9] ali se vrlo rado čitalo, jer je 1834. god. štampano po četvrti put.

---

[1] Schütz L., Der sogennante Verstand der Thiere oder d. animalische Instinkt. Paderborn 1880.

[2] Hoffmann L., Thier-Psychologie. Stuttgart 1881.

[3] Wundt W., Vorlesungen über die Menschen- und Thierseele. Hamburg 1892. (drugo i treće izdanje).

[4] Edinger L., Ueber die Entwicklung des höheren Seelenlebens bei den Thieren. 1894.

[5] Wassmann E., Instinkt und Intelligenz im Thierreich. Ein kritischer Beitrag zur modernen Thierpsychologie. 2 verm. Auflage. Freiburg im B. 1899.

[6] Purpus W., Die Anschauungen des Porphyrius über die Thierseele. Erlangen 1899.

[7] Bregenzer, Thierisches Sittlichkeits- und Rechtsgefühl. Leipzig 1901.

[8] Leroy Ch. G., Über die Verstandeskräfte der Thiere. Aus dem Französischen übersetzt von Joh. Ant. Müller. Nürnberg 1809.

[9] Allent B., Les animaux industrieux, ou description des ruses qu'ils mettent en oeuvre pour saisir leur proie et fuir leurs ennemis; des moyens qu'ils emploient pour la construction de leurs

Manje poznati, ali veoma zaslužni prirodnjak Virey objelodanio je dvije knjige o navadama i nagonima životinjskima.[1] Talijanski prijevod od 1825. god. sastoji se od šest knjiga.

U prvoj su se polovini prošloga vijeka javljali još redom: Rousse,[2] Delattre,[3] Antoine de Saint-Gervais,[4] Cuvier,[5] Flourens,[6] Caboche-Demerville,[7] Gabillot,[8] Nore.[9]

Poglaviti su pisci druge polovine vijeka ovi: Tous-

---

habitations; de leurs combats; de leurs jeux et de toutes les ressources, qu'ils ont reçues de la nature pour veiller à l'entretien et à la conservation de leur vie. Paris 1821.

[1] Virey Jul. Jos., Histoire des moeurs et de l'instinct des animaux itd. Paris 1822.

[2] Rousse B., Instinct, moeurs et sagacité des animaux ou lettres de deux amies sur l'histoire naturelle. Paris 1835. (prvo je izdanje od 1829. god.).

[3] Delattre Ch., Les bêtes savantes, ou anecdotes et récits curieux sur l'intelligence, l'industrie, les ruses, la force, l'attachements pour leurs maîtres, de certains animaux sauvages et domestiques. Paris 1836. (Drugi put: Limoges et Paris 1850.).

[4] Antoine de Saint-Gervais A., Les animaux célèbres. Anecdotes historiques sur des traits d'intelligence, d'adresse, de courage, de bonté, d'attachement etc. des animaux de toute espèce, depuis le lion jusqu' à l'insecte Paris 1837. (drugo izdanje), dvije knjige.

[5] Cuvier Fr., Résumé analitique de ses observations sur l'instinct et l'intelligence des animaux, par P. Flourens. Paris 1841.

[6] Flourens P., De l'instinct et de l'intelligence des animaux. Resumé des observations de Frédér. Cuvier sur ce sujet. Paris 1845. (drugo izdanje, treće je sasvim preragjeno od 1851. god.).

[7] Caboche-Demerville J., Les animaux célèbres, intelligents et curieux. Paris 1844.

[8] Gabillot, Étude physiologique de l'instinct chez l'homme et chez les animaux, dans l'état sain et dans l'état maladif. Paris 1844.

[9] Nore Alf. de, Les animaux raisonnents; examen philosophique de leur organisation, de leurs moeurs et des faits les plus intéressants de leur histoire. Paris 1845.

senel,[1] Fée,[2] Gratiolet,[3] veoma znamenit, jer je raspravljao o inteligenciji životinja u savezu s porednom anatomijom i živčanim sustavom. Ne manje je znamenita i radnja Hervieux-ova[4], pisana u prilog zaštite životinja, a još više Houzeau-ova,[5] gdje se isporegjuju duševna svojstva čovjeka i životinja. Maréchal pak ide mnogo dalje, jer je pri koncu minuloga vijeka napisao djelo, kojim nastoji dokazati, da životinje prestižu čovjeka.[6] Prema Maréchal-u išla bi i ona Valtour-ova: „Comparer l'homme à la bête, c'est peut-être encore le flatter". Nadalje valja spomenuti djela: Joly-ja,[7] Bourbon-a del Monte,[8] Muller-a,[9] Pouchet-a,[10] Frédéricq-a,[11] Foveau de Cour-

[1] Toussenel A., Esprit des bêtes, zoologie passionelle. Mammifères de France. Paris (drugo je izdanje od 1852. god., treće od 1858. god.); — L'Esprit des bêtes. Le monde des oiseaux. Ornithologie passionelle. Paris1855. (dvije omašne knjige).

[2] Fée A. L. A., Études philosophiques sur l'instinct et l'intelligence des animaux. Strassbourg 1853.

[3] Gratiolet P., Anatomie comparée du système nerveux considéré dans ses rapports avec l'intelligence. Paris 1857.

[4] Hervieux L., Système philosophique de Leibnitz sur l'âme des animaux, présenté à la Société protectrice des animaux. Paris 1859.

[5] Houzeau J. C., Études sur les facultés mentales des Animaux, compar. à celles de l'homme. Mons 1872. (dvije knjige).

[6] Maréchal P., Supériorité des Animaux sur l'Homme. Paris 1900.

[7] Joly H., L'instinct. Ses rapports avec la vie et avec l'intelligence. Paris 1873. (drugo izdanje). — Psychologie comparée. Paris 1886. (drugo izdanje).

[8] Bourbon del Monte, L'homme et les animaux, Psychologie positive. Paris 1877.

[9] Muller Eug., Les Animaux célèbres. Paris 1885.

[10] Pouchet A., Moeurs et Instincts des Animaux. Paris 1887.

[11] Frédéricq Leon, La lutte pour l'Existence chez les Animaux marins. Paris 1889.

melles-a[1] i Alix-a.[2] Lijepi ovaj niz završuje se s djelom Lataste-a,[3] koji se specijalno dao na to, da temeljito prouči živovanje glodavaca.

Napokon ćemo još spomenuti djelo Hachet-Souplet-a,[4] koji živo preporučuje namisao, da se osnuju zavodi za dresiranje životinja, koje su više ili manje vrsne, da se odgajaju prema svojim sposobnostima. Vlastito je iskustvo objelodanio u navedenom djelcu, što ga je engleska kritika povoljno ocijenila. Poznato je, da su Nijemci osnovali posebno društvo, komu je svrha pripitomljenje afričkoga slona, koji bi kao domaća životinja mogao biti od velike cijene, kad bi ga čovjek mogao upotrijebiti onako, kako se upotrebljava azijski slon.

Baš kad sam imao da čitam u ovoj svečanoj sjednici. „Illustrazione Italiana“,[5] dakle ozbiljan časopis, donijela je članak, u kojem je neki Gino Pierotti potanko opisao, kako neki amerikanski gospodar s velikim uspjehom upotrebljava afrikanske majmune za berbu pamuka. Ta je vijest začudila svijet, ali su mi neki njemački zoolozi pisali, da je to mistifikacija, kojoj je nasjelo uredništvo uvaženoga tjednika.

Da bih doznao pravu istinu, pisao sam gospodinu G. E. Beyer-u, profesoru biologije Tulasne-ova sveučilišta u New-Orleansu, koji mi je pripravno odgo-

---

[1] Foveau de Courmelles, Les Facultés mentales des Animaux Paris 1890.

[2] Alix E., L'Esprit de nos bêtes. Paris 1890.

[3] Lataste R., Recherches de Zooéthique sur les Mammifères de l'ordre de Rongeurs (Alimentation, facultés mentales, amours, gestation, hybridation etc.) Cardillac-s.-Gar. 1890.

[4] Hachet-Souplet Pierre, Examen psychologique des Animaux Paris.

[5] L'Illustrazione Italiana. Anno XXIX. — N. 49. — 7. Dicembre 1902., str. 462.

vorio, da je to kao namjera Mangum-a, ali da prof. Tracey, vrstan inače botanik, ne zna, kako su njegovo ime za to upotrijebili. Redovno ništa ne cijenim, pače i ne marim čitati zoološke vijesti političkih dnevnika, koje su ili zlobno ili šaljivo ili od neznanja iskrivljene. Ali eto i novine, koje bi imale biti ozbiljne, nasjedaju ovakovim piskarima, a što je najgore, znanstveni časopisi često preštampavaju te neslane šale. No Mangum-ova ideja nije baš bez temelja; eno rekli smo, kako misli i Hachet-Souplet; pa zašto to ne bi moglo biti? Po relijefima starih Misiraca već su mnogo stoljeća prije Isusa upotrebljavali pavijane *Cynocephalus hamadryas* (L.) za sabiranje ne znam kakove vrste plodova. Danas dakako nema više pavijana u Misiru, a nije ih moralo ni tada biti; mogli su ih lako dobavljati iz Habeša. Dokaz pak imamo u tom, što su Malajci dandanas, a tko zna već otkada, priučili neku vrstu majmuna roda *Semnopithecus* za pobiranje kokosa (Cocosnuss).

Tko nije vidio, kakvim li se sve igrama i mudrolijama ne mogu naučiti majmuni? Najobičnija je predstava u majmunskom kazalištu, kako majmun kod ručka služi majmuna ili pak gospodara svojega. Garner-u je pouzdan prijatelj jamčio, da je za njegova dvogodišnjega boravka na Sumatri imao velikoga orang-utang-a *Simia*, koji mu je bio veoma koristan u njegovu kućanstvu, jer mu je otpravljao kojekakve jednostavne službe. Pa ni to nije ništa novo. Garner nije prvi to pisao; mnogo godina nazad opisan je n. pr. majmun podvornik „Antonio" roda *Troglodytes*[1].

Da se vratimo prijegledu literature. Talijani su se razmjerno manje bavili životinjskom psihologijom. Možda ću pogoditi razlog, ako ustvrdim, da dok su u Italiji

[1] Zaborowski, Les Grands Singes. Paris, str. 172.

utemeljene prve evropske menažerije, dánas se jedva može reći, da ima zooloških perivoja. Imaju istina i oni lijep broj rasprava i članaka te struke, ali od samostalnih knjiga spomenut ću onu iz početka prošloga vijeka, Chiaverini-jevu,[1] koja je i u francuskom ruhu ugledala svijet.[2] A baš prema koncu stoljeća javio se znameniti i svestrano obrazovani pisac Tito Vignoli[3] s djelom, koje je u velike pobudilo pažnju učenoga svijeta, te je i na njemački prevedeno. U novije se vrijeme javio profesor Grillo[4] iz Sassari-ja, no ne znam ni kada ni gdje je knjigu štampao; zadnje po vremenu svakako je djelce Scaglione-a.[5]

Literatura Holandezâ ne može se dakako mjeriti s onom velikih naroda; Scheltema[6] je pisao o nagonu kod čovjeka i životinja. Harting, sveučilišni profesor u Utrechtu, napisao je knjigu o zanatima životinja, u kojoj je dokazao, da megju njima ima tesara, zidara, rudara, tkalaca, tvorničara od papira itd. Profesor P. J. Van Beneden veoma hvali tu knjigu, ali nijesam mogao doznati, gdje i kada je tiskana.

Nijesam dospio doznati za poljsku literaturu. — Sva je prilika, da i ruska literatura obiluje knjigama i rad-

---

[1] Chiaverini L., Fondamenti della biologia comparativa ossia trattato elementare della vita dell'uomo comparata a quella degli altri esseri organizzati. Napoli 1808.

[2] Chiaverini L., Essai d'une analyse comparative sur les principaux caractères organiques et physiologiques de l'intelligence et de l'instinct. Paris 1815.

[3] Vignoli T., Psicologia comparata. Leggi fondamentali dell'intelligenza negli animali. Milano 1877.

[4] Grillo N., Considerazioni sulla intelligenza degli animali.

[5] Scaglione F., L'evoluzione delle Psiche nelle Piante, negli Animali e nell' Uomo secondo le moderne indagini scientifiche. Saggio di Psicogenia. Catania 1903.

[6] Scheltema P. S., Over het instinct by Menschen en Dieren. Arnhem 1840.

njama o psihologiji životinja, ali nam je slabo poznata. Nijesmo se naime imali kada i u to uputiti, a zapadnomu je svijetu na žalost i nepoznata i nepristupna. Djelo M. N. Bogdanova: „Nametnici svijeta, t. j. crte iz života životinja, koje se naseliše blizu čovjeka" — mora da je prekrasna knjiga, jer je 1902. god. doživljelo već 13. izdanje, a to nije doživjelo nijedno slično djelo svjetske literature. — Baš 1900. god. ugledalo je svijet djelo M. N. Pergamina: „Zahvalnost[1], ljubav i porodični život životinja". — Godine 1902. ugledao je svijet prijevod Coupin-ova djela o zanatu i umjetnosti životinja; u izvatku ga je izradio K. M. Gikarev i priopćio N. Komov uz predgovor N. A. Chlodkovskoga, profesora zoologije i poredne anatomije u St. Peterburgu. — Napokon je ove godine (1903.) F. Pavlenkov priredio drugo izdanje knjige V. Lunkovića o porodičnom životu životinjskom.

U češkom „Vesmiru" i u „Matici lidu" napisao je J. Kafka više članaka o instinktu životinja, najviše po Darwin-u. Ima ondje ocjena o radnjama Brehm-a, Wassmann-a, Bethe-a itd. Prevedeno je djelo Romanes-a, ali češka literatura, kako mi javlja dr. Babor, nema nijednoga izvornoga djela te ruke.

Može biti da će Madžari imati više toga, no poznajem samo jedno jedino samostalno djelo dra. Szilvek-a,[2] koji poglavito s teološkoga gledišta hoće da

---

[1] Da su životinje zahvalne, to je zaista svima poznato; a kako je kod čovjeka? Eno kako piše Fumagalli u svom krasnom djelcu: „E' merce così rara e così poco nota la gratitudine ch'io non ho trovato nessuna sentenza popolare che ne facesse menzione. Proprio come se non esistesse". (Chi l'ha detto? Milano 1895., str. 164.).

[2] Szilvek Lajos Dr., Darwin Állatpsychologiája. Budapest 1895. (158 pp.).

obori navode Darwin-ove na polju životinjske psihologije.

Dosad navedena opća literatura raspravlja o svima pitanjima životinjske psihologije. Popunit ćemo ovu kratku smotru prijegledom glavnih djela, u kojima se objašnjuju pojedina pitanja životinjske psihologije, ne obzirući se dakako ni tu na inače veliko mnoštvo članaka i rasprava.

Mnogo se n. pr. pisalo o igrama; ali je dovoljno spomenuti posebno djelo Nijemca Gross-a,[1] gdje je skupljena sva glavna gragja o tom predmetu. Englezi su pretočili ovo veoma zanimljivo djelo u svoj jezik.

Mnogo se pisalo i o ljubavi; napose o materinskoj ljubavi pisao je Menault.[2] Nadalje ću navesti Wenzel-ovu[3] knjigu iz prve godine minuloga vijeka, zatim temeljno djelo Büchner-ovo[4] i tri knjige Bölsche-ove,[5] koje se mnogo čitaju, te mi zato morate dozvoliti malen zakret.

O ljubavi čovjeka pisane su čitave knjižnice, ali gotovo samo sa strane empiričko-historičke. Sa strane fiziološko-psihološke još je mnogo toga, što treba tek razjasniti. A tko ne zna, da je hrana i ljubav bila, jest i bit će uvijek ona glavna os, oko koje se vrti životinjski

[1] Gross K., Die Spiele der Thiere. Jena 1896. (i na engleski prevedeno; na francuski su ga preveli A. Dirr i A. van Gennep 1902. god. u Parizu).

[2] Menault E., L'amour maternel chez les Animaux. Paris 1901.

[3] Wenzel Gtfr. Imm., Die Liebe unter den Thieren, in einer Reihe von Beobachtungen dargestellt und mit philosophisch-naturhistorischen Anmerkungen begleitet. Wien 1801.

[4] Büchner L., Liebe und Liebesleben in der Thierwelt. Berlin 1879.

[5] Bölsche W., Das Liebesleben in der Natur. Eine Entwickelungsgeschichte der Liebe. Leipzig 1900—1903.

život životinja, a hoćeš ne ćeš — i čovjeka? Napose čovjeka, koji ne misli, ne čita i nema ideala. Ali kako rekoh, sa strogo znanstvene strane ovo pitanje nije još iscrpeno. Megju ostalima je Mantegazza pokušao raspravljati o ovom pitanju, kad je objelodanio djelo o ljubavi čovjeka,[1] pa što se dogodilo? Inače u svakom pogledu odličan prirodnjak dobacio mu je, da je s... a. Kritik takav nalik je na onoga liječnika, koji ne će ili se ne usugjuje temeljito izliječiti rane, a bolesniku donosi smrt ili mu najmanje ne da da ozdravi. A napokon, ako se ne smije sve temeljito istraživati, neka se istražuje bar ono, što se može — jer i onako će nam mnogo toga ostati vječnom tajnom —; ako se stečeno iskustvo i znanstvene istine ne smiju svijetu priopćivati: koja je u opće od njih korist? Zar da to bude uvijek ograničeno i skriveno u sobici učenjaka? Dakle: svaka se znanost može, a i mora prostonarodno tumačiti i objelodanjivati.

Arago je negdje izjavio, da je astronomija znanost, koja se ne da popularno drobiti. No Flammarion se latio posla i protivno dokazao; pače mora se priznati, da mu je to sjajno pošlo za rukom. Ako nije i ne može biti svakomu pristupno svetište hrama, može ipak pribivati uzvišenomu obredu u predvorju.

Što je Flammarion izveo za astronomiju, to je eto sada Bölsche uradio za psihologiju ljubavi čovjeka i životinja; a da ne bi radio po suhoparnoj strogo znanstvenoj metodi, odabrao je romantičko-pjesnički oblik, te mu ne će nitko prebacivati nepristojnosti. Rekao bih, da mu je to uspjelo, jer prirodne su znanosti mnogo laglje i pristupnije nego astronomija. Dakako, inače nije lako naći pisca, koji uza stručno znanje ima i dovoljno

[1] Mantegazza Paolo, Gli amori degli uomini. Vol. I.—II. Milano 1886.

pjesničke žice, a i biran slog, da to postigne. Sve su znanosti danas neizmjerne, a život kratak; čovjek jedva dospije da prouči samo malen dio odabrane struke; otkle dakle njemu vremena za popularan, lijep, pjesnički oblik? To mogu samo oni, koji su od prirode obdareni, a ne trebaju da to postignu tek učenjem.

Redi i Chamisso bili su pjesnici i učenjaci, Buffon i Humboldt bili su veliki učenjaci, a uz to izvrsni pisci u prostom slogu; ali to nije svakomu dano. Eto Darwin je jamačno najveći učenjak svoga vremena, pa mu ne samo slog nije lagan, nego se u svojoj autobiografiji sam tuži, kako mu je pisanje bilo uvijek veoma tegotno, te mu često nije za rukom pošlo, da izreče sve lijepo i jasno, kako je želio, a da uz to ne strada strogo stručna strana knjige.

Velika je dakle zasluga, što je Bölsche, držeći se one „naturalia non sunt turpia“, prikazao u najljepšem obliku suštinu ljubavi i s njom povijest postanka i razvitka ženidbe, isporedjujući ljubav čovjeka s ljubavlju životinja. Mora mu se priznati, da je jasno i glasno pisao o predmetu, o kojem su učenjaci vični pisati samo „pro domo sua“ stidljivo i s grčko-latinskim nazivima, što ih samo oni mogu razumjeti. S druge je pak strane pisao tako, te mu nitko ne može dokazati prostotu, a kamo li nećudorednost ili gnusobu.

Poznato je, kako imade mnogo životinja ne samo viših, nego baš razmjerno još više i nižih, koje žive u zadruzi. Zoolozi su od najstarijih vremena svraćali svu svoju pažnju na te neizmjerno zanimljive pojave. Gotovo je nepojmljivo, što su najbolje uregjene životinjske države baš u manje savršenih životinja, kao što su pčele, ose, mravi, termiti itd. Kad bi životinje umjele govoriti, tko zna, ne bismo li od njih mogli koješta naučiti,

štošta prihvatiti, da se bolje uredi kukavno uregjeno ljudsko društvo?

Već prije spomenuti Wenzel izdao je 1804. god. djelo[1], u kome je opisana životinjska država, t. j. način života, svojstva, umjetnici i zanatlije u životinjskom svijetu. O tom su još pisali Houssay[2], Coupin[3] i već prije spomenuti Harting.

I Vogt[4] se napose bavio proučavanjem uredbe životinjske države. Ovo je djelo najvrednije te ruke.

Uz Vogta valja pročitati knjigu Espinas-ovu[5], koja je u Parizu drugi put štampana 1879. god., dok se W. Schlosser poskrbio za njemački prijevod. — Girod-ovu knjigu[6] o istom predmetu preveo je s francuskoga W. Marshall.

Kad sam god motrio i oči u oči gledao inteligentnoga psa, morsku medvjedicu ili dr. žalio sam životinju, koja ne može progovoriti; ali duhoviti Francuz vidi u tom neku vrlinu govoreći: „L'animal gagne beaucoup à être privé de la parole: il ne peut pas mentir". — Ali ne stoji ni to baš bezuvjetno. Pronicavi naš narod n. pr. zna, da i životinja ima svoj kakav takav jezik, te ga je lijepo označio, kad u narodnim umotvorima spominje njemušti jezik životinja, ipak dakle neku vrstu jezika. Ne treba pak da ističem, kako je baš samo naš

---

[1] Wenzel Gtfr. Imm., Der Staat der Thiere, oder Lebensart, Beschaffenheit, Künstler und Handwerker in der Thierwelt. Linz 1804.

[2] Houssay Fréd., Les Industries des Animaux. Paris 1890. (Po ovom je djelu W. Marshall izradio svoju knjigu: Thiere als Arbeiter. Leipzig 1901.).

[3] Coupin H., Les arts et métiers chez les Animaux. Paris 1902.

[4] Vogt C., Untersuchungen über Thierstaaten. Frankfurt 1851.

[5] Espinas A., Des sociétés animales. Paris 1879.

[6] Girod P., Les Sociétés chez les Animaux. Paris 1890.

narod za svaku, osobito domaću životinju izumio riječi, kojima označuje, kako se koja javlja, lijep niz onomatopoetskih riječi, kako ih nema nijedan drugi narod.

A da se samo kod čovjeka može govoriti o jeziku u pravom smislu riječi, da je upravo to glavni biljeg, koji ga bitno i temeljito razlikuje od životinja, svakomu je jasno. U sisavaca je grkljan u opće govoreći prilično jednako udešen, kao i kod čovjeka, ali opet nije tako savršen, da bi životinje mogle govoriti. No tko ne zna, kako sisavci raznim glasovima daju oduška boli, strahu, žalosti, veselju; kako znadu tužiti, kad su žedni, gladni itd.?

Nije tomu davno, što su politički dnevnici svake godine donosili po koju vijest, kako je neki Garner usred afričke šume, u kojoj žive gorile, podigao staklenu kućicu sa svakojakim zvoncima i drugim električnim spravama za motrenje i za obranu. Znao sam, da su i to novinarske mudrolije, i to tobože američkoga izvora. Napokon smo doznali, da se Garner godine i godine doista mučio, da prouči glasove majmunâ u zoološkim perivojima. Objelodanio je veoma zanimljivo djelce s natpisom: „The Speech of Monkeys", koje je pobudilo u velike zanimanje ozbiljnoga učenoga svijeta, te ga je Marshall popunio i preveo na njemački jezik[1]. Možda nije još svaka Garner-ova utvrgjena; ali se tu radi o ozbiljnoj stvari.

Već je 1775. godine Lord Monboddo, koliko znamo, prvi pisao o jeziku majmunâ, a za njim su se i drugi bavili ovim predmetom. No to nijesu znali proučiti po izvjesnoj metodi; većinom su pače pošli s gledišta nedokazanih ili samovoljnih pretpostavaka. Prvi, koji je dakle pošao pravim putem eksperimenta, jest

[1] Garner-Marshall, Die Sprache der Affen. Leipzig 1900.

Garner, koji je dakako upotrijebio za to fonograf. Garner je uvjeren, da mu je uspjelo protumačiti 9 riječi ili glasova kapucinskoga majmuna *Cebus capucinus* (L.)

Najnovije je i osobito je vrijedno znati, kako se Haeckel za svoga malajskog putovanja uvjerio, da bjeloruki gibon *Hylobates syndactylus* Cuv. iz Sumatre znade pjevati sasvim čistim, zvučnim poluglasima cijelu oktavu[1]. Nijesam skoro vidio komičnije slike od one gibona pjevača, kako ju je podao Haeckel u svom putopisu.

Za glasovite ekspedicije Erebus-a i Terror-a našla se u Antartičkom oceanu nova vrsta medvjedice — u svemu borave tamo četiri vrste, svaka drugoga roda: *Ommatophoca*, *Ogmorhinus*, *Lobodon* i *Leptonychotes* — koju je J. E. Gray 1844. opisao pod imenom *Ommatophora Rossi*, na čast poznatomu putniku Ross-u. Istom od posljednje ekspedicije „Belgica" od 1897—1899. god. ta je životinja bolje poznata. Za ove ekspedicije mogao ju je rumunjski prirodnjak Rakovitza, koji je bio dodijeljen ekspediciji, temeljito proučiti. Po njemu je od svih medvjedica, pače i od svih sisavaca najmanje nalik na sisavca, te se čini kao neka vrećasta riba. Sastavši se sa Rakovitzom nakon povratka s Antarktičkoga oceana pričao mi je, kako ona uzdiže glavu i čitav prednji dio tijela, nadima vrat i prsa te popijeva t. j. daje od sebe razne glasove. Rakovitza pravo ju je nazvao antarktičkom umjetnicom; zaista velika blagodat za tamošnji nijemi, smrznuti svijet. — Kako tamošnje mirno životinjstvo jedva još poznaje blagodati ljudskoga društva, to ona ne bježi od čovjeka, te je Rakovitzi uspjelo fotografski snimiti takovu medvjedicu pjevačicu. Latinska nomenkla-

[1] Haeckel Ernst. Aus Insulinde. Bonn 1901., str. 221., slika 68. — Die Welträthsel. Volksausgabe. Bonn 1903., str. 26.

tura nas ne veže, za nas neka ona bude medvjedica pjevačica.

Kod ptica je grkljan već znatno preobražen, ali one izvode svoj glas donjim grkljanom, što ga ovdje ne možemo opisati, a samo ga neke nemaju. Ptice se oglašuju pjevanjem, a toliko se pisalo o ptičjem pjevu, te ne ćemo ovdje mnogo riječi gubiti. Megju pticama papige imadu najsavršenija glasila. One mogu nasljedovati gotovo sve glasove drugih ptica, a kako je poznato, više ili manje dobro i ljudske riječi. One znadu do obmane nasljedovati reskanje pile, škripanje vrata, šuštanje vjetra, plač djeteta, smijeh čovjeka, a znadu govoriti i čitave rečenice. Nijedna druga životinja nema toliki opseg glasa, kao papiga. Sasvim je dakako drugo pitanje, da li i koliko može papiga zaista i razumjeti.

Makar da se mnogo pisalo o pjevu ptica, ipak ima još na tom polju veoma mnogo posla, pače mogu reći, da se nakon obreta fonografa ima sve ponovno proučiti i upravo zato neka mi bude dopušteno upozoriti na lijepu raspravu prof. Paolucci-ja,[1] koji je kušao notama označiti napjev od 20 domaćih ptica.

U najnovije je pak vrijeme Voigt izradio zanimljiv priručnik za izlete poradi proučavanja ptičjih glasova.[2] Eto upute, pa neka se mlagji dadu na posao, valja stvarati, a ne razgragjivati, prepisivati i kititi se tugjim perjem.

Kod reptila je grkljan i dušnjak razdijeljen, kao što nije kod amfibija; ali u opće govoreći možemo reći,

---

[1] Paolucci L., Sulle voci degli uccelli in ordine alla fisiologia e alla biologia (Atti d. Soc. Ital. di Sc. Natur. Vol. XX. Milano 1877.).

[2] Voigt, Exkursionsbuch zum Studium der Vogelstimmen. Berlin 1894.

da su plazavci nijemi, vodozemci i ribe, premda i oni daju od sebe glasove. Tako n. pr. od reptila hameleoni *(Chamaeleon)* imadu najsavršenija glasila, ali dok oni mogu jedva kvrknuti, geko i krokodili, u kojih su glasila jednostavnija, mogu se bolje oglašivati. Za zmije kaže naš narod: „pišti ili ciči kao guja u procijepu"; kaže se takogjer: „zmije sikću".

Od amfibija oglašuju se osobito žabe; zato narod zove neke „kreketuše", kao što o neskladnom zboru pjevačâ veli narod: „pjevaju kao žabe s proljeća".

Narodna poslovica kaže: „ribe se ne glase", ali se ipak oglašuju, a tko bi se za to zanimao, neka potraži rasprave Dufossé-a,[1] Johan. Müllera,[2] Mettenheimera[3] i dr.

Niže životinje dakako nemaju pravih glasilnih organa, pa kad se one oglašuju, čine to obično mehaničkim načinom. I bube imadu neki svoj jezik, koji dakako nema nikakva posla s glasanjem viših životinja. Učenjaci, kao što su Huber, Kirby i Spence, Dujardin, Burmeister, Franklin, Lubbock, Romanes i dr. dokazuju, da n. pr. i mravi, a dakako i drugi opnokrilci, koji zadružno žive, imadu poseban svoj jezik t. j. pravo govoreći: znakove, kojima se mogu sporazumijevati, makar da te pojave nije lako razjasniti i protumačiti. Narod naš ima lijepu poslovicu: „I mrav s mravom besjedi", jamačno zato, što je pravo opazio, da se zaista znadu sporazumijevati.

Glasoviti švicarski psihijatar i zoolog Forel u svom

[1] Dufossé, Des différents phénomènes physiologiques nommés voix des Poissons (Compt. Rend. Acad. d. Scien. de Paris. Tome 46. Paris 1858.)

[2] Müller Joh., Ueber die Fische, welche Töne von sich geben, und die Entstehung dieser Töne. (Müller's Archiv für Anatom. 1854.)

[3] Mettenheimer C., Ueber Töne bei Knorpelfischen (Müller's Archiv f. Anatom. 1858.).

djelu o mravima Švicarske[1] krasno je raspravljao o tom pitanju osvrćući se na psihičke sposobnosti mravi, pa je za lanjskoga zoološkoga kongresa držao o tom sjajno predavanje.[2] Ali mi ne valja prekoračiti granice Tko hoće potanke upute o tom predmetu u opće, neka potraži Wenzel-ovo djelo od prve godine prošloga vijeka.[3]

Od god. 1805. do god. 1811. priopćio je Sturz šest rasprava.[4] Francuz Gembloux sastavio je knjigu, kojoj je natpis: „Idiomologija životinja t. j. istraživanje historijsko, anatomijsko, fiziološko, filološko i glotološko o životinjskom jeziku".[5]

God. 1867. izašla je u Baselu knjiga W. Wackernagel-a,[6] koja je g. 1869. već po drugi put ugledala svijet.

Prof. zoologije kr. akademije u Münchenu dr. Herman Landois sabrao je u jedno sve, što se dotle pisalo, te se javio djelom, što ga toplo preporučujem svakomu, koga to zanima.[7]

Onima, koji žele nastaviti ovakovo istraživanje, bit će od velike pomoći dvije lijepe radnje: već spomenuta od Paolucci-ja: „O glasovima ptica u savezu s fiziologijom i biologijom" od 1877. god., zatim druga od

[1] Forel A., Les Fourmis de la Suisse. Zurich 1874.

[2] Forel A., Die psychischen Fähigkeiten der Ameisen und einiger anderer Insecten (Verhandlungen des V. Internationalen Zoologen-Congresses zu Berlin. Berlin 1902., 141—169.).

[3] Wenzel Gtfr. Imm., Neue auf Vernunft und Erfahrung gegründete Entdeckungen über die Sprache der Thiere. Wien 1800.

[4] Sturz F. W., Prolusio I.—VI. de vocibus Animalium; sex orationes. Grimae 1805 -1811.

[5] Gembloux P. de, Idiomologie des animaux, ou recherches historiques, anatomiques, physiologiques, philologiques et glossologiques sur le langage des Bêtes. Paris 1844.

[6] Wackernagel W., Voces variae animantium. Basileae 1867.

[7] Landois H., Thierstimmen. Freiburg 1874.

dr. Berlese-a:[1] „O novoj metodi zoofonografije“. Spomenuo sam kao izuzetak ove dvije rasprave, sadržane u spisima milanskoga prirodopisnoga društva, samo poradi njihove velike vrijednosti.

Premda se evo, kako smo dokazali, i o tom specijalnom pitanju mnogo radilo, ipak ova partija fiziologije i psihologije nije nimalo iscrpena, nasuprot fonograf i mikrofon otvaraju nam neprestano nove vidike.

Evo dakle, uz motrenje u slobodnoj prirodi, zoološki će perivoj uvijek za sve to biti najzgodnije i najprikladnije mjesto.

Kako rekoh, to nijesu sve knjige, što ih svjetska literatura ima o psihologiji životinja, a gdje su nebrojene stotine rasprava o tom predmetu? A našao se kod nas netko, koji je imao srčanost, da u zagrebačkim novinama najavi „urbi et orbi“, da ima u pripremi knjigu o životinjskoj psihologiji, u kojoj će se povući paralela prema duševnom čovjeku, a dodaje, da „takva knjiga ne postoji jošte ni u kojem drugom jeziku“![2] Jednako misli isti psiholog, da neki naši pisci ne pišu stručnih radnja svojih hrvatski, nego u tugjem jeziku, samo zato, da ih inozemstvo slavi. Sreća, što on nije baš mario za svjetsku slavu, sreća, što nije to sve sam priopćio stranomu učenomu svijetu, jer bi taj poziv dovoljan bio, da zaista njim samo proslavi sebe, a i narod, koji ponosno može pokazati takove ozbiljne učenjake!

* * *

Na svoju žalost nijesam imao kada polaziti u lov, a još sam manje imao vremena plandovati i tumarati po šumama i livadama, tamo čučati i motriti živovanje i

---

[1] Berlese A., Nuovo metodo di Zoofonografia (Atti d. Soc. Ital. di Sc. Natur. Vol. XXV. Milano 1882.).

[2] Lovačko-ribarski viestnik. Godina XI. Zagreb 1902., str. 82.

vladanje životinja; ali nijesam propustio, da kod zgode koju ne zabilježim, i to dakako od potpuno vjerodostojnih osoba. Evo dakle mali niz slučajeva za dokaz, da bi se i u nas dalo naći prekrasne gragje.

Canis familiaris L.

1. Novoveski župnik pok. Antun Vranić pripovijedao je, kako su u nekom manastiru imali više pasa; naučili su ih s pomoću jednostavne neke sprave vrtjeti pečenku na ražnju. Da se pravo priuče na to, obregjivali su se, svaki put drugi. Jednom se pas, na kome je red bio sakrio, te ga nema i nema. Redovnik se zato nije suviše brinuo, nego uhvati drugoga za šiju te ga postavi na mjesto, da vrti. To nije psu bilo pravo; nije njegov red, nije njegova dužnost; nego kako se redovnik udaljio, a on brzo ide, potraži onoga, na kome je bio red, po njuhu ga je dakako odmah imao, te ga za uho dovede do ražnja, a on se pobere, dok se drugi pokorio znajući, da je tako imalo biti.

2. Prof. Pero Budmani imao je u Dubrovniku psa, koji bi obično bio u ogragjenom vrtu pred kućom na Pilama, gdje su kuće a i ulice na strmom obronku brda Srgja. Dakako da je psu često bilo dosadno tamo biti danju i noću, pa mu se htjelo i šetnje. Vrtna su vrata dosta udaljena od kućnih, te se od kućnih ne mogu vidjeti vrtna vrata, koja su niže dolje. Ali pametna životinja opazi, da se vučenjem nekoga užeta kod kućnih vrata otvaraju vrtna vrata, kao što je bilo, kad bi god tko došao, pozvonio i unišao ili pak izišao. Kad je pas to sve opazio, on bi, kad bi se god htio prošetati, skočio na uže, potegnuo ga i tako na otvorena vrata lijepo izišao, a pazio bi dakako čas, kad ga nitko ne bi motrio.

3. Kad prof. Budmani s obitelju boravi na svojem imanju, kućni pas kmetovâ drži se cijeli dan gospodske vile, jer zna, da će imati i više hrane i bolju od svakidanje svoje seljačke. Ali se katkad dogodi, da su Budmanovi kamo pozvani, pa kadgod pas vidi, da se kuharica ni za što ne brine i ne kuha, otide redovno prije njih u selo sluteći, da se doma ne će ručati.

4. Neki moj prijatelj imao je u Zagrebu kuju istarske pasmine iz Rovinja. Kad se okotila, zadržali su najljepše psetance, othranili ga i čuvali poradi čistoće pasmine. Kad potpuno doraste, htjedoše, da se pari, ali se ono nije dalo. Dvije su godine uzastopce ponovno kušali, u svemu četiri puta, ali svi pokusi biše uzalud. Mladi pas nije htio imati posla s vlastitom materom. Jeli to jednostavni instinkt, što li je: svakako držim, da je to slučaj od znatne psihološke vrijednosti.

5. Isti je gospodin jednom poklonio prijatelju psa i željeznicom mu ga otpravio u Karlovac. Nakon četiri dana eto psa natrag pješice u gospodarevu kuću u Zagreb!

6. Isti taj gospodar imao je kuju, koja se zvala „Ruža“. Kad se jednom kasno na večer vozio iz Stubice u Zagreb, stane ona; na to će on njoj: „Ružo, što je to? Hodi naprijed!“ Ali se Ruža ne da. On uzme svjetiljku, pa jedno pedeset koraka naprijed nagje pijana čovjeka, gdje leži, a pred njim stoji konj.

7. Drugi se put gospodar vozio saonicama i dakako, kao obično, brzo jurio; najednom „Ruža“ stoji i laje, što bolje može. Gospodar sigje, ide dobrano naprijed i nagje, da je most razvaljen.

8. Ne znam zašto morao je on jednom poslati „Ružu“ željeznicom, ali se ona ne da u kola; skupilo se desetak podvornika i poslenika od stanice, ali ona ne će i ne će da ide; branila se svom silom, kako je bolje znala.

Nadogje gospodar pa joj kaže: „Ružo, kakve su to ludosti? Sram te bilo! Hodi lijepo sa mnom!“ Odmah pogje na to „Ruža“ mirno kao janje i ostade u vagonu.

9. Ugledan i veoma obrazovan kuće vlasnik gosp. Ljudevit Müller u Zagrebu imao je stara pinča muškoga spola, koji je bio već desetak godina ljubimac ukućana. Kad je jednom gosp. Müller pošao u Beč, kupio je dva sasvim mlada mopsa — takogjer mužjake, a kako je kući prispio, pustio ih je po sobi, da se nakon duga putovanja proskaču. Kad ih je pinč spazio, bio je ljutit i ponio se neprijateljski prema pridošlicama. Iza nekoliko dana opazivši, da on nije više ljubimac kuće, sav žalostan i zlovoljan povukao se u neku drvenu škrinju u kutu sobe kraj peći, koja je služila za spremište kamenoga ugljena, te bi se pokazao samo onda, kad bi morao poći na hranu. No vidjevši, da mu to ništa ne hasni, da nitko za nj ne mari, najednom je okrenuo kabanicu, izlazio iz svoga skrovišta i pokazivao se veoma prijazan prema mopsima, pače im je nastojao u svemu ugoditi i u pomoć priteći. Prema večeri ih je n. pr. gospodar lijepo namještao u običnu poštansku zaklopnicu, koju bi zatvorio, a poklopac pustio samo toliko otvoren, da im ne ponestane zraka. No mopsima je bilo prerano, da spavaju, i za to im je bilo dosadno, te bi stali cviljeti. Pinč bi se odmah javio i stao ne malim trudom prednjim nogama tako dugo vući, dok bi mu uspjelo potegnuti poklopac, te su mogli oni iskočiti i po sobi se proigrati.

Canis vulpes L.

10. Lovac gragjanin pogje u lov s nekim časnikom; postavili su se pod stablo, gdje se znalo da će u blizini pasti divlje patke. I dogjoše; a tek što su se pojavile, eto se nešto sruši baš na njih sa stabla. Bila je

lisica, koja je takogjer znala za navade i putove pataka, pa na njih mirno čekala, te nije uzmakla ni pobjegla, kad su se tamo postavili lovci; samo se nije znala obuzdati i uzdržati, kad su se pojavile patke, nego je pamet izgubila.

11. Lovio lovac kod Lučka nadomak Stupniku; gotovo četvrt su sata psi gonili i lajali, a da se nijesu s mjesta maknuli. Ide napokon lovac, da vidi, što je: visoko na stablo utekla lisica i mirno čekala znajući, da se psi ne mogu popeti do nje.

Bos taurus L.

12. I ovo je drugi veoma zanimljiv slučaj, koji se ne da inače tumačiti nego instinktom srodstva, makar koliko bilo to inače neobično. Izleglo se tele na nekom dobru kod Zagreba; od njega je postao prekrasan mlad bik, a kad su ga u svoje vrijeme htjeli upotrijebiti za popravak pasmine, doveli su ga u pravo vrijeme kravi, ali se živo branio i nije se nikako htio pariti s materom.

13. Drugoga su nekoga bika vodili k bivolici, ali se i on odlučno branio i nije se pario. To doduše nije rijedak slučaj, jer su to raznovrsne životinje, pače većina modernih zoologa drži, da su i inorodne.

14. Primjeri materinske ljubavi kod životinja veoma su obični. Gospodar je kupio negdje kravu s teletom, otpravio kravu s kravarom, a sat kasnije vozio se on u kolima s teletom. Gospodareva su kola na po puta dostigla kravara s kravom, i mati je po glasu prepoznala sina, stala vikati i trčati za kolima, a kad nije to hasnilo, turala je i prevalila kola i nije se smirila, dok joj nijesu pustili sina; tada ona mirno zajedno s njim pogje dalje.

15. Životinje se redovno drže vremena nagona. Da je to puki naravni nagon, ne bi smjelo biti izuzetaka, kako

ih možemo dan na dan opažati. Bregja krava htjela se pariti petnaest dana prije, nego će se oteliti. Gospodar sav u čudu pusti bika na polje, i on svoje učini, jer je razumio, da ona to traži. Iza petnaest dana otelila je krava sasvim zrelo i zdravo tele od devet mjeseci.

16. Posjednik imao je god. 1897. neku kravu, koju su vodili biku 25. svibnja; 18. rujna htio ju je posjednik kao jalovu prodati, ali je opazio, da je bregja od prvoga sastanka s bikom, dok po nagonu nije smjela pustiti bika k sebi po drugi put, jer je bila bregja već dulje vremena, a bregja životinja ne da se na novo mužjaku.

Bubalus buffelus (L.)

17. Prodali su bivolicu u Dubici i vodili u Zagreb. Za vrijeme nagona pobjegla je iz staje, preplivala Savu i osvanula u Dubici, da traži poznatoga svoga mužjaka.

Equus caballus L.

18. U Kurilovcu kod Velike Gorice vodili su pastuha kobili, ali kobila bila mu je sestra; zajedno su bili odrasli; pa premda je i to bilo u pravo vrijeme nagona, nije je htio da opase.

Corvus cornix L.

19. Trgovac brašna, koji je negdje prije 25 do 30 godina imao svoj dućan u Dugoj ulici u Zagrebu, bio je velik prijatelj životinja. U malom svom vrtu hranio je odabrane pasmine peradi, kojoj je obično oduzimao jaja, za kućnu potrebu. Imao je u vrtu i pitomu vranu, koju je zato veoma volio. U neko doba nije mogao nikako protumačiti, kako da su gotovo sva jaja iz kokošjih gnijezda prokljuvana i prazna. S druge strane

nije mu nimalo u oči udarilo, da je vrana neobično dobro ugojena, jer je dakako znao, da je i ona imala dosta hrane. Sumnja pade na dječaka, koji je stanovao u istoj kući i jedini mogao u vrt. Trgovac je mislio, da je to zlobna šala. Dao se na motrenje, ali kako se začudio, kad je vranu zatekao krivcem, jer to nije nitko drugi činio nego miljenica njegova vrana sama. Kako bi naime vrana čula, da koja koka kokodače, došuljala bi se do gnijezda, čekala, dok bi se koka digla, i brzo prokljuvala i ispila jaje, a zatim bi se vladala, kao da se to nje ne tiče. Kad je trgovac odao svojoj ženi tajnu, tražila je ona, da se vrana otjera, ali se to njemu nije dalo; radije je štetu trpio i kupovao jaja — tako mu je vrana bila omiljela. No gazdarica nije dala mira, dok nije poklonio vranu nekomu prijatelju. Ovaj nije s njom postupao, kao onaj trgovac, te je ona podivljala.

Dakako to nije inače neobično, jer je poznato, da ptice porodice vrânâ rado kradu drugim pticama jaja; od naših se u tom osobito odlikuje svraka.

Garrulus glandarius (L.)

20. Pok. zagrebački kanonik Ivan Miković imao je šojku. Kad bi srednje·zvono prvostolne crkve zvonilo na službu od 2³/₄ do 3, tada bi ona jasno i glasno kričala: „Gospodin, zvoni, . . . zvoni, zvoni“ i ne bi prestala, dok ne bi vidjela, da kanonik ide. To se samo sobom razumije, da su je na to priučili, a drugo je pitanje, je li što razumjela.

Merula merula (L.)

21. Zanimljiviji je ovaj slučaj, i to s tim više, što nije po nauci, a jamči mi za nj takogjer gosp. Ljudevit Müller, komu imam zahvaliti i slučaj pod br. 19. Roditeljska njegova kuća bila je tako gragjena, te su u

predsoblju bila dvoja protivna vrata, jedna desno, druga lijevo. U tom predsoblju imali su veliku krletku, a u njoj crna kosa; to bijaše pravi čuvar-vratar, kako se bolji nije mogao željeti. Kako bi tugjinac ušao na vrata, kos bi stao kričati, što mu je grlo nosilo, i krilima mahati. Ako bi stranac pošao na vrata, koja su vodila u stambene odaje, tada bi kos odmah prestao kričati i mahati; ali ako bi otvorio protivna vrata, koja su vodila u sobe, gdje se nije stanovalo, tada nije prestao kričati, mahati i skakutati, dok se ne bi dolaznik sam domislio, da je pošao na kriva vrata, ili mu ukućani ne bi u susret došli. Kad su prolazili roditelji ili djeca, mirno bi kos gledao; naprotiv bi dugo trebalo, dok bi se priučio na novu sluškinju, a zapravo se nije s njima nikada sasvim sprijateljio; kad bi god djevojka prošla, bilo bi svagda malo nemira.

Gallus bankiva Temm. domesticus.

22. U dvorištu neke kuće u gornjem gradu nosila je koka jaja, ali se jaja često nijesu našla ili bi ih tko pobrao. Kad je kuharica jednom vidjela, da će koka snijeti jaje, uzme je i ponese sa sobom u kuhinju, gdje kokoš snese jaje. Od onoga dana koka bi svaki put došla stubištem u prvi kat, gdje je kuhinja, i sve dotle bi kljunom kljuvala, dok joj ne bi otvorili. Na zgodnom bi mjestu snijela jaje i pobrala se niza stube. Od ove su se prve naučile i druge kokoši, i sve su dolazile s dvorišta gore, udarale, dok im se ne bi otvorilo, nosile jaja, a jedna ili druga ostala bi da sjedi na jajima, pače bi jedna drugoj znala i oteti jaja. Kad bi nastalo ljepše vrijeme, otvorili bi često prozor od kuhinje; tada ne bi kokoši išle natrag niza stube, nego bi se spuštale sa prozora dolje u dvorište; ako bi pak prozor bio za-

tvoren, tada bi čekale, da bi im se otvorilo, da ne idu niza stube.

* * *

Pravi su zoološki perivoji nikli u prvoj polovini prošloga vijeka, a biološke su postaje institucije iz druge polovine istoga vijeka. Staro je doba znalo samo za zvjerinjake; svrha im je bila čuvanje zvijerî za poznate barbarske predstave u cirkusima i amfiteatrima, koje su se sačuvale do danas u obliku „corridas de toros", borbe s kokotima, borbe s ribicama *Betta pugnax* Cantor itd.

Drouyn de Lhuys[1] pisao je o zoološkim perivojima staroga doba i srednjega vijeka. Pisao sam knjižarama, knjižnicama i prijateljima u Beču, Berlinu i Parizu, ali ni od kuda nijesam mogao dobiti te rijetke knjižice, iz koje bih Vam rado priopćio, što je o tom poznato.

Jedino sam, gdje se nijesam nimalo nadao, u Delitzsch-a naišao na mjesto, gdje stoji, kako je kralj Sardanapal imao zvjerinjak, u kojem su se hranili izabrani lavovi. Sačuvali su nam se kameni spomenici, na kojima je uklesana slika kralja, kako lovi lava strjelicom ili kopljem na konju pa na kolima ili ga čak prsi u prsi bodežom ubija, kako pokazuju slike 21. do 24.[2] Zaista junak od junaka.

Poslije su postale menažerije, koje su se držale gotovo do kraja devetnaestoga vijeka. Kako piše odlični mi prijatelj prof. J. V. Carus, pripadale su menažerije „zum standesgemässen Luxus".[3]

Dakle kao što je u Italiji zasagjen prvi botanički

[1] Drouyn de Lhuys, Sur les jardins et établissements zoologiques dans l'antiquité et au moyen âge. Paris 1860.

[2] Delitzsch Friedrich, Babel und Bibel. Leipzig 1903., str. 14.

[3] Carus J. V., Geschichte der Zoologie. München 1872., str. 270.

vrt, tako su i prve menažerije osnovane u toj zemlji. No dok je botaničkim vrtovima bila glavna svrha gajenje ljekovitoga bilja, starinske menažerije nijesu imale znanstvene svrhe. Pri kraju naime petnaestoga vijeka. kako po Carus-u znamo, sjajni talijanski dvorovi prvi su imali svoje menažerije, gdje su uz neke evropske zvijeri najčešće hranili: nosoroge, zebre, deve, žirafe. slonove, lavove, tigre, leoparde, majmune itd.

U moderno su doba veoma na glasu bile kraljevske menažerije u „Gardin-u des Plantes" u Parizu i austrijskoga dvora u Schönbrunn-u, koje su danas po mogućnosti pretvorene u zoološke perivoje. U moje gjačko doba veoma sam često pohagjao bečku menažeriju, koja je još uvijek bila po starom uregjena, ali je danas preuregjena i popunjena, dakako koliko je to dopuštala prvobitna osnova velikoga parka. Tako od proste stare menažerije nastade donekle moderni zoološki perivoj.

Fitzinger-u imamo zahvaliti zanimljivu povijest bečke menažerije, priopćenu u spisima carske akademije znanosti. Ta je radnja i za nas vrijedna, jer sadržava po koje zrnce i od naše faune.

Beč je inače jedini veliki njemački grad, gdje zoološki perivoji nijesu nikada mogli uspijevati. Istina, uz carsku menažeriju slabo je mogao proći drugi pravi zoološki perivoj, ali rekao bih ipak, da Bečanin nema za to pravoga smisla. — Našlo se ponovno pothvatnih ljudi, koji su htjeli doskočiti toj potrebi, te su s velikim troškom uredili poseban perivoj u Prater-u, ali je taj pothvat svaki put propao.

Za vrijeme svjetske bečke izložbe 1873. god. sagradili su u Prater-u novu stalnu zgradu za akvarij, a premda u Schönbrunn-u nije bilo akvarija, već je za trajanja same izložbe slabo išlo, a poslije izložbe zatvoriše ga. Mijenjali su se vlasnici, mijenjale su se

osnove, ali se akvarij nije nikako mogao održati. Više su ga puta na novo uredili; ali je i opet propao; ne znam, kako danas stvar stoji.

Zoološki se perivoj u gradskoj šumici u Budimpešti naprotiv sasvim dobro drži, premda je privatan zavod. Dakako, ne može se natjecati s bečkom menažerijom, ali zaslužuje ipak pažnju svakoga zoologa i svakoga stranca.

Uz menažeriju narodnoga muzeja vrijedno bi bilo predočiti bogatstvo zoološkoga odjela parka, što ga uzdržava: „Société d'Acclimatation" u Parizu.

Što da kažem o londonskom zoološkom perivoju, koji hoće, da je prvi na svijetu, premda se s njim mogu danas natjecati berlinski i hamburški? — Uvjeren sam, da bi se to rado slušalo. Glasoviti mi je mastozoolog i ornitolog Sclater mogao 1898. god. pokazati gotovo sve poznate vrste jelena, koji danas žive, a da do njih dogju, nijesu žalili ni truda ni troška.

U londonskom zoološkom perivoju priregjuju se i prigodne izložbe životinja. Takova je bila za internacionalnoga zoološkog kongresa navedene godine, kad sam se iz Cambridge-a vratio u London. Bila je naime izložena zbirka živih orijaških kornjača, jedina svoje vrste na svijetu, Rotschild-ovo vlasništvo, koju je on o vlastitom trošku otpremio iz Tringa u London.

Neka mi tu bude dopušteno svratiti se na te goleme kornjače, što sam ih imao sreću vidjeti. Rekoh „sreću", jer prvo: veliko je uživanje za zoologa, što ih je mogao po miloj volji pregledavati, dok ta sreća nije zapala ni velike većine zoologâ, a kamo li ostali svijet. Drugo: to je izložba, ili da pravo kažem: zoološki perivoj kornjačâ, što ga jamačno ne će nitko više moći sastaviti.

Prije svega valja dakle znati, da je pravo doba go-

lemih kornjača tercijarno doba. U paleontološkom odjelu British Museum-a mogao sam se diviti oklopu najveće fosilne goleme kornjače na svijetu, tako zvane *Colossochelys atlas Falc.*, koja je bila 18 do 20 stopa duga — dakle do 4 metra —, jer je sam oklop do 12 stopa dug, a 8 stopa visok. Ostaci ove najveće kornjače našli su se na Sivalik-brežuljcima podno Himalaje. Nije dakle baš puki slučaj, što indijska mašta i mitologija priča, da slon nosi na legjima zemaljsku kuglu, a ona sa slonom nepomično stoji na silnoj kornjači.

U istom muzeju vidio sam fosilnu lubanju kornjače roda *Meiolania* iz Australije, široku 2 stope. Kolika je morala biti živa?

Na podnožju Pireneja našao se oklop kornjače od 1 met. 20 ct. duljine. U opće nema kraja Evrope, gdje se nijesu našle veće ili manje vrste izumrlih kornjača.

Kod nas nagjene su izumrle kornjače, što je meni poznato, samo u Dalmaciji, i to roda *Trionyx*. Malu sam slatkovodnu vrstu obreo podno Promine. Nadam se, da će mi jednom moguće biti prikazati je učenomu svijetu, jer zaista ne mogu na pamet opisati neznatnih ostataka niti je ovdje za to mjesto. Tu sam novu kornjaču nazvao *Emys promonensis n. sp.*

Da se vratimo na recentne kornjače. Valja mi upozoriti, da je još prije dvije stotine godina bilo mnogo golemih kornjača, dok su danas poradi nerazumnoga progonjenja sasvim i posvuda na umoru, a za kratko će ih sasvim nestati. Goleme su kornjače živjele u velikom broju po otocima Indijskoga i Tihoga oceana. Njihovo se pak geografsko rasprostranstvo slaže i s zoološkom njihovom oznakom; t. j. u svakom kraju prebiva posebna skupina golemih kopnenih kornjača. O golemim morskim želvama nema dakako ovdje govora, čovjek ih nije još mogao tako tamaniti, kao kopnene.

Dakle vrste prve skupine žive na malim Aldabra-otocima k sjevero-zapadu od Madagaskara. Vrste druge skupine živjele su na Maskarenskim otocima Réunion, Mauritius i Rodrigues, gdje su ponajviše već postradale. Domovina treće skupine jesu otoci Galápagos k zapadu od republike Ecuadora. Ovi su otoci tako nazvani upravo poradi množine kornjača, jer to je španjolsko ime ovih gmazova. I tu izumiru. A kako da ne ponestane s lica zemaljskoga korisnih i bezazlenih ovih životinja, kad je svaka lagja, koja je onuda plovila, otkad je spomenuto otočje obreteno, pristajala, da se oskrbi što većim brojem živih kornjača, koje su momčadi davale svježe i tečno meso? U svom putovanju oko svijeta pripovijeda Darwin, da su za pojedinu lagju uhvatili i odnijeli koji put do 700 kornjača.[1] Kad je onuda prošao Darwin 1835. god., bilo je na otoku Charles-u 200 do 300 naselaca, koji su se takogjer ponajviše hranili mesom od kornjače. Kako pak Steindachner piše,[2] oni su se kasnije iselili, a što se nije iselilo, poumiralo je, tako da su 1872. god. na tom otoku bila samo dva crna i jedan bijeli čovjek, koji rekoše, da su kornjače već gotovo utamanjene.

Znamo dakle danas, da je u historijsko doba živjelo negdje 14 vrsta golemih kopnenih kornjača. Velika mi je zagonetka, kako su baš ove goleme kornjače danas stegnute na tako malen prostor, baš neznatne otoke. Sva je prilika, da ih je u staro historijsko doba bilo još više što na velikim otocima, što na kopnu. Valjada ih je još pračovjek tamanio, da im se tako izgubio svaki trag, dok je mati zemlja spasla oklope *Colosso-*

[1] Ch. Darwin's gesammelte Werke. Aus dem Englischen übersetzt von J. Victor Carus. Erst. Bd. Stuttgart 1879., str. 430.

[2] Festschrift zur Feier des fünfundzwanzigjährigen Bestehens der k. k. Zool.-botan. Gesell. Wien 1876., str. 304.

chelys-a, *Meiolania* i dr. Lako je reći, da su se recentne sačuvale u tom kraju, usred mora, daleko od kopna, jer tada čovjek niti je znao niti je mario do njih doći. Lako je reći, da su ti otoci valjada ostaci većih otoka ili dijelovi kopna; ali time nije još ništa protumačeno. Na pitanje, kako i odakle su mogle tamo dospjeti velike, a inače veoma nespretne i trome ove životinje, ostajemo i danas još dužni odgovor.

Od prve dakle skupine bile su izložene vrste:

Testudo Daudini Dum. et Bibr. = **kornjača južno-aldabraska** u 4 primjerka; evo im mjere:

	1. prim.,	2. prim., u mm.	3. prim.,	4. prim.
duljina više oklopa:	1100,	675,	600,	1675,
„ upravne crte:	950,	525,	475,	1350,
širina oklopa:	1075,	675,	600,	1675.

Testudo elephantina Dum. et Bibr. = **kornjača sjeverno-aldabraska** bila je zastupuna u 5 primjeraka; evo mjere od 3 najveća:

	1. primjerak,	2. primj.,	3. primj.
duljina više oklopa:	1125 mm.,	520 mm.,	455 mm.
„ upravne crte:	1025 „	410 „	350 „
širina oklopa:	1250 „	455 „	475 „

Testudo gigantea Schweigg. = **kornjača divska** bila je samo jedna, i to ženka; izmjerena bila je:

duga više oklopa:	1025 mm.
„ u upr. crti:	700 „
oklop širok:	1125 „

Druga je skupina bila zastupana jednim jedinim primjerkom svoje vrste, koju je Rotschild odredio kao

Testudo inepta Günth. = **kornjača benasta.**

Neobično velik (jer je star) mužjak mjeri:

duljina više oklopa	1225	mm.
„ upravne crte	950	„
širina oklopa	1275	„

To je po svoj prilici posljednji živi potomak svoje vrste sa Maskarenskih otoka, jer ih u divljem stanju nema nigdje više. Po obliku oklopa odregjena je kao *T. inepta* Günth. prema sličnom oklopu primjerka u British Museum-u, ali se ne da za stalno odsjeći, dok ne pogine i dok se ne uzmogne proučiti okosnica. Rekoše nam, da je siročetu jedincu već 300 godina.

Treća skupina razmjerno manje rijetkih kornjača bila je i po broju sjajno zastupana. Mr. Ch. M. Harris putovao je od srpnja 1897. god. do veljače 1898. god. — dakle 7 mjeseci — te je Rotschild od njega dobio 35 primjeraka vrste:

Testudo vicina Günth. = **kornjača srodna.**

Evo mjera:

	najvećega prim.	drug. prim.	najmanjega prim.
duljina više oklopa:	850 mm.,	825 mm.,	225 mm
„ upravne crte:	650 „	625 „	175 „
širina oklopa:	875 „	885 „	225 „

Od druge vrste:

Testudo ephippium Günth. = **kornjača sedlasta** pribavio je Rotschild 19 primjeraka. Evo mjera:

	najvećega prim.	drugoga prim.	najmanjega prim.
duljina više oklopa:	900 mm.,	875 mm.,	550 mm.
„ upravne crte:	800 „	775 „	475 „
širina oklopa:	900 „	875 „	550 „

Najveći je primjerak težio tada 82 klgr.

Ne znam, da li je Harris putovao na svoj račun ili ga je Rotschild za to poslao. Ali to stvari ne mijenja; vrijedno bi bilo znati, koliko Rotschild-a stoji ta zbirka, jedina na svijetu. No što je to zoologu, koji se može natjecati s britanskim muzejem i s londonskim zoološkim perivojem i četveroprežno se voziti s teško pripitomljenim zebrama?

Da predoči razmjerje kornjače i čovjeka, sam je Rotschild jednom uzjahao jednu, ali se nogama nije mogao dotaknuti zemlje. Dao se fotografirati, a sliku jahača i čudnoga jahanika upotrijebio je Cornish u uvodu lijepe svoje knjige.[1]

Ne žalim, što sam se tu malo zadržao; tko bi pak želio, da više dozna o tom veoma zanimljivom predmetu, neka potraži radnje Günther-a, Cookson-a, Haddon-a, Baur-a, Lucas-a, Vaillant-a, Gadov-a, Sauzier-a i dr.

Da ne duljim: uza spomenute perivoje u Beču, Parizu i Londonu pohodio sam i zoološke perivoje u Moskvi, u Berlin-u, u Dresden-u, u Amsterdam-u, u Rotterdam-u, u Marseille-u, u Genovi, a i privatni Rotschild-ovu u Tring-u. Tako sam imao zgodu vidjeti toliko živih životinja najrjegje vrste, kao što su: *Ceratodus*, *Apteryx*, *Aptenodytes*, *Pithecia* itd., itd., da bi mogao napisati čitavu knjižicu, što ne mogu ovdje učiniti.

Premda se svi kulturni narodi mogu dičiti svojim zooložkim perivojima, ipak se na tom polju nijedan ne može mjeriti s njemačkim. Svi veći njemački gradovi imadu po jedan zoološki perivoj; oni su najbolje uregjeni, i to za obrazovanje publike i školske mladeži, kao i za znanstvene svrhe.

* * *

[1] Cornish C. J., The Living Animals of the World. A popular natural history. London 1901. (Francusko izdanje: Les Animaux vivants du Monde. Paris 1902., str. VII.).

Sad mi je koju reći o literaturi zooloških perivoja. Englesko zoološko društvo, koje je osobito njegovalo biologiju, može pokazati svoje publikacije od 1830. god. ovamo, a može se donekle držati organom zoološkoga perivoja u Londonu, premda je kasnije „Zoological Society of London" znatno raširio prvobitnu osnovu. — Francusko društvo za aklimatizaciju već od 1854. god. redovno izdaje svoj: „Bulletin de la Société d'Acclimatation", u kojim je publikacijama nagomilana krasna gragja za proučavanje živovanja životinja. — Nijemci su pak prvi 1860. god. utemeljili posebno glasilo s imenom „Der zoologische Garten", dakle poseban časopis za zoološke perivoje Njemačke, a može se reći i cijeloga svijeta; danas ga s vještom rukom uregjuje prijatelj i sudrug Dr. O. Boettger.

Nijemci mogu još pokazati: „Allgemeiner Bayerischer Thierfreund" već od 27 god., „Thier-Börse. Zeitschrift für Thierzucht u. Thierhandel" od 16 god., „Blätter für Aquarien- und Terrarien-Kunde" od 13 god., „Thierwelt" od 12 god., „Deutscher Thierfreund" od 6 god., „Internationaler Thiermarkt" od 5 godina.

Ali to nije sve; Francuzi imadu: „L'Acclimatation. Journal des Eleveurs" već 29 god., a „L'Eleveur" 13 god.; Belgijanci „L'Acclimatation Illustrée" 21 god., a „Chasse et Pêche. Acclimatation" 20 god.

Argentinska se može takogjer dičiti, da ima već od preko desetak godina svoje glasilo t. j.: „Revista del Jardin Zoologico de Buenos Ayres", koju uregjuje dr. E. L. Holmberg, profesor botanike narodnoga sveučilišta.

Talijanski „Bollettino del Naturalista Collettore, Allevatore, Coltivatore, Acclimatatore" izlazi već 22 god., ali ima veoma malo posla sa gajenjem i aklimatiza-

cijom životinja, jer je za pravo opći popularno-stručni časopis.

Kako sam već rekao, od starih menažerija postali su zoološki perivoji, ali moderni zoološki perivoj ne zaslužuje to ime, ako nema u njemu akvarija i terarija. Ne ću o tom na dugo i široko raspravljati; tko želi upute, neka pribavi djela: Ortleb-a[1] i Zernecke-a;[2] za akvarije u opće: Bade-a[3] i Bateman-a;[4] za slatkovodne akvarije: Rossmässler-a,[5] Gräffe-a,[6] Lutz-a,[7] Hoffmann-a,[8] Bade-a;[9] za morske akvarije: Gosse-a[10] i Hughes-a.[11]

Razvitak i uzdržavanje akvarija zavisno je o zamjenitosti odnošaja životinjskoga i bilinskog svijeta; na to je nužno napose paziti; da se to postigne, valja tražiti savjeta u Mönkemeyer-a.[12]

Dok je ova radnja čekala na red, da se štampa,

[1] Ortleb A. und G., Das Süsswasser-Aquarium und Terrarium. Berlin 1895. (6. izdanje).

[2] Zernecke E., Leitfaden für Aquarien- und Terrarienfreunde. Berlin 1897.

[3] Bade E., Praxis der Aquariumkunde. Magdeburg 1899.

[4] Bateman G. C., The Book of Aquaria. London 1891.

[5] Rossmässler E. A., Das Süsswasser-Aquarium. Leipzig 1857. (5. izdanje po O. Hermes-u. Leipzig 1892.).

[6] Gräffe E., Das Süsswasser-Aquarium. Hamburg 1861. (2 izdanje, Hamburg 1881.).

[7] Lutz G., Das Süsswasser-Aquarium. Stuttgart 1886.

[8] Hoffmann R. E., Süsswasser-Aquarien im Zimmer. Magdeburg 1887.

[9] Bade E., Das Süsswasseraquarium. Berlin 1899. (drugo izdanje).

[10] Gosse P. H., Handbook to the marine Aquarium. London 1874. (drugo izdanje).

[11] Hughes, Principles and management of the marine Aquarium. London 1875.

[12] Mönkemeyer W., Aquarienpflanzen. Berlin 1900.

ugledalo je svijet djelo o povijesti evropskih zooloških perivoja;[1] ja ga dakako još nijasam mogao vidjeti. Evo dakle, tko hoće, naći će dovoljne upute za svako pitanje; moja zadaća nije ponavljati ono, što su drugi već prije i bolje od nas učinili. Ostaje mi još razložiti, kako sebi predstavljam hrvatski zoološki perivoj i što želim u njemu imati.

* * *

Prije svega izjavit ću dakle, da naš čedni perivoj nimalo ne računa na slonove, lavove, tigre i u opće na skupocjene zvijeri i životinje, što ih je teško dobaviti, a jednako skupo hraniti. To nije pače ni nužno, jer se velike životinje mogu gotovo svake godine vidjeti u Zagrebu u menažerijama, koje putuju, a ja ih nijesam doslije spomenuo, jer ne pripadaju u okvir ove radnje, ali imadu i danas, a imat će jamačno uvijek svoj „raison d'être".

Ushtjednu li naši pomorci, osobito imućni Hrvati, koji borave u inozemstvu, pribaviti pomanjih inozemskih životinja, osobito ptica, gmazova itd., osvjetlat će sebi lice, ali naš perivoj ima biti prije svega hrvatski zoološki perivoj. Upravo domaće životinje svijet naš najmanje poznaje, a nije čudo, kad većina nema zgode vidjeti ih. Malo n. pr. tko zna, kako je zanimljivo motriti život domaćih netopira, ježeva, rovaka, krtica, kuna, lasica, vidara, vjeverica, tekunica, puhova, miševa, hrčaka, voluharica itd.

Od domaćih ptica ne treba nijedne navesti; velik nam je izbor, lako ih je nabaviti. Ne će biti teško doći i do lijepa broja inozemskih ptica.

Što se tiče gmazova i vodozemaca, valja znati, da je

[1] Peel C. V. A., Zoological Gardens of Europe, their History and chief Features. London 1903.

Dalmacija prije više godina preko moga lovca pok. Pavla Mrkića iz Bukanjca kod Zadra, davala zmija i guštera za sve njemačke perivoje na stotine i stotine primjeraka.

Zaista je već vrijeme, da se jednom mladež, seljaci, gospodari upoznadu s ovim životinjama, koje makar da su svima više manje ogavne, te se čovjek njih boji, ipak su lijepe i šarene, a svakako čiste i korisne. Prirogjena ili bolje reći: umišljena mrzost i strah potječe najviše odatle, prvo, što ljudi ne znadu raspoznavati nedužnu zmiju od zmije otrovnice, a to dokazuje i ona kriva narodna poslovica: „svaka zmija ima svoj ijed“, pa ipak su samo tri naše zmije otrovnice. Drugo je, što se čovjek, kad se dotakne plazavca, zgraža, što je živo biće, a ipak mu je tijelo hladno kao mrtvo tijelo. Obrazovan čovjek treba da se uči poznavati nedužne zmije od otrovnica, a svladavati neopravdan strah. Ja sam u svoje vrijeme na veliko iskusio, da se naše zmije mogu pripitomiti, osobito one, koje su bolje ćudi, n. pr. kravosac *Elaphis quaterradiatus* iz Dalmacije, najveća i najljepša naša zmija.

Malo bolje prolaze vodozemci; čovjek ih se ne boji, zna, da nijesu otrovni, ali mu se ipak gade. Ni utisak poradi hladnoće ne djeluje tako, već zato, što borave u vodi ili na vlažnu mjestu. Velika ih je većina vrlo korisna, pače i sa znanstvene je strane neprocjenljivo gradivo za embriologa, fiziologa, anatoma itd. Već sam u drugoj prilici istaknuo, kako bi se svijet čudio, kad bi mogao u vrtu motriti s proljeća lijep broj naših sturova u svatovskoj odjeći. Koga ne će zanimati modre žabe iz karlovačke okolice, crni planinski daždevnjaci i obični crno-žuti daždevnjaci, pa poznati *Proteus* iz kranjskih i dalmatinskih spilja?

Ribe nas ne će zanimati poradi njihove već veoma ograničene inteligencije, ali će nas ipak veoma privući

poradi načina života, poradi oblika i šarolikosti tijela, poradi načina, kako n. pr. gregorci gnijezda grade itd. Kod spomenute sam prilike opisao neke male inozemske ribice, koje će baš u velike privući svakoga gledaoca.[1] Koliko je u opće našega svijeta, koji je mogao vidjeti žive grgeče, vretence, glavoče, babice, manjiće, mrene, oštrulje, krkuše, jelšovke, pijure, govice, gavčice, uklije, kolašice, čikove, tivuške, badelje, crnke, itd? Tko ne će s nasladom gledati kečige, koje nam je baš lako uspjelo hraniti i žive održati za čitava trajanja naše jubilarne izložbe, premda je to tamo bilo privremeno i zato sasvim primitivno uregjeno?

Jedva su pri kraju prošloga vijeka i bube uvedene u neke zoološke perivoje, dok prije nije nitko za njih mario. Značilo bi pijesak u more sipati, da idem dokazivati, od kolike bi koristi bilo za mladež, da može pratiti živovanje svilenih buba i drugih leptirića, pa pčela, osa, mravi i svakojakih naših buba. Mali terariji morali bi se takogjer urediti za stonoge, za pauke, za štipavce itd.

Kao što stare menažerije i stari zoološki perivoji nijesu znali za terarije, jednako nijesu znali za akvarije. Da ih mora biti i u našem perivoju, zališno je dokazivati; ali je vrijedno istaknuti, kako u nas još nema javne ribogojne postaje, te bi se mogao u zagrebačkom perivoju urediti po koji akvarij za tu svrhu. Tako ovaj pothvat ne će biti koristan samo s poučno-znanstvene strane, nego može biti koristan i za ribarstvo, tu kod nas sasvim zanemarenu granu narodne privrede. Zanemarena je u opće u Austro-Ugarskoj, pa se za to ne valja čuditi, što je i kod nas zapuštena. Jedva sam i ja pripomogao, da se u inozemstvu izobrazio jedan

[1] Brusina S., Dvije nove ribice i akvarij (Glasnik hrv. naravosl. društva. God. X. Zagreb 1898., str. 217.).

jedini ribarski majstor, ali i on je morao otići iz Hrvatske. Tvrdo se nadam, da će ribarsko društvo zagrebačko svojski nastojati, da zoološki perivoj i za to skrbi, i da će jedan drugomu biti od pomoći.

Uz akvarije slatke vode naš će perivoj vrlo lako moći urediti po koji morski akvarij; jer ne samo školska mladež, nego sav naš svijet ne će nikada moći pravo pojmiti, što i kakve su morske životinje, ako ne bude imao zgode, da ih žive vidi. Ja sam se u narodnom muzeju po mogućnosti i time bavio. — Prožet ovom namišlju dr. Car zgodno je pisao o tipovima morskih životinja, jer ako ih živih čovjek ne vidi, ne će moći shvatiti, što je morski jež, morska zvijezda ili križalina, morska vlasulja itd.

Naš bi perivoj mogao nadalje preuzeti, dakako i opet u čednom opsegu, i zadaću pariskoga „Jardin d'Acclimatation", t. j. nastojati oko oplemenjivanja, križanja i uvoženja prikladnih pasmina peradi. To bi pače moralo biti znatno vrelo dohodku. Ima kod nas više gospodara, koji se tim bave, pa bi išlo i tu na uzajamnu korist i potporu. Ako se kod nas od neznanja i nevolje kumulira tamo, gdje to ne bi smjelo biti, zašto da se ne čini to tu, kad može biti?

* * *

Napokon bi zagrebački zoološki perivoj mogao prvi uvesti novu uredbu t. j. kohlearij, kakva danas nema i ne će ga skoro imati nijedan drugi perivoj. Kako naime naše Primorje od Rijeke do Budve sačinjava posebnu dalmatinsku zoološko-malakološku pokrajinu, koja bogatstvom i ljepotom endemičkih mekušaca natkriljuje sve, ma baš sve druge krajeve Evrope, to bi poradi ovoga prvoga kohlearija ovamo dolazili i strani zoolozi. — U zamjenu pak za naše žive mekušce do-

bivali bismo jamačno inozemskih životinjica drugih redova.

Da je to tako, mogu jamčiti, jer bi se iz našega kohlearija u svako doba mogli dobiti živi pužići rodova: *Glandina, Zonites, Hyalinia*, pa vrste: *Campylaea Pouzolsi* Desh. iz južne Dalmacije, Hercegovine i Crnegore; *Campylaea stenomphala* Mke. iz južne Hrvatske; *Campylaea crinita* Sandri i *Campylaea setosa* Ziegl. iz sjeverne Dalmacije; *Campylaea setigera* Ziegl, *Campylaea denudata* itd. iz južne Dalmacije; *Campylaea coerulans* Mühlf. iz južne Hrvatske i sjeverne Dalmacije; *Campylaea hirta* Mke. iz okolice riječke; zatim *Helicogena secernenda* Rossm. iz južne Dalmacije; *Xerophila homoleuca* Parr. iz hrvatskoga Primorja; *Chondrula quinquedentata* Mühlf. iz Dalmacije; pa nebrojene vrste *Clausilia* surodova: *Marpessa, Agathylla, Medora, Delima, Kuzmićia, Herilla* itd., napokon vrste roda *Pomatias* itd. itd.

Uz kohlearij za zornu obuku i za naučne svrhe zgodno bi bilo uvesti gajenje puževa za hranu. Neka mi i tu bude dopušten posljednji zakret.

Najstariji su se narodi bavili time. Kod Rimljana su bili na glasu veliki ilirski puževi, što su ih dobavljali iz Dalmacije, pa su ih u Rimu hranili u posebnim „kohlearijima“.

Još sam 1869. god. spomenuo, da Varon u svom djelu „De re rustica“, vol. I, lib. III, cap. 14, str. 310.[1] kaže: „genera cochlearum sunt plura, ut minutae albulae quae afferuntur e Reatino et *maximae quae de Illyrico* apportantur, et mediocres quae ex Africaa afferuntur... et valde amplae sunt quaedam ex Africa quae vocantur Solitanae“. — Plinije u svom djelu, gdje piše „de cochlearum vivariis“, lib. IX, cap. 56., spominje Fulvija

[1] Schneider-ovo izdanje od 1794. god.

Hirpinija, koji je učio način, kako se mogu puževi ugojiti, te piše: „separatim ut essent albae quae in reatino agro nascuntur, *separatim Illyricae*, quibus fecunditas; Solitanae, quibus nobilitas". — Malakolozi su raspravljali, koje li bi to vrste mogle biti. Neki stadoše dokazivati, da ilirski puževi Varonovi i Plinijevi moraju biti vrste *Helicogena aspersa* Müll.; drugi *Helicogena cincta* Müll.; *Helicogena lucorum* Müll.; treći su mislili, da bi mogla biti *Helicogena pomatia* L., veoma obična posvuda u Hrvatskoj, ali rijetka u Dalmaciji, gdje sam je tek ja prvi obreo kod Sinja. Napokon je Cantraine držeći se jedine oznake „maximae" i „magnitudo praecipua" i domovine ilirske dokazivao, da to ne može biti druga nego *Campylaea Pouzolsi* Desh. — „crni spuž, ženski spuž, pizdarica" Dubrovčana. Prihvatio sam Cantraine-ovo tumačenje. Na to se na me oborio poznati Bourguignat, da protivno dokaže, ali uzalud. Za volju istine nastavio sam svoja ispitivanja, koja sve bolje potvrgjuju mnijenje Cantraine-ovo i moje. To ne može biti druga nego baš *Campilaea Pouzolsi*. — Dakle *Helicogena aspersa* i *Helicogena cincta* zaista nijesu to mogle biti, prvo: jer su prije malene, a nikako „maximae"; drugo: jer ih ima posvuda i u Italiji; zašto bi se dakle u ono doba i uz primitivne komunikacije brinuli, da ih prenose u Italiju? *Helicogena lucorum* prava je pravcata talijanska vrsta, koja u Dalmaciji nipošto ne živi, nego je njoj donekle samo slična, jer je istorodna *Helicogena secernenda* Rossm. No budući da je *Helicogena lucorum* baš obična vrsta srednje Italije, budući da *Helicogena pomatia* živi u Pijemontu i u Lombardiji, a sve su ove tri vrste po svoj prilici jednako tečne, zašto bismo išli tražiti baš *Helicogena secernenda* u Dalmaciji? Glavni Bourguignat-ov dokaz za tvrdnju u prilog po-

sljednje spomenute vrste, bio je taj, da *Campylaea Pouzolsi* veoma zaudaraju po mošku pa zato ne mogu biti jedatne. Baš je tim Bourguignat sâm zapao u protivurječje, jer to nije istina. Po mošku zaudaraju neke vrste „magaretaša“, dakle roda *Zonites*, ali ne spomenute *Helicogena* ili *Campylaea.* Upravitelj dubrovačkoga muzeja Baldo Kosić potvrdio mi je, da je on veoma rado jeo *Campylaea Pouzolsi;* no da ih sada nema više u neposrednoj blizini Dubrovnika. Ovo je dakle pitanje riješeno za sva vremena.

Budući da je dakle Bourguignat sve to izvrnuo i pobrkao, budući da je od te naše najveće evropske vrste — koja individualno mijenja oblik svoj, kao što ga mijenjaju sve životinjske vrste — postavio ništa manje od 15 vrsta, moram sve to potanko dokazati stranomu učenomu svijetu te sam priredio za to gragju. Prijatelj Kosić poslao mi je čitavu seriju i veliko mnoštvo primjeraka crnoga spuža iz daleke dubrovačke okolice, ali evo sav trud i trošak Kosićev i moj leži bez svrhe u nar. zoološkom muzeju.

Da nastavimo, što nam je za sada preče. I u srednjem vijeku bavili su se gajenjem puževa, osobito po manastirima, već radi mnogih posnih dana. Uz ribe i žabe imali su na stolu i puževi svoje mjesto. Zaista veoma je neracionalno i upravo šteta, što se baš kod nas u Hrvatskoj slabo ili nikako ne mari za meso kornjača, žaba, puževa i sl.

Danas se samo južna Njemačka i Švicarska bave gajenjem puževa, te su Nijemci stali na tom raditi, da se ova grana narodnoga gospodarstva širi i unapregjuje tim više, što „spužarija“ traži samo malo truda i troška.

Iz Njemačke šalju bačve, svaku sa 10.000 puževa, najviše put Austrije i Italije. Sâm Beč troši i danas veliko mnoštvo puževa, a u pregjašnje vrijeme vozili

bi pune lagje iz Neu-Ulma do Beča. Pariz treba svake godine do 1 milijun kilogr. puževa. Potrošak puževa možda je najveći u Španjolskoj. Tamo je najviše jedatnih raznih vrsta i odlika roda ili suroda *Macularia*, kamo pripada i naša *Macularia vermiculata* Müll. Španjolsku trgovinu puževa i lijepe spužarice krasno nam je opisao veliki njemački rodoljub i malakolog Rossmaessler.

Kako bi lijepu privredu ili bar zdravu hranu ljudi mogli kod nas naći u tom, kad malo koja zemlja ima toliko mnoštvo jedatnih vrsta, kao mi, pače mogu za stalno kazati, da ih kvalitativno i kvantitativno nigdje toliko nema! Eno osim svih prije spomenutih vrsta kod nas su još jedatne: *Cantareus apertus* Born., *Euparypha pisana* Müll., *Heliomanes variabilis* Drap. i dr. Većina navedenih vrsta živi u Hrvatskom Primorju, u Dalmaciji, u Bosni i Hercegovini, u opće na našem golom krasu, eto dakle obilja prezrene hrane od pukoga neznanja.

* * *

Hrvati su uvijek bili vješti lovci; u prostranim tisućljetnim šumama bilo je divljači dosta, kako nam dokazuju kosti i rogovi, kojih se kadikad nalazi, a nijesu iz diluvijalnoga doba. Danas, kad su šume prorijegjene, te nema više ni iz daleka toliko divljači, uredišе vlastela, kao n. p. grof Bombelles, grofovi Norman, grof Majlath i dr., košutnjake, o kojima ne treba ovdje govoriti, jer nijesu izravno u savezu s našim predmetom; jedina im je svrha lov. — Da li su hrvatski boljari u staro doba imali zvjerinjakâ, nije mi poznato, jer naša povijest nam ne zna ništa o tom kazati; no Zagreb je imao prije malen, ali vrlo lijep zoološki perivoj.

Stožernik Haulik nastavio je djelo umnoga Vrhovca; sve sjajnije uregjivao je Maksimirski perivoj, gdje možemo reći da je utemeljio i prvi zoološki perivoj u Hrvatskoj. Svakomu je Zagrepčaninu poznat onaj dio parka, gdje su lanjci; ali samo stari Zagrepčani mogu se sjećati, da je ondje stvorio bio Haulik malen zoološki perivoj. Taj je perivoj kasnije prenesen onamo, gdje uz majur stoji danas mljekara; vidio sam ga tamo sâm 1868. god. Kod toga vodila je nadbiskupa upravo tako rijetka kao nježna misao. Bio je naime to „bijeli zoološki perivoj." Tada je bilo ondje bijelih srna i bijelih kunića; ptice su bile same bijele rode, bijeli labudovi, guske i patke, golubovi i grlice, gnjetelovi i pauni, purani i kokoti i galebovi, u opće same ptice, koje su po svojoj naravi gotovo sasvim bijele ili pravi albini. Na drugom posebnom mjestu hranile su se dalmatinske kornjače *Testudo graeca* L.

Na žalost propalo je sve to, propao nam je maksimirski bijeli perivoj; ostao je samo košutnjak. No dok je to kod nas bilo pa prošlo, evo danas ima zooloških perivoja na slavenskom jugu, imaju ih naša braća: Bošnjaci i Bugari.

Sarajevo se može svakako dičiti, da ima svoj perivoj. U parku u Ilidžama naći je lijep broj bosanskih zvijeri i ptica, poglavito zaslugom veoma vrijednoga direktora zemaljskoga muzeja dra. Koste Hörmann-a i vrloga ornitologa O. Reisera. U vrelu Bosne gaje se pak domaće i strane vrste pastrva.

Sofija ima svoj pravi pravcati zoološki perivoj, jer kako je poznato, bugarski je knez vrstan ornitolog, te se u opće mnogo bavi zoologijom. Njegov se perivoj osobito odlikuje izborom i rijetkošću ptica, osobito inozemskih.

* * *

Što se mjesta tiče, ima se kada na to misliti; ta mjesta ima u Zagrebu dosta. Ali Maksimir nije već zato zgodan, jer naš mali perivoj, gdje će biti samo nekoliko paviljona, mora biti i zimi pristupan. Teško da bi se našlo mjesta u samom botaničkom vrtu, prikladnije bi bilo urediti ga na Zapadnom perivoju; a možda najbolje u parku, koji se nalazi izmegju botaničkoga vrta i Trga Franje Josipa I.

Evo rekoh, gdje, kako i kakav ima da bude hrvatski zoološki perivoj, to je moj ideal. Veoma sam željan znati, kakav ima da bude „Neumann-ov idealni zoološki perivoj".[1] Nemam pri ruci časopisa, gdje je on priopćio svoje misli, ne mogu ništa reći, a bit će svakako vrijedno, da se vidi, koliko i da li se slažemo.

Imao sam više puta priliku vidjeti, kako gjaci i seljaci nijesu nikako znali razpoznati i dobro nadjevenu životinju, koja im je živa bila sasvim dobro poznata. Od kolike će dakle pouke i zabave biti naš čedni, ali svestrani zoološki perivoj za našu mladež! Pomislite, da u Zagrebu na 60.000 stanovnika ima preko 11.200 školske mladeži! Kolika korist, kad naša djeca mjesto iz mrtve zoologije, mjesto po nadjevenim životinjama ili u žesti zgrčenim i lišenim boje budu učila iz žive knjige prirode!

Sadržaj:

[1] Neumann, Ideal von einem zoologischen Garten (Naturwissen. Wochenschrift. N. F. I Jahrg. 1901.—1902. Jena).

VI.

ZAGLAVNI RAČUNI

za godinu 1902.

---

1. Izvješće tajnika

DRA. FRANA VRBANIĆA

o prihodima i rashodima za god. 1902.

Slavna Akademijo!

Premda je proračun Akademije za godinu 1902. zaključen s manjkom od 1.348 kruna, ipak su se naši prihodi i troškovi tečajem prošle godine tako razvijali, da smo ne samo mogli pokriti ovaj manjak i podmiriti mnoge dosta znatne troškove, ako i nisu bili uvršteni u proračun, nego i zaključiti naše račune s razmjerno dosta znatnim viškom od 2.058·33 kruna. Ovaj u našem gospodarstvu povoljan pojav nastao je najviše tim, što su prihodi naši bili veći od proračuna za 3.323·99 kruna, a troškovi u cijelosti ne samo nisu prekoračeni, nego su bili manji od preliminiranih za 82·34 K.

Naš je ukupni prihod god. 1902. iznosio 51.915·83 K, a odbijemo li od ove svote razne prelazne primitke u iznosu od 10.573·84 K, koje nismo uvrstili u proračun, ali se iskazuju u posebnim računima, to iznosi faktični prihod, koji smo mogli upotrebiti za naše redovno gospodarenje, u svemu 41.341·99 K prema preliminaru od 38.018 K. Ovaj veći dohodak polučili smo u prvom redu tim, što smo od prodaje knjiga tečajem god. 1902. primili preko proračuna 1.314·70 K, zatim u ime kamata

od faktično raspoloženoga novca 988·28 K, koji prihod ne uvrstismo u godišnji proračun, jer ne možemo nikada unaprijed znati, kako će se tečajem godine razvijati stanje naše blagajne; nadalje su nam kuće donijele u svemu više prihoda 510·53 K, a isto toliku svotu primili smo više u ime prinosa onih četiriju petina, što ih dobivamo iz Akademijske zaklade i dižemo u kr. zemalj. blagajni. U tom obziru odlučio je donekle veći prihod prema preliminaru u iznosu od 112 K, zatim naknada za g. 1901. u iznosu od 89·78 K, a napokon dozvola kr. zem. vlade, da iznos od 196.7 K, koji je preostao od troška za asfalt pred Akademijskim kućama, ne povratimo u zakladu, već da ga uvrstimo u red redovnih prihoda za god. 1902.

Što se tiče iznosa od 2.000 kruna, koji je unišao u ime potpore za „Rječnik" od našega preuzv. gospodina pokrovitelja, to je ovaj prinos darovan na račun god. 1901., dok je jednaki iznos za god. 1902. Akademija doduše također već primila, ali ga je uknjižila u računima ove godine 1903., jer su računi za god. 1902. bili već zaključeni, kad je ova potpora prispjela.

Prema ovomu ukupnom prihodu u iznosu od 41.341·99 K imali smo ukupni rashod u iznosu od 39.283·66 K, dakle za 82·34 K manje, nego li je bilo preliminirano u proračunu za god. 1902. Razumijeva se po sebi, da prema ovomu konačnom uspjehu postoji znatna razlika između pojedinih stavaka. U prvom redu razlikuju se u velike u tom obziru troškovi općeniti od onih za Akademijske publikacije, jer dok je kod ovih posljednjih prema preliminaru manje potrošeno za 1.622·85 K, prekoračen je kod onih prvih proračun za 1.540·51 K. Razlog ovomu prekoračenju nalazimo ponajprije i poglavito kod naslova „Razni troškovi", jer je samo ovaj naslov prekoračen za 1.484·30 K, i to prije svega zato, što je iz

ovoga naslova na temelju zaključka skupne sjednice od 13. srpnja 1902. plaćen iznos od 400 K u ime potpore hrvatskomu starinarskomu društvu „Bihać", a da u tu svrhu nije u proračun bilo uvršteno ništa, a zatim zato, jer je za uređenje arkade pokojnoga Račkoga iz ovoga naslova potrošeno 1.105·68 K, budući da je od novaca sabranih u ovu svrhu bilo na raspolaganje samo 3.422·32 K, a tečajem ove godine potrošeno je faktično 4.528 K. Napokon je dosta znatno prekoračena stavka „Akademijska palača", i to svotom od 322·61 K. No uzme li se u obzir, da je iz ove stavke podmiren prinos od 940·06 K za uređenje spremišta u podrumu Akademijske palače, a da u tu svrhu nije bilo ništa preliminirano u proračunu, to je ovo prekoračenje razmjerno vrlo maleno, jer smo znatan dio ovoga troška t. j. preko 600 K podmirili iz raznih prištednja na ovoj stavci. Kod ostalih stavaka ovoga naslova polučena je prištednja u svemu od preko 206 K, tako da se za ovaj iznos snizila svota prekoračena kod ostalih stavaka.

Kod troškova za Akademijske publikacije izdano je kod pojedinih stavaka u svemu za 1.755·55 K preko preliminara, dok je opet kod drugih potrošeno u svemu za 3.378·40 K manje, nego li je bilo preliminirano, tako da se u svemu kod ovoga naslova pokazuje gore navedeni manji potrošak od 1.622·85 K. Prije svega je prema zaključku skupne sjednice od 27. travnja 1902. za sabiranje i uređivanje folklorske građe od određene izvanredne dotacije u iznosu od 4000 K potrošen iznos od 1.126·85 K, koji nije bio uvršten u proračunu; nadalje je za „Starine" knj. 30. preko preliminara potrošeno 451·84 K, jer je ne samo taj svezak opsegom veći za dva arka, nego su prema zaključku skupne sjednice od 19. listopada 1902. na račun ove knjige „Starina" od dr. Šufflaya prekupljeni rukopisi Makuševa i ispla-

ćeni troškovi za ispravak rukopisa Lopašićevih. Još je za predradnje oko izdanja „Monumenata" prekoračen preliminar za malenu svotu od 9 kruna, dok su kod svih ostalih stavakā ovoga naslova polučene veće ili manje pištednje.

Iz posebnoga prijegleda, koji se prilaže ovomu izvješću, razabire se napose, koliko je kod pojedinih stavaka potrošeno više ili manje prema proračunu, te mi je na ovom mjestu još samo napose istaknuti, da su prelazni izdaci kod Akademijskih kuća tečajem prošle godine bili za preko hiljadu kruna veći nego li godine 1901., u jednu ruku zbog izvedenoga asfaltiranja i provedene kanalizacije kod kuća u Vlaškoj ulici, a u drugu ruku s razloga, jer su zbog promjene stanarâ u nekim stanovima bili troškovi za popravke prilično znatni, a napokon se ne smije zaboraviti, da je za kuću na Nadbiskupskom trgu prošle godine izmaklo i vrijeme, za koje je bila prosta od poreza.

Konačni i gore navedeni višak od 2.058·33 K imao bi se naprosto prenijeti kao prijenos na godinu 1903., tako da bi s prijenosom od god. 1902. ukupna blagajnička zaliha iznosila svotu od 20.528·06 K. Navedeni preostatak od prošle godine služit će u prvom redu u svrhu, da se eventualno pokrije onaj manjak od 1.951 K, s kojim je zaključen proračun za god. 1903., a zatim. da se bar donekle pokriju drugi veći troškovi, kojima se Akademija ne će moći oteti i o kojima nije u proračunu za god. 1903. ništa odredila, kao što je n. pr. već dozvoljeni trošak od 400 K za modele biskupa Strossmayera i pokojnoga Račkoga nabavljene od hrvatskoga umjetnika R. Valdeca.

Što se tiče gospodarstva s ovim novcem, o kome vodimo posebne račune i koji se ne iskazuje u proračunu, spominjem prije svega preostatak onoga prihoda, koji

je unišao od izvanredne prodaje Akademijskih publikacija do konca god. 1894. Prema zaključnom računu od god. 1901. preostalo je od onoga prihoda u svemu 2.779·94 K, koja je svota prenesena kao primitak na god. 1902. Budući da tečajem prošle godine nije od ovih novaca ništa potrošeno, a unišlo je u ime kamata u svemu 103·30 K, to je ukupni primitak ovoga računa iznosio god. 1902. u svemu 2.883·24 K, koja je svota uložena u uložnoj knjižici I. hrv. štedionice br. 98.924. Od novaca sabranih i određenih za uređenje arkade pokojnoga našega predsjednika Račkoga preostao je na koncu god. 1901. i uvrstio se kao primitak na račun god. 1902. iznos od 3.392·94 K, pa budući da je u ime kamata na ovaj račun unišla još svota od 29·38 K, to je ukupni prihod ovoga računa iznosio 3.422·32 K. Kako sam već imao čast istaknuti u izvješću za god. 1901., pogodila se Akademija s hrvatskim kiparom g. R. Valdecem za konačno uređenje arkade, pa kako je taj posao god. 1902. dovršen i zaslužba g. Valdecu isplaćena na temelju zaključka skupne sjednice od 19. listopada 1902., to je ovom isplatom ne samo posve izcrpen gornji iznos od 3.422·32 K, već je preostao manjak od 1.105·68 K, koji je, kako već gore spomenuh, podmiren iz redovnih prihoda Akademije. Budući da je s ovoga razloga potpuno iscrpena zaliha novca na ovom računu, to je taj dnevnik konačno zaključen.

Dnevnik za spomenik Račkoga zaključen je godine 1901. s iznosom od 10.914·46 K, te je ova svota prenesena kao primitak na račun god. 1902. Tečajem godine unišlo je na ovaj račun u ime kamata u svemu 405·68 K, a potrošeno nije ništa; prema tomu je na koncu godine 1902. preostalo u svemu 11.320·14 K, koja je svota uložena na uložnu knjižicu I. hrv. štedionice br. 107·590.

Kod zaklade za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu prenesen je na račun god. 1902. u gotovom iznos od 14.378·62 K. U ovoj svoti pripisan je iznos od 15·82 K od unišlih kamata, tako da je na koncu godine 1902. stanje ove zaklade iznosilo u gotovom 14.394·44 K, a ako se ovomu novčanomu stanju pribroji još svota od 915·90 K, koja je predujmljena za prvi svezak Nodilove povijesti i koja se ima iz prihoda kamata povratiti, to je ukupno stanje ove zaklade na koncu god. 1902. iznosilo 15.310·34 K. Prihod ove zaklade iznosio je tečajem god. 1902. u svemu 634·73 K, i to 107·80 K od prodanih knjiga, a 526·93 K u ime kamata od uloženih glavnica. Ovaj cjelokupni dohodak od 634·73 K isplaćen je Akademiku Nodilu na račun honorara za drugi svezak njegove povijesti, te mu je do sada ovim načinom u svemu isplaćeno 1.810·12 K prema dužnomu iznosu od 2.437·60 K, tako da mu zaklada na račun njegova honorara još duguje svotu od 627·48 K. Gotovina ove zaklade u iznosu od 14.394·44 K uložena je u jednu akciju hrv. eskomptne banke br. 3.040 u nominalnoj vrijednosti od 400 K, zatim u uložne knjižice I. hrvatske štedionice: br. 97.846 u iznosu od 1.014·80 K, br. 119.168 u iznosu od 2.141·44 K i br. 119.167 u iznosu od 10.838·20 K.

Sve ove račune pregledali su prema čl. 15 pravila u skupnoj sjednici od 8. ožujka 1903. izabrani pravi članovi dr. A. Bauer i dr. A. Mohorovičić i u potpunom ih redu pronašli.

S obzirom na to molim slavnu Akademiju, da ovo moje izvješće izvoli primiti na znanje i za god. 1902. podijeliti mi apsolutorij.

U Zagrebu, dne 6. travnja 1903.

Dr. **Fran Vrbanić** v. r.

2. Prijegled

prihoda i rashoda Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 1902.

A. Prihod.

	Proračun za g. 1902. K f	Primitak g. 1902. K f	Prema proračunu više (+) ili manje (—)
1. Četiri petine čistoga prihoda iz Akadem. zaklade prema član. 15. pravila	10.000	10.510.48	+510.48
2. Strossmayerova galerija slika	868	868	—
3. Čisti prihod Akadem. kuća	21.150	21.660.53	+510.53
4. Čisti prihod od pretplate i od prodaje knjiga . .	4.000	5.314.70	+1.314.70
5. Potpora pokrovitelja za „Rječnik"	2.000		—
6. Kamate i drugi prihodi		988.28	+988.28
Svota . . .	38.018	41·341.99	+3.323.99

Prelazni prihod.

1. Kuće	—	6.516.79	—
2. Prihod iz zaklade za opć. naobrazbu	—	634.73	—
3. Prihod od prinosa za arkadu Račkoga	—	3.422.32	—
Svota . . .	—	10.573.84	—
Svega skupa prihod . .	—	51.915.83	—
Prijenos iz godine 1901.	—	18.469.73	—
Ukupno . . .	—	70.385.56	—

10

B. Rashod.

I. Troškovi općeniti.

	Proračun za g. 1902. K f	Izdatak g. 1902. K f	Prema proračunu više (+) ili manje (—)
1. Uprava	5.060	4.980.85	—79.65
2. Akademijska palača . .	1.948	2.270.61	+322.61
3. Knjižnica i arhiv . . .	1 644	1.589.75	—54.25
4. Galerija slika	1.900	1.768.30	—131.70
5. Otplata zajma	1.268	1.267.20	— . .80
6. Razni troškovi	800	2.284.30	+1.484.30
Troškovi općeniti . .	12.620	14.160.51	+1.540.51

II. Troškovi za Akademijske publikacije.

1. Rječnik, svezak 22 .	4.400	4.300.80	—99.20
2. Ljetopis, svezak 16 .	1.040	599.78	—440.22
3. Rad, knjiga 148., 149., 150. i 151.	9.800	7.705.87	—2094.13
4. Monument. spect., svez. 30/II.	2.806	2.973.76	+167.76
5. Starine, knjiga 30 . .	2.200	2.651.84	+451.84
6. Zbornik za narod. život i obič., sv. VII. . . .	4.200	3.938.65	—261.35
7. Nagrada za folklor. prinose	500	50	—450
8. Skupljanje građe za povj. knj. ž. hrv.	200	166.50	—33.50
9. Predradnje za izdavanje „Monumenata"	1.000	1.009.10	+9.10
10. Potpora za istraživanje zemlje	600	600	—
11. Izvanredni troškovi za sabiranje folk. građe .	—	1.126.85	+1.126.85
Troškovi za publikacije	26.746	25.123.15	—1.622.85
Ukupni rashod . .	39.366	39.283.66	—82.34

Prelazni izdaci.

	Proračun za g. 1902. K f	Izdatak g. 1902. K f	Prema proračunu više (+) ili manje (—)
1. Kuće	—	6.516.79	—
2. Povratak u zakladu za opć. naobrazbu	—	634.73	—
3. Povratak od svote sabrane za arkadu pok. dr. Račkoga	—	3.422.32	—
Ukupno prelazni izdaci	—	10.573.84	—
Svega skupa rashod	—	49.857.50	—

Prema tomu pokazuje se za godinu 1902.

A. **Prihod**	K	**51.915.38**
B. **Rashod**	K	**49.857.50**
Ostaje dakle višak od	**K**	2.058.88
K tomu prijenos od g. 1902.	K	18.469.73
Ukupno ostaje za prijenos na god. 1903.	**K**	**20.528.06**

U Zagrebu, dne 17. ožujka 1903.

Tajnik:

Dr. **Fran Vrbanić** v. r.

Pregledali, s prilozima isporedili i u redu pronašli

U Zagrebu, dne 29. ožujka 1903.

Prema čl. 15. pravila izabrani revizionalni odbor

Dr. **Ant. Bauer** v. r. Dr. **Andr. Mohorovičić** v. r.

3. Akademijska zaklada

na koncu godine 1901. po iskazu računarskoga ureda kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade od 27. ožujka 1902.

		Krune
1.	U hrvat.-slav. 4% rasteretnicama . .	182.400·—
2.	U ugarskim 4% rasteretnicama . . .	400·—
3.	U ugarskoj 4% krunskoj renti . . .	21.900·—
4.	U hrvat.-slav. zemljišno-otkupnoj obveznici	2.200·—
5.	U zadužnicama sjedinjene papirne rente	149.000·—
6.	U zadužnicama aust. srebrne rente .	200·—
7.	U obveznicama lutrijskoga zajma od god. 1860.	15.000·—
8.	U dionici lutrijskoga zajma od god. 1864.	100·—
9.	U ugarskoj 4% zlatnoj renti	23.400·—
10.	U srećki austr. vjer. zavoda za obrt i trgovinu	200·—
11.	U privatnim obveznicama	8.200·—
12.	U dionicama društva „Associazione dalmatica“	40.000·—
13.	U dionici zemunske pučke štedione .	400·—
14.	U srećki brunšvičkoga zajma od 1. ožujka god. 1869.	70·—
15.	U srećki lutrijskoga zajma „Rudolfs-Stiftung“	20·—
16.	U štedioničkim uložnicama	31.586·63
17.	U záložnicama hrv.-slav. hipot. banke	91.600·—
	Ukupno . . .	566.676·63
	Odbivši predujam primljen za pokriće manjka, koji se pokazao 31. prosinca 1901. sa	148·50
	Iznosi faktični imutak zaklade na koncu godine 1901.	**566.528·13**

prema K 559.820·98 god. 1900.

U gornjoj je svoti sadržana zaklada biskupa J. J. Strossmayera za uzdržavanje Strossmayerove galerije slika sa 21.700 K i zaklada baruna Gustava Hilleprandа Prandaua sa 24.000 K.

Nepokretni je imutak Jugoslavenske akademije ovaj; Palača na Zrinjskom trgu br. 11., kuća u Vlaškoj ulici br. 33., kuća na Nadbiskupskom trgu br. 11., kuća u Ilici br. 50., kuća na Trgu Franje Josipa br. 6., kuća u Šenoinoj ulici br. 4., kuća na uglu Šenoine ulice br. 6. i Petrinjske ulice br. 46.

Ukupna vrijednost Akademijskih nepokretnina računa se prema faktičnom trošku na 939.950 K.

VII.

NEKROLOZI.

---

1. Uspomeni Nićifora Dučića.

Napisao Tadija Smičiklas.

Dužnost nam je sjetiti se plemenitoga i vrijednoga našega druga, koji je svomu patničkom narodu različito služio i propovijedajući sveto evanđelje i s mačem u ruci na bojnom polju, i opet nikada nije prestajao natjecati se s najboljim sinovima svoga naroda na polju narodne nauke i prosvjete. Rodio se 21. novembra 1832. u Lugu na Trebinjščici u Hercegovini od pravoslavnih roditelja. Srećom je imao strica arhimandrita u samostanu Duži. On ga primi pod svoje okrilje i uzme ga poučavati. Držali su se već dobro izučeni u tužnoj Hercegovini, koji su bivali poučeni u kojem samostanu. Zato se mogao mladi Nićifor Dučić već u sedamnaestoj godini zakaluđeriti u Dužima po želji svoga strica. Stric ga pošalje i u Biograd, da izuči tamo svu bogosloviju. Ovdje je dobro spomenuti, da je tada već u Biogradu u velikoj školi poučavao mladi profesor Đuro Daničić. I njega je slušao Dučić i u njega uhvatio onu pravu žicu, da gleda i pazi svuda po crkvama i samostanima. da li ima štogod zapisano ili gdjegod u kamenu uklesano, što bi ga spomenulo na staru srpsku starinu. A kada se vratio u Hercegovinu, nađe tamo opet drugoga ne manje znamenita učitelja — Aleksandra Feodorovića Gilferdinga, tada ruskoga konzula za Bosnu i Herce-

govinu. On je našemu Dučiću više od učitelja, on ga tiska na književno polje.

Ovo su škole i spreme za budućega pisca i akademika. Male su i malo ih je, ali i to malo deru tijesne i krvave prilike njegove domovine Hercegovine. Kada se iz Biograda vratio, otimlju se za nj kao rijetkoga izučenoga čovjeka Bosna i Hercegovina. On ostane u Hercegovini, da stvara u novoj školi novi naraštaj bolje izučenoga pravoslavnoga svećenstva u Hercegovini. Da bi bio bar ostao pri tom važnom poslu! Ali diže ustanak Luka Vukalović, a naš Dučić pristane uza nj kao vojvoda ustanka. Evropa kuša da primiri ustanak. Ali se umiješa u ustanak i Crna gora. Dučić vojuje opet na čelu svojih Hercegovaca složno s Crnom gorom. Iza rata morade jadan bježati u Crnu goru. Ovdje ostane pune četiri godine i blagoslovno poradi za škole i prosvjetne prilike kao nadzornik škola, koje je on prvi osnivao. Ovrši i znatne političke misije.

Crnu goru ostavi, da traži lijeka za narušeno zdravlje. Iza toga primi ga Srbija dragovoljno i prigrli ga kao svoga rođenoga sina. A on joj se odužio kao rođenoj majci i perom i mačem. Kada je Srbija g. 1876.—7. zašla u teški rat s Turskom, isprosi sebi Dučić, da ga pošalju na bojno polje. Budne zapovjednik dobrovoljačke čete, u koju je pohrlilo bilo mnogo najplemenitijih sinova srpskoga naroda. U mirno je doba radio kao bibliotekar narodne biblioteke. U javnim poslovima uživao je velik ugled. Primao je i ovršio važne misije u Rusiju, u Carigrad, u Karlovce itd. kao pouzdanik diplomatički, narodni neprijekorni uglednik i vješti poznavalac prava istočne crkve. Više mu puta nuđahu biskupsku čast, ali on ju je odbijao. Svoje uvjerenje zastupao je otvoreno i pošteno i zato je jednom (1886.) izgubio državnu službu. Dučić željan svijeta i nauke prođe u

Pariz. Nije ni ovdje badava boravio, jer je marljivo radio u narodnoj biblioteci i slušao historiju kod slavnih historika Lavissa i Rambauda — sve pod stare dane — bile su mu onda pedeset i četiri godine. Ali se skoro vratio u Biograd i u miru i u radu proživio svoj vrijedni život. G. 1899. proslavi pedesetogodišnjicu svoga sveštenikovanja; a 6. ožujka (21. veljače) 1900. preminu.

Ovaj je javni život okvir, u kojem se imao razviti Dučić kao književnik. Najprije će svaki umnik pomisliti na domovinu njegovu Hercegovinu, čuvaricu tolike narodnosne starine. On je rastao, živio u Hercegovini, vojevao i krv prolijevao i s Crnogorcima i s Crnom gorom, a duhovno i crkovno bio veoma povezan i s Bokom Kotorskom. Upravo taj teritorij mamio je i mami najznatnije sabirače narodnoga blaga. Mnogi iz daleka dođoše, da saberu biser pjesme, priče i običaje, koji dosežu u najdalju starinu. Dučić je osjećao potrebu, da iz ove bogate riznice pocrpa riječi, poslovice, doskočice, pripovijesti i narodne pjesme. „Junački spomenik o najnovijim tursko-crnogorskim bojevima“ (1864.) prva je knjiga oveća, koja nosi njegovo ime. Dučić se još trudio, da donese svjetlosti geografsko-etnografske u svoju užu otadžbinu. Tako postade „Pokušaj statističkoga opisa trebinjskoga, prijepoljskoga, pljevaljskoga i nevesinjskoga okruga“, „Narodno predanje o Nikšićima“, „Koliko ima vrela u Treskavici“, „Božić u Crnoj gori“, „Crna gora“, „Putovanje po Crnoj gori“. Dučić pripovijeda o narodnim stvarima dosta kratko, dapače i o najvažnijima, za koje se nauka etnografska danas u velike zanima. Na prvi se mah čini na primjer u njegovoj „Crnoj gori“, kao da je sit toga njemu prepoznatoga

predmeta. Njemu je predmet tako dobro poznat, da ga je jak predočiti najkraće i najbolje. Imaš sve u njegovu opisu, samo ipak želiš više.

Dučić se nikako nije usudio o sebi pisati kao suradniku povijesti svoga naroda za oslobođenje u Hercegovini. Da li je to čednost, obzirnost? A mnoge bi bio razveselio, da je sebe i svoj rad u tom boju oslikao. U njegovu „Putovanju po Crnoj gori“ neprestano se vijaju iz njegove glave mnoge uspomene. Mislio je bio pisati: „Povijest o političnim savremenim događajima u Hercegovini i Crnoj gori“, ali osta osnova u glavi. Samo napisa „Boj na Grahovcu“ i „Bojeve u Krnjicama“. I tu ne vidimo njegove dične vojvodske osobe. Ovu nam je prazninu na žalost ostavio neispunjenu. Kada je drugi put vojevao, dobro je učinio, da je svoje vojevanje na tanko objelodanio u većem djelu: „Borba dobrovoljačkoga kora ibarske vojske 1876. i ustaških četa javorskoga kora 1877.—1878“. To nije tek kakova popularna povijest boja, već pravi izvještaj vojvode s mnogo službenih priloga. Ovo je dragocjen materijal za povijest onoga znamenitoga rata, iz koga je uskrsnula „kraljevina“ Srbija. Dučić je vodio na bojno polje mladu i vrelu krv srpskoga naroda. On je uvjeren, da je za historiju posljednjega rata za nezavisnost Srbije i s mačem u ruci nešto doprinio i da je doprinio ovim spisom i historiji toga znamenitoga rata. On nije imao zadaću osvajati, već braniti Srbiju, pa je to junački i ovršio.

Napokon dolazimo onoj skupini rada Dučićeva, gdje mu duša gine za slavnom prošlosti svoga naroda, gdje istražuje samostalno, gdje se pomalo diže u viši naučni rad. Srce ga je potezalo, da najprije u svojoj užoj domovini ispita historiju glavnih samostana. Prva mu je

radnja: „Monografija Tvrdoša (Trebinje) i Duži“, koju je štampao Hilferding u svom zborniku u Petrogradu (1859.). Dučić prije svega traži staru tradiciju, a to za ovaj samostan i za sve druge. Ove tradicije otkrivaju nam narodno mišljenje i bivaju to dragocjenije, što manje imade drugih pismenih izvora. Što nađe Dučić pismenih spomenika, to ih vjerno i točno priopćuje. Ovakove su radnje: „Monografija Žitomišljića“, „Vranjina u Zeti i krisovulje na Cetinju“, „Hronograf Žitomišljićski“, „Boka i Zeta“, „Morača i Ostrog“, „Krmčija moračka“, „Dobrušta“, „Episkopija zetska i dabarska“, „Srpski arhanđelski manastir u Jerusalimu“, „Slovenski rukopisi u narodnoj biblioteci u Parizu“, „Humska pravoslavna episkopija od g. 1220.—1346., poznije metropolija“, „Sv. Sava, srpska crkva i srpska kraljevina u XIII. vijeku“, „Starine hilandarske i monografija Hilandara“, „Petrov manastir u Trebinju“. Opisana je ovdje većina samostana u Hercegovini i Crnoj gori, a u opće su prinosi za crkvu srpsku u ovim stranama. Nisam nabrojio ni sve njegove sitnije radove ove vrste. Nisu ni sve ove rasprave jednake vrijednosti. Prepisi starih izvora ipak su svi pouzdani. Što je priopćio o Hilandaru, i tu je tradiciju rado sastavljao s historijom. Što je o tom pisao, to je sjajan izraz njegove neizrečene ljubavi prema svom narodu. Što je za najkraće vrijeme smogao stvoriti knjigu o Hilandaru boraveći ondje samo 8 dana, tomu se divimo.

Dučić zamisli sabrati sve svoje radove rastresene po koledarima, dalmatinskom magazinu, u Hilferdingovu Zborniku, u publikacijama srpskoga učenoga društva i akademije, u publikacijama naše akademije — pod nat-

pisom: „Književni radovi arhimandrita Nićifora Dučića". Deveti svezak ispunjava sav „Istorija srpske pravoslavne crkve od prvijeh desetina VII. v. do naših dana". U ovu je istoriju imao sabrati sve svoje pokuse i radnje na polju crkvene srpske historije u jednu cjelinu. Prikupljao je za nju građu, kako veli, preko dvadeset godina. Napisao je ovu svoju valjada najznatniju knjigu jasnim, lijepim, naravnim, narodnim, nekićenim slogom. Digao se nije ni u ovom djelu ni oštrinom misli ni dubljinom naučnoga kritika visoko. On veli: „Napisana je (istorija) po studijama i zapisima piščevim, spomenicima, knjigama, raspravama, monografijama i časopisima iz domaće i inostrane književnosti stare i nove od Porfirogenita do naših dana". Ovu istoriju predavao je sadašnjemu kralju srpskomu Aleksandru I.

Dučić je bio odlikovan sa više redova, bio je član i mnogo godina predsjednik srpskoga učenoga društva i član srpske i naše akademije. Kao čovjek poštovan od svih, koji su ga imali sreću poznavati, stoji visoko iznad većine svojih suvremenika, koje je i svojim visokim stasom gotovo sve nadmašivao. I stariji ljudi i časnici srpski rado spominju, da nisu vidjeli uglednijega vojvode, nego što se prikazivao Dučić u sjajnom hercegovačkom vojvodskom odijelu pred frontom svoje vojske. Mio i blag u razgovoru ne jakim, ali zvonkim glasom ublaživao je i manjemu čovjeku onaj neki respekt, koji čovjeku zadaje neobična visina. Što je za života stekao, to je svomu narodu ostavio u zakladi, koja nosi njegovo ime i uručena je srpskoj akademiji. Svaki Hrvat rado će se spominjati njegova drugovanja, pa se spominje i pisac ovih redaka. Vječna mu uspomena u srpskom i hrvatskom narodu!

2. Uspomeni Vinka Brandla.

NAPISAO TADIJA SMIČIKLAS.

Zaplakala je sva Moravska, kada joj preminu odlični književnik i uzorni patriota Vinko Brandl (23. decembra 1901.). Gotovo pola stoljeća stajao je on kao prvak narodnoga života u Moravskoj. Rodio se u Brnu (1834.), gdje se Česi teško bore, učio filologiju i historiju i vratio se u svoje rodno mjesto najprije kao gimnazijski učitelj, a za tri godine budne i zemaljski arhivar. U tom zavodu poraste njegova naučna snaga, te se drži glavnim predstavnikom češke historijske nauke. Teško je to predočiti, da jedan skroman arhivar bude prva zvijezda svega narodnoga života, ali tako ga slave njegovi Moravani.

Kao čuvar bogata arhiva uzme izdavati znamenite rukopise. Dade na svijet „Spisy Karla st. ze Žerotina a listy jeho“, slavnoga vođe svoga naroda protiv Nijemaca u prvoj poli sedamnaestoga vijeka. Za pravnu povijest izda tri sudbene knjige: „Kniha Tovačovska, kniha Dernovska, kniha Rožmberska“. Još su znatniji „Libri citationum“, to su pozivi na sudove u Olomucu i Brnu u 14. i 15. vijeku u šest dijelova a u devet svezaka. Najznatniji su njegovi radovi za „Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae“. Prije njega obradio je i objelodanio starije doba do VII. toma vrijedni Anton Boczek. Brandl doda ovomu posljednjemu VII. Boczekovu svesku najprije tumač svih riječi čeških i poljskih, a onda uzme nastavljati samo djelo Boczekovo. On izdade „Codex diplomaticus“ VIII—XIII. u svemu opet novih sedam svezaka od g. 1350.—1407. Izdavanje traje od godine 1874.—1897. Za sve ove zbirke doda on već g. 1876. „Glossarium illustrans bohemico-moravicae

historiae fontes". Djelo ovo dragocjeno je za svakoga historika slavenskoga, jer nam otkriva sve pojmove slavenske, koji su utisnuti kao živ izraz slavenskoga prava u latinski jezik. Pokazuje nam i sukobe slavenskoga i germanskoga prava. Sreća je, što se ovoga posla primio Brandl, koji je poznavao razvitak češkoga narodnoga govora, a osobito razvitak češkoga prava. To nam pokazuje cijeli niz krasnih rasprava iz češkoga prava u „Časopisu Matice Moravske": Staročeské právo mezní, Staročeské řízení soudní, Dobývání peněz dlužních na rukojmích, Právní postavení ženského pohlaví v Čechách, Několik základních pojmů státního práva českého, Poměry markrabství moravského ke koruně české, Jakou úlohu má plniti historie českého práva, Příspěvky k historii práva českého itd. Brandl odredi položaj Velehradu u svojoj raspravi „Polohy starého Velehradu". Donese novih prinosa za život P. J. Šafaříka, život Jos. Dobrovského, život K. J. Erbena, život svoga slavnoga učitelja i pjesnika Matouša Fr. Klacela itd. Obrađivao je i materijale za povijest znamenite češke braće, pisao „Obranu Libušina soudu" itd.

Njegovi zemljaci vele, da je bio uzor požrtvovnosti i za domaće njihove prilike u Moravskoj. Odlikovali su ga redovima Austrija, Rusija i papa. Naravno je, da je bio član češkoj akademiji od prvoga početka. Uspomeni Vinka Brandla: Slava!

3. Uspomeni dra Ernsta Dümmlera.

Napisao Tadija Smičiklas.

Dr. E. Dümmler pripada našoj Akademiji od prvoga njezina početka (1867). Pravedno prihvati Akademija načelo, da od stranih neslavenskih naroda primi u svoje krilo one znatne učenjake, što su obrađivali nauku, koja se tiče zemalja jugoslavenskih. Mlada akademija počinjući tekar živjeti ne može svojim članstvom odlikovati velikih ljudi svjetskoga glasa sve dotle, dokle i sama takav glas ne steče. A tomu treba za jedan učen zavod radnje generacija. Dümmler nije pri izboru u našu Akademiju bio čovjek svjetskoga glasa, ali po cijelom tadanjem smjeru njegova rada mogao se zanimati za naučnu sferu naše Akademije.

Rodio se u Berlinu g. 1830. od oca knjižara, a učiti je uzeo historiju. Već prva njegova radnja za habilitaciju „De Arnulfo Francorum rege“ (1852.) pokazuje smjer njegovih nauka, da kani obrađivati povijest njemačkoga naroda, otkad se ocijepio od svjetske franačke države. Malo godina iza smrti Karla Velikoga zadali su Hrvati svojim ustankom prvi jak udarac državi njegova sina. Zato je držao Dümmler, da se mora najprije pozabaviti najstarijom hrvatskom poviješću. „Die südöstlichen Marken“ u „Arhivu“ bečke akademije imadoše predočiti taj ustanak Hrvata najviše po suvremenim franačkim piscima i analima. Dümmler se prevjerno drži svojih izvora. Ali trebalo je ispitati i odnose franačke države prema Italiji i Bizantu. Zato prouči on prvi od stranaca najstariju povijest hrvatsku do kraljevstva i priopći opet u spisima bečke akademije „Die älteste Geschichte der Slaven in Dalmatien“. Njega su morale zanimati i kulturne prilike onih Slavena, koji su došli u mnogobrojne doticaje

s istočnom franačkom državom. Tako otkri preznamenitu panonsku legendu (Die pannonische Legende), kojom je život i djelovanje svetih slavenskih apostola dobilo stalan i neprijeporan temelj. Sve je ovo bila priprava za njegovo veliko i najznamenitije djelo „Geschichte des ostfränkischen Reiches“ u dva sveska (1862—1865). U ovom po dva puta nagrađenom djelu sabere napokon resultate svojih mnogogodišnjih studija. Na svakom koraku spletena je ovdje povijest franačko-njemačka a poviješću zapadnih slavenskih naroda. Prepleće se i sa poviješću Bugarske i Bizanta. Dalje ne pratimo njegov znameniti rad. Samo spominjemo, da je Dümmler tek nasljednik onih velikih historika Njemačke, koji su svojim znamenitim djelima stekli slavu, a svomu narodu poštovanje svega učenoga svijeta. „Monumenta Germaniae“ smiju o sebi kazati, da im ide prvo mjesto među historijskim zbornicima Evrope XIX. vijeka. Dümmler je već g. 1875. unišao u centralnu upravu toga golemoga i najznamenitijega djela Njemačke. On se puno trudio, da pisci historije njemačke prijeđu u dobrim izdanjima i u šire slojeve obrazovane publike. Napokon uzvinuo se on na čelo komisije za odio pisaca. Bude nasljednik slavnoga osnivača Monumenata Georga Pertza. To je najčasnije mjesto, što ga njemačka nauka svomu historiku može dati. Dümmler je umr'o u Berlinu dne 11. rujna 1902. oplakan od uglednikâ i premnogih učenih društava njemačkoga naroda.

---

4. Pera P. Đorđević.

Napisao Milivoj Škrepel.

1. decembra (18. novembra) 1902 ugrabila je smrt našoj Akademiji člana dopisnika Peru P. Đorđevića, jed-

noga od najuglednijih srpskih filologa. Kako već biva u životu manjih naroda, ono malo vještih radnika, koje imadu, treba da u isti mah radi na raznim poljima narodne prosvjete. Tako se lomio i naš Pera: bio je ne samo vrijedan državni savjetnik, nego i marljiv član i tajnik kr. srpske akademije, brižan predsjednik „Srpske književne zadruge“ i vješt član odbora za izdavanje Vukovih djela. I ako je bio slaba zdravlja, Đorđević nije sustao, te je svojim radom zadužio ne samo Srbe, nego i Hrvate. Koji smo ga poznavali u glavu, sačuvat ćemo mu svijetlu uspomenu ne samo poradi njegove radljivosti, nego i značajnosti.

Rodio se 21. juna (po st. k.) 1855. u Kragujevcu, gdje je polazio osnovnu školu i gimnaziju, pa je onda nastavio nauke u Biogradu, gdje je svršivši veliku školu god. 1874. postao ponajprije praktikant u ministarstvu prosvjete, a 1875. predavač u II. biogradskoj gimnaziji. Iste je godine u jesen premješten u Kragujevac u gimnaziju, te je ondje ostao sve do godine 1885., kadno bi premješten u biogradsku veliku gimnaziju. G. 1890. postade tajnik u ministarstvu prosvjete, a 1891. načelnik u istom ministarstvu. G. 1892. izabrala ga je narodna skupština za državnoga savjetnika, ali je g. 1894. za državnoga udara kao pristalica radikalne stranke stavljen u penziju, te je onda radio u državnoj štampariji kao član komisije za štampanje monopoliziranih predmeta. Istom g. 1901. vraćen je u senat, pa kad je proglašen ustav od 6. aprila te godine, imenovan je doživotnim senatorom i potvrđen u savjetništvu.

G. 1883. oženio se Sofijom, kćerju kapetana Milana Đorđevića, koja mu je prije bila učenica. Tihu sreću njegova doma povećavala su tri sina, koje je pomnjivo uzgajao. Kako je svojima bio dobar, vidi se već iz ne-

obična događaja, da je njegovoj materi od žalosti prepuknulo srce, kad ga je sagledala mrtva[1].

U književnosti je uradio mnogo, premda se neki dio toga rada i ne vidi. U mlađe je dane pisao po raznim novinama, gotovo svuda bez potpisa; u tom radu ima i njegovih prijevoda iz raznih književnosti, s osobitom je ljubavlju pratio rusku književnost, te među piscima, koje je prevodio, nahodimo Turgenjeva, Ščedrina, Koroljenka, Garšina i Stanjukovića[2].

Đorđevića nije minula ni gorka čaša urednička: bio je neko vrijeme urednik „Bratstva“, koje izdaje društvo sv. Save, „Prosvetnoga glasnika“ i „Nastavnika“, organa profesorskoga društva. S Ljubomirom Kovačevićem priredio je „Kosovsku spomenicu“, a s Urošem Blagojevićem čitanku za 4. razred osnovne škole (1889). Pored toga je napisao svu silu filologijskih članaka po raznim časopisima, od kojih ovdje napominjem samo „Bibliografski pregled književnih poslova Vuka Stef. Karadžića“ (u „Prosvetnom glasniku“ 1888) i ocjenu Živanovićeve „Srpske sintakse“ (u „Kolu“ 1890). U „Srpskoj književnoj zadruzi“ priredio je za štampu zanimljivo „Žitije“ Gerasima Zelića u 3 sveske (br. 36, 44 i 58; 1897, 1898, 1900).

Đorđević je bio jedan od najboljih znalaca živoga narodnoga govora. Ljubeći sve, što je prostonarodno, sam je marljivo skupljao narodno blago, pa je i našoj Akademiji za rječnik poslao krasnu zbirku riječi. U etnografijskom odboru srpske akademije radio je živo oko toga, da se što potpunije prikupi građa za poznavanje narodnoga života, te je sâm s velikim marom radio ne samo oko rječnika živoga narodnoga jezika,

---

[1] V. nekrolog Lj. Jovanovića „Pera P. Đorđević“ u „Delu“ (1903), XXVI, 218.

[2] Potanje navodi ovaj njegov rad Jovanović o. c. 228 d.

koji priprema srpska akademija po Novakovićevu prijedlogu, nego i oko velikoga zbornika narodnih pjesama, koji će biti veći od Vukova, a obuhvatit će svu do sada štampanu građu. Da se Đorđević dao na ovaj posao s potpunom naučnom spremom, dokazuju njegove samostalne radnje o jeziku. God. 1889. objelodanio je svoju profesorsku radnju „O padežima bez predloga u srpskom jeziku“ (u 68. i 69. „Glasniku“ srpskoga učenog društva); ako se isporedi ova vrsna Đorđevićeva radnja s onim, što se nahodi u Daničićevoj sintaksi, jasno se razabira, koliko je nauka o padežnoj sintaksi napredovala iza izdanja Daničićeve knjige; do toga je Đorđeviću i bilo više nego do nove građe. Budući izabran za akademika govorio je Đorđević u srpskoj akademiji „O redu reči u srpskom jeziku“; ova je rasprava izišla u 53. „Glasu“, te je dragocjen prilog za ovo do tada u nas neobrađeno pitanje „iz nauke — kako lijepo veli pisac — najnacionalnije i svakom književnom radniku najbliže“. Osvrćući se poglavito na red riječi u sadašnjem govoru iznio je pisac mnogo finih opažanja, te će njegova rasprava ostati dobrom osnovom za kasnije detaljnije obrađivanje ovoga pitanja.

Za više razrede srednjih škola u kraljevini Srbiji udešena je Đorđevićeva „Teorija književnosti“ (Bgd., 3. izd. 1901). Ova je knjiga izišla već g. 1892. i 1895., ali se tek u 3. izdanju pored stilistike i retorike nahodi i poetika. U jezgri se drži pisac Wackernagela, ali je upotrebljavao i druge pisce, među kojima za stilistiku s hvalom napominje akad. T. Maretića. Kako gimnazije u Srbiji nemaju naročite čitanke, kakova je u nas Petračićeva, ovo im djelo dobro dolazi, a bilo bi zgodno, da se i u nas više poznaje, jer se Đorđević obazire i na znatnije hrvatske pisce. Vrijedno je istaknuti, da Đorđević potanje prikazuje i teoriju pripovjedačke,

naučne i govorničke proze, na koju se u našim školama slabije pazi, premda nije ni sama po sebi ni za pozniji život većine učenikâ neznatnija od teorije pjesništva.

Najveći posao zateče Đorđevića u Vukovu odboru. Tu je priredio drugo državno izdanje II. knjige Vukovih pjesama (1895), a zajedno s Ljubom Stojanovićem s mnogo truda i pomnje III. izdanje Vukova „Rječnika“ (1898), o kojemu je stručnu ocjenu napisao akad. T. Maretić u VII. godišnjaku „Nastavnoga vjesnika“. Sâm objelodani Đorđević „Skupljene gramatičke i polemičke spise Vuka Stef. Karadžića“ u tri knjige (1894—1896), a treba da još iziđe četvrta knjiga, u kojoj će biti registar i nekoliko naknadnih dodataka. Ovo je izdanje Vukovih spisa zadalo priređivaču mnogo posla, jer je pored bilježaka valjalo skupiti i dodati također sve tuđe kojekuda rastresene rasprave, koje su u svezi s Vukovim radom. Za historiju Vukova rada i njegove borbe za narodni govor kao i za shvaćanje sviju tadašnjih prilika ovo je izdanje prava riznica. Ako još spomenemo, da je Đorđević pripremao za štampu golemu korespondenciju Vukovu, koju svi željno očekujemo i koja će biti za historiju ne samo jezika i književnosti nego i kulture i politike jamačno veoma znamenita, lako je zamisliti, koliko je Đorđeviću ostajalo vremena, da kod tolikih posala dotjeruje i svoje samostalne rasprave o jeziku. Bit će se bio nadao, da će mu jedared i za samostalne radnje doteći vremena, kad smiri poslove oko izdavanja Vukovih djela i narodnih pjesama u akademiji, ali je crna smrt pomela račune i njemu i — nama.

Što je bio Đorđević „Srpskoj književnoj zadruzi“ kao predsjednik, vidi se iz riječi potpredsjednika Živana Živanovića, koje je u IX. glavnoj skupštini u augustu 1902. rekao još za života Perina: „Čovek koji je od

početka osnovanja Zadruge bio u prvom redu uprave i koji je zadobio velikih zasluga u radu Srpske književne zadruge, jeste predsednik današnje uprave g. P. P. Đorđević". A to potvrđuje u nekrologu i tajnik ove Zadruge Lj. Jovanović. Vidi se, da je Pera dobro razabirao veliku zadaću, koju treba da izvrši Zadruga u životu srpskoga naroda. Tko pak prati razna izdanja srpske akademije, u kojima se nahode tragovi Đorđevićeve ruke, lako će razumjeti, da će srpska akademija teško prežaliti takova tajnika, kakav joj je bio Đorđević.

Vrijedno je pripadom zabilježiti, da je Đorđević prvi počeo upotrebljavati dijerezu na samoglasnom r̈, kako to danas čine već mnogi srpski književnici.

Đorđević je bio dobar učenik one filologijske škole, koju su u nas osnovali Jagić i Daničić, a to se pokazivalo ne samo u kritičnoj metodi obrađivanja, nego i u tom, što je Đorđević u naučnom ispitivanju jezika i književnosti bio protivnik dualizma osvrćući se jednako na hrvatski i na srpski dio našega naroda. Zato će se s hvalom spominjati njegovo ime u historiji ne samo srpske nego i hrvatske nauke.

Ako se ogleda sve nastojanje Đorđevićevo, razabira se, da nije bio tek vrstan stručnjak filolog, nego da je bio također vrijedan rabotnik na općoj njivi narodne prosvjete, a kod današnjih kulturnih prilika, koje nahodimo i u Hrvata i u Srba, time se samo povećava njegova zasluga i slava. Takovih nam radiša upravo i treba kao ozeblu sunca.

VIII.

KNJIŽNICA

Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti

primila je god. 1902 ove publikacije, i to:

A) u zamjenu:

Beč. Kais. Akademie der Wissenschaften *(S)*.*

Denkschriften der philos.-hist. Cl. 47. 48.

Denkschriften der math.-naturw. Cl. 69. 70. 73.

Sitzungsberichte der philos.-hist. Classe Bd. 144.

Sitzungsberichte der mathem.-naturw. Classe Abth. I. Bd. 110. H. 8—10., Bd. 111. H. 1—3.

Abth. IIa. Bd. 110. H. 8—10., Bd. 111. H. 1—4.

„ IIb. Bd. 110. H. 8—10., Bd. 111. H. 1—3.

„ III. Bd. 110. H. 8—10.

Archiv für österr. Geschichte Bd. 91, 1.

Almanach, 51. Jahrg. 1901.

Der röm. Limes in Oesterreich H. 3.

Mittheilungen der Erdbebencommission. NF. No. 2—9.

— Anthropologische Gesellschaft *(R_1 R_3 L)*.

Mittheilungen 32. Bd. (1902.) 1—6. Heft.

— K. k. Central-Commission f. Erforschung u. Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale *(R_1 R_3 L)*.

Mittheilungen Bd. 28. 1. H. i N. F. Bd. 1. (1902.) 1—12. Heft.

---

* Ova slova pokazuju, što Jugoslavenska akademija komu u zamjenu šalje. Znači pak:

S = sve publikacije.	*Mj* = Monum. hist.-jur.
S_1 = sve publ. 1. i 2. razr.	R_1 = Rad 1. i 2. razreda.
S_3 = sve publ. 3. razr.	R_3 = Rad 3. razreda.
D = Djela za opću naobr.	*Rj* = Rječnik.
G = Građa za pov. knj. hrv.	*St* = Starine.
L = Ljetopis.	*Stp* = Stari pisci.
Mh = Monum. spect. hist.	*Zb* = Zbornik za nar. život.

Beč. K. k. geographische Gesellschaft *(R_1 R_3 L)*.
Mittheilungen Band 54. (1902.) 1—12. H.
Abhandlungen Bd. 4. H. 1—6.

— K. k. geologische Reichsanstalt *(R_1 R_3 L)*.
Abhandlungen 6, 1. Suppl.; 17, 5; 19, 1.
Verhandlungen 1902. No. 1—16.
Jahrbuch 51. Bd. (1901.) 3. 4. H.; 52. Bd. (1902.) 1. H.

— K. k. statistische Central-Commission *(R_1 R_3 L)*.
Oesterreichische Statistik Bd. 55, 3.; 56, 1.; 57, 1b; 58, 2, 3, 5.; 59, 2a, 3, 4.; 60, 1, 2, 3a; 61, 4.; 62, 1, 3.; 63, 1.; 64, 1.

Berlin. Verein für Volkskunde *(Zb)*.
Zeitschrift des Ver. f. Volksk. 12. Jahrg. (1902.) H. 1.

— Königl. preussische Akademie der Wissenschaften *(S)*.
Abhandlungen 1901.
Sitzungsberichte 1902. Nr. 1—53.

Biograd. Kralj. srpska akademija *(S)*.
Годишњак 14. (1900.).
Глас 63. (1. разр. 24.), 64. (2. разр. 40.)
Српски етнограф. зборник, књ. 3. 4. + Атлас.
Стојановић Љ., Стари српски записи и натписи, књ. 1. Б. 1902.

— Profesorsko društvo *(R_1 R_3 L)*.
Наставник, лист професорскога друштва, 13. књига (1902.) св. 1—4.

— Uprava državne statistike *(R_1 R_3 L)*.
Статистика краљевине Србије књ. 17.
Прилози за статистику краљ. Србије 4. (1901.), 5. (1902.)
Статистички годишњак краљ. Србије 4. (1898/9.)
Статистика цена пољопривредних производа од 1896—1900.

— Геолошко друштво *(R_3)*.
Записници срп. геолошког друштва г. 9. бр. 4., г. 10. бр. 5—7., г. 11. бр. 1—4.

— Redakcija časopisa „Коло“ (Д. А. Живаљевић) *(S)*.
Коло 1902. књ. III. IV.

— Удружење јавних правозаступника *(R_1 L)*.
Бранич 8. (1901.) бр. 1—12.

Bordeaux. Académie de Bordeaux *(R_1 R_3 ·L)*.
Actes de l'Académie de Bordeaux 3. ser. 1898. 1899.

Brno. Matice Moravská *(R_1 R_3 L)*.
Časopis Matice Moravské r. 26. (1902.) seš. 1—4.
Hlavinka A., O zvučnosti jazyka českého. V Brně 1902.

— Moravská musejní společnost *(R_1 R_3 L)*.
Časopis Moravského Musea zemského, r. 2. (1902.) č. 1. 2.

— Bogoslovci češkomoravski *(R_1)*.
Museum, časopis bohoslovců česko-moravských, r. 36. (1901.) č. 4—5., r. 37. (1902.) č. 1. 2.

Bruxelles. Société de Bollandistes *(R_1 R_3 St Mh Mj)*.
Analecta Bollandiana t. 21. f. 1—4.

Budimpešta. Magyar tudományos akadémia *(S)*.
Akadémiai Értesitő 1902., 145—156.
Mathematikai és természettudományi értesitő, 20. köt., 1—5. füz.
Mathematikai és természettudományi közlemények, 28. köt., 1. sz.
Archaeologiai Értesitő 22. köt. (1902.) 1—5. szám.
Irodalomtörténeti közlemények 12. évf., 1—4. füz.
Athenaeum 11. évf., 1—4. szám.
Nyelvtudományi Közlemények 32. köt., 1—4. füz.
Elhúnyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek 11. köt., 1—7. sz.
Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. 18. köt., 1—3. sz.
Almanach 1903.
Margalits E., Horvát történeti repertorium 2. k. Budap. 1902.
Mathem. u. naturw. Berichte aus Ungarn 17. (1899.)
Munkácsi B., Regék és énekek a világ teremtéséről. Budap. 1902.
Schrauf K., Magyarországi tanulok külföldön IV. Budap. 1902.
Fayer L., Az 1843-iki büntetőjogi javaslatok anyaggyüjteménye. IV. k. Budap. 1902.
Fináczy E., A magyarországi közoktatás történeti Maria Terézia korában. II. k. Budap. 1902.
A magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyüjteménye. V. k. 1 f. Budap. 1902.
Kazinczy F., Levelezése. 11. 12. köt. Budap. 1901. 2.

— Magyar kir. földtani intézet *(S_3 L)*.
A magy. földtani intézét évi jelentése 1900.
Jahresbericht für 1900.

A magy. kir. földtani intézet évkönyve, 13. köt., 6. füz.
Földtani Közlöny 32. köt. (1902.) 1—12. f.
Mittheilungen aus dem Jahrbuche 13. Bd. 2—6. H.
Kalecsinszky S., A magy. korona országainak ásványszenei. Budap. 1901.

— Magyar történelmi társulat *(R Mh L)*.
Századok 36. (1902.) 1—10. füzet.

Budyšin. Maćica Serbska *(R_1 R_3 L)*.
Časopis Mat. Serb. 1902. l. 55. zeš. 1. 2.

Bukurešt. Academia Romana *(S)*.
Analele, parte admin. t. 24.
— memoriile sect. istor. t. 23.
— memoriile sect. literar. t. 23.
— memoriile sect. sciintifice t. 23.
Discursuri de receptiune 24.
Acte şi documente relative la istoria renascerei romaniei, vol. 9.
Istoria Romana de Titus Livius, trad. începută de N. Barbu, continuata de Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu, t. 2. Buc. 1901.
Operile principelui Dimitrie Cantemir, t. 8. Buc. 1901.
Comitele D'Hauterive, Memoriu despre Starea Moldovei la 1787. Buc. 1902.
Gr. G. Tocilescu, Monumentele epigrafice şi sculpturali ale Museului national de antichitati din Bucuresci, partea 1. Buc. 1902.

Carigrad. Русскій археологическій институтъ *(R_1 St L)*.
Извѣстія т. VII. вып. 1—3., т. VIII. вып. 1—2.

Christiania. Videnskabs-selskabet *(R_1 R_3 L)*.
Forhandlinger 1901.
Skrifter 1901. No. 1—5. (I. Mathem.-naturw. Klasse).

Černovice. K. k. Franz Josephs-Universität *(S osim Rj)*.
Verzeichnis der Vorlesungen im Sommersemester 1902.; im Wintersemester 1902/903.
Uebersicht der akad. Behörden 1902/903.
Feierliche Inauguration des Rektors für 1901/2.

Firenze. R. Accademia della Crusca *(S)*.
Atti 1901/2.
Vocabolario vol. IX. fasc. 2.

Frankfurt a. O. Naturwiss. Verein *(S_3 L)*.
Helios 19. Bd.

Freiburg. Universität *(R_1 St L)*.
Behörden, Dozenten u. Studierende im Wintersem. 1901/2., im Sommersem. 1902.
Verzeichnis der Vorlesungen, Sommersem. 1902., Wintersem. 1902/3.
Collectanea Friburgensia fasc. 12. 13. (i 18 univers. spisa iz g. 1901/2.)

Giessen. Universitäts-Bibliothek *(R_1 Mh L)*.
Personalbestand der Universität zu Giessen, Winterhalbjahr 1901/2., Sommerhalbjahr 1902.
Vorlesungsverzeichniss: Sommerhalbjahr 1902., Winterhalbjahr 1902/3. (i 79 g. 1901/2. izišlih akadem. spisa.)
Mittheilungen des Oberhessischen Geschichtsvereines, Bd. 10. (1901.), 11. (1902.); Fundbericht für die Jahre 1899—1901.
33. Bericht der Oberhessischen Gesellschaft für Natur- u. Heilkunde.

Göteborg. Stadsbibliotek *(R_1)*.
Göteborgs Högskolas Arsskrift. Bd. 7. (1901.)

Göttingen. K. Gesellschaft der Wissenschaften *(S)*.
Nachrichten (philol.-hist. Klasse) 1902, H. 1—5.
Nachrichten (mathem.-phys. Klasse) 1902, H. 1—6.
Geschäftliche Mittheilungen 1902, H. 1. 2.

Gradac. Naturwissenschaftl. Verein für Steiermark *(S_3 L)*.
Mittheilungen 1901. (38.)

Guben. Niederlausitzer Gesellschaft für Anthropologie u. Alterthumskunde *(Zb)*.
Niederlausitzer Mittheilungen 7. Bd. 1—4. H.

Halle. Kaiserl. Leop.-Carol. Deutsche Akademie der Naturforscher *(S_3 L)*.
Nova acta 76., 78., 79, No. 2.
Leopoldina H. 20.—36. (1884—1900.)

Harkov. Имп. Харьковскій Университетъ *(R_1 R_3 L)*.
Записки 1902. кн. 1—4.

Kassel. Verein für Naturkunde *(S_4 L)*.
Abhandlungen und Bericht 47. (1901/902.)

Kazan. Физико-математическое общество *(S_3 L)*.
Извѣстія II. сер. т. 11., Но. 1—4., т. 12., Но. 1.

Kijev. Библіотека императорскаго университета *(R_1 R_3 L)*.
Университетскія Извѣстія 1902. Но. 1—12.

— Имп. Истор. общество Нестора лѣтописца *(R_1 Mh L)*.
Чтенія кн. 14. вып. 3., кн. 15. вып. 1—4., кн. 16. вып. 4.

— Кіевское общество естествоиспытателей *(S_3 L)*.
Записки т. 17. вып. 1. 2.

— Uredništvo časopisa Кіевская Старина *(S_1 osim Rj, L)*.
Кіевская Старина 1902. Но. 1—12.

Knin. Hrvatsko starinarsko društvo *(R_1 Mh St Rj Zb)*.
Starohrvatska Prosvjeta, god. 7. sv. 1.

Krakov. Akademia umiejętności *(S)*.
Bulletin international 1902. (cl. de philol. No. 1—10., cl. des sciences math. No. 1—10.)
Sprawozdania, t. 7. (1902.)
Rozprawy wydz. hist.-filoz. t. 17. 18.
Rozprawy wydz. filolog. t. 19. 20.
Rozprawy wydz. mat.-przyr. ser. II. t. 19., ser. III. t. 1. A, B.
Rocznik r. 1901/2.
Sprawozdanie komisyi fizyograficznej, t. 36.
Katalog literatury naukowej polskiej, t. 2. r. 1902. zesz. 1—3.
Atlas geolog. Galicyi zesz. 13. i tekst do zesz. 9. i 13.
Scriptores rerum polon. t. 18.
Federowski M., Lud białoruski t. 2. cz. 1. Krak. 1902.
Monumenta medii aevi hist. t. 16.
Finkel L., Bibliografia historyi polskiej cz. 2. zesz. 4. Krak. 1901.
Sprawozdania komisyi do badania historyi sztuki w Polsce, t. 7. zesz. 1. 2., Indeks do t. 6.
Polskie słownictwo chemiczne uchwalone przez akademię um. w Krakowie. Wyd. 2. Krak. 1902.

Lavov. Towarzystwo historyczne *(R_1 L)*.
Kwartalnik historyczny r. 16. (1902.) zesz. 1—4.

Lavov. Towarzystwo ludoznawcze *(Zb)*.
Lud. t. 8. (1902.) zesz. 1—4.

— Науковое товариство імени Шевченка *(R_1 R_3 St Zb L)*.
Записки т. 45—50.
Материяли до українсько-руської етнольогії т. 5.
Етнографічний Збірник т. 10—12.
Жерела до істориі України-Руси т. 5.
Правнича библїотека т. 2.
Хронїка 1901/2. ч. 8—10.

— Галицко-русская Матица *(R_1 L)*.
Научно-литературный Сборникъ т. 1. (1901.) кн. 1—4., т. 2. (1902.) кн. 1—3.

Leipzig. K. sächsische Gesellschaft d. Wissenschaften *(S)*.
Berichte, philol.-hist. Classe 1901. Nr. 4., 1902. Nr. 1. 2.
Berichte, mathem.-phys, Classe 1901. Nr. 7., 1902. Nr. 1—5. + Sonderheft.
Abhandlungen, philol.-hist. Classe, 20. Nr. 5.
Abhandlungen, mathem.-phys. Classe, 27. Nr. 1—9.

Liége. Société royale des sciences *(S_3 L)*.
Mémoires, III. série t. 4.

Ljubljana. Matica slovenska *(R_1 R_3 L)*.
Letopis Matice slovenske za leto 1901.
Zbornik III.
K. Štrekelj, Slovenske narodne pesmi, 6. snop.
Knezova knjižnica 8. sv.
Zabavna knjižnica 13. sv.
Orožen Fr., Vojvodina Kranjska I.

— Muzejsko društvo za Kranjsko *(S osim Rj)*.
Izvestja 1902. (12.) seš. 1—6.
Mittheilungen 1902. (15.) 1—6. Heft.

— Redakcija „Ljubljanskoga Zvona“ (A. Aškerc) *(R_1 G Zb L)*.
Ljubljanski Zvon 1902. br. 1—12.

Lund. Sveučilište *(R_1 Mh L)*.
Acta universitatis Lundensis t. 37. (1901.)

Minneapolis. Minnesota Academy of nat. sciences *(S_3 L)*.
Bulletin of Minnesota Academy III, 3.

Moskva. Московское математическое общество *(S_3 L)*.
Математическій Сборникъ т. 22. вып. 4., т. 23. вып. 1–2.

— Имп. общество исторіи и древностей россійскихъ *(S_1 osim Rj, L)*.
Чтенія 1902. кн. 1—4.

— Имп. москов. археолог. общество *(R_1 St L)*.
Древности, труды славянской коммисіи т. 3.

München. K. bayerische Akademie der Wissenschaften *(S)*.
Sitzungsberichte der philos.-philolog. und histor. Classe 1902. H. 1—3.
Sitzungsberichte der mathem.-phys. Classe 1902. H. 1—2.
Abhandlungen der hist. Classe, 22. Bd. 2. Abth.
— der mathem.-phys. Cl., 22. Bd. 3. Abth.
— der philos.-philol. Cl., 22. Bd. 1. Abth.
Flasch A., Heinrich von Brunn, Gedächtnissrede. M. 1902.
Pöhlmann R., Griech. Gesch. im 19. Jahrh., Festrede, M. 1902.
Voigt v. C., Max v. Pettenkoffer zum Gedächtniss. M. 1902.

— Uredništvo časopisa „Prähistorische Blätter" (Dr. Jul. Naue) *(Zb)*.
Prähistorische Blätter 14. Jahrg. (1902.) Nr. 1—6.

Napulj. Società Napoletana di storia patria *(Mh St L)*.
Archivio storico per le province Napoletane, anno 26. (1902.) fasc. 1—4.; Ind. gen. vol. 21—25.

New York. The American Museum of natural history *(S_3 L)*.
Bulletin vol. 14., 15. part. 1., 17. part. 1. 2., 18. part. 1.
Annual report for the year 1901.

— New York Public library *(R_1 R_3 L)*.
Bulletin of the New York Public library vol. 6. (1902.) No. 1—12.

Novi sad. Matica srpska *(R_1 R_2 L)*.
Летопис књ. 211—216.
Књиге за народ из задужбине Петра Коњевића св. 98–103.
Календар Матице Српске за г. 1903.

Мијатовић Ч., Цариградске слике и прилике. Н. С. 1901.
Мандић Т., Успомене из нашег црквено-народног живота. III. од 1867—1876. 1. део. Н. С. 1902.
Живот Јована Суботића. Н. С. 1902.
Нушић Б., Косово I. Н. С. 1902.

Odesa. Имп. новороссійскій университетъ *(R_1 R_3 L).*
Записки т. 86—89.

Orenburg. Оренбургская ученая архивная коммиссія *(Mh Mj L).*
Труды, вып. 9.

Paris. Académie des inscriptions et belles-lettres *(S).*
Comptes rendus des séances (1902.) Nr. 1—6.

— Ministère de l'instruction publique *(S po 5 eks.).*
Bulletin du comité des travaux historiques et scientifiques; section des sciences économiques et soc. 1900.
Congrès des sociétés savantes de 1901.
Comptes rendus du congrès des sociétés savantes, section des sciences. Paris 1901.
Bulletin archéologique a. 1901. No. 1—2.
Bulletin historique et philologique 1901. No. 1. 2.
Bibliographie générale des travaux historiques et archéologiques publiés par les sociétés savantes de la France, t. III. livr. 4. Paris 1901.
Baquenault de Puchesse, Lettres de Catherine de Médicis, t. 8. P. 1901.
Aulard F. A., Recueil des actes du comité de salut public, t. 13. 14. P. 1901.
Guillaume M. J., Procès-verbaux du comité d'instr. publ. de la convention nationale. P. 1901.
Documents inédits, Correspondance administrative d'Alfonse de Poitiers publ. par A. Molinier t. 2. P. 1900
Oeuvres complètes d'Augustin Cauchy I. sér. t. 12. + table gén. P. 1901.

— Société d'anthropologie *(Zb).*
Bulletins et mémoires de la société d'anthropologie de Paris, 5. sér. t. 2. (1901.) fasc. 2—6.
Chervin, La société d'anthropologie en 1901. P. 1902.

— Administracija časopisa „Echos d'Orient“ *(Mh).*
Echos d'Orient a. 5. 1901/2. No. 1—6.

Petrograd. Имп. Академія наукъ *(S)*.

Извѣстія т. 13. Но. 4—5., т. 14. Но. 1—5., т. 15. Но. 1—5., т. 16. Но. 1—3.

Извѣстія отдѣленія русскаго языка и словесности т. 7., кн. 1—4.

Сочиненія императрици Екатерины II. т. 7—10.

Сборникъ отдѣленія русс. языка, т. 66—70.

Каталогъ изданій, I. Изданія на русс. языкѣ. С. П. 1902.

Гоголь Н. В., Рѣчи посвѣщенныя его памяти. С. П. 1902.

— Имп. общество любителей древней письмености *(S_1 osim Rj, L)*.

Памятники 140—146.

Изданія 117.

Отчетъ въ 1900—1901. год.

— Имп. русское географическое общество *(S os. Rj)*.

Извѣстія т. 38. (1902.) вып. 1—5.

Отчетъ за 1901.

Живая Старина г. 11. (1901.) вып. 3. 4., г. 12. (1902.) вып. 1. 2.

Записки по общей географіи т. 32. Но. 5.; т. 36, Но. 1.

Записки по отдѣл. статистики т. 10, 1.

Записки по отдѣл. этнографіи т. 26.

Липскій В. И., Горная Бухара ч. 1. С.-П. 1902.

Роборовскій В. И., Труды экспедиціи по центральной Азіи 1893—5. ч. 2. С.-П. 1899.

Докладъ метеоролог. комиссіи читанный 27/11. 1901.

— Геологическій комитетъ *(S_3 L)*.

Извѣстія геолог. комитета 1902. т. 21. Но. 1—4.

Труды геолог. комитета т. 15, 4., т. 17, 1. 2, т. 18, 3., т. 19, 1., т. 20, 2.

Геологическія изслѣдованія въ золотоносныхъ областяхъ Сибиріи: Амурско-приморскій районъ, вып. 1. 2.; Енисейскій р. вып. 1. 2.; Ленскій р. вып. 1.

— Славянское благотворительное общество *(R_1 R_3 L)*.

Извѣстія 1902. Но. 3.

Poreč. Società istriana di archeologia e storia patria *(Mh St L)*.

Atti e memorie vol. 17. f. 3—4., vol. 18. f. 1—2.

Poznanj. Towarzystwo przyjaciół nauk poznańskie *(R_1 R_3 L)*.
Roczniki t. 27. zesz. 3. 4., t. 28.

Prag. Česká Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění *(S)*.

Almanach r. 12. (1902.)
Věstník r. 11. (1902.) č. 1–9.
Sbírka pramenův, sk. 1. ř. 1. č. 3. 4.; sk. 1. ř. 2. č. 4.; sk. 2. č. 5.
Rozpravy tř. I. r. 10. (1902.) č. 1. 2. 3.
Rozpravy tř. II. r. 10. (1901.) č. 32—40., r. 11. (1902.) č. 1–30.
Bulletin internat.: Sciences mathém. et nat. 6. a. 1901.
— Médecine 6. a. 1901.
Soupis památek historických a uměleckých v království českém, 16–17.
Spisy J. A. Komenského č. 5.
Bartoš Fr. a Janáček L., Národní písně moravské. V Praze 1901.
Zíbrt Č., Bibliografie české historie, díl II. Praha 1902.
Pavlíček A., Chek ve vědě a v zákonodárství. P. 1902.

— Museum král. českého *(S)*.

Časopis Musea král. českého 1901. 5—6., 1902. 1—6.
Zpráva o Museu království českého za r. 1901.
Tomek W. W., Dějepis Prahy, díl. 12. P. 1901.
Píč J. L., Čechy na úsvitě dějin, sv. 1. P. 1902.

— Uredništvo časopisa „Český lid" (Dr. Čeněk Zíbrt) *(Zb)*.

Český lid r. 11. č. 8–10., r. 12. č. 1—5.

— Jednota českých mathematiků *(S; L)*.

Časopis pro pěstování math. a fys., r. 31. č. 1—5.
Sborník č. 5.

— Královská česká společnost nauk *(S)*.

Výroční zpráva za r. 1901.
Věstník, třída filos.-historicko-jazykozpytná 1901.
Věstník, třída mathem.-přírod. 1901.
Spisův poctěných jubilejní cenou č. 12—14.
Zpráva o slavnosti 300-té ročnice úsmrtí Tychona Brahe dne 24/10. 1901.
Bericht über die Saecularfeier der Erinnerung an das Ableben Tycho Brahes am 24/10 1901.

Prag. Jednota českých filologů *(R_1 L)*.

Listy filologické r. 29. (1902.) seš. 1—6.

Rim. Accademia di conferenze storico-giuridiche *(Mh Mj L)*.

Studi e documenti di storia e diritto, anno 23. (1902.), fasc. 1—2.

— R. Accademia dei Lincei *(S)*.

Atti, classe di scienze morali etc. vol. 10. (1902.) parte 2. (1—12.)

Rendiconti, classe di scienze morali etc. Vol. 11. fasc. 1—12.

Rendiconti, classe di scienze fisiche etc., vol. 11., 1. sem. fasc. 1—12., 2. sem. fasc. 1—12.

Rendiconto dell'adunanza solenne del 1. giugno 1902.

Annuario 1902.

— Specola Vaticana *(S_3 L)*.

Angel Rodriguez de Prada, Communication scientifique sur une hypothèse sur la circulation cyclonique de l'atmosphère dans l'hémisphère boréal. R. 1902.

Pubblicazioni della Specola Vat. vol. 6.

Sarajevo. Uredništvo „Glasnika zem. muzeja u Bosni i Hercegovini" (K. Hörmann) *(S)*.

Glasnik zem. muzeja u B. i H. 14. (1902.) 1—4.

— Uredništvo „Nade" (K. Hörmann) *(S)*.

Nada 1902.

Sibinj. Verein für siebenbürg. Landeskunde *(R_1 R_3 L)*.

Archiv Bd. 30., H. 2—3.

Jahresbericht für 1901.

Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen, III. Bd. Herm. 1902.

Sofija. Българско книжовно дружество *(R_1 R_3 L)*.

Периодическо списание 63, 1—10.

Лѣтописъ на бълг. книж. дружество, II. 1900—1901.

Милетичъ Л., Старото българско население въ сѣвероизточна България. С. 1902.

— Българско министерство на нар. просвѣщение *(S)*.

Сборникъ за нар. умотворения, кн. 18, 1. 2.

Sofija. Uredništvo časopisa „Българска Сбирка“ (С. С. Бобчевъ) *(R_1 R_3 L)*.
Българска Сбирка г. 9. (1902.) кн. 1—10.

— Uredništvo časopisa „Юридически Прѣгледъ“ (С. С. Бобчевъ) *(Mj Zb D)*.
Юридически Прѣгледъ 9. (1901.) кн. 1—10., 10. (1902.) кн. 1—10.

Spljet. Uredništvo časopisa „Bullettino di archeologia e storia Dalmata“ (Fr. Bulić) *(R_1 Mj Stp L)*.
Bullettino, anno 25. (1902.) No. 1—12.

Stuttgart. Mathem.-naturwiss. Verein *(R_3 L)*.
Mathematisch-naturwiss. Mittheilungen II. Serie, 4. Bd. (1902.) 1—3. H.

Torino. R. Accademia delle scienze di Torino *(S_1 L)*.
Atti vol. 37. (1901/2.) disp. 1—15.
Memorie t. 51.
Osservazioni meteorologiche fatte nell'anno 1901.

Turčianski sv. Martin. Uredništvo časopisa „Slovenské Pohl'ady“ (Jozef Škultéty) *(Zb)*.
Slovenské Pohl'ady r. 22. (1902.) soš. 1—12.

— Museálna slovenská spoločnosť *(Zb)*.
Časopis mus. slov. spoločnosti r. 5. č. 1—6.
Sborník mus. slov. spoločnosti r. 7. sv. 1. 2.

Upsala. Sveučilišna biblioteka *(S)*.
Arsskrift 1901. (i 28 sveuč. spisa).
Accessionskatalog 15. (1900.)
Skrifter utgifna af k. Humanistiska vetenskaps-samfundet, Bd. 4.
Malmström C. G., Bidrag till Sverges Medeltidshistoria. U. 1902.
Afzelius H., Erik Benzelius d. ä. II. Stockh. 1902.

Varšava. Uredništvo časopisa „Wisła“ (E. Majewski) *(R_1 R_3 L)*.
Wisła t. 16. (1902.) zesz. 1—3.

— Uredništvo časopisa „Русскій Филологическій Вѣстникъ“ (А. И. Смирновъ) *(R_1 St L)*.
Русскій филолог. Вѣстникъ 1902. Но. 1—4.

Venecija. R. Istituto Veneto *(S)*.
Atti t. 59, disp. 3—10., t. 60, disp. 1—10., t. 61, disp. 1—9.

Voronež. Uredništvo časopisa „Филологическія записки“ *(R_1 L)*.

Филологическія Записки 1902. вып. 1—4.

Zadar. Matica Dalmatinska *(R_1 R_3 L)*.

Glasnik Matice Dalmatinske g. 2. sv. 1—3.

Zagreb. Hrvatski pedagogijsko-književni zbor *(R_1 R_3 L)*.

Napredak 1902.
Pedagogijska enciklopedija I. 7.
Kempf J., Uz obalu Adrije. Z. 1902.
Vuković A, Zemljopisna obuka u niž. i viš. pučkim školama. Z. 1901.

— Hrvatsko arheološko društvo *(R_1 Mh Mj St L)*.

Vjesnik hrv. arh. dr 6. (1902.)

— Pravničko društvo *(R_1 R_3)*.

Mjesečnik g. 28. (1902.) br. 1—12.

— Kr. zemaljski statistički ured *(R_1 R_3)*.

Publikacije kr. zem. statističkog ureda:
32. Mjesečni statistički izvještaji g. 4. (1902.) sv. 1 -12.
34. Popis žiteljstva od 31. pros. 1900.
35. Glavni izvještaji o stanju usjeva itd. g. 10. (1902.) sv. 1—15.

— Uredništvo „Vjesnika kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljskog arkiva“ (dr. I. pl. Bojničić-Kninski) *(Mh Mj St)*.

Vjesnik kr. zem. arkiva g. 4. (1902.) sv. 1—4.

— Uredništvo „Narodnih Novina“ *(S)*.

Narodne Novine 1902.

— Uredništvo „Obzora“ *(S)*.

Obzor 1902.

— Uredništvo „Prosvjete“ (E. Laszowski) *(S)*.

Prosvjeta 1902.

— Uredništvo časopisa „Agramer Tagblatt“ *(S)*.

Agramer Tagblatt 1902.

— Uredništvo „Vijenca“ (dr. Đ. Arnold, dr. S. Bosanac i dr. M. Šenoa. *(S)*.

Vijenac 1902.

— Uredništvo časopisa „Agramer Zeitung“ *(S)*.

Agramer Zeitung 1902.

B) na dar:*

Acta reg. scientiarum universitatis Hungaricae, a. 1900/1. fasc. 2., a. 1901/2. fasc. 1.

Alfani P. G., Registrazioni sismografiche all'Osservatorio Ximeniano di Firenze, settembr.-novembr. 1901.

A Budapesti kir. magy. tudomány-egyetem *Almanachja* az 1900—1901.

Andrić N., Iz ratničke književnosti hrvatske. Z. 1902.

Arbeiten astron.-geodätische des k. u. k. milit.-geogr. Instituts. 18. Bd.

Archiv český, díl 19. (pokl. Zemský výbor království českého).

Архивъ государственаго совѣта т. II. 1888., т. IV. ч. 4. 5. 1899—1901. (Государственная Канцелярія въ С.-Петербургѣ).

**Aschbach J.*, Geschichte Kaiser Sigmunds. Bd. 1—4. Hamburg 1838—1845.

**Atlas* Jadranskoga mora.

**Barry Ritt. v. R.*, Zwei Fahrten in das nördl. Eismeer nach Spitzbergen und Novaja Zemlja in den Jahren 1891. u. 1892. Pola 1894.

Базилевичъ М. Е., О происхожденіи эфемерныхъ клѣточныхъ вегетацій на отдаленной периферіи эпидермы. Житоміръ 1901.

— Пластическая роль бѣлаго кровянаго шарика. Житоміръ 1900.

**Benko Frh. v. J.*, Reisen S. M. Schiffe „Nautilus" u. „Aurora" 1884—1888. Wien 1892.

*— Reise S. M. Schiffes „Albatros" nach Süd-Amerika, dem Caplande u. West-Afrika 1885—6. Pola 1889.

---

* **Djela označena zvjezdicom poklonio je g. Dušan pl. Preradović.**

******Benko Frh. v. J.*, Die Reise S. M. Schiffes „Frundsberg“ im Rothen Meere u. an den Küsten von Vorderasien u. Ceylon in den Jahren 1885-6. Pola 1888.

*— Reise S. M. Schiffes „Zrinyi“ über Malta, Tanger u. Teneriffa nach Westindien in den Jahren 1885. u. 1886. Pola 1887.

*— Die Reise S. M. Schiffes „Zrinyi“ nach Ost-Asien 1890—1891. Wien 1894.

*****Berichte*** der Commission für oceanographische Forschungen. Collectiv-Ausgabe aus dem 69. Bande der Denkschriften der k. Akademie der Wissenschaften. Wien 1901.

*****Bettera-Wodopich de V. M.***, Memoires sur une époque de ma vie. Londres 1816.

Bjelovučić N. Z., Zar je i Neretva srpska? Zagreb 1902.

*****Blavatsky H. P.***, Isis unveiled. Vol. I. II. New York 1884.

Бобчевъ С. С., Единъ наметникъ на старото български право. София 1901.

Bollettino delle pubblicazioni italiane ricevute per diritto di stampa (Biblioteca nazionale centrale di Firenze) 1902. N. 13—24.

*****Boppe P.***, La Croatie militaire 1809—1813. Paris 1900.

Brusina Sp., Iconographia molluscorum fossilium. Zagrabiae 1902.

Budapest székes főváros: Statistikai hivatalának közleményei 29/2.

— Publicationen des statistischen Bureaus 29/1.

Bulletin of the Lloyd library: Pharmacy series N. 1.; Reproduction ser. N. 1. 2.; Mycological ser. N. 1. 2.; Mycological notes N. 5—9.

Бюлетинъ Земледѣлческо-метеорологически, издава централната метеорологическа станция въ София

(+ Extrait du Bulletin météorologique et agricol) 1902. N. 1—12.

**Cannosa.* Milano 1900.

Carte géologique internationale de l'Europe, 4. livraison, Berlin 1902.

**Casotti de Marco,* Le coste e isole della Istria e della Dalmazia. Zara 1840.

Compendium ritualis, Zagr. 1785. (pokl. g. M. Merchich).

Cora Guido, Il conflitto cinese e l'Italia. Roma 1900. (Rivista maritima, luglio 1900.)

— Cosmos, ser. II. vol. XIII. fasc. 1.

La *Cronique* de France, 2. a. 1901.

**Cunaeus P.*, Sardi venales. Satyra Menippea 1612.

Cvijić J., Die tektonischen Vorgänge in der Rhodopemasse. Wien 1901.

— Die dinarisch-albanesische Scharung. Wien 1901.

Časopis český historický, vydávají J. Goll a J. Pekař, r. VIII. (1902.), seš. 1 3.

**Deecke W.*, Etruskische Forschungen, 1—4. Heft. Stuttgart 1875—1880.

**Deecke W.* u. *Pauli C.*, Etruskische Forschungen und Studien. 1—6. Heft. Stuttgart 1881—1884.

**Il Diritto Croato.* Anno II. Pola 1889—1890. — A. III. Pola 1890—1891. — A. V. Pola 1892—1893. — A. VI. Pola 1893—1894.

**Du Prel Frh. v. C.*, Unter Tannen und Pinien. Wanderungen in den Alpen, Italien, Dalmatien u. Montenegro. Berlin 1875.

Дюверниа А. Л., Блаженный Меѳодій первоучитель славянскій. Москва 1894.

**Erasmi Desid. Roterdami* Familiarium colloquiorum opus aureum. Basiliae 1615.

**Erber T.*, La colonia albanese di Borgo Erizzo presso Zara. Dubrovnik 1883.

**Felicetti v. Liebenfels M.*, Ueber die Lage des „pagus Crouuat". Graz 1868.

**Fiedler J.*, Zur Geschichte Wallensteins. Wien 1860.

**Flori L.*, De gestis Romanorum ll. IV. Coloniae Agrippinae 1557.

Флоринскій Т. Д., Критичко-библіографическій обзоръ новѣйшихъ трудовъ и изданій по славяновѣдѣнію. VIII. IX. Кіевъ 1902.

**Gambier J. W.*, Servia. London 1878.

Gasperini R., Geološki prijegled Dalmacije. U Spljetu 1902.

Glasnik hrv. naravoslovnog društva g. 13. br. 1—6., g. 14. br. 1.

Гласник богословски, год. I. 1902. кн. I. св. 1. 2. 3. (Ср. Карловци).

Glasnik Karlovački 1902.

Govori izrečeni dne 19. listop. 1902. kod instalacije rektora za g. 1902/3. u kr. sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu.

Gramme Zénobe, Les hypothèses scientifiques en 1900. Paris 1902.

**Grotefend O.*, Meklenburg unter Wallenstein und die Wiedereroberung des Landes durch die Herzöge. Marburg 1901.

**La Gusla*. Paris 1827.

**Heinemann v. L.*, Geschichte der Normannen in Unteritalien u. Sicilien. I. Bd. Leipzig 1894.

*— Zur Entstehung der Stadtverfassung in Italien. Leipzig 1896.

Herain J. a *Matiegka J.*, Tycho Brahe. V Praze 1902.

Hrvoje, hrv. pučki kalendar za g. 1903. Mostar 1902.

**Hurter v. Fr.*, Wallensteins vier letzte Lebensjahre. Wien 1862.

Ilešič Fr., Prešeren in slovanstvo. Ljubljana 1900.

Ilešič Fr., Lavatinský biskup A. M. Slomšek 1800—1862. V Praze 1901.
— Opombe o publikacijah Slovenske Matice za l. 1901.
— O pouku slovenskega jezika. Ljubljana 1902.
*Das Königreich *Illyrien* nach seiner neuesten Eintheilung statistisch-topographisch beschrieben. Laibach 1826.
Feierliche *Installation* des Rectors der k. k. deutschen Carl-Ferdinands Universität in Prag für 1901/2.
**M. Flacius Illyricus*, Von der Disputation oder Religionsstreit zwischen M. F. I. und den Jesuitischen Doctoren zu Fulda im Meymonat 1573.
— (Christianus Lauterwar), Wider das Interim papistische dess Canonem unnd Meister Eisslenben. Anno 1549.
**Irmer G.*, Die Verhandlungen Schwedens und seiner Verbündeten mit Wallenstein und dem Kaiser von 1631 bis 1634. 1. Theil 1631—1632. Leipzig 1888.
Iveković Fr., Na kritičnu objavu Rječnika Hrv. jezika u Archivu f. slav. Philologie XXII. str. 521—529. od V. Jagića (iz Vijenca 1902).
19. Izvješće o kr. maloj r. gimnaziji u Petrinji za g. 1901/2.
Izvješće kr. muške učiteljske škole i vježbaonice u Petrinji za g. 1901/2.
Izvješće kr. velike gimnazije u Sušaku za g. 1901/2.
Izvješće kr. gornjogradske vel. gimnazije u Zagrebu za g. 1901/2.
Izvješće kr. realne gimnazije i više trgovačke škole u Zagrebu za g. 1901/2.
Izvješće poslovno „Croatie“ za g. 1901.
Izvješće godišnje zagrebačkoga meteorološkoga opservatorija za g. 1901. god. I. Zagreb 1902.
Izvještaj kr. nautičke škole u Bakru za g. 1901/2.
7. Izvještaj vel. realke u Banjoj luci za g. 1901/2.
Извештај о српској великој гимназији у Новом Саду за г. 1901/2.

Izvještaj kr. velike gimnazije u Osijeku za g. 1901/2.

Izvještaj kr. vel. gimnazije u Požegi za g. 1901/2.

Treći godišnji *izvještaj* vel. gimnazije u Donjoj Tuzli na kraju šk. g. 1901/2.

Izvještaj kr. muške učiteljske škole i vježbaonice u Zagrebu za g. 1901/2.

Izvještaj hrv. pjevačkoga društva „Trebević“ u Sarajevu za god. 1901/2.

**Іωанна Лѣствичника* Лѣствица возводящая на небо. Москва 1849.

Jensen A., Bilješke o Gunduliću i njegovu vremenu (Pretiskano iz Vijenca 1901.) Zagreb 1901.

Јенсен А., Нобелова задужбина. Београд 1902.

**D. Juliani* imperatoris Caesares interprete P. Cunaeo. 1612.

Kalendar Svete familije na l. 1893. I. leto. Juri (Győr.) (pokl. g. M. Merchich).

Каталог народне библиотеке у Београду. II. Књижевност словенска. Београд 1902.

Koharić J., Natko Nodilo. Spljet 1901.

Кошутић Р., Примери књижевнога језика пољског. Београд 1902.

**Krisch A.*, Die Fischerei im Adriatischen Meere. Pola 1900.

**Krones Fr.*, Die österreichischen, böhmischen und ungarischen Länder im letzten Jahrhundert vor ihrer dauernden Vereinigung 1437—1526. Wien 1864.

**Kugler B.*, Wallenstein. Berlin 1873.

Lachiche Hugues, Un seul champignon sur le globe! Port-Louis, Maurice 1902.

**Lamormaini de Guil. Germ.*, Ferdinandi II. Romanorum imperatoris virtutes. Antverpiae 1638.

*Λάμπρος Σ., Ἡ ὀνοματολογία τῆς Ἀττικῆς. Ἐν Ἀθήναις 1896.

**Lanz K.*, Correspondenz des Kaisers Karl V. 1—3. Bd. Leipzig 1844—46.

Лавровъ П. А., Обзоръ звуковыхъ и формальныхъ особенностей болгарскаго языка. Москва 1893.

— и *Сперанскій М. И.*, Письма П. I. Шафарика къ О. М. Бодянскому (1838—1857.) съ приложеніемъ писемъ П. I. Шафарика къ В. И. Григоровичу (1852—1856.) Москва 1895.

— Обьясненіе словъ Алъпа и Планъта. С.-Пет. 1898.

— Житіе св. Меѳодія и похвальное слово св. Кириллу и Меѳодію по списку XII. в. Москва 1899.

— Къ вопросу о Синодикѣ царя Борила. Одесса 1899.

— Апокрифическіе тексты. С.-Пет. 1899

— Труды В. Г. Васильевскаго по исторіи Славянъ. Львовъ 1901.

— Сокровище Дамаскина Студита въ новомъ русскомъ переводѣ. Одесса 1901.

— Zur Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache, von V. Jagić. Wien 1900. Рецензія. С.-Пет. 1901.

— Рецензія: Погодинъ Л. А., Изъ исторіи славянскихъ передвиженій. С.-Пет. 1901.

— Похвала Ильѣ пророку, новое слово Климента Словѣнскаго. С.-Пет. 1901.

— Рецензія: 1. Опис словенских рукописа софијске библиотеке, саставио Свет. Вуловић. Споменик 33. Беогр. 1900. — 2. Описъ на ръкописитѣ въ библиотека при св. Синодѣ на българската църква въ София. Описа и нареди Е. Спространовъ. София 1900. — 3. Ръкописната сбирка въ Рилския манастиръ. Отъ Б. Цоневъ. Бълг. Прѣгледъ год. VI кн. 10. София 1900.

Лавровъ П. А., Реценвія: Хостникъ М., Словарь словинско-русскій. Горица 1901.; — Грамматика словинскаго языка. Горица 1900.

— Конспектъ преподаванія исторіи славянскаго языка и литературы, составленный по опредѣленію Совѣта имп. Моск. университета отъ 2 Мая 1834. г. Ю. И. Венелинымъ.

— Пушкинъ и Славяне.

— Отъзывъ о сочиненіи на тему: „Минеи Nro. 6 (32.) и Nro. 7 (33.) изъ собранія проф. Григоровича“.

Leger Louis, La mythologie slave. Paris 1901.

Letopisy musejní česko-slovanské, r. I. č. 1—6. Časlava 1902.

Losanitsch S. M., Die Verkettung der Kohlenstoff-Atome in den Parafinen. Bucuresci 1901.

Lumir (Eysymont F. K.), Walka idej. III. Światełka. Kraków, Petersburg 1902.

**Luttes* des peuples Léchites contre les Ouraliens, t. I. II. Paris 1874.

**Mackensie G. M.* and *Ibry A. P.*, Travels in the slavonic provinces of Turkey in Europe. 2. ed. I. II. London 1877.

Majcen G., Ueber einige Beziehungen der allgemeinen Hyperbel zu der gleichseitigen (iz „Zeitschrifta für mathem. u. naturwiss. Unterricht“ XXXII, 7.)

— Ueber gewisse Scharen homothetischer Kegelschnitte in der Dreiecksgeometrie. Archiv d. Math. u. Phys. III. R. IV, 1. u. 2. H.

**Marchetti H.*, Die Erdumsegelung S. M. Schiffes „Saida“ in den Jahren 1890, 1891, 1892. Wien 1894.

Marcuse A., Ergebnisse der Polhöhenbestimmungen in Berlin, ausgeführt 1889., 1890. u. 1891. Berlin 1902. (Centralbureau der internat. Erdmessung).

**Martha J.*, L'art étrusque. Paris 1889.

**Meisteri Joachimi* cognomento Gorlicii Lacrymae in obitum Divi Maxaemiliani Aug. Imp. Gorlicii 1577.

**Mensi Frh. v. Fr.*, Die Finanzen Oesterreichs von 1701—1740. Wien 1890.

**Messalae Corvini*, De progenie Augusti Caesaris libellus. Coloniae Agrippinae 1557.

Милићевић М. Ђ., Цртице за ранију слику српске престонице. Београд 1902.

Mittheilungen des k. u. k. Militärgeographischen Institutes. 21. Bd.

Mittheilungen des arbeitsstatistischen Amtes im k. k. Handelsministerium. 2. Heft 1902., 3. Heft 1902.

**Neilreich A.*, Diagnosen der in Ungarn u. Slavonien bisher beobachteten Gefässpflanzen, welche in Koch's Synopsis nicht enthalten sind. Wien 1867.

*— Die Vegetationsverhältnisse von Croatien. Wien 1868.

**Newald J.*, Das österreichische Münzwesen unter Ferdinand I. Wien 1883.

*— Das österreichische Münzwesen unter den Kaisern Maximilian II., Rudolph II. u. Mathias. Wien 1885.

Никитскій А., Изслѣдованія въ области греческихъ надписей. Юрьевъ 1901.

**Nolhac St.*, La Dalmatie, les îles ioniennes, Athènes et le mont Athos. Paris 1882.

**Normann-Friedenfels v. E.*, Don Juan de Austria als Admiral der heil. Liga u. die Schlacht bei Lepanto. Pola 1902.

Обозрѣніе преподаванія наукъ въ Имп. С.-Петербургскомъ университетѣ въ осеннемъ и весеннемъ полугодіи 1902—1903 года.

Ordnung der Vorlesungen an der k. k. deutschen Carl-Ferdinands Universität in Prag. Wintersemester 1901/1902., Sommersem. 1902., Wintersem. 1902/3.

Ostaszewski-Barański, Z krainy stu wysp. Lwów 1902.

Osvit u Mostaru 1902.

Отчетъ о состояніи и дѣятельности имп. С.-Петербургскаго университета за 1901. годъ.

Отчетъ годишенъ на метеролог. станция при гимназията въ Солунъ за 1901. годъ.

Pappafava W., Étude sur le notariat dans la république sud-africaine. Paris 1901.

— De la mer territoriale. Paris 1902.

Павловић П. С., О раду на подизању јестаственичког музеја у Србији. Београд 1902.

Перетцъ В. Н., Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы. т. III. С.-Петб. 1902.

Петръ В. И., О составахъ, строяхъ и ладахъ въ древнегреческой музикѣ. Кіевъ 1901.

Plivelić St., Prilog klimatskim odnošajima grada Zemuna. Zemun 1902.

**Pott Ed. v. P.*, Expedition S. M. Schiff „Pola" in das Rothe Meer. Nördl. Hälfte: Okt. 1895. — Mai 1896. Südl. Hälfte: Sept. 1897. — März 1898. Beschreibender Theil. Wien 1898—1899.

Позориште (u Novom Sadu) 1902. br. 1—28.

Proceedings of the Royal society, London, No. 453—469.

**Procès* de la Princesse Julie Obrenovitch contre les héritiers de feu le Prince de Serbie Michel Milos Obrenovitch. Vienne 1871.

Program c. k. velike državne gimnazije u Dubrovniku za g. 1901/2.

Протоколы засѣданій отдѣленія химіи Русс. физ.-хим. общества, С.-Петербургъ 1902. No. 1—9.

Разписъ на лекциитѣ за лѣтното полугодие 1901/2., за зимното полугодие 1902/3. (Висше училище въ София).

**Quaritch B.*, Catalogue of works on the fine arts. London 1883.

**Quin M. J.*, Dampfbootfahrt auf der Donau u. Skizzen aus Oesterreich, Ungarn, der Wallachei, Serbien, der Türkei, Griechenland etc. Aus dem Englischen. 1. 2. Band. Leipzig 1836.

**Ranke L.*, Ueber die Verschwörung gegen Venedig im Jahre 1618. Berlin 1831.

*Il *reggimento* reale Dalmata 1806—1814. Zara 1899.

*Die *Reise* S. M. Corvette „Aurora" nach Brasilien und den La Plata Staaten in den Jahren 1884-5. Pola 1885.

**Reményi A.*, Zur Geschichte der Donauflotille von den Römerzeiten bis zur Schlacht bei Mohács 1526. (Beilage zu H. 7. u. 8. der Mittheilungen aus dem Gebiete des Seewesens). Pola 1888.

Reports to the Malaria committee 6—7. London 1902. (Royal Society).

Reports to the evolution committee: Report I. London 1902. (Royal Society).

**Rewa de Petrus*, De sacrae coronae regni Hungariae ortu, virtute, victoria, fortuna brevis commentarius. Tyrnaviae 1732.

**Сандић А.*, Беседа на опелу Вука С. Караџића. У Бечу 1864.

Sbornik zakona i naredaba valjanih za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju. 1902. kom. 1—13.

Sborník věd právních a státních za účastenství členů české fakulty právnické, rediguje B. Rieger. Ročník II. 1902. seš. 1—4.

Schematismus dioecesis catharensis pro a. 1902. Jaderae 1902.

**Schneller J. F.*, Bundes-Anbeginn von Ungarn, Böhmen, Östreich, Steyermark in den Jahrhunderten der Rohheit. Zeitraum 1526—1711. Grätz 1819.

**Seehandel* und Flottenstationen (Separat-Abdruck aus H. 5. u. 6. der Mittheilungen aus dem Gebiete des Seewesens), Pola 1884.

**Sexti Ruffi*, De historia Romanorum Epitome. Coloniae Agrippinae 1557.

Составъ личный имп. С.-Петербургскаго университета, Сентябрь 1902.

Spomenica na proslavu 30-godišnjice obstanka dobrovoljnoga vatrogasnog družtva u Karlovcu, 1902.

Sprawozdanie o stanie szkół średnich galicyjskich w roku 1900/1. — Sprawozdanie o stanie szkół przemysłowych i handlowych w roku 1900/1. — Sprawozdanie o stanie wychowania publicznego w roku 1900/1. — Jahreshauptbericht über den Zustand des Volksschulwesens in Galizien im Schuljahre 1900/1.

Stanovy Družstva českého Národního divadla v Brně. 1902.

Statistická knížka kr. hl. m. Prahy za r. 1899. (pokl. Statistická kancelář kr. hl. m. Prahy).

Statistik des auswärtigen Handels des österreichisch-ungarischen Zollgebietes im Jahre 1901. Bd. I.ab II. III. (Statistisches Departement im k. k. Handelsministerium).

Stiattesi D. R., Spoglio delle osservazioni sismiche dal 1. agosto 1901. al 31. luglio 1902. Mugello 1902.

Стратимировић Ђ., Последњи звуци. Ср. Карловци 1902.

**Streitkräfte* die k. u. k. auf u. vor Kreta 1897/8. Wien 1901.

**Supan A. G.*, Die vier letzten Lebensjahre des Grafen Ulrich II. von Cilli. Wien 1868.

Шахматовъ А. А. и *Лавровъ П. А.*, Сборникъ XII. вѣка Московскаго успенскаго собора. вып. I. Москва 1899.

Šurmin Đ., Zum Genitiv u. Accusativ im Kroatischen (Zeitschrift f. vergl. Sprachforschung).
— Bilješke za hrv. preporod, preštampane iz Vijenca s dodacima. Zagreb 1902.
Tableaux des cours et conférences de l'année scolaire 1902-3. Université de Lille.
Tabularium, gli Archivi della Dalmazia. Vol. II. fasc. 1. 2. 3. Zara 1902.
A Budapesti kir. magy. tudomány-egyetem *Tanrende* az 1900—1901. 1. 2. felére; 1901—1902. 1. 2. felére.
Tjednik u Bjelovaru 1902.
Tkalčić I. K., Povjesni spomenici Zagreba, sv. 7. 8. Z. 1902.
**Tozer H. F.*, Researches in the highlands of Turkey. I. II. London 1869.
Вацовъ С., Землетресения въ България прѣзъ 19. вѣкъ. София 1902.
**C. Valerii Flacci* Argonauticon ll. VII. ed. Ph. Engentinus. Argentinae 1525.
Vályi B., A Tiszavölgy átnézeti térképe (Übersichtskarte des Theiss-Thales) (pokl. kr. ug. poljodjelsko ministarstvo).
Verhandlungen der 13. Conferenz der Internat. Erdmessung. II. Theil. 1901.
Veröffentlichungen des k. preuss. Geodätischen Institutes. NF. N. 10. Berlin 1903.
Вѣстникъ Народного Дома (Львовъ), годъ 20. (1902.), ч. 1—12.
Vjesnik školski, stručni list zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu (urednik Lj. Dlustuš), IX. (1902.) 1—12.
**Vogl J.*, Volksmärchen. Wien 1837.
Vrhbosna u Sarajevu 1902. br. 1—24.
**Wassenberg E.*, Commentariorum de bello inter invictissimos imperatores Ferdinandos II. et III. et eorum hostes. Francofurti 1638.

**Wicquefort*, L'ambassadeur et ses fonctions. A la Haye, 1. partie 1681., 2. partie 1680.

Die Wohlfahrts-Einrichtungen der Arbeitgeber zu Gunsten ihrer Angestellten und Arbeiter in Oesterreich. I. Theil, 1. Heft. Wien 1902. (Kk. Arbeitsstatistisches Amt im Handelsministerium).

Woldřich J., Všeobecná Geologie I. II. V Praze 1902.

**Wolf J.* u. *Luksch J.*, Physikalische Untersuchungen in der Adria (Aus den Mittheilungen aus dem Gebiete des Seewesens, Wien 1887.

Zalka L., A Győri püspöki papnevelőintézet könivtárának czimjegyzéke. Győr 1893. (pokl. g. M. Merchich).

Записки имп. Ст.-Петербургскаго минералогическаго общества, часть 39.. вып. 2.; часть 40., вып. 1.

Zapisnici stenografički i prilozi sabora kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije; petogodište 1897—1902. sv. 5.; petogodište 1901—1906. sv. 1., 2. dio 1. — Kronologički i alfabetički našastari k stenogr. zapisnicima za trogodište 1865—1867., 1875—1878.

Zapisnici skupština zastupstva sl. i kr. glavnoga grada Zagreba u g. 1902.

Zdiarski Stanisław, Garść baśni ludu ruskiego. W Krakowie 1902.

Zpráva administrační obce král. hlavního města Prahy za rok 1899. Část I. (pokl. Statist. kommisie kr. hl. města Prahy).

Zpráva výroční Družstva českého Národního divadla za dobu od 5. V. 1901. do 26. V. 1902. V Brně 1902.

*Biblioteka *Zrinyiana*. Die Bibliothek des Dichters Nicolaus Zrinyi. Wien 1893.

Журналъ министерства народнаго просвѣщенія (С. Петербургъ) 1902. (1—12.)

Журналъ Русскаго физико-химическаго общества, С.-Петербургъ 1902. т. 34. вып. 1—9.

C) Kupljene su ove publikacije:

Archeografo Triestino vol. XXIV. Supplementi.
Archiv für slav. Philologie XXIV., 1—4.
I Diarii di Marino Sanudo f. 246—251.
Litterarisches Centralblatt 1902.
Ottův Slovník naučný seš. 416—444.

Od g. A. Kaznačića kupljena su ova znatnija djela:

Appendini Urbani De educatione religiosa, physica, intellectuali et sociali Disticha. Jaderae 1834.
L'Avvenire. Anno I. No. 1—35. Ragusa 1849.
Bajamonti Giulio, A monsignore Stratico per il suo ingresso nella chiesa vescovile di Lesina. In Padova 1786.
Betera Felicianus, Malignarum variolarum et obiter et iam petechiarum tractatio. Brixiae 1589.
Bizzarro de Giovanni, In morte di Benedetto Stay ode libera In Vinegia 1802.
Boscovich Ruggiero Gius., Dialogi sull'aurora boreale.
In funere Mariae *Chersae* carmina. Ragusii 1825.
Il principe *Cloro* o la rosa senza spine. Vicenza 1784.
Cronista il nuovo di Sebenico, a. 1894. 1896. 1897—8. Trieste.
Cunichii Raymundi Anthologica sive epigrammata Anthologiae Graecorum selecta latinis versibus reddita. Romae 1771.
— Epigrammata. Ragusii 1827.
Daddichii Michaelis Carmina ad Pacem. Rhacusae 1814.
— Elegia di Daniello Heinsio Fiamingo, volgarizzata da —. Ragusa 1817.
Dolci Seb., Orazione panegirica di S. Vincenzio Ferrerio. In Venezia 1763.
Gagliuffi Marci Faustini Ad Pium VI. P. M. epistola. Romae 1795.

Gradi Basilio, Trattato della verginita et dello stato verginale. Roma 1584.

Lucich Paulovich Gian Giuseppe, Lettera sopra il modo di risentire i tormenti in occasione del Martirio de' Cristiani etc. 1793.

— De supplicio terebrationis eiusque varietate Epistola. Venetiis 1794.

— L'Albero del buon e del cattivo critico inventato. Ragusa 1799.

Osservazioni storiche naturali e politiche intorno la Valachia e Moldavia. Napoli 1788.

Raccolta di alcuni interessanti opuscoli. Ragusa 1794.

Rogacci Benedetto, Dell'uno necessario, parte I—III. Roma 1704—1707.

— Introduzzione all'uno necessario. Roma 1697.

— Appendice all'uno necessario. Roma 1708.

— Il Cristiano raggiustato ne' concetti e costumi. Venezia 1712.

Scazzola G. A., In morte di M. F. Gagliuffi Anacreontiche. Alessandria 1834.

Tuberonis Ludovici Cervarii De Turcarum origine, moribus et rebus gestis Commentarius. Florentiae 1590.

IX.

IZDANJA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE
u god. 1902.

---

a) Rad.

Knjiga 148. (razreda historičko-filologičkoga i filosofičko-juridičkoga 57.):

Strohal R., Jezične osobine u kotaru karlovačkom. Svršetak. Str. 1.—50.

Budmani Pero, „Pjerin“ Marina Držića. Str. 51.—80.

Šrepel Milivoj dr., Sigetski junak u povjesti hrvatskoga pjesništva. Str. 81.—173.

Magarašević Đorđe, Rad dra. Jovana Subotića na školskoj knjizi. Str. 174.—226.

Petrovski Nestor, O genejalogiji Držićâ. Str. 227.—230.

Knjiga 149. (razreda matematičko-prirodoslovnoga 31.)

Brusina S., Naše jesetre. (S 1 tablicom slikâ.) Str. 1.—69.

Majcen Juraj dr., O njekojim vlastitostima Duporcq-ove sjekotine stošca. (Sa 7 crteža u tekstu.) Str. 70.—88.

Katurić M., Lampris luna Lin. Str. 89.—92.

Jovičić Milorad Z. dr., Stereoizomerije kod azotovih jedinjenja s kritičkim pogledom na stereokemiju u opće. Str. 93.—128.

Knjiga 150. (razreda historičko-filologičkoga i filosofičko-juridičkoga 58.):

Manojlović Gavro dr., Jadransko pomorje IX. stoljeća u svjetlu istočno-rimske (bizantinske) povijesti. Dio prvi. Str. 1.—102.

Andrić Nikola dr., Život i književni rad Pavla Solarića. Str. 103.—194.

*

Strohal Ivan dr., Pojam vlasnosti u današnjoj pravnoj nauci. (Svršit će se.) Str. 195.—234.

Mažuranić Vladimir, O rječniku pravnoga nazivlja hrvatskoga. Str. 235.—246.

Knjiga 151. (razreda matematičko-prirodoslovnoga 32.):

Majcen Juraj dr., O novoj vrsti kvadratskih transformacija. Str. 1.—17.

Gavazzi Artur dr., Temperatura vode u prelaznom sloju Vranskoga jezera. Str. 18.—27.

Kišpatić M. dr., Mineraložke bilježke iz Bosne. Str. 28.—68.

Majcen Juraj dr., Dva osobita pravca u geometriji trokuta. (Sa slikom u tekstu.) Str. 69.—81.

Westerlund Carl Agardh, Methodus dispositionis Conchyliorum extramarinorum in Regione palaearctica viventium, familias, genera, subgenera et stirpes sistens. Str. 82.—139.

Kišpatić M. dr., Devetnaesto potresno izvješće za g. 1901. Str. 140.—177.

Kišpatić M. dr., Dvadeseto potresno izvješće za g. 1902. Str. 178.—198.

b) Starine.

Knjiga 30.:

Lopašić R., Slavonski spomenici za XVII. viek. Str. 1.—176.

Laszowski E., Popis i procjena dobara kneza Stjepana Frankopana-Ozaljskoga god. 1558. Str. 177.—211.

Laszowski E., Grbovnice hrvatskih županija. Str. 212.—243.

Bjelovučić Nikola Zvonimir, Pravilnik bratovštine sv. Stjepana u Janjini. S uvodom i matrikulom. Str. 244.—256.

Milčetić I., Prilozi za literaturu hrvatskih glagoljskih spomenika. III. Hrvatski lucidar. Str. 257.—334.

Šufflay M. dr., Isprave za odnošaj Dubrovnika prema Veneciji. Sabrao prof. *Vikentij Vasiljević Makušev.* (Nastavit će se.) Str. 335.—352.

c) Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Volumen XXX./2.

Scriptores, volumen IV.:

Smičiklas T., Balthasari Adami Kercselich Annuae 1756.—1767. Str. 247. 668.

d) Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena.

Urednici *Maretić T. dr.* i *Boranić D. dr.*

Knjiga VII., svezak 1.:

Prvi dio.

Maretić T. dr., Stajaći brojevi u narodnoj našoj epici. Str. 1.—56.

Drugi dio.

Lovretić J., Otok. Narodni život i običaji. (Nastavak.) Str. 57.—206.

Dječje igre. Str. 57.—81.

Poezija (Pjesme, 81.— Gatke, 112.— Basne, 114.) Str. 81.—114.

Vjerovanja (Postanak i opstanak svijeta, 114. — Kakovu snagu imadu neki ljudi, 119. — Stvorovi kao ljudi, 138. — Gatanja 141. — Bajanja, 150. — Vračke 180.) Str. 114.—201.

Poslovice i druge u običaj uzete riječi. Str. 201.—206.

Knjiga VII., svezak 2.:

Prvi dio.

Ilešič Fr. dr., Slovenska „Hagada". Str. 207.—219.

Ilešič Fr. dr., O dječjim igrama. (I. Brojenje, 220. II. „Anguli, banguli", 222.) Str. 220.—225.

Maretić T. dr., Sitniji prilozi. (Kum i kornjača, 226. — „Jedna gobela u kao, a druga iz kala", 229. — Čovjek i zmija, 230.— Đavolak, 232. - „Što je nebo, da je list artije", 235.) Str. 226.—236.

Drugi dio.

Ardalić Vl., Bukovica. Narodni život i običaji. (Nastavak.) Godišnji običaji. (Domaći običaji kod svetkovanja, 237. — Javni običaji kod svetkovanja, 253.) — Vjerovanja. (Postanak i opstanak svijeta, 259. — Kakove snage ima u svijetu, 265.) Str. 237.—294.

Žic I., Vrbnik (na otoku Krku). Narodni život i običaji. (Nastavak.) Rad. (Lovske sprave, 295. — Poljodjelske sprave i oruđe, 311. — Sprave za priređivanje vune, 317. — Sprave za priređivanje živeža, 321. — Sprave za vožnju, 323.) Str. 295.—353.

Manji prinosi.

Lovretić J., Pozlatinski vezovi u mojim sobama. (Sa 14 slika u prilogu.) Str 354.—368.

Zovko I., Rodbinski nazivi u Herceg-Bosni. Str. 369.—381.

Balarin N., Gatanja na Grudi. (Svršetak.) Str. 382.—388.

Križnik K., Smrt. (Običaji u Motniku u Kranjskoj.) Str. 389.—393.

Starine.

Janković J., Nešto iz udruge varaždinskih vodeničara. Str. 394.—396.

Treći dio.

Boranić D. dr., Prijegled časopisâ (Сборникъ за народни умотворенія, наука и книжнина. XVI. и XVII., 397. — Живая старина. X., 402. — Wisła. XIV., 406. — Český lid. X., 412.) Str. 397.—417.

e) Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.

Obrađuje *P. Budmani.*

Svezak 22., 5. petoga dijela. *(Krivoklanjac—Kulašina.)*

f) Ljetopis.

Svezak 16. za g. 1901.

X.

PRETPLATNICI

Akademičkih publikacija za god. 1902.

Arnold Franjo, kr. javni bilježnik u Zagrebu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Beču.
Biblioteka kr. sveučilišna u Budimpešti.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Štajerskom Gracu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Lavovu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Pragu.
Biblioteka kr. sveučilišna u Zagrebu.
Breyer Mirko, književnik u Križevcima.
Bučar Franjo dr., gimn. profesor u Zagrebu.
Cepelić Milko, župnik i dekan u Đakovu.
Časnički zbor kr. hrv.-ugar. 26. dom. pukovnije u Karlovcu.
Čitaonica hrvatska (Lička Vila) u Gospiću.
Čitaonica hrvatska u Jelsi na Hvaru.
Čitaonica slavjanska u Dobroti kod Kotora.
Čitaonica narodna u Požegi.
Čitaonica u Županju.
Duboković vitez Nikola, načelnik u Jelsi na Hvaru.
Ekonomat zemaljski u Sarajevu.
Eskomptna banka hrvatska u Zagrebu.
Fugger Nikola dr., u Zemunu.
Gjenero Ivan, učitelj u Slanome kod Gruža u Dalmaciji.
Kindlein Karlo, prebendar u Zagrebu.
Knjižnica kaptolska u Hvaru.
Knjižnica kot. učiteljska u Kopru.
Knjižnica učiteljska kotarska u Puntu na Krku.
Knjižnica sabora kraljevina Hrv. Slav. i Dalmacije u Zagrebu.
Knjižnica metropolitanska u Zagrebu.

Knjižnica kr. pl. konvikta u Zagrebu.
Kolander Aurel, duh. pomoćnik u Gracu kod Vrbovca.
Kolo hrvatsko u Spljetu.
Komercijalna banka hrvatska u Zagrebu.
Komora trgovačko-obrtnička u Senju.
Komora trgovačko-obrtnička u Zagrebu.
Korenić Stjepan, prebendar u Zagrebu.
Kraškovič Ljudevit dr., odvjetnik u Vukovaru.
Križnik Gašpar, posebnik u Motniku (Kranjska).
Laudenbach Josip dr., posebnik u Vukovaru.
Liepopili Ante dr., kanonik u Dubrovniku.
Marcelić Josip dr., biskup u Dubrovniku.
Marjanović Luka dr., kr. sveučilišni prof. i dvorski savjetnik u Zagrebu.
Mašek Dragutin dr. vitez, liječnik u Zagrebu.
Maurović Milivoj dr., kr. sveučilišni profesor u Zagrebu.
Mazzura Šime dr., odvjetnik u Zagrebu.
Merchich Mato, župnik u Hrvatskoj Kimli (Horváth Kimle) u Ugarskoj.
Mikačić Dujam, opć. blagajnik u Spljetu.
Miletić pl. Stjepan dr., posjednik u Zagrebu.
Nautička kr. škola u Bakru.
Nautička c. kr. škola u Kotoru.
Neumann Drag. dr., odvjetnik u Osijeku.
Nikolić Vladimir dr., veliki župan u Ogulinu.
Novaković Josip, profesor nadb. liceja u Zagrebu.
Općina dubrovačka.
Općina Selce na Braču.
Ožegovićianum, biskupski konvikat u Senju.
Pilar Martin, arhitekt u Zagrebu.
Pliverić Josip dr., kr. sveučilišni profesor u Zagrebu.
Počina Roko, bolnički dušobrižnik u Arbanasima kod Zadra.
Poglavarstvo grada Karlovca.
Poglavarstvo grada Petrovaradina.
Poglavarstvo glavnoga grada Zagreba.
Poglavarstvo grada Zemuna.
Posilović Juraj dr., nadbiskup u Zagrebu.
Pravničko društvo u Zagrebu.
Predsjedništvo c. kr. namj. vijeća u Zadru.
Preradović pl. Dušan, c. kr. pomorski časnik u Pulju.
Ratković Ivan dr., odvjetnik na Rijeci.

Ravnateljstvo c. kr. muš. učiteljišta u Arbanasima kod Zadra.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Bjelovaru.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije u Dubrovniku.
Ravnateljstvo c. kr. ženske preparandije u Dubrovniku.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Gospiću.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije u Kotoru.
Ravnateljstvo kr. gospodarskoga učilišta u Križevcima.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Mitrovici.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. više trgovačke škole u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. muške učiteljske škole u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. male realne gimnazije u Petrinji.
Ravnateljstvo kr. učiteljske škole u Petrinji.
Ravnateljstvo kr. vel. gimnazije u Požegi.
Ravnateljstvo kr. velike realne gimnazije u Rakovcu kod Karlovca.
Ravnateljstvo velike gimnazije u Sarajevu.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Senju.
Ravnateljstvo privatne gimnazije franjevačke u Sinju u Dalmaciji.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije u Spljetu.
Ravnateljstvo c. kr. velike realke u Spljetu.
Ravnateljstvo srpske velike gimnazije u Srijem. Karlovcima.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije na Sušaku.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Varaždinu.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Vinkovcima.
Ravnateljstvo franjevačke gimnazije u Visokom u Bosni.
Ravnateljstvo kr. male realne gimnazije u Vukovaru.
Ravnateljstvo c. kr. vel. gimn. s hrvatskim nastavnim jezikom u Zadru.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije (ginnas. superiore) u Zadru.
Ravnateljstvo kr. vel. gornjogradske gimnazije u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. vel. real. gimnazije u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. muške učiteljske škole u Zagrebu.
Ravnateljstvo ženske učiteljske škole milosrdnih sestara u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. vel. realne gimnazije u Zemunu.
Ravnateljstvo pomoć. ureda kr. zemalj. vlade odjela za bogoštovlje i nastavu u Zagrebu.
Reiner Vatroslav dr., odvjetnik u Karlovcu.

Rožić Vatroslav, gimn. profesor u Zemunu.
Rubetić Cvjetko, kanonik i narod. zastupnik u Zagrebu.
Samostan franjevački u Fojnici u Bosni.
Samostan Franjevaca male braće u Košljunu na Krku.
Samostan Franjevaca trećoredaca u Krku.
Samostan franjevački u Našicama.
Sjemenište katoličko bogoslovno u Sarajevu.
Sjemenište centralno bogoslovno u Zadru.
Stambuk Ivan dr., liječnik u Jelsi na Hvaru.
Suk Feliks dr., kanonik u Zagrebu.
Škarica Matej, dušostaratelj u Slatini kod Trogira.
Štedionica dionička u Križevcima.
Tomašić Nikola dr., kr. sveučilišni profesor u Zagrebu.
Učilište više u Sofiji.
Vitezić Dinko dr., odvjetnik u Krku.
Vraniczany Dragan barun, vlastelin u Zagrebu.
Vraniczany Buratti Klotilda barunica, vlastelinka u Zagrebu.
Vraniczany Ljudevit barun, vlastelin u Zagrebu.
Zahar Ivan dr., odvjetnik u Zagrebu.
Zbor duhovne mladeži u Đakovu.
Zbor duhovne mladeži u Zagrebu.
Žic Franjo, župnik u Puntu na Krku.

Sadržaj.

LJETOPIS

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZA GODINU 1903.

18. SVEZAK.

(Dodan je Popis publikacija Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti 1867—1903.)

U ZAGREBU 1904.

KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE)
(GJURO TRPINAC)

Objava i molba.

Pošto je »Prva hrvatska štedionica u Zagrebu« povodom pedesetogodišnjice svoga opstanka rodoljubno poklonila Jugoslavenskoj akademiji svotu od 5000 forinti s namjenom „za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu, i to u prvom redu iz humanističkih struka", to je Akademija, da bi zadovoljila ovu patriotsku namjenu Prve hrvatske štedionice, osnovala odlukom skupne sjednice od 4. lipnja 1897. posebnu zakladu pod imenom **„zaklada za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu"**.

Temeljnu glavnicu ove zaklade sačinjavaju:

a) svota od 5000 forinti, što ju je u rečenu svrhu darovala Prva hrv. štedionica;

b) svota od 2000 forinti, što ju je prošle godine Akademiji darovao u njezine svrhe presv. gosp. Rudolf grof Normann Ehrenfelski;

c) svi iznosi, što će ih u istu rodoljubnu svrhu darovati općine, korporacije, društva ili pojedinci.

Svrha je ovoj zakladi, da se njezinim prihodom izdaju ona opće korisna znanstvena djela, izvorna ili prevedena, koja se u smislu čl. 1. Akademijskih pravila ili uopće ne mogu izdavati troškom redovnih prihoda Akademije

LJETOPIS

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZA GODINU 1903.

18. SVEZAK.

U ZAGREBU 1904.
KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE)
(GJURO TRPINAC)

Dionička tiskara u Zagrebu.

Pokrovitelj:

Preuzvišeni i prečasni gospodin

JOSIP JURAJ STROSSMAYER

biskup bosanski i srijemski, rimski grof i biskup uz papinski prijesto, odlikovan od sv. Oca pape Leona XIII. nadbiskupskim palijem, Nj. c. i kr. apost. Veličanstva pravi tajni državni savjetnik, bogoslovlja i mudroslovlja doktor, član bogoslovnoga zbora u bečkom i peštanskom sveučilistu, itd. itd.

I.

UPRAVA, ODBORI, ČLANOVI.

UPRAVA.

Predsjednik:

Tade Smičiklas.

Predstojnici razredn :

U historičko-filologičkom razredu:

Dr. Milivoj Šrepel.

U filozofičko-juridičkom razredu:

Dr. Franjo Marković.

U matematičko-prirodoslovnom razredu:

Spiro Brusina.

Tajnik:

Dr. Fran Vrbanić.

Knjižničar i zamjenik drugoga tajnika:

Dr. August Musić.

Arhivar:

Tade Smičiklas.

Privr. ravnatelj Strossmayerove galerije slika:
Dr. Josip Brunšmid.

Pomoćno osoblje:

Pisar: *Janko Benković.*
Podvornik: *Dragutin Firšt.*

ODBORI.

a) Financijalni:

Dr. Fran Vrbanić.
Milovan Zoričić.

b) Za izdavanje historičkih i historičko-juridičkih spomenika:

Vjekoslav Klaić.
Natko Nodilo.
Tade Smičiklas.
Ivan Tkalčić.

c) Za izdavanje starih pisaca hrvatskih:

Pero Budmani.
Dr. Tomo Maretić.
Dr. Franjo Marković.
Armin Pavić.
Dr. Milivoj Šrepel.

d) Za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature:

Dr. Đuro Arnold.
Dr. Dragutin Boranić.
Spiro Brusina.
Pero Budmani.
Dr. Tomo Maretić.
Dr. August Musić.

Ivan Milčetić.
Tade Smičiklas.
Dr. Milivoj Šrepel.

e) Za galeriju slika:

Dr. Josip Brunšmid.
Spiro Brusina.
Dr. Franjo Marković.
Tade Smičiklas.
Dr. Milivoj Šrepel.
Milovan Zoričić.

f) Za knjižnicu:

Predsjednik i razredni predstojnici.

ČLANOVI.

(Redom izbora.)

Počasni članovi:

1. Dimitrij Ivanović Mendelejev, pravi ruski državni savjetnik, umir. sveučilišni profesor u Petrogradu. (1882., 5. pros.)
2. Dr. Antonin Frič, umir. profesor češkoga sveučilišta u Pragu. (1893., 12. pros.)
3. Nikola Tesla, elektrotehnik u New-Yorku. (1896. 17. pros.)
4. Franjo Bulić, umir. gimn. ravnatelj, ravnatelj arheologičkoga muzeja u Spjetu. (1898., 15. pros.)
5. Ivan vitez Trnski, umirovljen c. i kr. pukovnik i kr. veliki župan u Zagrebu. (1899., 14. pros.)
6. Dr. Franjo Iveković, kanonik prvostolne crkve zagrebačke. (1901., 12. pros.)
7. Fra Grga Martić, isluženi provincijal reda oo. Franjevaca u Kreševu. (1902., 11. pros.)

U razredu historičko-filologičkom:

a) Pravi:

1. Dr. Vatroslav Jagić, c. kr. dvorski savjetnik, ruski tajni savjetnik, prof. u sveučilištu u Beču. (1866., 9. svib.)
2. Armin Pavić, predstojnik odjela za bogoštovlje i nastavu kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade u Zagrebu. (1874., 23. stud.)
3. Pero Budmani, gimnazijski profesor u Zagrebu. (1883., 21. stud.)
4. Ivan Tkalčić, nadarbenik prvostolne crkve u Zagrebu. (1883., 21. stud.)
5. Natko Nodilo, umir. profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1883., 21. stud.)
6. Tade Smičiklas, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predsjednik i arhivar. (1883., 21. stud.)
7. Dr. Tomo Maretić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1890., 4. pros.)
8. Dr. Milivoj Šrepel, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razreda. (1893., 12. pros.)
9. Vjekoslav Klaić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1896., 17. pros.)
10. Dr. August Musić, profesor u sveučilištu u Zagrebu, knjižničar i zamjenik drugoga tajnika. (1896., 17. pros.)

b) Dopisnici:

1. Martin Hattala, umir. profesor češkoga sveučilišta u Pragu. (1867., 25. srp.)
2. Dr. Vaclav V. vitez Tomek, umir. profesor češkoga sveučilišta u Pragu. (1867., 25. srp.)
3. Dr. Louis Leger, profesor u Collègeu de France u Parizu. (1870., 24. stud.)
4. Čedomilj Mijatović, srpski kr. poslanik u raspoloženju u Biogradu. (1873., 24. stud.)

5. Marin Drinov, profesor u sveučilištu u Harkovu. (1879., 21. stud.)
6. Milan Đ. Milićević, umir. državni savjetnik u Biogradu. (1879., 21. stud.)
7. Luka Zore, umir. gimnazijski profesor u Dubrovniku. (1882., 5. pros.)
8. Dr. August Leskien, profesor u sveučilištu u Leipzigu. (1883., 21. pros.)
9. Ilarion Ruvarac, arhimandrit u fruškogorskom manastiru Grgetegu. (1888., 3. pros.)
10. Dr. Grgur Krek, umir. profesor gradačkoga sveučilišta u Ljubljani. (1888., 3. pros.)
11. Dr. Konstantin Jireček, profesor u sveučilištu u Beču. (1889., 27. stud.)
12. Feodor I. Uspenski, ravnatelj ruskoga arheologičkoga instituta u Carigradu. (1890., 7. pros.)
13. Timofej D. Florinski, profesor u sveučilištu sv. Vladimira u Kijevu. (1890., 7. pros.)
14. Josip Jelčić, profesor pomorske akademije u Trstu. (1893., 12. pros.)
15. Aleksandar N. Veselovski, profesor u sveučilištu u Petrogradu. (1893., 12. pros.)
16. Ivan Milčetić, profesor u kr. gimnaziji u Varaždinu. (1893., 12. pros.)
17. Dr. Milan vitez Rešetar, profesor slavenske filologije u sveučilištu u Beču. (1896., 17. pros.)
18. Marcel Kušar, gimnaz. profesor u Zadru. (1896., 17. pros.)
19. Dr. Ernst Muka, gimnazijski profesor u Freibergu u Saskoj. (1896., 17. pros.)
20. Dr. Matija Murko, profesor slavenske filologije u sveučilištu u Gracu. (1897., 16. pros.)

21. Dr. Stanislav Smolka, c. kr. dvorski savjetnik, sveuč profesor i generalni tajnik akademije znanosti u Krakovu. (1898., 15. pros.)
22. Dr. Ivan Šišmanov, profesor komparativne književne povijesti u višem učilištu u Sofiji. (1898., 15. pros)
23. Dr. Josip Brunšmid, profesor u sveučilištu i ravnatelj zem. arheol. muzeja u Zagrebu. (1899., 14. pros.)
24. Makso Pleteršnik, umir. gimnazijski profesor u Ljubljani. (1899., 14. pros.)
25. Dr. Ljubomir Miletić, prof. slavenske filologije u višem učilištu u Sofiji. (1900,, 13. pros.)
26. Rudolf Strohal, ravnatelj realne gimnazije u Karlovcu. (1901., 12. pros.)
27. Dr. Dane Gruber, profesor u donjogradskoj gimnaziji u Zagrebu. (1901., 12. pros.)
28. Dr. Luka Jelić, profesor bogoslovije u Zadru. (1902., 11. pros.)

U razredu filozofičko-juridičkom:

a) Pravi:

1. Dr. Baltazar Bogišić, umirovljen profesor odeskoga sveučilišta, ruski tajni savjetnik, umirovljen crnogorski ministar pravde u Parizu. (1867., 25. srp.)
2. Dr. Jaromir Hanel, c. kr dvorski savjetnik, profesor u češkom sveučilištu u Pragu. (1874., 23. stud.)
3. Dr. Franjo Marković, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razreda (1876., 20. stud.)
4. Dr. Fran Vrbanić, profesor u sveučilištu u Zagrebu, prvi tajnik. (1886., 21. stud.)
5. Milovan Zoričić, predstojnik kr. zemaljskoga statističkog ureda u Zagrebu. (1893, 12. pros.)

6. Dr. Đuro Arnold, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1899., 14. pros.)
7. Dr. Antun Bauer, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1899., 14. pros.)

b) Dopisnici:

1. Dr. Hermenegild vitez Jireček, umirov. odsječni predstojnik u ministarstvu za bogoštovlje i nastavu u Beču. (1867., 25. srp.)
2. Luka Zima, umir. gimnaz. profesor u Varaždinu. (1882., 5. pros.)
3. Dr. Marijan Derenčin, umir. predstojnik odjela za pravosuđe kr. zem. vlade i odvjetnik u Zagrebu. (1889., 27. stud.)

U razredu matematičko-prirodoslovnom:

a) Pravi:

1. Spiridion Brusina, umirov. profesor sveučilišta u Zagrebu, predstojnik razreda. (1874., 23. stud.)
2. Dr. Karlo Zahradnik, c. kr. dvorski savjetnik, profesor u češkoj tehnici u Brnu. (1882., 5. pros.)
3. Dr. Gustav Janeček, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1887., 7. pros.)
4. Dr. Vinko Dvořák, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1887., 7. pros)
5. Dr. Mišo Kišpatić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1887., 7. pros.)
6. Dr. Andrija Mohorovičić, profesor u realnoj gimnaziji i sveučilišni docent u Zagrebu. (1898., 15. pros)

b) Dopisnici:

1. Martin Sekulić, umirovljen gimn. profesor u Zagrebu. (1873., 24. stud)

2. Dr. Franjo Vejdovský, profesor u češkom sveučilištu u Pragu. (1885., 16. pros.)
3. Jovan Žujović, profesor velike škole u Biogradu. (1886., 16. pros.)
4. Nikolaj Aleksandrović Menšutkin, profesor u sveučilištu u Petrogradu. (1886., 16. pros.)
5. Dimitrije Nešić, umir. državni savjetnik u Biogradu. (1890., 4. pros.)
6. Đuro Zlatarski, profesor u višem učilištu u Sofiji. (1890., 4. pros.)
7. Dr. Dragutin Kramberger-Gorjanović, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1891., 7. pros.)
8. Dr. C. Le Paige, profesor u sveučilištu u Liègeu. (1891., 7. pros.)
9. Sima Lozanić, srpski kr. poslanik u raspoloženju u Biogradu. (1894., 12. pros.)
10. Dr. Vladimir Varićak, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1894., 12. pros.)
11. Dr. David Segen, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1894., 12. pros.)
12. Dr. Antun Heinz, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1897., 16. pros.)
13. Dr. Mihajlo Petrović, profesor u velikoj školi u Biogradu. (1897., 16. pros.)

Umrli članovi:

Počasni:

1. Dr. *August Schleicher*, profesor u sveučilištu, 17. pros. 1869. u Jeni.
2. Dr. *Jan Emanuel Purkině*, profesor u sveučilištu, 29. srp. 1869. u Pragu.
3. *Karlo Jaromir Erben*, praški arhivar, 21. listop. 1871. u Pragu.
4. Dr. *Franjo Palacký*, češki historiograf, 26. svib. 1870. u Pragu.

5. *Mihajlo Petrović Pogodin*, ruski drž. savjetnik i profesor u sveučilištu, 20. pros. 1876. u Moskvi.
6. *Jovan Gavrilović*, bivši srpski regent, 10. kolov. 1877. u Biogradu.
7. *Roberto Visiani*, senator talijanski i profesor sveučilišni, 4. svib. 1878. u Padovi.
8. *Ismael Ivanović Sreznevski*, profesor u sveučilištu, 20. velj. 1880. u Petrogradu.
9. Dr. *Ami Boué*, geolog, 2. stud. 1881. u Beču.
10. *Aleksandar Vaclav Maciejowski*, profesor u sveučilištu, 10. velj. 1883. u Varšavi.
11. *Ivan Kukuljević Sakcinski*, umir. veliki župan, 1. kolov. 1889. u Puhakovcu.
12. Dr. *Franjo Miklošić*, umir. sveučilišni profesor, 7. ož. 1891. u Beču.
13. *Stjepan Schulzer Müggenburški*, umir. c. kr. satnik, 5. velj. 1892. u Vinkovcima.
14. *Jakub Karlović Grot*, ruski tajni savjetnik i potpredsjednik ruske akademije nauka, 6. lip. 1893. u Petrogradu.
15. Dr. *Dionisije Stur*, ravnatelj c. k. geologičkoga zavoda, 9. listop. 1893. u Beču.
16. *Ivan K. Rossi*, commendatore, predstojnik vatinskih muzeja, 10. ruj. 1894. u Rimu.
17. *Aristo Aristović Kunik*, c. ruski tajni savjetnik i akademik, 30. siječ. 1899. u Petrogradu.

U razredu historičko-filologičkom:

a) Pravi:

1. *Ivan Berčić*, profesor, 14. trav. 1870. u Zadru.
2. *Fran Kurelac*, književnik, 18. lip. 1874. u Zagrebu.
3. *Matija Mesić*, sveučilišni profesor, 5. pros. 1878. u Zagrebu.
4. Dr. *Đuro Daničić*, profesor slavenske filologije u velikoj školi u Biogradu, redaktor akademičkoga rječnika, 15. stud. 1882. u Zagrebu.
5. Dr. *Lavoslav Geitler*, sveučilišni profesor u Zagrebu, 2. lip. 1885. kod Beča.
6. Dr. *Franjo Rački*, predstojnik razreda, opat i kanonik prvostolne crkve, 13. velj. 1894. u Zagrebu.
7. *Šime Ljubić*, umir. ravnatelj arheolog. muzeja u Zagrebu, 19. listop. 1896. u Starom gradu na Hvaru.

8. *Matija Valjavec*, umir. gimnazijski profesor, knjižničar, 15. ož. 1897. u Zagrebu.
9. Dr. *Petar Matković*, umir. zagr. sveučilišni profesor, 26. ož. 1898. u Beču.
10. Dr. *Franjo Maixner*, kr. zem. nadzornik za srednje škole, 2. ož. 1903. u Zagrebu.

b) Dopisnici:

1. *Vinko Pacel*, tajnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, 1870. u Karlovcu.
2. *Ivan Erazmo Vocel*, sveučilišni profesor, 17. ruj. 1871. u Pragu.
3. *Aleksandar F. Gilferding*, drž. podtajnik ruskoga ministarstva, 1872. u Petrogradu.
4. *Kapiton Novestrujev*, prof. duh. akademije, 1873. u Moskvi.
5. Dr. *Janko Šafařik*, član državnoga savjeta, 20. srp. 1876. u Biogradu.
6. *August Bielowski*, historiograf, 10. stud. 1876. u Lavovu.
7. *Sergij Mihajlović Solovjev*, ruski tajni savjetnik, profesor u sveučilištu, 16. listop. 1879. u Moskvi.
8. *A. A. Kotljarevski*, profesor u sveučilištu, 11. listop. 1881. u Kijevu.
9. *Nikola Ivanović Kostomarov*, član arheografske komisije, 19. trav. 1885. u Petrogradu.
10. *Aleksandar Vasiljević Gorski*, rektor duh. akademije, 23. listop. 1885. u Moskvi
11. *Petar Aleksijević Lavrovski*, školski popečitelj, 19. velj. 1886. u Petrogradu.
12. *Josip Jireček*, umirovljen c. kr. austrijski ministar za bogoštovlje i nastavu, predsjednik češkoga učenoga društva u Pragu, 25. stud. 1888.
13. *Radoslav Lopašić*, umirovljen tajnik kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade, 25. trav. 1893. u Zagrebu.
14. Dr. *Ivan Broz*, profesor gimnazijski, 25. pros. 1893. u Zagrebu.
15. *A. Pavinski*, profesor u sveučilištu u Varšavi, 26. kolov. 1896.
16. Dr. *Ivan Črnčić*, natpop sv. Jeronima u Rimu, 7. siječ. 1897. u Rimu.
17. O. *Eusebij Fermendžin*, analista reda oo. Franjevaca, 25. lip. 1897. u Našicama.
18. *Nikifor Dučić*, arhimandrit, član srpske akademije, 6. ož. 1900. u Biogradu.

19. Dr. *Ernst Dümmler*, umir. profesor u sveučilištu u Berlinu, 11. ruj. 1902. u Friedrichsrodi.
20. *Pera P. Đorđević*, umir. državni savjetnik i senator u Biogradu, 18. stud. 1902. u Biogradu.
21. *Jan Karłowicz*, bivši urednik „Wisle", 14. lip. 1903. u Varšavi.

U razredu filozofičko-juridičkom:

a) Pravi:

1. Dr. *Božidar Petranović*, c. kr. dvorski savjetnik i prisjednik prizivnoga suda u Zadru, 12. ruj. 1874. u Mlecima.
2. Dr. *Jovan Subotić*, odvjetnik, 28. siječ. 1886. u Zemunu.
3. *Janko Jurković*, odsječni savjetnik kod kr. zemaljske vlade, 20. ož. 1889. u Zagrebu.
4. *Adolfo Veber*, kanonik prvostolne crkve zagr., 6. kolov. 1889. u Zagrebu.
5. Dr. *Mirko Šuhaj*, prisjednik kr. stola sedmorice, 30. stud. 1889. u Budimpešti.
6. Dr. *Blaž Lorković*, sveučilišni profesor, 17. velj. 1892. u Zagrebu.
7. *Mirko Bogović*, umir. kr. ministarski savjetnik, 4. svib. 1893. u Zagrebu.
8. Dr. *Pavao Muhić*, umirovljen predstojnik odjela za bogoštovlje i nastavu kr. zem. vlade, 17. listop. 1897. u Zagrebu.
9. Dr. *Kosta Vojnović*, umir. profesor zagr. sveučilišta, 20. svib. 1903. u Dubrovniku.

b) Dopisnici:

1. *Miloš Popović*, pisac, 8. kolov. 1879. u Biogradu.
2. *Medo* knez *Pucić*, vlastelin, 1. srp. 1882. u Dubrovniku.
3. Dr. *Romuald Hube*, ruski pravi tajni savjetnik i senator, 28. ruj. (po st.) 1890. u Varšavi.
4. Dr. *Gustav Wenzel*, umirovljen sveučilišni profesor i član velikaške kuće ugarske, 24. stud. 1891. u Budimpešti.
5. *Vaclav Brandl*, zem. arhivar u Brnu, 5. pros. 1901.
6. *Matija Ban*, umir. činovnik u ministarstvu spoljašnjih djela, 14. ož. 1903. u Biogradu.

U razredu matematičko-prirodoslovnom:

a) Pravi:

1. *Živko Vukasović*, školski nadzornik kod vlade za hrvatsko-slavonsku Krajinu, 10. kolov. 1874. u Zagrebu.
2. Dr. *Janez Bleiweiss*, predsjednik Matice slovenske, 22. stud. 1881. u Ljubljani.
3. Dr. *Josip Šloser-Klekovski*, odsječni savjetnik kod kr. zem. vlade, 28. travnja 1882. u Zagrebu.
4. *Ljudevit Vukotinović*, umirovljen veliki župan, 17. ož. 1893. u Zagrebu.
5. Dr. *Đuro Pilar*, profesor u sveučilištu, 19. svib. 1893. u Zagrebu.
6. Dr. *Bogoslav Šulek*, tajnik Akademije, 30. stud. 1895. u Zagrebu.
7. *Josip Torbar*, predsjednik Akademije, 26. srp. 1900. u Zagrebu.

b) Dopisnici:

1. *Franjo Erjavec*, profesor c. kr. velike realke u Gorici, 13. siječ. 1887.
2. Dr. *J. Pančić*, profesor velike škole u Biogradu, predsjednik srpske kr. akademije, 7. ož. 1888. u Biogradu.
3. Dr. *E. Weyr*, sveučilišni profesor, 4. pros. 1893. u Beču.
4. Dr. *Bogoslav* pl. *Jiruš*, profesor u češkom sveučilištu, 16. stud. 1901. u Pragu.
5. Dr. *Franjo Studnička*, c. kr. dvorski savjetnik, profesor češkoga sveučilišta, 21. velj. 1903. u Pragu.
6. Dr. *Eduard Weyr*, c. kr. dvorski savjetnik, profesor češke politehnike, 23. srp. 1903. u Pragu.
7. Dr. *Šimun Šubic*, umir. profesor sveučilišni, 27. srp. 1903. u Gracu.

II.

RAZREDNE I ODBORSKE SJEDNICE
U GODINI 1903.

Sjednice razreda historičko-filologičkoga.

Dne 5. siječnja 1903.

Predstojnikom razrednim za g. 1903. bira se jednoglasno dosadašnji predstojnik dr. M. Šrepel.

Odobrava se, što je dr. Šrepel iz popisa knjiga, koje je g. Kaznačić ponudio na prodaju, one, što ih biblioteka Akademije nema, za nju nabavio za K. 166·5 iz dotacije za „Građu“ (od g. 1902.).

Na prijedlog T. Smičiklasa i dra. Šrepela odlučuje se nabaviti od istoga g. Kaznačića rukopis, u kojem su izvješća J. Palmotića, za 150 K. iz dotacije za „Građu“ (od g. 1903.).

Na prijedlog dra. Šrepela i dra. Musića prihvaćaju se za „Rad“ rasprave čl. dop. R. Strohala „Osobine današnjega delničkoga narječja“ i „Osobine današnjega lokvarskoga narječja“.

Na prijedlog dra. Šrepela prima se za „Građu“ radnja g. prof. dra. Fr. Iléšića iz Ljubljane o St. Vrazu.

Odobrava se, što je dr. Šrepel pisao g. M. Kusijanoviću, da pošalje original prijepisa drame „Filomena“, da se prijepis može kolacionirati.

Dr. Šrepel priopćuje, da mu je g. dr. prof. Šurmin izjavio, da u njega nema nikakvih listina iz arhiva, nego samo Bösendorferovi prijepisi, koje će i vratiti.

Sa zahvalnošću se prima za knjižnicu na dar od g. D. pl. Preradovića njemačka štampana brošura o bitki na Kupi 19. srpnja 1592.

Na prijedlog dra. Šrepela i dra. Maretića odlučuje se rukopis „Из живота и књижевнога рада Никанора Грујића“ povratiti piscu g. prof. Đ. Magaraševiću s uputom, da prikupljenu građu obradi.

O želji g. Karáseka, da bi se njegove Dubrovačke legende štampale u originalnom pravopisu, odlučit će se, kad se njegov prijepis isporedi s originalom, koji će se od njega zatražiti.

Na prijedlog T. Smičiklasa prihvaća se za „Starine“ rukopis g. B. Poparića „Pisma Ivana Lucića Trogiranina“ i uvažava molba poč. čl. Fr. Bulića, da se 250 osobitih otisaka ove radnje pokloni društvu „Bihaću“.

Dne 30. travnja 1903.

Nakon izvješća dra. Maretića o Karásekovu prijepisu Dubrovačkih legenda, koji je izvjestitelj isporedio s originalom, prihvaća se prijedlog dra. Musića, da se taj rukopis ne primi za publikacije Akademije, uz dodatak T. Smičiklasa i dra. Šrepela, da se uvod Karásekov primi kao rasprava za „Rad“, samo ga treba dati prevesti na hrvatski, jer je napisan njemački.

Na prijedlog dra. Šrepela i dra. Maretića prima se za „Rad“ po njihovu naputku prerađeni rukopis g.

Đ. Magaraševića „Живот и књижевни рад Никанора Грујића“. Ujedno se odlučuje, da se po piščevoj želji njegov rukopis štampa ćirilicom.

Sa zahvalnošću se primaju darovi: od g. S. Aranickoga dva lista i jedna pjesma iz ostavine O. Utješenovića; od g. D. pl. Preradovića ostatak pisama i još neke sitnice njegova pokojnoga oca uz novu pošiljku knjiga; od g. dra. M. Šenoe „Paprike“, satirske pjesme iz ilirskoga doba.

Na prijedlog dra. Šrepela prihvaća se za „Građu“ rasprava g. prof. dra. T. Matića: „Zadnji dani Lovre Mahnića“ (Šenoina Prijana Lovre).

Odobrava se, što su g. fra Metodu Semenčiću za prijepis dviju pjesama Zanottijevih (o Malti i o Klisu) poslane nekolike filologičke publikacije Akademije za knjižnicu sjemeništa u Zadru.

Prihvaća se prijedlog dra. Šrepela, da se članci u „Građi“, koji nijesu pusta građa, honoriraju po 40 K. od arka, s dodatkom, da u svakom slučaju ima o tom odlučiti razred.

Na prijedlog dra. Šrepela prihvaća se ponuda g. D. pl. Preradovića, da Akademija kupi sve njemačke pjesme njegova pok. oca za svotu od 600 K., koja će se uvrstiti u proračun za g. 1904.

Prihvaća se prijedlog dra. Maretića, da se od knjižara A. Müllera u Budimpešti kupi ćirilski rukopis, u kojem su različne molitve i zaklinjanja, i prijedlog T. Smičiklasa, da se za nj ponudi 30 K.

Dne 30. svibnja 1903.

Prima se prijedlog dra. Šrepela, da se rasprava g. prof. dra. Fr. Ilešića iz Ljubljane „Hrvati i Hrvatska u dnevniku optujskoga župnika Kellnera“ prihvati za „Građu“.

*

Sa zahvalnošću se prima na dar od g. D. pl. Preradovića sedam listova banu Jelačiću (u konceptu) i tri njemačke rasprave njegova pok. oca.

Dr. Šrepel priopćuje, da mu je član dop. dr. M. Rešetar na njegovo pitanje odgovorio, da je voljan prirediti pjesme Ignjata Đorđića za štampu u „Starim piscima hrvatskima", ali ne može to učiniti prije godine 1905.

Budući da je g. Karásek na obavijest o tom, što je razred odlučio o njegovu prijepisu Dubrovačkih legenda, zamolio, da bi Akademija tiskala ne samo njegov uvod, nego i sam prijepis, odlučuje se na prijedlog dra. Maretića zapitati g. Karáseka, je li voljan sam prirediti prijepis u transkripciji.

Dr. Šrepel izjavljuje, da će napisati nekrolog pok. pravomu članu dru. Fr. Maixneru za „Ljetopis".

Dne 11. srpnja 1903.

Na pitanje člana dop. dra. Rešetara odlučuje se, da se među djelima I. Đorđića ima štampati i „Život sv. Benedikta".

Sa zahvalnošću se prima na poklon rukopis Bunićevih „Plandovanja" od g. M. Ivanovića, trgovca u Janjini u Dalmaciji.

Na prijedlog dra. Šrepela i dra. Maretića prima se za „Rad" rasprava g. A. Gavrilovića iz Biograda „Prvo istorisko doba narodne poezije" uz dodatak, da se po želji piščevoj štampa u ekavskom govoru.

Sa zahvalnošću se prima na znanje, da je g. fra Metod Semenčić u Zadru poslao za „Građu" nekoliko bilježaka o životu I. Zanottija.

Na prijedlog dra. Šrepela odlučuje se kupiti prvo izdanje Monaldijeve „Irene", koje se nudi na prodaju, i to za cijenu od 20 K. iz dotacije za „Građu".

Prihvaća se prijedlog dra. Šrepela, da se primi za „Građu“ rukopis g. prof. R. Brandta (u Moskvi) pod natpisom „Prinos k tekstu Palmotićeve Captislave“.

Na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa prihvaća se za „Starine“ rukopis g. E. Laszowskoga „Prilog k povijesti opatije topuske“.

Dr. Musić predlaže, da se nastavi ekscerpiranje knjiga za „Rječnik“, poglavito takovih, u kojima su priopćeni primjeri narodnoga govora (n. pr. Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena). S tim se slaže i obrađivač „Rječnika“ P. Budmani. Razred odlučuje, da će predložiti glavnoj skupštini, da uvrsti u proračun za g. 1904. svotu potrebnu za taj posao.

Dr. Musić spominje, da je pok. M. Valjavac obradio za „Rječnik“ riječi, koje se počinju s „la-“; kako je sadašnji obrađivač „Rječnika“ P. Budmani dospio do slova „l“, došlo je vrijeme, da Akademija taj rukopis nabavi za porabu obrađivaču, kojemu će, kako sam priznaje, dobro poslužiti. Razred odlučuje, neka se konstatira, nije li Valjavcu Akademija još za života taj posao naplatila; ako nije, neka se gospođi udovici njegovoj za nj ponudi 100 K., pa ako ona na to pristane, neka se ta svota uvrsti u proračun za g. 1904.

Nakon rasprave o predlaganju novih članova odlučuje se, da se predlože za članove dopisnike: dr. Ferdo Šišić, profesor gornjogradske gimnazije i privatni docent hrv. povijesti u sveučilištu u Zagrebu; dr. Jovan Cvijić, profesor velike škole u Biogradu; dr. Juraj Polívka, profesor češkoga sveučilišta u Pragu. Za prvoga i drugoga napisat će pismen prijedlog T. Smičiklas, a za trećega dr. Šrepel.

Dne 19. studenoga 1903.

Na prijedlog T. Smičiklasa i V. Klaića prihvaća se za „Rad" rasprava g. dra. K. pl. Horvata „Ivan Zakmardi, protonotar kraljevstva hrvatskoga".

Po prijedlogu dra. T. Maretića prima se za „Rad" rasprava g. dra. I. Kasumovića „Izvori Palmotićevih drama Ipsipile i Akila".

Predsjednik T. Smičiklas priopćuje, da su baštinici pokojnoga Ivana Kukuljevića Akademiji ponudili na prodaju zbirku listina iz njegove ostavine, te moli nazočne prave članove dra. Maretića i V. Klaića, da bi zajedno s njim te listine ogledali i onda za njih Akademiji učinili prijedlog.

Na molbu g. prof. Đ. Magaraševića odlučuje se, da će se njegovoj za „Rad" već prihvaćenoj raspravi „Живот и књижевни рад Никанора Грујића" na trošak Akademije dodati slika Grujićeva i u „Radu" i u posebnim otiscima.

Na pismen prijedlog dra. Šrepela prima se za „Građu" prilog gosp. dra. Fr. Ilešića iz Ljubljane „Prinos ka hrvatskoj bibliografiji" (o kajkavskom katekizmu od g. 1809.).

Na pitanje dra. Musića odlučuje se predložiti skupnoj sjednici, da stvori zaključak, po kojem se piscima posebni otisci njihovih rasprava nemaju davati prije negoli iziđe dotična knjiga „Rada".

Tajnik dr. Vrbanić predlaže osnovu proračuna za g. 1904., koliko se tiče poslova ovoga razreda, te se ona bez promjene odobrava.

Dne 26. studenoga 1903.

U javnoj sjednici čita najprije g. dr. I. Kasumović svoju raspravu „Izvori Palmotićevih drama Ipsipile i

Akila" (koja je primljena za „Rad" u razrednoj sjednici od 19. studenoga 1903.).

Zatim čita g. dr. K. pl. Horvat svoju raspravu „Ivan Zakmardi, protonotar kraljevstva hrvatskoga" (koja je primljena za „Rad" u razrednoj sjednici od 19. studenoga 1903.).

Sjednice razreda filozofičko-juridičkoga.

Dne 25. siječnja 1903.

Predstojnikom razrednim za g. 1903. bira se jednoglasno pravi član dr. Fr. Marković.

Dne 10. prosinca 1903.

Rasprava g. dra. I. Strohala „Opravdanost vlasnosti", pošto joj je pisac jezik i stil ispravio, prihvaća se za „Rad".

O raspravi g. Fr. Kuhača „Osebine narodne glazbe, naročito hrvatske" odlučuje se, da se istom onda može tiskati u „Radu", kad pisac izvede u njoj promjene, što ih ocjenjivač njezin pravi član P. Budmani traži.

Predstojnik dr. Marković izjavljuje, da je spreman napisati nekrolog pok. članu dopisniku M. Banu za „Ljetopis".

Sjednice razreda matematičko-prirodoslovnoga.

Dne 26. travnja 1903.

Razrednim predstojnikom za g. 1903. bira se jednoglasno dosadašnji predstojnik S. Brusina.

Prihvaća se za „Rad" rasprava profesora u Zadru g. M. Katurića „Novo nalazište jesetre atlantske Acipenser sturio L."

Dne 12. srpnja 1903.

Prihvaćaju se za „Rad“ rasprave:

1. g. dra. V. Drapczyńskoga „Raspored meteoroloških elemenata u području barometričkih minima i maksima u St. Louisu (Sjev. Amerika)“ (na prijedlog dra. Mohorovičića uz dodatak dra. Kišpatića, da se od pisca zahtijeva, da svojoj raspravi doda nešto opširniji résumé na francuskom jeziku);

2. člana dopisnika dra. V. Varićaka „Primjedbe o geometriji Lobačevskoga“;

3. g. dra. Stj. Bohničeka „O zakonu recipročnosti za bikvadratne ostatke potencija u tijelu imaginarnih brojeva“ (na pismen prijedlog člana dopisnika dra. V. Varićaka);

4. g. dra. St. Hondla „O nul-mjestima gibanja tekućine“ (na pismen prijedlog člana dopisnika dra. V. Varićaka).

Nakon rasprave o novim članovima odlučuje se predložiti glavnoj skupštini, da izabere: za pravoga člana dosadašnjega člana dopisnika dra. Vladimira Varićaka. red. profesora sveučilišnoga u Zagrebu; za članove dopisnike: dra. Jurja Majcena, profesora realne gimnazije i privatnoga docenta sveučilišnoga u Zagrebu, i Ferdinanda Seidla, profesora c. kr. gimnazije u slov. Gorici. Za prvoga će pismen prijedlog izraditi predstojnik S. Brusina, za drugoga pravi član dr. Kišpatić, za trećega pravi član dr. Mohorovičić.

Dne 15. srpnja 1903.

U javnoj sjednici član dopisnik dr. Varićak najprije čita svoju raspravu „Primjedbe o geometriji Lobačevskoga“, a onda referira o raspravi prof. dra. Stj. Bohničeka „O zakonu recipročnosti za bikvadratne ostatke potencija u tijelu imaginarnih brojeva“; napokon

čita kao gost prof. dr. St. Hondl svoju raspravu „O nul-mjestima gibanja tekućine“.

Dne 12. listopada 1903.

Za „Rad“ se prihvaćaju ove rasprave:

1. g. prof. B. Kosića „Ribe dubrovačke“ (na prijedlog predstojnika S. Brusine);

2. g. prof. dra. J. Majcena „O jednoj posebnoj vrsti kubičnoga kompleksa“ (na pismen prijedlog člana dopisnika dra. V. Varićaka);

3. g. pristava sveuč. biblioteke D. Hirca „Revizija hrvatske flore, 1. dio“ (na pismen prijedlog člana dopisnika dra. A. Heinza i predstojnika S. Brusine).

Budući da je iz rasprave dra. V. Drapczyńskoga, koja je u sjednici od 12. srpnja o. g. prihvaćena za „Rad“, izišao opširan izvadak u „Meteorologische Zeitschrift 1903, 7.“, odlučuje se, da se ta rasprava nema štampati u „Radu“.

S obzirom na zaključak historičko-filologičkoga razreda u sjednici od 11. srpnja o. g., da se g. dr. Jovan Cvijić, profesor velike škole u Biogradu, predlaže za člana dopisnika naše Akademije, koji je objavljen u skupnoj sjednici od 12. srpnja o. g., odlučuje razred, da dr. Cvijić, ako ga Akademija izabere za člana dopisnika, ima pripadati matematičko-prirodoslovnomu, a ne historičko-filologičkomu razredu. U ostalom razred matematičko-prirodoslovni posve pristaje uz prijedlog razreda historičko-filologičkoga.

Člana dopisnika dra. Varićaka, koji je obećao, da će napisati nekrolog pok. članu dopisniku dru. F. Studnički, odlučuje se zamoliti, da napiše nekrolog i pok. članu dopisniku dru. E. Weyru.

O građi za „Rad“ odlučuje se, ako bi je bilo previše za jednu knjigu, da se podijeli na dvije, koje su i onako u proračunu za ovu godinu.

Sjednice odbora za sabiranje spomenika tradicionalne literature.

Dne 18. travnja 1903.

Izvješće urednika „Zbornika“ dra. Boranića o svoj dosad sakupljenoj građi za „Zbornik“ raspoređanoj po krajevima, gdje je sakupljena, prima se na znanje s dodatkom, da se ima štampati u „Zborniku“, a dr. Boranić upućuje se, da nastoji naći sakupljačâ i u onim krajevima, otkud nije dosad prispjela još nikakva građa.

Po prijedlogu dra. Boranića određuju se nagrade nekim prinosnicima građe za „Zbornik“ u cjelokupnom iznosu od 1290 K.

Na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa odlučuje se načelno, da se zbirke narodnih pjesama kao takove ne primaju za „Zbornik“, jer se izdavanja narodnih pjesama prihvatila „Matica hrvatska“. Za „Zbornik“ se primaju samo takove narodne pjesme, koje su upletene u samu građu folklorsku.

Dne 19. srpnja 1903.

Po prijedlogu dra. Boranića određuju se nagrade nekim prinosnicima građe za „Zbornik“ u cjelokupnom iznosu od 949 K. (držeći se načela, da se za bolju građu plaća 15 K. po štampanom arku).

Na prijedlog dra. Maretića i dra. Boranića prima se za „Zbornik“ rasprava g. dra. J. Polívke iz Praga „Paralele narodnim pripovijetkama u Strohalovu zborniku II.“.

Na pitanje dra. Boranića, koliko se može potrošiti na slike za 2. svezak VIII. knjige „Zbornika“, odlučuje odbor, da se ne smije prekoračiti svota određena u proračunu za VIII. knjigu „Zbornika“ (za slike će same trebati oko 400 K.).

Na prijedlog dra. Šrepela izriče odbor želju, da bi Akademija potakla izučavanje kajkavskoga dijalekta i odredila neku svotu za tu svrhu (kao što je petrogradska akademija odredila 500 rub. za izučavanje čakavskoga dijalekta).

Dne 19. studenoga 1903.

Po prijedlogu dra. Boranića određuju se nagrade nekim prinošnicima građe za „Zbornik“ u cjelokupnom iznosu od 430 K.

Sjednice odbora za galeriju slika.

Dne 12. veljače 1903.

Čita se predstavka Društva hrvatskih umjetnika, kojom društvo moli, da Akademija osnuje u svom krilu i četvrti (umjetnički) razred pa da ga po mogućnosti primjereno dotira, i predlaže, da bi Akademija osnovavši što prije umjetnički razred izabrala svojim članom g. V. Bukovca.

Saslušavši izvješće privremenoga ravnatelja galerije dra. Brunšmida stvorio je odbor nakon podulje rasprave ove zaključke:

1. da osnutak četvrtoga (umjetničkoga) razreda za sada ne može preporučiti Akademiji;

2. da galerijski odbor predlaže Akademiji, neka ravnatelja galerije uputi, da svake godine, kad se sastavlja proračun za buduću godinu, učini prijedlog o izdatku za potporu umjetnosti;

3. da se pitanje o definitivnom popunjenju mjesta ravnatelja galerije slika ostavi in suspenso.

U savezu s tim prihvaća se prijedlog dra. Markovića i dra. Šrepela, da Akademija zamoli hrvatske imućnike, neka svojim prinosima osnuju zakladu za podupiranje likovnih umjetnosti prema onomu, što bi imala biti svrha četvrtomu (umjetničkomu) razredu.

Prihvaća se prijedlog dra. Brunšmida, da se dvije slike Medulićeve, što ih Akademiji nudi na prodaju g. dr. Luttenberger na Rijeci za 16.000 K., ne kupe.

Na prijedlog dra. Brunšmida dopušta se uz neke uvjete g. R. Mosingeru, vlasniku svjetloslikarskoga zavoda u Zagrebu, da neke slike iz galerije kao umjetne listove reproducira onim načinom, kako se reproduciraju slike iz nekih drugih glasovitih galerija.

Prima se na znanje izvješće dra. Brunšmida, da su baštinici pokojnoga N. Mašića darovali Akademiji neke pokojnikove slike i knjige, koje je on od njih preuzeo, i prihvaća se njegov prijedlog, da im Akademija na tom daru izreče zahvalnost, a galerijski odbor da odluči, da li će se i koje će se slike Mašićeve metnuti u okvir i objesiti u galeriji.

Na molbu g. R. Valdeca, da bi Akademija otkupila njegove originalne modele poprsja biskupa Strossmayera i pok. Račkoga, koji će joj prije ili kasnije trebati kao pomoćni modeli kod izradbe spomenikâ, — izjavljuje odbor na prijedlog dra. Brunšmida i tajnika dra. Vrbanića, da ti modeli za galeriju nijesu, ali preporučuje Akademiji, da umjetnika podupre, jer je spomenik Račkoga dobro i jeftino izvršio.

Na prijedlog tajnika dra. Vrbanića odlučuje odbor podvornika Akademije uputiti, da poslije 1 sata nikoga ne pušta u galeriju.

Dne 16. prosinca 1903.

O ponudi g. D. pl. Weingärtnera, kojom nudi na prodaju svoju sliku „Sjednica hrvatskoga sabora od g. 1848.“ za 800 K., odgađa se zaključak na prijedlog predsjednika T. Smičiklasa.

Prima se na znanje izvješće dra. Brunšmida, da je portret pokrovitelja Akademije biskupa Strossmayera, što ga je Akademiji darovala Anka barunica Löwenthal, u galeriji obješen i darovateljici izrečena zahvala Akademije; — da će se (4) slike Mašićeve, što ih je Akademija primila iz ostavine pok. baruna Fr. Filipovića, objesiti u galeriji; — da je za Frangeševu bustu sv. Dominika, koju će Društvo umjetnosti predati galeriji, dao načiniti postament; — da je g. marquisa de Piennesa zamolio, da dođe pogledati, gdje će biti u galeriji njegove slike namještene; on je i došao i izjavio, da je s naumljenim arrangementom posve zadovoljan, pa obećao, da će i ostale slike što prije poslati.

Na prijedlog dra. Brunšmida odlučuje se od dvije slike, što ih je g. J. Bužan galeriji poklonio, primiti za galeriju samo „Nedjeljni sastanak“ i darovatelju izreći zahvalu na daru.

Po prijedlogu dra. Brunšmida odlučuje se dati načiniti fotografije od 8 slika, koje će služiti za ilustracije članku, što će ga g. G. Frizzoni iz Milana napisati o galeriji u stručnom časopisu.

Prima se na znanje izvješće predsjednika T. Smičiklasa, da je u kolovozu o. g. Društvo umjetnosti zatražilo dopuštenje, da može neke slike, što ih je to društvo galeriji darovalo, i sadreno poprsje dra. Račkoga od R. Valdeca izložiti u izložbi društva „Manes“ u Pragu. Budući da se tada galerijski odbor nije mogao sastati, odredio je on, da se molba Društva umjetnosti

zadovolji, a ono je preuzelo svaku garanciju za slike i poprsje.

Predsjednik T. Smičiklas spominje, kako je Akademija u svojoj glavnoj skupštini od 10. prosinca o. g. zaključila osnovati temeljnu glavnicu za umjetnički razred u proslavu devedesetoga rođendana (4. veljače 1904.) svoga utemeljitelja i prvoga pokrovitelja biskupa J. J. Strossmayera, i pokrenuti akciju za prinose u tu glavnicu. Tu akciju po njegovu mnijenju ne bi imala voditi sama Akademija, nego odlični ljudi iz publike, koji se za to zanimaju, ali u suglasju s Akademijom. Zato bi se imalo pozvati nekoliko takovih ljudi na dogovor s članovima galerijskoga odbora (koji je za taj posao već u glavnoj skupštini raširen pravim članovima drom. A. Bauerom i drom Fr. Vrbanićem). Na tom bi se dogovoru učinio prijedlog za veliki odbor, koji bi onda čitavu akciju vodio. — Odlučeno je: 1. da se dogovor drži u nedjelju dne 20. prosinca; 2. da se na nj (osim raširenoga za taj posao galerijskoga odbora) pozovu p. n. gospoda: dr. M. Amruš, K. Crnčić, O. Frangeš, O. Iveković. dr. Š. Mazzura, dr. Stj. Miletić, dr. F. Suk, R. Valdec; 3. da konačna odluka prije proglašenja ima steći odobrenje skupne sjednice Akademije.

Na pitanje dra. Markovića, ne bi li snovani odbor morao steći oblasnu dozvolu za sabiranje prinosa (dok Akademija po čl. 17. svojih pravila takove dozvole ne bi trebala), odlučeno je o tom saslušati mnijenje jurista.

III.

SKUPNE SJEDNICE.

Dne 25. siječnja 1903.

Zahvalno se uzima na znanje izvješće, da je preuzvišeni gospodin pokrovitelj priopćio predsjedniku Akademije, da za slučaj svoje smrti galeriji slika poklanja sliku sv. Josipa od Overbecka.

Na znanje se prima izvješće, da je pravi član N. Nodilo pismeno izjavio, da ne pristaje na one pogodnosti, što mu ih je ponudila Akademija za prodaju njegove Historije srednjega vijeka, kao što je zaključeno u skupnoj sjednici od 19. listopada 1902.

Postupak uprave, koja je u povodu smrti člana dopisnika razreda historičko-filologičkoga P. Đorđevića (2. prosinca 1902.) poslala sažalnicu Srpskoj kralj. akademiji i supruzi pokojnikovoj, odobrava se uz klicanje: „Slava Đorđeviću!“

Na znanje se uzimaju dopisi kr. zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 19. studenoga 1902. br. 5799. i od 12. prosinca 1902. br. 17.828., kojima se priopćuje, da su ispitani i u redu nađeni računi o upravi dohotka Jugoslavenske akademije za g. 1901. i računi o asfaltu položenom ispred Akademijskih kuća.

Prima se na znanje zahvala počasnoga člana dra. A. Friča na čestici o sedamdesetogodišnjici njegova života i zahvala fra G. Martića na izboru za počasnoga člana.

Ruskomu narodnomu institutu „Narodni dom" u Lavovu, koji moli, da mu se poklone izdanja Akademije od g. 1903. i dalje, a po mogućnosti i predašnja, dozvoljuje se za publikacije izašle do konca g. 1902. popust od 50% knjižarske cijene.

Na molbu g. dra. Boranića poklanjaju se g. A. G. Matošu u Parizu izdanja Akademije od g. 1902., da ih objavi u francuskim novinama.

Na znanje se primaju zaključci sjednice razreda historičko-filologičkoga od 5. siječnja 1903., razreda filozofičko-juridičkoga od 27. studenoga g. 1902. i razreda matematičko-prirodoslovnoga od 30. listopada 1902. i od 17. prosinca 1902.

Na znanje se uzima izbor dra. M. Šrepela za predstojnika historičko-filologičkoga i dra. Fr. Markovića za predstojnika filozofičko-juridičkoga razreda u g. 1903.

Otklanja se s načelnih razloga molba uprave seminara za slavensku filologiju u Gracu, da joj se poklone neke publikacije Akademije i pretplata snizi, i molba kluba slušačâ historije i geografije u zagrebačkom sveučilištu, da mu se poklone publikacije Akademije.

G. uredniku lista „Dom" ustupaju se na porabu za njegov list neki clichéji slika priopćenih u „Zborniku".

Listu „Pravěk" u Ugarskom Hradištu odlučuje se u zamjenu slati „Zbornik" počevši od g. 1903.

Preuzvišenomu će gospodinu pokrovitelju čestitati rođendan dne 4. veljače u ime Akademije predsjednik T. Smičiklas, a njemu će se pridružiti još koji član.

U različne odbore biraju se za god. 1903. članovi onako, kako je na str. 6. i 7. ovoga „Ljetopisa“ prikazano.

Na prijedlog pravoga člana dra. Šrepela odlučuje se čestitati češkomu pjesniku J. Vrchlickomu, koji 16. veljače 1903. slavi podesetogodišnjicu života, i pravomu i najstarijemu članu ove Akademije dru. V. Jagiću, koji ove godine slavi dvadesetipetogodišnjicu svoga „Archiva“.

Dne 8. ožujka 1903.

Postupak uprave, koja je u povodu smrti pravoga člana dra. Fr. Maixnera (2. ožujka 1903.) i člana dopisnika dra. Fr. Studničke (21. veljače 1903.) izjavila saučešće gospođi udovici Maixnerovoj i filozofičkomu fakultetu češkoga sveučilišta u Pragu, na Akademijskoj palači izvjesila crni barjak i na odar Maixnerov položila vijenac — odobrava se uz klicanje: „Slava Maixneru! Slava Studnički!“

Na znanje se prima izvješće, da je kr. zemaljska vlada (kao što je priopćila otpisom od 27. siječnja 1903. br. 791.) kr. zemaljskoj blagajni priposlala za Akademijsku zakladu papire i gotove novce iz ostavine pokojne Vilhelmine Šimatović, i to papire u iznosu od 9200 K., a gotove novce u iznosu od 1128 K. 88 fil., ali budući da kr. zemaljska vlada nije priopćila odluku suda, kojom se dovršila ostavinska rasprava ove ostavine, uprava je zamolila kr. zemaljsku vladu, da joj priopći konačni resultat o razdiobi novaca unišlih iz ove ostavine.

U povodu pisma marquisa de Piennesa iz Vrbovca, kojim javlja, da je poslao iz Pariza prvu pošiljku od 10 slika poklonjenih galeriji slika, te moli, da mu se javi, da li Akademija ove slike prima, i koje im je

mjesto odredila, zaključuje Akademija, da se posebnom pismenom zahvalnicom marquisu de Piennesu izreče zahvalnost na ovom velikodušnom daru, da će Akademija prema broju i veličini darovanih slika za njihovu pohranu odrediti primjerenu dvoranu, da će s dozvolom darovateljevom nad ovom dvoranom postaviti natpis: „Francuska slikarska škola. Dar marquisa de Piennesa“, da će zamoliti darovatelja za njegov portret, koji bi se imao postaviti u središtu slika, i napokon da se zamoli pokrovitelj Akademije, da i on svojim pismom darovatelju zahvali. Ove zaključke ima uprava provesti, kako stigne prva pošiljka slika, a pismenu zahvalnicu ima darovatelju predati posebno poslanstvo pod vodstvom predsjednika Akademije.

Na molbu kr. županijske oblasti u Gospiću prepuštaju se bivšoj okružnoj učiteljskoj knjižnici u Gospiću Akademijske publikacije, koliko joj ih treba, za polovinu cijene.

G. E. Laszowskomu poklanjaju se na njegovu molbu neke Akademijske publikacije.

Uredništvu „Vijenca“ ustupaju se na porabu clichéji za slike o narodnom obrtu, koje se nalaze u „Zborniku“ knj. VII, 2.

Prihvaćaju se zaključci, što ih je galerijski odbor stvorio u sjednici od 12. veljače 1903. u povodu predstavke Društva hrvatskih umjetnika; samo se ne prihvaća zaključak, da Akademija zamoli hrvatske imućnike, neka svojim prinosima osnuju zakladu za podupiranje likovnih umjetnosti, nego se zaključuje, da se predstavka Društva hrvatskih umjetnika pošalje preuzvišenomu gospodinu pokrovitelju s molbom, da je izvoli primiti na znanje, i s izjavom, da Akademija žali. što zbog nedostatka novčanih sredstava ne može pristupiti k otvorenju četvrtoga razreda, i da bi bila sretna,

kad bi preuzvišeni gospodin pokrovitelj još za svoga života s otvorenjem ovoga razreda mogao vidjeti potpunu Akademiju.

Prihvaća se zaključak galerijskoga odbora o ugovoru s g. R. Mosingerom o reprodukciji slika iz galerije.

Prima se na znanje zaključak galerijskoga odbora o slikama i knjigama, što su ih Akademiji poklonili baštinici pokojnoga N. Mašića, kojima je uprava već poslala pismenu zahvalnicu.

Prema prijedlogu galerijskoga odbora zaključuje se, da se modeli biskupa Strossmayera i dra. Račkoga od g. R. Valdeca otkupe za iznos od 400 K., koji će se uračunati na račun god. 1903 pod stavkom „Razni troškovi“.

Prima se na znanje izvješće tajnika dra. Vrbanića, da je Knjižara Dioničke tiskare u g. 1902. prodala knjiga Akademijskih za 3585 K., a odbivši ugovoreni popust od 30% da ostaje na dispoziciju Akademiji K. 2509·5; a pravi se članovi dr. A. Bauer i dr. A. Mohorovičić biraju, da u smislu čl. 15. pravilâ pregledaju račun Knjižare Dioničke tiskare o prodanim knjigama Akademijskim i račune Akademijske uprave uopće u god. 1902.

Dne 26. travnja 1903.

Postupak uprave, koja je u povodu smrti člana dopisnika Matije Bana (14. ožujka 1903.) dala izvjesiti crni barjak na Akademijskoj palači i zamolila svoga člana dopisnika M. Milićevića u Biogradu, da Akademiju zastupa na sprovodu, da u ime njezino položi vijenac na odar pokojnikov i da izjavi sažaljenje Akademije porodici pokojnikovoj i Srpskoj kr. akademiji — odobrava se s usklikom: „Slava Banu!“

*

Na znanje se prima zahvala profesorskoga zbora filozofičkoga fakulteta češkoga sveučilišta u Pragu na sažalnici u povodu smrti njegova člana dra. Fr. Studničke.

Molba društva „Staatsbeamten-Casino" u Trstu, da bi mu se besplatno dale Akademijske publikacije, ne može se uvažiti iz načelnih razloga.

Molba zavoda „Istituto orientale" u Napulju za zamjenu publikacija ostaje neriješena, dok zavod ne priopći popis svojih izdanja.

Izvješće tajnika dra. Vrbanića o gospodarskoj upravi god. 1902., po kojem je u ovoj godini u svemu ostao višak od K. 2.058·33, a pribrojivši ovamo prijenos na g. 1902. u iznosu od K. 18.469·73 prikazuje se ukupna blagajnička zaliha na koncu god. 1902. u iznosu od K. 20.528·06, koja se prenosi na g. 1903., — prima se na znanje, a na prijedlog pravih članova dra. A. Bauera i dra. A. Mohorovičića izabranih u sjednici od 8. ožujka 1903. za pregledanje računâ podjeljuje se tajniku dru. Vrbaniću apsolutorij za g. 1902. i izriče mu se priznanje i hvala za točno i upravo uzorno vođenje financijalnih posala. Tajnikovo je izvješće prema čl. 15. pravilâ poslano kr. zemaljskoj vladi i proglašeno u novinama.

Na znanje se prima izvješće pravih članova dra. A. Bauera i dra. A. Mohorovičića, da su pregledali račun Knjižare Dioničke tiskare o Akademijskim knjigama prodanima u g. 1902. i u potpunom ga redu našli s ukupnim iznosom od K. 2509·5, koja je svota i uručena Akademijskoj blagajni.

Na znanje se prima izvješće, da je preuzvišeni gospodin pokrovitelj dozvolio, da se g. R. Mosingeru prepusti reprodukcija slika iz galerije uz uvjete zaključene u sjednici od 8. ožujka 1903.

Na molbu uredništva časopisa „Караџић" u Aleksincu zaključuje se, da mu se naknadno pošalje „Zbornik" V/2, VI/1 i 2, VII/1 i 2 i da se zamjena u napredak nastavlja.

Na prijedlog dra. Musića odlučuje se Hrvatskomu naravoslovnomu društvu davati u zamjenu za „Glasnik" publikacije 3. razreda.

Izvješće tajnika dra. Vrbanića, da kr. zemaljska vlada dozvoljava prodaju kuće u Ilici br. 50. za 70.000 K., ali ne dozvoljava, da se provizija od 1% posredniku plati iz kupovnine, prima se na znanje i dozvoljava, da se rečena provizija plati iz ovogodišnjega prihoda kuća.

Na prijedlog tajnika dra. Vrbanića zaključuje se, da se u Akademijskoj kući na Nadbiskupskom trgu br. 11. u sva tri stana sagradi soba za služinčad i kupaonica, a trošak za to (3000—3700 K.) da se podmiri iz ovogodišnjega prihoda kuća.

Na znanje se prima izbor pravoga člana S. Brusine za predstojnika razreda matematičko-prirodoslovnoga u g. 1903. i zaključak sjednice istoga razreda od 26. travnja 1903., da se u „Radu" štampa rasprava profesora M. Katurića „Novo nalazište jesetre atlantske Acipenser sturio L.".

Izvješće predsjednika T. Smičiklasa, da je prispjelo za galeriju 11 slika od marquisa de Piennesa, da je on s izaslanicima Akademije S. Brusinom i drom. Brunšmidom izručio darovatelju zahvalu Akademije, da je isti dobrotvor galerije pristao na zaključke Akademije u sjednici od 8. ožujka 1903. i da je predsjedniku izručio pismo gospođe Mac Mahon — de Piennes, kojim ona izjavljuje, da će poslije smrti marquisa de Piennesa Akademiji predati neke u pismu spomenute slike, a napose poprsje marquisovo, i napokon da je predsjednik

o svemu tomu obavijestio preuzvišenoga gospodina pokrovitelja Akademije i zamolio ga, da on sam marquisu de Piennesu zahvali na ovom velikodušnom daru, — prima se na znanje uz dodatak, da se pismo gospođe Mac Mahon — de Piennes spravi u tresor Akademijske blagajne, a predsjednik da za svaki slučaj nastoji pribaviti fotografiju marquisa de Piennesa.

Dne 12. srpnja 1903.

Postupak uprave, koja je u povodu smrti pravoga člana i bivšega tajnika Akademije dra. K. Vojnovića (20. svibnja 1903. u Dubrovniku) zamolila člana dopisnika J. Jelčića, da Akademiju kod sprovoda zastupa i u njezino ime položi vijenac na odar pokojnikov, a na palači Akademije izvjesila crni barjak i porodici Vojnovićevoj brzojavno izrekla saučešće, — odobrava se uz klicanje: „Slava Vojnoviću!"

Na znanje se prima pismo preuzvišenoga gospodina pokrovitelja, koji je odgovorio na predstavku Akademije u povodu molbe Društva hrvatskih umjetnika za otvorenje četvrtoga razreda i podupiranje hrvatskih umjetnika.

Zaključci sjednice razreda historičko-filologičkoga od 30. travnja 1903. primaju se na znanje uz dodatak, da će se o kupnji Preradovićevih njemačkih pjesama stvoriti konačni zaključak, kad se bude raspravljao proračun za g. 1904.

Molba uprave srpskoga blagovještenskoga manastira u Žitomisliću za poklon Akademijskih publikacija ne uvažava se iz načelnih razloga.

Na molbu danskoga Znanstvenoga društva u Kjöbenhavnu odlučuje se slati mu u zamjenu počevši od g. 1903. „Rad" sviju razreda i „Ljetopis".

Na znanje se prima izvješće računovodstva kr. zemaljske vlade o upravi Akademijske zaklade u g. 1902.

Na znanje se primaju zaključci sjednice razreda matematičko-prirodoslovnoga od 12. srpnja 1903. o raspravama prihvaćenima za „Rad“.

Izvješće predsjednika T. Smičiklasa, da su baštinici pokojnoga feldzeugmeistera baruna Fr. Filipovića iz ostavine pokojnikove poslali Akademiji 4 slike pokojnoga N. Mašića pa neke diplome i knjige, — prima se na znanje uz ove zaključke: 1. da se baštinicima t. j. nećakinjama Filipovićevima i eksekutoru oporuke g. M. Chalaupki pošalje pismena zahvala, i 2. da galerijski odbor odredi, kamo će se smjestiti poklonjene slike, dok će se diplome i knjige smjestiti ili u arhiv ili u knjižnicu galerijsku prema odluci galerijskoga odbora.

Tajnik dr. Vrbanić priopćuje zaključke historičko-filologičkoga i matematičko-prirodoslovnoga razreda o novim članovima stvorene u sjednicama od 11. srpnja 1903. i 12. srpnja 1903., i pošto su pojedini prijedlozi pročitani, zaključuje Akademija, da će prema čl. 9. pravilâ i §. 2. poslovnika o njima raspravljati u budućoj skupnoj sjednici.

Na znanje se prima izvješće tajnika dra. Vrbanića, da je prema odredbi kr. zemaljske vlade kr. državno nadodvjetništvo provelo prodaju kuće u Ilici br. 50. i da je kupac g. Ondrušek položio prvu polovinu kupovnine u iznosu od 35.000 kruna, dok će drugu polovinu u isto tolikom iznosu isplaćivati u polugodišnjim obrocima po 1000 K., napokon da je kamate od neplaćene kupovnine za pô godine unaprijed t. j. do 1. siječnja g. 1904. položio kod potpisa ugovora u ruke kr. državnoga nadodvjetništva.

I izvješće tajnika dra. Vrbanića, da je dozvoljena dogradnja u kući br. 11. na Nadbiskupskom trgu dovršena, prima se na znanje s dodatkom, da se g. tehničkomu savjetniku J. Čabrijanu za nadzor kod ove radnje dozvoljuje nagrada u iznosu od 100 K.

Dne 25. listopada 1903.

Postupak uprave, koja je na glas o smrti člana dopisnika dra. E. Weyra (23. srpnja 1903.) profesorskomu zboru c. kr. češke tehničke škole u Pragu izrekla saučešće Akademije, odobrava se uz poklik: „Slava Weyru!"

O prijedlogu odbora za sabiranje spomenika tradicionalne literature stvorenom u sjednici od 19. srpnja 1903., koji se tiče izučavanja kajkavskoga dijalekta, odlučuje se, da se ima uzeti u raspravu kod pretresa proračuna za g. 1904.

Na znanje se primaju zaključci historičko-filologičkoga razreda iz sjednice od 11. srpnja 1903.

Tajnik dr. Vrbanić priopćuje, da je kr. zemaljska vlada, odio za bogoštovlje i nastavu, otpisom od 17. srpnja g. 1903. javila, da je Oktaviji pl. Adamovich isplaćen iznos od 2400 K. iz ostavine Vilhelmine Šimatović, a ona da je doprinijela pravovaljano očitovanje, kojim izjavljuje, da se bezuvjetno odriče svakoga daljega makar kakva potraživanja protiv rečene ostavine ili protiv zaklade Jugoslavenske akademije. Budući da se iz ovoga otpisa poslana u povodu dopisa Akademije od 9. veljače 1903. razabira, da je rečeni iznos isplaćen, a da nije potpuno zadovoljen zaključak Akademije od 7. listopada 1900. priopćen kr. zem. vladi dopisom od 8. listopada 1900. t. j. da se Kamilo pl. Mihalovich i djeca Ladislava pl. Mihalovicha Josip i malodobni Artur nijesu pravovaljano i bezuvjetno odrekli makar kojih zahtjeva

protiv ostavine iza pokojne Vilhelmine Simatović ili protiv zaklade Jugoslavenske akademije, to Akademija s obzirom na svoju suodgovornost, na koju je prema čl. 15. svojih pravila u upravi Akademijske zaklade obvezana, zaključuje: a) da primajući otpis kr. zemaljske vlade od 17. srpnja 1903. na znanje od sebe odbija svaku odgovornost za slučaj, ako bi danas sjutra koja od navedenih osoba ili koji od njihovih pravnih nasljednika protiv ostavine iza pokojne Vilhelmine Šimatović ili protiv zaklade Jugoslavenske akademije stavio makar kakav zahtjev s pozivom na ostavinu iza pokojne Vilhelmine Šimatović; — b) da se ovaj zaključak javi kr. zem. vladi.

Na znanje se prima izvješće, da je kr. zem. vlada, odio za bogoštovlje i nastavu, otpisom od 26. kolovoza g. 1903. br. 5131. priopćila, da je prijegled o prihodu i rashodu Jugoslavenske akademije za g. 1902. od računarskoga ureda ispitan i brojevno u redu nađen.

Na znanje se prima izvješće, da je kr. zem. vlada, odio za bogoštovlje i nastavu, otpisom od 8. rujna 1903. obavijestila Akademiju, da je kr. zem. blagajna primila polovinu kupovnine od kuće u Ilici br. 50. u iznosu od 35.000 K. i da su za taj iznos nabavljene 4% založnice hrv.-slav. hipotekarne banke, a ujedno da je upućena kr. zem. blagajna, da počevši od 1. srpnja 1903. nema više u ime jedne petine dohodaka kuće u Ilici br. 50. ustezati na korist zaklade iznos od 1000 K.

Na znanje se primaju zaključci sjednice matematičko-prirodoslovnoga razreda od 12. listopada 1903. o raspravama prihvaćenima za „Rad“.

G. M. Breyeru dopušta se na njegovu molbu, da u zbirci književnih svojih radnja preštampa svoj prilog „O tiskanim izdanjima Marulićeve Judite“, koji je štampan u 3. sv. „Građe“.

Zavodu „R. Istituto Orientale“ u Napulju odlučuje se slati u zamjenu „Starine“ pa „Monumenta“ jedna i druga.

Kod rasprave o predloženim novim članovima zaključuje se, da se prema zaključku sjednice razreda matematičko-prirodoslovnoga od 12. listopada 1903., uz koji su nazočni članovi razreda historičko-filologičkoga naročito pristali, ima za g. dra. J. Cvijića prihvatiti kandidatura matematičko-prirodoslovnoga, a izostaviti kandidatura historičko-filologičkoga razreda. U potanju raspravu o predloženim novim članovima nije se nitko upuštao; stoga je zaključeno, da će se prema pravilima i poslovniku o prijedlozima glasovati u glavnoj skupštini.

IV.

GLAVNA SKUPŠTINA

Dne 10. prosinca 1903.

Predsjednik T. Smičiklas otvorivši glavnu skupštinu konstatira, da su prema §. 6. poslovnika u nju pozvani i oni pravi članovi, koji stanuju izvan Zagreba, i da je nazočno preko polovice (13) svih pravih članova Akademije (25), dakle prema § 11. poslovnika dovoljno, da glavna skupština može stvarati pravovaljane zaključke.

Proračun za g. 1904. prihvaća se onako, kako ga je uprava predložila, i to s ukupnim iznosom kod prihoda od 38.298 K., a kod rashoda od 38.260 K., tako da se pokazuje višak od 38 K.

Čita se ovaj prijedlog uprave:

Jugoslavenska akademija želeći proslaviti devedeseti rođendan (4. veljače 1904.) svoga velikoga dobrotvora, i pokrovitelja preuzv. gosp. J. J. Strossmayera zaključuje ovo:

1. Iz zaklade Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti ima se izlučiti svota od 10.000 K. i njom postaviti temelj za osnutak četvrtoga (umjetničkoga) razreda, koji prema čl. 3. Akademijskih pravila ima biti njezinim sastavnim dijelom.

2. Kamate ove glavnice i svi prinosi, koji bi Akademiji pritjecali bilo s koje strane u svrhu ovoga razreda, imadu se svake godine prilagati glavnici sve dotle, dok njezin godišnji prihod po odbitku jedne petine, koja će se svagda (čl. 15. pravilâ) priklapati glavnici, ne dosegne iznos od najmanje 4000 K. Čim to bude, stvorit će Akademija sve potrebite zaključke, kako će u život stupiti umjetnički razred, koji se ima uzdržavati samo iz prihoda ove glavnice.

3. Glavnica ova nosit će naslov „Temeljna glavnica za umjetnički razred (osnovana u proslavu devedesetoga rođendana utemeljitelja i prvoga pokrovitelja Jugoslavenske akademije preuzv. g. J. J. Strossmayera)“, te će se dohoci njezini počevši od vremena navedenoga u točki 2. moći upotrebljavati samo za potrebe toga razreda.

4. U svrhu, da se namakne u toč. 1. navedeni iznos od 10.000 K., imade prije svega služiti iznos od 8000 K., koji je zapao Akademiju kao čisti zgoditak obveznica državnoga lutrijskoga zajma od god. 1860. izvučenih god. 1902.

Ostatak od 2000 K. imade uprava dignuti od novaca preostalih od izvanredne rasprodaje knjiga do g. 1894. iz uložne knjižice I. hrv. štedionice br. 98.924.; te ga priložiti gornjoj svoti od 8000 K.

5. Ova „temeljna glavnica za umjetnički razred“ imade se upravljati onim istim načinom, kojim se prema čl. 15. Akademijskih pravila upravlja zaklada Jugoslavenske akademije, te se poziva uprava, da s vis. kr. hrv. slav. dalmat. zemaljskom vladom uredi sve, što je u tu svrhu potrebito.

Ovaj prijedlog uprave prihvaća glavna skupština jednoglasno s dodatkom, da se ima sastaviti odbor, koji će po-

krenuti akciju za prinose u temeljnu glavnicu za umjetnički razred. U tom odboru imadu od Akademije biti svi članovi galerijskoga odbora pa pravi članovi dr. A. Bauer i dr. Fr. Vrbanić; a članove izvan Akademije valja da bira sam odbor po svojoj uviđavnosti.

Na prijedlog uprave ponavlja glavna skupština stariji zaključak Akademije, da svaki član Akademije (i pravi i dopisni) kod kupovanja njezinih publikacija ima pravo na 50% popusta.

Budući da je predsjedniku Akademije T. Smičiklasu izminuo trogodišnji rok službovanja, pristupa se k izboru novoga predsjednika (prema čl. 6. pravilâ i § 4. poslovnika). Tajnim glasovanjem bira se iznova za predsjednika Akademije na tri godine pravi član Tade Smičiklas sa 12 od 13 predanih glasova.

Što se tiče posala drugoga t. j. književnoga tajnika i korekture Akademijskih publikacija, na prijedlog uprave glavna skupština zaključuje, da i za god. 1904. ostaje kod zaključka stvorena u tom predmetu u glavnoj skupštini dne 11. prosinca 1902.

Prema čl. 9. pravila i § 2. poslovnika pristupa glavna skupština k izboru novih članova, te se biraju:

U historičko-filologičkom razredu za članove dopisnike:

1. Dr. Ferdo Šišić, profesor gornjogradske gimnazije i priv. docent u Zagrebu,

2. Dr. Đuro Polívka, profesor slav. filologije u češkom sveučilištu u Pragu.

U matematičko-prirodoslovnom razredu:

za pravoga člana dosadasnji član dopisnik dr. Vladimir Varićak, red. profesor u sveučilištu Franje Josipa u Zagrebu;

za članove dopisnike:

1. Dr. Jovan Cvijić, profesor velike škole u Biogradu,

2. Ferdinand Seidl, gimnazijski profesor u slov Gorici,

3. Dr. Juraj Majcen, profesor realne gimnazije i priv. docent u Zagrebu.

V.

SVEČANA SJEDNICA

dne 12. prosinca 1903.

---

1. Svečana besjeda predsjednika

Tadije Smičiklasa.

Vele slavna Akademijska skupštino!

Visoko učena gospodo Akademici!

Sretan sam, što Vas mogu i ove godine pozdraviti kao zamjenik našega slavnoga pokrovitelja preuzvišenoga gospodina biskupa Josipa Jurja Strossmayera. On Vas najsrdačnije pozdravlja i naš rad blagosilja. Visoka starost ne dade mu, da dođe među nas, ali je srcem i dušom među nama. Hvala milomu Bogu, što može ova Akademija ovaj put ovršiti prema Njemu veoma ugodnu dužnost, za koju smijemo reći da će nam biti zahvalan cijeli naš hrvatski narod i sva bratska jugoslavenska plemena. Stojimo u oči njegova našemu narodu Bogom darovanoga devedesetoga rođendana — 4. februara 1904. Dopustite, gospodo, da prvi glas o toj velebnoj slavi među naš narod pukne upravo iz ove kuće. On je prvi zamislio, da se u našem bijelom Za-

grebu podigne monumentalna palača, on ju je znatnom svotom počeo graditi, on ju je i dogradio. Ova je palača njegova kuća prosvjeti naroda hrvatskoga od njega darovana. On je u nju namjestio upravo kraljevski dar svoj, prekrasnu svoju galeriju slika sabranu trudom od decenija i troškom od stotina hiljada; stranci joj se dive, a iz nje se rodi već mirisni pupoljak hrvatske slikarske škole. On nam dade knjižnicu preobilnu domaćih i stranih pisaca o našem narodu. On nije štedio troška, da nam dade arhiv, iz koga neprestano crpamo i mi i mnogi umni stručnjaci slavenski. On dade našoj Akademiji život; zato je pravo, da upravo u ovoj kući posvećenoj najvišim idealima našega hrvatskoga naroda čuvstvo zahvalnosti cvate svojom rajskom toplotom. Bog blagoslovi život i djela našega slavnoga pokrovitelja u devedesetoj i još u više godina njegova za sav narod naš znamenitoga života!

Gospodo! U oči ovakova jubileja ja pogađam Vaše rodoljubno osjećanje. Vi još štogod očekujete od same Akademije. Zamislite se zato, svi prosvijetljeni hrvatski sinovi, u snagu materijalnu i moralnu naše Akademije. Ako i niste stručnjaci, ali će Vam kazati Vaše iskreno patriotično srce pravu i potpunu istinu. Naša Akademija proslavila je prije jedanaest godina svoju dvadesetipetogodišnjicu sasvim tiho jednim govorom. Nije slavila ni svoje tridesetipetogodišnjice. Nije se trudila prikazivati u bučnim slavama. Ona je radila i trudila se, da sebi stvori tradiciju, to jest stalnu i trajnu osnovu za naučni rad. Slijedila je u tom dobre i uzorne primjere proslavljenih već akademija velikih naroda Evrope.

Da postavi na jake temelje našu narodnu povijest, zasnova Akademija „Monumenta Slavorum Meridionalium", koja imadu donositi svjetlosti ne samo povijesti

hrvatskoj, već i svim bratskim jugoslavenskim plemenima. To nas naučiše veliki narodi. Kad se Njemačka potrta od Napoleona uzela pridizati i disati svojim životom, najprije segnu za tim, da svojoj narodnoj povijesti postavi najjače temelje, i osnova svoja slavna „Monumenta Germaniae“. Sve države njemačke udružiše se i svaka od njih dade za to veliko narodno djelo državne pripomoći. Si parva magnis componere licet, i naša Akademija započe svoja „Monumenta“ sličnim načinom. U trideset svezaka „Monumenata“ imademo i mi naše pisce u četiri sveska, imademo naše stare zakone i statute u osam svezaka, imademo listina u osamnaest svezaka. Akademija i njezin rad ne smije nikada umrijeti; zato se ona brine i za budućnost. Akademija je spremila veliki „Codex diplomaticus“ do petnaestoga vijeka. Građa je pocrpena iz svih arhiva naše domovine, iz Ugarske i monarhije, a i izvan monarhije, koliko mogosmo. Sabrasmo koju hiljadu još neobjelodanjenih listina. Pocrposmo sve zbornike naše i susjednih zemalja, gdje ima naših listina. Gradiva ima oko 15 svezaka. Od sabora naših spremljeno je gradivo do konačne redakcije za šesnaesti vijek. Ako naša Akademija i ne bude dalje skupljala građe, već samo ovo izdavala sa svojim sredstvima, to će tek mlađi među nama doživjeti svršetak ovih izdanja. Velika je i opet razlika između male Hrvatske i velike Njemačke, da naša Akademija i iza ponovnih molba na vladu i sabor kroz dvadeset prošlih godina ni filira jednoga potpore primila nije, a na svoje molbe ni odgovora dobila nije.

Veliko i prostrano polje povijesti svakoga naroda imade i raznih ogranaka političkoga i kulturnoga života. Imade spomenika najdragocjenijih, ali manjih, koji jedva pripadaju u ovu skupinu „Monumenata“. Sve akademije imadu za ovakove spomenike posebne zbornike, kojima

je obično ime „Arhiv". Mi imamo naše „Starine", danas već trideset svezaka. Imamo građe za koju godinu unaprijed. Ovdje budi častan spomen našim nezaboravnim drugovima Radoslavu Lopašiću i Euzebiju Fermendžinu, kojih mnogi prinosi čekaju bijeli dan. Naši mili spomenici pisani glagolicom i ćirilicom priopćeni ovdje općaravaju učenjake slavenske. Jedan od najumnijih slavista i najboljih poznavalaca balkanskoga poluotoka reče mi, da nema dana, da ne bi zagledao u naše „Starine". A mi evo moramo izdavati „Starine" tek svaku drugu godinu. Pomislite mlada prinosnika, koji je našao dragocjen spomenik, kad mu se reče, da će njegov trud doći na red najranije za dvije godine dana.

Sto su „Starine" za povijest političnu i kulturnu, to ima biti „Građa" za povijest književnosti hrvatske. Raznolika i mnogostruka ima biti „Građa". Koliko sitnih i krupnih stvari treba samo za biografije! Koliko se ima paziti na sitne i rastresene radnje pisaca! Koliko treba potraživati korespondenciju pisaca! Koliko treba paziti na kulturne prilike, koje ili guše ili pomažu procvat književnosti! Koliko bi još trebalo raditi o bibliografiji! Na sve to pazi naš vrijedni urednik „Građe". Malena je naša „Građa", izdajemo je svake druge godine, ne da ne bismo mogli smoći gradiva, ali ne smažemo sredstava, da je učinimo većom.

Što su „Starine" i „Monumenta" za povijest političnu i kulturnu, to su izdanja samih pisaca za historiju književnosti. Akademija je izdala u dvadeset i dva sveska „Stare pisce hrvatske" 16. i 17. vijeka. Još nije prešla Velebita ovamo između Save i Drave. Još nije započela kajkavskih pisaca. Još nije prešla u 18. vijek. Sada se i na to sprema.

Kruna rada naše Akademije za narodni jezik jest naš veliki „Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika". Zar

da ja nestručnjak govorim o djelu, koje pripada pred sud slavenskih i evropskih leksikografa? Akademija se trinaest godina spremala dok je ovo djelo započela. Započeo ga je slavni Đuro Daničić, a obrađuje ga upravo dvadeset godina naš umni i svestrano obrazovani drug Petar Budmani, za koga vruće želimo, da mu još dugo ne budemo morali tražiti nasljednika.

Na Rječnik lijepo se naslanja naš „Zbornik za narodni život i običaje". Akademija i u ovom djelu slijedi načelo, da najprije na jednu hrpu snese dobro i pouzdano gradivo. Nastojala je o tom, da poda potpunu sliku narodnoga života iz svih krajeva našega naroda. Iza krasnoga opisa Otoka u Slavoniji od Josipa Lovretića evo sada dolazi kao jedno cjelovito djelo opis stare hrvatske župe Poljicâ u Dalmaciji od Franje Ivaniševića. Imamo potpunu građu za Posavinu kraj Broda od učitelja Lukića, za Prigorje kraj Jaske od profesora Rožića, za Zagorje kraj Lobora od župnika Kotarskoga, za županiju belovarsku kraj Belovara od Novakovića, za gornju Dalmaciju kraj Zadra od župnika Zorića, za otok Krk kraj Vrbnika od učitelja Žica, za Bosnu kraj Tolise od pokojnoga fra Nedića, za Bosnu oko Županjca od fra Nuića, gotovo potpunu sliku crnogorske Rijeke od Jovićevića. Svaki ovaj opis može uzeti opseg jedne naše godišnje knjige „Zbornika". A imade obilno i manjih prinosa. Sve je ove rukopise Akademija otkupila, jer nema pisca, komu bi milo bilo, da njegova radnja dođe na red za sedam godina. A gdje smo mi u tom poslu? Tek u početku. Veći i mnogostraniji obuhvatajući život i dušu naroda imao bi biti naš „Zbornik". Imao bi biti tako bogat, da svojom jakom narodnom osnovom diže i osigurava narodnu književnost.

Ne ću sada razlagati, što je naša Akademija nauci narodnoj doprinesla u svoje sto pedeset i dvije knjige

*

„Rada". Moram ipak istaknuti bar s općega narodnoga gledišta prilike trećega razreda. Prirodne nauke trebaju da putem autopsije neizrečeno napornim dugim induktivnim putem napreduju. Pogledajte na rad i proračun drugih akademija. Stotine i hiljade izdaju svake godine na putna stipendija za prirodna istraživanja. Naša Akademija jedva kraj s krajem slaže, da joj ne zapnu već započete publikacije. O stipendijama sličnima nema ni govora, kako bi se podizali mladi talenti i izvodila veća osnova za istraživanje zemlje. Naša Akademija jedina je u ovoj monarhiji, koja živi bez novčića državne potpore. Nadajmo se, da vlada i sabor hrvatski ne će u buduće dopustiti, da Akademija živi i u buduće u toj jedincatoj slavi.

Gospodo! Trudio sam se pokazati, kako Akademija radi po stalnoj osnovi i kako se bori sa materijalnim neprilikama, da u svome radu ne zapne. Sada će razumjeti plemeniti naši umjetnici, zašto naša Akademija znanosti i umjetnosti nije još postala Akademija umjetnosti. Ove godine obrati se na našu Akademiju „Društvo hrvatskih umjetnika", neka bi se već jednom izgradila Akademija s Akademijom umjetnosti, kako joj naša pravila zapovijedaju. Pravila glase: „Akademija ima gojiti krasne umjetnosti s njihovom književnošću i znanstvenimi na njih se odnosećimi raspravami" (čl. III.). Zatim: „podupire mladiće nade pune, koji se za umjetnike naobraziti žele iz akademičke naročito u tu svrhu opredijeljene zaklade po glasu dotičnoga zakladnoga lista. Ona nabavlja umotvorine i priugotavlja izložbu istih". (čl. IV.) Evo po našim pravilima imao bi raditi ovaj razred kao i svaki drugi, i još bi imao „posebnu zakladu". Uzmite još opseg struka umjetnosti njihov utjecaj i stjecaj s raznim kulturnim ograncima narodnoga života, pa ćete priznati, da bi brzo goruće

potrebe ovoga razreda nadmašile potrebe svakoga drugoga razreda. A kako mi stojimo? Prošle je godine naš proračun od 38.000 kruna, a potrošak za sva tri razreda 25.000 kruna. Od akademija u monarhiji osim naše češka je akademija najslabije dotirana. Imade godišnjih 106—107 hiljada kruna. U tu dotaciju daje ukupna država svake godine 40.000 kruna, a zemlja Češka opet 40.000 kruna. Za svaki razred, pa i za umjetnički troši godišnjih 19.500 K. Gdje brojevi govore, ne treba dokazivanja.

Gospodo! Dođosmo na mrtvu točku, preko koje mi s našom materijalnom snagom prijeći ne možemo. Hoće li nam htjeti i moći pomoći hrvatska vlada i sabor, to ne znam. Ostaje nam još jedna uzdanica: hrvatski narod. Narod, koji se trudi i radi, da poživi slobodnim samostalnim državnim životom, poželjet će, da u jedno radino kolo svede svoje poletne pjesnike, čarobne glazbenike, idealne slikare i kipare, smione i umne arhitekte. Narodu našemu, osobito onim odličnim, svijesnim i imućnim sinovima pokaza sjajni primjer odlični Francuz Marquis de Piennes, nekada maršal na dvoru Napoleona III., koji je u našu galeriju kao u sveto shranište položio do četrdeset slika od najboljih francuskih umjetnika. Mi mu zahvalismo na daru, a sada mu zahvaljujemo i na onoj vjeri u čestitost našu i u budućnost našega zavoda i naroda, kad reče, da nam predaje svoje najmilije uspomene, da ih čuvamo na vječna vremena. Narod naš preživljava teške prilike, ali se ipak nadamo, da će se u oči velebne slave devedesetoga rođendana svoga najvećega narodnoga dobrotvora osokoliti i bar početi dograđivati Akademiju umjetnosti, kojoj je on svojom prekrasnom galerijom slika postavio sjajni temelj. Akademija prilaže za Akademiju umjetnosti kao prvi prinos deset hiljada kruna. U to ime pozivlje cijeli

hrvatki narod, a napose njegove patriotične imućnike, neka po mogućnosti doprinesu.

U to ime Bog pomozi!

---

2. Izvješće tajnika

DRA. FRANA VRBANIĆA

o gospodarskim prilikama Akademije u g. 1903.

Vele štovana gospodo!

Kao prošlih godina, tako je i ljetos bilo glavno vrelo prihodima naše Akademije u njezinoj temeljnoj glavnici, koja je uložena dijelom u kuće a dijelom u vrijednosne papire. Prirastom ove glavnice povećavaju se trajno i prihodi Akademije. No prirast ovaj ne ide redovito preko onoga okvira, što ga ustanovljuje čl. 15. Akademijskih pravila, jer ni gospodarske prilike u domovini ni skrb hrvatskih otadžbenika oko mnogih kulturnih potreba hrvatskoga naroda, za koje Akademija po svojim pravilima ne može imati brige, ne dopuštaju više onoga mara za materijalne potrebe naše Akademije, kao što je bilo u prvom razdoblju njezina opstanka. Ovo i jest razlog, da je prema iskazu računarskoga ureda kr. zemaljske vlade od 24. ožujka 1903. Akademijska glavnica koncem godine 1902. napram godini 1901. bila veća samo za 9471·48 K, i da je, ne uračunavši Akademijske kuće, faktični zakladni imutak iznosio 31. prosinca 1902. ukupnu svotu od 575.909·83 K napram iznosu od 566.438·35 K koncem godine 1901.

I ove godine bila bi porasla Akademijska glavnica samo u iznosu jedne petine svoga čistoga prihoda,

da nije sretnim slučajem našoj glavnici pripalo preko 18.000 kruna više nego li smo mogli očekivati od jedne petine redovitoga našega prihoda.

Prije svega dobila je Akademijska zaklada iznos od 10.328·88 K time, što se naknadno pronašla imovina dobrotvorke naše Vilhelmine Šimatovićke, od koje je već godine 1880. Akademija na temelju fideikomisarne supstitucije i nakon smrti fiducijara Ivana Šimatovića naslijedila 6000 for. ili 12.000 K; pribrojivši ovu svotu k novo pronađenoj i gore navedenoj imovini, naslijedila je Akademija u svemu od pokojne Vilhelmine Šimatovićke preko 22.000 K. S obzirom na ovaj znameniti prinos Akademija vrši samo svoju dužnost, ako se i ovom zgodom sjeti pokojnice i njezino ime zabilježi u svojim analima. Slava joj! U drugu ruku dobila je Akademijska zaklada netto iznos od 8000 K povodom tim, što je od njezinih obveznica lutrijskoga zajma od g. 1860. izvučeno šest komada, i što je seriju 4873. br. 16. zapao dobitak od 10.000 K. Na izvučene obveznice primila je zaklada 14.000 K. Od ove svote morao se prije svega zakladi povratiti iznos od 6000 K, u kojem su rečene obveznice prikazivale faktičnu zakladnu imovinu. Ako spomenem još, da je marna općina Kraljevička i ove godine na račun obećanih 2000 K priposlala dalji obrok od 80 K, — naveo sam sve one prihode, kojima se povisila naša zaklada. Brojevni iskaz o stanju njezinu za ovu godinu moći će se ustanoviti istom koncem godine, nakon zaključka računa, kojom prilikom bit će možno točno prikazati ne samo prihod Akademijske zaklade, nego i drugi dohodak Akademije, i potanko razložiti i izdatke njezine. No i bez obzira na taj konačni zaključak dade se već danas stvoriti općenita slika o tom, kako su se tečajem ove godine razvijali naši prihodi i troškovi.

I ove godine kreće se naš redoviti prihod oko 37.000 K, od koje svote računamo na Akademijsku zakladu oko 13.000 K, a na prihod Akademijskih kuća oko 16.000 K, ostatak pak od po prilici 8000 K imamo u prvom redu da zahvalimo darežljivosti dobrotvora hrvatskoga naroda i našega osnivača preuz. gosp. biskupa J. J. Strossmayera, koji je kao dosada tako i ljetos poslao Akademiji iznos od dvije hiljade kruna kao redovitu godišnju potporu za izdavanje velikoga Akademijskog „Rječnika". Ne samo na ovom daru, nego i u opće na trajnoj i velikoj brizi i skrbi našega pokrovitelja izjavljuje mu Akademija današnjom svečanom zgodom svoju najtopliju hvalu. Uz ovaj prihod primila je Akademija pokraj prihoda iz svoje zaklade i od svojih kuća jošte iznos od preko 5000 K za prodane svoje publikacije. Jedan dio ove svote, gotovo polovinu, dobilà je Akademija od pretplatnikâ za svoje godišnje publikacije, dok je druga polovina navedene svote unišla od prodaje starijih izdanja.

Broj naših pretplatnika ne može se žalibože da pridigne preko redovitoga broja od po prilici 120, dok se zaliha naših knjiga množi od godine do godine u razmjeru, u kojem se nalazi prodaja starijih izdanja prema onomu broju svakogodišnjih publikacija, koji preostaje za spremište. Po popisu sastavljenom koncem rujna ove godine iznosi zaliha naših publikacija u spremištu gotovo 91.000 primjeraka u vrijednosti po knjižarskoj cijeni od blizu 428.000 K. Kako se Akademijske publikacije svake godine traže i prodaju bez obzira na vrijeme, kada su svijet ugledale, to Akademija u zalihi svojih knjiga nalazi od godine do godine znamenito vrelo prihoda. Uračunavši napokon iznos od po prilici 1000 K, što ga je Akademija dobila od ka-

mata raspoloživoga svoga novca, naveo sam sav naš dohodak tečajem ove godine.

Ovim dohotkom ne bi bila Akademija mogla podmiriti ni najnužnijih svojih redovitih potreba, — jer nije ni za ovu, kao ni za buduću godinu mogla sastaviti proračuna bez znamenita manjka od koju hiljadu kruna —, da pređašnjih godina u svojoj blagajničkoj zalihi nije pribrala neku svotu, koja je čuva od časovitih novčanih neprilika i uz to podupire kod troškova. koji se iz redovnih prihoda pokriti ne mogu. Ovu blagajničku zalihu iskazuje Akademija vazda u svojim zaključnim računima, no bojim se, da bi je moglo skoro nestati, kako potrebe naše od godine do godine rastu, a za sada nam se još u izgled ne stavlja novčana potpora s one strane, na koju se do sada Akademija obraćala ponovno — ali bez uspjeha. Akademija uza sve to nije izgubila nade, da nije daleko vrijeme, kad će se moći podičiti potporom zemlje onako, kako se diče ostale njezine družice. Za danas je sva potpora ograničena na to, da visoka vlada uredniku „Rječnika", našemu drugu Peru Budmanu dozvoljava trajan dopust za obavljanje teškoga posla oko uređivanja ovoga velikoga djela. I na ovoj blagonaklonosti neka visokoj vladi ovom zgodom bude izrečena najtoplija hvala, ali i molba, neka bi se ovoga našega zavoda sjetila, kako budu uređene naše javne gospodarske prilike.

U okviru ovih prihoda kretali su se i izdaci naši, od kojih daleko najveći dio dolazi na troškove za Akademijske publikacije. Za prvu seriju ovogodišnjih svojih publikacija, o kojima će potanje izvijestiti moj velevrijedni drug i zamjenik tajnika dr. A. Musić, potrošila je Akademija doduše samo oko 5700 K, no kako će veći dio ovogodišnjih izdanja svijet ugledati u drugoj seriji, to će Akademija morati za drugu seriju potrošiti

bar 18.000 K ne uračunavši iznos od 2.300 K potrošen za nabavu folklorske građe i 1000 kruna za predradnje oko izdavanja „Monumenata". Pribroji li se gornjoj svoti i ovaj trošak, pa iznos od 400 K kao zadnji obrok prinosa akademiku S. Brusini za njegovu „Ikonografiju", zatim 200 K za skupljanje građe za povijest hrvatske književnosti i napokon iznos od 627 kruna, što će ga Akademija iz zaklade za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu platiti akademiku Natku Nodilu kao posljednji obrok u ime nagrade za drugi svezak njegove povijesti srednjega vijeka, to se ukupni izdaci Akademije za njezin književni rad tečajem ove godine mogu računati najmanje na iznos od 28.200 kruna. Kraj ovih izdataka imala je Akademija prema svojim sredstvima dosta znamenitih troškova i za svoje znanstvene zavode, napose za Strossmayerovu galeriju slika, za knjižnicu i za arhiv; ona je potrošila u to ime oko 3500 kruna. Akademija žali, da u skupu ovih izdataka nema za potporu hrvatskih umjetnika većega iznosa do ono 400 K, što ih je isplatila hrvatskomu umjetniku kiparu R. Valdecu za dva njegova modela. Ona bi već s obzirom na naravni svoj zadatak drage volje izdašnije podupirala i materijalnim sredstvima hrvatsku umjetnost, kad je ne bi čekali znameniti zadaci oko istraživanja povijesti i jezika, kojima Akademija i po svojim pravilima u prvom redu svu svoju brigu i pomnju priklanjati mora.

Ali uza sve ove velike zadatke, koji čekaju Akademiju i od nje traže znamenitih materijalnih žrtava, odlučila je ona, da bar početak učini redovitijemu i obilnijemu podupiranju hrvatskih umjetnika time, da utre put osnutku četvrtoga, umjetničkoga razreda. Na ovu odluku upravo ove godine sklonio ju je osjećaj zahvalnosti prema velikomu sinu hrvatskoga naroda, bis-

kupu Strossmayeru. Dne 4. veljače buduće godine bit će 90 godina, da je utemeljitelj, dobrotvor i pokrovitelj njezin ugledao svijetlo božje. Na trajnu uspomenu ovoga dana zaključila je Akademija postaviti temelj, na kojem će se moći u okviru Akademije osnovati četvrti, umjetnički razred, komu će o boku stajati kraljevski dar našega pokrovitelja, njegova galerija slika. Za to je Akademija u svojoj glavnoj skupštini držanoj dne 10. prosinca ove godine zaključila, da se iz Akademijske zaklade izluči iznos od 10.000 kruna te njime osnuje „temeljna glavnica za umjetnički razred, osnovana u proslavu devedesetoga rođendana utemeljitelja i prvoga pokrovitelja Akademije preuzv. g. J. J. Strossmayera“. Ovoj zakladi imadu se svake godine prilagati kamate njezine i svi prinosi, koji bi Akademiji u svrhe ovoga razreda pritjecali bilo s koje strane sve dotle, dok godišnji prihod ove zaklade po odbitku jedne petine, koja će se vazda priklapati glavnici, ne dosegne iznos od bar 4000 kruna. Kako to bude, Akademija će stvoriti sve potrebite zaključke, da bi umjetnički razred u život stupio, i time u svom vlastitom krilu otvoriti vrata sustavnomu podupiranju na polju lijepe knjige i umjetnosti. Do hrvatskoga je naroda i prijateljâ lijepe knjige i umjetnosti, da to što prije bude.

U provedbi glavnih svojih zadataka o istraživanju jezika i povijesti hrvatske, Akademija će buduće godine početi izdavati novu zbirku hrvatskih pravnih spomenika pod natpisom „Codex diplomaticus“, koju željno očekuju ne samo oni naši ljudi, koji se bave znanstvenim istraživanjem, nego osobito i oni rodoljubi, koji se zanimaju našim javnim životom. Akademija se već godine pripravlja na taj posao trošeći za sakupljanje građe svake godine 1000 kruna i ne računajući trud ni materijalne žrtve, što ih je u to ime žrtvovao i još

žrtvuje naš predsjednik. Dulje Akademija ne može i ne smije čekati s izdavanjem ovih spomenika, da je ne stigne prijekor hrvatskih otadžbenika, pa upravo zato je ona razložnom štednjom po malo sabrala toliko glavnice, da će moći uz ostale publikacije već buduće godine pristupiti i k izdavanju ovoga znamenitoga zbornika. Ona će ovo važno djelo vlastitim žrtvama započeti, a dužnost će biti naroda i zemlje pripaziti, da Akademija zbog nedostatka potrebitih sredstava u tom svom radu ne zapne. Kad drugi narodi manji od nas sav svoj mar i svu svoju pomnju ulažu, da saberu u jednu zbirku spomenike svoje političke prošlosti, kad se mnogi naši spomenici izdaju pod firmom, uz koju bi imao, u najboljem slučaju, potamnjeti narodni značaj tih spomenika, onda zahtijevaju čast i ponos hrvatskoga naroda, neka zemlja sama što prije i što izdašnije podupre izdavanje ovoga „Codexa“, da u tom pogledu ne zaostanemo bar za onim narodima, koji se u nastavnim poslovima ne mogu pohvaliti ni samostalnom upravom, a kamo li samostalnim zakonarstvom. Akademija se s toga pouzdano nada, da će je u ovom radu njezinu poduprijeti mudrost i rodoljublje svih odlučnih krugova.

Budući da s ovom godinom istječe trogodišnje poslovanje predsjednika Akademije, morala je Akademija prema svojim pravilima učiniti nov izbor, te je glavna skupština držana dne 10. prosinca o. g. izabrala predsjednikom Akademije ponovno svoga pravoga člana Tadiju Smičiklasa. Ista je glavna skupština odobrila prijedlog uprave, da knjižničar dr. A. Musić vodi poslove književnoga tajnika i u godini 1904. kao njegov zamjenik. Napokon je u istoj glavnoj skupštini izabrala Akademija pravim članom u razredu matem.-prirodoslovnom svoga dosadanjega člana dopisnika dra. Vla-

dimira Varićaka, redovitoga profesora u hrvatskom sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu. Za članove dopisnike izabrala je glavna skupština: u razredu histor.-filologičkom dr. Đuru Polivku, profesora slav. filologije u češkom sveučilištu u Pragu, i dr. Ferdu Šišića, profesora gornjogradske gimnazije i docenta u hrv. sveuč. Franje Josipa I. u Zagrebu; u razredu matemat.-prirodoslovnom: Jovana Cvijića, profesora kr. velike škole u Beogradu, dr. Jurja Majcena, profesora realne gimnazije i docenta u hrv. sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu, pa Ferdinanda Seidla, gimnazijskoga profesora u Slov. Gorici.

---

3. Izvješće zamjenika knjiž. tajnika

DRA. AUGUSTA MUSIĆA

o književnom radu Akademije god. 1903.

Mnogo poštovana gospodo!

Od prošlogodišnje svečane sjednice, u kojoj je pravi član i predstojnik matematičko-prirodoslovnoga razreda Spiro Brusina čitao svoju raspravu „O zoološkim perivojima", razvijao se književni rad Akademije ovako:

Za publikacije razreda historičko-filologičkoga primljene su u razrednim sjednicama ove rasprave

dne 5. siječnja od čl. dop. Rudolfa Strohala „Osobine današnjega delničkoga narječja" (štampana u „Radu" knj. 153.); — od prof. Bare Poparića „Pisma Ivana Lučića Trogiranina" (za „Starine");

dne 30. travnja od prof. Đorđa Magaraševića „Живот и књижевни рад Никанора Грујића" (za „Rad");

dne 11. srpnja od prof. (iz Biograda) Andre Gavrilovića „Prvo istorisko doba narodne poezije“ (štampano u „Radu“ knj. 153.); — od pristava zem. arhiva Emila Laszowskoga „Prilog k povijesti opatije Topuske“ (za „Starine“);

dne 19. studenoga od prof. dra. I. Kasumovića „Izvori Palmotićevih drama Ipsipile i Akila“ (za „Rad“); — od prof. dra. K. pl. Horvata „Ivan Zakmardi protonotar kraljevstva hrvatskoga“ (za „Rad“).

Za publikacije razreda filozofičko-juridičkoga primljena je ova rasprava:

dne 10. prosinca od priv. doc. dra. Ivana Strohala „Opravdanost vlasnosti“ (za „Rad“).

Za publikacije razreda matematičko-prirodoslovnoga primljene su ove rasprave:

dne 17. prosinca 1902. od prav. člana dra. Miše Kišpatića „Mineraloške bilješke iz Bosne“ (štampano u „Radu“ knj. 151.); — od istoga „Devetnaesto potresno izvješće za god. 1901.“ (štampano u „Radu“ knj. 151.); — od istoga „Dvadeseto potresno izvješće za god. 1902.“ (štampano u „Radu“ knj. 151.); — od prof. dra. Jurja Majcena „Dva osobita pravca u geometriji trokuta“ (štampano u „Radu“ knj. 151.); — od profesora (iz Ronnebyja u Švedskoj) Karla Agardha Westerlunda „Methodus dispositionis conchyliorum extramarinorum in regione palaearctica viventium, familias, genera, subgenera et stirpes sistens“ (štampano u „Radu“ knj. 151.);

dne 26. travnja 1903. od prof. (iz Zadra) Mije Katurića „Novo nalazište jesetre atlantske Acipenser sturio L.“ (štampano u „Radu“ knj. 154.);

dne 12. srpnja od čl. dop. dra. Vladimira Varićaka „Primjedbe o geometriji Lobačevskoga“ (štampano u „Radu“ knj. 154.); — od prof. dra. Stje-

pana Bohničeka „O zakonu reciproćnosti za bikvadratne ostatke potencija u tijelu imaginarnih brojeva" (štampano u „Radu" knj. 154.); — od profesora dra. Stanka Hondla „O nul-mjestima gibanja tekućine" (štampano u „Radu" knj. 154.);

dne 12. listopada od prof. (iz Dubrovnika) Balde Kosića „Ribe dubrovačke" (za „Rad"); — od prof. dra. Jurja Majcena „O jednoj posebnoj vrsti kubičnoga kompleksa" (za „Rad"); — od pristava kr. sveuč. bibl. Dragutina Hirca „Revizija hrvatske flore I. dio" (za „Rad").

Za prvu polovicu ove godine izdala je Akademija ove publikacije:

1. „Rad" knj. 152. (razredi historičko-filologički i filozofičko-juridički 59.);

2. „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena (urednici dr. T. Maretić i dr. D. Boranić)" knj. 8., sv. 1.

3. „Ljetopis" za g. 1902., sv. 17.

Za drugu polovicu ove godine doštampavaju se ove publikacije:

1. „Rad" knj. 153. (razredi historičko-filologički i filozofičko-juridički 60.);

2. „Rad" knj. 154. i 155. (razred matematičko-prirodoslovni 33. i 34.);

3. „Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium" vol. IX. (koji sadržava „Dubrovački statut" u redakciji Baltazara Bogišića i Konstantina Jirečeka);

4. „Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika" sv. 23. (6. petoga dijela), s kojim se peti dio i završuje;

5. „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena" knj. 8., sv. 2. (u kojem je početak znatne monografije Frana Ivaniševića o Poljicima u Dalmaciji).

Buduće je godine (1904.) osim redovnih godišnjih publikacija: „Rada" (4 knj.), „Rječnika" (sv. 24., 1. šestoga dijela), „Zbornika za narodni život" (knj. 9). i „Ljetopisa" (za god. 1903.) Akademija odlučila početi s izdavanjem prvoga sveska „Codexa diplomatičkoga", za koji je spremio građu predsjednik T. Smičiklas. Također će buduće godine izići 4. knjiga „Građe za povjest književnosti hrvatske", koju uređuje pr. čl. dr. Milivoj Šrepel. Akademija vrlo žali, što joj novčana sredstva ne dopuštaju, da bi izdala novu knjigu „Starina", za koje je spremljeno izobila građe, i „Starih pisaca hrvatskih", za koje sprema prof. dr. Josip Aranza Kavanjinovo djelo „Bogatstvo i uboštvo", a čl. dop. dr. Milan v. Rešetar obećao je prirediti izdanje djelâ Ignjata Đorđića.

Za „Građu za povjest književnosti hrvatske" stigli su Akademiji prošavše godine ovi prilozi:

I. kupljeno je od g. kapetana Antuna Kaznačića:

1. Discorso pronunziato nella prima sessione di una accademia letteraria . . . in casa delli signori Sorgo.

2. Didaci Pyrrhi Carmina inedita.

3. Alcune operette inedite del padre Sebastiano Dolci.

4. Palmotta Giacomo: Relazioni al senato di Ragusa.

5 Diverse notizie appartenenti alla città di Ragusa.

II. poklonjeno:

A. G. viječnik banskoga stola S. Aranicki poklonio je dva lista i jednu pjesmu iz ostavine Utješenovićeve.

B. G. prof. dr. Milan Šenoa poklonio je „Paprike", pjesme iz ilirskoga vremena.

C. Odlični prijatelj naše akademije g. Dušan pl. Preradović, c. i kr. fregatni kapetan, poklonio je ove godine:

1. ostatak listovâ iz ostavine pok. svoga oca,

2. govor, koji je P. Preradović izrekao kao poručnik kadetima pješačke pukovnije baruna Bakonyi-ja,

3. P. Preradovića prijevod „Hornsignalâ",

4. sedam listova P. Preradovića J. Jelačiću (u konceptu),

5. raspravu P. Preradovića „Uiber den Werth der hierländigen Festungen auf diesem südöstlichen Kriegsschauplatz der Monarchie" (1861/2),

6. „Vorbegriffe" P. Preradovića kao uvod u militarsku geografiju,

7. koncept političkoga razmatranja P. Preradovića na njemačkom jeziku po svoj prilici iz god. 1861—3. u Temišvaru.

D. Fra Metod Šemenčić poklonio je prijepis dviju pjesama Ivana Zanottija i poslao nekoliko bilježaka o životu pjesnikovu.

E. G. Mato Ivanović, trgovac u Janjini poklonio je rukopis Bunićevih „Plandovanjâ".

F. Slavno ravnateljstvo kr. osječke gimnazije poklonilo je rukopis: Izpisanje ratta Turskoga pod Jozipom Cesarom II. pocsetog godine 1787., po jednome Regemenskom Patru skupljeno, i u stihoveh sloxeno. Za Razgovor Narodu Illyricskom prikazano. S' dopushtenjem Stareshina pritiskano u Ossiku kod Martina Divalt.

G. Akademik Milivoj Šrepel poklonio je:

1. stariji njemački rukopis čarolijâ,

2. kajkavski rukopis „Wrac[h]tva vszakojachka", prepisan god. 1809,

3. autobiografiju Dr. Stjepana Ilijaševića (1895).

III. Rasprave:

A. Prof. dr. Fr. Ilešić (iz Ljubljane):

1. „O Stanku Vrazu“,

2. „Hrvati i Hrvatska u dnevniku optujskoga župnika Kellnera“,

3. „Prinos ka hrv. bibliografiji“ (o kajkavskom katekizmu od g. 1809.).

B. Prof. dr. T. Matić (iz Spljeta): „Zadnji dani Lovre Mahnića“ (Šenoina „Prijana Lovre“).

C. Prof. Roman Brandt (iz Moskve): „Prinos k tekstu Palmotićeve Captislave“.

Što se tiče djelovanja odbora za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature, imam spomenuti, da je za svoj „Zbornik“ Akademija primila doslije građe od 103 prinosnika (ne računajući amo prilogâ u I. knjizi „Zbornika“). Po zemljama podala je Hrvatska 32 prinosnika, Slavonija 19, Bosna i Hercegovina 17, Dalmacija 16, Istra s ostrvima 8, Crna gora 4, slovenske zemlje i Ugarska po 3 i Srbija 1.

Potpunih po Osnovi napisanih građa, od kojih svaka obuhvata po nekoliko svezaka „Zbornika“, ima Akademija 10. Tako su prikazana ova mjesta: u Hrvatskoj: Prigorje (g. prof. Rožić), Lobor (g. župnik Kotarski) i Staro selo u županiji bjelovarsko-križevačkoj (g. posjednik Novaković); u Slavoniji: Otok (g. župnik Lovretić), Varoš (g učitelj Lukić) i Retkovci (g. učitel Filakovac); u Dalmaciji: Poljica (g. župnik Ivanišević) i Visočane (g. župnik Zorić); u Bosni i Hercegovini: Tolisa (g. fra Nedić) i Duvno (g. fra Nuić). Od svega ovoga mogao se dosada priopćiti Otok i neki dijelovi Duvna, a upravo se sada u 2. svesku VIII. knjige „Zbornika“ s obilnim ilustracijama štampaju Poljica, koja će ispuniti i dalja dva sveska IX. knjige.

Prinosâ, u kojima je po Osnovi obrađen velik dio građe, ima 60; između njih nedostaju 26 samo još neke partije, pa će i oni biti potpuni. Urednik je zamolio sve prinosnike, koji valja da potpune svoju građu, neka nastave rad, a velika se većina vrlo spremno odazvala njegovoj molbi. Što još ostaje, to otpada na manje prinose, koji prikazuju samo pojedine dijelove građe iz narodnoga života i običaja. I oni su „Zborniku" vrlo dobro došli, osobito ako podaju kakvu karakterističnu pojavu dotičnoga kraja.

Glavni posao urednika građe bio je ove godine, da sve te prinose prouči, ocijeni i oskrbi bilješkama, koje će olakšati štampanje i prema kojima se po potrebi i pojedine građe dotjeruju. Osim toga se urednik pobrinuo, da nađe valjanih i savjesnih suradnika u onim krajevima, koji doslije nijesu nikako ili nijesu dovoljno narodoznanstveno istraženi. Akademija se pouzdano nada, da zanimanje za ovaj rad u sposobnih ljudi, koji stoje blizu narodu, ne samo ne će popustiti, nego će i još više oživjeti, te se tako s vremenom ne će naći nijedno područje našega naroda, koje ne bi bilo folklorsk osvijetljeno.

Proučavajući građu urednik se ponovno uvjerio, kako samo rijetkim prinosnicima polazi za rukom pisati točno narječjem. Budući da je nepotpun rad u tom smjeru samo na smetnju, odlučio je odbor za sabiranje spomenika tradicionalne literature, da će Akademija primati i građu pisanu književnim govorom, ako je prinosniku nije moguće zapisati vjerno u dijalektu. Ali da se i u takvom događaju ne izgubi partija o jeziku, koliko on zanima folkloristu, priopćuje urednik prinosnicima osobita pitanja, koja će ući u novo, potpunjeno izdanje Osnove.

*

Područni zavodi Akademije: knjižnica, arhiv i Strossmayerova galerija slika razvijahu se ove godine po podacima njihovih upravitelja ovako:

Knjižnica je i prošle godine narasla poglavito knjigama, što ih je primila od zavodâ i društava, s kojima naša Akademija izmjenjuje svoje publikacije. Nove je ugovore za izmjenu publikacija Akademija sklopila s ovim društvima i uredništvima časopisâ: s „Hrvatskim naravoslovnim društvom“ u Zagrebu, s uredništvom časopisa „Pravěk“ u Ugarskom Hradištu, s uredništvom srpskoga folklorskoga časopisa „Karadžić“ u Aleksincu, s „Kr. danskim učenim društvom“ u Kopenhagenu i s društvom „R. istituto orientale“ u Napulju. — Osim toga su mnogi pisci, i domaći i strani, slali našoj knjižnici svoja djela na poklon, a odlični dobrotvor njezin g. fregatni kapetan Dušan pl. Preradović poslao joj je i ove godine na dar knjiga. Popis primljenih knjiga štampat će se u „Ljetopisu“ za g. 1903., a plemenitim darovateljima zahvaljuje Akademija i kod ove zgode na njihovim darovima. — Poraba knjižnice i unutrašnja i izvanjska bila je i ove godine živahna uza sve to, što je knjižnica za opću porabu bila otvorena samo tri puta na nedjelju.

U arhivu je nastavljena i bit će skoro sasvim dovršena radnja za „Codex diplomaticus“ 12—15. vijeka. Dubrovački arhiv bio je poradi popravka kneževske palače zatvoren i ove godine 1903. Visoko je namjesništvo dalmatinsko ipak izuzetno dopustilo našemu predsjedniku T. Smičiklasu, da može počevši od 2. rujna u arhivu raditi, na čemu Akademija i ovim putem zahvaljuje visokomu namjesništvu. U Dubrovniku je obrađen i popisan 12. i 13. vijek. Radnja će se nastaviti do godine. Dr. Milan Šufflay kolacionira u Budimpešti štampane u raznim ugarskim zbornicima i prepi-

suje neštampane listine iz budimpeštanskoga muzeja i državnoga arhiva. Pregledani su i upotrebljeni svi zbornici ugarski, štajerski, koruški i kranjski.

O galeriji slika valja mi izvijestiti ovo:

Već je prošle godine g. Étienne marquis de Piennes, veleposjednik u Vrbovcu, priopćio Akademiji, kako joj hoće za galeriju slika da daruje veći broj francuskih i nizozemskih slika, a Akademija je tu plemenitu ponudu sa zahvalnošću prihvatila. Gosp. marquis de Piennes već je predao 14 slika, među kojima se nalazi po jedna radnja od vrsnih francuskih umjetnika iz početka XIX. vijeka Gros-a, Guérin-a, Prud'hon-a, Girodet-Triosson-a, engleskoga slikara Reynolds-a, pa više starijih nizozemskih. Kako prispiju i ostale slike, smjestit će se one u posebnom odjelu galerijskih prostorija s posebnim natpisom „Francuska škola. Dar marquisa de Piennesa". Pismenu zahvalnicu Akademije za krasni dar predalo je plemenitomu darovatelju posebno odaslanstvo Akademije.

Iz ostavine pokojnoga feldzeugmeistera baruna Franje Filipovića dobila je Akademija na dar četiri slike pokojnoga ravnatelja galerije Nikole Mašića, naime akademijsku studiju bradata starca, sliku jednoga ličkoga seljaka i portretne studije hrvatske i talijanske seljakinje, zatim mapu sa 40 fotografija većega formata sa karlovačko-riječke željeznice i 14 počasnih diploma. Mašićeve slike uvrštene su u galeriju, fotografije u galerijsku knjižnicu, a diplomi u arhiv. Baštinicima Filipovićevima i eksekutoru oporuke g. Mavri Chalaupki poslana je pismena zahvala Akademije.

Od visokorođene gospođe Anke barunice Löwenthal rođene pl. Marojčić u Beču primila je Akademija za svoju galeriju slika velik portret svoga pokrovitelja biskupa Strossmayera, pa i na ovom

mjestu ponavlja zahvalu odličnoj darovateljici na ovom krasnom daru.

Hrvatsku je umjetnost Akademija poradi nedostatka sredstava ove godine mogla poduprijeti samo tim, što je od g. R. Valdeca za svotu od 400 kruna nabavila sadrena poprsja biskupa Strossmayera i dra. Franje Račkoga.

Na izložbi hrvatskih umjetnika, što ju je priredilo češko umjetničko društvo „Manes" u Pragu, sudjeluje i Jugoslavenska akademija, koja je društvu umjetnosti u Zagrebu iz svoje galerije predala slike „Pietà" od B. Csikosa, „Na kordunu" od O. Ivekovića, „Sv. Bonaventura" i „Sv. Franjo Assiski" od C. Medovića, pa sadreno poprsje dra. Franje Račkoga od R. Valdeca, da se na toj izložbi izlože.

Preuzvišenomu gospodinu pokrovitelju čestitala je Akademija odaslanstvima i pismima (89.) rođendan (4. veljače) i imendan (19. ožujka). Dobri Bog uzdržao nam ga još mnogo godina!

Nadalje je Akademija čestitala svomu odličnomu pravomu članu Vatroslavu Jagiću dvadesetipetogodišnjicu izdavanja časopisa „Archiv für slavische Philologie" i slavnomu češkomu pjesniku Jaroslavu Vrchlickomu pedesetogodišnjicu rođenja.

Smrću je ove godine Akademija izgubila toliko članova, kao rijetko koje, i to 2 prava i 5 dopisnih članova (3 Hrvata, 2 Čeha, 1 Poljaka i 1 Slovenca).

Dne 2. ožujka umr'o je u Zagrebu pravi član Dr. Franjo Maixner, zemaljski školski nadzornik za srednje škole. Akademiji je pripadao kao pravi član histor.-filolog. razreda od 5. prosinca 1882. Kao profesor latinske filologije u našem sveučilištu priopćio je u „Radu" ove rasprave i obznane knjiga: Prinesci tumačenju nekih latinskih i grčkih napisa u kr. narodnom

muzeju zagrebačkom (knj. 38.); obznanu knjige Josipa Ribolija „Starinske uredbe i običaji naroda rimskoga" (knj. 39.); Pastirski razgovori u Katančićevih „Fructus autumnales" (knj. 65.); Prijevodi Dinka Ranjine iz latinskih i grčkih klasika (knj. 70.); Prijevodi t. zv. „disticha moralia Catonis" u hrvatskoj literaturi (knj. 74.); Znanstvene radnje u godišnjih izvješćih hrv. gimnazija i realaka od god. 1867—1886. kao prilog hrv. bibliografiji (knj. 85.); O hrv. prijevodu 15. (16.) Ovidijeve heroide: Paris Helenae od Hanibala Lucića (knj. 91.); Život i rad Rajmunda Kunića (knj. 96., 98.). — Kao što se iz ovoga prijegleda njegovih rasprava vidi, Maixner je za njih najradije birao takove predmete, gdje je mogao pokazati utjecaj rimske literature na hrvatsku; tako je i za historiju hrv. literature stekao lijepe zasluge. Osim toga je on prvi stao izučavati hrv. latiniste, te je udario temelj radu, koji se danas lijepo razmahao. Njegov obilni i zaslužni znanstveni književni rad izvan Akademije mogu ovdje samo spomenuti. Svomu zaslužnomu članu položila je Akademija na odar vijenac i korporativno mu iskazala posljednju počast, a njegovoj obitelji pismeno izrekla saučešće.

Dne 20. svibnja preminuo je u Dubrovniku pravi član Kosta conte Vojnović, bivši profesor našega sveučilišta. Sa spomenom njegova imena diže se u našoj uspomeni markantan lik čovjeka čelična značaja, neustrašiva ispovijedaoca svojih načela, junačkoga borca za narodna prava. Akademija ga je izabrala za pravoga člana filoz.-jurid. razreda 4. prosinca 1890. God. 1892. bio joj je i gospodarski tajnik i knjižničar. Ovdje nije mjesto, da spomenem sav njegov obilni i zaslužni znanstveni i publicistički rad; samo ću istaknuti, što je on napisao za naše publikacije; a to se ponajviše tiče prošlosti Dubrovnika. U „Radu" priopćio je ove rasprave:

Opšti imovinski zakonik za Crnu Goru obzirom na ostalo crnogorsko zakonarstvo (knj. 96.); Sudbeno ustrojstvo republike Dubrovačke, I. perioda od g. 1272. do 1459. (knj. 105., 108.), II. perioda od g. 1460—1667. (knj. 114.), III. perioda od g. 1667—1808. (knj. 115.); Crkva i država u Dubrovačkoj republici, I. dio: Stanje Dubrovačke crkve u 16. i 17. vijeku (knj. 119.), II. dio: Odnošaji crkve s državom (knj. 121.); Državni rizničari republike Dubrovačke (knj. 127.); Carinarski sustav Dubrovačke republike (knj. 129.); — u „Starinama“ je priopćio: Bibliografijske pabirke iz Dubrovačkih arhiva (knj. 27.); Priloge k arhivalnijem pabircima Dubrovačkijem (knj. 28.); Dodatak raspravi: Državni rizničari republike Dubrovačke (knj. 28.); — u zborniku „Monumenta historico-juridica“: Bratovštine i obrtne korporacije u republici Dubrovačkoj od 13. do konca 18. vijeka (vol. VII.). — Na glas o smrti neprežaljenoga pokojnika zamolila je Akademija svoga člana dopisnika Josipa Jelčića, da mu u njezino ime na odar položi vijenac i zastupa je kod sprovoda, a obitelji je njegovoj pismeno izrekla svoje saučešće.

Dne 14. ožujka prestavio se u Biogradu član dopisnik filoz.-juridičkoga razreda Matija Ban, umirovljen činovnik u srpskom ministarstvu spoljašnjih djela, koji je Akademiji pripadao od njezina početka (od 25. srpnja 1867.). Svojim pjesničkim djelima, svojim publicističkim radom, svojim postojanim zagovaranjem sloge između Hrvata i Srba pristao je u kolo najodličnijih sinova svoga rodnoga grada Dubrovnika i ostavio sebi trajan spomen u srcu jedne i druge pole našega naroda. U ime Akademije položio mu je na odar vijenac njezin član dopisnik Milan Đ. Milićević, koji je Akademiju i kod sprovoda zastupao, a uprava je obitelji Banovoj pismeno izrekla saučešće Akademije.

Dne 21. veljače umr'o je u Pragu član dopisnik dr. Franjo Studnička, c. kr. dvorski savjetnik i profesor matematike u češkom sveučilištu u Pragu. Akademija ga je izabrala za člana dopisnika matem.-prirodoslovnoga razreda 24. studenoga 1873., a on joj se odužio tim. što je neke rasprave priopćio i u „Radu", i to: O nekih vlastitostih determinanta verižnika (knj. 78.); Novi način, kojim možemo izvesti treći temeljni poučak determinanta (knj. 83.).

Dne 14. lipnja preminuo je u Varšavi član dopisnik histor.-filologičkoga razreda Jan Karlowicz, glasoviti folklorista poljski i bivši urednik časopisa „Wisła", koji je pripadao Akademiji istom od 15. prosinca 1898.

Dne 23. srpnja umr'o je u Pragu član dopisnik dr. Eduard Weyr, c. kr. dvorski savjetnik i profesor matematike u češkoj politehnici u Pragu, kojega je Akademija izabrala za svoga člana dopisnika matem.-prirodoslovnoga razreda 16. prosinca 1895.

Napokon je dne 27. srpnja preminuo u štajerskom Gracu član dopisnik dr. Simon Šubic, umirovljen profesor fizike u gradačkom sveučilištu. Akademija ga je izabrala za člana dopisnika matem.-prirodoslovnoga razreda odmah u početku svoga života (25. srpnja 1867.). U „Radu" je priopćio više rasprava iz svoje struke, i to gotovo sve na svom materinskom (slovenskom) jeziku: Kaj so hudourni vrtinci (knj. 6.); Svet in duh človeški (knj. 14.); Mehanična teorija o toploti (knj. 19. i 24.); Dinamična teorija o plinih (knj. 29.); Nove metode za opredjeljivanje vlage u zraku (knj. 40.); O matematičkih pomagalih fizikalnoga motrenja (knj. 40.).

Akademija je na vijest o smrti i netom pomenutih naših drugova pismeno izrekla svoje saučešće korpora-

cijama, kojima su oni pripadali i koje su joj javile žalosnu vijest. Potanko će se zasluge za znanost svih preminulih članova njezinih prikazati u nekrolozima, koji će se priopćiti u „Ljetopisu". Mojim je riječima bila svrha, da im se učini spomen i u ovom našem svečanom godišnjem sastanku. Slava im svima!

---

4. I. S. Turgenjev u hrvatskim i srpskim prijevodima.

Kritičko-bibliografički prijegled.

(Izvadak iz rasprave pr. čl. dra. T. Maretića.)

U hrvatskoj i srpskoj književnosti ima do 180 prijevoda Turgenjevljevih djela. Najstariji od tih prijevoda pada u god. 1859., a najpozniji u god. 1901. Kad su Hrvati i Srbi počeli Turgenjeva da prevode, imao je on za sobom već oko 12 godina obilnoga književnog rada i već je on bio na dobru glasu u ruskoj književnosti; ali u ostaloj Evropi još se slabo za nj znalo, i to je jamačno uzrok, za što ga hrvatski i srpski književnici već prije nijesu počeli prevoditi. Da su zapadnoevropski narodi oko polovine 50-ih godina XIX. vijeka Turgenjeva onako slavili i uzvisivali i prevodili, kako su to činili 10 ili 20 godina kasnije, bilo bi i hrvatskih i srpskih prijevoda već u to vrijeme. Što je bilo kod Turgenjeva, to se za nekoliko godina ponovilo i kod drugoga velikog ruskog pisca, t. j. kod L. N. Tolstoja, kojega su najslavnija pripovjedačka djela bila na svijetu već mnogo godina, kad su se hrvatski i srpski prevodioci sjetili, da ih prevedu, a to su oni učinili tek onda, kad se iza smrti Turgenjevljeve po svoj Evropi zaorila slava Tolstojeva.

Pisac ovoga članka je hrvatske i srpske prijevode iz Turgenjeva pomnjivo proučio i isporedio s originalom te o vrijednosti svakoga pojedinog prijevoda izriče svoj sud potkrijepljen s nekoliko karakterističnijih potvrda. Za mnoge je prijevode pisac otkrio i dokazao, da nijesu potekli iz originala, već iz kakvoga drugog prijevoda, ponajviše njemačkoga. Svi su gotovo takovi prijevodi veoma loši, a neki su među njima prave nakaze originala, tako su nevjerni i naopaki.

Ali i među onim hrvatskim i srpskim prijevodima, koji su jamačno potekli iz originala, mnogo ih ima, koji ne odgovaraju ni vrlo umjerenim kritičkim zahtjevima, što se zahtijevaju od svakoga prijevoda. To dolazi otud, što mnogi prevodioci svoju dužnost shvaćaju i izvršuju olako, daju se na posao, za koji nemaju ili nikakve ili bar ne prave spreme; nijesu se savjesno promučili oko ruske gramatike i rječnika, već su na brzu ruku u to zavirili i odmah pomislili, da već mogu prevoditi Turgenjeva. Za to u poslovima takovih prevodilaca nalazimo mnogo pogrješaka krupnih, besmislenih, a često i smiješnih. Među takove prevodioce pripada i pokojni Miškatović, koji je do duše među Hrvatima bio na glasu kao izvrstan prevodilac Turgenjeva, ali taj su glas o njemu pronijeli i pronosili ljudi, koji nikad nijesu zavirili u ruski original, da vide, kako Miškatović s njime postupa. Ozbiljno kritičko poređenje Miškatovićevih prijevoda s originalom dokazuje, da je Miškatović prevodio Turgenjeva vrlo površno i nevjerno. (Rasprava će se štampati u „Radu“.)

VI.

ZAGLAVNI RAČUNI

za godinu 1903.

---

1. Izvješće tajnika

DRA. FRANA VRBANIĆA

o prihodima i rashodima za god. 1903.

Slavna Akademijo!

Kako je doštampana druga serija Akademijskih publikacija za god. 1903., zaključio je potpisani račune Akademijske za god. 1903., a gospoda revizori, pravi članovi dr. A. Mohorovičić i dr. V. Varićak, izabrani u skupnoj sjednici od 6. ožujka 1904., pregledali su ih u cijelosti i pojedince dne 6. travnja o. g., te o tom pregledanju izvješćuju napose slavnu Akademiju pod br. 66.—1904.

Konačni je uspjeh računa u cijelosti doduše povoljniji od proračuna ustanovljena za god. 1903., ali se ipak prema pređašnjim godinama prikazuje nepovoljniji, jer dok smo do sada počevši od g. 1894., otkada ja imadem čast voditi gospodarsku upravu Akademije, svake godine mogli sad veći sad manji iznos priložiti našoj blagajničkoj zalihi, prošle godine ne samo nam nije ništa ostalo, već smo zaključili račune s manjkom od 293·86 K,

koji smo morali pokriti iz blagajničke zalihe prošlih godina tako, da se naša zaliha u iznosu od 20.528.06 K na koncu g. 1902. umanjila za gornju svotu na ukupni iznos od 20.234·20 K.

Ovaj uspjeh bio bi još nepovoljniji, da su do konca travnja o. g. dovršene sve one publikacije, koje je Akademija bila odlučila izdati na račun god. 1903. Prema namisli Akademije imao se naime u drugoj seriji publikacija izdati „Dubrovački statut“ kao knjiga IX. Monum. histor. jurid., no budući da je trebalo čekati bar još mjesec dana, dok bi bio predgovor doštampan, a vrijeme je već bilo odmaklo, odlučila je uprava „Dubrovački statut“ izdati u prvoj seriji za g. 1904. Ovo se moralo učiniti i zato, jer je opseg toga djela prema preliminaru narastao za više nego li jednu trećinu i jer su u još većem razmjeru narasli troškovi za sam rad oko pripreme za izdavanje toga statuta. Uprava je troškove potrebite za štampu ovoga djela u iznosu od 2.787·52 K podmirila na račun god. 1903. od preliminiranih u tu svrhu 3.000 K, dok će troškove za vezanje i za honorare morati podmiriti iz svote, koja će se morati napose uvrstiti u proračun za god. 1905. Da je ovo djelo bilo potpuno gotovo i da su se isplatili i honorari, bio bi deficit u našim računima iznosio blizu 3.000 K. Potpisani drži, da ovakove pojave, pa bile one kako mu drago opravdane, moraju vrlo nepovoljno djelovati na gospodarske prilike naše i dovesti u dvojbu i izdavanje „Codexa diplom.“, koji niti se može niti po zaključku glavne skupštine od prošle godine smije izdavati iz redovnih prihoda Akademije, nego samo iz sredstava, koja će nam u tu svrhu pružati blagajnička zaliha.

Glavni je razlog deficitu od god. 1903. u samom proračunu za g. 1903., jer je Akademija u svojoj glavnoj

skupštini od g. 1902. troškove za publikacije u g. 1903. povisila tako, da se proračun svršio s deficitom od 1.951 K, i jer u drugu ruku prihodi prema preliminaru ne samo nisu narasli u iznosu toga preliminiranoga deficita, nego su dapače i zaostali za preliminiranom svotom u iznosu od 49·26 K. Razlog je ovoj pojavi u tom, što je prihod kuća godine 1903. bio manji za 4.047·74 K. nego li je bilo uvršteno u preliminar za god. 1903., i to poradi prelaznih nekih prilika, u koje dođosmo prošle godine kod kuća u Ilici pa u Vlaškoj ulici i na Nadbiskupskom trgu. U ovoj smo kući morali privolom skupne sjednice od 26. travnja 1903. zbog lagljega iznajmljivanja stanova dograditi u sva tri stana po jednu kupaonicu i jednu sobu za služinčad. Trošak u tu svrhu bio je doduše preliminiran sa 3.700 K, ali se zbog neodgodljivih nekih popravaka u susjednoj kući u Vlaškoj ulici povisio na 4.451 K. Budući da smo ove investicije prema navedenom zaključku podmirili iz prošlogodišnjega prihoda kuća, to nam kuće u Vlaškoj ulici i na Nadbiskupskom trgu ne samo nisu donijele preliminirani prihod od 3.107 K, već smo jedan dio toga troška morali pokriti od prihoda ostalih kuća. U drugu ruku donijela nam je i kuća u Ilici čistoga prihoda ne 3.000 K, kako je bilo istaknuto u proračunu, nego samo 1.613 K, i to zato, jer smo primili za ovu kuću najamninu samo za prvu polovinu godine i jer smo prema zaključku skupne sjednice od 26. travnja 1903. proviziju za prodaju ove kuće platili ne iz kupovnine, nego iz navedenoga prihoda same kuće. Da su kamate od kupovnine ove kuće za drugu polovinu godine isplaćene izravno Akademiji, bio bi i prihod ove kuće g. 1903. povoljniji, no kako su prema odredbi vis. vlade te kamate isplaćene kod kr. zemalj. blagajne, to će ih Akademija dobiti naknadno kod doznake dotacije za g. 1904. Ovom ma-

nipulacijom i jednom i drugom ne samo nije nanesena šteta Akademiji, negu joj je pribavljen dosta znatan i trajan dobitak u jednu ruku zato, jer je gornjom investicijom ponarasla vrijednost, a prema tome i najamnina Akademijskih kuća, a u drugu ruku stoga, jer smo se uz vrlo povoljne uvjete riješili stare i istrošene kuće u Ilici. Da uza sve to čisti dohodak naših kuća nije bio još manji, tomu je uzrok, što su sve ostale naše kuće prošle godine dale više čistoga prihoda, nego li je bilo preliminirano. No uza sve to, što je prihod kuća u svemu bio manji za 4.047·74 K, iznosio je manji prihod u cijelosti samo 49·26 K prema preliminaru, jer smo od čistoga prihoda Akademijske glavnice primili za 1.173·56 K više, nego li je preliminiralo kr. zemalj. računovodstvo, jer nam je nadalje prodaja i pretplata knjiga donijela više za 1.721·28 K, i jer smo u ime kamata od raspoloživih i drugih manjih prihoda, koje nismo mogli staviti u proračun, primili 1.103·64 K.

Što se tiče izdataka, oni su bili u proračunu preliminirani sa svotom od 39·510 K, dok je faktično potrošeno u svemu 37·803.60 K t. j. za 1.706·40 K manje, i to kod općenitih troškova za 913·44 K, a kod publikacija za 792·96 K. Kako su se kod pojedinih stavaka jednoga i drugoga naslova razvijali troškovi, razabrat će slavna Akademija iz „Prijegleda“, koji se prilaže ovomu izvješću. Spomenuti mi je samo, da su kod svih stavaka naslova „Troškovi općeniti“ bili izdaci manji prema preliminaru, samo je kod „Raznih troškova“ bio izdatak veći za 223·12 K, i to zato, jer je na temelju zaključka skupne sjednice od 8. ožujka 1903. preko preliminara isplaćeno hrvatskomu umjetniku R. Valdecu za kupljena dva modela 400 kruna. Napokon mi je spomenuti, da su prelazni izdaci kod kuća god. 1903. dosegli svotu od 9.976·50 K, t. j. za 3.459.71 K više

nego li god. 1902., i to poradi gore navedene dogradnje na Nadbiskupskom trgu, na koju je, kako gore spomenuh, potrošeno 4.451 K. Odbije li se ova svota od gore navedenih prelaznih izdataka, to je na javne daće i na popravke potrošeno 5.525·5 K t. j. za 991·29 K manje nego li god. 1902. Uzevši u obzir cjelokupnu manipulaciju naše gospodarske uprave za god. 1903. pokazuje nam se na temelju priloženoga „Prijegleda“ kao konačni uspjeh, da smo na god. 1904. mogli prenijeti gotovinu u iznosu od 20.234·20 K.

Što se tiče gospodarstva s onim novcima, o kojima vodimo posebne račune i koji se ne iskazuju u proračunu, spominjem ponajprije ostatak onoga prihoda, koji je unišao od izvanredne prodaje Akademijskih publikacija do konca godine 1894. Prema zaključnom računu od godine 1902. ostalo je od ovoga prihoda u svemu 2.883·24 K. Budući da ni u prošloj godini nije od ovih novaca ništa potrošeno, a unišlo je u ime kamata u svemu 104·72 K, to je ukupni primitak ovoga računa iznosio god. 1903. u svemu 2.987·96 K, koja je svota uložena u uložnoj knjižici I. hrv. štedionice br. 98.924.

Dnevnik za spomenik Račkoga zaključen je g. 1902. s iznosom od 11.320·14 K, te je ova svota prenesena kao primitak na račun g. 1903. U godini 1903. unišlo je na ovaj račun u ime kamata 411·18 K, a potrošeno nije ništa. Prema tomu je ostala na koncu g. 1903. u svemu svota od 11.731·32 K, koja je uložena na uložnu knjižicu I. hrv. štedionice br. 107.590.

Kod zaklade za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu preneseno je na račun g. 1903. u svemu u gotovom 14.394·44 K. Ako se ovomu iznosu pribroji svota od 915·90 K, koja je predujmljena za prvi svezak Nodilove povijesti i koja se ima iz prihoda kamata povratiti, to je na koncu godine 1903. stanje ove zaklade

iznosilo svotu od 15.310·34 K. Prihod ove zaklade iznosio je u god. 1903. u svemu 595·38 K, i to 61·60 K od prodanih knjiga i 533·78 K u ime kamata od uložene glavnice. Budući da je zaklada Akademiku Nodilu za drugi svezak njegove povijesti imala isplatiti u ime honorara još konačni iznos od 627·48 K, to je iz redovnoga dohotka Akademijske uprave izvađena svota 32·10 K i tim dohodak zaklade nadopunjen do iznosa od 627·48 K. Ovaj iznos od 32·10 K evidentiran je u zaključnom računu redovnih Akademijskih troškova kao izdatak za godinu 1903., a iznos od 627·48 K isplaćen je kao zadnji obrok Akademiku Nodilu. Budući da zaklada za isplatu honorara nema daljih obveza, to će se u napredak od redovnoga prihoda njezina prije svega povratiti zakladi gore navedeni dužni iznos od 915·90 K, a kad to bude izvedeno, pribirat će se od prihoda prema pravilima zaklade potrebiti novac za izdanje daljega kojega djela.

Gotovina zaklade u iznosu od 14.394·44 K uložena je u jednu akciju eskomptne banke br. 3.040 u nominalnoj vrijednosti od 400 K, zatim u uložne knjižice I. hrv. štedionice br. 97.846 u iznosu od 1.014·80 K, br. 119.168 u iznosu od 2.141·44 K, i br. 119.167 u iznosu od 10.838·20 K.

Budući da su sve ove račune pregledali prema čl. 15. pravila izabrani gore navedeni pravi članovi te ih u potpunom redu našli, to molim slavnu Akademiju, da uz izvješće gospode revizora izvoli na znanje uzeti i ovo moje izvješće i za godinu 1903. podijeliti mi apsolutorij.

U Zagrebu, dne 8. travnja 1904.

Dr. Fran Vrbanić v. r.

2. Prijegled

prihoda i rashoda Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 1903.

A. Prihod.

	Proračun za g. 1903. K f	Primitak g. 1903. K f	Prema proračunu više (+) ili manje (—)
1. Četiri petine čistoga prihoda iz Akadem. zaklade prema član. 15. pravila	10.400	11.573.56	+1.173.56
2. Strossmayerova galerija slika	868	868	—
3. Čisti prihod Akadem. kuća	20.291	16.243.26	—4.047.74
4. Čisti prihod od pretplate i od prodaje knjiga . .	4.000	5.721.28	+1.721.28
5. Potpora pokrovitelja za „Rječnik“	2.000	2.000	—
6. Kamate i drugi prihodi .	—	1.103.64	+1.103.64
Svota . .	37.559	37.509.74	—49.26

Prelazni prihod.

1. Kuće	—	9.976.50	—
2. Prihod iz zaklade za opć. naobrazbu	—	595.38	—
Svota . .	—	10.571.88	—
Svega skupa prihod . .	—	48.081.62	—
Prijenos iz god. 1902. . .	—	20.528.06	—
Ukupno .	—	68.609.68	—

B. Rashod.

I. *Troškovi općeniti.*

	Proračun za g. 1903. K f	Izdatak g. 1903. K f	Prema proračunu više (+) ili manje (—)
1. Uprava	6.060	5.881.94	—178.06
2. Akademijska palača . .	1.948	1.307.63	—640.37
3. Knjižnica i arhiv . . .	1.644	1.490.31	—153.69
4. Galerija slika	1.400	1.236.36	—163.64
5. Otplata zajma	1.268	1.267.20	—0.80
6. Razni troškovi	800	1.023.12	+223.12
Troškovi općeniti .	13.120	12.206.56	—913.44

II. *Troškovi za Akademijske publikacije.*

1. Rječnik, svezak 23. . .	6.400	6.403	+3
2. Ljetopis, svezak 17. . .	790	913.20	+123.20
3. Zbornik za narod. život, svezak 8.	4.600	3.792.09	—807.91
4. Rad, knjiga 152., 153., 154. i 155.	9.800	7.480.10	—2.319.90
5. Monumenta histor. jurid. svezak IX.	3.000	2.787.52	—212.48
6. Skupljanje građe za povj. knjiž.	200	175.20	—24.80
7. Predradnje za izdavanje „Monumenata“	1.000	774.83	—225.17
8. Prinos za „Ikonografiju“ Akademiku Brusini (prvi obrok)	600	600	—
9. Prinos zakladi za znanstvenu naobrazbu . . .	—	32.10	+32.10
10. Izvanredni troškovi za sabiranje folklor. građe .	—	2.639	+2.639
Troškovi za Akadem. publikacije	26.390	25.559.04	—792.96
Ukupni rashod . .	39.510	37.803.60	—1.706.40

*

Prelazni izdaci.

	Proračun za g. 1903. K f	Izdatak g. 1903. K f	Prema proračunu više (+) ili manje (—)
1. Kuće	—	9.976.50	—
2. Povratak u zakladu za opću naobrazbu	—	595.38	—
Ukupno prelazni izdaci .	—	10.571.88	—
Svega skupa rashod . .	—	48.375.48	—

Prema tomu pokazuje se za godinu 1903.

A. **Prihod** . . . . . K **48.081.62**
B. **Rashod** . . . . . K **48.375.48**

Ostaje dakle manjak od . **K** **293.86**
K tomu prijenos od g. 1902. . K 20.528.06

Ukupno ostaje za prijenos na g. 1904. . . . . **K** **20.234.20**

U Zagrebu, dne 1. travnja 1904.

Tajnik:
Dr. **Fran Vrbanić** v. r.

Pregledali, s prilozima isporedili i u redu pronašli

U Zagrebu, dne 6. travnja 1904.

Prema čl. 15. pravila izabrani revizionalni odbor

Dr. **A. Mohorovičić** v. r. Dr. **V. Varićak** v. r.

3. Akademijska zaklada

na koncu godine 1902. po iskazu računarskoga ureda kralj. hrv.-slav.-dalmat. zemaljske vlade od 24. ožujka g. 1903.

		Krune
1.	U hrvat.-slav. 4% rasteretnicama . .	182.400.—
2.	U ugarskim 4% rasteretnicama . . .	400·—
3.	U ugarskoj 4% krunskoj renti . . .	57.900·—
4.	U hrvat.-slav. zemljišno-otkupnoj obveznici	2.200·—
5.	U zadužnicama sjedinjene papirne rente	149.000·—
6.	U zadužnicama aust. srebrne rente .	200·—
7.	U obveznicama lutrijskoga zajma od god. 1860.	14.000·—
8.	U dionici lutrijskoga zajma od g. 1864.	100·—
9.	U ugarskoj 4% zlatnoj renti	23.400·—
10.	U srećki austr. vjer. zavoda za obrt i trgovinu	200·—
11.	U privatnim obveznicama	6.200·—
12.	U dionicama društva „Associazione dalmatica“	40.000·—
13.	U dionici zemunske pučke štedione .	400·—
14.	U srećki brunšvičkoga zajma od 1. ožujka god. 1869.	70.—
15.	U srećki lutrijskoga zajma „Rudolfs-Stiftung“	20·—
16.	U štedioničkim uložnicama	7.412·58
17.	U založnicama hrvat.-slav. hipotekarne banke	92.600·—
	Ukupno . . .	576.502·58
	K tomu ostatak gotovine koncem g. 1902. sa	612·53
	Iznosi faktični imutak zaklade na koncu godine 1902.	**577.115·11**

prema K 566.676·63 godine 1901.

U gornjoj je svoti sadržana zaklada biskupa J. J. Strossmayera za uzdržavanje Strossmayerove galerije slika sa 21.700 K i zaklada baruna Gustava Hilleprands Prandaua sa 24.400 K.

Nepokretni je imutak Jugoslavenske akademije ovaj: Palača na Zrinjskom trgu br. 11., kuća u Vlaškoj ulici br. 33., kuća na Nadbiskupskom trgu br. 11., kuća na Trgu Franje Josipa br. 6, kuća u Šenoinoj ulici br. 4., kuća na uglu Šenoine ulice br. 6. i Petrinjske ulice br. 46.

Ukupna vrijednost Akademijskih nepokretnina računa se prema faktičnomu trošku na 883.000 K.

VII.

NEKROLOZI.

1. Nikola Mašić.

Napisao dr. Josip Brunšmid.

Vršim žalosnu dužnost pišući na ovom mjestu nekoliko riječi na uspomenu pokojnoga ravnatelja Akademijske Strossmayerove galerije slika Nikole Mašića, simpatična i umjetnika i čovjeka, kojega nam je smrt u najljepšim godinama otela.

Nikola Mašić rodio se 28. studenoga 1852. u Otočcu kao sin imućna trgovca. Jedva su mu bile dvije godine, kad mu umre otac, a već pet godina kasnije i mati. Skrbnik maloljetne djece auditor Josip Pfeffer, za kojega je bila udata Nikolina sestra, pošalje sada Nikolu sa druga dva brata u Trst. Tamo je u odgojilištu Antonija Mazzorane ostao tri godine polazeći pučku školu i prvi razred gimnazije. U to bude šurjak premješten u Beč, te on sada uzme djecu k sebi, da bi ih sestra njegovala, pa je tako Nikola sa svojim bratom blizancem Aleksandrom u Beču polazio drugi razred u akademijskoj gimnaziji. Kako je šurjakova pukovnija češće bila premještana, morao je Nikola više puta da mijenja srednjoškolske zavode; u treći i četvrti razred

išao je u Olomucu, u peti i šesti u Krakovu, a u sedmi opet u Beču. Osmi je razred svršio i načinio ispit zrelosti u Kroměřížu (god. 1870.), gdje se njegov šurjak, prešavši u mir, bio nastanio kao javni bilježnik. Prolazeći ovako iz jednoga grada u drugi našao je Nikola Mašić priliku, da dobro nauči talijanski, njemački i poljski, a ponešto i češki.

Već kao gimnazijalac pokazao je Nikola mnogo volje za crtanje i slikanje, a svršivši srednju školu htio je da se umjetnosti posve preda. Ipak popusti nagovoru šurjakovu pa se upiše u trgovačku akademiju u Beču, da bude trgovac, kao što su mu bili otac i djed. Ali preko volje narinuta mu struka nije ga ni najmanje veselila, te joj on brzo okrene leđa. Već u ljetnom poljeću g. 1872. polazi on bečku akademiju za likovne umjetnosti, a u potonjem zimskom poljeću prijeđe na münchensku slikarsku akademiju, koja je u ono doba bila u najljepšem cvijetu. Proučavajući u prvi kraj oblike antikne umjetnosti baš je najljepše stao da napreduje, kad ga zaustavi bolest, od koje je cijele zime trpio. Preko proljeća i ljeta lijepo se na selu oporavio, tako da je u rujnu mogao s bratom poći u bavarske gore. S toga je puta ponio pune bilježnice nacrta predjela i karikatura, koje odaju veoma mnogo humora.

U listopadu g. 1873. morao je s bratom Aleksandrom poradi vojničke stavnje u Štajerski Gradac, gdje je nauke na tamošnjoj risarskoj akademiji nastavio. Ovdje je počeo slikati uljenim bojama odabirajući predmete iz dječjega života. Neke je od ovih svojih slika izložio i već ovim početničkim radnjama stekao priznanje.

Kako je Mašić već bio okusio čare münchenske akademije, to ga naravno Gradac nije mogao da zadovolji. Stoga ga eno u listopadu g. 1874. opet u Münchenu, gdje se upisao u školu profesora Seitza. Na nesreću

bila je ta škola smještena u t. zv. kristalnoj palači, gdje je zimi na sve strane promahivalo. Slabašnomu Mašiću pribavilo je to upalu uha, od koje je opet cijelu jednu zimu uza silne boli preležao. Preko ljeta g. 1875. oporavio se u Weidlingu kod Beča, a onda pođe kući u Otočac, gdje je ostao do proljeća. To je vrijeme ispunio slikanjem studija s idiličnim prizorima iz života hrvatskoga naroda, koji se odigravaju u krševitim krajevima ličko-krbavskim i primorskim, a osobito lijepo i vjerno prikazuju narodne tipove hrvatske.

Ovaj Mašićev rad stekao je priznanje glavnoga zapovjednika Molinarija, koji mu na njegovu molbu iz zemaljskih sredstava podijeli godišnju potporu od 300 for., da svoje nauke u Münchenu nastavi, a i Molinarijev nasljednik barun Franjo Filipović s jednakom ga je prijaznošću susretao, čega se Mašić uvijek rado i sa zahvalnošću sjećao. Vrativši se pod jesen god. 1876. u München upisao se najprije u školu profesora Wagnera, a potonje godine kod profesora Lindenschmitta, te je nauke sa sjajnim uspjehom svršio i bio kolajnom odlikovan. Mašić se u to vrijeme u prvi kraj pokušao u raznim strukama, ali se ubrzo uvjerio, da prema svojoj mirnoj i skromnoj naravi ima najviše talenta za genre i paysage, pa se tim strukama posve predao. Odabirajući gotovo samo hrvatske predmete postao je on pravim hrvatskim narodnim slikarom, kakva prije njega nijesmo imali, a poradi toga dobiva njegov rad za nas neku osobitu vrijednost. O praznicima redovno je iz Münchena dolazio u Hrvatsku pa je marljivo studirao osobito Posavinu u sisačkoj, topolovačkoj i jasenovačkoj okolici, zatim hrvatsko primorje i kvarnerske otoke. Mnoge motive,koje je kod tih prilika sabrao, upotrijebio je za mnogobrojne slike, što ih je izradio za vrijeme svoga boravka u Münchenu.

Godine 1878. posjeti Mašić Pariz i stane proučavati tamošnju izložbu i zbirke. Ono, što je tamo vidio, toliko je na nj djelovalo, da se kroz više godina navraćao u Pariz, gdje mu je u „Académie Jullien“ glasoviti francuski slikar Bouguereau bio učitelj.

Od g. 1879. imao je Mašić u münchenskoj akademiji svoj vlastiti atelier. Tu je on naslikao mnogo slika, kojima je sebi i hrvatskomu narodu pribavio lijep glas. Kritika se nije mogla dosta nahvaliti njegovih slika, što ih je on na međunarodnoj izložbi u Münchenu izložio. Strani ga stručnjaci sada i poslije nazivlju pjesnikom-slikarom, pjesnikom boja, delikatnim koloristom, razboritim realistom i sličnim nazivima. On slika samo vesele, živahne i vedre prizore, obasjane svim sjajem žarkoga sunca, i izrazite hrvatske narodne tipove. Svijetli je kolorit karakterističan biljeg njegovih slika. U Münchenu cijene u Mašiću i slikara i čovjeka, te on dolazi u doticaj sa najodličnijim ljudima; sâm kraljev rođak, sadašnji bavarski princ-regent Luitpold posjećuje ga u njegovu atelieru i pozivlje ga k sebi na objed. Mašićeve se slike kupuju po Njemačkoj, Gornjoj Italiji, Engleskoj i sjevernoj Americi.

U proljeću god. 1880. pođe Mašić u Napulj, gdje je gotovo pô godine boravio slikajući u divnoj prirodi tamošnje okolice, koja mu je pružila motive za neke krasne radnje. Vrativši se preko Hrvatske u München počeo je raditi na ponajboljoj svojoj slici „Guščarica na Savi“, koja se nalazi u našoj galeriji slika i koja mu je pribavila veliku popularnost u Hrvatskoj i donijela vanredno priznanje u stranom stručnjačkom svijetu.

Pobolijevajući već od god. 1882. od očiju, što ga je kod njegovih slikarskih radnja mnogo priječilo, odluči,

da će se povratiti kući u Hrvatsku. God. 1883. nastani se u Zagrebu, gdje je naskoro dobio mjesto profesora risanja na novo osnovanoj obrtnoj školi. U zadnjim godinama svoga života bio je još i učitelj risarske struke u hrvatskom sveučilištu i član ispitnoga povjerenstva za srednjoškolsko učiteljstvo u risanju.

I u Zagrebu je Mašić marljivo radio. Mnoge su njegove slike na izložbama, kamo ih je god slao, bile odlikovane i nalazile kupaca, a rado su se primali i njegovi nacrti, na koje nailazimo u domaćim i stranim ilustrovanim časopisima i drugim publikacijama.

Iz Zagreba se rado navraćao u Italiju i Francusku, koje su mu zemlje bile osobito omiljele.

Jugoslavenskoj akademiji bio je Mašić dulje vremena na ruku dajući savjete u poslovima njezine galerije slika. Poradi zasluge, koje je tako stekao, odlikovala ga je Akademija time, da ga je u glavnoj svojoj skupštini od 10. prosinca 1894. izabrala ravnateljem svoje Strossmayerove galerije slika. Za to je mjesto Mašić poradi svoje općenite i stručno-umjetničke obrazovanosti bio kao stvoren, a koliko mu je god bilo moguće, on je nastojao, da povjerenoj zadaći u podpunoj mjeri i odgovori. Odmah druge godine priredio je (s profesorom Šrepelom) novo (treće) izdanje galerijskoga kataloga, a kasnije je uredio galerijsku biblioteku i zbirke fotografija i drugih reprodukcija i načinio o njima popis. Za Akademijsku publikaciju o đakovačkoj crkvi napisao je članak o slikama u toj crkvi, a brinuo se i oko umjetničke opreme toga izdanja.

Nikola je Mašić umr'o 4. lipnja 1902. iznenada iza kratke bolesti, ražalošćen poradi smrti svoga brata blizanca Aleksandra, koji je kratko vrijeme prije umr'o. Njegove slike sačuvat će mu trajnu uspomenu u hrvatskom narodu.

Navest ću neke od njegovih slika, ali je ovaj spisak dakako nepotpun: U Akademijskoj galeriji slika nalaze se osim već spomenutoga remek-djela „Guščarica na Savi" još tri izvrsne radnje, koje su također postale u doba, kad je Mašić živio u Münchenu, naime dražesna „Ljetna idila", simpatični stari „Ličanin" i junački hajduk „Na odmoru". Osim toga ima u uredskim prostorijama Akademije njegova „Ciganka" i „portret Đure Daničića". Iza Nikoline smrti darovaše njegovi baštinici osim većega broja knjiga umjetničko-historičkoga sadržaja i 58 skica pokojnikovih još i tri slike njegove. Dvije („Žetva u Posavini" i „Lički pastir sa stadom") nijesu posve dovršene; treća prikazuje lijep „portret djevojčice" s kitom cvijeća. Dvije Mašićeve slike („Bradat starac" i „Ličanin") i dvije lijepe manje skice njegove dobila je Akademija na dar iz ostavine nekadašnjega glavnoga zapovjednika baruna Franje Filipovića. Tako sada naša galerija ima priličan broj Mašićevih radnja, po kojima se njegov umjetnički rad može dosta dobro proučavati.

Velik broj Nikolinih slika nalazi se u privatnom posjedu u Zagrebu i izvan zemlje, kao n. pr. „Prizor iz ličkoga sela" (prodano u London); „Djevojke beru bundeve" (prodano u Ameriku); „Vršidba u Lici" (u baruna L. Vraniczanyja); „Hrvatska djevojka u kukuruzištu (u grofice Buratti); „Ličanin" (bio u kardinala Mihalovića); „U staji" (u Karla pl. Mihalovića); „Starica" (u K. pl. Mihalovića); „Na groblju" (u senatora Đ. Deželića); „Sladak počinak" (prodano u Njemačku); Dvije dekorativne slike (u grofice Buratti); „Vrt na otoku Capriju"; „Prizor iz napuljske okolice" (prodano u London); „Napuljski pastir" (u

grofice Buratti); „Na obali Save“ (u grofice Buratti); „Slavonska djevojka“; „U vrtu“ (prodano u Dresden); „Ličanin ovčar“; „Berba ruža u Bugarskoj“ (u dra. Jos. Franka); „Mlinovi na Savi“; „Đurđice“; „Žetva“; „Ulaz u vrt palače baruna Vraniczanyja“ (u istoga baruna); „Hercegovac“; „Prizor kod Jasenovca“ (u generala Joelsona u Lincu); „Trešnje“ (u dra. Mazzure); „Ribe“ i „Jabuke“ (u Jakoba Franka); „Noćno putovanje u saonicama“ (u dra. Stj. Miletića) itd.

2. Jan Karłowicz.

Napisao dr. D. Boranić.

Jan Karłowicz potječe od stare litavske plemićske porodice. Rodio se 28. svibnja 1836. u Subortowiczama u guberniji wilanskoj. Gimnaziju je svršio u Wilni g. 1852. te se iste godine upisao u sveučilište u Moskvi. Tu je ostao četiri godine učeći nauke historičko-filologičke. Ispitna mu je radnja bila „De Lycurgo eiusque legislatione“ (1857.). Srce ga je gonilo na dalje historičke studije, i on polazi na zagranična sveučilišta: godine 1857./8. sluša predavanja u Parizu, g. 1858./9. u Heidelbergu, god. 1859./60. u Bruxellesu. Potkraj g. 1862. boravi samo jedan semestar u sveučilištu berlinskom, jer se poradi očeve smrti morao vratiti kući, da preuzme imanje. Istom god. 1865. nastavlja nauke u Berlinu, gdje stječe doktorat raspravom „De Boleslai I. bello kiovensi“ (1866.). Hoteći se habilitirati za opću povijest u varšavskoj „szkole głównej“ preda fakultetu raspravu „Don Karlos, królewicz hiszpański, szkic biograficzno-historyczny“ (1867.), ali bi — zbog nekih ličnih uzroka — odbit. Zato se ostavi povjesnih studija i sasvim se dade na filologiju i uporednu mitologiju. Od-

sada živi kao privatni naučnjak na svome lijepom imanju u Wiszniewi; zalazi češće za granicu, više godina u naučnom poslu boravi u Heidelbergu, Dresdenu i Pragu; sudjeluje kod različnih kongresa, navlastito se svojim predavanjima ističe u međunarodnim kongresima orijentalistâ (Leyden 1883., Beč 1886., Stockholm 1889.). Godine 1888. preuzima s drugim godišnjakom redakciju „Wisłe“ te je uređuje dvanaest godina, a uza to priopćuje mnoge članke u poljskim i stranim časopisima. Koliko bijaše cijenjen u domaćem i tuđem učenom svijetu, pokazuje i to, što je bio član više akademija i različnih folklorističkih institucija. Naša ga je akademija izabrala za člana dopisnika godine 1898. Umr'o je u Varšavi 14. lipnja 1903.

Jan Karłowicz stekao je u poljskoj nauci jedno od najčasnijih mjesta svojim radom u području filologije i folkloristike. Obadvije ove nauke on je izbavio od diletantizma, kojim su se one u Poljskoj s rijetkim izuzecima obrađivale prije, negoli se on pojavio. On je ove discipline preporodio upoznavši ih s pouzdanom naučnom metodom i otvorivši im nove, daleke poglede istraživanja. Što su se one danas tako krasno razvile, neprolazna je zasluga Jana Karłowicza. „Umr'o je naš vješti krmilar“, — veli M. Federowski o Karłowiczu — „ali na sreću ostao je iza njega plan i busola; za vesla dakle, pa složno i ustrajno plovimo putem, koji nam je on pokazao!“

Karłowiczeva filološka priprava pada u vrijeme, kad su lingvistici krčili nove putove Schleicher, Curtius, Fick, Steinthal, Kuhn, Lazarus, Miklošić; on se temeljito upoznao s modernom tada filologičkom naukom i u njezinu smjeru živo je prionuo uz rad oko poljske filologije. Godine 1868. oglasi se člankom „Językoznawstwo w Polsce“ (Bibljot. Warszaw. IV.), u kojemu

je s novoga gledišta pretresao dotadašnji gramatički rad i već nagovijestio nov smjer, kojim bi valjalo poći u obrađivanju poljske gramatike. Tim smjerom pošao je on u svojim raspravama: „O języku litewskim" (Rozpr. Wydź. filol. Akad. T. II., Kraków 1874.) i „Przyczynki do projektu wielkiego słownika polskiego" (Rozpr. Akad. T. VI., Kraków 1876.). U obadvije ove rasprave pokazuje Karłowicz posve sigurnu metodu naučnoga istraživanja i izvrsno poznavanje jezika poljskoga i litavskoga. Znatna je njegova etimološka radnja: „O imieniu Polaków i Polski" (Pamiętnik fizjograf. T. I.), gdje podaje tumač ovih naziva te istražuje, gdje se i kako javljaju od najstarijih vremena. Slični predmet obrađuje u raspravi „Imiona niektórych plemion i ziem dawnej Polsci" (Pamięt. fizjograf. T. II.), a mnogo nova svjetla — i poslije Miklošića — unosi u pitanje o poljskim vlastitim imenima mjestâ i ljudi radnjom „O imionach własnych polskich miejsc i ludzi" (Pamięt. fizjograf. T. V. i VI.). Etimologije pojedinih riječi razjašnjava u „Wielk. Encykl. powsz. illustr." i u „Prace filolog.", kojima je bio marljiv suradnik. U područje etimologije pripada i rasprava „Mémoire sur l'influence de langues orientales sur la langue polonaise" (u T. II. Actes du VI. Congrès international des orientalistes, tenu en 1883 à Leide), u kojoj govori o elementima jezika jevrejskoga, arapskog, persijskog, tatarskog, turskog i madžarskoga u jeziku poljskome. U predavanju, što ga je čitao na 3. kongresu poljskih historika u Krakovu a štampao u XIV. knj. „Wisłe": „Śrzodkowość polszczyzny" iznosi i dokazuje misao, da po nekim osobinama poljskoga jezika, kakvih ne pokazuje nijedan drugi slavenski jezik, valja zaključivati, da između slavenskih jezika poljski zauzima „središnji položaj", t. j. u krajevima, gdje danas stanuju Poljaci,

Slaveni su se posljednji put nalazili u zajednici i odatle ponijeli zajednički jezik, koji se izatoga razvio u pojedine grane.

Objelodanjujući ove i mnoge druge manje radnje Karłowicz je kroz 30 godina neumorno kupio i leksičku građu, koju je potkraj života stao obrađivati u tri smjera. Godine 1898. počeo je izdavati zajedno s A. Kryńskim i W. Niedźwiedzkim *Słownik języka polskiego*, od kojega je dosada izišla polovina (tri knjige do slova *O)*. Ovo djelo već obiljem materijala, a pogotovu naučnom obradbom znatno nadilazi rječnik Lindeov. U njemu se nahode riječi živoga i literarnoga jezika, i to od najstarijega doba do danas, a jednaka se pažnja daje dijalektima. Riječi se potvrđuju primjerima iz pisaca različnih epoha; pokazuje im se izvor i uz njih se navode svagdje sinonimni izrazi. Rječnik je zasnovan na historičkoj osnovi, ali je tako udešen, da može poslužiti svim literarnim potrebama. Za nj je Karłowicz sastavio točan plan, po kojemu ga je obrađivao s pomenutim svojim pomagačima, koji će sada to važno djelo nastaviti i svršiti. — Drugi je rječnik Karłowiczev počeo izlaziti nakladom krakovske akademije god. 1900. pod natpisom *Słownik gwar polskich*. Do godine 1903. izašle su tri knjige (do slova *O)*, a građu za ostale tri knjige ostavio je Karłowicz većim dijelom obrađenu u rukopisu. Za štampu će je prirediti W. Taczanowski i H. Łopaciński. Ovaj rječnik obuhvata sve dijalekte, što se nahode u velikom etnografskom području poljskoga jezika. Kako je izdrađen s divnom točnosti, bit će on od neiskazane koristi za poljsku gramatiku, etnografiju, povijest i t. d. — Ni treće leksičko djelo nije Karłowicz dospio svršiti: *Słownik wyrazów obcego a mniej jasnego pochodzenia, używanych w języku polskim*. Od ovoga je rječnika izdao o svom trošku

prva dva sveska (Kraków 1894. i 1895.), koji obuhvataju slova *A—K*. Za dalje sveske nalazi se građa priređena u rukopisu, te će se zacijelo i oni objelodaniti. Ovdje on objašnjava zamršenu genealogiju tuđih riječi, koje su ušavši u poljski jezik tako promijenile svoj oblik, a kadšto i značenje, da se s teškom mukom može pokazati njihov izvor. Karłowicz se latio posla s potpunim poznavanjem svih pomagala, koja u ovakom istraživanju podaje opća lingvistika, te je vrlo sretno rasvijetlio mnogu tamnu stranu poljskoga jezičnog blaga. Resultati ovih studija ušli su i u njegov „Słownik języka polskiego“.

Uporedo s filologijom stao se Karłowicz 70-tih godina zanimati i za etnografiju. Već je onda mislio na sistematično skupljanje narodnih umotvorina te je u tom smjeru objelodanio nekoliko manjih članaka, a godine 1882. javio se s ovećom raspravom „Studja nad treścią i formą pieśni ludowych polskich“. U područje etnografije ide donekle i njegova znatna radnja „Hata polska“ (Pamięt. fizjograf. T. IV.), u kojoj podaje opis poljske kuće, njezin razvoj, nomenklaturu i etimologiju riječi, koje se tiču kuće i njezinih sastavina. Veliku je radinost u folkloristici razvio Karłowicz istom onda, kad je preuzeo uredništvo *Wisłe*. U njoj on sam piše cijeli niz članaka o najrazličnijim pitanjima, traži i nalazi vješte suradnike, priopćuje metodičke upute, provodi sistematiku, stvara osobitu, stalnu rubriku „poszukiwania“, koja s vremenom izlazi kao jedan od najsavršenijih kvestionara slavenske folkloristike. Pod redakcijom Karłowiczevom „Wisła“ sę tako razvila, da su po njezinu ugledu i drugi Slaveni osnovali svoje folklorske časopise. S njome se u Poljskoj počinje folklora obrađivati kao nauka, a to je poglavita zasluga Karłowiczeva. Od mnogih njegovih članaka u „Wisłi“

navest će se ovdje samo tri. U I. je knjizi priopćio raspravu „O czarach i czarownicach w Polsce“, gdje najprije obilno govori o čaranju i vještičama u Poljskoj u naše doba, a onda podaje historičke podatke o tom predmetu. U knj. II., III. i V. izlazi njegova velika rasprava „Podanie o Madeju“, u kojoj ulazi u trag tome motivu u tradicijama različnih naroda i pokazuje metodu, kako valja obrađivati ovakve predmete. U knj. III., IV. i IX. nalazi se temeljita radnja „Systematika pieśni ludu polskiego“, gdje je prihvatio sistematiku narodnih pjesama Childovu („The English and Scottish popular ballads“) te je primijenio na poljske narodne pjesme (epskoga sadržaja). U „Mélusini“ je god. 1900. izišla njegova rasprava „L'obole du mort“, a u Jagićevu „Archiv“-u (1900.) „Germanische Elemente im slavischen Mythus und Brauch“. Mnoštvo većih i manjih članaka folklorističkih (n. pr. Antichrist, Bog, Chata, Czary i czarownice, Dusza w anthropologji i t. d.) priopćio je Karłowicz u „Wielkiej Encyklopedji powszechnej illustrowanej“, kojoj je bio urednik u folklorskom odjelu. Na međunarodnom kongresu u Stockholmu (1889.) čitao je raspravu „O potrzebie reformy w porządkowaniu przedmiotów w wykładzie mitologji“. Tu izvodi misao, da je prvotna mitologija upravo filozofija i da se sistem mitologije treba da podudara sa sistemom filozofije. Karłowicz sa svojim mišljenjem nije ostao osamljen: njegovu je klasifikaciju mitologije proveo Federowski u svome znamenitom djelu „Lud białoruski na Rusi Litewskiej“ (Kraków, T. I—III. 1897.—1903.). — Kao urednik „Wisłe“ pokrenuo je Karłowicz „Bibljoteką Wisły“, od koje je dosada izašlo 15 manjih i većih svezaka, napunjenih krasnom građom iz svih područja folklore.

I poljskoj nauci i uspomeni Karłowiczevoj „Wisła“ se odužila izdavši ove godine knjigu „Życie i prace Jana Karłowicza“. Pored potanko prikazana života i svega rada Karłowiczeva nahode se u toj knjizi i „Wspomenia“, u kojima i domaći i strani naučnjaci, koji su bili u kakvoj naučnoj svezi s pokojnikom, priopćuju o njemu svoje uspomene i dojmove. Ove uspomene rječito govore, da Karłowicz — i kao čovjek i kao naučnjak — pripada među najvrednije i najsimpatičnije Poljake.

VIII.

KNJIŽNICA

Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti

primila je god. 1903. ove publikacije, i to:

A) u zamjenu:

Aleksinac. Uredništvo časopisa „Караџић“ (T. R. Đorđević) *(Zb.)**

Караџић год. II., III., IV. бр. 1—4.

Beč. Kais. Akademie der Wissenschaften *(S)*

Denkschriften der mat.-naturw. Cl. 72.

Sitzungsberichte der philos.-hist. Classe Bd. 145. 146.

Sitzungsberichte der mathem.-naturw. Classe Abth. I. Bd. 111. H. 4—10.

Abth. IIa. Bd. 111. H. 5—10., Bd. 112. H. 1—6.

„ IIb. Bd. 111. H. 4—10., Bd. 112. H. 1—6.

„ III. Bd. 111. H. 1—10.

Register zu Bd. 106—110.

Archiv für österr. Geschichte Bd. 91, 2., Bd. 92, 1. 2.

Fontes rerum Austriacarum II. Abth. Bd. 55. 56.

Almanach, 52. Jahrg. 1902.

---

* Ova slova pokazuju, što Jugoslavenska akademija komu u zamjenu šalje. Znači pak:

S = sve publikacije.	*Mj* = Monum. hist.-jur.
S_1 = sve publ. 1. i 2. razr.	R_1 = Rad 1. i 2. razreda.
S_3 = sve publ. 3. razr.	R_3 = Rad 3. razreda.
D = Djela za opću naobr.	*Rj* = Rječnik.
G = Građa za pov. knj. hrv.	*St* = Starine.
L = Ljetopis.	*Stp* = Stari pisci.
Mh = Monum. spect. hist.	*Zb* = Zbornik za nar. život.

Schriften der Balkankommission. Linguistische Abt. I. Südslav. Dialektstudien 2. 3.
Mittheilungen der prähist. Commission, I. Bd., No. 6.
Der röm. Limes in Oesterreich H. 4.
Mittheilungen der Erdbebencommission. NF. No. 10—21.

Beč. Anthropologische Gesellschaft *(R_1 R_3 L)*.
Mittheilungen 33. Bd. (1903.) 1—6. Heft.

— K. k. Central-Commission f. Erforschung u. Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale *(R_1 R_3 L)*.
Mittheilungen Bd. 28. 2. H. i N. F. Bd. 2. (1903.) 1—12. Heft.

— K. k. geographische Gesellschaft *(R_1 R_3 L)*.
Mittheilungen Band 46. (1903.) 1—12. H.

— K. k. geologische Reichsanstalt *(R_1 R_3 L)*.
Abhandlungen 17, 6; 20, 1.
Verhandlungen 1902. No. 17—18., 1903. No. 1—18.
Jahrbuch 52. Bd. (1902.) 2—4. H., 53. Bd. (1903.) H. 1. 2.

— K. k. statistische Central-Commission *(R_1 R_3 L)*.
Oesterreichische Statistik Bd. 56 5; 59, 2b; 61, 1—3; 62, 2; 63, 2. 3; 65, 2; 66, 2. 3. 4; 67, 1—3; 68, 1b. 2. 3; 69, 1—4.

Berlin. Königl. preussische Akademie der Wissenschaften *(S)*.
Abhandlungen 1902.
Sitzungsberichte 1903. Nr. 1—53.

Biograd. Kralj. srpska akademija *(S)*.
Годишњак 15. (1901.), 16. (1902.)
Глас 65. (1. разр. 25.), 66. (2. разр. 41.)
Споменик 39. (2. разр. 35.), 40. (1. разр. 5.)
Српски етнограф. зборник, књ. 5 + Атлас.
Стојановић Љ., Стари српски записи и натписи, књ. 2. Б. 1903.
Цвијић J., Велика језера Балк. полуострва. 10 карата. Б 1902.
Цвијић J., Геолошки атлас Македоније и Старе Србије. Б. 1903.

— Profesorsko društvo *(R_1 R_3 L)*.
Наставник, лист професорскога друштва, 14. књига (1903.) св. 1—12.

Biograd. Uprava državne statistike *(R_1 R_3 L)*.
Статистика краљевине Србије кн. 18. 23.

— Геолошко друштво *(R_3)*.
Геолошки анали балканског полуострва кн. 6, 1.
Записници срп. геолошког друштва г. 11. бр. 8., г. 12. бр. 1—7.

— Redakcija časopisa „Коло" (Д. А. Живаљевић) *(S)*.
Коло 1903. кн. V.

— Удружење јавних правозаступника *(R_1 L)*.
Бранич 9. (1903.) бр. 1—5.

Bologna. Reale accademia dell' istituto di Bologna *(S osim Rj)*.
Rendiconto vol. 4. (1899—1900.)
Memorie, ser. 5. t. 8.

Bordeaux. Académie de Bordeaux *(R_1 R_3 L)*.
Actes de l'Académie de Bordeaux 3. ser. 62. (1900.)

Brno. Matice Moravská *(R_1 R_3 L)*.
Časopis Matice Moravské r. 27. (1903.) seš. 2—4.

— Moravská musejní společnost *(R_1 R_3 L)*.
Časopis Moravského Musea zemského, r. 3. (1903.) č. 1. 2.

— Bogoslovci češkomoravski *(R_1)*.
Museum, časopis bohoslovců česko-moravských, r. 37. č. 3—5.

Bruxelles. Société de Bollandistes *(R_1 R_3 St Mh Mj)*.
Analecta Bollandiana t. 22. f. 1—4.

— Société royale malac. de Belgique *(S_3 L)*
Annales t. 37. (1902.)

— Musée royale d' histoire naturelle de Belgique *(S osim Rj)*.
Extrait des Mémoires t. 1. 1903., t. 2. 1903.

Budimpešta. Magyar tudományos akadémia *(S)*.
Akadémiai Értesitő 1903., 157—168.
Mathematikai és természettudományi Értesitő, 21. köt. 1—5. füz.
Értekezések a társadalmi tudományok köréből, 12. köt., 8—10. sz.; 13 köt. 1. sz.
Archaeologiai Értesitő 23. köt. (1903.) 1—5. szám.

Értekezések a történeti tud. köréből, 19. köt., 10. sz.
Irodalomtörténeti Közlemények 13. évf., 1—4. füz.
Athenaeum 12. évf., 1—4. szám.
Nyelvtudományi Közlemények 33. köt., 1—4. füz.
Elhúnyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek 11. köt., 8—12. sz.
Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. 18. köt., 4—7 sz.
Almanach 1904.
Karácsonyi János, A magy. nemzetségek a 14. század közepéig 3. köt. 1. f. Budap. 1901.
Mathem. u. naturw. Berichte aus Ungarn 18. Bd. (1900.)
Kazinczy F., Levelezése. 13. köt. Budap. 1902.
Monumenta Hungariae historica. I. oszt. Okmánytárak. 31. köt.; II. oszt. Irók. 36. 37. köt.
Analecta ad historiam renascentium in Hungaria litterarum spectantia ex scriptis ab E. Abel relictis ed. St. Hegedüs. Bud. 1903.
Értekezések a bölcseleti tudományok köréből III, 5.
Nagy I., Csikmegye közgazdasági leirása. Budap. 1902.
Kőnig Gy., Az algebrai mennyiségek általános elméletének alapvonalai. Bud. 1903.
Gaal J., Gróf Széchenyi István nemzeti politikája. Bud. 1903.
Goldziher I., A Buddhismus hatása az Iszlámra. Bud. 1903.
Császár E., Verseghy Ferencz élete és művei. Bud. 1903.
Legenyey Bodmár P., Bodrogköz a kivándorlás szempontjából. Bud. 1903.
Téglás G., Hunyadmegye közgazdasági leirása. Bud. 1903.
Csoma J., Magyar nemzetségi czímerek. Bud. 1903.

Budimpešta. Magyar kir. földtani intézet *(S_3 L).*
A magy. földtani intézet évi jelentése 1901.
Földtani Közlöny 33. köt. (1903.) 5—12 f.
Budapest és Szent-Endre vidéke (karta).
Halaváts Gy., Budapest és Tétény vidéke. Bud. 1902.
Horusitzky H., Magyar-Szölgyén és Párkány-Nána vidéke. Bud. 1903.
Kalecsinsky A., Die Mineralkohlen der Länder der ung. Krone. Bud. 1903.

— Magyar történelmi társulat *(R Mh L)*
Századok 37. (1903.) 1—10. füzet.

Budimpešta. Redakcija časopisa „Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn“ *(R_1)*.
Ethnologische Mittheilungen VI. Bd. 4—5. H.

Budyšin. Maćica Serbska *(R_1 R_3 L)*.
Časopis Mat. Serb. 1903. l. 56. zeš. 1.

Bukurešt. Academia Romana *(S)*.
Analele, memoriile sect. istor. t. 24.
— memoriile sect. literar. t. 25.
— memoriile sect. scjintifice t. 24. 25.
Discursuri de receptiune 25.
Documente privitóre la Istoria Românilor. Vol. 12. Buc. 1903.
Istoriile lui Erodot trad. de Dimitrie Jon Ghica. Vol. 4. Buc. 1902.

Carigrad. Русскій археологическій институтъ *(R_1 St L)*.
Извѣстія т. 8. вып. 3.

Christiania. Videnskabs-selskabet *(R_1 R_3 L)*.
Forhandlinger 1902. No. 1—7.
Skrifter 1902. No. 1—12. (I. Mathem.-naturw. Klasse).

Cincinnati. Lloyd library *(S_3)*.
Bulletin of the Lloyd library, Pharmacy series No. 1., Mycological series No. 1. 2., Reproduction series No. 1. 2.
Mycological Notes No. 5—9.

Černovice. K. k. Franz Josephs-Universität *(S osim Rj)*.
Verzeichnis der Vorlesungen im Sommersemester 1903.; im Wintersemester 1903/4.
Uebersicht der akad. Behörden 1903/4.
Feierliche Inauguration des Rectors für 1902/3.

Firenze. R. Accademia della Crusca *(S)*.
Atti 1902/3.
Vocabolario vol. IX. fasc. 3.

Frankfurt a. O. Naturwiss. Verein *(S_3 L)*.
Helios 20. Bd.

Freiburg. Universität *(R_1 St L)*.
Collectanea Friburgensia fasc. 14. (i 16 doktorskih disertacija g. 1903.)

Giessen. Universitäts-Bibliothek *(R_1 Mh L)*.
Personalbestand der Universität zu Giessen, Winterhalbjahr 1902/3., Sommerhalbjahr 1903.
Vorlesungsverzeichniss: Sommerhalbjahr 1903., Winterhalbjahr 1903/4. (i 90 g. 1902/3. izišlih akadem. spisa.)
Mittheilungen des Oberhessischen Geschichtsvereines, Bd. 12. (1903.)

Göttingen. K. Gesellschaft der Wissenschaften *(S)*.
Nachrichten (philol.-hist. Klasse) 1903., H. 1—6.
Nachrichten (mathem.-phys. Klasse) 1903., H. 1—6.
Geschäftliche Mittheilungen 1903., H. 1. 2.

Gradac. Naturwissenschaftl. Verein für Steiermark *(S_8 L)*.
Mittheilungen 1902. (39.)

Guben. Niederlausitzer Gesellschaft für Anthropologie u. Alterthumskunde *(Zb)*.
Niederlausitzer Mittheilungen 7. Bd. 5—8. H.

Harkov. Имп. Харьковскій Университетъ *(R_1 R_3 L)*.
Записки 1903. кн. 1—4.
Отчеты о засѣданіяхъ общества физ.-хим. наукъ въ 1901. 1902. г.; Приложенія къ Отчетамъ вып. 12—14.

— Общество испытателей природы *(S_8 L)*
Шруды т. 36, вып. 2., т. 37.
Шидловскій А., Матеріалы по фаунѣ гидроидовъ арктическихъ морей. I. Харьк. 1902.

Hradište Uherské. Redakcija časopisa „Pravěk“ (I. L. Červinka) *(Zb L)*.
Pravěk 1903. č. 1—6.

Kassel. Verein für Naturkunde *(S_8 L)*.
Abhandlungen und Bericht 48. (1902/3.)

Kazan. Физико-математическое общество *(S_8 L)*.
Извѣстія II. сер. т. 12, Но. 2—4., т. 13, Но. 1—2.

Kijev. Библіотека императорскаго университета *(R_1 R_8 L)*.
Университетскія Извѣстія 1903. Но. 1—12.

Knin. Hrvatsko starinarsko društvo *(R_1 Mh St Rj Zb)*.
Starohrvatska Prosvjeta, god. 7. sv. 2.

Kopenhagen. K. Danske Videnskabernes Selskabs *(R_1 R_3 L).*
Forhandlinger 1902., 1903, 1—6.
Skrifter, Historisk og filosofisk Afdeling, Bd. IV., V, 1—2., VI, 1.

Krakov. Akademia umiejętności *(S).*
Bulletin international 1903. (cl. de philol. No. 1—10., cl. des sciences math. No. 1—10.)
Sprawozdania, t. 8. (1903.)
Rozprawy wydz. hist.-filoz. t. 19—21.
Rozprawy wydz. filolog. t. 21—23.
Rozprawy wydz. mat.-przyr. ser. III. t. 2. A, B.
Biblioteka pisarzów polskich 42—48.
Rocznik r. 1902/3.
Materyały antropol.-archeologiczne i etnograficzne t. 6.
Materyały i prace komisyi językowej t. I. z. 2., t. II. z. 1.
Sprawozdanie komisyi fizyograficznej, t. 37.
Katalog literatury naukowej polskiej, t. 2. r. 1902. zesz. 4., t. 3. r. 1903. z. 1. 2.
Atlas geolog. Galicyi zesz. 14. i tekst do zesz. 14.
Federowski M., Lud białoruski t. 3. cz. 2.
Sprawozdania komisyi do badania historyi sztuki w Polsce, t. 7. zesz. 3.
Archivum do dziejów literatury i oświaty w Polsce t. 10.
Karłowicz J., Słownik gwar polskich t. 3.
Collectanea ex archivio collegii historici t. 9.

Lavov. Towarzystwo historyczne *(R_1 L).*
Kvartalnik historyczny r. 17. (1903.) zesz. 1—4.

— Towarzystwo ludoznawcze *(Zb).*
Lud. t. 9. (1903.) zesz. 1—4.

— Науковое товариство імени Шевченка *(R_1 R_3 St Zb L).*
Записки т. 51—56.
Етнографічний Збірник т. 13.
Хроніка ч. 11—14.
Збірник секциі мат.-природ.-лікарскоі т. 9.
Збірник фільольогічноі секциі т. 6.
Збірник істор.-фильософ. секциі т. 5—7.

Руська істор. бібліотека т. 23.
Памятки укр.-руської мови т. 3.

Lavov. Галицко-русская Матица *(R_1 L Zb)*.
Научно-литературный Сборникъ т. 2. (1902.) кн. 4.

Leipzig. K. sächsische Gesellschaft d. Wissenschaften *(S)*.
Berichte, philol-hist. Classe 1902. Nr. 3., 1903. Nr. 1. 2.
Berichte, mathem.-phys. Classe 1902. Nr. 6—7., 1903. Nr. 1—5.
Abhandlungen, philol.-hist. Classe, 20. Nr. 6., 21. Nr. 3. 4., 22. Nr. 1—3.
Abhandlungen, mathem.-phys. Classe, 28. Nr. 1—5.

Ljubljana. Matica slovenska *(R_1 R_3 L)*.
Letopis Matice slovenske za leto 1902.
Zbornik 4.
Knezova knjižnica 9. sv.
Zabavna knjižnica 14. 15. sv.
Orožen Fr., Vojvodina Kranjska II.

— Muzejsko društvo za Kranjsko *(S osim Rj)*.
Izvestja 1903. (13.) seš. 1—6.
Mittheilungen 1903. (16.) 1—6. Heft.

— Redakcija „Ljubljanskoga Zvona“ (dr. Fr. Zbašnik) *(R_1 G Zb L)*.
Ljubljanski Zvon 1903. br. 1—12.

— Redakcija „Doma in sveta“ (dr. M. Opeka in dr. E. Lampe) *(R_1 G Zb L)*.
Dom in svet 16. (1903.) br. 1—12.

Louvain. Université catholique de Louvain *(Mh Mj St)*.
Programme des cours 1902/3.
Annuaire 1903.
Recueil de travaux publiés par les membres des conférences d'histoire et de philologie fasc. 8—10.
Coppieters H., De historia textus Actorum Apostolorum dissertatio. L. 1902.
Gollier Th., Essai sur les institutions politiques du Japon. Brux. 1903.
Henry J., L'impot sur les revenus professionnels. Alsace-Lorraine-Liège. L. 1903.

Lund. Sveučilište *(R_1 Mh L)*.
Acta universitatis Lundensis t. 38. (1902.), 1. 2.

Moskva. Императорскій Университетъ *(R_1 R_3)*.
Ученыя записки Моск. университета:
отдѣлъ естественно историческій вып. 15—18.
отдѣлъ историко-филологическій вып. 30. 31.
отдѣлъ юридическій вып. 17—21.

— Московское математическое общество *(S_3 L)*.
Математическій Сборникъ т. 23. вып. 3—4., т. 24. вып. 1.

— Имп. общество исторіи и древностей россійскихъ *(S_1 osim Rj, L)*.
Чтенія 1903. кн. 1—4.

München. K. bayerische Akademie der Wissenschaften *(S)*.
Sitzungsberichte der philos.-philolog. und histor. Classe 1902. H. 4., 1903. H. 1. 2.
Sitzungsberichte der mathem.-phys. Classe 1902. H. 3., 1903. H. 1—3.
Abhandlungen der hist. Classe, 22. Bd. 3. Abth.
— der mathem.-phys. Classe, 22. Bd. 1. Abth.
— der philos.-philol. Chl., 22. Bd. 2. Abth.
v. Zittel K. A., Ueber wissenschaftliche Wahrheit. M. 1902.
Knapp G. Fr., Justus von Liebig. M. 1903.

— Uredništvo časopisa „Prähistorische Blätter" (Dr. Jul. Naue) *(Zb)*.
Prähistorische Blätter 15. Jahrg. (1903.) Nr. 1—6.

Napulj. Società Napoletana di storia patria *(Mh St L)*.
Archivio storico per le province Napoletane, anno 28. (1903.) fasc. 1—4.

New York. The American Museum of natural history *(S_3 L)*.
Bulletin vol. 16.
List of papers published in the Bulletin and Memoirs. Vol. 1—16. 1881—92. NY. 1902.
Annual report for the year 1902.

— New York Public library *(R_1 R_3 L)*.
Bulletin of the New York Public library vol. 7. (1903.) No. 1—12.

Novi sad. Matica srpska *(R_1 R_3 L)*.
Летопис књ. 217—222.

Књиге за народ из задужбине Петра Коњевића св. 104 – 107.
Календар Матице Српске за г. 1904.
Рад и именик Матице српске. 1902
Станојевић Ст., Византија и Срби. Кв. I. (Књиге Мат. срп. бр. 7. и 8.) Н. С. 1903.

Odesa. Имп. новороссійскій университетъ *(R_1 R_3 L).*
Записки т. 90 – 95.

— Одесское общество исторіи и древностей *(R_1 St L).*
Записки т. 24.

Orenburg. Оренбургская ученая архивная коммиссія *(Mh Mj L).*
Труды, вып. 10.
Отзывъ оренбургской ученой архивной коммиссіи о книгѣ проф. Д. Я. Самоквасова „Архивное дѣло въ Россіи" кн. 1. и 2. 1902. год. О. 1902.

Paris. Académie des inscriptions et belles-lettres *(S).*
Comptes rendus des séances (1903.) Nr. 1—6.

— Ministère de l'instruction publique *(S po 5 eks.).*
Bulletin du comité des travaux historiques et scientifiques; section des sciences économiques et soc. 1901.
Congrès des sociétés savantes de 1902.
Comptes rendus du congrès des sociétés savantes, section des sciences. Paris 1902.
Bulletin archéologique a. 1901. No. 3., 1902. No. 1—3., 1903. No. 1.
Bulletin historique et philologique 1901. No. 3. 4., 1902. No. 1. 2.
Bibliographie générale des travaux historiques et archéologiques publiés par les sociétés savantes de la France, t. IV. livr. 1.
Mission scientifique au Mexique et dans l'Amérique centrale. 7. partie, t. 2. P. 1902.

— Société d'anthropologie *(Zb).*
Mémoires (3. sér.) t. 2. fasc. 3.
Bulletins et mémoires de la société d'anthropologie de Paris, (5 sér.) t. 3. fasc. 1—6.

Paris. Administracija časopisa „Echos d'Orient" *(Mh).*
Echos d'Orient a. 6. No. 38—43.

Petrograd. Имп. Академія наукъ *(S).*
Извѣстія т. 16. Но. 4—5., т. 17. Но. 1—4.
Извѣстія отдѣленія русскаго языка и словесности т. 8., кн. 1—3.
Византійскій Временникъ т. 8. 1—4. т. 9, 1—2.
Записки по историко-филологическому отдѣленію т. 4. Но. 9., т. 5. Но. 1—5., т. 6. Но. 1—4.
Записки по физико-матем. отдѣленію т. 11. Но. 1—11., т. 12. Но. 1—11., т. 13. Но. 1—5 7.
Славяновѣдѣніе въ 1901. год.
Сборникъ отдѣленія русскаго языка т. 71—73.

— Имп. общество любителей древней письмености *(S_1 osim Rj, L).*
Памятники 147—150.
Изданія 118—122.
Сборникъ въ память кн. Павла Петровича Вяземскаго. СП. 1902.
Отчетъ о торжественномъ засѣданіи 31. дек. 1902.

— Имп. русское географическое общество *(S os. Rj).*
Извѣстія т. 39. (1903.) вып. 1—5.
Отчетъ за 1902.
Живая Старина г. 12. (1902.) вып. 3. 4., г. 13. (1903.) вып. 1. 2.
Записки по общей географія т. 30. Но. 3. 4.; т. 34. Но. 2.; т. 36. Но. 2.; т. 38. Но. 1.
Записки по отдѣл. этнографіи т. 27., 28. вып. 1.
Липскій В. И., Горная Бухарà ч. 2. С. П. 1902.
Труды Троицкосавско-Кяхтинскаго отдѣленія Приамурскаго отдѣла т. 4. вып. 1., т. 5. вып. 2., т. 6. вып. 1.

— Геологическій комитетъ *(S_3 L).*
Извѣстія геолог. комитета т. 21. Но. 5—10.
Труды геолог. комитета т. 16, 2., т. 17, 3., т. 20, 1. — Новая серія вып. 1. 2. 4.
Геологическія изслѣдованія въ золотоносныхъ областяхъ Сибиріи: Амурско-приморскій районъ, вып. 3.; Енисейскій р. вып. 3. 4.; Ленскій р. вып. 2.

Petrograd. Славянское благотворительное общество (R_1 R_3 L).

Извѣстія 1903. No. 4—8., 1—3.

Poreč. Società istriana di archeologia e storia patria (*Mh St L*).

Atti e memorie vol. 18. f. 3—6. Indice generale (1884—1902.)

Poznanj. Towarzystwo przyjaciół nauk poznańskie (R_1 R_3 L).

Roczniki t. 29. (1902.)

Prag. Česká Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění (*S*).

Almanach r. 13. (1903.)
Věstník r. 12. (1903.) č. 1—9.
Sbírka pramenův, sk. 1. ř. 1. č. 5. 6.; sk. 1. ř. 2. č. 5.; sk. 2. č. 6. 7.; sk. 3. č. 4.
Rozpravy tř. I. r. 11. (1903.) č. 1. 2.
Rozpravy tř. II. r. 11. (1902.) č. 31—36; r. 12. (1903.) 1.—37.
Rozpravy tř. III. r. 9. č. 1., č. 20.
Bulletin internat.: Sciences mathém. et nat. 7. a. 1903.
— Médecine 7. a. 1903.
Soupis památek historických a uměleckých v království českém, 18.; kr. hl. m. Praha: Hradčany II, a. b. P. 1903.
Spisy J. A. Komenského č. 6.
Historický archiv č. 22. 23.
G. Velleja Paterkula Dějiny římské, přeložil Fr. Št. Kott. P. 1902.
Škoda A., Homerová Odysseia díl I. P. 1902.
Kolař M., Českomoravská heraldika I. Část všeobecná, již upravil A. Sedláček. P. 1902.
G. Suetonia Tranquilla životopisy 12 císařů římských, přeložil V. Kubelka. P. 1903.

— Museum král. českého (*S*).

Časopis Musea král. českého 1902. 6., 1903. 1—6.
Zpráva o Museu království českého za r. 1902.
Píč J. L., Čechy na úsvitě dějin, sv. 2. P. 1903.

— Uredništvo časopisa „Český lid“ (Dr. Čeněk Zíbrt) (*Zb*).

Český lid r. 12. č. 6—10., r. 13. č. 1—3.

Prag. Jednota českých mathematiků *(S_3 L)*.

Časopis pro pěstování math. a fys., r. 32. č. 1—5., r. 33. č. 1. 2.

Sborník č. 6. 7.

— Královská česká společnost nauk *(S)*.

Výroční zpráva za r. 1902.

Jahresbericht für 1902.

Věstník, třída filos.-historicko-jazykozpytná 1902.

Věstník, třída mathem.-přírod. 1902.

Doppler Chr., Ueber das farbige Licht der Doppelsterne. P. 1903.

Bidlo J., Jednota bratrská v prvním vyhnanství. Část 1. 2. P. 1900—3.

Janko J., Soustava dlouhých slabik koncových v staré germanštině. P. 1903.

— Jednota českých filologů *(R_1 L)*.

Listy filologické r. 30. (1903.) seš. 1—6.

— Národopisná společnost československá a národopisné museum československé *(R_1 R_3 Zb L)*.

Národopisný sborník sv. 9.

Rim. Accademia di conferenze storico-giuridiche *(Mh Mj L)*.

Studi e documenti di storia e diritto, anno 24. (1903.), fasc. 1—4.

— R. Accademia dei Lincei *(S)*.

Atti, classe di scienze morali etc. vol. 11. (1903.) parte 2. (1—12.)

Rendiconti, classe die scienze morali etc. Vol. 12. fasc. 1—12.

Rendiconti, classe die scienze fisiche etc., vol. 12., 1. sem. fasc. 1—12., 2. sem. fasc. 1—12.

Rendiconto dell'adunanza solenne del 7. giugno 1903.

Annuario 1903.

Elenco delle Accademie, società, istituti scientifici ecc., che ricevono le pubblicazioni della r. Accademia dei Lincei. Roma 1903.

— Specola Vaticana *(S_3 R)*.

Rodriguez Angelo, Elenco delle stelle doppie rinvenute nelle lastre fotografiche pubblicate nel 1o. volume del Catalogo fotografico stellare, corrispondente alla zona Vaticana.

Rochester. Academy of science *(S_3 L)*.
Proceedings v. 4. p. 65—136.

Sarajevo. Uredništvo „Glasnika zem. muzeja u Bosni i Hercegovini“ (K. Hörmann) *(S)*.
Glasnik zem. muzeja u B. i H. 15. (1903.) 1—4.

— Uredništvo „Nade“ (K. Hörmann) *(S)*.
Nada 1903.

Sibinj. Verein für siebenbürg. Landeskunde *(R_1 R_3 L)*.
Archiv Bd. 31., H. 1.
Jahresbericht für 1902.

Sofija. Българско книжовно дружество *(R_1 R_3 L)*.
Периодическо списание 64, 1—10.
Лѣтописъ на бълг. книж. дружество, III. 1901—1902.
Сборникъ за нар. умотворения, кн. 19. (1903.)
Българска библиотека бр. 2.

— Uredništvo časopisa „Българска Сбирка“ (С. С. Бобчевъ) *(R_1 R_3 L)*.
Българска Сбирка г. 10. (1903.) кн. 1—10.
Бобчевъ С. С., Юбилеенъ споменъ за десетгодишнината на „Бълг. Сбирка“. С. 1903.

— Uredništvo časopisa „Юридически Прѣгледъ“ (С. С. Бобчевъ) *(Mj Zb D)*.
Юуридически Прѣгледъ 11. (1903.) кн. 1—10.
Юбилеенъ споменъ за десетгодишнината на „Юрид. Прѣгледъ“.

Spljet. Uredništvo časopisa „Bullettino die archeologia e storia Dalmata“ (Fr. Bulić) *(R_1 Mj Stp L)*.
Bullettino, anno 26. (1903.) No. 1—12.
Indice generale. V. 1—23. (a. 1878—1900.)

Stuttgart. Mathem.-naturwiss. Verein *(R_3 L)*.
Mathematisch-naturwiss. Mittheilungen II. Serie, 5. Bd. (1903.) 1—3. H.

Torino. R. Accademia delle scienze di Torino *(S_1 L)*.
Atti vol. 38. (1902/3.) disp. 1—15.
Memorie t. 52. 53.
Osservazioni meteorologiche fatte nell'anno 1902.

Toronto. The Canadian Institute *(S_3 L).*
Transactions No. 14. (VII. pt. 2.)
Proceedings No. 11. (II. pt. 5.)

Trst. Museo civico di storia naturale *(S_3 L).*
Atti vol. 10. (1903.)

Turčianski sv. Martin. Uredništvo časopisa „Slovenské Pohl'ady" (Jozef Škultéty) *(Zb).*
Slovenské Pohl'ady r. 23. (1903.) soš. 1—12.

— Museálna slovenská spoločnost' *(Zb).*
Časopis mus. slov. spoločnosti r. 6. č. 1—6.
Sborník mus. slov. spoločnosti r. 8. sv. 1. 2.

Upsala. Sveučilišna biblioteka *(S).*
Bulletin of the geological institution, vol. 5. part. 2. No. 10. (1901.)
Arsskrift 1902. (i 28 sveuč. spisa).
Accessionskatalog 16. (1901.)
Skrifter utgifna af k. Humanistiska vetenskaps-samfundet, Bd. 7.
Lundborg H., Die progressive Myoklonus-Epilepsie. U. 1903.
Ahlenius K., Angermanälfuens flodomrade. U. 1903.
Lönborg S., Sveriges karta tiden till omkring 1850. U. 1903.

Varšava. Uredništvo časopisa „Wisła" (E. Majewski) *(R_1 R_3 L).*
Wisła t. 17. (1903.) zesz. 1—6.

— Uredništvo časopisa „Русскій филологическій Вѣстникъ" (А. И. Смирновъ) *(R_1 St L).*
Русскій филолог. Вѣстникъ 1903. Но. 1—4.

Voronež. Uredništvo časopisa „Филологическія записки" *(R_1 L).*
Филологическія Записки 1902. вып. 5.

Zadar. Matica Dalmatinska *(R_1 R_3 L).*
Glasnik Matice Dalmatinske g. 2. sv. 4., g. 3. sv. 1. 2.

Zagreb. Hrvatski pedagogijsko-književni zbor *(R_1 R_3 L).*
Napredak 1903.
Pedagogijska enciklopedija I. 8. 9.
Hrv. školski muzej. Z. 1902.

Rad hrv. učiteljskih društava. Z. 1902.
Böhm-Končar, Školska stega. Z. 1902.
Devčić I., Bog svojih ne ostavlja. Z. 1902.
G. Compayré, Intelektualni i moralni razvitak djeteta. Prevela Jelica Belavić-Bernadzikowska. Z. 1903.
Devčić I., Nevenčice. Z. 1903.

Zagreb. Hrvatsko arheološko društvo *(R_1 Mh Mj St L)*.
Vjesnik hrv. arh. dr. 7, 1. (1903/4.)

— Pravničko društvo *(R_1 R_3)*.
Mjesečnik g. 29. (1903.) br. 1—12.

— Hrv. naravoslovno društvo *(S_3)*.
Glasnik 14, 2. i 15, 1.

— Kr. zemaljski statistički ured *(R_1 R_3)*.
Publikacije kr. zem. statističkog ureda:
36. Mjesečni statistički izvještaji g. 5. (1903.) sv. 1—12.
37. Glavni izvještaji o stanju usjeva itd. god. 11. (1903.) sv. 1—12.

— Uredništvo „Vjesnika kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljskog arkiva" (dr. I. pl. Bojničić-Kninski) *(Mh Mj St)*.
Vjesnik kr. zem. arkiva g. 5. (1903.) sv. 1—4.

— Uredništvo „Narodnih Novina" *(S)*.
Narodne Novine 1903.

— Uredništvo „Obzora" *(S)*.
Obzor 1903.

— Uredništvo „Prosvjete" (E. Laszowski) *(S)*.
Prosvjeta 1903.

— Uredništvo časopisa „Agramer Tagblatt" *(S)*.
Agramer Tagblatt 1903.

— Uredništvo „Vijenca" (Lj. Babić i dr. M. Dežman).
Vijenac 1903.

— Uredništvo časopisa „Agramer Zeitung" *(S)*.
Agramer Zeitung 1903.

B) na dar:

Acta reg. scientiarum universitatis Hungaricae Budapestinensis anni 1901/2. fasc. 2., a. 1902/3. fasc. 1.

A Budapesti kir. magy. tudomány egyetem *Almanachja* az 1901—1902.

Annales de l'observatoire astronomique de Moscou. II. sér. vol. IV. Moscou 1902.

Arbeiten astron.-geodätische des k. u. k. milit.-geogr. Instituts. 19. Bd.

Die Arbeitseinstellungen und Aussperrungen in Oesterreich während des Jahres 1901. Wien 1902. (Arbeitsstatist. Amt im k. k. Handelsministerium).

Archiv český, díl 20. (pokl. Zemský Výbor království Českého).

Argo, Zeitschrift für krainische Landeskunde (Red. A. Müllner), 10. Jahrg. 1903. No. 1.

Barlè J., Zagrebački arcidjakonat do g. 1642. U Zagrebu 1903.

Базилевичъ М. Е., Гомологи эмбріональнаго вещества. Житоміръ 1901.

— Меланома въ ряду злокачественныхъ новообразованій желѣзистаго типа. Житоміръ 1902.

Beiträge zur Statistik der Personaleinkommensteuer in den Jahren 1898—1902. Im Auftrage des k. k. Finanzministeriums. Wien 1903.

Bjelovučić N. Z., Neretva je hrvatska. Zagreb 1903.

Бюлетинъ библиографически, год. IV., V. и VI. (Народната библиотека, София.)

Бюлетинъ земледѣлческо-метеорологически, издава централната метеорологическа станция вь София (+ Extrait du Bulletin météorologique et agricol). 1903. No. 1—12.

Бобчевъ С. С., Програма на лекциитѣ по историята на бълг. право въ Висшето училище прѣзъ лѣтния семестръ 1902—3. София 1903.

Богишић В., Једна руковет из Вукове преписке. Дубровник 1903.

Boletín del Instituto geológico de Mexico, Num. 16. (1902.)

Bollettino delle pubblicazioni italiane ricevute per diritto di stampa (Biblioteca nazionale centrale di Firenze). 1903. No. 25—36.

Bolyai Joannis in memoriam. Claudiopoli 1902.

Борђошки А., Земљопис за ученике III. разр. српских вјероисповједних основних школа у кр. Хрв. и Слав. Карловац 1903.

Boulanger E., Germination de l'ascospore de la truffe. Paris 1903.

Budapest székes fővàros: Statistikai hivatalának közleményei 32. 33, I/1. 36.

— Publicationen des statistischen Bureaus 32. 33, I/1.

Будиловичъ А. С., Значеніе Македоніи въ судьбахъ греко-славянскаго міра. С.-Петербургъ 1903.

Bulletin of the U. S. Agricultural Experiment. Station of Nebraska vol. 13. art. 5. (No. 70.), vol. 14. art. 2—4. (No. 72—4.)

Circular-Rescript, so Ihro Römisch-Kaiserliche Majestät an dero Ministros an auswärtigen Höfen wegen denen von Königlich-Preussischen Kriegs-Völkern in dem Königreich Böhmen ausgeübten Gewaltthaten ergehen lassen. Wien 1759. (pokl. g. D. pl. Preradović).

Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Bd. XIV. XV. Brünn 1903. (pokl. Moravský zemský archiv).

La Cronique de France 3. a. 1902.

Časopis český historický, vydávají J. Goll a J. Pekař, r. 9. (1903.), seš. 1—4.

Флоринскій Т. Д., Критикобибліографическій обзоръ новѣйшихъ трудовъ и изданій по Славяновѣдѣнію. X. Кіевъ 1903.

Gasperini R., Eksperimenti pri podučavanju botanike u višim razredima srednjih škola (iz Programa c. kr. vel. realke u Spljetu). Spljet 1903.

Glasnik Karlovački 1903. (br. 1 – 26.)

Grotefend G. F., Zur Geographie u. Geschichte von Alt-Italien. 1—5. Heft. Hannover 1840—1842. (pokl. g. D. pl. Preradović).

Гротъ Я. К., Труды, т. V. С.-Петербургъ 1903.

Grzegorzewski v. J., Ein türkisch-tatarischer Dialekt in Galizien. Wien 1903.

Haderlap F., Koroške bukvice slovenskemu ljudstvu v poduk in kratek čas. Snopič 1—13. 15—17. Rudolfovo 1887—1890. (pokl. g. K. Križnik.)

Higginson E., Mappe der Republik Perú. Southampton 1903.

Horvat R., Borba Hrvata s Turcima za Petrinju. U Petrinji 1903.

Ilešič Fr., Das nationale Leben der Windisch-Büheln im Jahre 1848/49. Laibach.

Feierliche *Installation* des Rectors der k. k. deutschen Carl-Ferdinands Universität in Prag für 1902/3.

Извештај о српској православној великој гимназији у Новом Саду за г. 1902./3.

Izvješće o kr. višem gosp. učilištu i ratarnici u Križevcima za g. 1902./3.

20. Izvješće o kr. maloj realnoj gimnaziji u Petrinji za g. 1902/3.

Izvješće kr. muške učiteljske škole i vježbaonice u Petrinji za g. 1902/3.

Izvješće kr. realne gimnazije u Senju za g. 1902/3.

Izvješće kr. velike gimnazije u Sušaku za g. 1902/3.

Izvješće kr. gornjogradske velike gimnazije u Zagrebu za g. 1902/3.

Izvješće kr. realne gimnazije i s njom spojene više trgovačke škole u Zagrebu za g. 1902/3.

Izvješće ravnateljstva o djelovanju družbe sv. Cirila i Metoda za Istru od 1. siečnja do 31. prosinca 1902. Opatija 1903.

Izvještaj kr. nautičke škole u Bakru za g. 1902/3.

8. *Izvještaj* vel. realke u Banjoj luci za g. 1902/3.

Izvještaj kr. vel. gimnazije u Osijeku za g. 1902/3.

Izvještaj kr. vel. gimnazije u Požegi za g. 1902/3.

Četvrti godišnji *izvještaj* vel. gimn. u Donjoj Tuzli na kraju šk. g. 1902/3.

Izvještaj kr. muške učiteljske škole i vježbaonice u Zagrebu za g. 1902/3.

Izvještaj senjske trgovačke i obrtničke komore za g. 1902. Senj 1903.

Kalendar Svete Familije na prestupno leto 1904. 2. leto Juri (Győr).

Kasandrić P., Oporuka Hanibala Lucića. Zadar 1903.

Knížka statistická kr. hl. m. Prahy za r. 1900. (pokl. Statist. kommisse kr. hl. m. Prahy).

Кораблевъ В., Событія въ Македоніи и Старой Сербіи. С.-Петербургъ 1903.

Kos Franc, Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. Prva knjiga (l. 501—800.). V Ljubljani 1903.

Kosak E. A., Die Inschriften aus der Bukovina. I. Theil: Steininschriften. Wien 1903.

Kraljevi naše krvi i jezika. Split 1902.

Kraus V., Dějiny obecní správy král. hlav. města Prahy za léta 1860—1880. Díl I. Léta 1860—1870. 1. svazek. V Praze 1903.

Krstinić P., Trilogija Petar Svačić. Senj 1903.

Die Lage der Wächter der kk. Staatsbahnen (Kk. Arbeitsstatistisches Amt im Handelsministerium). Wien 1903.

Letopisy musejní česko-slovanské, r. I. č. 7—10. Časlava 1903.

Lloyd Tršćanski u Trstu, 1. god. (1903.) br. 1—44.

Јованић С. М., Основи агрикултурне хемије. Београд 1903.

— Хемија за средње школе. 3. изд. Београд 1903.

— Извештај о огледима с вештачким ђубретом у Србији 1903. год. Београд 1903.

Majcen G., Sur quelques rapports entre les triangles et les coniques (Nouvelles annales de mathématiques, Mai 1903.).

Матеріалы для геологіи Россіи т. 21. вып. 1. (Имп. минерал. общ. u Petrogradu).

Melich Jánostól, Misekönyv a 14. századból.

Merchich M., De veris Geometriae integrae Principiis contra Geometras Euclideos simul et Noneuclideos. Zagrabiae 1903.

Mittheilungen des k. u. k. Militärgeographischen Institutes. 22. Bd. 1902.

Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia. Tomus I., V. pars 1. Pragae 1903. (pokl. Zemský výbor království Českého).

Mourlon M., Referendum bibliographique précédé de l'exposé des principaux résultats scientifiques et économiques du service géologique de Belgique. Liège 1903.

Мусић Нико, Разне пјесме. Књ. I. Пуебло 1903.

Обозрѣніе преподаванія наукъ въ Имп. С.-Петербургскомъ университетѣ въ осеннемъ и весеннемъ полугодіи 1903—1904.

Obrana Narodna u Osijeku 1903.

Dall' Ongaro Francesco, Al nobile signore Jacopo de Prandi nobile de Ulmhart. (Trieste) 1844. (pokl. g. g. D. pl. Preradović).

Ordnung d. Vorlesungen an der k. k. deutschen Carl-Ferdinands Universität in Prag, Sommersemester 1903., Wintersemester 1903/4.

Osvit u Mostaru 1903.

Отчетъ о состояніи и дѣятельности имп. С.-Петербургскаго университета за 1902. год.

Pappafava V., Les cérémonies nuptiales chez le Morlaques de la Dalmatie, trad. de Paul David. Paris 1902.

— Die vereinigten Staaten von Venezuela. Innsbruck 1897.

Pavich pl. Pfauenthal A., Prinosi povjesti Poljica. Sarajevo 1903.

Perčević Fr. Edl. v. Odavna, Die Pflege der Disciplin. Graz 1898.

— Die Satisfaction. Agram 1903.

Personalstand der k. k. deutschen Karl-Ferdinands Universität in Prag 1902/3. 1903/4.

Pichler A., Blatna kiša u Mostaru 10. i 11. marta god. 1901. — O pticama, koje žderu otrov. (Glasnik zem. muzeja u Bosni i Hercegovini XIV. 1902.)

— Три наметнице: Viscum album L., Loranthus europaeus L. и Arceuthobium Oxycedri M. B у Херцеговини и неким дијеловима Босне (Гласник зем. муз. у Босни и Херц. XIII. 1901.).

— Флора херцеговачких гробаља (Гласник зем. музеја у Босни и Херцеговини XIV. 1902.). Сарајево 1902.

— Prilozi avifauni okolice mostarske (iz IX. Izvještaja velike gimnazije u Mostaru). Mostar 1903.

Поворишшс (u Novom Sadu) 1903. бр. 1—13.
Proceedings of the Royal society, London, No. 470—487.
Program c. k. velike realke u Spljetu za g. 1902/3.
Протоколы засѣданій отдѣленія химіи Русс. физ.-хим. общества, С.-Петербургъ 1903. Томъ 12. No. 1—9.
Pustinjak iz Maliča, Samac i Bezkućnik, dvie pripoviedke iz narodnog života u Hercegovini. Mostar 1903.
Quellen zur Geschichte der Stadt Brassó (= Kronstadt). IV. Bd. Brassó 1903.
Разписъ на лекциитѣ за лѣтното полугодие 1902./3., за зимното полугодие 1903/4. (Висше училище въ София).
Report annual 15. of the U. S. Agricultural Experimental Station of Nebraska (30. jan. 1902.)
Reports to the Malaria committee 8. London 1903. (Royal society).
Reports of the Sleeping sickness Commission. No. 1—4. London 1903. (Royal society).
Sbornik zakona i naredaba valjanih za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju 1903. kom. 1—9.
Sborník věd právních a státních za účastenství členů české fakulty právnické rediguje B. Rieger. Ročník III. (1903.) seš. 2—3., r. IV. (1903/4.) seš. 1.
Schebek E., Die Lösung der Wallensteinfrage. Berlin 1881. (pokl. g. D. pl. Preradović).
Scheffler H., Die Welt nach menschlicher Auffassung. Leipzig 1885. (pokl. g. M. Merchich).
— Die Hydraulik auf neuen Grundlagen. Leipzig 1891. (pokl. g. M. Merchich).
Slovan, mesečnik za književnost, umetnost in prosveto. L. I. Ljubljana 1903. zv. 1—12.
Sprawozdanie o stanie wychowania publicznego w roku 1901/2. — Jahreshauptbericht über den Zustand des Volksschulwesens in Galizien im Schuljahre 1901/2.

Станојевић Ст., Борба о наследство Баошино (1421—1426.) Ср. Карловци 1902.

Statistik des auswärtigen Handels des österreichisch-ungarischen Zollgebietes im Jahre 1902. Bd. I.[ab] II. III. (Statistisches Departement im k. k. Handelsministerium).

Stiattesi D. R., Spoglio delle osservazioni sismische dal 1. agosto 1902. al 30. novembre 1903. Mugello 1903.

Štepišnik L., Ženitne ali svatbine navade in napitnice. 2. natis. Maribor 1885. (pokl. g. K. Križnik).

Šurmin Đ., Hrvatski preporod, I. 1790—1836. Zagreb 1903.

Tabularium, gli Archivi della Dalmazia. Vol. III. fasc. 1—4. Zara 1903.

A Budapesti kir. magy. tudomány-egyetem *Tanrende* az 1902—3. 1. 2. felére.

Tjednik u Bjelovaru 1903.

Tkalčić I., Povjestni spomenici slob. i kr. grada Zagreba. Sv. 9. Zagreb 1903.

Towiański A., Pisma I—III. Turyn 1882. (pokl. A. Begey iz Torina).

— Tłómaczenie z włoskiego. Turyn 1897. (pokl. A. Begey iz Torina).

Труды общества физико-химическихъ наукъ при имп. харьковскомъ университетѣ. Отчеты о засѣданіяхъ г. 28. (1900.). Приложенія къ отчетамъ г. 25—28. (1877—1900.).

Труды геолог. части кабинета Его Имп. Величества т. V.

Вацовъ С, Землетресения въ България No. 2. 3. (прѣзъ 1901. 1902. година). София 1903.

Vályi Béla, A Dunavölgy átnézeti térképe (2 karte, pokl. vis. kr. ug. poljodjelsko ministarstvo).

Veröffentlichungen des k. preuss. geodätischen Instituts. N. F. No. 11. Berlin 1903.

Věstník slov. filologie a starožitností. r. II. (1901.) Praha 1902.

Вѣстникъ Народного Дома (Львовъ), 1903. ч. 1—12.

Vjesnik školski, stručni list zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu (urednik Lj. Dlustuš), 10. (1903.), 1—12.

Волджихъ (Woldřich) *И. Н.*, Фауна кичмењака из сојеница у Доњој долини у Босни. Сарајево 1903.

Vrhbosna u Sarajevu 1903. br. 1—24.

Wjela J. R. i *Muka E.*, Přisłowa a přisłowne hrónika a wusłowa Hornjołužiskich Serbow. Budyšin 1902.

Die Wohlfahrts-Einrichtungen der Arbeiter in Oesterreich. I. Theil, II. Heft. Wien 1903. (Arbeitsstatist. Amt. in k. k. Handelsministerium.)

Записки имп. Ст.-Петербургскаго минералогическаго общества, часть 40., вып. 2.

Zapisnici stenografički i prilozi sabora kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije; petogodište 1901—1906. sv. 2., dio 2.; sv. 3., dio 1. — Kronologički i alfabetički našastari za petogodište 1897—1902., sv. 1. 2.

Zapisnici skupština zastupstva sl. i kr. glavnoga grada Zagreba u g. 1903.

Zeitung Newe und doch Leidige, Welcher massen das Steyrische wider den Türckischen Bassa von Bosna auffgemanet Kriegs oder Landvolck Erbermlich auff den 19. Tag Julij in diesem 1592. Jhare bey der Brücken vber die Kulpa nahend Petrina in Crabaten von gemeltem Bassa geschlagen und biss auffs Heubt erlegt worden sey. Prage. (pokl. g. D. pl. Preradović.)

Zpráva administrační kr. hlavního města Prahy za rok 1899. V Praze 1903. (pokl. Statistická kommisse kr. hlav. města Prahy).

Zpráva o činnosti městského průmyslového musea v Hradci Králové za léta 1901—1902.

Журналъ министерства народнаго просвѣщенія (С. Петербургъ) 1903. (1—12.)

Журналъ Русскаго физико-химическаго общества, С.-Петербургъ 1903. т. 34. вып. 1—9.

Журналы засѣданій совѣта имп. С.-Петербургскаго университета за 1902. год.

C) Kupljene su ove publikacije:

Archeografo Triestino vol. 29. fasc 1.

Archiv für slav. Philologie 25, 1—4.

I Diarii di Marino Sanudo f. 252—254.

Litterarisches Centralblatt 1903.

Ottův Slovník naučný seš. 445—488.

Monaldi M., Irene ouero della bellezza. In Venetia 1599.

IX.

IZDANJA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

u god. 1903.

---

a) Rad.

Knjiga 152. (razreda historičko-filologičkoga i filosofičko-juridičkoga 59.):

Strohal Ivan dr., Pojam vlasnosti u današnjoj pravnoj nauci. Svršetak. Str. 1—31.

Gruber Dane dr., Borba Ludovika I. s Mlečanima za Dalmaciju (1348—1358.) Str. 32—161.

Strohal Rudolf, Osobine današnjega lokvarskoga narječja. Str. 162—248.

Knjiga 153. (razreda historičko-filologičkoga i filosofičko-juridičkoga 60.):

Šišić Ferdo dr., Miha Madijev de Barbazanis. Str. 1—46.

Milas Matej, Današnji mostarski dijalekat. Str. 47—97.

Medini Milorad dr., Prvi dubrovački pjesnici i zbornik Nikole Ranjine. Str. 98—114.

Strohal Rudolf, Osobine današnjega delničkoga narječja. Str. 115—208.

Gavrilović And., Prvo istorisko doba narodne poezije. Str. 209—226.

Knjiga 154. (razreda matematičko-prirodoslovnoga 33.):

Katurić M., Novo nalazište jesetre atlantske Acipenser sturio L. Str. 1—6.

Bohniček Stjepan dr., O zakonu reciproćnosti za bikvadratne ostatke potencija u tijelu imaginarnih brojeva. Str. 7—80.

Varićak Vladimir dr., Primjedbe o jednoj interpretaciji geometrije Lobačevskoga. Str. 81—131.

Hondl Stanko dr., O nul-mjestima gibanja tekućine. Str. 132—171.

Knjiga 155. (razreda matematičko-prirodoslovnoga 34.):

Kosić Baldo, Ribe dubrovačke. Str. 1—48.

Hirc Dragutin, Revizija hrvatske flore (Revisio florae croaticae). Str. 49—158.

Majcen Juraj dr., O jednoj posebnoj vrsti kubičnoga kompleksa. Str. 159—172.

b) Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena.

Urednici *Maretić T. dr.* i *Boranić D. dr.*

Knjiga VIII., svezak 1.:

Prvi dio.

Maretić T. dr.: Novi prilošci o našem narodnom desetercu. Str. 1—47.

Drugi dio.

Jovićević A.: Crna gora. (Katunska, Riječka, Crmnička, Lješanska i Bjelopavlićska nahija.) Narodni život i običaji. Odijelo i obuća, 48. — Nakit i češljanje, 72. (S 8 slika.) Str. 48—78.

Murgić Fr.: Visoko u Bosni. Narodni život i običaji. Priroda. (Kraj i mjesta, 79. — Gore i vode, 80. — Zemlje, 81. — Uzduh i vrijeme, 82. — Tlo, 83. — Bilje, 83. — Životinje, 84.) — Tjelesni ustroj. (Općeni ustroj tijela, 86. — Osobite pojave, 86.) — Životne potrepštine. (Selo i okolina, 88. — Kuća i dvorište, 89. — Hrana i posuđe, 92. — Odijelo i obuća, 95. — Nakit i češljanje, 98. — Ogrjev i posvjet, 100. — Pušenje, 101. — Lijekovi, 101. — Tamanjenje životinja i gamadi, 103.). Str. 79—103.

Manji prinosi:

Ljubidrag N.: Pridvorska kaznačina u Konavlima. (Selo i okolina, 104. — Kuća i dvorište, 106.). Str. 104—112.

Čolić Đ.: Križari. (Običaji u Varošu u Slavoniji). Str. 113—118.

Kurjaković M.: Molitve. (Vrbova u Slavoniji). Str. 119—123.

Križe M.: Ženidba. (Običaji u Dubovcu kraj Križevaca). Str. 124—129.

Biljan M.: Šale o Mazinjanima. Str. 130—133.

Bartulin A.: Ukopano blago. (Vjerovanja na otoku Cresu). Str. 134—135.

Križnik K.: Priče o Hristu i sv. Petru. (Motnik u Kranjskoj.) Sa slikom prinosnika i dodatkom: „Kašpar Križnik" od dra. *D. Boranića.* Str. 136—139.

Treći dio.

Boranić D. dr.: Prijegled časopisâ (Сборникъ за народни умотворения, наука и книжнина. XVIII., 140 — Живая старина. XI., 144. — Wisla. XV., 148. — Národopisný Sborník českoslovanský. VII., 153.) Strana 140—160.

Knjiga VIII., svezak 2.

Prvi dio.

Polívka Đ. dr.: Pararele narodnim pripovijetkama u Strohalovu zborniku II. Str. 161—182.

Drugi dio.

Ivanišević Fr.: Poljica. Narodni život i običaji. Priroda. (Kraj i mjesta, 185. — Gore i vode, 189. — Zemlje, 200. — Uzduh i vrijeme, 201. — Tlo, 209. — Bilje, 210. — Životinje, 214.) — Tjelesni ustroj. (Općeni ustroj tijela, 219. — Posebne pojave, 219.) — Jezik. (Narječje, 247. — Naglas i izgovor, 249. — Riječi, 250. — Tajni govor, 250.) — Životne potrepštine. (Selo i okolina, 251. — Kuća i dvorište, 259. — Zgrade izvan dvora, 277. — Hrana i sude, 278. — Piće, 301. — Odijelo i obuća, 302.) [Sa 40 slika i 1 kartom]. Str. 183—336.

c) Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.

Obrađuje *P. Budmani.*

Svezak 23., 6. (posljednji) **petoga dijela.** *Kulašinac-leken.*

d) Ljetopis.

Svezak 17. za godinu 1902. U njemu se nalaze ovi članci i nekrolozi:

S. Brusina, O zoološkim perivojima (str. 81—138.)
T. Smičiklas, Uspomeni Nićifora Dučića (str. 150—155.)
T. Smičiklas, Uspomeni Vinka Brandla (str. 156—157.)
T. Smičiklas, Uspomeni dra. Ernsta Dümmlera (str. 158—159.)
M. Šrepel, Pera P. Đorđević (str. 159—164.)

X.

PRETPLATNICI

Akademijskih publikacija za godinu 1903.

Arnold Franjo, kr. javni bilježnik u Zagrebu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Beču.
Biblioteka kr. sveučilišna u Budimpešti.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Štajerskom Gracu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Lavovu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Pragu.
Biblioteka kr. sveučilišna u Zagrebu.
Breyer Mirko, knjižar u Zagrebu.
Bučar Franjo dr., gimn. profesor u Zagrebu.
Cepelić Milko, župnik i dekan u Đakovu.
Cibilić vitez Ivan, trgovac u Aleksandriji.
Časnički zbor kr. hrv.-ugar. 26. domobr. pukovnije u Karlovcu.
Čitaonica hrvatska (Lička Vila) u Gospiću.
Čitaonica hrvatska u Jelsi na Hvaru.
Čitaonica slavjanska u Dobroti kod Kotora.
Čitaonica narodna u Požegi.
Čitaonica u Županju.
Duboković vitez Nikola, načelnik u Jelsi na Hvaru.
Ekonomat zemaljski u Sarajevu.
Eskomptna banka hrvatska u Zagrebu.
Fugger Nikola dr., u Zemunu.
Gjenero Ivan, učitelj u Slanome kod Gruža u Dalmaciji.
Jozić Mijo, opć. bilježnik i upravitelj u Gorjanu.
Karić Pajo, c. i kr. potpukovnik u Zagrebu.
Kindlein Karlo, prebendar u Zagrebu.
Knjižnica opć. puč. škole u Gorjanu.

Knjižnica kaptolska u Hvaru.
Knjižnica opć. puč. škole u Ivanovcima.
Knjižnica kot. učiteljska u Kopru.
Knjižnica učiteljska kotarska u Puntu na Krku.
Knjižnica opć. puč. škole u Tomašancima.
Knjižnica sabora kraljevina Hrv. Slav. i Dalmacije u Zagrebu.
Knjižnica metropolitanska u Zagrebu.
Knjižnica kr. pl. konvikta u Zagrebu.
Kolander Aurel, duh. pomoćnik u Gracu kod Vrbovca.
Kolo hrvatsko u Spljetu.
Komercijalna banka hrvatska u Zagrebu.
Komora trgovačko-obrtnička u Senju.
Komora trgovačko-obrtnička u Zagrebu.
Korenić Stjepan, prebendar u Zagrebu.
Krašković Ljudevit dr., odvjetnik u Vukovaru.
Križnik Gašpar, posebnik u Motniku (Kranjska).
Laudenbach Josip dr., posebnik u Vukovaru.
Leber Pavao, kanonik u Zagrebu.
Liepopili Ante dr., kanonik u Dubrovniku.
Marcelić Josip dr., biskup u Dubrovniku.
Marjanović Luka dr., predstojnik odjela za pravosuđe u Zagrebu.
Mašek vitez Dragutin dr., liječnik u Zagrebu.
Maurović Milivoj dr., kr. sveučilišni profesor u Zagrebu.
Mazzura Šime dr., odvjetnik u Zagrebu.
Merchich Mato, župnik u Hrvatskoj Kimli (Horváth Kimle) u Ugarskoj.
Mikačić Dujam, opć. blagajnik u Spljetu.
Miletić pl. Stjepan dr., posjednik u Zagrebu.
Nautička kr. škola u Bakru.
Nautička c. kr. škola u Kotoru.
Neumann Drag. dr., odvjetnik u Osijeku.
Nikolić Vladimir dr., veliki župan u Ogulinu.
Novaković Josip, profesor nadb. liceja u Zagrebu.
Općina dubrovačka.
Općina Selce na Braču.
Ožegovićianum, biskupski konvikt u Senju.
Pilar Martin, arhitekt u Zagrebu.
Pliverić Josip dr., kr. sveučilišni profesor u Zagrebu.
Počina Roko, bolnički dušobrižnik u Arbanasima kod Zadra.
Poglavarstvo grada Karlovca.
Poglavarstvo grada Petrovaradina.

*

Poglavarstvo glavnoga grada Zagreba.
Poglavarstvo grada Zemuna.
Poljak Ljudevit, odvjetnik u Bošnjacima.
Posilović Juraj dr., nadbiskup u Zagrebu.
Pravničko društvo u Zagrebu.
Predsjedništvo c. kr. namj. vijeća u Zadru.
Preradović pl. Dušan, c. i kr. fregatni kapetan u Pulju.
Ratković Ivan dr., odvjetnik na Rijeci.
Ravnateljstvo c. kr. muš. učiteljišta u Arbanasima kod Zadra.
Ravnateljstvo velike realke u Banjojluci.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Bjelovaru.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije u Dubrovniku.
Ravnateljstvo c. kr. ženske preparandije u Dubrovniku.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Gospiću.
Ravnateljstvo kr. velike realne gimnazije u Karlovcu.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije u Kotoru.
Ravnateljstvo kr. gospodarskoga učilišta u Križevcima.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Mitrovici.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. više trgovačke škole u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. muške učiteljske škole u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. male realne gimnazije u Petrinji.
Ravnateljstvo kr. učiteljske škole u Petrinji.
Ravnateljstvo kr. vel. gimnazije u Požegi.
Ravnateljstvo velike gimnazije u Sarajevu.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Senju.
Ravnateljstvo privatne gimnazije franjevačke u Sinju u Dalmaciji.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije u Spljetu.
Ravnateljstvo c. kr. velike realke u Spljetu.
Ravnateljstvo srpske velike gimnazije u Srijem. Karlovcima.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije na Sušaku.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Varaždinu.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Vinkovcima.
Ravnateljstvo franjevačke gimnazije u Visokom u Bosni.
Ravnateljstvo kr. male realne gimnazije u Vukovaru.
Ravnateljstvo c. kr. vel. gimn. s hrvatskim nastavnim jezikom u Zadru.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije (ginnas. superiore) u Zadru.
Ravnateljstvo kr. velike gornjogradske gimnazije u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. vel. donjogradske gimnazije u Zagrebu.

Ravnateljstvo kr. vel. real. gimnazije u Zagrebu.
Ravnateljstvo ženskoga liceja u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. muške učiteljske škole u Zagrebu.
Ravnateljstvo ženske učiteljske škole milosrdnih sestara u Zagrebu.
Ravnateljstvo pomoć. ureda kr. zem. vlade odjela za bogoštovlje i nastavu u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. velike realne gimnazije u Zemunu.
Reiner Vatroslav dr., odvjetnik u Karlovcu.
Rožić Vatroslav, gimn. profesor u Zemunu.
Rubetić Cvjetko, kanonik i narod. zastupnik u Zagrebu.
Samostan franjevački u Fojnici u Bosni.
Samostan Franjevaca male braće u Košljunu na Krku.
Samostan Franjevaca trećoredaca u Krku.
Samostan franjevački u Našicama.
Samostan Franjevaca u Romi. (Šćit. Bosna.)
Sjemenište katoličko bogoslovno u Sarajevu.
Sjemenište centralno bogoslovno u Zadru.
Slabi Ante, posebnik u Požegi.
Stambuk Ivan dr., liječnik u Jelsi na Hvaru.
Sudište c. kr. više zemaljsko prizivno u Zadru.
Suk Feliks dr., kanonik u Zagrebu.
Škarica Matej, dušostaratelj u Slatini kod Trogira.
Štedionica dionička u Križevcima.
Tomašić Nikola dr., bivši hrvatski ministar u Zagrebu.
Učilište više u Sofiji.
Vitezić Dinko dr., odvjetnik u Krku.
Vraniczany barun Dragan, vlastelin u Zagrebu.
Vraniczany-Buratti barunica Klotilda, vlastelinka u Zagrebu.
Vraniczany barun Ljudevit u Zagrebu.
Zahar Ivan dr., odvjetnik u Zagrebu.
Zbor duhovne mladeži u Đakovu.
Zbor duhovne mladeži u Zagrebu.
Žic Franjo, župnik u Puntu na Krku.

Svih pretplatnika 138.

Sadržaj.

POPIS PUBLIKACIJA

Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti 1867—1903.[1]

I. ZBORNICI

(alfabetičkim redom).

1. **Građa za povjest književnosti hrvatske. Knj. 1—3. v. 8.° 11 K. 20 f.**

Knj. 1. Uredio M. Šrepel. 1897. (287 str.) 3 K. 60 f.
„ 2. „ „ 1899. (288 str.) 3 K. 60 f.
„ 3. „ „ 1901. (319 str.) 4 K.

Popis pojedinih članaka u „Građi".

Breyer M., O tiskanim izdanjima Marulićeve „Judite". (3)[2]
— Pismo Vatroslava Lisinskoga g. 1852. (3.)
Kolander A., Prilog ka kajkavskoj književnosti XVIII. stoljeća. (3.)
Ljubić Š., Knjige Ovidijeve „od lika ljubenoga" stumačene po Petretu Hektoroviću. (1.)
Lopašić R., Pavao Ritter-Vitezović. (1.)
Menčík F., Hrvatska Batrahomiomahija. (3.)
Rešetar dr. M., Pjesme Ivana Lovra Regina, dubrovačkoga kancelara XV. vijeka. (3.)
— Doslije nepoznata štampana knjiga od god. 1592. (3.)
Schrauf dr. K., Pismo Ivana Ungnada kralju Maksimilijanu o njemačkom predgovoru ćirilovskoga katekizma. (1.)
Šrepel M., Latinske pjesme Junija Palmotića. (1.)
— Pjesni Junija Rastića. (1.)
— List Đorđićev o otoku Mljetu. (1.)
— Baron Tamburlanovič. (1.)
— „Lina-Lieder" Petra Preradovića. (1.)
— Preradovićeva pisma. (1.)
— Vrazova pisma. (1.)

---

[1] Knjige označene zvjezdicom rasprodane su, te se više ne dobivaju.
[2] Broj u zagradama pokazuje knjigu „Građe".

Šrepel M., Pisma Janka Draškovića. (1.)
— Pismo A. Mažuranića A. Kaznačiću. (1.)
— Iz spomenice Mirka Bogovića. (1.)
— Jurja Šižgorića spis „De situ Illyriae et civitate Sibenici a. 1487." (2.)
— Marulićeve latinske pjesme. (2.)
— O Kašićevu prijevodu sv. pisma. (2.)
— Velikovečnik. (2.)
— Hrvatska pjesma Bernarda Zamanje. (2.)
— Jakošićev spis: Scriptores Interamniae. (2.)
— Pavičićevo „Naslidovanje". (2.)
— Kajkavska pjesmarica. (2).
— Iz ostavine Antuna Vakanovića. (2.)
— Biskup Ivan Antunović. (2.)
— Kurelčev Agrikola. (2.)
— Preradovićevi njemački prijevodi vlastitih pjesama. (2.)
— Šulekovi listovi Gaju. (2.)
— Marulićevo djelo „De ultimo Christi iudicio. (3.)
— Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu. (3.)
— Listovi iz ostavine Dragojle Jarnevićeve. (3.)
— Iz ostavine Dragutina Rakovca. (3.)
— Sitnice iz ilirskoga doba. (3.)

2. Ljetopis Jugoslavenske akademije. Sv. 1—17. m. 8.° 32 K. 20 f.

Svezak	1.	(1867—1877.)	145 str.	1 K. 20 f.
„	2.	(1877—1887.)	125 „	1 K. 20 f.
„	3.	(1888.)	217 „	2 K.
„	4.	(1889.)	216 „	2 K.
„	5.	(1890.)	185 „	2 K.
„	6.	(1891.)	193 „	2 K.
„	7.	(1892.)	239 „	2 K.
„	8.	(1893.)	171 „	1 K. 20 f.
„	9.	(1894.)	206 „	2 K.
„	10.	(1895.)	172 „	2 K.
„	11.	(1896.)	200 „	2 K.
„	12.	(1897.)	316 + XXIX str.	3 K.
„	13.	(1898.)	169 str.	1 K. 60 f.
„	14.	(1899.)	163 „	2 K.
„	15.	(1900.)	224 „	2 K.
„	16.	(1901.)	135 „	2 K.
„	17.	(1902.)	202 „	2 K.

Popis nekrologâ i drugih članaka u „Ljetopisu".

Arnold dr. Đ., O psihologiji bez duše (izvadak). (13.)
Bauer dr. A., Svečani govor u izvanrednoj svečanoj sjednici o svećeničkoj šestdesetgodišnjici J. J. Strossmayera dne 16. veljače g. 1898. (12.)
Brusina S., Biološke postaje. (8.)

Brusina S., O zoološkim perivojima. (17.)
Bulić Fr., Ivan Krstitelj De Rossi. (10.)
Gorjanović-Kramberger dr. D., Paleolitički ostatci čovjeka i njegovih suvremenika iz diluvija u Krapini. (14.)
Kišpatić dr. M., Dr. Gjuro Pilar. (10.)
Marković dr. Fr., Sonetni vienac (čitan u izvanrednoj svečanoj sjednici o svećeničkoj šestdesetgodišnjici J. J. Strossmayera dne 16. veljače 1898.) (12.)
Mohorovičić dr. A., Književni rad Josipa Torbara. (15.)
Musić dr. A., Dr. Ivan Broz. (9.)
— Uspomeni Matije Valjavca. (12.)
— Prešernov „Krst pri Savici". (15.)
Rački dr. Fr., Nikolaj Ivanović Kostomarov. (3.)
— dr. Lavoslav Geitler. (4.)
— dr. Jovan Subotić. (4.)
— Petar Aleksejević Lavrovski. (5.)
— Josip Jireček. (5.)
— Romualdo Mihajlović Hube. (6.)
— Osvrt na 25-godišnje djelovanje Akademije. (7.)
Smičiklas T., Uspomeni Radoslava Lopašića. (9.)
— Život i djela Šime Ljubića. (12.)
— dr. Ivan Crnčić. (12.)
— O. Euzebije Fermendžin. (12.)
— dr. Petar Matković. (14.)
— Uspomeni Nićifora Dučića. (17.)
— Uspomeni Vinka Brandla. (17.)
— Uspomeni dra. Ernsta Dümmlera. (17.)
Šrepel dr. M., Puškin i hrvatska književnost. (13.)
— Pera P. Đorđević. (17.)
Šulek dr. B., Fran Erjavec. (4)
— Dr. Josip Pančić. (4.)
Torbar J., O životu i djelovanju dra. Bogoslava Šuleka. (11.)
— Život i djelovanje Ljudevita Vukotinovića. (12.)
— Pozdravna besjeda u izvanrednoj svečanoj sjednici o svećeničkoj šestdesetgodišnjici J. J. Strossmayera dne 16. veljače g. 1898. (12.)
— Autobiografija. (15.)
Vrbanić dr. Fr., Dr. Blaž Lorković. (7.)
— Osmi medjunarodni kongres za hygienu i demografiju godine 1894. (9.)
Zoričić M., O pismenosti žiteljstva u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji (izvadak). (16.)

3. Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. 1—30. v. 8.° 189 K. 60 f.

1. Listine o odnošajih izmedju juž. Slavenstva i mletačke republike. Skupio Sim. Ljubić. Knj. I. Od g. 960—1335. 1868. (XL, 466 str.) 6 K.
2. Listine o odnošajih izmedju juž. Slavenstva i mlet. republike. Skupio Sim. Ljubić. Knj. II. Od godine 1336—1347. 1870. (XXXVI, 464 str.) 6 K.

*

3. Listine o odnošajih izmedju juž. Slavenstva i mlet. republike. Skupio Sim. Ljubić. Knj. III. Od g. 1347—1358. Dodatak k listinam u knj. I—III. (god. 1116—1347.) 1872. (XXXVII, 451 str.) 6 K.
4. Listine o odnošajih izmedju juž. Slavenstva i mlet. republike. Skupio Sim. Ljubić. Knj. IV. Od god. 1358—1403. 1874. (XXXIII, 480 str.) 8 K.
5. Listine o odnošajih izmedju juž. Slavenstva i mlet. republike. Skupio Sim. Ljubić. Knj. V. Od g. 1403—1409. Dodatak k listinam u knj. I—IV. (god. 1226—1397.) 1875. (XVIII, 353 str.) 5 K.
6. Commissiones et relationes Venetae. Collegit et digessit S. Ljubić. Tom. I. Annorum 1433—1527. 1876. (IX, 242 str.) 4 K.
7. Documenta historiae croaticae periodum antiquam illustrantia. Collegit, digessit, explicuit Fr. Rački. 1877. (XXXV, 544 str.) 12 K.
8. Commissiones et relationes Venetae. Collegit et digessit S. Ljubić. Tom. II. Annorum 1525—1553. 1877. (VI, 302 str.) 5 K.
9. Listine o odnošajih izmedju juž. Slavenstva i mlet. republike. Skupio i uredio S. Ljubić. Knj. VI. Od g. 1409—1412. 1878. (XV, 309 str.) 6 K.
10. Monumenta Ragusina. Libri reformationum. Tom. I. Ann. 1306—1347. 1879. (315 str.) 5 K.
11. Commissiones et relationes Venetae. Collegit et digessit S. Ljubić. Tom. III. Ann. 1553—1571. 1880. (VI, 300 str.) 4 K.
12. Listine o odnošajih izmedju juž. Slavenstva i mlet. republike. Skupio i uredio S. Ljubić. Knj. VII. Od g. 1412—1420. 1882. (XIII, 325 str.) 5 K.
13. Monumenta Ragusina. Libri reformationum. Tom. II. Ann. 1347—1352., 1356—1360., addit. a. 1301—1305., 1318., 1325 ad 1336. 1882. (409 str.) 6 K.
14. Scriptores. Vol. I. Annales Ragusini Anonymi item Nic. de Ragnina. Digessit Sper. Nodilo. 1883. (XII, 328 str.) 6 K.
15. Spomenici hrv. krajine. Sakupio i uredio Rad. Lopašić. Knj. I. Od g. 1479—1610. 1884. (XXVIII, 390 str.) 6 K.
16. Spomenici hrv. krajine. Sakupio i uredio Rad. Lopašić. Knj. II. Od g. 1610—1693. 1885. (XX, 435 str.) 6 K.
17. Listine o odnošajih izmedju juž. Slavenstva i mlet. republike. Skupio i uredio S. Ljubić. Knj. VIII. Od g. 1420—1424. 1886. (XI, 299 str.) 4 K.
18. Acta Bulgariae ecclesiastica. Collegit et digessit P. Fr. Eus. Fermendžin. 1887. (XXII, 409 str.) 6 K.
19. Acta coniurationem Petri a Zrinio et Francisci de Frankopan nec non Francisci Nadasdy illustrantia, e tabulariis gallicis desumpta redegit dr. V. Bogišić. 1888. (XXXIX, 284 str.) 5 K. 60 f.
20. Spomenici hrv. krajine. Sakupio i uredio Rad. Lopašić. Knj. III. Od g. 1693—1780. Dodatak: 1531—1730. S predgovorom i kazalom za sva 3 diela. 1889. (519 str.) 8 K

21. Listine o odnošajih izmedju južnoga Slavenstva i mletačke republike. Sakupio i uredio S. Ljubić. Knj. IX. Od g. 1423 do 1452. 1890. (XIX, 489 str.) 8 K.
22. Listine o odnošajih izmedju južnoga Slavenstva i mletačke republike. Sakupio i uredio S. Ljubić. Knj. X. Od g. 1453—1469. 1891. (XXVI, 496 str.) 8 K.
23. Acta Bosnae potissimum ecclesiastica cum insertis editorum documentorum regestis ab anno 925. usque ad annum 1752. Collegit et digessit P. Eusebius Fermendžin. 1892. (613 str.) 10 K.
24. Index rerum, personarum et locorum in voluminibus I—V. Monumentorum spectantium historiam Slavorum meridionalium. Opera S. Ljubić. 1893. (393 str.) 6 K.
25. Scriptores. Vol. II. Chronica Ragusina Junii Restii (ab origine urbis usque ad annum 1451.) item Joannis Gundulae (1451—1484). Digessit Speratus Nodilo. 1893. (XIX, 439 strana.) 7 K.
26. Scriptores. Vol. III. Thomas Archidiaconus: Historia Salonitana. Digessit dr. Fr. Rački. (225 str.) 4 K.
27. Monumenta Ragusina. Libri reformationum. Tom. III. Ann. 1359—1364. (368 str.) 5 K.
28. Monumenta Ragusina. Libri reformationum. Tom. IV. Ann. 1364—1396. Collegit et digessit J. Gelcich. 1896. (288 str.) 5 K.
29. Monumenta Ragusina. Libri reformationum. Tom V. Ann. 1301—1336. Collegit et digessit J. Gelcich. 1897. (VIII, 448 str.) 7 K.
30. Scriptores. Vol. IV. Balthasari Adami Kercselich Annuae 1748—1767. Prooemio de vita operibusque scriptoris praemisso digessit T. Smičiklas. 1901. (LXX, 668 strana.) 10 K.

4. **Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium. Vol. 1—9. v. 8.° 58 K.**

1. Statuta et leges civitatis et insulae Curzulae (1214—1558). Cura prof. dr. J. J. Hanel. 1877. (XV, 306 str.) 6 K.
2. Statuta et leges civitatis Spalati. Cura prof. dr. J. J. Hanel. 1878. (XVIII, 236 str.) 6 K.
3. Statuta et leges civitatis Buduae, civitatis Scardonae et civitatis et insulae Lesinae. Cura prof. Sim. Ljubić. 1882—3. (IX, 618 str.) 9 K.
4. Hrvatski pisani zakoni: vinodolski, poljički, vrbanski a donekle svega krčkoga otoka, kastavski, veprinački i trsatski. Uredili dr. Fr. Rački, dr. V. Jagić i dr. Iv. Črnčić. 1890. (LXXXII, 265 str.) 6 K.
5. Urbaria lingua croatica conscripta. Hrvatski urbari. Svez. I. Sabrao i protumačio R. Lopašić. 1894. (VIII, 484 str.) 8 K.

6. Hrvatski spomenici (Acta croatica). Sv. I. (od g. 1100—1499.). Zbirku I. Kukuljevića i R. Lopašića popunio i za tisak priredio dr. Đ. Šurmin. 1898. (VIII, 500 str.) 7 K.
7. Bratovštine i obrtne korporacije u republici dubrovačkoj od XIII. do konca XVIII. vijeka (Statuta confraternitatum et corporationum Ragusinarum). Uvodnu raspravu napisao i statute bratovštine priložio dr. Kosta knez Vojnović. 1899. (XXXIII, 190 + LV, 135 str..) 6 K.
8. Knjiga o uredbama i običajima skupštine i obćine otoka Lastova (Libro delli ordinamenti e delle usance della universitade et dello commun della isola de Lagusta). Priredio Fr. Radić. 1901. (VIII, 138 str.) 3 K.
9. Liber statutorum civitatis Ragusii compositus anno 1272. cum legibus aetate posteriore insertis atque cum summariis, adnotationibus et scholiis a veteribus iuris consultis Ragusii additis, nunc primum in lucem protulerunt, praefatione et apparatu critico instruxerunt, indices adiecerunt V. Bogišić et C. Jireček. 1903. 7 K.

5. **Pisci stari hrvatski. Knjiga 1—21. v 8.° 101 K.**

1. Pjesme Marka Marulića. Skupio Iv. Kukuljević-Sakcinski. 1869. (LXXVII + 339 str.) 4 K.
2. Pjesme Šiška Menčetića Vlahovića i Gjore Držića. Skupio V. Jagić. 1870. (XVI + 521 str.) 4 K.
3. 4. Pjesme Mavra Vetranića Čavčića. Skupili dr. V. Jagić i dr. I. A. Kaznačić. 2 dijela. 1871/72. (IV + 483, XI + 490 str.) 4 K. + 5 K. — 9 K.
5. Pjesme Nikole Dimitrovića i Nikole Nalješkovića. Skupili dr. V. Jagić i dr. Gj. Daničić. 1873. (X + 353 str.) 4 K.
6. Pjesme Petra Hektorovića i Hanibala Lucića. 1874. (XLVIII + 298 str.) 4 K.
7. Djela Marina Držića. 1875. (XI + 480 str.) 6 K.
8. Pjesme Nikole Nalješkovića, Andrije Čubranovića, Miše Pelegrinovića, Saba Mišetića Bobaljevića i Jegjupka neznana pjesnika. 1876. (XXVI + 241 strana.) 3 K. 40 f.
9. Djela Iva Frana Gundulića. 1877. (XVIII + 616 strana.) 10 K.
10. Djela Frana Lukarevića Burine. 1878. (XI + 318 str.) 5 K.
11. Pjesme Miha Bunića Babulinova, Maroja i Oracia Mažibradića i Marina Burešića. 1880. (XV + 257 strana.) 3 K. 60 f.
12—14. Djela Gjona Gjora Palmotića. 1882., 1883., 1884. (VIII + 404, 528, XI + 239 str.) (6 K. + 7 K. + 4 K. =) 17 K.
15. Djela Antuna Gledevića. 1886. (XX + 303 strane.) 4 K.

16. Djela Petra Zoranića, Antuna Sasina, Savka Gučetića Bendeviševića. 1888. (XIX + 322 str.) 5 K.
17. Djela Jurja Barakovića. Priredili za štampu P. Budmani i M. Valavac. 1889. (XIII + 390 str.) 6 K.
18. Pjesni razlike Dinka Rańine, vlastelina dubrovačkoga. 1891. XXVI + 245 str.) 5 K.
19. Djela Gjona Gjora Palmotića. Dio IV. Dodatak. 1892. (XLIII + 44 str.) 1 K.
20. Crkvena prikazańa starohrvatska XVI. i XVII. vijeka. 1893. (XI + 341 str.) 5 K.
21. Djela Dominka Zlatarića. Priredio za štampu P. Budmani. 1899. (XLIV + 300 str.) 5 K.

6. **Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga 1—155. v. 8.° 435 K. 50 f.**

1. 1867. (276 str.) 2 K. 50 f.
2. 1868. (248 str.) 2 K. 50 f.
3. 1868. (252 str.) 2 K. 50 f.
*4. 1868. (271 str.)
*5. 1868. (252 str.)
*6. 1869. (246 str.)
*7. 1869. (266 str.)
*8. 1869. (220 str.)
*9. 1869. (240 str.)
*10. 1870. (263 str.)
11. 1870. (274 str.) 2 K. 50 f.
12. 1870. (233 str.) 2 K. 50 f.
13. 1870. (242 str.) 2 K. 50 f.
*14. 1871. (228 str.)
15. 1871. (231 str.) 2 K. 50 f.
16. 1871. (230 str.) 2 K. 50 f.
17. 1871. (223 str.) 2 K. 50 f.
18. 1872. (258 str.) 2 K. 50 f.
19. 1872. (208 str.) 2 K. 50 f.
20. 1872. (237 str.) 3 K.
21. 1872. (211 str.) 3 K.
22. 1873. (257 str.) 3 K.
23. 1873. (223 str.) 3 K.
24. 1873. (266 str.) 3 K.
25. 1873. (256 str.) 3 K.
26. 1874. (227 str.) 3 K.
27. 1874. (224 str.) 3 K.
28. 1874. (212 str.) 3 K.
29. 1874. (224 str.) 3 K.
30. 1875. (220 str.) 3 K.
31. 1875. (252 str.) 3 K.
32. 1875. (220 str.) 3 K.
33. 1875. (251 str.) 3 K.
34. 1876. (196 + 28 str.) 3 K.
35. 1876. (189 + [29—74] str.) 3 K.

36\. 1876. (212 + [75—90] str.) 3 K.
37\. 1876. (224 + [91—102] str.) 3 K.
38\. 1877. (240 str.) 3 K.
39\. 1877. (252 str.) 3 K.
40\. 1877. (236 str.) 3 K.
41\. 1877. (244 str.) 3 K.
42\. 1878. (224 str.) 3 K.
43\. 1878. (220 str.) 3 K.
44\. 1878. (228 str.) 3 K.
45\. 1878. (240 str.) 3 K.
46\. 1879. (280 str.) 3 K.
47\. 1879. (248 str.) 3 K.
48\. 1879. (240 str.) 3 K.
49\. 1879. (236 str.) 3 K.
50\. 1879. (224 str.) 3 K.
51\. 1880. (212 str.) 3 K.
52\. 1880. (272 str.) 3 K.
53\. 1880. (228 str.) 3 K.
54\. 1880. (236 str.) 3 K.
55\. 1881. (232 str.) 3 K.
56\. 1881. (236 str.) 3 K.
57\. 1881. (236 str.) 3 K.
58\. 1881. (220 str.) 3 K.
59\. 1881. (240 str.) 3 K.
60\. (*ab*[1] 1.) 1882. (236 str.) 3 K.
61\. (*c* 1.) 1882. (192 str.) 3 K.
62\. (*ab* 2.) 1882. (236 str.) 3 K.
63\. (*ab* 3.) 1882. (232 str.) 3 K.
64\. (*c* 2.) 1882. (200 str.) 3 K.
65\. (*ab* 4.) 1883. (220 str.) 3 K.
66\. (*c* 3.) 1883. (208 str.) 3 K.
67\. (*ab* 5.) 1883. (220 str.) 3 K.
68\. (*ab* 6.) 1883. (236 str.) 3 K.
69\. (*c* 4.) 1884. (250 str.) 3 K.
70\. (*ab* 7.) 1884. (236 str.) 3 K.
71\. (*ab* 8.) 1884. (236 str.) 3 K.
72\. (*c* 5.) 1885. (236 str.) 3 K.
73\. (*ab* 9.) 1884. (220 str.) 3 K.
74\. (*ab* 10.) 1885. (236 str.) 3 K.
75\. (*c* 6.) 1885. (220 str.) 3 K.
76\. (*ab* 11.) 1885. (212 str.) 3 K.
77\. (*ab* 12.) 1885. (228 str.) 3 K.
78\. (*c* 7.) 1886. (230 str.) 3 K.
79\. (*ab* 13.) 1886. (248 str.) 3 K.

[1] Slova *ab* znače „Rad“ historičko-filologičkoga *(a)* i filozofičko-juridičkoga *(b)* razreda, slovo *c* „Rad“ matematičko-prirodoslovnoga razreda.

80.[1]		1885.	(313 str.)	4 K.
81.	(*ab* 14.)	1886.	(240 str.)	3 K.
82.	(*ab* 15.)	1886.	(236 str.)	3 K.
83.	(*c* 8.)	1887.	(216 str.)	3 K.
84.	(*ab* 16.)	1887.	(180 str.)	3 K.
85.	(*ab* 17.)	1887.	(240 str.)	3 K.
86.	(*ab* 18.)	1887.	(252 str.)	3 K.
87. 88. 90.[2]		1888.	(716 str.)	9 K.
89.	(*ab* 21.)	1888.	(240 str.)	3 K.
91.	(*ab* 22.)	1888.	(221 str.)	3 K.
92.	(*c* 9.)	1888.	(228 str.)	3 K.
93.	(*ab* 23.)	1888.	(235 str.)	3 K.
94.	(*ab* 24.)	1889.	(236 str.)	3 K.
95.	(*c* 10.)	1889.	(225 str.)	3 K.
96.	(*ab* 25.)	1889.	(233 str.)	3 K.
97.	(*ab* 26.)	1889.	(181 str.)	3 K.
98.	(*ab* 27.)	1889.	(235 str.)	3 K.
99.	(*ab* 28.)	1890.	(237 str.)	3 K.
100.	(*ab* 29.)	1890.	(228 str.)	3 K.
101.	(*ab* 30.)	1890.	(225 str.)	3 K.
102.	(*ab* 31.)	1890.	(240 str.)	3 K.
103.	(*ab* 32.)	1891.	(229 str.)	3 K.
104.	(*c* 11.)	1891.	(180 str.)	3 K.
105.	(*ab* 33.)	1891.	(244 str.)	3 K.
106.	(*c* 12.)	1891.	(145 str)	3 K.
107.	(*c* 13.)	1891.	(238 str.)	3 K.
108	(*ab* 34.)	1892.	(236 str.)	3 K.
109.	(*c* 14.)	1892.	(188 str.)	3 K.
110.	(*ab* 35.)	1892.	(236 str.)	3 K.
111.	(*c* 15.)	1892.	(190 str.)	3 K.
112	(*ab* 36.)	1892.	(243 str.)	3 K.
113.	(*c* 16.)	1893.	(152 str)	3 K.
114.	(*ab* 37.)	1893.	(236 str.)	3 K.
115.	(*ab* 38)	1893.	(210 str.)	3 K.
116.	(*ab* 39.)	1893.	(229 str.)	3 K.
117/I.	(*c* $17\cdot_1$)	1893.	(92 str.)	3 K. (117/I. i 117/II.)
117/II.	(*c* $17\cdot_2$	1894.	(93—192 str.)	
118.	(*ab* 40.)	1894.	(221 str.)	3 K.
119.	(*ab* 41.)	1894.	(238 str.)	3 K.
120.	(*c* 18.)	1894.	(136 str.)	4 K.
121.	(*ab* 42.)	1895.	(236 str.)	3 K.
122.	(*c* 19.)	1895.	(220 str.)	5 K.
123.	(*c* 20.)	1895.	(102 str.)	1 K. 50 f.
124.	(*ab* 43.)	1895.	(228 str.)	3 K.
125.	(*ab* 44.)	1896.	(197 str.)	3 K.

[1] Ova je knjiga „Rada“ izašla i kao posebno djelo pod natpisom: U proslavu petdesetgodišnjice prieporoda hrvatske knjige god. 1885.

[2] Ove 3 knjige „Rada“ imadu i poseban natpis: Život i ocjena djelâ Rugjera Josipa Boškovića.

126. (*c* 21.) 1896. (195 str.) 3 K.
127. (*ab* 45.) 1896. (248 str.) 3 K.
128. (*c* 22.) 1896. (192 str.) 3 K.
129. (*ab* 46.) 1896. (254 str.) 4 K.
130. (*ab* 47.) 1897. (238 str.) 3 K.
131. (*c* 23.) 1897. (111 str.) 3 K.
132. (*ab* 48.) 1897. (213 str.) 3 K.
133. (*c* 24.) 1897. (231 str.) 3 K.
134. (*ab* 49.) 1898. (214 str.) 3 K.
135. (*c* 25.) 1898. (208 str.) 3 K.
136. (*ab* 50.) 1898. (248 str.) 3 K.
137. (*c* 26.) 1898. (124 str.) 2 K.
138. (*ab* 51.) 1899. (269 str.) 3 K.
139. (*c* 27.) 1899. (95 str.) 2 K.
140. (*ab* 52.) 1899. (244 str.) 3 K.
141. (*c* 28.) 1899. (115 str.) 2 K.
142. (*ab* 53.) 1900. (274 str.) 3 K. 50 f.
143. (*c* 29.) 1900. (170 str.) 3 K.
144. (*ab* 54.) 1900. (197 str.) 3 K.
145. (*ab* 55.) 1901. (225 str.) 3 K.
146. (*ab* 56.) 1901. (220 str.) 3 K.
147. (*c* 30.) 1901. (247 str.) 3 K.
148. (*ab* 57.) 1902. (230 str.) 3 K.
149 (*c* 31.) 1902. (128 str.) 2 K.
150. (*ab* 58.) 1902. (246 str.) 3 K.
151. (*c* 32.) 1902. (198 str.) 3 K.
152. (*ab* 59.) 1903. (248 str.) 3 K.
153. (*ab* 60.) 1903. (226 str.) 3 K.
154. (*c* 33.) 1903. (169 str.) 3 K.
155. (*c* 34.) 1903. (172 str.) 3 K.

Popis pojedinih rasprava u „Radu".

Ljubić S., O odnošajih dubrovačke sa mletačkom republikom tja do g. 1358. (5.)
— O Markantunu Dominisu Rabljaninu. (10.)
— Izvještaj o putovanju u Mletke i Rab g. 1869. (12.)
— Obznana djela: „Documenta Forumjulii, Patriarchatum Aquilejensem, Tergestum, Istriam, Goritiam spectantia, inde a recessiore tempore usque ad medium seculum XV. regesta collegit prof. A. S. Minotto Doct. Decur. Hist. tradendae a veterum monumentorum in provincia Forijulii curatoribus propriis sumptibus edita. Vol. I. sect. 1. Venetiis 1870". (14.)
— O dubrovačkoj kovnici s obzirom na razpravu prof. Norb. Dechanta: „Die Münzen der Republik Ragusa" 1870. (16.)
— O odnošajih medju Dubrovčani i Mletčani za ugarsko-hrvatskoga vladanja u Dubrovniku. (17.)
— Poviestnička iztraživanja o Hrvoji velikom bosanskom vojvodi i spljetskom hercegu. (26.)
— Pisan spomenik iz dobe hrvatskoga vojvode Branimira. (26.)
— O upraviteljih Dalmacije za rimskoga vladanja. (31.)
— Na obranu pravosti staro-srbskih zlatnih novaca. (34.)
— Spicilegium monumentorum archaeologicorum in terris, quas Slavi australes incolunt, repertorum. (34—37.)
— Skrovište rimskih carskih novaca u zlatu iz prvoga stoljeća odkrito u Zemunu 16. prosinca 1875. (36.)
— Odgovor na njeke primjetbe numismatičkoga lista bečkoga u poslu staro-srbskih zlatnih novaca. (36.)
— Obznana knjige: Notizie naturali e storiche sull' isola di Veglia, compilate dal dr. Giambatista Cubich. Trieste 1874. (37.)
— Prilog Jagićevoj razpravi „o gradji za slovinsku narodnu poeziju". (40.)
— O 8. zasjedanju svenarodnoga sastanka za antropologiju i arkeologiju predhistoričku u Budimpešti 4—13. rujna 1876. (40.)
— O posavskoj Hrvatskoj i o zlatnih novcih njezina zadnjega kneza Serma (1018.) (43.)
— O odnošajih medju republikom Mletačkom i Dubrovačkom od početka 16. stoljeća do njihove propasti. (53. 54.)
— Borba za glagolicu u Lošinju. (57.)
— Novi izvori za dalmatinsku epigrafiju. (65.)
— O napredku arkeologičke znanosti u našoj hrvatskoj zemlji. (80.)
— L' Italia descritta nel libro del re Ruggero compilato da Edrisi. Testo arabo pubblicato con versione e note da M. Amari e C. Schiaparelli. Roma 1883. Sa zemljovidom. (Književna obznana.) (85.)
— Izviešće o prvom sastanku kršćanskih arkeologa u Spljetu-Solinu u Dalmaciji. (121.)
Lorković dr. B., Sadanje stanje gospodarske nauke. (103.)
Lozanić S. M., Izomerije homologih vrsta parafina. (133.)
Maciejowski W. A., Pogled na najnovije zakonarstvo slovensko, imenito poljsko i rusko. (9.)
— Polisti ili Poljani najviše pomogoše ratarstvom civilizaciji zapadne Europe, a osobito Njemačke. (18.)

*

Matković dr. P., Zaključci VIII. zasjedanja internacionalnoga statističkoga kongresa u Peterburgu g. 1872. (22.)
— Bosanske stupnjevine. (23.)
— Najnovije geografske publikacije o Balkanskom poluotoku. (26.)
— Razgloba i hipsometrija slavonskoga gorja. (32.)
— Putovanja po balkanskom poluotoku za srednjega vieka. 1. Putovanja prije križarskih vojna. (42.)
— — 2. Prva križarska vojna: putovanje vojske Valtera poissyskoga, Petra acheryskoga i Gottfrieda vojvode dolnjo-lotarinžkoga, vojske Boemundove, Roberta vojvode normandijskoga i Rajmunda toulonskoga, vojske longobardske, njemačke i akvitanske (1096—1101). (42.)
— — 3. Druga križarska vojna: Putovanje vojske cara Konrada i kralja Ljudevita VII., putovanję arhidjakona tirskoga, Henrika Lava i opis puta od neznana pisca. (42.)
— — 4. Putovanje križarske vojske cara Fridrika Barbarose. Edrisi, Abulfeda i Benjamin Tudelitanski. (42.)
— — 5. Putovanja 13., 14. i 15. stoljeća. Putovanje G. Akropolite, Nicefora Gregore, R. Mautnera, Brokarda, Ludolfa Suhemskoga, J. Šiltbergera, Gilberta de Lannoya, Nikole III. de Este-Ferrara, B. Broquiera, Ciriaka Pizzicolli, Benedetta Dei, Filipa Bonacorsi, Fel. Fabra, Jana z Lobkovic i Ar. Harfa. (42.)
— Putovanja po balkanskom poluotoku 16. vieka:
— — 1. Felix Petančić i njegov opis puteva u Tursku. (49.)
— — 2. Putovanje B. Kuripešića, L. Nogarola i B. Ramberta. (56.)
— — 3—5. Putovanje K. D. Šepera (1533.), J. Chesneaua (1547.) i K. Zena (1550.) (62.)
— — 6. Putovanje Antuna Vrančića god. 1553. (71.)
— — 7—9. Putovanje M. Seydlitza (1556—1559.), bezimeni opis puta kopnom u Carigrad g. 1559—60., itinerari carskoga kurira J. Betzeka g. 1564—1573. (84.)
— — 10. Putopis Antuna Pigafette, ili drugo putovanje Antuna Vrančića u Carigrad g. 1567. (100.)
— — 11. Dva putopisa poljskih poslanstva u Carigrad: E. Otvinovskoga od g. 1557. i Andrije Taranovskoga, komornika od g. 1569. (105.)
— — 12. Opis dvaju carskih poslanstva u Carigrad: K. Ryma g. 1571. i D. Ungnada g. 1572. (112.)
— — 13. Putopisi Stj. Gerlacha i Sal. Schweigera, ili opisi putovanja carskih poslanstva u Carigrad, naime Davida Ungnada od g. 1573—1578. i Joach. Sinzendorfa od g. 1577. (116.)
— — 14. Dnevnici o putovanju mletačkih poslanstva u Carigrad: osobito Jakova Sorance od g. 1575. i 1581., i Pavla Kontarina od g. 1580. (124.)
— — 15. Putopisi Hen. Porša od g. 1579., A. Wolfa i Lev. Ryma od g. 1583. i Mel. Besolta od g. 1584. (129.)
— — 16. Putni dnevnici Jakova Bongarsa od g. 1585. i Vratislava s Mitrovica od g. 1591. (130.)

Petrovski N., O genejalogiji Držićâ. (148.)
Pilar dr. Gj., Trećegorje i podloga mu u glinskom Pokupju. (25. Dodatak 26.)
— Njekoje važnije okamine iz pokupskoga trećegorja. (26.)
— Uzroci oledjivanja sad jedne sada druge zemaljske polutke. (30.)
— Podravina, Djakovština i Dilj-Gora. (33.)
— Tragovi oledbe na podnožju zagreb. gore. (39.)
— Prilozi poznavanju geoložkih odnošaja zemlje. (45.)
— Obći godišnji sastanak njemačkoga geologičkoga družtva u Beču. (45.)
— Geoložka opažanja u zapadnoj Bosni. Iztraživanja od godine 1879. (61.)
— Ami Boué, počastni član jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Nekrolog. (65.)
— Izvid nedavno odkrivene špilje na Kupičkom vrhu, pak i drugih špilja, te rudnika Tršće kod Čabra. (66.)
— Rudarstvo u Hrvatskoj. (68.)
— Djakovački potres dne 24. ožujka 1884. (78.)
— Napredak mineralogije i geologije u Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji od g. 1835—1885. (80.)
Rački dr. Fr., Prilozi za sbirku srbskih i bosanskih listina. (1.)
— Obznana knjige: Богомили, црьква босаньска и крьстяни. Историчка расправа. Написао др. Божидар Петрановић. У Задру 1867. 1.)
— Riedko slovensko pismo u vatikanskom rukopisu. (2.)
— Pokret na slavenskom jugu koncem 14. i početkom 15. stoljeća. (2—4.)
— Obznana knjige: Arkiv za povjestnicu jugoslavensku. Uredio Ivan Kukuljević Sakcinski. U Zagrebu 1868. Knj. IX. (5.)
— Obznana knjige: Cyrille et Méthode. Étude historique sur la conversion des Slaves au Christianisme; par L. Leger. Paris. 1868. (5.)
— Bogomili i Patareni. (7. 8. 10.)
— O slovjenskoj chronografiji srednjega vieka. (13.)
— O dalmatinskih i ilirskih novcih najstarije dobe. (14.)
— Karlo Jaromir Erben. Nekrolog. (14.)
— Obznana najnovijih izdanja izvora za život sv. Cirila i Metoda. (15.)
— Kada i kako se preobrazi hrvatska kneževina u kraljevinu. (17.)
— Obznana knjige: Споменици о Стѣпану Малом. Исписао из млетачког архива С. Љубић. У Београду 1870. (17.)
— Rukopisi tičući se južno-slovienske povjesti u arkivih srednje i dolnje Italije. (18.)
— Dopunjci i izpravci za stariju povjest hrvatsku. (19.)
— Jan Erazim Vocel. Nekrolog. (22.)
— Borba južnih Slovena za državnu neodvisnost u 11. vieku. (24. 25. 27. 28. 30. 31.)
— Pisani spomenik iz dobe hrvatskoga vojvode Branimira. (26.)

Rački dr. Fr., Iztraživanja u pismarah i knjižnicah dalmatinskih. (26.)
— Obznana knjige: Povjestni spomenici južnih Slavenah. Knjiga II. Diplomatički sbornik kraljevine Hrvatske s Dalmacijom i Slavonijom. Izdaje Ivan Kukuljević Sakcinski. Dio I. U Zagrebu 1874. (27.)
— dr. Božidar Petranović. Nekrolog. (30.)
— Hrvatska dvorska kancelarija i njezine izprave za vladavine narodne dinastije. (35.)
— Stari priepisi hrvatskih izprava do 12. vieka prema maticam. (36.)
— Mihail Petrović Pogodin. Nekrolog. (38.)
— Slovenski a napose bugarski i hrvatski u Italiji putnici druge polovice 9. vieka. (Obznana književna.) (42.)
— Podmetnute, sumnjive i preradjene listine hrvatske do 12. vieka. (45.)
— Nekrolog M. Mesića. (47.)
— Izpravak k razpravi: Podmetnute, sumnjive i preradjene listine hrvatske do 12. vieka. (48.)
— Povjestnik Ivan Lučić, Trogiranin. Na uspomenu 200-godišnjice smrti njegove. (49.)
— Scriptores rerum croaticarum pred 12. stoljećem. (51.)
— Biela Hrvatska i biela Srbija. (52.)
— Ruski historik Sergij Mihajlović Solovjev. Nekrolog. (54.)
— Hrvatska prije 12. vieka glede na zemljišni obseg i narod. 1. Zemljišni obseg. (56.)
— — 2. Narod. (57.)
— K. Grot i T. Florinskij o Konstantinu bagrenorodnom. (Književ. obznana.) (59.)
— Aleksander Aleksandrović Kotljarevskij. Nekrolog. (60.)
— Vaclav Aleksandro Maciejovski. Nekrolog. (68.)
— Nutarnje stanje Hrvatske prije 12. stoljeća. 1. Družtvo. (70.)
— — 2. Crkva hrvatska. (79.)
— — 3. Vrhovna državna vlast. Odnošaj medju crkvom i državom. (91.)
— — 4. Državno uredjenje. 1. Vladalac i njegova vlast. 2. Župa i grad. (99.)
— — 5. Imovni i gospodarstveni odnošaji. (105.)
— — 6. 1. Obuka i pismenost. (115.) 2. Umjetnost i umjetni obrt. (116.)
— Besjeda u svečanoj sjednici prigodom otvorenja Strosmayerove galerije. (73.)
— Prilozi za poviest humanisma i renaissance u Dubrovniku, Dalmaciji i Hrvatskoj. I. Ivan Ravenjanin, učenik Petrarkin, dubrovački kancelar (1384—87.) kano predteča humanisma u Dubrovniku. (74.)
— Šesti arheoložki sastanak u Odesi (76.)
— Uvodni govor u proslavu petdesetgodišnjice prieporoda hrv. knjige. (80.)
— Nacrt hrvatske historiografije od 1835—1885. godine. (80.)
— Rugjer Josip Bošković, životopisna crta. (87. 88. 90.)

Zahradnik dr. K., Vlastitost skupina sticišta na Descartesovu listu. (104.)
— Prilog k teoriji strophoide. (104.)
— Prilog k teoriji cisoide. (106.)
— Dalnji prilog teoriji cisoide. (122.)
— Prilog k teoriji krivulja trećega stupnja i trećega razreda. (123.)
— Nov prilog teoriji Descartesova lista. (131.)
— Prilog teoriji čunjosječica. (131.)
Zima L., Nacrt naše metrike narodne obzirom na stihove drugih naroda a osobito Slovenâ. (48. 49.)
— I opet o metrici narodnijeh pjesama. Književna obznana. (93.)
Zore L., O Jegjupci Andrije Čubranovića. (27.)
— Primjetbe na razpravu Armina Pavića: „Prilog k historiji dubrovačke hrvatske književnosti". (34.)
— O kompoziciji Gundulićeva Osmana. (39.)
— Gradja za književno-poviestnu ocjenu Gundulićeva „Ljubovnika sramežljiva". (55.)
— Gradja za književno-povijesnu ocjenu Gundulićeve „Arijadne". (63.)
— Gragja za poznavanje eroikomične dubrovačke pjesme. (71.)
— Alegorije u Gundulićevoj Osmanidi. (94.)
— Paletkovańę. (108. 110. 114. 115. 138.)
Zoričić M., Žiteljstvo kraljevina Hrvatske i Slavonije po zvanju i zanimanju. (125.)

7. **Starine. Knjiga 1—30. v. 8.° 99 K. 50 f.**

1. 1869. (236 str.) 2 K. 50 f.
2. 1870. (312 str.) 3 K.
3. 1871. (331 str.) 3 K.
4. 1872. (234 str.) 3 K.
5. 1873. (288 str.) 3 K.
6. 1874. (255 str.) 3 K.
7. 1875. (322 str.) 4 K.
8. 1876. (252 str.) 3 K.
9. 1877. (256 str.) 3 K.
10. 1878. (293 str.) 4 K.
11. 1879. (208 str.) 3 K.
12. 188 . (259 str.) 3 K.
13. 1881. (260 str.) 3 K.
14. 1882. (220 str.) 3 K.
15. 1883. (230 str.) 3 K.
16. 1884. (251 str.) 3 K.
17. 1885. (240 str.) 3 K.
18. 1886. (232 str.) 3 K.
19. 1887. (261 str.) 3 K.
20. 1888. (273 str.) 3 K.
21. 1889. (304 str.) 4 K.
22. 1890. (240 str.) 4 K.

23. 1890. (256 str.) 4 K.
24. 1891. (252 str.) 4 K.
25. 1892. (232 str.) 4 K.
26. 1893. (236 str.) 4 K.
27. 1895. (238 str.) 3 K.
28. 1896. (260 str.) 3 K.
29. 1898. (256 str.) 4 K.
30. 1902. (352 str.) 4 K.

Popis pojedinih članaka u „Starinama".

Batinić M. V., Nekoliko priloga k bosanskoj crkvenoj poviesti: Izprave i dopisi od 1527—1837. g.; Izvješće o. Ivana di Vietri g. 1708.; Izvješće A. Georgicea g. 1626.; Putopis A. Georgicea iz Budima u Bosnu; Opis pašaluka bosanskoga. (17.)
Bjelovučić N. Z., Pravilnik bratovštine sv. Stjepana u Janini. Uvod i matrikula. (30.)
Bojničić-Kninski dr. Iv., Najstarija hrvatska grbovnica. (16.)
Črnčić I., Još oble glagolice na Krčkom otoku. (7.)
— Rimsko slovinska služba sv. Kurilu i Metodu. (14.)
— Nekoliko južnih Sloviena zapisanih od 1478—1520. godine u bratovštinu sv. Duha u Rimu. (15.)
— Prilozi k razpravi: Imena Slovjenin i Ilir u našem gostinjcu u Rimu poslije 1453. g. (18.)
— Što je pisama sakupio P. Blagoslav Bartoli. (20.)
— Još o glagolskom napisu u crkvi sv. Lucije u drazi baščanskoj. (20.)
— Njekoliko izprava krčkih biskupa. (21.)
— Paoporuka Ivana Lučića, trogiranina, našega povjestnika, od g. 1679. (26.)
Daničić Gj., Knjiga Konstantina filosofa o pravopisu. (1.)
— Rukopis Vladislava gramatika pisan god. 1469. 1. Pregled. 2. Život sv. Ćirila. 3. Pohvala sv. Ćirilu i Metodu. 4. Život Ilariona episkopa moglenskoga. (1.)
— Bugarski rukopis pisan g. 1277. (1.)
— Indijske priče prozvane Štefanit i Ihnilat. (2.)
— Muka blaženoga Grozdija. (2.)
— Hvalov rukopis. (3.)
— Tri stare priče. (4.)
— Proroštvo despota Stefana Lazarevića. (4.)
— Apokalipsa iz Hvalova rukopisa. (4.)
— Tondal. (4.)
— Dva apokrifna jevangjelja: 1. Jevangjelje Nikodimovo. 2. Pripovijest Josipova. (4.)
— Poslanica sv. Save arhiepiskopa srpskoga iz Jerusalima u Studenicu igumnu Spiridonu. (4.)
— Poslanica Teofila patrijarha jerusalimskoga despotu srpskom Stefanu. (4.
Драговић М., Прилози за историју Црне горе из времена владика из различних племена. (19.)

Драговић М., Борба Црногораца с Турцима око превласти над Граховом. (20.)
Дучић Н., Словенски рукописи у Народној библиотеци у Паризу. (21.)
— Разни записи. (21.)
Fermendžin E., Prinos za životopis Gjurgja Križanića, svećenika i kanonika zagrebačke biskupije. (18.)
— O. Rafo Levaković i Vlasi u Hrvatskoj g. 1641. (20.)
— Chronicon observantis provinciae Bosnae Argentinae ordinis s. Francisci Seraphici. (22.)
— Listovi o izdanju glagolskih crkvenih knjiga i o drugih književnih poslovih u Hrvatskoj od g. 1620—1648. (24.)
— Izprave god. 1579—1671. tičuće se Crne gore i stare Srbije. (25.)
Jagić V., Ogledi stare hrvatske proze. 1. Život sv. Katarine. 2. Zakon primanja u bratovštinu. 3. Život sv. Jerolima. (1.)
— — 4. Život Aleksandra Velikoga. (3.)
— Opisi i izvodi iz nekoliko južnoslovinskih rukopisa. 1. Tipik Romanov. 2. Kritički dodatci tekstu života sv. Simeuna i sv. Save. 3. Život Aleksandra Velikoga po tekstu recenzije bugarske. 4. Nedjeljna propoviedanja Konstantina prezv. bug. po staroerpskom rukopisu XIII. vieka. 5. Bug. zbornik kr. biblioteke u Berlinu. 6. Nekoliko pričica iz bug. zbornika. 7. Novi prilozi za literaturu biblijskih apokrifa. (5. Ispravci i dodatci 6.)
— — 8. Krmčaja ilovička god. 1262. 9. Sitna gradja za crkveno pravo. (6.)
— — 10. Slovenski tekstovi kanona o knjigama staroga i novoga zavjeta podjedno s indeksom lažnih knjiga. 11. Odlomak srpskoslovenskog apostola Feodorova od g. 1277. 12. Odlomak Radinova srpskoslovenskog jevangjelja od god. 1308. 13. Odlomak grčkoslovenske liturgijske knjige 14. Odlomak jevangjelja bosanskoga pisanja. 15. Kako se pisalo bugarski prije dvjesti godina. (9.)
— — 16. Sredovječni liekovi, gatanja i vračanja. 17. Bugarskoslovenski oktoich kolekcije nekoč Mihanovićeve sada akademičke u Zagrebu. (10.)
— Grškovićev odlomak glagolskog apostola. (26.)
Janković J., Dva cjenika za trg slob. i kralj. grada Varaždina 1658—1749. (26.)
Jelić dr. L., Regestum litterarum zadarskoga nadbiskupa Mafeja Vallaressa (1449—1496. g.) (29.)
Jireček J., Jedan list V. Stef. Karadžića i devet listova Jer. Gagića pok. P. J. Šafařiku god. 1831—34. (14.)
Kačanovski V., Nekoliko spomenika za srbsku i bugarsku poviest. (12.)
— Apokrifne molitve, gatanja i priče. (13.)
— Iz srbsko-slovjenskoga prievoda bizantinskoga ljetopisa J. Zonare. (14.)
Kovačević Lj., Nekoliko srpskih natpisa i bilježaka. (10.)
— Nekoliko priloga staroj srpskoj književnosti: Molitve, Slovo Epifanija, carigradskoga patrijarha, o koncu svieta. (10.)

Kukuljević-Sakcinski I., Izviešće Šimuna Jude Sidića o turskoj obsadi grada Beča g. 1683. (16.)
— Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae saeculi XIII. (21. 22. 23. 24. 26. 27. 28.)
Laszowski E., Dnevnik baruna Baltazara Patačića od g. 1687—1690. (27.)
— Arkivi po županiji sriemskoj. (29.)
— Izvještaji Ivana Pieronija o hrvatskim krajiškim gradovima i mjestima g. 1639. (29.)
— Popis i procjena dobara kneza Stjepana Frankopana Ozaljskoga g. 1558. (30.)
— Grbovnice hrvatskih županija. (30.)
Ljubić S., Ugri u Mletačkoj. Listina od g. 900. (1.)
Prilozi za životopis Markantuna de Dominisa Rabljanina, spljetskoga nadbiskupa. (2.)
— Prilog k razpravi o Markantunu Dominisu Rabljaninu. (4.)
— Razvod Istarski u latinskom i talijanskom jeziku. (6.)
— Rukoviet jugoslavenskih listina: A. Srbske listine; B. Tursko-mletačke listine; C. Turske listine; D. Crnogorsko-mletačke listine; E. Mletačke listine; F. Bosanska listina. (10.)
— Popis prodaja dubrovačkih iz 14. stoljeća. (11.)
— Marijana Bolice Kotoranina opis Sanžakata Skadarskoga od g. 1614. Izvještaj g. 1570. o Arbanaskoj; izvještaj 16. vieka o Dubrovniku i Arbanaskoj. (12.)
— Izvještaj gosp. La Maire franc. konsula u Koronu o Dubrovačkoj republici. (13.)
— Skadarski zemljišnik od g. 1416. (14.)
— Poslanice dubrovačke na mletačku republiku. (15.)
— Dva popisa listina (908—1782.) glasovitoga manastira sv. Krševana u Zadru. (19.)
— Libellus policorion, qui Tipicus vocatur. Sa priložkom: Listina spljetskoga nadbiskupa Lovre od g. 1069. i opatice Marije godine 1119. (23.)
Lopašić R., Nekoliko priloga za poviest urote Petra Zrinskoga i Franje Frankopana. (15.)
— Prilozi za poviest Hrvatske 16. i 17. vieka iz štajerskoga zem. arhiva u Gradcu. (17. 19.)
— Novi prilozi za poviest urote bana Petra Zrinskoga i kneza Franje Krsta Frankopana. (24.)
— Hrvatski izvještaj o velikom Dubrovačkom potresu. (25.)
— Spomenici Tržačkih Frankopana. (25.)
— Prilozi za poviest protestanata u Hrvatskoj. (26.)
— Spomenici o hrvatskih gardah na dvorovih u Draždjanih i Potsdamu. (27.)
— Iz „Izvještaja o primorskim arkivima“. (27.)
— Slavonski spomenici za XVII. viek. Pisma iz Slavonije u XVII. vieku (1633—1709.) (30.)
Magdić M., Prilozi za poviest starih plemićkih porodica senjskih. (12. 15. 17.)
— Popis patricijskih i gradjanskih porodica senjskih od g. 1758. (17.)

*

Novaković S., Teodosija mniha Hilandarca djelo o Petru Koriškom. (16.)
— Život srpskog patrijarha Jefréma. (16.)
— Odlomci sredńe-vjekovne kosmografije i geografije. (16.)
— Apokrifi iz štampanih zbornika Božidara Vukovića. (16.)
— Apokrif o Enohu. (16.)
— Priča o Antihristu. (16.)
— Apokrif o prepiranju Isusa Hrista sa djavolom. (16.)
— Apokrifi kijevskoga rukopisa. (16.)
— Trebińe, Tvrdoš i Savina. Pisma iz hranionice manastira Savine s nekolikim primjedbama. (16.)
— „Carostavnik" Narodne Biblioteke u Biogradu i Camblakov život Stefana Dečanskoga. (16.)
— Apokrifski zbornik našega vijeka. (18.)
— Zapisi od grada, moljca i crvi po ńivama. (18.)
— Apokrifske priče o Bogorodičinoj smrti i još neke sitnice apokrifske o Bogorodici. (18.)
— Otkrivenje Varuhovo. (18.)
Pavić A., Regule sv. Benedikta. (7.)
Pierling o., Izvještaji Spljećanina Mate Karamana o Rusiji. (15.)
— (i Rački dr. Fr.) L. Komulovića izvještaj i listovi (g. 1593—4.) o poslanstvu njegovu u Tursku, Erdelj, Moldavsku i Poljsku. (14.)
— Novi izvori o L. Komuloviću. (16.)
Polívka dr. Gj., Bugarsko četvero-jevangjelje u biblioteci českoga muzeja u Pragu. (19.)
— Opisi i izvodi iz nekoliko jugoslavenskih rukopisa u Pragu. (21. 22. 24.)
— Srednjebugarsko jevanđelje Srećkovićevo i njegov odnošaj prema ostalim crkveno-slovenskim versijama jevanđelja. (29.)
Rački dr. Fr., Prilozi za povjest bosanskih Patarena. (1.)
— Razhod Zagreba 1362. godine. (4.)
— Iz djela E. L. Crievića Dubrovčanina. (4.)
— Popis župa zagrebačke biskupije 1334. i 1501. god. (4.)
— Dubrovački spomenici o odnošaju dubrovačke občine naprama Bosni i Turskoj godine razspa bosanske kraljevine. (6.)
— Pismen spomenik iz dobe hrvatskoga kralja Kriesimira II. (7.)
— Pismo prvovienčanoga kralja srbskoga Stjepana I. papi Honoriju III. g. 1220. (7.)
— Staro-hrvatski glagolski nadpis u crkvi sv. Lucije kod Baške na Krku. (7.)
— Gradja za poviest hrvatsko-slovenske seljačke bune godine 1573. (7.)
— Dopunjak gradje za poviest hrvatsko-slovenske seljačke bune god. 1573. i nekoliko izprava o hrv. poturici Franji Filipoviću. (8.)
— Prilog za poviest hrvatskih uskoka. (9.)
— Dopisi izmedju krajiških turskih i hrvatskih častnika. (11. 12.)
— (i Miklošić Fr.) Novo nadjeni spomenici iz 9. i 11. vieka za panonsko-moravsku, bugarsku i hrvatsku poviest. (12.)

Rački dr. Fr., Najstarija hrvatska ćirilicom pisana listina. (13.)
— Notae Joannis Lucii. (13.)
— Dva nova priloga za poviest bosanskih Patarena: 1. Kard. I. Torquemade razprava proti bosanskim Patarenom. 2. Rukopis bosanskoga „krstjanina Radosava“. (14.)
— (i o. Pierling) L. Komulovića izvještaj i listovi (g. 1593—4.) o poslanstvu njegovu u Tursku, Erdelj, Moldavsku i Poljsku. (14.)
— Prilozi za geografsko-statistički opis bosanskoga pašalika. Opis bos. pašalika. Putopis Frana Butrišića i Ivana Divnića od Šibenika do Hlievna i Skoplja god. 1574. (14.)
— Izvodi za jugoslavensku poviest iz dnevnika Marina ml. Sanuda za g. 1526—1533. (15. 16. 21. 24. 25.)
— Izvještaj barskoga nadbiskupa Marina Bizzia o svojem putovanju g. 1610. po Arbanaskoj i staroj Srbiji. (20.)
— Povelja bosanskoga kralja Tvrtka od g. 1366. (21.)
— Oporuka Marka Marulića. (25.)
Radić pl. P., Izprave o bitci kod Siska dne 22. lipnja 1593. (19.)
— Prilog za povjest slavenskoga juga. (27.)
Rešetar dr. M., Dva izvještaja o velikoj dubrovačkoj trešnji. (26.)
Срезневски И. И., Крмчаја књига српскога писма XIII—XIV. вијека. (3.)
Stojanović Lj., Nekoliko srpskih ljetopisa: Studenički, Hadži-Jordanov, Sjenički, Podgorički, Verkovićev ljetopis. (13.)
— Jedan prilog k poznavanju bosanskijeh bogumila. (18.)
Šufflay dr. M. (i Makušev V. V.), Isprave za odnošaj Dubrovnika prema Veneciji. (30.)
Švrljuga I. K., Prinosi k diplomatskim odnošajem Dubrovnika s Francezkom. (14.)
— Dubrovčani Ljudevitu XIV. o velikom potresu od god. 1667. (14.)
Tkalčić I., Dva odlomka za poviest grada Zagreba u 14. vieku. (7.)
— Liber de introitibus stacionum et territorii communis ragusini 1286—1291. (8.)
— Izprave 15. vieka iz „crvene knjige“ zagrebačkoga kaptola. (11.)
— Dva inventara prvostolne crkve zagrebačke iz 14. i 15. vieka. (13.)
— Prilog za poviest zagrebačkih sinoda u 15. i 16. vieku. (16.)
— Izprave o progonu vješticah u Hrvatskoj. (25.)
Utješenović O., Izprave k životopisu kard. br. Gjorgja Utiešenovića prozvanoga Martinusiem. (12.)
Valjavac M., Razgovaranje meju papistu i jednim luteranom stumačeno po Antone Sehanine, štampano u Padove miseca setembra po Gračioze Perkačine godište MDLV. (17.)
— Trnovsko tetrajevanđelije. (20. 21.)
Vojnović dr. K., Bibliografski pabirci iz dubrovačkijeh arkiva. (27.)

Vojnović dr. K., Prilozi k arhivalnijem pabircima dubrovačkijem. (28.)
— Dodatak razpravi: Državni rizničari republike dubrovačke. (28.)
Vučetić A., Pisma kaludjera srpskih manastira na Svetoj Gori knezu i vlasteli Dubrovačkoj (g. 1520—1792.) (17.)
Zlatović S., Bribirski nekrolog 14. i 15. vieka. (21.)
— Kronaka o. Pavla Silobadovića o četovanju u Primorju (1662 do 1686.). (21.)
— Izvještaj o Bosni g. 1640. o. Pavla iz Rovinja. (23.)

8. **Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena. Knj. 1—8. v. 8.° 41 K.**

1. uredio I. Milčetić 1896. (368 str.) 5 K.
2. uredio dr. A. Radić 1897. (515 str.) 5 K.
3. „ „ 1898. (334 str.) 5 K.
4. „ „ 1899. (324 str.) 5 K.
5. „ „ 1900. (320 str.) 5 K.
6. „ „ 1901. (320 str.) 5 K.
7. urednici dr. T. Maretić i dr. D. Boranić 1902. (417 str.) 6 K.
8. urednici dr. T. Maretić i dr. D. Boranić 1903. (320 str.) 5 K.

Popis pojedinih članaka u Zborniku.

Alačević M., Starine (Kopanje blaga). (5.)
Ardalić V., Bukovica (u Dalmaciji). Narodni život i običaji. (4. 5. 7.)
Balarin Nike, Ženidba na Grudi (u Konavlima). (3.)
— Gatanje na Grudi. (6. 7.)
Bartulin A., Vjerovanja na otoku Cresu. (3. 8.)
Biljan M., Šale o Mazinjama. (8.)
Boranić dr. D., Prijegled časopisa. (7. 8.)
Božičević J., Šušnjevo selo i Čakovac. Narodni život i običaji. (5.)
Bujanović J., Više prinosa za narodni život i običaje iz Praputnika u hrv. Primorju. (1.)
Cajnko V., Ženidbeni običaji u Pitomači u hrv. Podravini. (1.)
Cindrić Fr. (i Kurjaković M.), Što narod priča o božanstvu i o svecima, što baje i što radi u ovo ili ono doba godine u Vrbovi u Slavoniji. (1.)
Ciszewski St., Čudanje. (4.)
Čolić Đ., Križari. Običaji u Varošu u Slavoniji. (8.)
Dragičević T., Čega se čuva žena u Bosni, dok je trudna. (1.)
Duić A., Više prinosa za narodni život i običaje iz Gorskoga kotara u Hrvatskoj. (1.)
Hefele F., Priče o pojedinim mjestima, anekdote i pitalice iz Hercegovine i iz naše granice. (1.)

Hirc D., Što priča narod o nekim životinjama. Pasoglavac. Priče o nekim mjestima u Hrvatskoj i Slavoniji. (1.)
Horvat R., Više prinosa za narodni život i običaje iz Koprivnice u Hrvatskoj. (1.)
Iešić dr. Fr., Slovenska „Hagada". (7.)
— O dječjim igrama. (7.)
Ivanišević Fr., Poljica (u Dalmaciji). Narodni život i običaji. (8.)
Janječerova Kata, Trebarjevo. Narodni život i običaji. (3. 6.)
Janković J, Nešto iz udruge varaždinskih vodeničara. (7.)
Jovićević A., Crna gora (Katunska, Riječka, Crmnička, Lješanska i Bjelopavlićska nahija). Narodni život i običaji. (8.)
Jovović L., Crnogorski prilozi. Iz Gluhog Dola u crmničkoj nahiji. (1.)
Jovović M., Crnogorski prilozi. Iz Bara i barske okolice u primorskoj nahiji. (1.)
Jurić B., v. Lovretić J.
Klaić Vj., Bilješka o vjerovanju u vukodlake na otoku Pašmanu g. 1403. (1.)
Klarić I, Kralje u turskoj Hrvatskoj. Narodni život i običaji. (6.)
Korenić Stj., Život, jezik i običaji Stupničana kraj Zagreba. (1.)
Križe Marica, Ženidba. Običaji u Dubovcu kraj Križevaca. (8.)
Križnik K., Motnik u Kranjskoj. Narodni život i običaji. (5. 7.)
— Priče o Hristu i sv. Petru (Motnik u Kranjskoj). (8.)
Krmpotić I., Iz osičke općine ili kuljske kumpanije (u Lici). Narodni život i običaji. (5.)
Kuba Lj., Narodna glazbena umjetnost u Dalmaciji. (3. 4.)
Kulinović Muhamed Fejzi beg, Muhamedanska ženidba u Bosni. (3. 4.)
Kurjaković M., Više prinosa za narodni život i običaje iz Vrbove u Slavoniji. (1.)
— Molitve u Vrbovi (Slavonija). (8.)
Ljubidrag N., Pridvorska kaznačina u Konavlima. (8.)
Lovretić J. (i Jurić B), Otok (u Slavoniji). Narodni život i običaji. (2. 3. 4. 7.)
— Pozlatinski vezovi u mojim sobama. (7.)
Maretić dr. T., Stajaći brojevi u narodnoj našoj epici. (7.)
— Sitniji prilozi. (7.)
— Novi prilošci o našem narodnom desetercu. (8.)
Medjimorec dr. M., Više prinosa za narodni život i običaje iz Hlebinâ u Hrvatskoj. (1.)
Milčetić I., Više prinosa za narodni život i običaje iz različnih krajeva. (1.)
— Nekrolog dru. Vatroslavu Oblaku. (1.)
Murgić Fr., Visoko u Bosni. Narodni život i običaji. (8.)
Nuić fra A. (i Rubić St.), Duvno (Županjac u Bosni). Narodni život i običaji. (4.)
Oblak V., Nešto o megjumurskom narječju. (1.)

Petrović V. K., Zaplanje ili Leskovačko u Srbiji. Narodni život i običaji. (5.)
Polívka Đ., Paralele narodnim pripovijetkama u Strohalovu zborniku II. (8.)
Radić dr. A., Referati. Bibliografija. (1.)
— Osnova za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu. (2.)
— Književne novosti. (2. 3. 4.)
— Od uredništva (Naš „Zbornik". Naši suradnici). (2. 3.)
— Sitniji prilozi (Žive starine. Semantika u službi narodoznanstva. Narod. Narod o sebi). (3.)
— Narodni izvor Lucićevoj „Robinji". (4.)
— Izvješće o putovanju po Bosni i Hercegovini obavljenu u vrijeme od 20. srpnja do 21. kolovoza 1899. (4.)
Rubić St. (i Nuić fra A.), Duvno (Županjac u Bosni). Narodni život i običaji. (4.)
Smičiklas T., Smrt u Sv. Jakovu kraj Bakra u Hrvatskoj. (1.)
Šajnović I., Kola (u Bosni). Narodni život i običaji. (3.)
Ujević I., Više prinosa za narodni život i običaje iz Vrhgorsko-imotske krajine u Dalmaciji. (1.)
Varnica S., Gradište (u Slavoniji). Narodni život i običaji. (5.)
Vuletić-Vukasović V., Narodna kuća ili dom s pokućstvom u Dalmaciji, u Hercegovini i u Bosni. (1.)
Zorić M., Više prinosa za narodni život i običaje iz Kotara u Dalmaciji. (1.)
Zovko I., Narodna jela i pića. Bolesti i lijekovi. Okokućad (domaće ili pitome životinje, njihova hrvatska narodna imena) po Bosni i Hercegovini. (1.)
— Hrvatstvo u narodnoj uspomeni Hercegovaca. (3.)
— Vjerovanja iz Herceg-Bosne. (4.)
— Kape u Herceg-Bosni. (4.)
— Rodbinski nazivi u Herceg-Bosni. (7.)
Žic I., Vrbnik na otoku Krku. Narodni život i običaji. (4. 5. 6. 7.)

II. POSEBNA DJELA.

A.

1. **Flora Croatica** exhibens stirpes phanerogamas et vasculares cryptogamas, quae in Croatia Slavonia et Dalmatia sponte crescunt, nec non illas, quae frequentissime coluntur. Auctoribus dr. J. C. Schlosser equ. de Klekovski et L. nob. de Farkaš-Vukotinović. 1869. (1362 str.) v. 8.° Cijena 12 K.
2. **Dvie službe rimskoga obreda za svetkovinu svetih Ćirila i Metuda** Izdao I. Berčić. 1870. (XV + 79 str.) v. 8.° Cijena 2 K.
3. **Historija dubrovačke drame.** Napisao A. Pavić. 1871. (III + 198 str.) v. 8.° Cijena 2 K. 50 fil.
4. **Pisani zakoni na slovenskom jugu.** Bibliografski nacrt dra. V. Bogišića. I. Zakoni izdani najvišom zakonodavnom vlašću u samostalnim državama. 1872. (201 str.). v. 8.° Cijena 2 K. 50 fil.
5. **Izprave o uroti bana P. Zrinskoga i kneza Fr. Frankopana.** Skupio dr. Fr. Rački. 1873. (X + 595 str.). v. 8.° Cijena 6 K.
6. **Zbornik sadašnjih pravnih običaja u južnih Slovena.** Knjiga I. Gragja u odgovorima iz različnih krajeva slovenskoga juga. Osnovao, skupio, uredio V. Bogišić. God. 1874. (LXXIV + 714 str.). v. 8.° Cijena 12 K.
7. **Vetera monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia** maximam partem nondum edita, ex tabulariis Vaticanis deprompta et collecta ab A. Theiner. [*T. I. (1198—1549.) Romae 1863. (XXXVIII + 667 str. f.°)] T. II. (1524—1800.) Zagrabiae 1875. (XVI + 346 str. f.°). Cijena t. II. 10 K.
8. **Korijeni s riječima od njih postalijem u hrvatskom ili srpskom jeziku.** Napisao Gj. Daničić. 1877. (IV + 369 str.). v. 8.° Cijena 8 K.
9. **Fauna kornjašah trojedne kraljevine** od dra. J. K. Schlossera-Klekovskoga. Svezak I. 1877. (str. 1—342.) — Svezak II. 1878. (str. 343—726.) — Svezak III. 1879. (I—LVIII + 727—995.) v. 8.° Cijena svesku 6 K.
10. **Figure u našem narodnom pjesništvu s njihovom teorijom.** Napisao L. Zima. 1880. (335 str.) v. 8.° Cijena 5 K.
11. **Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae saeculi XIII.** Collegit et digessit I. Kukuljević de Saccis. (Preštampano iz „Starina“ knj. 21—24., 26—28.) 1896. (461 str.) v. 8.° Cijena 12 K.
12. **Akademijska Galerija Strossmayerova** (Katalog). Treće izdanje. 1895. (XI + 158 str.) m. 8.° Cijena 60 fil.
13. **Osnova za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu.** Napisao dr. A. Radić. 1897. (88 str.) v. 8.° — Poklanja se onima, koji hoće po njoj da pišu za „Zbornik“.

14. **Stolna crkva u Djakovu.** U slavu pedesetgodišnjeg biskupovanja svoga pokrovitelja **Josipa Jurja Strossmayera** izdala Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu. (La Cathédrale de Djakovo. En l'honneur du cinquantenaire de l'évêché de son fondateur Josip Juraj Strossmayer publié par l'Académie Sud-slave des sciences et des beaux-arts à Zagreb). U Pragu 1900. v. f.° Cijena meko vezanoj 10 K., tvrdo vezanoj 14 K. — Raspačava je nakladnica: Češka grafička udruga „Unie" u Pragu.

B. Djela Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

Knj. 1. **Izvješće o zagrebačkom potresu 9. studenoga 1880.** Sastavio J. Torbar. Sa zemljovidom, 6 fotografija, 9 u tekst utisnutih slika i 7 tablica. 1882. (141 str.) v. 8.° Cijena 4 K.

„ 2. **Euchologium, glagolski spomenik manastira Sinai brda.** Izdao dr. L. Geitler. Sa snimkom. G. 1882. (XVI + 197 str.) v. 8.° Cijena 4 K.

„ 3. **Psalterium, glagolski spomenik manastira Sinai brda.** Izdao dr. L. Geitler. Sa snimkom. G. 1883. (XXIV + 303 str.) v. 8.° Cijena 7 K.

„ 4. **Flora fossilis Susedana** (Susedska fosilna flora — Flore fossile de Sused). Descriptio plantarum fossilium quae in lapicidinis ad Nedelja, Sused, Dolje etc. in vicinitate civitatis Zagrabiensis hucusque repertae sunt. Auctore G. Pilar. Tab. I—IV. 1883. (VIII + 163 str.) 4.° Cijena 16 K.

„ 5. **Lekcionarij Bernardina Spljećanina** po prvom izdanju od g. 1495. [Priredio dr. T. Maretić.] 1885. (XXVIII + 208 str.) v. 8.° Cijena 3 K.

„ [6.] **U proslavu petdesetgodišnjice preporoda hrvatske knjige god. 1885.** Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. 1885. (313 str.) v. 8.° Cijena 4 K. [= Rad knj. 80.]

„ 7. **Nekoje, većinom sintaktične razlike između čakavštine, kajkavštine i štokavštine.** Napisao L. Zima. G. 1887. (342 str.) v. 8.° Cijena 5 K.

„ 8. **Hrvatski spomenici u kninskoj okolici** uz ostale suvremene dalmatinske iz dobe narodne hrvatske dinastije. Napisao Fr. Bulić. Svezak I. 1888. (44 str. i 18 tablica.) 4.° Cijena 5 K. 20 fil.

„ 9. **Istorija hrvatskoga pravopisa latinskijem slovima.** Napisao dr. T. Maretić. 1889. (XIII + 406 str.) v. 8.° Cijena 7 K.

„ 10. **Geografijske koordinate ili položaji glavnijih tačaka Dalmacije, Hrvatske i Slavonije i dielomice susjednih zemalja, imenito Bosne i Hercegovine, Istre, Kranjske itd.** Na temelju nove specijalne karte austro-ugarske monarkije u

1 : 75,000 sastavio dr. Gj. Pilar. 1890. (XVII + 168 str.) 4.° Cijena 8 K.

Knj. 11. **Dvijestogodišnjica oslobodjenja Slavonije.** I. dio: Slavonija i druge hrvatske zemlje pod Turskom i rat oslobodjenja. Napisao T. Smičiklas. 1891. (173 str.) v. 8.° Cijena 3 K.
II. dio: Spomenici o Slavoniji u XVII. vijeku (1640—1702.) Skupio T. Smičiklas. U prilogu karta Slavonije u vrijeme požarevačkoga mira. 1891. (VII + 362 str.) v. 8.° Cijena 6 K.

„ 12. **Kolunićev zbornik.** Hrvatski glagolski rukopis od g. 1486. [Izdao M. Valjavac]. 1892. (XXVIII 276 str.) v. 8.° Cijena 5 K.

„ 13. **Zadarski i Rañinin Lekcionar.** Za štampu priredio M. Rešetar. 1894. (LIII + 330 str.) v. 8.° Cijena 6 K.

„ 14. **Sbornik jugoslavenskih umjetnih spomenika.** I. svezak: Zavjetna spomenslika slavenskih apoštola i srodni njoj spomenici. Razpravio dr. L. Jelić. Sa 1 bojadisanom tablicom i 15 slika u tekstu. 1895. (40 str.) 4.° Cijena 4 K.

„ 15. **Život i djela dra. Franje Račkoga.** Napisao T. Smičiklas. 1895. (VI + 219 str.) m. 8.° Cijena 2 K.

„ 16. **De piscibus fossilibus Comeni, Mrzleci, Lesinae et M. Libanonis et appendix de piscibus oligocaenicis ad Tüffer, Sager et Trifail** (Fosilne ribe Komena, Mrzleka, Hvara i M. Libanona uz dodatak o oligocenskim ribama Tüffera, Zagora i Trifalja). Auctore C. Gorjanović-Kramberger. Tab. I—XII. 1895. (67 str.) 4.° Cijena 7 K.

17. **Akcenti u glagola.** Napisao Gj. Daničić. Drugo izdanje. 1896. (112 str.) v. 8.° Cijena 1 K. 40 fil.

„ 18. **Gragja za neogensku malakološku faunu Dalmacije, Hrvatske i Slavonije uz neke vrste iz Bosne, Hercegovine i Srbije** (Matériaux pour la Faune malacologique néogène de la Dalmatie, de la Croatie et de la Slavonie avec des espèces de la Bosnie, de l'Herzegovine et de la Serbie). Složio S. Brusina. Sa 21 tablicom. G. 1897. (XXI + 43 str.) 4.° Cijena 12 K.

C. Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.

Dio I—V. = svezak 1—23. lex. 8.° Cijena dijelu 24 K. Svih 5 dijelova stoji 120 K.

Dio I. Svezak 1. Obradio Đ. Daničić. *A—besjeda.* 1880. Str. 1—240. 6 K.

„ „ 2. Obradio Đ. Daničić. *besjeda—bogat.* 1881. Str. 241—480. 6 K.

„ „ 3. Obradio Đ. Daničić. *bogat—buka.* 1881. Str. 481—720. 6 K.

„ „ 4. Obradio Đ. Daničić. *buka—češuļa.* 1882. Str. 721—960. 6 K.

Dio II. Svezak 5. Obradili Đ. Daničić, M. Vaļavac i P. Budmani. *četa—dali*. 1884. Str. 1—240. 6 K.
„ „ 6. Obradio P. Budmani. *dali—1. do*. 1884. Str. 241–480. 6 K.
„ „ 7. Obradio P. Budmani. *1. do—1. dovesti*. 1885. Str. 481—720. 6 K.
„ „ 8. Obradio P. Budmani. *1. dovesti—đavļi*. 1886. Str. 721—960. 6 K.
Dio III. „ 9. Obradio P. Budmani. *đavo—Godoje*. 1887. Str. 1—240. 6 K.
„ „ 10. Obradio P. Budmani. *Godomik—grumac*. 1888. Str. 241—480. 6 K.
„ „ 11. Obradio P. Budmani. *grumak—1. hud*. 1890. Str. 481—720. 6 K.
„ „ 12. Obradio P. Budmani. *1. hud—isprekrajati*. 1891. Str. 721—960. 6 K.
Dio IV. „ 13. Obradio P. Budmani. *isprekrižati—izmiješati*. 1893. Str. 1—240. 6 K.
„ „ 14. Obradio P. Budmani. *izmiješati—1. jasla*. 1894. Str. 241—480. 6 K.
„ „ 15. Obradio P. Budmani. *2. Jasla—jezičac*. 1895. Str. 481—640. 4 K.
„ „ 16. Obradio P. Budmani. *jezičac—kamenopobiti*. 1896. Str. 641—800. 4 K.
„ „ 17. Obradio P. Budmani. *kamenosir—kipac*. 1897. Str. 801—960. 4 K.
Dio V. „ 18. Obradio P. Budmani. *kipak—koji*. 1898. Str. 1—160 4 K.
„ „ 19. Obradio P. Budmani. *koji—końokradica*. 1899. Str. 161—288. 3 K. 20 fil.
„ „ 20. Obradio P. Budmani. *końokradica—kraketati*. 1900. Str. 289—448. 4 K.
„ „ 21. Obradio P. Budmani. *kraketati—Krivokapić*. 1901. Str. 449—576. 3 K. 20 fil.
„ „ 22. Obradio P. Budmani. *krivoklańac—kulašina*. 1902. Str. 577—768. 6 K.
„ „ 23. Obradio P. Budmani. *Kulašinac—leken*. 1903. Str. 769—960. 6 K.

D. Znanstvena djela za opću naobrazbu.

Knj. 1. **Historija srednjega vijeka za narod hrvatski i srpski.** 1. sveska: Rimski svijet na domaku propasti i varvari. Napisao N. Nodilo. 1898. (VIII. + 314 str.) v. 8.° Cijena 4 K.

Knj. 2. — 2. sveska: Bizantija i germanski zapad do smrti cara Justinijana I. (476—565.) Napisao N. Nodilo. 1900. (IV. + 496 str.) v. 8.° Cijena 6 K.

E. Djela, koja su izišla troškom Akademije ili prešla u njezinu svojinu.

1. **Jugoslavenski imenik bilja.** Sastavio dr. B. Šulek. U Zagrebu 1879. (XXIII + 564 str.) v. 8.° Cijena 4 K.
2. **Monumenta historica Slavorum meridionalium** (Povjestni spomenici južnih Slavenah). Knjiga I. **Acta Croatica** (Listine hrvatske). Izdaje I. Kukuljević Sakcinski. U Zagrebu 1863. (VIII + 339 str.) lex 8.° Cijena 6 K.
3. **Assemanov ili Vatikanski Evangelistar.** Iznesě ga na svjetlo dr. Fr. Rački. U Zagrebu 1865. (CXIX + 216 str.) lex. 8.° Cijena 6 K.
4. **Рјечник из књижевних старина српских.** Написао Ђ. Даничић. [*Дио први *а—к*. У Биограду 1863. (XI + 521 str.) — *Дио други *л—п*. У Биограду 1863. (519 str.)] — Дио трећи *р—ћ*. У Биограду 1864. (518 str.) v. 8.° Cijena trećemu dijelu 6 K.
5. **Живот светога Симеуна и светога Саве**, написао Доментијан, на свијет издао Ђ. Даничић. У Биограду 1865. (XIX + 345 str.) v. 8.° Cijena 2 K 60 fil.
6. **Животи краљева и архиепископа српских**, написао архиепископ Данило и други, на свијет издао Ђ. Даничић. У Загребу 1866. (XV + 386 str.). v. 8.° Cijena 2 K. 60 fil.
7. **Stope Hristove,** što ih někad napisao na jeziku Latinskom Toma Hammerken, koludar s. Augustina, iz Kempena; a sad ih na Hrvatski jezik preveo Fr. Kurelac. U Zagrebu 1868. (XXII + 375 + VII str.) m. 8.° Cijena 1 K.
8. **Jačke** ili Narodne pěsme prostoga i neprostoga puka hrvatskoga po županh šoprunskoj, mošonjskoj i želěznoj na Ugrih. Skupio Fr. Kurelac. U Zagrebu 1871. (LIV + 313 + IV str.) v. 8.° Cijena 2 K.

Prijegled cijenâ

publikacijama Jugoslavenske akademije.

I. **Zbornici:**

1.	Građa knj. 1—3	K.	11·20
2.	Ljetopis sv. 1—17	„	32·20
3.	Monumenta spectantia historiam vol. 1—30	„	189·60
4.	Monumenta historico-juridica vol. 1—9	„	58·00
5.	Pisci stari hrvatski knj. 1—21	„	101·00
6.	Rad knj. 1—155	„	435·50
7.	Starine knj. 1—30	„	99·50
8.	Zbornik za narodni život knj. 1—8	„	41.00

II. **Posebna djela:**

A.	br. 1—12	„	90·60
B.	Djela Jugoslavenske akademije knj. 1—18	„	109·60
C.	Rječnik dio 1—5	„	120·00
D.	Znanstvena djela knj. 1—2	„	10·00
E.	Djela izišla troškom ili prešla u svojinu Akademije	„	30·20
		K.	1328·40

Gdje je što.

Objava i molba.

Pošto je »Prva hrvatska štedionica u Zagrebu« povodom pedesetogodišnjice svoga opstanka rodoljubno poklonila Jugoslavenskoj akademiji svotu od 5000 forinti s namjenom „za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu, i to u prvom redu iz humanističkih struka", to je Akademija, da bi zadovoljila ovu patriotsku namjenu Prve hrvatske štedionice, osnovala odlukom skupne sjednice od 4. lipnja 1897. posebnu zakladu pod imenom **„zaklada za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu"**.

Temeljnu glavnicu ove zaklade sačinjavaju:

a) svota od 5000 forinti, što ju je u rečenu svrhu darovala Prva hrv. štedionica;

b) svota od 2000 forinti, što ju je prošle godine Akademiji darovao u njezine svrhe presv. gosp. Rudolf grof Normann Ehrenfelski;

c) svi iznosi, što će ih u istu rodoljubnu svrhu darovati općine, korporacije, društva ili pojedinci.

Svrha je ovoj zakladi, da se njezinim prihodom izdaju ona opće korisna znanstvena djela, izvorna ili prevedena, koja se u smislu čl. 1. Akademijskih pravila ili uopće ne mogu izdavati troškom redovnih prihoda Akademije

LJETOPIS

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZA GODINU 1904.

19. SVEZAK.

U ZAGREBU 1905.

KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE)

(GJURO TRPINAC).

Dionička tiskara u Zagrebu.

Pokrovitelj:

Preuzvišeni i prečasni gospodin

JOSIP JURAJ STROSSMAYER

biskup bosanski i srijemski, rimski grof i biskup uz papinski prijesto, odlikovan od sv. Oca pape Leona XIII. nadbiskupskim palijem, Nj. c. i kr. apost. Veličanstva pravi tajni državni savjetnik, bogoslovlja i mudroslovlja doktor, član bogoslovnoga zbora u bečkom i peštanskom sveučilištu, itd. itd.

I.

UPRAVA, ODBORI, CLANOVI.

UPRAVA.

Predsjednik:

Tade Smičiklas.

Predstojnici razredni:

U historičko-filologičkom razredu:

Dr. Milivoj Šrepel.

U filozofičko-juridičkom razredu:

Dr. Franjo Marković.

U matematičko-prirodoslovnom razredu:

Spiro Brusina.

Tajnik:

Dr. Fran Vrbanić.

Knjižničar i zamjenik drugoga tajnika:

Dr. August Musić.

Arhivar:

Tade Smičiklas.

Privr. ravnatelj Strossmayerove galerije slika:

Dr. Josip Brunšmid.

Pomoćno osoblje:

Pisar: *Janko Benković.*
Podvornik: *Dragutin Firšt.*

ODBORI.

a) Financijalni:

Dr. Fran Vrbanić.
Milovan Zoričić.

b) Za izdavanje historičkih i historičko-juridičkih spomenika:

Dr. Dane Gruber.
Vjekoslav Klaić.
Natko Nodilo.
Tade Smičiklas.
Dr. Ferdo Šišić.
Ivan Tkalčić.

c) Za izdavanje starih pisaca hrvatskih:

Pero Budmani.
Dr. Tomo Maretić.
Dr. Franjo Marković.
Dr. August Musić.
Dr. Milivoj Šrepel.

d) Za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature:

Dr. Đuro Arnold.
Dr. Dragutin Boranić.
Spiro Brusina.

Pero Budmani.
Dr. Tomo Maretić.
Dr. August Musić.
Ivan Milčetić.
Tade Smičiklas.
Dr. Milivoj Šrepel.

e) Za galeriju slika:

Dr. Josip Brunšmid.
Spiro Brusina.
Dr. Franjo Marković.
Tade Smičiklas.
Dr. Milivoj Šrepel.
Milovan Zoričić.

f) Za knjižnicu:

Predsjednik i razredni predstojnici.

ČLANOVI.

(Redom izbora.)

Počasni članovi:

1. Dimitrij Ivanović Mendelejev, pravi ruski državni savjetnik, umir. sveučilišni profesor u Petrogradu. (1882., 5. pros.)
2. Dr. Antonin Frič, umir. profesor češkoga sveučilišta u Pragu. (1893., 12. pros.)
3. Nikola Tesla, elektrotehnik u New-Yorku. (1896., 17. pros.)
4. Franjo Bulić, umir. gimn. ravnatelj, ravnatelj arheologičkoga muzeja u Spljetu. (1898., 15. pros.)
5. Ivan vitez Trnski, umirovljen c. i kr. pukovnik i kr. veliki župan u Zagrebu. (1899., 14. pros.)

6. Dr. Franjo Ivković, kanonik prvostolne crkve zagrebačke. (1901., 12. pros.)
7. Fra Grga Martić, isluženi provincijal reda oo. Franjevaca u Kreševu. (1902., 11. pros.)

U razredu historičko-filologičkom:

a) Pravi:

1. Dr. Vatroslav Jagić, c. kr. dvorski savjetnik, ruski tajni savjetnik, prof. u sveučilištu u Beču. (1866., 9. svib.).
2. Armin Pavić, predstojnik odjela za bogoštovlje i nastavu kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade u Zagrebu. (1874., 23. stud.)
3. Pero Budmani, gimnazijski profesor u Zagrebu. (1883., 21. stud.)
4. Ivan Tkalčić, nadarbenik prvostolne crkve u Zagrebu. (1883., 21. stud.)
5. Natko Nodilo, umir. profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1883., 21. stud.)
6. Tade Smičiklas, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predsjednik i arhivar. (1883., 21. stud.)
7. Dr. Tomo Maretić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1890., 4. pros.)
8. Dr. Milivoj Šrepel, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razreda. (1893., 12. pros.)
9. Vjekoslav Klaić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1896., 17. pros.)
10. Dr. August Musić, profesor u sveučilištu u Zagrebu, knjižničar i zamjenik drugoga tajnika. (1896., 17. pros.)

b) Dopisnici:

1. Dr. Vaclav V. vitez Tomek, umir. profesor češkoga sveučilišta u Pragu. (1867., 25. srp.)

2. Dr. Louis Leger, profesor u Collègeu de France u Parizu. (1870., 24. stud.)
3. Čedomilj Mijatović, srpski kr. poslanik u raspoloženju u Biogradu. (1873., 24. stud.)
4. Marin Drinov, profesor u sveučilištu u Harkovu. (1879., 21. stud.)
5. Milan Đ. Milićević, umir. državni savjetnik u Biogradu. (1879., 21. stud.)
6. Luka Zore, umir. gimnazijski profesor u Dubrovniku. (1882., 5. pros.)
7. Dr. August Leskien, profesor u sveučilištu u Leipzigu. (1883., 21. pros.)
8. Ilarion Ruvarac, arhimandrit u fruškogorskom manastiru Grgetegu. (1888., 3. pros.)
9. Dr. Grgur Krek, umir. profesor gradačkoga sveučilišta u Ljubljani. (1888., 3. pros.)
10. Dr. Konstantin Jireček, profesor u sveučilištu u Beču. (1889., 27. stud.)
11. Feodor I. Uspenski, ravnatelj ruskoga arheologičkoga instituta u Carigradu. (1890., 7. pros.)
12. Timofej D. Florinski, profesor u sveučilištu sv. Vladimira u Kijevu. (1890., 7. pros.)
13. Josip Jelčić, profesor pomorske akademije u Trstu. (1893., 12. pros.)
14. Aleksandar N. Veselovski, profesor u sveučilištu u Petrogradu. (1893., 12. pros.)
15. Ivan Milčetić, profesor u kr. gimnaziji u Varaždinu. (1893., 12. pros.)
16. Dr. Milan vitez Rešetar, profesor slavenske filologije u sveučilištu u Beču. (1896., 17. pros.)
17. Marcel Kušar, gimnaz. profesor u Zadru. (1896., 17. pros.)
18. Dr. Ernst Muka, gimnazijski profesor u Freibergu u Saskoj. (1896., 17. pros.)

19. Dr. Matija Murko, profesor slavenske filologije u sveučilištu u Gracu. (1897., 16. pros.)
20. Dr. Stanislav Smolka, c. kr. dvorski savjetnik, sveučilišni profesor i generalni tajnik akademije znanosti u Krakovu. (1898., 15. pros.)
21. Dr. Ivan Šišmanov, bugarski ministar prosvjete u Sofiji. (1898., 15. pros.)
22. Dr. Josip Brunšmid, profesor u sveučilištu i ravnatelj zem. arheol. muzeja u Zagrebu. (1899., 14. pros.)
23. Makso Pleteršnik, umir. gimnazijski profesor u Ljubljani. (1899., 14. pros.)
24. Dr. Ljubomir Miletić, profesor slavenske filologije u višem učilištu u Sofiji. (1900., 13. pros.)
25. Rudolf Strohal, ravnatelj realne gimnazije u Karlovcu. (1901., 12. pros.)
26. Dr. Dane Gruber, profesor u donjogradskoj gimnaziji i priv. docent u Zagrebu. (1901., 12. pros.)
27. Dr. Luka Jelić, profesor bogoslovije u Zadru. (1902., 11. pros.)
28. Dr. Đuro Polívka, profesor slavenske filologije u češkom sveučilištu u Pragu. (1903., 10. pros.)
29. Dr. Ferdo Šišić, profesor u gornjogradskoj gimnaziji i priv. docent u Zagrebu. (1903., 10. pros.)

U razredu filozofičko-juridičkom:

a) Pravi:

1. Dr. Baltazar Bogišić, umirovljen profesor odeskoga sveučilišta, ruski tajni savjetnik, umirovljen crnogorski ministar pravde u Parizu. (1867., 25. srp.)
2. Dr. Jaromir Hanel, c. kr. dvorski savjetnik, profesor u češkom sveučilištu u Pragu. (1874., 23. stud.)
3. Dr. Franjo Marković, profesor u sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razreda. (1876., 20. stud.)

4. Dr. Fran Vrbanić, profesor u sveučilištu u Zagrebu, prvi tajnik. (1886., 21. stud.)
5. Milovan Zoričić, predstojnik kr. zemaljskoga statističkog ureda u Zagrebu. (1893., 12. pros.)
6. Dr. Đuro Arnold, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1899., 14. pros.)
7. Dr. Antun Bauer, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1899., 14. pros.)

b) Dopisnici:

1. Dr. Hermenegild vitez Jireček, umirovljen odsječni predstojnik u ministarstvu za bogoštovlje i nastavu u Beču. (1867., 25. srp.)
2. Luka Zima, umir. gimnazijski profesor u Varaždinu. (1882., 5. pros.)
3. Dr. Marijan Derenčin, umirov. predstojnik odjela za pravosuđe kr. zem. vlade i odvjetnik u Zagrebu. (1889., 27. stud.)

U razredu matematičko-prirodoslovnom:

a) Pravi:

1. Spiro Brusina, umirovljen profesor sveučilišta u Zagrebu, predstojnik razreda. (1874., 23. stud.)
2. Dr. Karlo Zahradnik, c. kr. dvorski savjetnik, profesor u češkoj tehnici u Brnu. (1882., 5. pros.)
3. Dr. Gustav Janeček, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1887., 7. pros.)
4. Dr. Vinko Dvořák, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1887., 7. pros.)
5. Dr. Mišo Kišpatić, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1887., 7. pros.)
6. Dr. Andrija Mohorovičić, profesor u realnoj gimnaziji i privatni docent u Zagrebu. (1898., 15. pros.)

7. Dr. Vladimir Varićak, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1903., 10. pros.)

b) Dopisnici:

1. Martin Sekulić, umir. gimnazijski profesor u Zagrebu. (1873., 24. stud.)
2. Dr. Franjo Vejdovský, profesor u češkom sveučilištu u Pragu. (1885., 16. pros.)
3. Jovan Žujović, profesor velike škole u Biogradu. (1886., 16. pros.)
4. Nikolaj Aleksandrović Menšutkin, profesor u sveučilištu u Petrogradu. (1886., 16. pros.)
5. Đuro Zlatarski, profesor u višem učilištu u Sofiji. (1890., 4. pros.)
6. Dr. Dragutin Kramberger-Gorjanović, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1891., 7. pros.)
7. Dr. C. Le Paige, profesor u sveučilištu u Liègeu. (1891., 7. pros.)
8. Sima Lozanić, srpski kr. poslanik u raspoloženju u Biogradu. (1894., 12. pros.)
9. Dr. David Segen, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1894., 12. pros.)
10. Dr. Antun Heinz, profesor u sveučilištu u Zagrebu. (1897., 16. pros.)
11. Dr. Mihajlo Petrović, profesor u velikoj školi u Biogradu. (1897., 16. pros.)
12. Dr. Jovan Cvijić, profesor u velikoj školi u Biogradu. (1903., 10. pros.)
13. Dr. Juraj Majcen, profesor u realnoj gimnaziji i priv. docent u Zagrebu. (1903., 10. pros.)
14. Ferdinand Seidl, gimn. profesor u Gorici. (1903., 10. pros.)

Umrli članovi:

Počasni:

1. Dr. *Jan Emanuel Purkině*, profesor u sveučilištu, 29. srp. 1869. u Pragu.
2. Dr. *August Schleicher*, profesor u sveučilištu, 17. pros. 1869. u Jeni.
3. Dr. *Franjo Palacký*, češki historiograf, 26. svib. 1870. u Pragu.
4. *Karlo Jaromir Erben*, praški arhivar, 21. listop. 1871. u Pragu.
5. *Mihajlo Petrović Pogodin*, ruski drž. savjetnik i profesor u sveučilištu, 20. pros. 1876. u Moskvi.
6. *Jovan Gavrilović*, bivši srpski regent, 10. kolov. 1877. u Biogradu.
7. *Roberto Visiani*, senator talijanski i profesor sveučilišni, 4. svib. 1878. u Padovi.
8. *Ismael Ivanović Sreznevski*, profesor u sveučilištu, 20. velj. 1880. u Petrogradu.
9. Dr. *Ami Boué*, geolog, 2. stud. 1881. u Beču.
10. *Aleksandar Vaclav Maciejowski*, profesor u sveučilištu, 10. velj. 1883. u Varšavi.
11. *Ivan Kukuljević Sakcinski*, umir. veliki župan, 1. kolov. 1889. u Puhakovcu.
12. Dr. *Franjo Miklošić*, umir. sveučilišni profesor, 7. ož. 1891. u Beču.
13. *Stjepan Schulzer Müggenburški*, umir. c. kr. satnik, 5. velj. 1892. u Vinkovcima.
14. *Jakub Karlović Grot*, ruski tajni savjetnik i potpredsjednik ruske akademije nauka, 6. lip. 1893. u Petrogradu.
15. Dr. *Dionizije Stur*, ravnatelj c. kr. geologičkoga zavoda, 9. list. 1893. u Beču.
16. *Ivan K. Rossi*, commendatore, predstojnik vatikanskih muzeja, 10. ruj. 1894. u Rimu.
17. *Aristo Aristović Kunik*, c. ruski tajni savjetnik i akademik, 30. siječ. 1899 u Petrogradu.

U razredu historičko-filologičkom:

a) Pravi:

1. *Ivan Berčić*, profesor, 14. trav. 1870. u Zadru.
2. *Fran Kurelac*, književnik, 18. lip. 1874. u Zagrebu.
3. *Matija Mesić*, sveučilišni profesor, 5. pros. 1878. u Zagrebu.

4. Dr. *Đuro Daničić*, profesor slavenske filologije u velikoj školi u Biogradu, redaktor Akademijskoga rječnika, 15. stud. 1882. u Zagrebu.
5. Dr. *Lavoslav Geitler*, sveučilišni profesor u Zagrebu, 2. lip. 1885. kod Beča.
6. Dr. *Franjo Rački*, predstojnik razreda, opat i kanonik prvostolne crkve, 13. velj. 1894. u Zagrebu.
7. *Šime Ljubić*, umir. ravnatelj arheolog. muzeja u Zagrebu, 19. listop. 1896. u Starom gradu na Hvaru.
8. *Matija Valjavec*, umirovljen gimnazijski profesor, knjižničar, 15. ož. 1897. u Zagrebu.
9. Dr. *Petar Matković*, umir. zagr. sveučilišni profesor, 26. ož. 1898. u Beču.
10. Dr. *Franjo Maixner*, kr. zem. nadzornik za srednje škole, 2. ož. 1903. u Zagrebu.

b) Dopisnici:

1. *Vinko Pacel*, tajnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, 1870. u Karlovcu.
2. *Ivan Erazmo Vocel*, sveučilišni profesor, 17. ruj. 1871. u Pragu.
3. *Aleksandar F. Gilferding*, drž. podtajnik ruskoga ministarstva, 1872. u Petrogradu.
4. *Kapiton Nevostrujev*, prof. duh. akademije, 1873. u Moskvi.
5. Dr. *Janko Šafařík*, član državnoga savjeta, 20. srp. 1876. u Biogradu.
6. *August Bielowski*, historiograf, 10. stud. 1876. u Lavovu.
7. *Sergij Mihajlović Solovjev*, ruski tajni savjetnik, profesor u sveučilištu, 16. listop. 1879. u Moskvi.
8. *A. A. Kotljarevski*, profesor u sveučilistu, 11. listop. 1881. u Kijevu.
9. *Nikola Ivanović Kostomarov*, član arheografske komisije, 19. trav. 1885. u Petrogradu.
10. *Aleksandar Vasiljević Gorski*, rektor duh. akademije, 23. listop. 1885. u Moskvi.
11. *Petar Aleksijević Lavrovski*, školski popečitelj, 19. velj. 1886. u Petrogradu.
12. *Josip Jireček*, umirovljen c. kr. austrijski ministar za bogoštovlje i nastavu, predsjednik češkoga učenoga društva u Pragu, 25. stud. 1888.
13. *Radoslav Lopašić*, umirovljen tajnik kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade, 25. trav. 1893. u Zagrebu.

14. Dr. *Ivan Broz*, profesor gimnazijski, 25. pros. 1893. u Zagrebu.
15. *A. Pavinski*, profesor u sveučilištu u Varšavi, 26. kolov. 1896.
16. Dr. *Ivan Črnčić*, natpop sv. Jeronima u Rimu, 7. siječ. 1897. u Rimu.
17. O. *Euzebij Fermendžin*, analista reda oo. Franjevaca, 25. lip. 1897. u Našicama.
18. *Nikifor Dučić*, arhimandrit, član Srpske kr. akademije, 6. ož. 1900. u Biogradu.
19. Dr. *Ernst Dümmler*, umir. profesor u sveučilištu u Berlinu, 11. ruj. 1902. u Friedrichsrodi.
20. *Pera P. Đorđević*, umir. državni savjetnik i senator u Biogradu, 18. stud. 1902. u Biogradu.
21. *Jan Karłowicz*, bivši urednik „Wisłe", 14. lip. 1903. u Varšavi.
22. *Martin Hattala*, umir. profesor češkoga sveučilišta, 11. pros. 1903. u Pragu.

U razredu filozofičko-juridičkom:

a) Pravi:

1. Dr. *Božidar Petranović*, c. kr. dvorski savjetnik i prisjednik prizivnoga suda u Zadru, 12. ruj. 1874. u Mlecima.
2. Dr. *Jovan Subotić*, odvjetnik, 28. siječ. 1886. u Zemunu.
3. *Janko Jurković*, odsječni savjetnik kod kr. zemaljske vlade, 20. ož. 1889. u Zagrebu.
4. *Adolfo Veber*, kanonik prvostolne crkve zagr., 6. kolov. 1889. u Zagrebu.
5. Dr. *Mirko Šuhaj*, prisjednik kr. stola sedmorice, 30. stud. 1889. u Budimpešti.
6. Dr. *Blaž Lorković*, sveučilišni profesor, 17. velj. 1892. u Zagrebu.
7. *Mirko Bogović*, umir. kr. ministarki savjetnik, 4. svib. 1893. u Zagrebu.
8. Dr. *Pavao Muhić*, umirovljen predstojnik odjela za bogoštovlje i nastavu kr. zem. vlade, 17. listop. 1897. u Zagrebu.
9. Dr. *Kosta Vojnović*, umir. profesor zagr. sveučilišta, 20. svib. 1903. u Dubrovniku.

b) Dopisnici:

1. *Miloš Popović*, pisac, 8. kolov. 1879. u Biogradu.
2. *Medo* knez *Pucić*, vlastelin, 1. srp. 1882. u Dubrovniku.

3. Dr. *Romuald Hube*, ruski pravi tajni savjetnik i senator, 10. list. 1890. u Varšavi.
4. Dr. *Gustav Wenzel*, umirovljen sveučilišni profesor i član velikaške kuće ugarske, 24. stud. 1891. u Budimpešti.
5. *Vaclav Brandl*, zem. arhivar u Brnu, 5. pros. 1901.
6. *Matija Ban*, umir. činovnik u ministarstvu spoljašnjih djela, 14. ož. 1903. u Biogradu.

U razredu matematičko-prirodoslovnom:

a) Pravi:

1. *Živko Vukasović*, školski nadzornik kod vlade za hrvatsko-slavonsku Krajinu, 10. kolov. 1874. u Zagrebu.
2. Dr. *Janez Bleiweiss*, predsjednik Matice slovenske, 22. stud. 1881. u Ljubljani.
3. Dr. *Josip Šloser-Klekovski*, odsječni savjetnik kod kr. zem. vlade, 28. travnja 1882. u Zagrebu.
4. *Ljudevit Vukotinović*, umirovljen veliki župan, 17. ož. 1893. u Zagrebu.
5. Dr. *Đuro Pilar*, profesor u sveučilištu, 19. svib. 1893. u Zagrebu.
6. Dr. *Bogoslav Šulek*, tajnik Akademije, 30. stud. 1895. u Zagrebu.
7. *Josip Torbar*, predsjednik Akademije, 26. srp. 1900. u Zagrebu.

b) Dopisnici:

1. *Franjo Erjavec*, profesor c. kr. velike realke u Gorici, 13. siječ. 1887.
2. Dr. *J. Pančić*, profesor velike škole u Biogradu, predsjednik Srpske kr. akademije, 7. ož. 1888. u Biogradu.
3. Dr. *E. Weyr*, sveučilišni profesor, 4. pros. 1893. u Beču.
4. Dr. *Bogoslav* pl. *Jiruš*, profesor u češkom sveučilištu, 16. stud. 1901. u Pragu.
5. Dr. *Franjo Studnička*, c. kr. dvorski savjetnik, profesor češkoga sveučilišta, 21. velj. 1903. u Pragu.
6. Dr. *Eduard Weyr*, c. kr. dvorski savjetnik, profesor češke politehnike, 23. srp. 1903. u Pragu.
7. Dr. *Šimun Šubic*, umir. profesor sveučilišni, 27. srp. 1903. u Gracu.
8. *Dimitrije Nešić*, umir. državni savjetnik, 9. svib. 1904. u Biogradu.

II.

RAZREDNE I ODBORSKE SJEDNICE
U GODINI 1904.

Sjednice razreda historičko-filologičkoga.

Dne 7. veljače 1904.

Predstojnikom razrednim za g. 1904. bira se jednoglasno dosadašnji predstojnik dr. M. Šrepel.

Za raspravu, što ju je dr. Maretić čitao u posljednjoj svečanoj sjednici, „I. S. Turgenjev u hrvatskim i srpskim prijevodima“, odlučuje se, da se štampa u razrednom „Radu“.

Rasprava prof. dra. Fr. Ilešića „Hrvatski utjecaji u starim istočno-štajerskim tekstovima“ prima se na temelju ocjene dra. Maretića za razredni „Rad“.

O raspravi prof. M. Milasa „Osmerac narodni i starijeh pjesnika u primorju“ odlučuje se na temelju izvješća dra. Šrepela i dra. Maretića, da se piscu povrati s uputom, da je prema sudu ocjenjivačâ ispravi.

Za listine i spise, koje je g. Božidar Kukuljević iz ostavine svoga pokojnoga oca ponudio Akademiji na prodaju i koje su pregledali dr. Maretić i Vj.

2

Klaić, odlučeno je ponuditi 300 K., ako skupna sjednica odobri.

O honoraru izdavačima „Dubrovačkoga statuta“ odlučeno je, da ima iznositi po 60 K. od štampanoga tabaka, i da se osim 50 primjeraka knjige, koji se po zaključku razredne sjednice od 20. veljače 1901. imadu dati dru. B. Bogišiću, može i dru. K. Jirečeku dati 25 primjeraka, ako zaželi.

Dne 1. lipnja 1904.

Predsjednik T. Smičiklas izvješćuje, da je listine i spise, što ih je Akademiji ponudio na prodaju g. B. Kukuljević iz ostavine svoga oca, kupio zemaljski arhiv, ali je ono, što se tiče bibliografije, i glagolske odlomke prepustio besplatno Akademiji, što se zahvalno prima na znanje.

G. Stj. Fijanu, trgovcu u Novoj vesi, koji je arhivu Akademije poklonio stare županijske zapisnike iz 18. i iz početka 19. vijeka, odlučuje se izreći zahvalu u novinama.

Povlađuje se upravi, što je čl. dop. I. Milčetiću za poklonjenih knjižnici pet dragocjenih slovenskih protestantskih knjiga izrekla zahvalu Akademije.

Rasprava presv. g. velikoga župana Bude Budisavljevića „Recimo koju o Franu Kurelcu o tridesetoj obljetnici njegove smrti“ prima se za „Građu“ i prihvaća se ponuda pr. čl. dra. Fr. pl. Markovića, da ovu raspravu čita u javnoj sjednici dne 18. lipnja 1904.

Rasprava g. prof. dra. J. Bösendorfera „Kratka povijest cikadorske opatije i osječka carina“ daje se na ocjenu pr. čl. V. Klaiću.

Za raspravu pr. čl. V. Klaića „Marturina. Slavonska daća u srednjem vijeku“ odlučuje se, da se

tiska odmah u 157. knjizi razrednoga „Rada“, jer je odlomak studije „Hrvatska u 13. i 14. vijeku“, koju je pisac čitao u javnoj sjednici još 16. srpnja 1900.

Dne 5. srpnja 1904.

Prihvaća se prijedlog Vj. Klaića o raspravi prof. dra. Bösendorfera „Kratka povijest cikadorske opatije i osječka carina“, da pisac doslije neštampane isprave, koje se tiču osječke carine, priredi za štampanje u „Starinama“, pa da se onda ova radnja štampa kao uvod u tu zbirku isprava.

Prima se izvješće predsjednika T. Smičiklasa o raspravi prof. dra. R. Horvata „Ferdinandovci i Zapoljevci u Hrvatskoj“, o kojoj sudi, da se ne može štampati u razrednom „Radu“, dok je pisac ne ispravi onako, kako mu je on naustice naznačio.

Molba republike S. Marino za prinos, da se podigne spomenik Bartolu Borghesiju, ne uvažava se.

Sa zahvalnošću se prima na znanje, da je „Praesidium rady král. hl. města Prahy“ dostavio 25 komada brošure „Jan Kollár, napsal Jan Jakubec“, koji će se razdijeliti među članove Akademije.

Za nova člana Akademije odlučuje se ove godine ne predlagati nikoga.

Dne 10. srpnja 1904.

Prihvaća se prijedlog predsjednika T. Smičiklasa, da se za slučaj, ako poradi bolesti urednika „Građe“ dra. Šrepela ne bi za ovu godinu mogla izići 4. knjiga „Građe“, koja je u proračunu, počne štampati nova knjiga (31.) „Starina“, u koju bi ušao nastavak već započete kolekcije isprava za odnošaj Dubrovnika prema Veneciji od V. V. Makuševa i dr. M. Šufflaya i „Pisma Ivana Lucića Trogiranina“ od B. Poparića;

ako li bi ipak ove godine mogla izići 4. knjiga „Građe“, ostalo bi ono materijala, što bi se za novu knjigu „Starina“ ove godine štampalo, za buduću godinu, kadno ima na svaki način izići jedna knjiga „Starina“.

Dne 26. listopada 1904.

Predsjednik T. Smičiklas spominje, da mu je član dop. dr. L. Jelić priopćio, da je sabrao 8—10 štampanih araka spomenikâ za glagolicu, za koje želi, da se štampaju u „Starinama“; u savezu s tim napisao bi 2—3 rasprave za „Rad“, koje bi se po njegovoj želji imale štampati još g. 1905. Razred odlučuje, da se Makuševljeve i Šufflayeve „Isprave za odnošaj Dubrovnika prema Veneciji“, koje se upravo štampaju za 31. knj. „Starina“, prekinu, a štampanje „Pisama I. Lucića“ određenih za istu knjigu „Starina“ odgodi, pa mjesto toga u tu knjigu uzmu Jelićevi spomenici za glagolicu, ali rasprave će se Jelićeve u „Radu“ moći štampati onda, kada na red dođu.

Pr. čl. dr. B. Bogišiću, koji je u pismu zapitao, kada će se štampati njegovi ekscerpti iz Gradićevih pisama primljeni za „Monumenta spect. hist. Slav. m.“ još g. 1895., odlučuje se odgovoriti, neka rukopis pošalje, ali kada će se štampati, ne može se za sada kazati.

G. prof. dra. K. Horvata, koji je javio, da je u Vatikanu našao spomenika za turske ratove 16. vijeka, koji bi se mogli štampati u „Starinama“, odlučuje se zamoliti, da rukopis pošalje, a onda će se o njemu odlučiti.

Rasprava čl. dop. R. Strohala „Osobine današnjega ravnogorskoga narječja“ prima se na temelju ocjene dra. Musića za „Rad“ ovoga razreda uz dodatak, da se kod redakcije po mogućnosti pokrati.

Rasprava prof. dra. Đ. Šurmina „Početak Gajevih

novina; prilog kulturnoj povijesti Hrvatske" prima se na temelju ocjene dra. Maretića i dra. Musića za razredni „Rad", a osim toga se određuje, da se čita u javnoj sjednici.

Rukopis g. Josipa Vajsa „Starohrvatske duhovne pjesme" prima se na temelju ocjene dra. Maretića i I. Milčetića za „Starine" s dodatkom, da se ima štampati u 31. knjizi „Starina", i da će korekturu voditi I. Milčetić.

Sa zahvalnošću se prima na znanje, da je pr. čl. dr. V. Jagić Akademiji poklonio svoju korespondenciju s P. Preradovićem u originalu, i da je poč. čl. dr. Fr. Iveković Akademiji poklonio ispravljen eksemplar svoga „Rječnika hrv. jezika".

Prima se na znanje priopćenje predsjednika T. Smičiklasa, da mu je g. prof. Aranza kazao, da će s prijepisom Kavanjinova djela biti gotov do studenoga.

Dne 3. studenoga 1904.

Prof. dr. Đ. Šurmin kao gost čita u javnoj sjednici svoju raspravu „Početak Gajevih novina; prilog kulturnoj povijesti Hrvatske".

Dne 26. studenoga 1904.

Odobrava se osnova proračuna za g. 1905., koliko se tiče poslova ovoga razreda.

Rasprava g. prof. V. Rožića „Mjesne vlastite imenice za čeljad i pridjevi od mjesnih imenica u hrv. jeziku" prima se za razredni „Rad" na temelju ocjene dra. Maretića, ako pisac pristane, da se kod redakcije neki nedostaci u njegovoj raspravi poprave i rasprava pokrati.

Prima se prijedlog dra. Maretića, da se rukopis „Život i rad Nikole Peršića" piscu g. prof. dru. Fr.

Ilešiću povrati s uputom, da je pokrati od prilike na jedan štampani arak i inače dotjera, ako hoće, da se štampa u razrednom „Radu“.

Prihvaća se za „Rad“ ovoga razreda rasprava poč. čl. dra. Fr. Ivekovića „Drugi padež množine s nastavkom *i* u imenica ženskih, koje imaju u prvom padežu jednine nastavak *a*“.

Čita se pismo bolesnoga predstojnika razrednoga dra. Šrepela, u kojem priopćuje: 1. da je čl. dop. dr. M. Rešetar izjavio, da poradi bolesnih očiju ne može prirediti za štampu Marulićevu Davidijadu i djela Ignjata Đorđića; 2. da bi prof. dr. T. Matić bio voljan odmah preuzeti redakciju Reljkovićevih djela za „Stare pisce“. Poruka pod 1. prima se sa žalošću na znanje, a ponuda pod 2. prihvaća se, te se uprava upućuje, da nastoji pribaviti Reljkovićev rukopis iz biblioteke vinkovačke gimnazije.

Odobrava se izvješće dra. Musića, kad Jelićev rukopis spomenikâ za glagolicu, koji bi prema razrednomu zaključku od 26. listopada o. g. bio na redu, da se štampa u 31. knjizi „Starina“, nije još stigao, a rukopisâ za „Građu“ ima dosta, pa i redaktor njezin dr. Šrepel želi, da se počne štampati 4. knjiga „Građe“, odlučila je uprava, da s drugom serijom knjiga za g. 1904. iziđe 4. knjiga „Građe“, a ne 31. knjiga „Starina“, prema razrednom zaključku od 10. srpnja 1904., te se „Građa“ počela već i štampati, a brigu oko štampanja preuzeo je dr. Musić.

Sjednice razreda filozofičko-juridičkoga.

Dne 11. veljače 1904.

U povodu pisma g. prof. Fr. Kuhača upravljena predsjedniku Akademije o njegovoj raspravi „Osebine narodne glazbe, naročito hrvatske“ podnesenoj za raz-

redni „Rad“ zaključuje razred, da je na temelju izjave piščeve sadržane u rečenom pismu, da je naime on pripravan učiniti neke male preinake u svojoj raspravi, razred spreman tu raspravu prihvatiti za „Rad“, ali pod dva uvjeta: a) ako pisac pristane na to, da očite linguistične neispravnosti, koje se u njegovoj raspravi opaze, može redakcija ukloniti; b) ako pisac pristane na to, da se uz njegovu raspravu od strane Akademije doda bilješka, da su recenzenti ove rasprave željeli neke stvarne promjene, ali da pisac na njih nije pristao.

Dne 6. ožujka 1904.

Razrednim predstojnikom za g. 1904. bira se jednoglasno dojakošnji predstojnik dr. Fr. pl. Marković, koji izbor i prima.

Dne 10. srpnja 1904.

Dr Musić izvješćuje, da je g. prof. Fr. Kuhaču javljeno, što je razred u svojoj sjednici od 11. veljače 1904. o njegovoj raspravi „Osebine narodne glazbe, naročito hrvatske“ zaključio, a on je pismeno izjavio, da pristaje na uvjete u rečenom razrednom zaključku sadržane.

Na molbu g. prof. Fr. Kuhača odlučuje se, da će Akademija dati napraviti 200 komada posebnih otisaka od čitavoga niza njegovih rasprava „Osebine narodne glazbe, naročito hrvatske“ u jednoj knjizi, od kojih će piscu dati 50 u ime posebnih otisaka, što ga idu, a 150 komada bit će na prodaju.

Za nova člana Akademije odlučuje se ove godine ne predlagati nikoga.

Budući da ove godine treba da član ovoga razreda čita raspravu na svečanoj sjednici, uzima uz odobrenje razreda tu zadaću na se dr. Arnold.

Sjednice razreda matematičko-prirodoslovnoga.

Dne 1. veljače 1904.

U javnom dijelu sjednice čita čl. dop. dr. J. Majcen svoju raspravu „O jednoj posebnoj vrsti kubičnoga kompleksa“.

U nejavnom dijelu sjednice bira se jednoglasno razrednim predstojnikom za g. 1904. dojakošnji predstojnik S. Brusina, koji izbor i prima.

Na prijedlog predstojnikov odlučuje se, da se sve za publikacije ovoga razreda prispjele radnje imadu dostavljati razrednomu predstojniku, koji će ih onda sam slati ocjenjivačima..

Rasprava prof. dra. A. Gavazzija „Rijeke u Hrvatskoj, dio prvi: Areal poriječjâ“ prima se na temelju ocjene dr. A. Mohorovičića za razredni „Rad“, a rasprava prof. dra. L. Stjepaneka „O sastavljanju konačnih rotacija krutoga tijela oko osovina, koje se sijeku u jednoj točki“ ne prima se na temelju ocjene dra. V. Dvořáka i dr. V. Varićaka.

Na molbu g. D. Hirca pristaje se, da mu se posebni otisci svih dijelova njegove rasprave „Revizija hrvatske flore“, koji će eventualno u „Radu“ izaći, dadu vezani u jednu knjigu, a bi li dobro bilo, da Akademija i za svoju prodaju neki broj primjeraka dade u jednu knjigu uvezati, to se za sada ne može odlučiti.

Dr. M. Kišpatić priopćuje privatno pismo g. Hinterlechnera iz Beča, koji bi resultate svoga istraživanja nekih geološko-petrografskih problema iz istočne Češke htio da štampa u publikacijama naše Akademije na slovenskom jeziku, a u isto doba drugdje na njemačkom jeziku. Razred odlučuje, da se s tim manje može na to pristati, što se ta istraživanja ne tiču naših zemalja.

Primaju se za razredni „Rad" ove rasprave dra. M. Kišpatića:

1. 21. potresno izvješće za g. 1903.;
2. Hiperstenski andezit i dacit iz srebrničke okolice u Bosni;
3. Andeziti i daciti uz obalu Bosne;
4. Petrografske bilješke iz Bosne.

Dne 7. svibnja 1904.

Za razredni se „Rad" prihvaćaju ove rasprave:

1. Dr. Stj. Gjurašin „Povijest razvoja inflorescencijâ kod Dipsakacejâ" (na temelju ocjene čl. dop. dra. A. Heinza);
2. Dr. J. Majcen „O jednoj cirkularnoj kubičnoj elipsi i njezinoj projekciji" (na temelju ocjene prav. čl. dra. V. Varićaka);
3. Dr. Stj. Bohniček „O nekim aritmetičnim funkcijama" (na temelju ocjene prav. čl. dra. V. Varićaka).

Za priposlani nastavak radnje g. D. Hirca „Revizija hrvatske flore" odlučuje se, da ga pregleda sâm predstojnik S. Brusina i izjavi, ima li se u „Radu" štampati ili ne; ako ga on odobri, ima se uzeti, kao da je od razreda prihvaćen.

Pismo g. A. Wratila iz Beča, kojim priopćuje, da je mehaničkim putem našao rješenje problema kvadrature kruga, i moli, da se to njegovo rješenje prouči, odlučuje se na prijedlog dra. V. Varićaka metnuti ad acta.

Pozivu „Centralnoga odbora za podignuće Vegina spomenika" u Ljubljani za prinose drži razred da se Akademija zbog nedostatka sredstava ne može odazvati, nego se članovima njezinima prepušta, da dadu, koliko tko hoće.

Dne 9. srpnja 1904.

Dr. Musić izvješćuje, da je o nastavku radnje g. D. Hirca „Revizija hrvatske flore“ predstojnik S. Brusina pismeno očitovao, da se ima primiti za „Rad“, ali valja da se pokrati. Na to je pisac pismeno izjavio, da je spreman svoju radnju po mogućnosti pokratiti, te mu je ona predana, da to učini.

Rasprava g. prof. dra. L. Stjepaneka „Sastavljanje dviju istovremenih konačnih rotacija krutoga tijela“ predana je po odredbi razrednoga predstojnika na recenziju dru. V. Dvořáku i dru. V. Varićaku.

Za nova člana Akademije razred ove godine ne predlaže nikoga.

Povlađuje se mišljenju razrednoga predstojnika, da bi dobro bilo, kad bi Akademija bila zastupana na sastanku ljekarâ i prirodopisaca u Biogradu, za koji je on osobno primio poziv.

Dne 5. studenoga 1904.

Rasprave, što ih je podnio g. dr. Fr. Gundrum: „Kafovac i kava“ i „Nešto o otrovnim paucima“ — ne prihvaćaju se za razredni „Rad“, prva na temelju ocjene dra. G. Janečeka, a druga na temelju ocjene predstojnika S. Brusine.

Prima se za razredni „Rad“ na temelju ocjene dra. G. Janečeka rasprava prof. dra. S. Bošnjakovića „Kemijsko istraživanje termalnih voda, plinova i creta zemaljskoga kupališta Topuskoga“.

Na prijedlog dra. M. Kišpatića prihvaća se za razredni „Rad“ rasprava njegova asistenta g. Fr. Tućana „Pegmatit u kristaliničnom kamenju Moslavačke gore“.

Prihvaća se za razredni „Rad“ na temelju ocjene dra. V. Varićaka rasprava čl. dop. dra. J. Majcena „O

jednoj grupi ploha lihoga reda, napose o plohi petoga reda“.

Molba g. dra. J. Gnezde za potporu od 200 kruna, da može svršiti svoje „istraživanje djelovanja organičkih sastojina, koje sadržavaju koji nezasićen radikal, na bjelankovite tvari“, ne uvažava se, jer za ovu godinu nema za to određenih novaca.

Dne 1. prosinca 1904.

Na temelju referata dra. V. Dvořáka i dra. V. Varićaka ne prima se za razredni „Rad“ rasprava g. prof. dra. L. Stjepaneka „Sastavljanje dviju istovremenih konačnih rotacija krutoga tijela“.

Za raspravu g. Koste Stojanovića „Generalizacija Grinove teoreme i Poasonove jednačine“ odlučuje se, da se piscu povrati s uputom, da je čitljivije napiše i risarije preriše, a onda da je dr. V. Dvořák i dr. V. Varićak ocijene; ako bude ocjena povoljna, nema zapreke, da se rasprava, koja je ćirilicom napisana, ćirilicom i štampa.

Što se tiče poziva, kojim „Odbor za priredbu internacionalnoga botaničkoga kongresa u Beču g. 1905.“ Akademiju poziva na sudjelovanje i javlja, da joj kod vijećanjâ i glasovanjâ pripada jedan glas, odlučuje se, da se imadu cirkularom svi članovi ovoga razreda uputiti, ako koji hoće da zastupa Akademiju na tom kongresu, da se prijavi predsjedništvu Akademije.

Dr. Musić izvješćuje, da su u osnovu proračuna za g. 1905. za ovaj razred uvrštene 2 knjige „Rada“ po 15 tabaka i 600 kruna za istraživanje zemlje. Odobrava se s dodatkom, da ova posljednja svota valja da u napredak ima naslov „prinos za znanstvena istraživanja“.

S tim u savezu prima se prijedlog dra. M. Kišpatića, da se svi oni, koji su do sada kakvu potporu iz

stavke pod gornjim naslovom primili, a nijesu još svoje s tim skopčane obveze zadovoljili, cirkularom upitaju, kada će to učiniti.

Sjednice odbora za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature.

Dne 5. srpnja 1904.

Određuju se nagrade nekim prinosnicima folklorske građe u ukupnom iznosu od 545 K.

Za „Zbornik" se prima rasprava g. prof. P. Jemeršića „Narodne gatalice i varalice" na temelju ocjene dra. Maretića i dra. Boranića, i „Sitniji prilozi" od čl. dop. I. Milčetića.

Na prijedlog dra. Boranića odlučuje se gosp. A. Bijeliću, učitelju u Zaostrogu, koji je poslao za „Zbornik" zbirku poslovica, ponuditi honorar za opseg po prilici od jedne četvrtine njegove zbirke, jer je najveći dio njegovih poslovica već štampan.

Uzima se sa zahvalnošću na znanje izvješće dra. Boranića, da je g. dra. R. Simonovića iz Sombora, koji se sâm ponudio Akademiji, da će na svom putu po Dalmaciji praviti fotografije za njezin „Zbornik", zamolio, da bi se kod toga posla obazirao poglavito na predjele ispod Velebita, na Dalmaciju i na otok Brač, a on je to obećao i pristao na to, da fotografija namijenjenih Akademiji ne će nigdje drugdje priopćiti.

Dr. se Boranić upućuje, da g. učitelju Luki Jovoviću (iz Crne gore), koji javlja, da hoće da nastavi skupljanje folklorske građe, kaže, kako treba da radi

S odobravanjem se prima na znanje izjava dra. Boranića, da će za vrijeme školskih praznika poći u Prigorje, da načini fotografije za građu g. V. Rožića iz toga kraja, za koje Akademiju ne će zapasti nikakav

trošak osim za fotografski materijal; također će poći u Žumberak, da nađe prinosnika iz toga kraja.

Prima se prijedlog dra. Boranića, da se sve slike za „Zbornik“ štampaju na posebnim tablicama, jer tako bolje uspijevaju, uz dodatak S. Brusine, da tablice treba numerirati i na njima naštampati, da su iz „Zbornika“, i kojoj strani pripadaju, a i na naslovnom listu „Zbornika“ treba da stoji, koliko je tablica u njemu.

Na prijedlog dra. Maretića povjerava se uredništvo „Zbornika“ od 9. knjige samomu dru. Boraniću; ujedno se dru. Maretiću izriče zahvala, što je dvije godine uređivao prvi dio „Zbornika“ bez ikakve nagrade.

Dne 26. listopada 1904.

Na znanje se prima izvješće dra. Boranića, da je od 12. do 14. kolovoza boravio u Prigorju, gdje je kontrolirao Rožićevu građu iz toga kraja i načinio oko 40 fotografija prema toj građi; uvjerio se, da je građa i narječje, kojim je napisana, pouzdano.

Dr. Boranić izvješćuje, da je g. dr. Simonović poslao 27 fotografija, koje ilustriraju Stipčevu građu ispod Velebita, 7 slikâ iz Barlete, a 7 iz Milne na Braču; još će poslati slikâ iz Đevrsaka (za ilustraciju Ardalićeve građe), a i drugih slika; neke slike, koje su sve dobre, ne će se moći upotrijebiti za „Zbornik“; za svoj trud dr. Simonović ne traži nagrade. Ovo se izvješće prima na znanje s dodatkom, da se dru. Simonoviću ima izreći pismena zahvala Akademije.

S odobravanjem se prima na znanje izvješće dra. Boranića, po kojem je u Žumberku našao ove nove prinosnike: g. I. Hranilovića, župnika u Kaštu, za Sošice, g. P. Stanića, župnika u Mrzlom polju, za općinu Kalje, obojicu za narod grčko-katoličke vjere,

a g. V. Bučara, župnika u Oštrou, za narod rimokatoličke vjere; konačnu je redakciju čitave građe preuzeo g. župnik I. Hranilović.

Odbor pristaje na molbu g. V. Ardalića, da mu se poklone one knjige „Zbornika“, u kojima je njegova građa štampana.

Na prijedlog dra. Boranića odlučuje se ovim društvima i časopisima, kojima Akademija već šalje u zamjenu neke svoje publikacije, u napredak slati i „Zbornik“: 1.) Anthropologische Gesellschaft“ u Beču; 2.) „Ethnologische Mittheilungen“ u Budimpešti; 3.) „Verein für siebenbürgische Landeskunde“ u Sibinju; 4.) „Българско книжовно дружество“ u Sofiji; 5.) „Wisła“ u Varšavi.

Napokon se nekim prinosnicima određuju nagrade u ukupnom iznosu od 220 kruna.

Sjednice odbora za galeriju slika.

Dne 9. prosinca 1904.

Dr. Musić izvješćuje, da su dne 12. kolovoza 1904. neki umjetnici zamolili Akademiju, da bi im dopustila, da neke svoje umjetnine, koje se nalaze u Akademijskoj galeriji, izlože na jugoslavenskoj umjetničkoj izložbi u Biogradu, i to: g. V. Bukovac sliku „Patricijku“, g. B. Csikos sliku „Pietà“, gosp. O. Iveković sliku „Na kordunu“, g. R. Frangeš bustu „Sv. Dominika“; budući da se tada galerijski odbor nije mogao sastati, odredio je predsjednik T. Smičiklas sâm, da se ova molba uvaži, a rečeni su umjetnici preuzeli svu garanciju. Odbor odobrava postupak predsjednikov.

Na prijedlog dra. Brunšmida odlučuje se iz stavke proračuna za godinu 1904. pod naslovom: „Za nabavu umjetnina“ kupiti za galeriju dva ponajbolja akvarela

gospođice Slave Raškajeve, i to: „Partija iz botaničkoga vrta“ i „Ozalj-grad“, prvi za 120 K, a drugi za 80 K.

Prima se prijedlog dra. Brunšmida, da se svota od 400 K, koja nakon kupnje rečenih akvarela od stavke proračuna za g. 1904. pod naslovom: „Za nabavu umjetnina“ ostaje, pribije k svoti određenoj za istu svrhu u proračunu za g. 1905., da bi se tako dobila veća svota, za koju bi se mogla i kakva veća umjetnina kupiti, — uz dodatak dra. Vrbanića, da bi lakše manipulacije radi najbolje bilo, da dr. Brunšmid rečenu svotu od 400 K u blagajni podigne i sâm pohrani.

S odobravanjem se prima na znanje izvješće dra. Brunšmida, da je na molbu „Towarzystwa przyjaciół sztuk pięknych“ u Lavovu dopustio, da to društvo dade reproducirati sliku Jana Matejka „Smrt poljskoga kralja Przemysława“ iz naše galerije pod uvjet, da neki broj reprodukcija Akademiji besplatno dostavi.

S odobravanjem se prima na znanje izvješće dra. Brunšmida, da je prema odluci odbora od 16. prosinca 1903. po želji g. G. Frizzonija načinio fotografije od 8 slika iz galerije, ali budući da fotografije g. Frizzoniju nijesu bile po volji, dao ih je iznova načiniti g. Mosingeru.

III.

SKUPNE SJEDNICE.

Dne 17. siječnja 1904.

Prima se na znanje zahvala pravoga člana dra. V. Varićaka i članova dopisnika dra. J. Majcena, dra. Đ. Polívke i F. Seidla na izboru.

Odobravaju se odluke razreda historičko-filologičkoga (od 19. studenoga 1903.) i filozofičko-juridičkoga (od 10. prosinca 1903.) o raspravama prihvaćenima za „Rad".

Prijedlog historičko-filologičkoga razreda iz sjednice od 19. studenoga 1903., da se piscima posebni otisci njihovih rasprava ne izdaju, dok ne izide dotična knjiga „Rada", ne prihvaća se, nego se zaključuje. da se svakomu piscu posebni otisci pošalju, kako budu naštampani.

Pristaje se na prijedlog tajnika dra. Vrbanića, da se na molbu ravnateljstva kr. male realne gimnazije u Petrinji osim „Rada", za koji je to odlučeno već u sjednici od 4. travnja 1897., i ostale publikacije Akademije rečenomu zavodu dadu za polovicu cijene.

Molba društva slovenskih i hrvatskih đaka lijepih umjetnosti u Beču pod imenom „Vesna", da bi Akademija društvu pristupila kao ustanovni ili kao potporni član i da bi mu darovala Lovretićeve „Pozlatinske vezove" i uopće djela, koja se tiču umjetnosti, uvažava se samo

djelomice tim, što se uprava Akademije ovlašćuje, da rečenomu društvu pošalje na poklon jedan primjerak djela „Đakovačka crkva“.

Dr. Vrbanić izvješćuje, da su na dogovoru, koji je bio po zaključku galerijskoga odbora od 16. prosinca 1903. sazvan za 2. siječnja 1904. radi osnutka umjetničkoga razreda, stvoreni ovi zaključci: 1. da se prinosi ne sabiraju javno, nego privatno, 2. da akciju kod kr. zemaljske vlade preuzme sama Akademija, 3. da se za ostali rad sastavi odbor, u kojem će biti Akademici, umjetnici, svećenici i građani. Ovaj se odbor sastao dne 8. siječnja 1904. i izabrao za predsjednika velikoga posjednika Karla pl. Mihalovicha, a za tajnika g. Milana Grlovića. — Ovo se izvješće prima na znanje i tajniku odbora u načelu dozvoljava novčana nagrada prema opsegu njegova posla.

Preuzvišenomu će gospodinu pokrovitelju čestitati rođendan dne 4. veljače u ime Akademije predsjednik s tajnikom i još jednim članom.

Prihvaća se prijedlog tajnika dra. Vrbanića, da se „Kodeks diplomatički“ ne štampa kao sastavni dio „Monumenata“, nego kao posebna samostalna publikacija, u većem formatu, na boljem papiru i ljepšim slovima; a provedba toga zaključka da se povjeri zamjeniku knjiž. tajnika dru. Musiću u sporazumku sa urednikom „Kodeksa“.

U različne odbore biraju se za godinu 1904. članovi onako, kako je na str. 6. i 7. ovoga „Ljetopisa“ prikazano.

Dne 6. ožujka 1904.

Tajnik dr. Vrbanić čita dopis preuzvišenoga gosp. bana od 18. siječnja 1904. br. 197. Pr., kojim javlja, da je Njegovo c. i kr. apostolsko Veličanstvo

blagoizvoljelo previšnjim rješenjem od 9. siječnja 1904. premilostivo potvrditi ponovni izbor pravoga člana Tade Smičiklasa za predsjednika Akademije, i dopis od 3. veljače 1904., kojim se odobrava izbor dra. Jovana Cvijića za člana dopisnika.

Tajnik dr. Vrbanić izvješćuje, da je dr. Pero Magdić, advokat u Varaždinu, brzojavno priopćio, da je umr'o građanin varaždinski Ivan Petrović, koji je uz razne legate u dobrotvorne i patriotične svrhe ostavio i Akademiji zapis od 2000 K; u tom je povodu uprava Akademije zamolila svoga člana dopisnika I. Milčetića, da Akademiju kod sprovoda zastupa i da rodu pokojnikovu u njezino ime izjavi saučešće. Ovo se izvješće prima na znanje, a u znak zahvalnosti zabilježuje se u zapisniku uspomena pokojniku.

Na molbu „Dioničke tiskare“ dopušta se, da g. Đ. Trpinac kao ustupovnik firme „Knjižara Dioničke tiskare u Zagrebu“ preuzme sve dužnosti i sva prava, koja nastaju iz ugovora, što ga je Jugoslavenska akademija sklopila s „Knjižarom Dioničke tiskare u Zagrebu“ o rasprodaji svojih publikacija i da se knjižara Đ. Trpinca služi počasnim naslovom „Knjižara Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti“.

Molba slovenskoga akademijskoga društva „Ilirija“ u Pragu za poklon Akademijskih publikacija, napose onih, koje se tiču historije, književnosti i kulture Jugoslavenâ — ne uvažava se s načelnih razloga.

Primaju se na znanje zaključci razreda matematičko-prirodoslovnoga stvoreni u sjednici od 1. veljače 1904. o štampanju rasprava u „Radu“.

Na znanje se prima izbor pravih članova: dr. M. Šrepela za predstojnika historičko-filologičkoga razreda, dr. Fr. pl. Markovića za predstojnika filo-

zofičko-juridičkoga razreda i S. Brusine za predstojnika matematičko-prirodoslovnoga razreda u god. 1904.

Na znanje se primaju zaključci historičko-filologičkoga razreda stvoreni u sjednici od 7. veljače 1904. o štampanju rasprava u „Radu“, o kupnji listina i spisa iz ostavine pokojnoga Ivana Kukuljevića i o honoraru za „Dubrovački statut“.

Na petrogradskom kongresu za slavensku historiju i filologiju imadu Akademiju zastupati predsjednik Tade Smičiklas i pravi članovi dr. T. Maretić i dr. M. Šrepel. Ako bi pak koji od ove trojice bio izaslan na rečeni kongres kao zastupnik sveučilišta Franje Josipa I., onda se druga dvojica imadu označiti kao zastupnici Akademije.

Za reviziju računa za g. 1903 biraju se u smislu čl. 15. pravilâ pravi članovi dr. A. Mohorovičić i dr. V. Varićak.

Dne 8. svibnja 1904.

Odobrava se postupak uprave, koja je zamolila člana dopisnika M. Milićevića. da Akademiju zastupa kod otkrića spomenika pokojnomu pr. članu njezinu dru. Jovanu Subotiću na Kalimegdanu u Biogradu dne 8. svibnja i da eventualno u njezino ime na nj položi vijenac.

Hrvatskomu tipografičkomu društvu u Zagrebu doznačuje se na njegovu molbu potpora od 200 K.

Izvješće tajnika dra. Vrbanića o gospodarskoj upravi god. 1903., po kojem je u ovoj godini nastao manjak od 293·86 K, a uzevši u račun prijenos na g. 1903. u iznosu od 20.528·06 K prikazuje se ukupna blagajnička zaliha na koncu godine 1903. u iznosu od 20.234·2 K, koja se prenosi na g 1904. — prima se na znanje, a na prijedlog pravih članova dra. A. Mohorovičića i dra. V. Varićaka, izabranih u sjednici

*

od 6. ožujka 1904. za pregledanje računa, podjeljuje se tajniku dru. Vrbaniću apsolutorij za g. 1903. i izriče mu se priznanje i hvala za točno i uzorno vođenje financijalnih posala Akademije. Tajnikovo je izvješće prema čl. 15. pravilâ poslano kralj. zemaljskoj vladi i proglašeno u novinama.

Na znanje se prima izvješće pravih članova dra. A. Mohorovičića i dra. V. Varićaka, da su pregledali račun Knjižare Dioničke tiskare o Akademijskim knjigama prodanima u g. 1903. i u potpunom ga redu našli s ukupnim iznosom od 1926·72 K, koja je svota i uručena Akademijskoj blagajni.

Na znanje se primaju zaključci razreda matematičko-prirodoslovnoga iz sjednice od 7. svibnja 1904. o raspravama, koje se imadu štampati u „Radu“.

U povodu pisma urednikâ „Dubrovačkoga statuta“ dra. B. Bogišića i dra. K. Jirečeka, kojim izjavljuju, da su za honorar, kako će ga Akademija odrediti, solidarni, tako da svakomu od njih ima pripasti polovica honorara, i u savezu sa zaključkom razreda historičko-filologičkoga od 7. veljače 1904. — zaključuje se: 1.) da se svaki štampani arak „Dubrovačkoga statuta“ bez obzira na sadržaj izuzetno honorira iznosom od 60 K; 2.) da se stoga, što su već zaključeni računi za god. 1903. i što je trošak za „Dubrovački statut“, kako je uvršten u proračun za g. 1903., gotovo posve iscrpen izdacima za štampanje djela, isplati urednicima honorar u jednakom dijelu kao predujam, a ova svota konačno uzme u račun kod rasprave proračuna za god. 1905., a prema prilikama jednim dijelom i za godinu 1906.; 3.) da se od štampanoga djela pošalje prema učinjenomu dogovoru dru. B. Bogišiću 50, a dru. K. Jirečeku najviše do 15 primjeraka prema tomu, koliko će ih zahtijevati.

Prihvaća se prijedlog razreda matematičko-prirodoslovnoga učinjen u sjednici od 7. svibnja 1904. u povodu molbe „Centralnoga odbora za podignuće Vegina spomenika“ u Ljubljani.

Dne 10. srpnja 1904.

Odobrava se postupak uprave, koja je na vijest Srpske kraljevske akademije o smrti čl. dopisnika Dimitrija Nešića izjavila pismeno saučešće i Srpskoj kralj. akademiji i porodici pokojnikovoj.

Isto se tako s odobravanjem prima na znanje, da je uprava u povodu smrti slavnoga srpskoga pjesnika Zmaja Jovana Jovanovića zamolila paroha u Novom Sadu gosp. Jovana Hranilovića, da Akademiju kod sprovoda zastupa i da u njezino ime rodbini pokojnikovoj izjavi najdublje saučešće.

Sa zahvalnošću se primaju za pohranu u arhivu od predsjedništva grada Praga 4 snimke lubanje Jana Kollára snimljena kod prijenosa njegovih ostanaka iz Beča u Prag.

U tom povodu, što je narodnoj biblioteci u Turinu izgorjela velika zaliha knjiga i uprava njezina zamolila, da joj se na dar pošalju publikacije naše Akademije, odlučuje se, da se imadu poslati sve dosada izašle publikacije.

Sa zahvalnošću se uzima na znanje izvješće o darovima, što ih je primila Akademija, a spominju se u zapisniku o sjednici historičko-filologičkoga razreda od 1. lipnja 1904.

Na znanje se primaju zaključci historičko-filologičkoga razreda stvoreni u istoj sjednici o raspravama, koje se imadu štampati u „Građi“ i u „Radu“.

Na znanje se prima izvješće financijalnoga odbora, da je pregledao račune o upravi Akademijske zaklade

za g. 1903., što ih je priposlala kr. zemaljska vlada, i konstatirao, da je na koncu god. 1903. imutak zaklade iznosio 674.889 09 K i da se ona prema g. 1902. povećala u svemu za 95.871·21 K.

Na znanje se prima dopis kr. zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 26. lipnja 1904. br. 6054, da je prijegled računâ o gospodarskoj upravi Akademije za g. 1903. ispitan i u redu nađen.

Tajnik dr. Vrbanić priopćuje, da je kr. zemaljska vlada, odio za bogoštovlje i nastavu, na predstavku Akademije otpisom od 24. lipnja 1904. br. 8010. dozvolila za izdavanje „Kodeksa diplomatičkoga" iz zemaljskih sredstava pripomoć od 6000 K i Akademiju obavijestila, da će drugi dio predstavke o prinosu zemaljskoga proračuna glavnici za umjetnički razred uzeti u obzir kod rasprave proračuna za g. 1905. — Akademija primajući radosno na znanje ovaj otpis kr. zemalj. vlade zaključuje, da se podnese preuzvišenomu g. banu grofu dru. Teodoru Pejačeviću pismena zahvala i da se s njom spoji molba za stalnu godišnju potporu. Nadalje zaključuje Akademija, budući da je ovim prinosom osiguran za ovu godinu trošak za „Kodeks diplomatički" i budući da za njegovo štampanje ne treba trošiti iz blagajničke zalihe, da se onaj trošak, koji bi se prema zaključku skupne sjednice od 8. svibnja 1904. imao za „Monumenta historico-juridica" knj. 9. (Dubrovački statut) do proračuna za g. 1905. isplatiti kao predujam iz blagajničke zalihe, definitivno zaračuna na teret godine 1904.

Na znanje se prima odluka odbora za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature iz sjednice od 5. srpnja 1904., da se uredništvo „Zbornika" povjeri samome dru. Boraniću, a pr. čl. dru. Maretiću izreče zahvala.

što je bez ikakve nagrade dvije godine uređivao prvi dio „Zbornika“.

Na znanje se prima zaključak razreda filozofičko-juridičkoga iz sjednice od 10. srpnja 1904. o štampanju rasprave Fr. Kuhača „Osebine narodne glazbe, poglavito hrvatske“.

Odobrava se zaključak historičko-filologičkoga razreda iz sjednice od 10. srpnja 1904. o eventualnom štampanju 31. knjige „Starina“ mj. 4. knjige „Građe“.

Dne 30. listopada 1904.

Na znanje se prima dopis, kojim „Biblioteca nazionale“ u Turinu zahvaljuje na poslanim publikacijama.

Odobrava se postupak uprave, što je na molbu kotarske učiteljske knjižnice u Dubrovniku, da joj se „Stari pisci“ ili poklone ili dadu uza sniženu cijenu, odgovorila, da Akademija načelno svoje publikacije poklanja samo onima, s kojima stoji u zamjeni, ali s obzirom na to, što rečena knjižnica služi pučkim školama, spremna je od knjižarske cijene popustiti 50%.

Na znanje se prima otpis kr. zemaljske vlade od 8. rujna 1904. br. 20.639, kojim priopćuje, da u smislu članka 15. Akademijskih pravila pristaje na zaključak glavne skupštine od 10. prosinca 1903. o osnutku temeljne glavnice za umjetnički razred u proslavu 90. rođendana utemeljitelja Akademije biskupa J. J. Strossmayera.

Odobrava sa, što je uprava klubu učiteljica u Zagrebu za časopis „Domaće ognjište“ prepustila neke clichéje od „Zbornika“.

Upravi narodne biblioteke u Nišu, koja hoće da kupi sva izdanja Akademije, dopušta se popust od 50%.

Odobrava se, što je uprava u ime Akademije, koju je „Maćica serbska“ u Budyšinu pozvala na sve-

čano otvorenje Serbskoga doma dne 26. rujna o. g., kod te prigode poslala brzojavnu čestitku.

Na znanje se primaju zaključci historičko-filologičkoga razreda iz sjednice od 26. listopada 1904. o raspravama primljenima za razredni „Rad".

Sa zahvalom se prima na znanje, da je pravi član dr. V. Jagić poklonio Akademiji svoju korespondenciju s P. Preradovićem u originalu, a poč. čl. dr. Fr. Iveković ispravljen eksemplar svoga „Rječnika hrv. jezika".

Odobrava se, što je uprava na poziv poglavarstva grada Lavova k svečanomu otkriću spomenika slavnomu poljskomu pjesniku Adamu Mickiewiczu dne 30. listopada odgovorila brzojavnom čestitkom.

Na prijedlog dra. Musića odlučuje se, da se publikacije matem.-prirodosl. razreda šalju u zamjenu za časopis „Revue v neurologii, psychiatrii, fysikální a diaetetické therapii", koja izlazi u Pragu, i da se svi dosadašnji „Zbornici" pošalju 1) društvu „Anthropologische Gesellschaft" u Beču, 2) uredništvu časopisa „Ethnologische Mittheilungen" u Budimpešti, 3) društvu „Verein für siebenbürgische Landeskunde" u Sibinju, 4) uredništvu časopisa „Wisła" u Varšavi, a u napredak da se njima šalje i „Zbornik".

Zaključuje se, da se glavna skupština ima držati u četvrtak dne 15. prosinca 1904., a svečana sjednica u subotu dne 17. prosinca 1904. u 5 sati poslije podne.

IV.

GLAVNA SKUPŠTINA

dne 15. prosinca 1905.

Predsjednik T. Smičiklas otvorivši glavnu skupštinu konstatira, da su prema § 6. poslovnika u nju pozvani i oni pravi članovi, koji stanuju izvan Zagreba i da je nazočno preko polovice (12) svih pravih članova Akademije (23), dakle prema § 11. poslovnika dovoljno, da glavna skupština može stvarati zaključke.

Proračun za g. 1905. prihvaća se onako, kako ga je uprava predložila, i to s ukupnim iznosom kod prihoda od 38.348 K, a kod rashoda od 38·110 K, tako da se pokazuje višak od 238 K. Nadalje se prihvaća prijedlog uprave, da se i g. 1905. izda jedan svezak „Kodeksa diplomatičkoga" na račun blagajničke zalihe, ako ne bi kr. zemaljska vlada za nj dozvolila posebne potpore, kao što je učinila za god. 1904. Napokon je napose istaknuto, da bi se publikacije, koje su u proračunu po dosadašnjem običaju označene, kao da pripadaju svima trima razredima, imale potanje i ispravnije razdijeliti te osim „Ljetopisa" uzeti sve na račun prvoga i drugoga razreda.

Što se tiče posala drugoga t. j. književnoga tajnika i korekture Akademijskih publikacija, glavna skupština na prijedlog uprave svoj zaključak od 11. prosinca 1902.

koji je 10. prosinca 1903. obnovljen za godinu 1904., obnavlja i za godinu 1905.

U savezu sa zaključkom matematičko-prirodoslovnoga razreda od 1. prosinca 1904. zaključuje glavna skupština zamoliti čl. dop. dra. A. Heinza, da Akademiju zastupa na botaničkom kongresu, koji će se držati u Beču g. 1905.

V.

SVEČANA SJEDNICA

dne 17. prosinca 1904.

---

1. Svečana besjeda predsjednika

TADIJE SMIČIKLASA.

Vele slavna Akademijska skupštino!

Visoko učena gospodo Akademici!

Čast mi je najsrdačnije Vas pozdraviti u ime našega pokrovitelja preuzvišenoga gospodina Josipa Jurja Štrosmajera. On Vas u zdravlju primjerenom njegovim visokim godinama preko mene pozdravlja i kao uvijek blagosiva rad naše Akademije. Prije godinu dana navijestih njegovu devedesetu godinu, a sada i ova godina dotiče svomu kraju. Uzdržaje ga u životu milost božja na utjehu našemu narodu, koji žalibože malo toga ima, za što bi mu imali zavidjeti narodi. Njega što imamo, zavide nam mnogi.

Devedeseta godina njegova slavnoga života, držala je Akademija, da ima biti jubilarna za cijeli naš narod, pak je u to ime oglasila i iz svojih čednih sredstava priložila prinos, da se nadopuni četvrtim razredom, da bude i Akademija umjetnosti, kako joj naslov kaže i

pravila propisuju. Naš je pokrovitelj najljepši i najkrepčiji dio svoga života, svu veleumnu snagu svoga lijepim umjetnostima ukrašenoga duha, golem dio svojih prihoda posvetio svojoj krasnoj galeriji slika, da stvori sjedište i ognjište Akademiji umjetnosti, da od Zagreba stvori makar i čednu jugoslavensku Fiorencu, kako reče u svom monumentalnom govoru godine 1884. posvećujući ovu palaču i otvarajući galeriju slika. Ako mi upravo sada kušamo nastaviti njegovo slavno započeto veliko djelo, bodri nas ona živa vjera, koju je on prije četrdeset godina neobičnim svetim plamenom svoga genija ulio u srce i dušu svoga naroda, da je naš narod sposoban za sve lijepo i dobro, te je u najtežim vremenima rađao umne glave, koje su se isticale među prvacima svijeta.

Vjerovao je on u genij svoga naroda, pak vjerujemo i mi. Dopustite mi samo nekoliko pogleda u prošlost, kakova je osjećanja naš narod uzgajao u svome srcu od najdavnijih vijekova, kako ih je divno izlio u svoje pjesme! A kada su objavljene svijetu, opčaraše cijeli prosvijetljeni svijet svojom dražesti i ljepotom, a naš narod prikazaše ugledan među narodima. Da nisu Hrvati sjedeći u srcu nekadanje svjetske rimske države, na ognjištu gotovo apoštolskoga kršćanstva, na zemljištu grčke i rimske kulture za vrijeme svoje samostalnosti pod vladarima svoje krvi uzgajali i lijepe umjetnosti u svojim hramovima božjim i palačama vladarâ i velikašâ, morali bismo sumnjati i o njihovoj sposobnosti za kulturu i o njihovoj državnoj samostalnosti. Ali nama se otkrivaju spomenici s uresima na crkvama i palačama, koji dapače nose nove tipove umjetnosti, koji nisu ni rimski ni bizantinski, koje smijemo nazivati spomenicima karaktera hrvatskoga. Srbi osnovaše u središtu Balkanskoga poluotoka u sferi kulture bizantinske svoju

državu. Knjiga i umjetnost bizantinska protapa sve više slojeve društva. I opet prije preloma državne samostalnosti procvate u njihovim hramovima božjim umjetnost do novoga cvijeta, koji pomlađuje umjetnost bizantinsku, koji žalibože prekasno pokazuje, da će taj novi cvijet roditi pravu narodnu umjetnost. Hrvati utisnuti u sferu jake kulture latinske održaše grčevitom rukom baklju slavenske službe božje kao Slaveni, ali i vjerni sinovi katoličke crkve. Kada je Karlo IV., car njemački i kralj češki, snosio iz svega svijeta kulturne tečevine u svoj Zlatni Prag, ponese i s našega hrvatskoga ognjišta hrvatsku službu božju, ali ona tamo morade ugasnuti od hladne bure germanske.

Kada je na domaku novoga vijeka počela kročiti svjetska prosvjeta novim korakom, bio je naš narod većim dijelom pritisnut od azijatske sile pod tminu barbarstva. Tek ostanci Hrvatske stoje, ali potrgani pod razne oblasti. Nove svjetske pokretne ideje primaju tek ovi ostanci. Nije ipak nijedne svjetske pokretne ideje, da se njome ne bi uspaljivali svjetliji dusi našega naroda. Humanizam ima i među Hrvatima svoje odlične predstavnike. Procvala je u Italiji, majci kulture evropske, lijepa knjiga i umjetnost. Svaki joj korak slijede umni sinovi hrvatski u gradovima na obalama Jadranskoga mora. Pjesnici hrvatski idu i napreduju paralelno sa svojim vršnjacima talijanskim. Unose oni i nove ideje, koje crpaju iz neiscrpive snage svoga naroda. Pogledajte samo na geografski položaj naših gradova! Na zapadu im je veliki prosvijetljeni latinski svijet, a na istoku pravo more veličine slavenskoga svijeta. Kako da ne zarone svojim poletnim duhom u to golemo more, da ne iznesu iz njega biser prave zdrave slavenske misli! Kako da ne budu oni preporoditelji naroda hrvatskoga! Kako da ne budu učitelji svemu slavenskom

svijetu! Ne smije se ni to pregledati, da je i za lijepu umjetnost narod hrvatski dao svjetskoj umjetnosti ne samo Rafaela u minijaturama, našega Klovija, već i mnoge druge, da su mnogi umjetnici hrvatski u gradovima na hrvatskim obalama podigli crkve i ukrasili ih svojim umotvorinama, ter danas hrle putnici evropski u Dalmaciju, da im se dive.

Gospodo! Sveta je istina i najslavnija za sav slavni život našega pokrovitelja, da je vjerovao u genij svoga naroda, kada je osnivao našu Akademiju znanosti i umjetnosti. Ako i nismo mi, gospodo sudrugovi Akademici, koji bismo mogli svijetliti i našoj dobi i budućim vijekovima, nije naša Akademija samo za danas i sutra, već i za buduće vijekove osnovana. Mi se ipak trudimo, da po mogućnosti što časnije nosimo veliki teret odgovornosti, da naučni rad našega naroda predstavljamo pred stranim svijetom. Naše publikacije primaju danas učeni ljudi po svoj Evropi od Petrograda do Napulja i od Pariza do Carigrada. Danas već i naš hrvatski jezik nije tuđ naučnim ljudima evropskim. Ta eno naš drug, danas već proslavljeni slavista, mogao je dobiti poziv na prvo njemačko sveučilište tada još samo na osnovi svojih krasnih radnja u našoj Akademiji. Ako se tako dobro naše radnje priznaju u neslavenskom svijetu, kako ne će u slavenskom? Ako strani svijet priznaje radnje i na našem jeziku, kako da ne prizna one stotine i stotine spomenika, koji daju našoj Akademiji neku prednost pred drugim akademijama za osvjetljenje jugoistočne Evrope? S radošću ističemo, da je i ove godine dala naša Akademija na svijet odličan spomenik, koji bi po obradbi svojoj mogao biti na čast svakoj akademiji.

Ne zaboravljajmo mi, gospodo Akademici, ni toga, da naša Akademija ne ima biti onakva aristokratska

institucija, kakve su druge akademije u velikih naroda. Naša Akademija ima da bude narodna u srcu i u duši svojoj, u njoj valja da odjekne svaki kucaj narodnoga srca. Ona će to biti potpuno onda, kada bude u njoj i akademija umjetnosti. Mi smo uvjereni, da u našem narodu ima spreme za Akademiju umjetnosti. Mi pokušasmo pokazati u nekoliko iskrica odsjev narodnoga genija u lijepoj knjizi i umjetnosti prošlih vijekova. Što je u tom stvorio naš vijek, to nam je svima pred očima. A stvorio je mnogo i krasnih djela boreći se s teškim preprekama. Ne trebamo slikati one javne prilike, koje smetaju lijetu pjesnika do nedohitnih visina. Na njih se diže Preradović, kad pjeva: „Ne razumije pjesma zapovijedi, slobodna je, svome glasu slijedi". Ne trebamo slikati i mnoge i sitne prepone i herojski stupaj naših glazbenika proti prilikama, kada su kadgod bivale zazorne i one male ali žarke patriotične pjesme. Niti ćemo slikati one narodne naše prilike, koje su držale kroz pol stoljeća u tami našu najčarobniju narodnu operu. Ne trebamo pripovijedati patnički život naših slikara i kipara, koji nam u patnji i prijegoru izložbe stvaraju, a u strani svijet bježe, da se tuđega kruha nahrane. Jest, gospodo, naša narodna umjetnost ima tek da razbija strop teških prilika, koji joj pritišće svijesnu i budnu glavu.

Gospodo! Mi, koji vjerujemo u kulturnu snagu našega naroda, nadamo se, da će njegovi sinovi razbijati, a napokon i razbiti sve prepone našoj narodnoj lijepoj umjetnosti. Mi s veseljem obznanjujemo, da je preuzvišeni gospodin ban grof Teodor Pejačević ove godine iz zemaljskih sredstava podupr'o Akademiju za početak izdavanja „Kodeksa diplomatičkoga", pa mu se Akademija ovime na moja usta zahvaljuje; pak se za stalno nadamo, da će i vlada i sabor naše nastojanje

za Akademiju umjetnosti poduprijeti. Mi se nadamo, da će se našemu pozivu odazvati svi oni plemeniti sinovi našega naroda, koje ne pritišću svakidanje brige života. Mi se nadamo, da će svi umnici našega naroda, koji su plemeniti kvas našega narodnoga društva, ovu želju i nastojanje naše učiniti narodnim pitanjem. Nadajmo se napokon, da ćemo skoro moći s ove stolice proglasiti: neka nam cvate i napreduje uz Akademiju znanosti i Akademija umjetnosti!

---

2. Izvješće tajnika

DRA. FRANA VRBANIĆA

o gospodarskim prilikama Akademije u g. 1904.

Vele štovana gospodo!

Nakon razdoblja od punih dvadeset godina ugodna mi je dužnost, da prvi put u godišnjem izvješću spomenem, kako je nakon tolikih napora ove godine Akademiji sretno pošlo za rukom, da za svoje znanstvene publikacije iz zemaljskih sredstava dobije novčanu pripomoć, te kako ima temeljite nade, da ćemo se i mi u napredak moći pohvaliti stalnom godišnjom potporom, ako i ne onolikom, kakovu uživaju naše družice u prostranoj našoj monarkiji, a ono bar tolikom, da ćemo njom u nizu naših periodičnih publikacija moći izdavati po jedan svezak one zbirke, za koju se naša Akademija sprema već više godina, te koju željno čekaju i naši historici i oni, koji se zanimaju našim javnim životom.

Bilo je godina, kad je Akademija iz zemaljskih sredstava dobivala redovitu, ako i ne veliku potporu;

ali to vrijeme trajalo je samo nešto preko desetak godina. Prvu novčanu pripomoć od jedne hiljade forinti dobila je Akademija god. 1872., iz tako zvane regnikolarne zaklade, za izdavanje historijskih i juridičkih spomenika. Od to doba primala je ona do god. 1879. godišnju pripomoć u istom iznosu, a od god. 1880. dodana je gornjoj hiljadi još jedna u ime potpore za izdavanje „Rječnika". Godina 1884. bila je posljednja, kad je Akademija u ime potpore za svoje znanstvene publikacije iz zemaljske blagajne podigla iznos od 2000 for.; a sva njezina kasnija nastojanja, da je i u napredak zemlja podupre novčanom pripomoći, bila su uzaludna. Na predstavku svoju od 12. listopada 1894. br. 208. i na ponovnu svoju molbu od 20. srpnja 1897. br. 166. nije Akademija u opće ni dobila odgovora.

Badava smo se pozivali na to, da madžarska akademija, koja imade znamenite svoje zaklade, dobiva na godinu blizu 100.000 K državne potpore, da carska akademija u Beču prima 172.000 K, češka u Pragu 40.000 K od države, a isto toliko od zemlje, „kr. česká společnost nauk" 10.000 K od države, a 8000 K i još napose 6000 K od zemlje, krakovska akademija 40.000 K od države, a 52.000 K od zemlje i napokon rusinska akademija u Lavovu imena Ševčenka 6000 K od države, a 10.000 K od zemlje. — Sve to nije pomoglo, naše molbe nisu našle odziva.

Istom ove godine, na predstavku našu od 20. svibnja 1904. br. 86. za banovanja novoga bana preuzvišenoga gospodina dr. Teodora grofa Pejačevića primila je Akademija 24. lipnja 1904. obavijest, da joj je kr. zemalj. vlada za godinu 1904. dozvolila iz zemaljskih sredstava pripomoć od 6000 K u svrhu izdavanja „Kodeksa", te da je voljna kod sastavka proračuna za godinu 1905. uzeti u raspravu i onaj dio njezine predstavke, koja se

tiče stalne i redovne godišnje potpore. Na ovoj naklonosti novoga bana prema našemu najvišem znanstenom zavodu neka bude prigodom današnje svečane zgode izrečena najtoplija hvala. Akademija će naša nastojati, da se svojim znanstvenim radom hrvatskomu narodu oduži za njegove žrtve.

Uz ovu potporu kr. zemalj. vlade primila je Akademija, kao do sada, tako i ove godine od svoga dobrotvora i pokrovitelja iznos od dvije hiljade kruna u ime potpore za veliki Akademijski Rječnik. I njemu hvalimo na njegovoj velikoj darežljivosti, kojom od osnutka pak do danas bez prestanka od godine do godine obdaruje našu Akademiju.

Uz ovu jednu i drugu pripomoć dosegnut će prihodi Akademije u ovoj godini do iznosa, kojim će ona moći pokriti sve izdatke označene u proračunu za ovu godinu, a da ne će morati segnuti za svojom blagajničkom zalihom, koju mora čuvati za nenadne izdatke i za oveća izvanredna književna poduzeća. Dosadanje iskustvo dokazalo je naime, da Akademija bez ovakove zalihe postojati ne može, jer je samo tako u zadnjih deset godina mogla potrošiti preko proračuna oko 75.000 kruna, a da nije ni u čem stegnula svojih publikacija ni primila od ikoga novčane potpore osim od darežljive ruke svoga pokrovitelja.

Kolik će bez obzira na ovu zalihu biti ove godine onaj iznos, kojim će Akademija moći raspolagati za svoje proračunom ustanovljene troškove, to se danas prije konačnoga zaključka računa ne može navesti, ali nema dvojbe, da će s obzirom na gore istaknutu pripomoć i s obzirom na neke druge veće prihode iznositi oko 45.000 kruna, dakle za po prilici 7000 kruna više, nego li je Akademija ustanovila u svom proračunu. S ovim iznosom podmirila je Akademija troškove za

prvu ovogodišnju seriju svojih publikacija, platila nekoliko stotina kruna za nabavu nove folklorske građe i blizu jedne hiljade kruna za predradnje oko izdavanja „Monumenata“, nabavila neizdane još njemačke pjesme Petra Preradovića i poduprla izdanje „Ikonografije“ svoga pravoga člana Brusine. Za sve ove književne radnje izdala je Akademija blizu 10.000 kruna, a za drugu seriju svojih publikacija, koja će biti i opsegom i sadržajem svojim daleko obilnija od prve, trebat će još preko 16.000 kruna ne uračunavši troškove za redakciju „Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena“. Prema svemu tomu Akademija će ove godine za svoj znanstveni rad potrošiti u svemu oko 28.000 kruna bez obzira na dosta znatan trošak, što ga ima za svoje znanstvene i umjetničke zavode, kao što su Strossmayerova galerija slika, biblioteka i arhiv.

Ukupni broj naših publikacija iznosit će na račun ove godine deset knjiga; o sadržaju i važnosti njihovoj izvijestit će Vas moj poštovani drug zamjenik književnoga tajnika dr. A. Musić, a o njihovoj znanstvenoj vrijednosti prepuštamo mirne duše sud učenomu svijetu. Ispao među tim taj sud kako mu drago, to možemo mirne duše izjaviti, da nema Akademije na svijetu, koja bi s tako malo sredstava izdavala toliko građe za jezik, za povijest, za običaje i za kulturne prilike svoga naroda, kao naša.

Akademija znade, da je uza sav ovaj njezin dojakošnji rad čekaju još zamašni zadaci, te ne će biti nikomu milije nego li njoj samoj, bude li mogla što prije i što savjesnije provesti svoje nakane. Napose mi je u tom pogledu naglasiti njezinu želju, da što skorije, ali bez uštrba za svoj znanstveni rad, pripomogne razvoju umjetnosti. Akademija je toj svojoj želji dala vidljiv izraz time, što je u prošlogodišnjoj glavnoj skupštini za-

*

ključila utemeljiti posebnu temeljnu zakladu za umjetnički razred te pokrenuti akciju za prinose u ovu temeljnu glavnicu. Prvi dio zaključka proveden je privolom kr. zemalj. vlade u potpunom opsegu tečajem ove godine, te je Akademija k ovoj glavnici priložila svoj posebni prinos od 2000 kruna od novaca preostalih od izvanredne rasprodaje knjiga do g. 1894, no drugi dio njezina nastojanja ostao je ljetos bez ikakva uspjeha uza sve to, što se je složio poseban odbor odličnih zagrebačkih građana i drugih uglednika, komu je predsjednik ugledni rodoljub Dragutin pl. Mihalović, a tajnik Milan Grlović.

Akademija ovaj neuspjeh živo žali, ali ipak ne gubi nade, da će se njezina namisao provesti, bude li ozbiljne brige oko toga upravo kod onih, kojih se to u prvom redu tiče.

Nema sumnje, da su tome krive i naše općenite prilike, koje priječe živo zanimanje za naše prosvjetne zavode i u onim slojevima našega naroda, koji bi bili prvi zvani pokazati više mara za njih. Malen dokaz tomu neka bude, što broj pretplatnikâ za naše publikacije uza sve to, što pretplata za njih ne iznosi više od 20 kruna na godinu, ostaje svake godine na istoj visini, te poradi toga Akademija još ni danas ne nalazi povoda, da povisi nakladu svojih publikacija, da zaliha knjiga u njezinom spremištu ne bi odviše porasla. Po popisu sastavljenom koncem rujna ove godine iznosila je ova zaliha preko 94.000 primjeraka, a vrijednost njihova po knjižarskoj cijeni okruglo 461.000 kruna. Akademija u ostalom ne žali, da je ova zaliha tolika, jer se i njezine starije publikacije, ako i po malo, ipak neprekidno traže u učenom svijetu, te joj one ujedno sa pretplatom odbacuju svake godine redovnoga prihoda 4—5000 kruna. Ovaj njezin prihod ujedno s čistim pri-

hodom kuća i s kamatama njezine vrijednosne glavnice stalno su vrelo njezina dohotka, s kojim ona uz brižno nastojanje može, ako i polagano, ali ustrajno raditi oko onoga zadatka, što joj ga je namijenio njezin slavni utemeljitelj, a odobrio cijeli hrvatski narod.

Poseban i točan iskaz svih tih dohodaka proglasit će Akademija prema svojim pravilima, kad se zaključe ovogodišnji računi; za danas mi je samo spomenuti, da je prema iskazu računarskoga ureda kr. zemaljske vlade od 13. ožujka 1904. Akademijska glavnica ne uračunavši Akademijske kuće koncem godine 1903. iznosila u svemu 674.889·09 K prema faktičnom imutku glavnice koncem godine 1902. u iznosu od 577.115·11 kruna, dakle za 97.773·98 K više. No uzme li se u obzir, da je u ovom prirastu sadržan iznos od 70.000 kruna, za koji je prošle godine prodana jedna Akademijska kuća, te da se ovim iznosom nije faktično umnožila imovina Akademije, nego samo ona glavnica, koja je uložena u vrijednosne papire, to faktični prirast Akademijske imovine iznosi samo 27.773·98 K; budući pak da je i od ovoga prirasta računarski ured iskazao neke odbitke, kako sam u posebnom izvješću u svoje doba Akademiji priopćio, to pravi prirast Akademijske glavnice iznosi u godini 1903. svotu od 25.871·21 K. U ovoj svoti sadržan je izvanredni prirast od 18.328·88 K, koji je, kako sam to već u prošlogodišnjem svom izvješću spomenuo, nastao naknadno pronađenom imovinom pokojne Wilhelmine Šimatovićke i tim, što su iždrebane neke srećke od godine 1860., a ostatak od 7.542·33 K dolazi na redovni prirast Akademijske glavnice.

Kako se naša glavnica množila tečajem ove godine, to će pokazati računi računarskoga ureda kr. zemalj. vlade, koji se zaključuju istom 31. prosinca svake godine. No već danas mogu u tom pogledu spo-

menuti, da taj prirast ne će biti ni iz daleka onoliki, kolik je bio u prošloj godini, jer je naša zaklada osim redovnoga prirasta od jedne petine svoga dohotka, koji se mora prema pravilima svake godine priklapati glavnici, primila još napose u svemu samo 2334·08 K, i to 334·08 K iz naknadno pronađene imovine pokojnoga Guide pl. Klobučarića, a 2000 K iz ostavine pokojnoga građanina grada Varaždina Ivana Nep. Petrovića, koji je umr'o 2. veljače ove godine i u svojoj oporuci uz druge dobrotvorne zapise namijenio i našoj Akademiji gornji iznos. Dužnost mi je, da ovom svečanom zgodom napose istaknem ovu rodoljubnu namjenu ovoga vrijednog varaždinskog građanina, te da mu na vječnu uspomenu časno ime spomenem u ovom izvješću. Slava mu!

Pokraj Akademijske glavnice, koja prema čl. 15. naših pravila stoji pod zajedničkom upravom kr. zem. vlade i našim, imade Akademija, kako je poznato, još nekih iznosa, o kojima vodi posebne račune i o kojima se redovno obavješćuje skupna sjednica onom prilikom, kad se polažu konačni zaključni računi. U skupu ovih iznosa važno mjesto zauzimlje zaklada za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu, koja u svemu iznosi svotu od 15.310 K, dakle gotovo onaj isti iznos, s kojim je g. 1897. započela svoje živovanje. Akademija je troškom ove zaklade izdala do sada dva sveska Nodilove povijesti srednjega vijeka, te je u nadi, da će prodaja ovoga djela biti znatnija, pristala, da se potrebit trošak za ovo djelo predujmi iz same zaklade. No budući da uza sve nastojanje nije do sada za rukom pošlo prodajom ovoga djela namaknuti toliko, da bi se u gornju svrhu dani predujam mogao povratiti, nije preostalo drugo nego prema pravilima zaklade svake godine priklapati glavnici kamate sve dotle, dok ona ne dosegne prvobitni svoj iznos; to će biti koncem ove

godine, te će se u napredak u smislu pravila od prihoda glavnice pribirati potrebit novac za izdanje daljega kojega djela na račun ove zaklade. S obzirom na to moći će Akademija istom nakon tri godine poraditi oko toga, da novim djelom unaprijedi ciljeve ove zaklade.

U ovogodišnjoj glavnoj skupštini nije Akademija obavila novih izbora, već je samo odobrila prijedlog uprave, da knjižničar dr. A. Musić vodi poslove drugoga t. j. književnoga tajnika i u godini 1905. kao njegov zamjenik.

---

3. Izvješće zamjenika knjiž. tajnika

DRA. AUGUSTA MUSIĆA

o književnom radu Akademije u god. 1904.

Mnogo poštovana gospodo!

Od prošlogodišnje svečane sjednice, u kojoj je pravi član historičko-filologičkoga razreda dr. T. Maretić čitao svoju raspravu „I. S. Turgenjev u hrvatskim i srpskim prijevodima“ (štampanu u 157. knj. „Rada“), razvijao se književni rad Akademije ovako:

Za publikacije razreda historičko-filologičkoga primljene su u razrednim sjednicama ove rasprave i prilozi:

dne 7. veljače od dra. Frana Ilešića „Hrvatski utjecaji u starim istočno-štajerskim tekstovima“ (za „Rad“);

dne 1. lipnja od velikoga župana Bude Budisavljevića „Recimo koju o Franu Kurelcu o tridesetoj obljetnici njegove smrti“ (za „Građu“);

dne 5. srpnja od dra. Josipa Bösendorfera „Isprave o osječkoj carini“ (za „Starine“);

dne 26. listopada od čl. dop. Rudolfa Strohala „Osobine današnjega ravnogorskoga narječja“ (za „Rad“); — od dra. Đure Šurmina „Početak Gajevih novina; prilog kulturnoj povijesti Hrvatske“ (za „Rad“); — od Josipa Vajsa „Starohrvatske duhovne pjesme“ (za „Starine“);

dne 26. studenoga od Vatroslava Rožića „Mjesne vlastite imenice za čeljad i pridjevi od mjesnih imenica u hrv. jeziku“ (za „Rad“); — od poč. čl. dra. Franciska Ivekovića „Drugi padež množine s nastavkom *i* u imenica ženskih, koje imaju u prvom padežu jednine nastavak *a*“ (za „Rad“).

Za publikacije razreda filozofičko-juridičkoga primljena je dne 11. veljače rasprava Franje Kuhača „Osebine narodne glazbe, naročito hrvatske“ (za „Rad“).

Za publikacije razreda matematičko-prirodoslovnoga primljene su ove rasprave:

dne 1. veljače od dra. Artura Gavazzija „Rijeke u Hrvatskoj, 1. dio: Areal porječjâ“ (štampana u „Radu“ knj. 158.); — od pr. čl. dra. Miše Kišpatića 1. „21. potresno izvješće za g. 1903.“; 2. „Hiperstenski andezit i dacit iz srebrničke okolice u Bosni“; 3. „Andeziti i daciti uz obalu Bosne“; 4. „Petrografske bilješke iz Bosne“ (štampana 1. u 158., a 2., 3. i 4. u 159. knj. „Rada“);

dne 7 svibnja od dra. Stjepana Gjurašina „Povijest razvoja infloresecencijâ kod Dipsakaceja“ (štampana u „Radu“ knj. 158.); — od čl. dop. dra. Jurja Majcena „O jednoj cirkularnoj kubičnoj elipsi i njezinoj projekciji“ (štampana u „Radu“ knj. 158.); — od dra. Stjepana Bohničeka „O nekim aritmetičnim funkcijama“ (štampana u 158. knj. „Rada“); — od

Dragutina Hirca „Revizija hrvatske flore (nastavak)“ (štampana u 158. i 159. knj. „Rada“);

dne 5. studenoga od čl. dop. dra. Jurja Majcena „O jednoj grupi ploha lihoga reda, napose o plohi petoga reda“ (štampana u 159. knj. „Rada“); — od dra. Srećka Bošnjakovića „Kemijsko istraživanje termalnih voda, plinova i creta zemaljskoga kupališta Topuskoga“ (štampana u 159. knj. „Rada“); — od Frana Tućana „Pegmatit u kristaliničnom kamenju Moslavačke gore“ (štampana u 159. knj. „Rada“).

U prvoj seriji svojih publikacija za ovu godinu izdala je Akademija:

1. „Rad“ knj. 156. (razredi historičko-filologički i filozofičko-juridički 61.);

2. „Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium“ vol. IX. (koji sadržava „Dubrovački statut“ od god. 1272. u redakciji B. Bogišića i K. Jirečeka);

3. „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena (urednik dr. D. Boranić)“ knj. 9., sv. 1.;

4. „Ljetopis“ za g. 1903., sv. 18.

Za drugu seriju ovogodišnjih publikacija doštampavaju se ove knjige:

1. „Rad“ knj. 157. (razredi historičko-filologički i filozofičko-juridički 62.);

2. i 3. „Rad“ knj. 158. i 159. (razred matematičko-prirodoslovni 35. i 36.);

4. „Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae“ sv. 2. (koji sadržava listine 12. vijeka), uredio T. Smičiklas;

5. „Građa za povijest književnosti hrvatske“, knj. 4., uredio M. Šrepel;

6. „Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika (obrađuje P. Budmani)“, sv. 24. (1. šestoga dijela);

7. „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena (urednik dr. D. Boranić)“ knj. 9., sv. 2.

Buduće je godine (1905.) osim redovnih godišnjih publikacija: „Rada“ (4 knjige), „Rječnika“ (sv. 25., 2. šestoga dijela), „Zbornika za narodni život“ (knj. 10.) i „Ljetopisa“ (sv. 19. za g. 1904.) Akademija odlučila izdati 3. svezak „Kodeksa diplomatičkoga“, za koji je predsjednik T. Smičiklas već spremio građu (listine iz početka 13. vijeka); 1. svezak „Kodeksa“, u koji će ući listine starije od 12. vijeka, izdat će se naknadno. Svakako će buduće godine izići i 31. knjiga „Starina“, u kojoj će se nastaviti i završiti zbirka „Isprava za odnošaj Dubrovnika prema Veneciji“ od V. V. Makuševa i dra. M. Šufflaya, a osim toga će čl. dop. dr. Luka Jelić u njoj priopćiti listine za povijest porabe glagolice u katoličkoj crkvi. Na žalost ne će Akademija ni buduće godine moći izdati nove knjige „Starih pisaca“, jer prof. dr. Josip Aranza nije još mogao spremiti rukopisa Kavanjinovu djelu „Bogatstvo i uboštvo“. Koliko je nadalje Akademiju rastužila poruka čl. dop. dra. Milana v. Rešetara, da poradi bolesnih očiju ne će moći spremiti djelâ Ignjata Đorđića, toliko ju je obradovala ponuda prof. dra. Tome Matića, da je spreman prirediti izdanje djelâ M. A. Reljkovića. Po tom ima nade, da će se, bude li novčanih sredstava, naskoro moći izdati i nova knjiga „Starih pisaca“.

Odbor za sabiranje spomenikâ tradicionalne literature ove je godine primio i prihvatio — osim mnoštva manjih prinosa — nastavke velikih građa o cjelokupnom životu i običajima ovih krajeva: Poljica u Dalmaciji od Fr. Ivaniševića (štampaju se u 2. svesku IX. knjige „Zbornika“, a završit će se u 1. sv. X. knjige); Otok Cres od A. Bortulina; Staro selo u županiji bjelovarskoj od N. Novakovića; Bu-

dak-Stankovci u Dalmaciji od G. Petkovića; Hrnetić kraj Karlovca od M. Sajvertove; Virje od J. Tomca; Vareš u Bosni od M. Žuljića. Iz slovenskih krajeva nastavio je L. Pifko svoj izvrsni opis okoline Sv. Martina kraj Optuja, a novu oveću građu iz različnih područja folklore poslao je G. Križnik iz Motnika u Kranjskoj.

Što veće, što manje zbirke narodnih pripovijedaka primila je Akademija od gg.: dra. F. Bučara (iz Zagorja), M. Križe (iz okoline Križevaca), J. Lesara (iz Slavonije) i I. Pavelića (iz Bosne). Ove pripovijetke zajedno s onima, što ih Akademija ima već otprije i što ih očekuje od svojih prinosnika iz različnih krajeva, izdat će se na okupu te će ispuniti 1—2 sveska „Zbornika“. Od g. A. Bijelića, učitelja u Zaostrogu, kupila je Akademija velik zbornik narodnih poslovica iz Dalmacije, koje će se također štampati na okupu zajedno s drugim poslovicama, što ih Akademija ima u svome folklorističkom arhivu.

Za prvi, raspravni, dio svoga „Zbornika“ primila je Akademija članke od gg.:

prof. I. Milčetića: „Sitniji prilozi“ (1. Rajska ptica. 2. O narodnoj napitnici: Mi hvalimo, mi častimo. 3. Ženidba Dušanova. 4. Vlaški i romanski jezik na Krku. 5. O dječjim igrama. 6. Uzidavanje čeljadeta kod novih gradnja). Štampano u 1. sv. IX. knjige.

prof. P. Jemeršića: „O narodnim humorističnim gatalicama i varalicama“. Štampano u 2. sv. IX. knjige.

prof. dra. F. Iledića (Ljubljana): „Sitniji prilozi“ (1. Rajska ptica. 2. Zatvorena smrt. 3. O nošnji štajerskih Slovenaca u prošlo vrijeme. 4. Tobak piti). Štampat će se u 1. sv. X. knjige.

Prijatelj našega „Zbornika“ gosp. dr. Radivoj Simonović, liječnik u Somboru i vrstan amateur-fotograf,

putujući ljetos po Lici i Dalmaciji priredio je za „Zbornik“ oko 40 lijepih slika, kojima će se ilustrirati Stipčeva građa iz selâ ispod Velebita i Ardalićeva iz Đevrsaka. Akademija g. dru. Simonoviću i na ovom mjestu izriče hvalu na njegovu velikom trudu!

Urednik folklorske građe i „Zbornika“ dr. D. Boranić boravio je nekoliko dana mjeseca kolovoza u Prigorju, da se upozna sa životom tamošnjega naroda i priredi fotografijske snimke, kojima će se popratiti građa prof. Rožića. Urednik od srca hvali svoj gospodi, koja su ga pri tom poslu pomagala, napose pak g. učitelju Rožiću i g. prof. Celinšćaku.

Dne 28. studenoga umr'o je u Motniku naš prinosnik iz slovenskih strana Gašpar Križnik. Crticu o njegovu životu i radu zajedno s njegovom slikom priopćio je urednik „Zbornika“ u 1. svesku VIII. knjige. Križnikovi će prinosi uresiti još nekoliko svezaka našega „Zbornika“, a ime ovoga vrijednoga sakupljača narodnoga blaga s priznanjem će se spominjati u povijesti slovenske folkloristike.

U uredništvu „Zbornika za narodni život“ nastala je promjena tim, što je na prijedlog odbora Akademija imenovala jedinim urednikom njegovim profesora dra. D. Boranića, a pr. članu dru. T. Maretiću izrekla zahvalu, što je bez ikakve nagrade dvije godine uređivao prvi dio „Zbornika“.

Područni zavodi Akademije: knjižnica, arhiv i Strossmayerova galerija slika razvijahu se ove godine po podacima njihovih upravitelja ovako:

Knjižnica je i prošle godine narasla poglavito knjigama, što ih je primila od zavodâ i društava, s kojima naša Akademija izmjenjuje svoje publikacije. Nov je ugovor za izmjenu publikacija sklopljen s uredništvom (dr. Lad. Haškovec) časopisa „Revue v neurologii, psy-

chiatrii, fyzikální a diaetetické therapii“ u Pragu. — Osim toga su mnogi pisci, i domaći i strani, slali našoj knjižnici svoja djela na poklon. Čl. dop. I. Milčetić dao je knjižnici osobito dragocjen dar: 5 vrlo rijetkih protestantskih knjiga slovenskih, i to:

Truber Primosh, Catehismus s dveima islagama itd. V Tibingi 1575.

Dalmatin Juri, Karszanske lepe molitve. Witebergae 1584.

Catehismus ta celi. V' Bitembergi 1584.

Catehismus ta kratki Wirtemberski. Witebergae. 1585.

Agenda. V' Bitebergi 1585.

Napokon je poč. čl. kanonik dr. Fr. Iveković knjižnici poklonio jedan ispravljeni eksemplar svoga „Rječnika“, koji će služiti za podlogu eventualnomu novomu izdanju. — Popis primljenih knjiga štampat će se u „Ljetopisu“ za g. 1904., a plemenitim darovateljima zahvaljuje Akademija i kod ove zgode na njihovim darovima. — Poraba knjižnice i unutrašnja i izvanjska bila je i ove godine dosta živahna.

Arhiv je primio ove godine na dar od presvijetloga gospodina pr. čl. V. Jagića korespondenciju između njega i Petra Preradovića, od presvijetloga gospodina velikoga župana B. Budisavljevića nekoliko pisama Frana Kurelca, od trgovca S. Fijana razne zapisnike 18. vijeka. Nabavljena je zbirka zanimljivih „Fragmenta glagolitica“ iz Istre i hrvatskoga primorja, što ju je bio sabrao pokojni Ivan Kukuljević. Sabiranje spomenikâ za „Codex diplomaticus“ ove je godine dovršeno s radnjom u Dubrovniku i u Budimpešti. Visoko c. kr. namjesništvo dalmatinsko dozvolilo je izuzetno našemu predsjedniku, da može raditi dva mjeseca u dubrovačkom arhivu, na

čemu mu Akademija i ovim putem zahvaljuje. U Budimpešti u državnom arhivu, u muzeju i u sveučilištu radio je od studenoga prošle godine dr. Milan Šufflay, prepisao dosta dosada nepoznatih listina i isporedio s originalima mnoge listine priopćene u poznatim diplomatičkim zbornicima.

Galerija slika povećala se ove godine samo dvjema akvarelima gospođice Slave Raškajeve: „Partija iz botaničkoga vrta“ i „Ozalj grad“, koje je Akamija za galeriju kupila.

Na jugoslavenskoj umjetničkoj izložbi u Biogradu bile su izložene i neke umjetnine iz naše galerije, i to slike: „Patricijka“ od V. Bukovca, „Pietà“ od B. Csikosa, „Na kordunu“ od O. Ivekovića i busta „Sv. Dominik“ od R. Frangeša.

Preuzvišenomu gospodinu pokrovitelju predao je kod slave devedesetoga rođendana njegova (4. veljače) gospodin predsjednik adresu Akademije, a imendan (19. ožujka) čestitala mu je Akademija posebnim pismom. Dobri Bog uzdržao nam ga još mnogo godina!

Kod otkrića spomenika pokojnomu piscu srpskomu i pravomu članu našemu dru. J. Subotiću na Kalimegdanu u Biogradu 8. svibnja o. g. zastupao je Akademiju njezin član dopisnik Milan Milićević.

Na glas o smrti proslavljenoga pjesnika srpskoga Zmaja Jovana Jovanovića zamolila je Akademija paroha novosadskoga g. J. Hranilovića, da rodbini pokojnikovoj u njezino ime izjavi najdublje osjećanu sućut i da je kod sprovoda zastupa.

Brzojavne je čestitke odaslala Akademija „Maćici Serbskoj“ u Budyšinu kod posvete „Serbskoga Doma“ dne 26. rujna o. g., i gradu Lavovu kod otkrića spomenika slavnomu pjesniku poljskomu Adamu Mickiewiczu dne 30. listopada o. g.

Pozivu Odsjeka za jezik i književnost ruske carske akademije naukâ u Petrogradu na kongres za historiju i filologiju slavensku, koji se imao držati 12. rujna o. g. u Petrogradu, odazvala se Akademija i izabrala za svoje zastupnike: predsjednika T. Smičiklasa i prave članove dra. T. Maretića i dra. M. Šrepela. Ali se kongres poradi rata na neizvjesno vrijeme odgodio.

Smrću je Akademija ove godine izgubila dva svoja strana člana dopisnika, jednoga Srbina i jednoga Čeha.

Dne 11. prosinca 1903. preminuo je umirovljeni profesor slavenske filologije u češkom sveučilištu u Pragu Martin Hattala, koji je našoj Akademiji kao član dopisnik historičko-filologičkoga razreda pripadao od njezina početka (od 25. srpnja 1867.), a u „Radu" (knj. 4.) priopćio i raspravu na hrvatskom jeziku „Početna skupina suglasah hrvatskih i srbskih".

Dne 9. svibnja o. g. umr'o je u Biogradu državni savjetnik u pensiji, pravi član i bivši predsjednik Srpske kralj. akademije, bivši profesor niže i više matematike u Velikoj školi Dimitrije Nešić, koji je našoj Akademiji kao član dopisnik matematičko-prirodoslovnoga razreda pripadao od 4. prosinca 1890.

Jednomu i drugomu preminulomu članu svomu čuvat će Akademija zahvalnu uspomenu. Slava im!

---

4. Tvorni uzrok i načelo uzročnosti.

(Izvadak iz rasprave pr. čl. dra. A. Bauera.)

Akademik iznajprije ističe veliko znamenovanje uzročnoga problema u mudroslovlju; jer do toga, što tko drži o uzroku i načelu uzročnosti, u glavnome stoji i čitav mudroslovni sustav.

Sam pojam o uzroku i načelo uzročnosti pripadaju

u nerazorljiv posjed ljudskoga mišljenja, što nesumnjivo pokazuje sam sastav ljudskoga govora. I posebne znanosti služe se bez promišljanja ovim pojmom i stoje nepokolebljivo na načelu uzročnosti. Tek mudroslovno mišljenje otkriva u običnom shvatanju uzročnosti velik problem.

Držeći se načela, da mudroslovlje vrijedi samo toliko, koliko znade istumačiti zbiljske činjenice, pripadale one spoljašnjemu svijetu ili svijesti našoj, određuje Akademik, kakovo se mišljenje doista spaja u svijesti ljudskoj s pojmom uzroka i s načelom uzročnosti. Navedavši sve bitne biljege, koji se nalaze u običnom ljudskom poimanju uzročnosti, upozoruje na pitanja, koja su se javljala u svijesti, kad je mudroslovna refleksija dosegla ovaj problem.

Budući da je Akademik uvjeren, da će se sva dubljina uzročnoga problema otkriti svijesti našoj samo onda, ako nam se predoči, kako je ovaj problem u istinu nastajao i kako se razvijao u historiji mudroslovlja, pokazuje u prvom dijelu rasprave historijski razvoj problema.

U tom poslu obazire se samo na noetičku stranu problema, jer će o metafizičkoj strani govoriti poslije, kad bude raspravljao o kozmološkom, psihološkom i ontološkom problemu. Iz historije navodi od Empedokla sve do Wundta one mudroslovce, koji su utjecali na sam problem. U prvom dijelu navodi samo to, kako su pojedini mudroslovci shvatali pojam uzroka i načelo uzročnosti, a ne obazire se na to, kako su obrazlagali svoje shvatanje, gdje to nije upravo potrebno za razumijevanje samoga shvatanja njihova.

Historijsko razmatranje pokazalo je, da se shvatanje uzročnosti pomicalo između ova tri para suprotnih nazora: između realizma i fenomenalizma; između ra-

cionalizma i pozitivizma; između apriorizma i empirizma. Od svakoga od ova tri para suprotnih nazora o uzročnosti mora svaki mudroslovni sustav prihvatiti po jedan, i tek od ovakove sinteze sastavlja se potpuno poimanje uzročnosti.

Logički su dosljedne samo ove sinteze: Senzualizam mora ujedno biti fenomenalizam, pozitivizam i empirizam; intelektualizam pak mora biti realizam, racionalizam i apriorizam. Ali u historiji pokazuju se često i druge sinteze.

U drugom, glavnom dijelu dokazuje Akademik opravdanost jedino intelektualističkoga poimanja uzročnosti, te pobija sve razloge, što ih iznose protivnici ovoga shvatanja.

VI.

ZAGLAVNI RAČUNI

za godinu 1904.

1. Izvješće tajnika

DRA. FRANA VRBANIĆA

o prihodima i rashodima za god. 1904.

Slavna Akademijo!

Budući, da je druga serija Akademijskih publikacija za god. 1904. dovršena istom u polovini mjeseca travnja o. g., te se prije toga nijesu mogli isplatiti ni troškovi za štampu njihovu, to su i računi za prošlu godinu mogli biti zaključeni istom u drugoj polovini mjeseca travnja, pa to i jest razlog, da slavnoj Akademiji tako kasno polažem račun o gospodarskoj upravi za godinu 1904.

Konačni uspjeh ove uprave razlikuje se u cijelosti dosta znatno od proračuna za god. 1904., i to ne samo kod prihoda, nego i kod rashoda, jer je Akademija u ovoj godini primila za 11.853·96 K, a potrošila za 4.680·77 K više negoli je bilo proračunano. Uzrok je tomu u izvanrednim prilikama u jednom i drugom smjeru, na koje se kod sastavka proračuna nije mogao uzeti obzir. Prije svega je narastao prihod Akademije time, što joj je kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada do-

zvolila potporu od 6000 K za „Kodeks“, nadalje je na temelju konačnoga obračuna kr. računarskog ureda o prihodu Akademijske zaklade za god. 1903. Akademiji naknadno isplaćen ostatak od 1.902·77 K, a napokon je mjesto preliminiranih 14.000 K za g. 1904. doznačeno Akademiji 14.665·64 K, dakle za 665·64 K više. Već ovi prihodi premašili su preliminiranu svotu za 8.568·41 K. Uz to je primila Akademija u ime pretplate i prodaje svojih publikacija za 2.102·52 K više negoli se moglo očekivati prema proračunu, a u ime kamata od raspoloživih i prolazno uloženih novaca i u ime raznih povrataka 1.699·76 K. Svi ovi iznosi prikazuju u svemu veći prihod za 12.370·69 K, koji se međutim snizuje na iznos od 11.853·96 K, jer je čisti prihod kuća zaostao za preliminiranom svotom za 516·73 K, i to stoga, jer su tečajem godine neki stanovi dulje vremena prazni bili, i jer su radi češće promjene stanarâ troškovi za popravke bili veći. Uzme li se sve to u obzir, pa odbiju li se prelazni prihodi u iznosu od 6.332·60 K, koji se izjednačuju s jednakom svotom prelaznih izdataka, pokazuje se u svemu ukupni prihod u iznosu od 50.151·96 K prema proračunanom prihodu od 38.298 K.

Što se tiče rashoda, to se konačni resultati novčane uprave razlikuju kod troškova općenitih i kod onih za Akademijske publikacije. Kod onih prvih potrošeno je u svemu manje za 526·39 K, a kod ovih drugih za 5.207·16 K više negoli je određeno u proračunu, tako da konačni veći rashod iznosi preko preliminara svotu od 4.680·77 K. Kod pojedinih grana općenitih troškova ne iznose prekoračenja u svemu ni 90 K uza sve to, što je Akademija tipografskomu društvu dozvolila potporu od 200 K i što je poradi elementarne nezgode za popravak krova na Akademijskoj palači valjalo preko

*

reda potrošiti koju stotinu kruna. Prema ovome neznatnom trošku prišteđeno je kod uprave 400·87 K, a kod troškova za galeriju slika 209·20 K. Spomenuti mi valja kod ove prilike, da je iznos od 600 K, koji je u proračunu određen za nabavu umjetnina, napose izlučen i prema zaključku galerijskoga odbora korisno uložen, da se tako u spomenutu svrhu pribere veća svota.

Kod troškova za Akademijske publikacije veći trošak od 5.207·16 K nije zapravo prekoračenje preliminara, nego samo posljedak računarske manipulacije. Tako se prije svega pokazuje kod „Kodeksa diplomatičkoga“ kao prekoračenje iznos od 5.058·42 K, jer za „Kodeks“ nije u proračun stavljena posebna svota, već se faktični ovaj trošak za štampu i honorare podmirio iz navedenoga posebnoga prinosa od 6000 K, što ga je kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada Akademiji za tu svrhu naročito doznačila. Svota od 914·58 K, koja je ostala od ove vladine potpore, upotrebljena je za predradnje oko izdavanja toga „Kodeksa“, za koju je svrhu Akademija god. 1904. potrošila svotu od 993·93 K. Prema priloženom zaključnom računu iskazana je doduše u tu svrhu svota od 1.293·93 K, no kako se u ovoj svoti nalazi iznos od 300 K, koji je Akademija izdala za Kukuljevićeve listine i koji je kr. zemalj. arhiv Akademiji povratio, pošto su te listine njemu ustupljene, i kako je ta svota opet uvrštena među prihode kao povratak, to i efektivni trošak za predradnje oko „Kodeksa“ u prošloj godini ne premašuje navedene svote od 993·93 K.

Što se tiče troška od 2.143·58 K za knjigu IX. „Monumen. histor. jurid.“ t. j. za „Dubrovački statut“, to bi se prema izvješću, što sam ga prošle godine imao čast predložiti slavnoj Akademiji u računima za god. 1903., ovaj iznos imao uvrstiti u proračun za g. 1905.,

jer zbog raznih zapreka ovo djelo nije izašlo u nizu publikacija za god. 1903., nego u prvoj seriji za god. 1904., a trošak preliminiran za tu svrhu u proračunu za god. 1903. ni iz daleka nije mogao podmiriti nastale potrebe. Djelo je naime opsegom naraslo za više negoli jednu trećinu, a uz to su u još većoj mjeri narasli troškovi za rad oko pripreme za njegovu štampu. Stoga su troškovi potrebiti za štampu toga djela u iznosu od 2.787·52 K plaćeni na račun g. 1903., dok bi se troškovi za vezanje i za honorare u iznosu od 2.143·58 K bili imali uvrstiti u proračun za god. 1905. No budući da u jednu ruku Akademija nije tako dugo mogla čekati s podmirenjem toga troška, a u drugu ruku za tu svrhu ne bi ni dotekli redovni prihodi Akademije, to je uprava dozvolom skupne sjednice ovaj iznos isplatila iz prihoda unišla prošle godine, premda nije bio uvršten u proračun. To i jest razlog, s kojega se ovaj trošak morao prikazati kao prekoračenje preliminara za godinu 1904.

Napokon je prekoračen proračun kod troškova za publikacije iznosom od 184 K za sabiranje folklorske građe. Na ovaj je trošak uprava bila ovlaštena zaključkom skupne sjednice od 27. travnja 1902., kojim je iz prištednja dozvoljena izvanredna dotacija za sabiranje folklorske građe u iznosu od 4000 K. Od ove svote potrošen je god. 1902. iznos od 1.176·85 K, a g. 1903. iznos od 2.639 K, tako da je za god. 1904. ostao samo iznos od 184 K. Nabavljena folklorska građa plaćena je stoga u prvom redu na račun gornje dotacije od 4000 K. dok je ostatak od 359·76 K podmiren iz prištednja za štampu IX. knjige „Zbornika“.

Iz „Prijegleda“, koji je priložen ovomu izvješću, neka izvoli slavna Akademija razabrati, kako se kod pojedinih stavaka ovoga zaključnog računa prikazuju konačni

posljeci. Uzevši u obzir uspjeh cjelokupne uprave u godini 1904. ostalo nam je u svemu na raspolaganje preko učinjenoga troška 7.211·19 K. Ako se ovoj svoti pribroji prijenos od god. 1903. u iznosu od 20.234·20 K, ostala nam je na koncu godine 1904. blagajnička zaliha od 27.445·39 K, koju smo prenijeli na račun g. 1905.

Što se tiče novaca, o kojima vodimo posebne račune i koji se iskazuju u proračunu, ističem ponajprije ostatak onoga prihoda, koji je unišao od izvanredne prodaje Akademijskih publikacija do konca god. 1894. Prema zaključnom računu od g. 1903. ostalo je od ovoga prihoda u svemu 2.987·96 K, a unišlo je u god. 1904. u ime kamata u svemu 92·14 K, ukupni je dakle primitak ovoga računa iznosio 3.080·10 K. Od ove svote predano je 21 rujna 1904. ukupno 2000 K kr. zemalj. blagajni u Zagrebu kao poseban prinos Akademije k temeljnoj glavnici za osnutak umjetničkoga razreda prigodom devedesetoga rođendana preuzv. gosp. biskupa Strossmayera na temelju zaključka glavne skupštine od 10. prosinca 1903. toč. 2. Prema tomu ostao je na koncu godine 1904. na ovom računu ostatak od 1.080·10 K. Budući pak da je zaključkom izvanredne skupne sjednice od 9. travnja 1905. određeno, da se iznos od 5000 K određen za spomenik pokojnoga našega pokrovitelja prije svega pokrije iz ostatka ostaloga od izvanredne prodaje knjiga izašlih do konca god. 1894., to je svota od 1.080·10 K, koja je ostala iz ovoga računa, u cijelosti prenesena na novi račun pod naslovom: „Spomenik biskupu Strossmayeru". Tim je račun o izvanrednoj prodaji knjiga posve iscrpen, te se u napredak ne će više ni voditi.

Dnevnik za spomenik Račkoga zaključen je na koncu god. 1903. s iznosom od 11.731·32 K, a u godini 1904. unišlo je u ime kamata od ovih novaca 449·78 K, tako

da ukupni primitak ovoga računa u god. 1904. iznosi svotu od 12.181·10 K. Budući da od ove svote u ovoj godini nije ništa potrošeno, to je ona prenesena na račun od god. 1905. i uložena u uložnici I. hrv. štedionice br. 127.329.

Kod zaklade za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu preneseno je na račun god. 1904. u svemu u gotovu 14.394·44 K i uz to svota od 915·90 K, koja je predujmljena za prvi svezak Nodilove povijesti i koja se ima iz kamatâ ove zaklade povratiti. Prema tome iznosila je ova zaklada u početku god. 1904. kao i u početku god. 1903. svotu od 15.310·34 K. U god. 1904. unišlo je na račun ove zaklade u svemu 612·26 K, i to od prodanih knjiga 46·20 K, a ostatak od 566·06 K u ime kamata od uložene glavnice. Budući da je prema mome izvješću za god. 1903. honorar Akademiku Nodilu za drugi svezak njegove povijesti do konca god. 1903. bio posve isplaćen, to se u smislu pravilâ zaklade cjelokupni njezin dohodak u god. 1904. upotrebio za otplatu navedenoga predujma od 915·90 K. Prema tomu povisila se gotovina zaklade za iznos od 612·26 K, a snizilo se stanje predujma za isto toliku svotu. S obzirom na to iznosila je na koncu god. 1904. gotovina zaklade 15.006·70 K, a predujmljeni iznos 303·64 K, ukupno pak stanje zaklade ostalo je nepromijenjeno sa svotom od 15.310·34 K, jer u ovoj godini za samu zakladu nije predan nikakav iznos. Ova gotovina zaklade u iznosu od 15.006·70 K uložena je u jednu akciju eskomptne banke br. 3.040. u nominalnoj vrijednosti od 400 K, zatim u uložne knjižice I. hrv. štedionice br. 127.327 u iznosu od 1.129·70 K, br. 127.330 u iznosu od 11.253·70 K i br. 127.331 u iznosu od 2.223 30 K.

Budući da su ove račune pregledali prema čl. 15. pravilâ u skupnoj sjednici od 26. ožujka 1905. izabrani

pravi članovi dr. A. Bauer i dr. V. Varićak i u potpunom ih redu našli, to molim slavnu Akademiju, da uz izvješće gospode revizora izvoli na znanje uzeti i ovo moje izvješće i za godinu 1904. podijeliti mi apsolutorij.

U Zagrebu, dne 30. travnja 1905.

Dr. Fran Vrbanić v. r.

2. Prijegled

prihoda i rashoda Jugoslavenske akademije zanosti i umjetnosti za godinu 1904.

A. Prihod.

	Proračun za g. 1904. K f	Primitak g. 1904. K f	Prema proračunu više (+) ili manje (—)
1. Četiri petine čistoga prihoda iz Akadem. zaklade prema čl. 15. pravilâ . .	14.000	16.568.41	+ 2.568.41
2. Potpora kr. zem. vlade za „Codex diplomaticus“	—	6.000	+ 6.000
3. Strossmayerova galerija slika	868	868	—
4. Čisti prihod Akademijskih kuća	17.430	16.913.27	— 516.73
5. Prihod od pretplate i prodaje knjiga	4.000	6.102.52	+ 2.102.52
6. Potpora pokrovitelja za Rječnik	2.000	2.000	—
7. Kamate i drugi prihodi	—	1.699.76	+ 1.699.76
Svota . .	38.298	50.151.96	+11.853.96

Prelazni prihod.

1. Kuće	—	6.256.40	—
2. Prihod iz zaklade za opću naobrazbu	—	76.20	—
Svota . .	—	6.332.60	—
Svega skupa prihod . . .	—	56.484.56	—
Prijenos iz godine 1903. .	—	20.234.20	—
Ukupno . .	—	76.718.76	—

B. Rashod.

I. Troškovi općeniti.

	Proračun za g. 1904. K f	Izdatak g. 1904. K f	Prema proračunu više (+) ili manje (—)
1. Uprava	6.060	5.659.13	— 400.87
2. Akademijska palača .	1.948	2.008.93	+ 60.93
3. Knjižnica i arhiv . .	1.644	1.655.22	+ 11.22
4. Galerija slika	2.000	1.790.80	— 209.20
5. Otplata zajma	1.268	1.267.20	— —.80
6. Razni troškovi	800	812.33	+ 12.33
Troškovi općeniti . .	13.720	13.193.61	— 526.39

II. Troškovi za Akadem. publikacije.

1. Rječnik, svez. 24. . .	4.700	4.384.40	— 315.60
2. Ljetopis, „ 18. . .	1 040	653.79	— 386.21
3. Zbornik za narod. život, knjiga IX.	4.600	4.478.82	— 121.18
4. Rad, knjiga 156., 157., 158. i 159.	9.800	8.337.97	— 1.462.03
5. Monumenta histor. jur. svez. IX. (drugi obrok)	—	2.143.58	+ 2.143.58
6. Codex diplomat., sv. II.	—	5.058.42	+ 5.058.42
7. Skupljanje građe za povijest hrv. književnosti	200	105.40	— 94.60
8. Građa za povijest hrv. knjiž., knjiga 4. . . .	2.200	2.106.85	— 93.15
9. Za neizdane pjesme Petra Preradovića	600	600	—
10. Predradnje za izdavanje Monumenata	1.000	1.293.93	+ 293.93
11. Prinos za „Ikonografiju“ Akadem. Brusini (drugi obrok)	400	400	—
12. Izvanredni troškovi za sabir. folklorske građe	—	184	+ 184
Troškovi za Akademijske publikacije	24.540	29.747.16	+ 5.207.16
Ukupni rashod . .	38.260	42.940.77	+ 4.680.77

Prelazni izdaci.

	Proračun za g. 1904. K f	Izdatak g. 1904. K f	Prema proračunu više (+) ili manje (—)
1. Kuće	—	6.256.40	—
2. Povratak u zakladu za opću naobrazbu	—	76.20	—
Ukupno prelazni izdaci .	—	6.332.60	—
Svega skupa rashod . . .	—	49 273.37	—

Prema tomu pokazuje se za god. 1904.

A. **Prihod**	K **56.484.56**
B. **Rashod**	„ **49.273.37**
Ostaje dakle više	K **7.211.19**
K tomu prijenos od g. 1903.	„ 20.234.20
Ukupno ostaje za prijenos na godinu 1905 . . .	K **27.445.39**

U Zagrebu, dne 12. travnja 1905.

Tajnik:
Dr. **Fran Vrbanić**, v. r.

Pregledali, s prilozima isporedili i u redu pronašli.

U Zagrebu, dne 27. travnja 1905.

Prema čl. 15. pravilâ izabrani revizionalni odbor

Dr. **Ante Bauer**, v. r. Dr. **V. Varićak**, v. r.

3. Akademijska zaklada

na koncu godine 1904. po iskazu računarskoga ureda kralj. hrvat.-slav.-dalm. zemaljske vlade od 16. ožujka god. 1905.

		Krune
1.	U hrvat.-slav. 4% rasteretnicama . .	182.400·—
2.	U ugarskim 4% rasteretnicama . . .	400·—
3.	U ugarskoj 4% krunskoj renti . . .	57.900·—
4.	U hrv.-slav. regal. odštetnim obveznicama	8 800·—
5.	U zadužnicama sjedinjene papirne rente	149.400·—
6.	U zadužnicama austr. srebrne rente .	200·—
7.	U obveznicama lutrijskoga zajma od god. 1860.	8.000·—
8.	U dionici lutrijskoga zajma od g. 1864	100·—
9.	U ugarskoj 4% zlatnoj renti	23.400·—
10.	U srećki austr. vjer. zavoda za obrt i trgovinu	200·—
11.	U privatnim obveznicama	39.000·—
12.	U dionicama društva „Associazione dalmatica“	40.000·—
13.	U dionici zemunske pučke štedione .	400·—
14.	U srećki brunšvičkoga zajma od 1. ožujka god. 1869.	70·—
15.	U štedioničkim ulošcima	17.905·85
16.	U založnicama hrvat.-slav. hipotekarne banke	146.200·—
	Ukupno . . .	674.375·85
	K tome ostatak gotovine na koncu god. 1904. sa	1.542 86
	Iznosi faktični imutak zaklade na koncu god. 1904.	**675.918·71**

prema K 674.889·09 godine 1903.

U gornjoj je svoti sadržana zaklada biskupa J. J. Strossmayera za uzdržavanje Strossmayerove galerije slika sa 21.700 K i zaklada baruna Gustava Hilleprandа Prandaua sa 24.000 K.

Temeljna glavnica za umjetnički razred osnovana u proslavu devedesetoga rođendana utemeljitelja i prvoga pokrovitelja Jugoslavenske akademije J. J. Strossmayera, koja nije uračunana u gornjoj svoti, iznosila je 10.000 K.

Nepokretni je imutak Jugoslavenske akademije ovaj:

Palača na Zrinjskom trgu br. 11., kuća u Vlaškoj ulici br. 33., kuća na Nadbiskupskom trgu br. 11., kuća na Trgu Franje Josipa br. 6., kuća u Šenoinoj ulici br. 4., kuća na uglu Šenoine ulice br. 6. i Petrinjske ulice br. 46.

Ukupna vrijednost Akademijskih nepokretnina računa se prema faktičnomu trošku na 883.000 K.

Bilješka: Budući da je ovaj put Akademiji poslan iskaz o stanju Akademijske zaklade za vremena i prije negoli je Ljetopis predan u štampu, priopćujemo stanje Akademijske zaklade onako, kakvo je bilo na koncu g. 1904., dok smo u pređašnjim svescima mogli iskazati stanje zaklade istom za pretprošlu godinu. Budući da je stoga u Ljetopisu svez. 18. iskazano stanje zaklade na koncu god. 1902., a gore se iskazuje prema stanju na koncu god. 1904., nije nigdje iskazano stanje, kakvo je bilo na koncu god. 1903. U tom obziru dosta je spomenuti, da je faktični imutak zaklade na koncu godine 1903. iznosio 674.889·09 K prema iznosu od 577.115·11 K od god. 1902. Prirast ovaj od 97.773·98 K nastao je poglavito s razloga, jer je Akademija godine 1903. prodala jednu kuću i novce uložila u vrijednosne papire.

VII.

NEKROLOZI.

— -

1. Dr. Franjo Maixner.

NAPISAO DR. ĐURO KÖRBLER.

Franjo Maixner rodio se 4. kolovoza 1841. u Osijeku, kamo se njegov djed po ocu doselio iz Moravske. Osnovnu je školu i gimnaziju kao prvi đak svršio u rodnom gradu, a izatoga od god. 1861. do god. 1865. izučavao klasičnu filologiju u praškom sveučilištu. Njegovi su ga učitelji u sveučilištu, napose poznati filolog J. Kvičala, visoko cijenili, te je odmah nakon svršenih nauka s odlikom načinio učiteljski ispit. Od god. 1865. pa do god. 1874. služio je kao suplenat, pravi učitelj i profesor u gimnaziji zagrebačkoj i već je u to vrijeme radio na književnom polju. Kad se god. 1874. otvorilo sveučilište u Zagrebu, bude on imenovan profesorom za latinsku filologiju. No u prvom semestru nije još predavao, nego je otišao u Leipzig, da se u društvu tamošnjih glasovitih filologa F. Ritschla, G. Curtiusa i L. Langea još bolje usavrši u svojoj struci.

Vrativši se iz Leipziga otpočeo je u ljetnom semestru školske god. 1874./75. predavati, pa je izatoga kao redovni profesor neprekidno predavao do kraja školske god. 1886./87. Opseg je njegovih predavanja bio velik,

jer mu je uvijek bilo na srcu, da svoje slušače što potpunije upozna s čitavim područjem filologije latinske, pa je zato uporedo predavao gramatiku i književnost, a uza to obrađivao također rimske državne, ratne i privatne starine, mitologiju, epigrafiku i metriku. U sveučilištu je uživao općeno poštovanje. God. 1875./76. bio je dekan mudroslovnoga fakulteta, a g. 1878./79. rektor sveučilišta. God. 1885. postao je ravnatelj ispitnoga povjerenstva za ispitivanje kandidatâ gimnazijskoga i realnoga učiteljstva. Kad se godine 1887. uredila služba zemaljskih školskih nadzornika, bude on imenovan prvim zemaljskim nadzornikom srednjih škola. Ali veza svojih sa sveučilištem nije ni sada prekinuo, jer je u njemu i dalje predavao, najprije kao suplenat, zatim kao docenat sve do zimskoga semestra školske god. 1899./900., kad je počeo pobolijevati, a ravnatelj je ispitnoga povjerenstva ostao do smrti, koja ga stiže dne 2. ožujka 1903.

Kao sveučilišni profesor bio je dr. Maixner neumoran radnik na književnom polju, pa je njegov rad u kratko vrijeme stekao općeno priznanje ne samo kod nas, nego i kod drugih naroda. Od god. 1876. bio je dopisni član Društva čeških filologa u Pragu i u društvenom je časopisu „Listy filologické" štampao nekoliko vrsnih rasprava i recensija. Srpsko učeno društvo u Biogradu izabralo ga je za svoga člana dopisnika, a kad je ovo društvo zamijenila akademija, postao je on počasni član Srpske kr. akademije. Iz područja staroklasične filologije nahodimo u različnim časopisima čitav niz njegovih rasprava u hrvatskom, češkom, njemačkom i latinskom jeziku, a napisao je i nekoliko zgodnih knjiga za srednje škole, od kojih se neke još i danas upotrebljavaju[1].

[1] Sistematički popis njegovih književnih radnja priopćio sam u dodatku k nekrologu, što sam ga štampao u „Nastavnom Vjesniku", XI, 446. d. Na cijeli se njegov književni rad ukratko obazreo profesor dr. Milivoj Šrepel u „Viencu", XXXV, 182. d.

Ali najtrajnijih je zasluga stekao time, što je udario temelj sistematičkomu izučavanju starih hrvatskih latinista. Sve su njegove rasprave te vrste ugledale svijet u „Radu“ naše Akademije, koja ga je 5. prosinca 1882. izabrala za svoga pravoga člana.

Već god. 1877. ispravio je on u 38. knjizi „Rada“ neke pogrješne lekcije u Ljubićevu Spicilegiju i objasnio dva tri natpisa, kojih Ljubić nije napose protumačio, a u 39. knjizi oglasio je i s temeljitim stručnim znanjem svestrano ogledao knjižicu J. Ribolija, gimnazijskoga profesora u Zadru: Starinske uredbe i običaji naroda rimskoga (Zadar 1876.), izričući o njoj nepovoljan sud. Ali pravi se njegov rad u Akademiji otpočinje istom god. 1882. Ove je naime godine predao Akademiji raspravu o ona tri pastirska razgovora u Katančićevim „Fructus auctumnales“, i u njoj razložio, da se naš slavonski naučnjak u ovim pjesmama povodio doduše u koječemu za Vergilijem, ali glavno mu je vrelo bio sam Teokrit, a dodao je također nekoliko narodnih crta iz svoje okoline. Ova je rasprava štampana u 65. knjizi „Rada“.

Odsele nekoliko godina redom izlaze u „Radu“ njegove rasprave. U 70. knjizi „Rada“ čitamo zanimljivo razlaganje njegovo o prijevodima Ranjine Dinka iz latinskih i grčkih klasika i o nekim izvornim pastirskim njegovim pjesmama, koje su pune Teokritovih i Vergilijevih misli, a posvjedočavaju također, da je Ranjina temeljito poznavao druge stare pjesnike, naročito Katula, Ovidija i Horacija. U uvodu k ovoj raspravi pominje pisac, da je držao za svoju dužnost, da proučavajući latinsku i grčku literaturu zaradi sveučilišnih svojih predavanja istakne svagdje one momente, koji za Hrvate mogu biti zanimljivi i važni, osobito pak, koliko je koji od staroklasičnih pisaca utjecao na hrvatsku knjigu. Zato je on i u „Historiji rimske književnosti“, što ju je u

to vrijeme izdao (Zagreb 1884.), savjesno pobilježio sve hrvatske i srpske prijevode različnih latinskih djela od najstarijih vremena, i naznačio, koliko je koji rimski pisac utjecao na našu književnost.

Još god. 1883. dovršio je dr. Maixner opsežnu raspravu o prijevodima t. zv. „disticha moralia Catonis“ u hrvatskoj literaturi, koja je štampana u 74. knjizi „Rada“. Pošto je vješto razložio, kako se u novije doba sudi o toj zbirci i njezinu piscu, pretresa on potanko prijevod, što se našao u glagolskom rukopisu s otoka Krka od god. 1468., zatim prijevod Marka Marulića, koji je sasvim slobodan i pun različnih amplifikacija, nadalje prijevod Marina Burešića, koji se bar po svome opsegu vjernije prislanja uz latinski izvornik, a na nekim je mjestima i odviše kratak, napokon prijevod nepoznatoga nekoga pisca. Posljednji je prijevod prvi put izašao u Gracu god. 1763., a u devetnaestom je stoljeću doživio dva izdanja: drugo je izdanje priredio Brođanin franjevac Marijan Jaić u Budimu 1825. god., a treće I(gnjat) A. B(rlić) u Zori dalmatinskoj od god. 1846. Ovaj prijevod nadvisuje sve ostale, pisan je lijepim štokavskim jezikom i vjerno izriče misli latinskoga izvornika. U svih se tih prijevoda u većoj ili manjoj mjeri ogleda nastojanje, da se moralne nauke latinskih distiha svedu na kršćanski moral. U dodatku k ovoj raspravi pripominje se jošte, da Katonovim moralnim načelima ima traga i u „pričicama“ Nikole Jere Dimitrovića.

U 85. knjizi „Rada“ dao se dr. Maixner na to, da pobilježi rasprave u godišnjim izvješćima hrvatskih gimnazija i realaka od god. 1867. do god. 1886., nastavljajući tako rad prof. V. Jagića, koji je u „Književniku“ III, 310. d. obznanio takove rasprave sve do g. 1866. I raspored Jagićev opažamo u njegovu popisu,

jer i on dijeli sve rasprave na šest skupina s više odjeljaka. Bilo bi vrijedno, kad bi tko Jagićev i Maixnerov popis nadopunio još za ono nekoliko godina, kojih su se rasprave štampale u izvješćima naših srednjih škola, pa ga izdao u osobitoj knjizi. Gdjekoja je naime od tih rasprava još i danas od velike vrijednosti, ali se slabo za nju znade. Kao Jagić, tako je i Maixner na svoj popis nadovezao nekoliko lijepih misli. On zahtijeva, da pisci programskih rasprava imaju dvoje na pameti: 1. da iz područja, kojim se bave, odaberu predmet, koji će moći sasvim obladati i bilo s koje strane nešto samostalno napisati; 2. da u programima hrvatskih škola pišu za hrvatske čitaoce, pa da odabiru predmet prema potrebama hrvatskoga naroda. U savezu sa svojim razlaganjem izrekao je on želju, da bi se što skorije osnovao osobiti književni vjesnik, koji bi zamijenio programske rasprave, a ujedno je predložio, da bi se i kod nas uredilo društvo srednjoškolskih učitelja, koje bi imalo osobito nastojati, da se izda taki književni školski vjesnik. To je bilo god. 1887., a pet godina kasnije osnovao se „Nastavni Vjesnik".

I rasprava njegova o hrvatskom prijevodu XV. (XVI.) Ovidijeve heroide „Paris Helenae" od Hanibala Lucića, što ju je štampao u 91. knjizi „Rada", jasno pokazuje, da je dr. Maixner temeljito poznavao ne samo stare pjesnike rimske, nego i svu znatniju literaturu o njihovu radu. Prije naime nego će izbliže ogledati Lucićev prijevod, bavi se on pitanjem, pripadaju li stihovi 39.—142. u ovoj poslanici Ovidiju ili su kasnije umetnuti, pa budući da se ti stihovi ne nahode ni u jednom rukopisu, a po svome su sadržaju zališni, zaključuje sa Sedlmayerom, da su oni postali u humanističko doba[1].

[1] U novije doba preteže mišljenje, da ti stihovi ipak potječu od Ovidija. Vidi Schanza, Geschichte der römischen Litteratur. II, 1, 198².

Pored toga se vještački određuju izdanja, kojima se prevodilac mogao služiti, i po tome vrijeme, u koje je njegov prijevod postao. U ovoj se raspravi prvi put izriče općeniji sud o prijevodima naših starih dalmatinskih pisaca, da su naime gotovo svi načinjeni po jednom istom kalupu i da redovno samo parafraziraju svoj original mijenjajući, dopunjajući i izostavljajući njegove misli po volji, ali da ne zaostaju za tadašnjim prijevodima u drugih naroda.

Kad je dr. Maixner postao zemaljski nadzornik za srednje škole, poslovi su ga novoga njegova zvanja tako zaokupili, te nije više dospijevao, da bi se bavio književnim radom. Ipak je još i tada dovršio opsežnu svoju raspravu o životu i radu Rajmunda Kunića, svakako prvaka među dubrovačkim humanistima XVIII. stoljeća. Ta je njegova rasprava izišla u 96. i 98. knjizi „Rada“. U njoj se najprije podaje pregled o životu Kunićevu, a izatoga potanko ogledaju njegova izvorna djela i prijevodi. Među izvornim Kunićevim pjesmama prvo mjesto zapremaju njegovi epigrami, a među prijevodima prijevod Homerove Ilijade, koji pripada među najsavršenije plodove latinskoga pjesništva u osamnaestom stoljeću. Pisac priznaje, da su Kunićevi prijevodi vredniji od izvornih njegovih pjesama, ali ne može pak pristati uza sud Alfierov, koji je čitajući jednom Kunićeve epigrame uskliknuo: Che peccato di si bella latinità in tanti nienti! Na žalost njemu nijesu bile poznate sve izvorne pjesme pa i svi prijevodi Kunićevi, te njegovo razlaganje nije potpuno. Tako znade on n. pr. samo, da je Kunić preveo sedam Teokritovih idila, a u istinu ih je preveo 26. Osim toga nije se on obazreo na one Kunićeve pjesme, koje nijesu bile nigda štampane, nego su samo u rukopisima dospjele do nas. Kunić je naime radije gradio pjesme, nego objeloda-

*

njivao, pa je gdjekoji plod njegova pjesničkoga duha zauvijek propao.

Ako ogledamo ovaj obilati rad Maixnerov, kojim je on obogatio hrvatsku znanstvenu književnost u kratko vrijeme od neko šest godina, morat ćemo iskreno požaliti, što mu novo njegovo zvanje nije dopustilo, da taj rad nastavi, jer bismo tada zacijelo imali od njega još lijep broj biranih rasprava o starim hrvatskim latinistima. No taki već udes prati žalibože našu knjigu, da joj mnogo najvrsnijih radnika brzo nestaje. Dr. Maixner bio je doduše od velike koristi hrvatskoj svojoj domovini i kao srednjoškolski zemaljski nadzornik, ali znanstvena naša književnost ne obiluje tolikim radnicima, da ne bi znatno osjetila gubitak takove sile.

Slava mu!

2. Димитрије Нешић.

НАПИСАО ДР. МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ.

У Димитрију Нешићу, чији се живот угасио 26. Априла 1904. год., изгубила је и Југославенска Академија једнога свог члана, који је оставио трајног трага свога рада и чије ће се име са поштовањем помињати још у многобројним генерацијама наших раденика на пољу науке.

Нешић је рођен у Београду 2. Октобра 1836. год. У Београду је свршио основну школу, гимназију и две године лицеја; 1855. год. отишао је као државни питомац у Беч на политехнику, где је остао до 18. Септембра 1858. г. Из Беча је прешао на политехнику у Карлсруе и ту је остао до 1862. год. Те се године вратио у Србију, где је исте године постављен за суплента у лицеју, а за тим 26. Септембра

1863. год. за редовног професора математике на београдској Великој Школи, која је тада тек била отворена.

Као професор и ректор Велике Школе Нешић је провео више од тридесет година, оставши у томе положају све до 20. Јануара 1894. г. У свима преображајима, кроз које је за то време пролазила Велика Школа, Нешић је активно суделовао, остављајући на свакоме послу отиске свога великог школског искуства и дајући својим ауторитетом правац овим преображајима. Најдубље и најдраже успомене, које је Нешић оставио за собом, и јесу баш оне, што их је као професор оставио у дугоме низу генерација ученика Велике Школе, у чијим је очима он и по самој својој појави и по преданости својој науци, по јасноћи у предавањима и уметности да веже пажњу за предмет који излаже, увек представљао идеал правога професора.

Али Нешић је имао великог утецаја на развијање просвете у Србији и ван своје катедре. Као дугогодишњи члан и председник Просветног Савета он је имао непосредна утецаја на просветне послове у нашој земљи, руководећи, својом свагдашњом преданошћу и савесношћу, пословима те врсте.

Међу Нешићевим заслугама за јавни живот у Србији нарочито се истиче једна од општијег значаја: услуге које је он чинио при увођењу метарске системе мера у Србији. Он је и израдио закон о метарским мерама од 1872. год., који је, као Владин референт, и у Скупштини бранио; његова је популарна књига о метарским мерама омогућила и олакшала брзо и лако увођење нове системе у нашу земљу.

Политичке промене у Србији нису могле оставити недирнута и таквог једног раденика, какав је био Нешић, и допустити му да своју каријеру заврши на послу, на коме је век провео и коме је био тако идеално предан. Јануара 1894. год. он је отишао са Велике Школе за министра просвете и у тој дужности остао до 21. Марта исте године. Тада је стављен на расположење, а 9. Маја 1894. год. постављен је за државног саветника; у томе је звању служио до 24. Јануара 1900 год., кад је стављен у пензију.

Глас, који је Нешић стекао као професор, увећан је био радовима на струци, о којој се бавио. Међу овим радовима једни су из школске књижевности (равна и сферна тригонометрија; алгебарска анализа; наука о комбинацијама), други су из математичке философије (о важности математике; борба Њутна и Лајбница за приоритет инфинитезималног рачуна; поглед на Лајбницову инфинитезималну методу) и, најзад, трећи су оригиналне расправе из области чисте математике, штампани у Гласнику Срп. Ученог Друштва (4 расправе) и у Гласу Срп. Краљ. Академије (5 расправа). Нарочита су успеха између свих књижевних радова Нешићевих имали његови уџбеници: тригонометрија и алгебарска анализа, који носе обележје свакога посла Нешићева: сређености и јасноће; они су у дугоме низу година служили нашим математичарима као изворна дела и као таква служе корисно и данас.

Радови на науци и просвети стекли су Нешићу признања у научним круговима и у нашој земљи и ван ње. Он је био члан Српског Ученог Друштва (10. Фебр. 1870.), Срп. Краљ. Академије (5. Априла

1886.), Југославенске Академије знаности и уметности (18. Дец. 1890). 18. Новембра 1892. г. постављен је за председника Српске Краљ. Академије Наука, у коме је положају остао три године.

И као човек и као професор и као научник Нешић ће остати као једна од најмилијих успомена у кругу својих ученика и савременика, као један од оних, који су и животом и радом служили за углед средини, у којој су живели.

3. Dr. Franjo Josip Studnička.

Napisao dr. Vladimir Varićak.

Dne 21. veljače 1903. umrije u 67. godini svoga vijeka Dr. Franjo Josip Studnička, profesor matematike u češkom sveučilištu u Pragu i član dopisnik matematičko-prirodoslovnoga razreda naše Akademije.

Franjo Josip Studnička rodio se 27. lipnja 1836. u Janovu u Češkoj. Godine 1861. osposobljen je u Beču za učitelja matematike i fizike i promoviran na doktora filozofije. Tri godine služio je u gimnaziji u Čeških Budějovicama. Godine 1864. postade docentom više matematike i analitične mehanike u češkoj politehnici u Pragu, a doskora (g. 1866.) bi imenovan redovnim profosorom matematike u istom zavodu. Po smrti Matzkinoj (god. 1871.) dođe na stolicu matematike u sveučilištu praškom.

Prva je briga bila Studnički, da za svoje slušače priredi matematičke udžbenike na jeziku češkom. Već je god. 1865. izašlo prvo njegovo matematično djelo: Základové sférické trigonometrie, a godinu dana za tim Vyšší mathematika v úlohách. Mnogo je truda uložio Studnička priređujući diferenci-

jalni i integralni račun. Najprije je kanio u društvu sa Skřivanom obraditi cijelu višu analizu u četiri sveske. Diferencijalni i integralni račun imao je obraditi Skřivan, a Studnička diferencijalne jednadžbe i račun varijacija. No Skřivan ubrzo umrije, i tako sav posao ostade na Studnički. Kako je bio već mnogo materijala pribrao, izdade najprije (god. 1867.) posljednji svezak O integrování rovnic differenciálních a o počtu variačním. Godine 1869. slijedio je prvi svezak O počtu differenciálním, i napokon g. 1871. drugi O počtu integrálním.

Ovi Studničkini elementi više matematike do sada su prvo i jedino samostalno djelo o višoj analizi u češkoj literaturi, pa je zato suvišno napominjati, od kakve je koristi bilo po razvoj matematičnih nauka u Češkoj.

Želeći obraditi onaj dio matematike, koji se običava predavati pod imenom algebarske analize, objelodani g. 1880. prvi dio Všeobecné tvarosloví algebraické, u kom je obradio beskonačne redove, produkte i verižne razlomke; god. 1892. pak drugi dio pod imenom Výklady o funkcích monoperiodických, u kom je obradio elementarne transcendente.

Misleći na potrebe slušačâ u visokim školama, kojima je matematika samo pomoćna nauka, izdade god. 1874. Úvod do analytické geometrie v prostoru, a god. 1902. Úvod do analytické geometrie v rovině.

Dalja su mu matematička djela: Základové nauky o číslech (1873.). Základové počtářství národohospodářského čili juridicko-politické arithmetiky (1888.), O kvaternionech (1894.)

Za srednje škole izdade god. 1869. logaritamske tablice, koje su izašle u više izdanja, te se još i sad

upotrebljavaju ne samo u Češkoj, nego i u Hrvatskoj i Bugarskoj. Godine pak 1877. napisa za više razrede srednjih škola Algebru, koja je izašla i njemačkim jezikom.

Područje, u kom se kreće njegov samostalni naučni rad, jest teorija determinanta. Već god. 1869. izdao je za svoje slušače u tehnici udžbenik O determinantech, koji je ubrzo izišao također na ruskom i na njemačkom jeziku. Nakladom društva čeških matematičara izašao je godine 1899. Úvod do nauky o determinantech. Uz ova djela, koja imadu poglavito pedagošku svrhu, publicirao je preko četrdeset što većih što manjih priloga k teoriji determinanta. Naročito ćemo istaknuti jubilarni spis O determinantech mocninných a sestavných, izdan godine 1897.

U 78. knjizi Rada Jugoslavenske akademije štampana je njegova rasprava O nekih vlastitostih determinanta verižnika, a u 83. knjizi Rada Novi način, kojim možemo izvesti treći temeljni poučak determinanta.

Napokon treba istaknuti, kako je po razvoj matematičnih nauka u Češkoj bilo od velike vrijednosti, što je Studnička kroz deset godina uređivao Časopis pro pěstování mathematiky a fysiky. Četvrti broj toga časopisa od godine 1904. (str. 369—480) posvećen je čitav njegovoj uspomeni[1].

Urednik prof. A. Pánek potanko je prikazao tijek života pa znanstvenu i učiteljsku djelatnost Studničke. Na kraju toga, vrlo toplo pisanoga, članka dodan je kronoški prijegled njegovih publikacija. Nabrojan je 321 natpis. No to nijesu samo matematični radovi; dapače ih većina ide u druga područja. Dvije fizikalne

[1] Otuda su uzeti i ovi podaci.

radnje štampane su u spisima bečke akademije nauka, a ostalo su popularni članci iz fizike, botanike, matematične geografije, meteorologije, astronomije itd. No ni time nije iscrpen sav njegov rad, jer u ovom popisu nijesu spomenute mnogobrojne kritike i referati o raznim znanstvenim djelima, osobito iz onoga vremena, kad je on uređivao matematični časopis, organ družtva čeških matematičara; nijesu spomenuti matematičko-fizikalni i biografski članci u enciklopediji Riegerovoj i Ottovoj.

VIII.

KNJIŽNICA

Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti

primila je god. 1904. ove publikacije, i to:

A) u zamjenu:

Beč, Kais. Akademie der Wissenschaften *(S)**

Denkschriften der philos.-hist. Cl. 49. 50.
i Register zu den Bänden 36.—50.
Denkschriften der math.-naturw. Cl. 74.
Sitzungsberichte der philos.-hist. Classe Bd. 147. 148.
Sitzungsberichte der mathem.-naturw. Classe Abth. I. Bd. 112. H. 1—10., Bd. 113. H. 1—7.
Abth. IIa. Bd. 112. H. 7—10., Bd. 113. H. 1—7.
„ IIb. Bd. 112. H. 7—10., Bd. 113. H. 1—7.
„ III. Bd. 112. H. 1—10., Bd. 113. H. 1—7.
Archiv für österr. Geschichte Bd. 93, 1.
Fontes rerum Austriacarum I. Abth. Bd. 9, 1., II. Abth. Bd. 57.
Almanach, 53. Jahrg. 1903.
Mittheilungen der Erdbebencommission. NF. No. 22—26.

---

* Ova slova pokazuju, što Jugoslavenska akademija komu u zamjenu šalje. Znači pak:

S	sve publikacije.	*Mj*	Monum. hist.-jur.
S_1	sve publ. 1. i 2. razr.	R_1	Rad 1. i 2. razreda.
S_3	sve publ. 3. razr.	R_3	Rad 3. razreda.
D	Djela za opću naobr.	*Rj*	Rječnik.
G	Građa za pov. knj. hrv	*St*	Starine.
L	Ljetopis.	*Stp*	Stari pisci.
Mh	Monum. spect. hist.	*Zb*	Zbornik za nar. život.

Beč. Anthropologische Gesellschaft *(R_1 R_3 L).*
Mittheilungen 34. Bd. (1904.) 1–6 Heft.

— K. k. Central-Commission f. Erforschung u. Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale *(R_1 R_3 L).*
Mittheilungen III. F. 3. Bd. (1904.) 1—6. Heft.

— K. k. geographische Gesellschaft *(R_1 R_3 L).*
Mittheilungen Band 47. (1904.) 1—12. H.
Abhandlungen Bd. 5. (1903./4.) H. 1. 2.

— K. k. geologische Reichsanstalt *(R_1 R_3 L).*
Abhandlungen 19, 2. 3.
Verhandlungen 1904. No. 1—18.
Jahrbuch 53. Bd. (1903.) H. 3. 4., 54. Bd. (1904.) H. 1—4.

— K. k. statistische Central-Commission *(R_1 R_3 L).*
Oesterreichische Statistik Bd. 56, 4., 65, 1. 3. 4., 66, 1. 5—12., 70, 1. 2. 3., 71, 1.

Berlin. Königl. preussische Akademie der Wissenschaften *(S).*
Abhandlungen 1903.
Sitzungsberichte 1904. No. 1—55.

Biograd. Srpska kralj. akademija *(S).*
Годишњак 17. (1903.)
Глас 67. (1. разр. 26.), 68. (2. разр. 42.)
Споменик 41. (2. разр. 36.)
Зборник за историју и књижевност српскога народа, 1. одељење кн. 3. Б. 1905., 2. одељење кн. 1. Б. 1904.
Скерлић J., Јаков Игњатовић. Б. 1904.
Стогодишњица српскога устанка. Б. 1904.
Павловић Д. М., Србија и српски покрет у јужној Угарској 1848. и 1849. Б. 1904.

— Profesorsko društvo *(R_1 R_3 L).*
Наставник, лист професорскога друштва, 15. књига (1904.) св. 1—10.

— Uprava državne statistike *(R_1 R_3 L).*
Статистика краљевине Србије. кн. 19. 22. 25.
Статистички Годишњак краљ. Србије. 5. (1900.), 6. (1901.)

Biograd. Геолошко друштво *(R_3)*.

Записци срп. геолошког друштва г. 13. (1903.) бр. I—7., г. 14. (1904.) бр. 1—6.

Bordeaux. Académie de Bordeaux *(R_1 R_3 L)*.

Actes de l' Académie de Bordeaux 3. sér. 1901.

Brno. Matice Moravská *(R_1 R_3 L)*.

Časopis Matice Moravské r. 28. (1904.) seš. 1—4.

Dvořák R., Jednání sněmů moravských v l. 1792—1835. B. 1904.

— Moravská musejní společnost *(R_1 R_3 L)*.

Časopis Moravského Musea zemského, r. 4. (1904.) č. 1. 2.

— Bogoslovei češkomoravski *(R_1)*.

Museum, časopis bohoslovců česko-moravských, r. 38. č. 1—5., r. 39. č. 1—2.

Bruxelles. Société de Bollandistes *(R_1 R_3 St Mh Mj)*.

Analecta Bollandiana t. 23. f. 1—4.

— Société royale zoologique et malac. de Belgique *($S_?$ L)*.

Annales t. 38. (1903).

Budimpešta. Magyar tudományos akadémia *(S)*.

Akadémiai Értesitő 1904. 169—180.

Mathematikai és természettudományi Értesitő, 22. köt. 1—5. füz.

Mathematikai és természettudományi Közlemények, 28. köt., 2. sz.

Értekezések a társadalmi tudományok köréből, 13 köt. 2—3 sz.

Archaeologiai Értesitő 24. köt. (1904.) 1—5. szám.

Értekezések a történeti tud. köréből, 20. köt., 1. sz.

Irodalomtörténeti Közlemények 14. évf., 1—4. füz.

Athenaeum 13. évf., 1—4. szám.

Nyelvtudományi Közlemények 34. köt., 1—4. füz.

Elhúnyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek 12. köt., 1—6. 8. sz.

Értekezések a nyelv-és-széptudományok köréből. 18. köt., 8—10. sz.; 19. k., 1—3. sz.

Almanach 1905.

Mathem. u. naturw. Berichte aus Ungarn 19. Bd. (1904.)

Kazinczy F., Levelezése. 14. köt. Budap. 1904.

A magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyüjteménye, 5. k., 2. f. 1904.

Pollák M., Arany János és a Biblia. Budap. 1904.

Gróf Széchenyi István Munkái. II. sorozat, 1. köt. Budap. 1904.

Barabás E., Udvarhely vármegye közgazdasági leirása. Budap. 1904.
Jeszenszky I., Torontál vármegye gazdasági monographiája. Budap. 1904.
Radvanszky B., Rimay János Munkái. Budap. 1904.
Karacson Imre, Evlia Cselebi. Budap. 1904.
Friedjung H., Harcz a Német Hegemoniáért (1859 –1866.) III. Budap. 1904.
Ferenczi Z., Deák Élete. I—III. köt. Budap. 1904.

Budimpešta. Magyar kir. földtani intézet *(S_3 L)*.
A magy. földtani intézet évi jelentése 1902. 1903.
Jahresbericht für 1902.
A magyar kir. földtani intézet évkönyve, 15. köt., 1. f.
Földtani Közlöny 34. köt. (1904.) 1—12 f.
Mittheilungen aus dem Jahrbuche 15. Bd., 1. H.
Horusitzky H., Magyar-Szölgyén és Párkány-Nána vidéke. Bud. 1903. (s kartom).
Schafarzik Fr., A magyar korona orzszágai területén található mü és épitőipari szempontból fontosabb kőzetek előfordulári helyeinek átnézetes térképe (Übersichtskarte der auf dem Gebiete der Länder der ung. Krone vorkommenden wichtigeren Decorations- und Bau-Gesteine). Budap. 1902.
Schafarzik Fr., A magyar korona országai területén létező kőbányák részletes ismertetése. Budapest 1904.
Halaváts Gy., A magyar Pontusi emelet átalános és őslénytani irodalma. Budap. 1904.
Magyarázatok a magyar korona országainak részletes agrogeologiai térképéhez. Kismarton vidéke. Budap. 1904.

— Magyar történelmi társulat *(R Mh L)*.
Századok 38. (1904). 1—10. füzet.

Budyšin. Maćica Serbska *(R_1 R_3 L)*.
Časopis Mat. Serb. 1903. l. 56. zeš. 2., 1904. l. 57. zeš. 1. 2.
Wopomnjenka na swjatočnosće při poswjećenju Serbskeho Doma 26. septembra 1904 w Budyšinje.

Bukurešt. Academia Romana *(S)*.
Analele, parte admin. t. 25. 26.
— memoriile sect. istor. t. 26.
— memoriile sect. sciintifice t. 26.
Discursuri de receptiune 26.

Bianu Joan & Hodos Nerva, Bibliografia Româneascǎ veche 1508—1830. Tom. 1. 1508—1716. Buc. 1903.
Marian Sim. Fl., Insectele în limba, credintele si obiceiurile Românilor. Buc. 1903.
Marian Sim. Fl., Legendele Maicii Domnului. Buc. 1904.

Carigrad. Русскій археологическій институтъ *(R_1 St L).*
Извѣстія т. 9. вып. 1—2.

Christiania. Det kgl. Norske Frederiks-Universitet (Videnskabs-selskabet) *(R_1 R_3 L).*
Forhandlinger 1903.
Skrifter 1903. (I. Mathem.-naturw. Klasse).
Universitets-Bibliothekets Aarbog for 1900. 1. 2. H. Chr. 1901—1904.
O. Rygh, Gamle Personnavne i norske stedsnavne (Universitets-program 2. sem. 1899. Krist. 1901.)
P. Winge, Den Norske Sindssygelovgivning (Universitets-program 1. sem. 1900). Krist. 1901.
Nielsen Yngvar, Lensgreve Johan Caspar Herman Wedel Jarlsberg 1779—1840. 1. 2. 3. del. (Universitetsprogram 2. sem. 1900., 1. 2. sem. 1901.) Krist. 1901-2.

Cincinnati. Lloyd library *(S_3).*
Bulletin of the Lloyd library. Reproduction series No. 3.
Mycological Notes No. 10—14.

Frankfurt a. O. Naturwiss. Verein *(S_3 L).*
Helios 21. Bd.

Freiburg. Universität *(R_1 St L).*
Collectanea Friburgensia fasc. 14. (i 25 univers. spisa g. 1903|4).
Behörden, Dozenten u. Studierende im Wintersem. 1903/4., im Sommersem. 1904.
Verzeichnis der Vorlesungen, Wintersem. 1903/4., Sommersem. 1904., Wintersem. 1904/5.

Giessen. Universitäts-Bibliothek *(R_1 Mh L).*
Personalbestand der Universität zu Giessen, Winterhalbjahr 1903/4., Sommerhalbjahr 1904.
Vorlesungsverzeichniss: Sommerhalbjahr 1904., Winterhalbjahr 1904/5. (i 129 g. 1903/4. izišlih akadem. spisa).

Göteborg. Stadsbibliotek *(R_1)*.

Göteborgs Högskolas Arsskrift Bd. 8. (1902.), Bd. 9. (1903.)

Göttingen. K. Gesellschaft der Wissenschaften *(S)*.

Nachrichten (philol.-hist. Klasse) 1904. H. 1—5.

Nachrichten (mathem.-phys. Klasse) 1904. H. 1—6.

Geschäftliche Mittheilungen 1904., H. 1. 2.

Gradac. Naturwissenschaftl. Verein für Steiermark *(S_3 L)*.

Mittheilungen 1903. (40).

— Historischer Verein für Steiermark *(R_1 Mh L)*.

Steierische Zeitschrift für Geschichte. II. Jahrg. 1—4. Heft.

Guben. Niederlausitzer Gesellschaft für Anthropologie u. Alterthumskunde *(Zb)*.

Niederlausitzer Mittheilungen 8. Bd. 1—8. H.

Harkov. Имп. Харьковскій Университетъ *(R_1 R_3 L)*.

Записки 1904. кн. 1-4.

Отчеты о засѣданіяхъ общества физ.-хим. наукъ въ 1903. г.; Приложенія къ Отчетамъ вып. 15—16.

— Общество испытателей природы *(S_3 L)*.

Труды т. 38. (1903.) вып. 1. 2.

— Харьковское историко-филол. общество *(R_1 R_3 L)*.

Сборникъ т. 13. (1902.)

Hradište Uherské. Redakcija časopisa „Pravěk“ (I. L. Červinka) *(Zb L)*.

Pravěk 1904. č. 2 a 3.

Kazan. Физико-математическое общество *(S_3 L)*.

Извѣстія II. сер. т. 13, Но. 3—4., т. 14, Но. 1—3.

— Имп. казанскій университетъ *(R_1 R_3 L)*.

Ученыя записки г. 71. (1904.) 1—12.

В. А. Богородицкій, Общій курсъ русской грамматики. К. 1904.

В. В. Ивановскій, Учебникъ административнаго права. К. 1904.

Kijev. Библіотека императорскаго университета *(R_1 R_3 L)*.

Университетскія Извѣстія 1904. Но. 1—12.

— Кіевское общество естествоиспытателей *(S_3 L)*.

Записки т. 18.

Knin. Hrvatsko starinarsko društvo *(R_1 Mh St Rj Zb)*.
Starohrvatska Prosvjeta, god. 8. sv. 1. 2.

Kopenhagen. K. Danske Videnskabernes Selskabs *(R_1 R_3 L)*.
Forhandlinger 1904., 1—6.
Skrifter, Historisk og filosofisk Afdeling, Bd. VI. 2.

Krakov. Akademia umiejętności *(S)*.
Bulletin international 1904. (cl. de philol. No. 1—10., cl. des sciences math. No. 1—10.)
Sprawozdania, t. 8. (1904.) No. 1 - 10.
Rozprawy wydz. filolog. t. 24.
Rozprawy wydz. mat.-przyr. ser. III. t. 3. A, B.
Biblioteka pisarzów polskich 49.
Rocznik r. 1903|4.
Materyały antropol.-archeologiczne i etnograficzne t. 7.
Materyały i prace komisyi językowej t. I. z. 3.
Katalog literatury naukowej polskiej t. 3. r. 1903. z. 3. 4.
Atlas geolog. Galicyi zesz. 11. 15. 16. i tekst do zesz. 15. 16.
Finkel L., Bibliografia historyi polskiej cz. 3. zesz. 1.
Ubiory ludu polskiego zesz. 1.
Zdziarski St., Pokucie. Uzupełnienie dawniej ogłoszonego dzieła Ś. P. Oskara Kolberga. K. 1904.

Lavov. Towarzystwo historyczne *(R_1 L)*.
Kvartalnik historyczny r. 18. (1904.) zesz. 1 - 4.

— Towarzystwo ludoznawcze *(Zb)*.
Lud. t. 10. (1904). zesz. 1—4.

— Науковое товариство імени Шевченка *(R_1 R_3 St Zb L)*.
Записки т. 57—62.
Материяли до українсько-руської етнольоґії т. 7.
Етноґрафічний Збірник т. 14. 15.
Хроніка ч. 15.—18.
Руська істор. бібліотека т. 24.
Часопись правнича і економічна, рік 4., т. 6. 7.
Курси наукові українсько-руські 1904.

— Галицко-русская Матица *(R_1 L Zb)*
Научно-литературный Сборникъ т. 3. 1904. кн. 1—4.

Leipzig. K. sächsische Gesellschaft d. Wissenschaften *(S)*.
Berichte, philol.-hist. Classe 1903. Nr. 3–6., 1904. Nr. 1. 2. 3.
Berichte, mathem.-phys. Classe 1903. Nr. 6., 1904. Nr. 1–4.
Abhandlungen, philol.-histor. Classe, 22. Nr. 4–6., 24. Nr. 1–3.
Abhandlungen, mathem.-phys. Classe, 28. Nr. 6 7., 29. Nr. 1. 2.

Liège. Société royale des sciences *(S_8 L)*.
Mémoires, III. sér. t. 5.

Ljubljana. Matica slovenska *(R_1 R_3 L)*.
Letopis Matice slovenske za leto 1903.
Zbornik 5.
Knezova knjižnica 10. zv.
Zabavna knjižnica 16. zv.
K. Štrekelj, Slovenske narodne pesmi, 7. sn.
Fr. Simonič, Slovenska bibliografija, 1. sn. L. 1903.

— Muzejsko društvo za Kranjsko *(S osim Rj)*.
Izvestja 1904. (14.) seš. 1–6.
Mittheilungen 1904. (17.) 1–6. Heft.

— Redakcija „Ljubljanskoga Zvona" (dr. Fr. Zbašnik) *(R_1 G Zb L)*.
Ljubljanski Zvon 1904. br. 1–12.

— Redakcija „Doma in sveta" (dr. M. Opeka in dr. E. Lampe) *(R_1 G Zb L)*.
Dom in svet 17. (1904.) br. 1–12.

Louvain. Université catholique de Louvain *(Mh Mj St)*.
Programme des cours 1903|4.
Annuaire 1904.
Recueil de travaux publiés par les membres des conférences d'histoire et de philologie fasc. 11–13.
Bibliographie, 2. suppl. 1901 - 1903.
R. Vermaut, Les grèves des chemins de fer en Hollande en 1903. Courtrai 1903.
R. Vermaut, Les régies municipales en Angleterre. Courtrai 1903.
A.—J. de Bray, La Belgique et le marché asiatique. Brux. 1903.
Fl. de Lannoy, Les origines diplomatiques de l' Indépendance belge. Louv. 1903.
E. Van Roey, De justo auctario ex contractu crediti. Lov. 1903.
F. Chavée, Propriétaires et fermiers en Angleterre. Louv 1903.
L. G. Verhoeven, Des effets de commerce. Louv. 1903.

Madison. Wisconsin Academy of sciences, arts and letters *(R_1 R_3 L)*.

Transactions of the W. A. vol. 13, part 2. (1901.), vol. 14, part 1. (1902.)

Moskva. Императорскій Университетъ *(R_1 R_3)*.

Ученыя записки Моск. университета:

отдѣлъ естественно-историческій вып. 19. (1904.), 20. (1904.) 21, 1. 2. (1904.)

отдѣлъ историко-филологическій вып. 32. (1904.), 33. (1904.

Періодич. изданія получавшіяся библіотекою имп. Моск. унив. 1896 1900.

— Московское математическое общество *(S_3 L)*.

Математическій Сборникъ т 24. вып. 2—4.

— Имп. общество исторіи и древностей россійскихъ *(S_1 osim Rj, L)*.

Чтенія 1904. кн. 1—4

Утверженная грамота объ избраніи на московское государство Михаила Θеодоровича Романова. М. 1904.

München. K. bayerische Akademie der Wissenschaften *(S)*.

Sitzungsberichte der philos.-philolog. und histor. Classe 1903 H. 3. 4., 1904. H. 1—3.

Sitzungsberichte der mathem.-phys. Classe 1903. H. 4. 5, 1904. H. 1. 2.

Abhandlungen der hist. Classe, 23. Bd. 1. 2. Abth.

— der mathem -phys. Classe, 22. Bd. 2. Abth.

— der philos.-philol. Cl., 22. Bd. 3. Abth.

Krumbacher K., Das Problem der neugriech. Schriftsprache M. 1903.

Amira v. K., Konrad v. Maurer. M. 1903.

Pringsheim A., Ueber den Wert und angeblichen Unwert der Mathematik. M. 1904.

Heigel v. K Th., Zum Andenken an K. v. Zittel. M. 1904.

Friedrich J , Gedächtnisrede auf K. A. von Cornelius. M. 1904.

— Uredništvo časopisa „Prähistorische Blätter" (Dr. Jul. Naue) *(Zb)*.

Prähistorische Blätter 16. Jahrg. (1904.) Nr. 1—6.

*

Napulj. Società Napoletana di storia patria *(Mh St L)*.
Archivio storico per le province Napoletane, anno 29. (1904) fasc. 1—4.

New York. New York Public library *(R_1 R_3 L)*.
Bulletin of the New York Public library vol. 8. (1904.) No. 1—12.

Novi sad. Matica srpska *(R_1 R_3 L)*.
Летопис књ. 223—228.
Књиге за народ из задужбине Петра Коњевића св. 109—111
Календар Матице Српске за г. 1905.
Рад и именик Матице Српске. 1903.
Ђипико И., За крухом (Књиге Матице Српске бр. 10.) Нови Сад 1904.

Odesa. Имп. новороссійскій университетъ *(R_1 R_3 L)*.
Записки т. 96. 97.

— Одесское общество исторіи и древностей *(R_1 St L)*.
Записки т. 25.

Paris. Académie des inscriptions et belles-lettres *(S)*.
Comptes rendus des séances (1904) Nr. 1—6.

— Ministère de l' instruction publique *(S po 5 eks.)*.
Bulletin du comité des travaux historiques et scientifiques; section des sciences économiques et soc. 1902.
Congrès des sociétés savantes de 1903.
Comptes rendus du congrès des sociétés savantes tenu à Bordeaux en 1903., section des sciences. Paris 1904.
Bulletin archéologique a. 1903. No. 2. 3., 1904. No. 1.
Bulletin historique et philologique 1902. No. 3. 4., 1903. No. 1—4.
Bibliographie générale des travaux historiques et archéologiques publiés par les sociétés savantes de la France, t. IV. livr. 2.
Aulard F. A., Recueil des actes du comité de salut public, t. 15.
Oeuvres complètes d' Augustin Cauchy, II. sér. t. 5.

— Société d' anthropologie *(Zb)*.
Bulletins et mémoires de la société d' anthropologie de Paris. (5. sér.) t. 4. (1903.) fasc. 1 - 6., t. 5 (1904.) f. 1.

Paris. Administracija časopisa „Echos d' Orient" *(Mh)*.
Echos d' Orient a. 7. No. 44—49.

Petrograd. Имп. Академія наукъ *(S)*.
Извѣстія отдѣленія русскаго языка и словесности т. 8., кн 4.; т. 9., кн. 1—4.
Византійскій Временникъ т. 9. (1902.) 3—4., т. 10. (1903.) 1—4.
Записки по историко-филологическому отдѣленію т. 6. Но. 5—6.
Записки по физико-матем. отдѣленію т. 13. Но. 6., т. 14. Но. 1—10., т. 15. Но. 1—11., т. 16. Но. 1—3.
Сборникъ отдѣленія русскаго языка т. 74—75.
Словарь русскаго языка т. 1. вып. 3., т. 2. вып. 1—7.
Lorentz F., Slovinzische Grammatik. St. Petersburg 1903.
Сиповскій В. В., Изъ исторіи русскаго романа и повѣсти, часть 1.: 18. вѣкъ. С. Петерб. 1903.
Сочиненія императрици Екатерины т. 5. (1903.)
Кондаковъ Н. П., Археологическое путешествіе по Сиріи и Палестинѣ. С. Петерб. 1904.
Каталоги библіотеки имп. академіи наукъ: 1. Списки болгарскихъ періодическихъ изданій, книгъ и брошюръ. С. Петерб. 1904.
Вольтеръ Э. А., „Postilla catholicka" Якуба Вуйка въ литовскомъ переводѣ Николая Даукша, вып. 1. С. Петербургъ 1904.

— Имп. общество любителей древней письмености *(S_1 osim Rj, L)*.
Памятники 151—153.
Изданія 123.

— Имп. русское географическое общество *(S os. Rj)*.
Извѣстія т. 40. (1904.) вып. 1—3.
Отчетъ за 1903.
Живая Старина г. 13. (1903.) вып. 3. 4.
Записки по общей географіи т. 35., т. 36. Но. 3., т. 41. Но. 1.
Записки по отдѣл. этнографіи т. 25. Но. 1., т. 29., т. 30.
Шмидтъ П. Ю., Рыбы восточныхъ морей россійской имперіи С. Петерб. 1904.

— Геологическій комитетъ *(S_3 L)*.
Извѣстія геолог. комитета т. 22. (1903.) Но. 1—10.
Труды геолог. комитета т. 13, 4., т. 15, 1., т. 19, 2. — Новая серія вып. 5—13.

Геологическія изслѣдованія въ золотоносныхъ областяхъ Сибиріи: Геологическая карта Енисейскаго золотоноснаго района; карта и описаніе листа К—7, К—8, Л—6, Л—8, Л—9. С.-Петерб. 1903 1904. Карта у описаніе листа II—6. С. Петерб. 1904.

Petrograd. Славянское благотворительное общество *(R_1 R_8 L)*.

Извѣстія 1903|4. Но. 4—8., 1904|5. Но. 1. 2.

— Имп. русское археологическое общество *(R_1 St L)*

Записки восточнаго отдѣленія, т. 12. вып. 2—4., т. 13. вып. 1—4., т. 14. вып. 1—4., т. 15. вып. 1.

Труды отдѣленія славянской и русской археологіи, кн. 4. 5.

Труды отдѣленія археологіи древнеклассической, визант. и западноевропейской арх. кн. 2—5.

Записки отдѣленія русской и славянской археологіи, т. 5. вып. 1.

B. Latyschev, Inscriptiones antiquae orae sept. Ponti Euxini vol. 4.

Poreč. Società istriana di archeologia e storia patria *(Mh St L)*.

Atti e memoire vol. 19., vol. 20. f. 1. 2.

Prag. Česká Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění *(S)*.

Almanach r. 14. (1904.)

Věstník r. 13. (1904.) č. 1—9.

Sbírka pramenův sk. 1. ř. 2. č. 6.

Rozpravy tř. II. r. 12. (1903.) č. 38—43., r. 13. (1904.) č. 1—40.

Bulletin internat.: Sciences mathém. et nat. 8. a. 1904.

— Médecine 8. a. 1904.

Soupis památek historických a uměleckých v království českém, 19. 20.

Historický archiv č. 24.

Zíbrt Č., Bibliografie české historie, díl III sv. 1.

Archiv pro lexikografii a dialektologii, č. 5.

Friedrich G., Památky umění písařského v Čechách a na Moravě, seš. 1.

Plauta T. Maccia Mostellaria (Komedie o strašidle), přeložil J. L. Čapek, P. 1904.

Prag. Museum král. českého *(S)*.
Časopis Musea král. českého 1904, 1—6.
Zpráva o Museu království českého za r. 1903.
Nowočeská bibliotheka č. 38, díl 1.
— Uredništvo časopisa „Český lid" (Dr. Čeněk Zíbrt) *(Zb)*.
Český lid r. 13. č. 4—10., r. 14. č. 1—4.
— Jednota českých mathematiků *(S_3 L)*.
Časopis pro pěstování math. a fys., r. 33. č. 3—5., r. 34. č. 1. 2.
Sborník č. 8.
— Královská česká společnost nauk *(S)*.
Výroční zpráva za r. 1903.
Věstník, třída filos.-historicko-jazykozpytná 1903.
Věstník, třída mathem.-přírod. 1903.
— Jednota českých filologů *(R_1 L)*.
Listy filologické r. 31. (1904.) seš. 1—6.
— Národopisná společnost českoslovanská a národopisné museum českoslovanské *(R_1 R_3 Zb L)*.
Národopisný sborník sv. 10, 1. 2.
Věstník nár. musea českoslov. 1904.

Rim. Accademia di conferenze storico-giuridiche *(Mh Mj L)*.
Studi e documenti di storia e diritto, anno 25. (1904.), fasc. 1—2.
— R. Accademia dei Lincei *(S)*.
Atti, classe di scienze morali etc. vol. 8. pt. 1., v. 9. pt. 1., vol. 10. pt. 1., vol. 11. pt. 1.
Rendiconti, classe die scienze morali etc. Vol. 13. fasc. 1—8.
Notizie degli scavi di antichità, vol. 1. f. 1—6.
Rendiconti, classe die scienze fisiche etc., vol. 13., 1. sem fasc. 1—12., 2. sem. fasc. 1—12.
Rendiconto dell' adunanza solenne del 5. giugno 1904.
Annuario 1904.

Rochester. Academy of science *(S_3 L)*,
Proceedings v. 4. p. 137—148.

Sarajevo. Uredništvo „Glasnika zem. muzeja u Bosni i Hercegovini" (K. Hörmann) *(S)*.
Glasnik zem. muzeja u B. i H. 16. (1904.) 1—3.

Sibinj. Verein für siebenbürg. Landeskunde *(R_1 R_3 L)*.
Archiv Bd. 31. H. 2., Bd. 32. H. 1. 2.
Jahresbericht für 1903.

Sofija. Българско книжовно дружество *(R_1 R_3 L)*.
Периодическо списание 65, 1—10.
Лѣтописъ на бълг. книж. дружество 4. 1902—1903.
Сборникъ за нар. умотворения, кн. 20.
Иосифъ екзархъ български 1877—1902.

— Uredništvo časopisa „Българска Сбирка" (С. С. Бобчевъ) *(R_1 R_3 L)*
Българска Сбирка г. 11. (1904.) кн. 1—10.

— Uredništvo časopisa „Юридически Прѣгледъ" (С. С. Бобчевъ) *(Mj Zb D)*.
Юридически прѣгледъ 12. (1904.) кн. 1—10.

Spljet Uredništvo časopisa „Bullettino die archeologia e storia Dalmata" (Fr. Bulić) *(R_1 Mj Stp L)*.
Bullettino, anno 27. (1904.) No. 1—12.

Stuttgart. Mathem.-naturwiss. Verein. *(R_3 L)*.
Mathematisch-naturwiss. Mittheilungen II. Serie, 6. Bd. (1904.) 1—3. H.

Torino. R. Accademia delle szienze di Torino *(S_1 L)*.
Atti, vol. 39. (1903|4.) disp. 1—15.
Memorie t. 54.
In memoria di Alfonso Cossa. T. 1903.
Osservazioni meteorologiche fatte nell'anno 1903.

Toronto. The Canadian Institute *(S_3 L)*.
Transactions No. 15. (VII. pt. 3.)
Proceedings No. 12. (II. pt. 6.)

Turčianski sv. Martin. Uredništvo časopisa „Slovenské Pohl'ady" (Jozef Škultéty) *(Zb)*.
Slovenské Pohl'ady r. 24. (1904.) soš. 1—12.

— Museálna slovenská spoločnost' *(Zb)*.
Časopis mus. slov. spoločnosti r. 7. č. 1—6.
Sborník mus. slov. spoločnosti r. 9. sv. 1. 2.

Upsala. Sveučilišna biblioteka *(S)*.
Arsskrift 1903. (i 28 sveuč. spisa).
Accessionskatalog 17. (1902.)
Skrifter utgifna af k. Humanistiska vetenskaps-samfundet. Bd. 8.

Jägerskiöld L. A., Results of the Swedish Zoological Expedition to Egypt and the White Nile 1901. Part. 1. Upsala 1904.
Sundbärg G., Sweden its people and its industry. Stockholm 1904.

Varšava. Uredništvo časopisa „Wisła“ (E. Majewski) *(R_1 R_3 L)*
Wisła t. 18. (1904.) zesz. 1—6.

— Uredništvo časopisa „Русскій филологическій Вѣстникъ“ (А. И. Смирновъ) *(R_1 St L)*.
Русскій филолог. Вѣстникъ 1904. Но. 1—4.

Venecija. R. Istituto Veneto *(S)*.
Atti t. 61. disp. 10., t. 62. disp. 1—10.

Zadar. Matica Dalmatinska *(R_1 R_2 L)*.
Glasnik Matice Dalmatinske g. 3. sv. 3. 4.

Zagreb. Hrvatski pedagogijsko-književni zbor *(R_1 R_3 L)*.
Napredak 1904.
Pedagogijska enciklopedija I. 10.
G. Compayré, Intelektualni i moralni razvitak djeteta. Prevela Jelica Belavić-Bernadzikowska. II. dio. Z. 1904.
Širola Stj., Katančice. Zgb. 1904.

— Hrvatsko arheološko društvo *(R_1 Mh Mj St L)*.
Vjesnik hrv. arh. dr. 7, 2. (1903|4).

— Pravničko društvo *(R_1 R_3)*.
Mjesečnik g. 30. (1904.) 1—12.

— Hrvatsko naravoslovno društvo *(S_3)*.
Glasnik 16, 1.

— Kralj. zemaljski statistički ured *(R_1 R_3)*.
Publikacije kr. zem. statističkog ureda:
38. Mjesečni statistički izvještaji g. 6. (1904.) sv. 1—12.
39. Glavni izvještaji o stanju usjeva itd. god. 12. (1904.) sv 1—16.

— Uredništvo „Vjesnika kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljskog arkiva“ (dr. I. pl. Bojničić-Kninski) *(Mh Mj St)*
Vjesnik kr. zem. arkiva g. 6. (1904.) sv. 1—4.

— Uredništvo „Narodnih Novina“ *(S)*.
Narodne Novine 1904.

— Uredništvo „Obzora“ *(S)*.
Obzor 1904.

— Uredništvo „Prosvjete“ (E. Laszowski) *(S)*.
Prosvjeta 1904.

— Uredništvo časopisa „Agramer Tagblatt“ *(S)*.
Agramer Tagblatt 1904.

— Uredništvo časopisa „Agramer Zeitung“ *(S)*.
Agramer Zeitung 1904.

B) na dar:

Acta reg. scientiarum universitatis Hungaricae, a. 1902/3. f. 2., a. 1903/4. f. 1.

Agenda, tu je, koku se te imenitishe boshie slushbe opravlajo po Wirtemberski Cerkovni ordnungi, Slovenski. Wirtembergische Kirchenagend, Windisch. V' Bitebergi. Anno 1585. (pokl. g. I. Milčetić).

A Budapesti kir. magy. tudomány-egyetem *Almanachja* az 1902/3.

Arbeiten astron. geodätische des k. u. k. milit.-geogr. Institutes. 20. Bd. Wien 1902.

Arbeiterverhältnisse im Ostrau-Karwiner Steinkohlenreviere. I. Theil. Wien 1904. (K. k. Arbeitsstatistisches Amt im Handelsministerium).

Die *Arbeitseinstellungen* u. Aussperrungen in Oesterreich während des Jahres 1902. 1903. Wien 1904. (K. k. Arbeitsstatistisches Amt im Handelsministerium).

Archiv český, díl 21. (pokl. Zemský výbor království českého).

Barbulescu I., Cercetări istorico-filologice. Bucuresti 1900.

— Studii privitoare la limba si istoria Românilor. Bucuresci 1902.

— Vechile relatii ale principatelor Române cu Croatia. Bucuresci 1903.

— Fonetica alfabetului cirilic în Textele Române din vécul 16 si 17. Bucuresci 1904.

Bembi Petri Epistolarum Leonis X. Pont. Max. nomine scriptarum libri 16. Coloniae Agrippinae 1584. (pokl. g. T. Smičiklas).

Бюлетинъ земледѣлческо-метеорологически, издава централната метеорологическа станция въ София (+ Extrait du Bulletin météorologique et agricol) 1904. No. 1—12.

Бобчевъ С. С., Ново упжтване за събиране и изучване на народнитѣ юридически обичаи. София 1904.

Bogišić V., Pièces de mariage. Paris 1904.

Bullettino delle pubblicazioni italiane ricevute per diritto di stampa (Biblioteca nazionale centrale di Firenze) 1904. No. 37—48.

Breyer M., Prilozi k starijoj književnoj i kulturnoj povjesti hrvatskoj. Zagreb 1904.

Budapest székes főváros: Statisztikai hivatalának közleményei 33, I/2., 35., 36, II, 2.

— székes főváros statisztikai évkönyve. IV. évfolyam 1899—1901. szerkeszti dr. Thirring Gusztáv. Budapest 1904.

Catehismus ta celi, eni Psalmi, inu teh veksheh Godov, stare inu Nove Kèrszanske Pejsni, od P. Truberja, S. Krellia, inu od drugih sloshene, inu s' dostemi lepimi Duhovnimi Pejsmi pobulshane. V' Bitembergi, Anno 1584. (pokl. g. I. Milčetić).

— ta kratki Wirtemberski, ali ty potrebnishi shtuki prave isvelizhanske Vere, sred enimi kratkimi vsakdajnimi molitvami, inu Hishno Tablo. Johan Brentzen Catechismus Windisch. Witebergae, Anno 1585. (pokl. g. I. Milčetić).

La *Chronique* de France, 4 a. 1903.

Circular Rescript, so Ihro Römisch-Kaiserliche Majestät an dero Ministros an auswärtigen Höfen wegen denen

von den Königlich-Preussischen Kriegs-Völkern in dem Königreich Böhmen ausgeübten Gewaltthaten ergehen lassen. Wien 1759. (pokl. g. D. pl. Preradović).

Цоневъ Б., Диалектни Студии. I. Поправки и допълнения къмъ Милетичевата книга „Das Ostbulgarische". София 1904.

Cora G., Fra gli Slavi Meridionali. Un' escursione in Croazia e in Serbia (1902.) Roma 1904.

Cvijić J., Die Tektonik der Balkanhalbinsel. Mit einer Kartenbeilage. Wien 1904.

Čačić V., Kroatische Wörter im „Vocabulare der Gaunersprache" des Gross'schen Handbuches für Untersuchungsrichter. (Separatabdruck aus dem Archiv für Kriminalanthropologie Bd. IX.)

Časopis český historický, vydávají J. Goll a J. Pekař, r. 10. (1904.) 1—4. — Rejstřík bibliografický prvých deseti ročníků 1895—1904. Praha 1905.

— Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze. R 12. č. 1—4.

Dalmatin Juri, Karszhanske lepe molitve, sdai pervizh is bukovskiga inu Nemshkiga jesika v' nash Slovenski tolmazhene, sred enim registrom vseh molitvi, sadaj na konzu letih Buqviz. Betbüchlin Windisch. Witebergae, Anno 1584. (pokl. g. I. Milčetić).

Eborensis Andreas, Exemplorum memorabilium cum ethnicorum tum christianorum tomus posterior. Parisiis 1575. (pokl. g. T. Smičiklas).

Epistolae clarorum virorum selectae de quam plurimis optimae. Coloniae Agrippinae 1586. (pokl. g. T. Smičiklas).

Epistolae selectiores aliquot doctissimorum et eloquentissimorum virorum in usum scholarum in III libros digestae opera S. Verrepaei. Coloniae Agrippinae 1587. (pokl. g. T. Smičiklas).

Флоринскій Т. Д.. Древнѣйшій памятникъ болгарскаго права. Кіевъ 1904.

Frič A., Cesty po Evropě a Americe. V Praze 1900.

Grotefend G. F., Zur Geographie und Geschichte von Alt-Italien. 1—5. Heft. Hannover 1840—1842. (pokl. g. D. pl. Preradović).

X. П., Пузгавац (Tichodroma Muraria L.). Београд 1903.

Haid M., Bestimmung der Intensität der Schwerkraft durch relative Pendelmessungen. Berlin 1904. (Centralbureau der internationalen Erdmessung. Neue Folge der Veröffentlichungen, No. 10.)

Халанскій М., Южнославянскія пѣсни о смерти Марка Кралевича. С.-Петербургъ 1904.

Horvat R., Povjest Hrvatske. Sv. 1—3. Petrinja 1904.

Ilešič Fr., O Slovenskem Štajerju v jožefinski dobi. Maribor 1904.

Feierliche *Installation* des Rectors der k. k. deutschen Carl-Ferdinands Universität in Prag für 1903/4.

Inventario dei codici superstiti greci e latini antichi della Biblioteca nazionale di Torino. Torino 1904.

Iveković F. i *Broz I.*, Rječnik hrvatskoga jezika. Sv. I. II. U Zagrebu 1901. (ispravljeni exemplar g. dra. F. Ivekovića).

Извештај српске вел. гимназије карловачке за год. 1903/4.

Извештај о српској правосл. вел. гимназији и Новом Саду за г. 1903/4.

Izvješće kr. vel. real. gimnazije u Karlovcu za g. 1903/4.

Izvješće o kr. višem gospodarskom učilištu i ratarnici u Križevcima za g. 1903/4.

Izvješće kr. muške učiteljske škole i vježbaonice u Petrinji za g. 1903/4.

Izvješće kr. vel. gimnazije u Sušaku za g. 1903/4.

Izvješće kr. realne gimnazije i s njom spojene više trgovačke škole u Zagrebu za g. 1903/4.

Izvješće godišnje zagrebačkoga meteorološkoga opservatorija za g. 1902. god. II. Zagreb 1904.

Izvještaj kr. nautičke škole u Bakru za g. 1903/4.

Izvještaj kr. vel. gimnazije u Osijeku za g. 1903/4.

Izvještaj kr. vel. gimnazije u Požegi za g. 1903/4.

5. godišnji *izvještaj* velike gimnazije u Donjoj Tuzli na kraju šk. g. 1903/4.

Izvještaj kr. muške učiteljske škole i vježbaonice u Zagrebu koncem g. 1903/4.

Janet Charles, Anatomie du gaster de la Myrmica Rubra. Paris 1902.

— Observations sur les Guêpes. Paris 1903.

— Notes sur les Fourmis et les Guêpes (11 rasprava).

Ясинскій М. Н., Сборникъ статей по исторіи права, посвѣщенный М. Ф. Владимірскому-Буданову его учениками и почитателями. Кіевъ 1904.

Јорђевић А., Српске дечје игре за женску децу. Прво коло. Нови Сад 1894. (poklonio g. dr. Đ. Šurmin).

Kiseljak M., Eine neue Auflösungsmethode der homogenen quadratischen Gleichungen zwischen zwei Unbekannten. Leipz. u. Berl. 1903.

Klaić V., Povjest Hrvata. Sv. II. dio 3. Zagreb 1904.

Kramář Ph. C. Karl, Ueber die sumerisch-gruzinische Spracheinheit. Prag 1904.

Крымскій А. Е., Филологія и Погодинская гипотеза. I—IV. Кіевъ 1904.

Kuhač Fr. Š., Moj rad. Popis literarnih i glazbenih radnja od god. 1852—1904. Uz uvod. Zagreb 1904.

Кулаковскій Пл. А., Начало русской школы у Сербовъ въ XVIII. вѣкѣ. Санктпетербургъ 1903.

Kummer K. F., Stimmen über den österreichischen Gymnasiallehrplan vom 26. Mai 1884. Wien 1886. (pokl. g. dr. Đ. Šurmin).

Kuničić P., Vrboska i njezine rijetkosti. Sarajevo 1902.

Laszowski E., Povjesni spomenici plem. općine Turopolja. Svez. I. 1225—1466. Zagreb 1904.

Левицкій Г. В., Біографическій словарь профессоровъ и преподавателей имп. юрьевскаго, бывшаго дерптскаго, университета за 100 лѣтъ его существованія (1802—1902.). Томъ II. Юрьевъ 1903.

Letopisy musejní česko-slovanské r. II. (1904.) č. 1—3. Časlava.

Lloyd Tršćanski u Trstu 1904.

Лозанић С. М., Радиоактивни минерали у Србији. Глас Срп. кр. академије 69.

— Говор о годишњем свечаном скупу 22. фебруара 1904. Срп. кр. академије. Београд 1904.

Losanitsch S. M., Die radioactiven Cinnabaryte (Berichte der Deutschen chemischen Gesellschaft 37, 13). Berlin 1904.

Majcen G., Sur les pentagones orthocentriques. (Extrait de Mathesis, (3) IV, 1904.)

— Ueber die Reliefprojektionen des Kreises (S. A. aus „Monatshefte für Mathematik und Physik". XV. Jahrg.) Teschen.

Маретић Т., Хомерова Одисеја. Државно издање. У Биограду 1904.

Матеріалы для геологіи Россіи. Изданіе имп. Минералогическаго Общества. Т. 21, вып. 2., Т. 22, вып. 1. СП. 1904.

Metelka M., Izvješće o ustrojenju i radu kr. hrv.-slav. zemaljskog agrikulturno-kemijskog zavoda u Križevcima. 1. svezak. Križevci 1904.

Миленовић К., Истинито огледало прошастога века. Књ. I. Београд 1904.

Милетичъ Л., Споменъ отъ Рилския манастиръ. София 1902.

— Нашитѣ Павликяни (Сборникъ за народни умотворения, кн. 19.). София 1903.

Милићевић М. Ђ., Карађорђе у говору и твору. Београд 1904.

Mittheilungen des k. u. k. militär-geographischen Institutes, 23. Bd. 1903.

Mourlon M., Encore un mot sur les travaux du service géologique de Belgique. Bruxelles 1904.

— Compte rendu sommaire de la IX. session du congrès géologique international, qui s'est tenue à Vienne, en août 1903. Bruxelles 1904.

Murko M., Eine Jacob Grimm fälschlich zugeschriebene Rezension serbischer Volkslieder (Euphorion XI. Bd., 1. u. 2. H.)

Napuchenye vu navuk nemskoga jezika za potrebnozt narodnih skol Vugerzkoga y Horvatzkoga kralyeztva. Pritizkano vu Budimu 1780. (poklonio g. D. pl. Preradović).

Obituary notices of fellows of the Royal Society. Part I. III. London 1904. (Royal Society).

Обозрѣніе преподаванія наукъ въ имп. С.-Петербургскомъ университетѣ на 1904—5. учебный годъ.

Obrana Narodna u Osijeku 1904.

Опись на българскитѣ периодични издания въ народната библиотека въ София 1844—1900. София 1903.

Ordnung der Vorlesungen an der k. k. deutschen Karl-Ferdinands Universität in Prag. Sommersem. 1904., Wintersem. 1904/5.

Osvit u Mostaru 1904.

Отчетъ о состояніи и дѣятельности имп. С.-Петербургскаго университета за 1903. годъ.

Pappafava V., Die japanische Verfassung Zara 1904.

Parergones del Instituto geológico de Mexico. T. I. n. 1—6. Mexico 1904.

Павловић П. С., Музej српске земље у 1903. год. (Одштампано из Годишњака XVII.)

Personalstand der k. k. deutschen Karl-Ferdinands Universität in Prag zu Anfang des Studien-Jahres 1904/5.

Philadelphus Philalethes, Politika bosanskih i hercegovačkih Franjevaca u prošlosti i sadašnjosti. Preštampano iz „Osvita". I. dio. Mostar 1904. (Hrv. dionička tiskarna).

Polívka J., Pohádkoslovné Studie. V Praze 1904.

Pomey Fr., Flos latinitatis. Editio in Croatia prima. Zagr. 1747. (pokl. Ravnateljstvo kr. vel. gimn. u Osijeku).

Позориште (u Novom Sadu) 1904. br. 1—46.

Proceedings of the Royal society, London, No. 488—496.

Протоколы засѣданій отдѣленія химіи Русс. физ.-хим. общества. С.-Петербургъ 1904. No. 1—10.

Putzgerov historički školski atlas za stari, srednji i novi vijek, priredio i upotpunio dr. Stj. Srkulj. U Beču 1904.

Разписъ на лекциитѣ за лѣтното полугодие 1903/4, за зимното полугодие 1903/4. (Висше училище въ София).

Двадесетпетогодишњица *Ратника* месечног војног листа. 1879—1904. Београд 1904.

Report annual of the New-York State Hospital for the care of Crippled and Deformed Children. 1901—1904. Albany.

Report of the Librarian of Congress for the fiscal year ending June 30 1903. Washington 1903.

Rodrigues Campos, Corrections aux Ascensions droites de quelques étoiles du Berliner Jahrbuch observées à Lisbonne (Tapada). Kiel 1902.

— *Oom Fr.* et *Bastos T.*, Observations d' éclipses de Lune à l' Obervatoire royal de Lisbonne (Tapada). Kiel 1904.

Sacco F., I Molluschi dei terreni terziarii del Piemonte e della Liguria. Considerazioni generali. Indice generale dell' opera. Torino 1904.

Sbornik zakona i naredaba valjanih za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju. 1904. K. 1—9.

Sborník věd právních a státních za účastenství členů české fakulty právnické, rediguje B. Rieger, r. 4. (1903/4.) seš. 1. 2. + svazek zvláštní, r. 5. (1904/5.) seš. 1. 2.

Sepp J., Ansiedelung kriegsgefangener Slaven oder Sklaven in Altbayern u. ihre letzten Spuren. München 1897. (poklonio g. D. pl. Preradović).

Simoens G., Réponse aux critiques formulées par M. Emm. de Margerie au sujet de la Bibliographia Geologica. Bruxelles 1904.

Slovan mesečnik za književnost, umetnost in prosveto, letnik II. zv. 1—8. Ljubljana 1904.

Служебникъ. Черниговъ 1715. (pokl. g. T. Smičiklas).

Списак птица у Музеју српске земље. (Штампано у Просветном Гласнику). Београд 1904.

Sprawozdanie o stanie wychowania publicznego w roku 1902/3. — Jahreshauptbericht über den Zustand des Volksschulwesens in Galizien im Schuljahre 1902/3.

Sprawozdanie 22. z działalności kasy pomocy imienia dra. J. Mianowskiego za r. 1903. Warszawa 1904.

Statistická knížka kr. hl. m. Prahy za r. 1901. (pokl. Statistická kancelář kr. hl. m. Prahy).

Statistik des auswärtigen Handels des österreichisch-ungarischen Zollgebietes im Jahre 1903. Bd. I.[ab] II. III. (Statistisches Departement im k. k. Handelsministerium).

Strohal R., Hrvatske narodne pripovijetke. Knj. II. III. Karlovac 1901. 1904.

Šišić F., Memoriale Pauli de Paulo patritii Iadrensis (1371 1408). Zagrabiae 1904.

Šurmin Đ., Hrvatski preporod. II. od g. 1836. do 1843. Zagreb 1904.

A Budapesti kir. magy. tudomány-egyetem *Tanrende* az 1903/4. 1. 2. felére.

Teixeira F. G., Obras sobre Mathematica. Vol. I. Coimbra 1904.

Tjednik u Bjelovaru 1904.

Tkalčić I. K., Slavensko bogoslužje u Hrvatskoj. Zagreb 1904.

Truber Primosh, Catehismus s dveima islagama etc. Catechismus mit der Herren Brentij und M. C. Vischers ausslegung etc. V Tibingi 1575. (pokl. g. I. Milčetić).

Труды геологической части кабинета Его Имп. Величества, т. VI. вып. 1. С.-Петербургъ 1904.

Вацовъ С., Землетресения въ България прѣзъ 1903. годъ. София 1904.

*

Varićak V., Nastavni Vjesnik i matematična kritika. Zagreb 1904.

Verhandlungen der 14. Conferenz der Internat. Erdmessung, I. Theil 1904.

Вѣстникъ Народного Дома (Львовъ), годъ 22. (1904.) ч. 1—12.

Vivis Valentini I. L. Epistolae selectiores in usum scholarum in III libros digestae opera S. Verrepaei. Coloniae Agrippinae 1587. (pokl. g. T. Smičiklas).

Vjesnik školski, stručni list zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu (urednik Lj. Dlustuš), 11. (1904.) 1—12.

Вольтеръ Э., Литовская Хрестоматія. Выпускъ 2. С.-Петербургъ 1904.

Vrhbosna u Sarajevu 1904.

Die *Wohlfahrts-Einrichtungen* der Arbeitgeber zu Gunsten ihrer Angestellten u. Arbeiter in Oesterreich. II. Theil. Wohlfarts-Einrichtungen der gewerblichen u. Handelsbetriebe. Wien 1904. (K. k. Arbeitsstatistisches Amt im Handelsministerium).

Записки имп. Ст.-Петербургскаго минералогическаго общества, часть 41., вып. 1. 2.

Zapisnici stenografički i prilozi sabora kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije; petogodište 1901—1906. sv. 3. dio 2., sv. 4. dio 1.

Zapisnik 8. konvencije Narodne hrvatske zajednice obdržavane dne 26. rujna do 5. listopada 1904. St. Louis. M. O.

Zawodny J., Die animalen Organe der Thiere.

— Přispěvky ku přirodopisu javoru (Háj 30. (1901.) č. 6.)

— Strassfurtské doly, vliv jejich na chemický průmisl (Epocha r. 6. (1901.) č. 8.)

— Die Weincultur in der Bukowina. Klosterneuburg 1901.

Zawodny J., Die Witterungsverhältnisse im Unterinnthale (Mitth. der Sect. für Naturkunde des Oesterr. Touristen-Club. 13. (1901.) No. 8. u. 9., 12.).

— Vzpomínky z cest lesníkových (Otisk z „Háje“ r. 30. 1901.).

— Z Kavkazu (Nový Háj r. 1902. č. 5—6).

— Eine neue Varietät des Lachnobolus (Deutsche Bot. Monatsschr. 1903. No. 2.).

— La photométrie du ciel (Annales de la Société d' agriculture de Tours t. 83. No. 5—9).

Zoch I., Balkánska cárica, napísal Nikola I. Petrović Niegoš, preložil —. Turč. sv. Martin 1904.

Zpráva administrační obce král. hlavního města Prahy za léta 1900. a 1901. č. 1. (pokl. Statist. kommisie kr. hl. města Prahy).

Журналъ министерства народнаго просвѣщенія (С.-Петербургъ) 1904. 1—12.

Журналъ Русскаго физико-химическаго общества. С.-Петербургъ 1904. т. 36. вып. 1—9.

C) kupljeno je:

Archiv für slav. Philologie XXVI., 1—4.

Litterarisches Centralblatt 1904.

Ottův Slovník naučný seš. 489—522.

Nel solenne ingresso al soglio vescovile della cathedral di Macarsca dell' mons. Fabiano *Blascovich* componimenti poetici. Venezia 1778.

Catechismo del galantuomo di G. D. S. V. di L. e B. dedicato al fanciullo Federico de' Vecchi. Zara.

Consigli al mio diletto figlio Ivo R. . . . 1882.

Litanie dei Santi della Dalmazia. Zara 1882.

Paulovich Lucich J. J., Marmora Macarensia, ed. II. aucta et illustrata. Rhacusae 1820.

Pindemonte Ippolito, Tributo alla memoria dell' Astronomo Antonio Cagnoli. Verona 1825.

Radegliae Raph. ad Antonium Giuricaeum elegia. Rhacusae 1830.

Stay B., Philosophiae a B. Stay traditae libri X cum adnotationibus Rog. Boscovich. I—III. Romae 1755—1792.

Studi e documenti di storia e diritto, pubblicazione periodica dell' Accademia di conferenze storico-giuridiche. Indice generale compilato da E. Celani. Vol. 1—21. Anni 1880—1900. Prato 1902.

Taruffius Josephus, Montgolferii Machina volans. Carmen elegiacum. Rhacusae 1784.

IX.

IZDANJA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

u god. 1904.

---

1. Rad.

Knjiga 156. (razredâ historičko-filologičkoga i filozofičko-juridičkoga 61.):

Магарашевић Ђорђе, Живот и књижевни рад Никанора Грујића пакрачког владике. Str. 1—134.

Kasumović Ivan dr., Izvori Palmotićevih drama „Ipsipile“ i „Akila“. Str. 135—172.

Strohal Ivan dr., Opravdanost vlasnosti. Prvi dio. Str. 173—239.

Knjiga 157. (razredâ historičko-filologičkoga i filozofičko-juridičkoga 62.).

Maretić T. dr., I. S. Turgenjev u hrvatskim i srpskim prijevodima. Kritičko-bibliografički prijegled. Strana 1—113.

Klaić Vjekoslav, Marturina. Slavonska daća u srednjem vijeku. Str. 114—213.

Strohal Ivan dr., Opravdanost vlasnosti. Nastavak. Str. 214—240.

Knjiga 158. (razreda matematičko-prirodoslovnoga 35.):

Gavazzi Artur dr, Rijeke u Hrvatskoj. I. dio. Areal poriječjâ. Str. 1—41.

Gjurašin Stjepan dr., Povijest razvoja inflorescencijâ kod Dipsakacejâ. Sa 3 table. Str. 42—68.

Majcen Juraj dr., O jednoj cirkularnoj kubičnoj elipsi i njezinoj projekciji. Str. 69—91.

Bohniček Stjepan dr., O nekim aritmetičnim funkcijama. Str. 92—170.

Hirc Dragutin, Revizija hrvatske flore (Revisio florae croaticae). Nastavak. Str. 171—221.

Kišpatić Mišo dr., Dvadeset i prvo potresno izvješće za god. 1903. Str. 222—238.

Kosić B., Dodatak raspravi „Ribe dubrovačke“ (u „Radu“ knj.. 155). Str. 239—240.

Knjiga 159. (razreda matematičko-prirodoslovnoga 36):

Kišpatić Mišo dr., Hiperstenski andezit i dacit iz srebrničke okolice u Bosni. Str. 1—27.

Kišpatić Mišo dr., Andeziti i daciti uz obalu Bosne. Str. 28—38.

Kišpatić Mišo dr., Petrografske bilježke iz Bosne. Str. 39—66.

Majcen Juraj dr., O jednoj grupi plohâ lihoga reda, napose o plohi petoga reda. Str. 67—84.

Hirc Dragutin, Revizija hrvatske flore (Revisio florae croaticae). Nastavak. Str. 85—165.

Tućan Fran, Pegmatit u kristaliničnom kamenju Moslavačke gore. Str. 166—208.

Bošnjaković S. dr., Kemijsko istraživanje termalnih voda, plinova i creta zemaljskoga kupališta Topuskoga. Str. 209—230.

2. Građa za povijest književnosti hrvatske.

Knjiga 4. Uredili *M. Šrepel* i *A. Musić.*

Musić A. dr., Pripomenak. Str. III.

Budisavljević Bude, Recimo koju o Franu Kurelcu. (O 30.-obljetnici smrti njegove). Str. 1—68.

Matić T. dr., Dubrovačke preradbe dviju Molièrovih komedija. Str. 69—134.

Rešetar M. dr., Talijanske pjesme Dinka Rańine. Str. 135—149.

Brandt R., Prinos k tekstu Palmotićeve „Captislave". Str. 150—172.

Ilešić Fran dr., O izvoru Vrazova „Babjega Klańca". Str. 173—178.

Matić T. dr., Zadńi dani Lovre Mahnića (Šenoina Prijana Lovre). Str. 179—185.

Šrepel Milivoj, Prvo pjevańe Davideide. Str. 186—215.

Šrepel Milivoj, Molba V. Lisinskoga upravļena banu Jelačiću. Str. 216—218.

3. Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena.

Urednik *dr. D. Boranić.*

Knjiga IX., svezak 1.

Prvi dio.

Milčetić I.: Sitniji prilozi. (Rajska ptica, 1. — O narodnoj napitnici: „Mi hvalimo, mi častimo", 4. — Ženidba Dušanova, 6. — Vlaški i stari romanski jezik na Krku. 12. — O dječjim igrama, 20. — Uzidavańe čeļadeta kod novih gradńa, 21). Str. 1—22.

Drugi dio.

Ivanišević Fr. Poļica. Narodni život i običaji. (Nastavak). Životne potrepštine. (Nakit i češļańe, 23. — Ogrjev i posvjet, 29. — Pušeńe, 31. — Lijekovi, 33). — Rad. Sprave i oruđe. (Lovske sprave, 63. — Ratarske sprave i oruđe, 65. — Sprave za priređivańe vune, lana, konopļa, 68. — Sprave za priređivańe živeža, 71. — Sprave za vožńu, 76. — Sprave i oruđe za izrađivańe različne građe, 78. — Sitno domaće oruđe, 83). — Poslovi. (Lov, 84. — Gojeńe blaga i živadi, 95. — Obrađivańe zemļe, 115.) [Sa 14 slika (brojevi 41—54)]. Str. 23—144.

Mańi prinosi:

Habjanić V., Frjanovo. (Narodni običaj na Murskom pońu.) Str. 145—147.

Treći dio.

Boranić D. dr., Prijegled časopisâ. (Сборникъ за народни умотворения, наука и книжнина. XIX., 148. — Живая старина. XII., 150. — Wisła. XVI., 153. — Národopisný Sborník českoslovanský. VIII., 156. Str. 148—160.

Knjiga IX., svezak 2.

Prvi dio.

Jemeršić P.: Narodne humoristične gatalice i varalice. Str. 161—190.

Drugi dio.

Ivanišević Fr.: Pońica. Narodni život i običaji. (Nastavak.) Poslovi. (Kućni poslovi, 191. — Građevine, 193. — Izrađivańe grade, sprava i oruđa, 207. — Ženski poslovi, 209. — Kićeńe tkańa, 212. — Pregled dnevnoga rada i počinka, 213. — Trgovina, 219. — Poslovi s oblašću, 222.) — Život. (Život u zadruzi, 224. — Život u obitelji, 236. — Život sa susjedima, 246. — Život prema dobi, 248. — Život prema zanimańu i imutku, 263. — Kako živu bolesni i nakazni ńudi, 279. — Zločinci i drugi rđavi ńudi, 280. — Vjerski život, 285. — Škola, 288.) — Pravo. Privatno pravo. (Obiteń, 292. — Stvari, 308. — Obveze, 315.) Javno pravo. (Seoska općina, 322. — Građanski i kazneni postupak, 323. — Kazneno pravo, 325). [Sa 4 slike (brojevi 54—58)]. Str. 191—326.

4. Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.

Obrađuje *P. Budmani.*

Svezak 24., 1. šestoga dijela. *Lekenički-Lotren.*

5. Diplomatički zbornik (Codex diplomaticus) kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije.

Sabrao i uredio *T. Smičiklas.*

Svezak II. Listine XII. vijeka. (1101–1200). Str. I–XXXI. 1-499.

6. Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

Svezak 18. za godinu 1903. U njemu se nalaze ovi nekrolozi:

1. Nikola Mašić. Napisao dr. *J. Brunšmid* (str. 87 - 93.)
2. Jan Karłowicz. Napisao dr. *D. Boranić* (str. 93–99.)

Dodan je Popis publikacija Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti 1867—1903.

X.

PRETPLATNICI

Akademijskih publikacija za godinu 1904.

Arnold Franjo, kr. javni bilježnik u Zagrebu.
Bakarčić Velimir, posebnik na Rijeci.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Beču.
Biblioteka kr. sveučilišna u Budimpešti.
Biblioteka državna na Cetinju u Crnojgori.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Štajerskom Gracu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Lavovu.
Biblioteka c. kr. sveučilišna u Pragu.
Biblioteka kr. sveučilišna u Zagrebu.
Breyer Mirko, knjižar u Zagrebu.
Bučar Franjo dr., gimn. profesor u Zagrebu.
Cepelić Milko, župnik i dekan u Đakovu.
Časnički zbor kr. hrv.-ugar. 26. domobr. pukovnije u Karlovcu.
Čitaonica hrvatska u Jelsi na Hvaru.
Čitaonica slavjanska u Dobroti kod Kotora.
Čitaonica narodna u Požegi.
Čitaonica u Županju.
Duboković vitez Nikola, načelnik u Jelsi na Hvaru.
Ekonomat zemaljski u Sarajevu.
Eskomptna banka hrvatska u Zagrebu.
Gjenero Ivan, učitelj u Slanome kod Gruža u Dalmaciji.
Horvat Ferdo, zamjenik financijalnoga ravnatelja u Vukovaru.
Jozić Mijo, opć. bilježnik i upravitelj u Gorjanu.
Karić Pajo, c. i kr. potpukovnik u Zagrebu.
Kindlein Karlo, prebendar u Zagrebu.
Knjižnica dominikanska u Dubrovniku.

Knjižnica opć. puč. škole u Gorjanu.
Knjižnica kaptolska u Hvaru.
Knjižnica opć. puč. škole u Ivanovcima.
Knjižnica kot. učiteljska u Kopru.
Knjižnica učiteljska kotarska u Puntu na Krku.
Knjižnica pravoslav. konsistorije u Sarajevu.
Knjižnica opć. puč. škole u Tomašancima.
Knjižnica sabora kraljevina Hrvat., Slav. i Dalmacije u Zagrebu.
Knjižnica metropolitanska u Zagrebu.
Kolander Aurel, duh. pomoćnik u Gracu kod Vrbovca.
Komercijalna banka hrvatska u Zagrebu.
Komora trgovačko-obrtnička u Senju.
Komora trgovačko-obrtnička u Zagrebu.
Korenić Stjepan, prebendar u Zagrebu.
Laudenbach Josip dr., posebnik u Vukovaru.
Leber Pavao, kanonik u Zagrebu.
Liepopili Ante dr., kanonik u Dubrovniku.
Marcelić Josip dr., biskup u Dubrovniku.
Marjanović Luka dr., predstojnik odjela za pravosuđe u Zagrebu.
Mašek vitez Dragutin dr., liječnik u Zagrebu.
Maurović Milivoj dr., kr. sveučilišni profesor u Zagrebu.
Mazzura Šime dr., odvjetnik u Zagrebu.
Merchich Mato, župnik u Hrvatskoj Kimli (Horváth Kimle) u Ugarskoj.
Mikačić Dujam, opć. blagajnik u Spljetu.
Miletić pl. Stjepan dr., posjednik u Zagrebu.
Nautička kr. škola u Bakru.
Nautička c. kr. škola u Kotoru.
Neumann Drag. dr., odvjetnik u Osijeku.
Nikolić Vladimir dr., veliki župan u Ogulinu.
Novaković Josip, profesor nadb. liceja u Zagrebu.
Općina dubrovačka.
Općina Selce na Braču.
Pilar Martin, arhitekt u Zagrebu.
Pliverić Josip dr., kr. sveučilišni profesor u Zagrebu.
Počina Roko, bolnički dušobrižnik u Arbanasima kod Zadra.
Poglavarstvo grada Petrovaradina.
Poglavarstvo glavnoga grada Zagreba.
Poglavarstvo grada Zemuna.
Poljak Ljudevit, odvjetnik u Bošnjacima.
Posilović Juraj dr., nadbiskup u Zagrebu.

Pravničko društvo u Zagrebu.
Predsjedništvo c. kr. namj. vijeća u Zadru.
Preradović pl. Dušan, c. i kr. fregatni kapetan u Pulju.
Ratković Ivan dr., odvjetnik na Rijeci.
Ravnateljstvo c. kr. muš. učiteljišta u Arbanasima kod Zadra.
Ravnateljstvo velike realke u Banjojluci.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Bjelovaru.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije u Dubrovniku.
Ravnateljstvo c. kr. ženske preparandije u Dubrovniku.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Gospiću.
Ravnateljstvo kr. velike realne gimnazije u Karlovcu.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije u Kotoru.
Ravnateljstvo kr. gospodarskog učilišta u Križevcima.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Mitrovici.
Ravnateljstvo srpske pravoslavne velike gimnazije u Novom Sadu.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. više trgovačke škole u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. muške učiteljske škole u Osijeku.
Ravnateljstvo kr. male realne gimnazije u Petrinji.
Ravnateljstvo kr. učiteljske škole u Petrinji.
Ravnateljstvo kr. vel. gimnazije u Požegi.
Ravnateljstvo kr. realne gimnazije u Senju.
Ravnateljstvo privatne gimnazije franjevačke u Sinju u Dalmaciji.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije u Spljetu.
Ravnateljstvo c. kr. velike realke u Spljetu.
Ravnateljstvo srpske velike gimnazije u Srijem. Karlovcima.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije na Sušaku.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Varaždinu.
Ravnateljstvo kr. velike gimnazije u Vinkovcima.
Ravnateljstvo franjevačke gimnazije u Visokom u Bosni.
Ravnateljstvo kr. male realne gimnazije u Vukovaru.
Ravnateljstvo c. kr. vel. gimn. s hrvatskim nastavnim jezikom u Zadru.
Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije (ginnas. superiore) u Zadru.
Ravnateljstvo kr. velike gornjogradske gimnazije u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. velike donjogradske gimnazije u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. vel. realne gimnazije u Zagrebu.
Ravnateljstvo ženskoga liceja u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. muške učiteljske škole u Zagrebu
Ravnateljstvo ženske učiteljske škole milosrdnih sestara u Zagrebu.

Ravnateljstvo pomoć. ureda kr. zem. vlade odjela za bogoštovlje i nastavu u Zagrebu.
Ravnateljstvo kr. velike realne gimnazije u Zemunu.
Reiner Vatroslav dr., odvjetnik u Karlovcu.
Rožić Vatroslav, gimn. profesor u Zemunu.
Rubetić Cvjetko, kanonik i narodni zastupnik u Zagrebu.
Samostan franjevački u Fojnici u Bosni.
Samostan Franjevaca male braće u Košljunu na Krku.
Samostan Franjevaca trećoredaca u Krku.
Samostan Franjevaca u Romi. (Šćit. Bosna.)
Sjemenište katoličko bogoslovno u Sarajevu.
Sjemenište centralno bogoslovno u Zadru.
Slabi Ante, posebnik u Požegi.
Stambuk Ivan dr., liječnik u Jelsi na Hvaru.
Sudište c. kr. više zemaljsko prizivno u Zadru.
Suk Feliks dr., kanonik u Zagrebu.
Štedionica dionička u Križevcima.
Tomašić Nikola dr., bivši hrvatski ministar u Zagrebu.
Učilište više u Sofiji.
Vitezić Dinko dr., odvjetnik u Krku.
Vraniczany barun Dragan, vlastelin u Zagrebu.
Vraniczany-Buratti barunica Klotilda, vlastelinka u Zagrebu.
Vraniczany barun Ljudevit u Zagrebu.
Zahar Ivan dr., odvjetnik u Zagrebu.
Zbor duhovne mladeži u Đakovu.
Zbor duhovne mladeži u Zagrebu.
Žic Franjo, župnik u Puntu na Krku.

Svih pretplatnika 132.

Sadržaj.

ili istom u drugom redu. Da se kod izdavanja ovih djela zadovolji namjena Prve hrv. štedionice, uzimat će Akademija u prvom redu obzir na znanstvena djela iz humanističkih struka, kad se bude radilo o porabi prihoda glavnice navedene u točki a); kod porabe pak ostaloga prihoda obazirat će se Akademija s jednakom mjerom i na struku matematičko-prirodoslovnu.

Da se zaklada uzdrži netaknuta, imadu se za izdavanje znanstvenih djela za opću naobrazbu upotrebiti godišnje kamate od zaklade i kupovnina, koja će unići od prodaje ovih djela. Da bi pak godišnje kamate od zaklade dotjecale za svakogodišnje izdavanje bar dvaju znanstvenih djela, — jednoga iz humanističke, a drugoga iz matematičko-prirodoslovne struke, — to je potrebno, da se sadašnja zaklada (7000 for.) znatno uveća rodoljubnim darovima.

Zato se Akademija obraća s usrdnom molbom na sve rodoljubno općinstvo, kojemu je do napretka znanstvene opće naobrazbene literature hrvatske, da bi Akademiji slalo priloge za rečenu zakladu.

Onim rodoljubima, — bili to pojedinci, općine, korporacije ili društva, — koji ovoj zakladi daruju najmanje 400 kruna, davat će Akademija na dar sva ona djela, koja će izaći troškom ove zaklade. Oni pak, koji u ovu zakladu daruju i polože najmanje 4000 kruna, dobivat će od

Akademije — u smislu §. 35. e) poslovnika Akademijskoga — na dar ne samo ona djela, što će izaći troškom ove zaklade, nego i sve ostale publikacije, što će ih Akademija izdavati tečajem godina, pa i sve one, što ih je Akademija izdala od svoga postanka do sada, koliko ih ima u zalihi.

Akademija ustanovljuje svaki put na temelju prijedloga dotičnoga razreda, koje će se djelo izdati troškom ove zaklade. Za izvorna djela, što će se izdavati troškom ove zaklade, ustanovljuje se piscima honorar od 80 kruna (osamdeset kruna) — četrdeset forinti — po štampanom arku. Za prijevode odredit će skupna sjednica honorar na temelju prijedloga dotičnoga razreda od slučaja do slučaja. Piscu onoga djela, što će se izdati troškom zaklade, može Akademija povrh nagrade dati deset primjeraka. Pravo vlasništva i sva nakladna prava na djelo, što će ga izdati zaklada, prelaze na Jugoslavensku akademiju znanosti i umjetnosti.

U Zagrebu, 4. srpnja 1897.

Jugoslavenska akademija
znanosti i umjetnosti.